Meie Issanda JEsusse Kristusse Uůs Testament

Ehk

Jummala Ue Sädusse Sanna

mis

Pärrast Issanda JEsusse Kristusse Sündmist pühhast Ewangelistist ja Apostlist on ülleskirjotud/ ja nüüd Ma Kelel üllespantud Tallinnas.

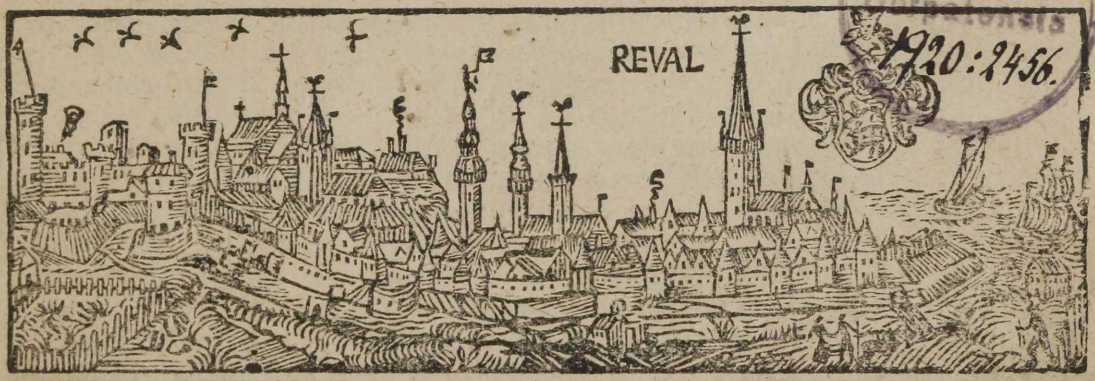

TALLINNAS
Trükkis Johan Kristow Prendeken. Aastal 1715.

Bibliotheca universitatis Dorpatensis
1920:2456.

RA-12231

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
29088

i 43997223

Gnade und Friede von GOtt unserm Vater und dem HErren JEsu Christo!

UNter denen unsäglichen Wolthaten / welche der grosse GOtt dem menschlichen Geschlechte erwiesen / ist unwidersprechlich eine der gröſten mit / daß Er demselben sein Wort gegeben und seinen allerheiligsten Willen in der Heil. Schrifft offenbahren lassen. Denn obgleich bey Erschaffung des Menschen der grosse GOtt Ihm sein Ebenbild mitgetheilet / vermöge welches Er sothanen Göttlichen Willen / sonderlich wenn die Göttl. Offenbahrungen und mündliche Unterweisung darzu gekommen / erkennen konte; so verlohre Er doch bald durch den schweren Sünden-fall sothanes Eben-bild und mit demselben seine herrliche Wissenschafften in Göttl. Sachen / so daß Er an statt der herrlichen Weißheit / Gerechtigkeit und Heiligkeit / die Er vorhin besasse / nunmehro mit Unwissenheit / Blindheit / Ungerechtigkeit und Bosheit erfüllet ist / also / daß unser Verstand nunmehr verfinstert ist / und wir entfremdet seyn von dem Leben / das aus GOtt ist / durch die Thorheit die in uns steckt / durch die Blindheit unsers Hertzens / wie der Apostel die Heyden beschreibet Eph. IV. 18. Solchem Elende war nun wol das nach dem Fall von dem Göttl. Eben-bilde noch überbliebene natürliche Licht entgegen gesetzet / nach welchem die Menschen erkeñen / daß ein GOtt sey / und daß sie Ihn ehren und suchen sollen Rom. I. c. II. 15. welches sie leitet und treibet / daß sie den Herren suchen solten / damit sie Ihn fühlen und finden möchten Act. XVII. 27. fürnehmlich aber wurde selbigem anfänglich abgeholffen durch die Göttl. Offenbahrungen / welche denen Alt-Vätern geschahen / die denn hinwiederum von dem Namen des HErren predigten Gen. IV. 26. conf. Glos. B. Lutheri ad Gen. V. 22. und die ihrigen die Wege des HErren lehrten Gen. XVIII. 19. wobey denn das hohe Alter der guten Väter viel thate / als welche nicht allein ihre Kinder und Kindes-Kinder / sondern auch wol die folgende Nachkommen bis in sechste / achte ja zehende Glied in denen Wegen des Herren unterweisen konten; Doch da das menschliche Geschlecht sich starck vermehrte und weiter ausbreitete / der folgenden Leben auch nicht an die Zeit ihrer Väter in ihrer Wallfahrt langete / so wurde bey der oralen Tradition und öfftern mündlichen Lehren und wiederlehren / wie es auch in andern Dingen

in der Welt zugehen pfleget / vieles zugesetzet / vieles ausgelassen / sonderlich bey denen / die nicht mit gehöriger Ehrerbietung und in seiner Ordnung dieses trieben und annahmen / daß endlich bey denen meisten Nationen der Welt die Abgötterey / Aberglauben und dergleichen solcher gestalt einschlichen / in dem doch die natürliche Erkäntnüs allein nicht sufficient war den Menschen seelig zu machen / als welche nach dem Fall so schwach / daß auch der natürliche Mensch nicht vernimt / was des Geistes GOttes ist / es ist Ihm eine Thorheit und kan es nicht begreiffen 1. Cor. II. 14. Daher auch Paulus von denen Galatern saget / daß sie vor ihrer Bekehrung GOtt nicht erkandt Gal. IV. 8 ja von denen Ephesern, daß sie / so lange sie Heyden gewesen / ohne GOtt in der Welt gewesen Eph. II. 12. Da nun gleichwol der Mensch zum ewigen Leben erschaffen / hingegen durch seine eigene Kräffte und natürliche Erkäntnüß dazu nicht gelangen konte / Gott aber seine allerheiligste Ihm bekante Ursachen hatte / warüm Er nicht mehr so offte denen Menschen erschienen und sie Selbst unterrichten wolte / die Oralis traditio schon vermischt und verderbt und nicht mehr zulänglich war / zumalen der Teuffel durch Oracula und Erscheinungen die Menschen schon auf Irwege brachte / so gab Er nach seiner unaussprechlichen Liebe seinen allerheiligsten Willen und Wort endlich schrifftlich und das zwar so deutlich und klahr / daß uns selbiges vollkommen des Herren Willen zeiget und Uns allerdings alles kundt thut / was Uns zu unserer Seeligkeit nötig; Dahero Wir auch mit Warheit davon rühmen können: Dein Wort ist meines Fusses Leuchte und ein Licht auf meinem Wege Ps. CXIX. 105. Es ist eine Regel / da über die / so nach derselben einhergehen / Friede und Barmhertzigkeit ist Gal. VI. 12. Zwar ist nicht zu leugnen / daß der HErr dieses sein Wort anfänglich und im Alten Testament nur denen Jsraëliten gegeben / welches auch David rühmet Ps. CXLVII. 19. 20. Er zeiget Jacob sein Wort / Jsraël seine Sitten und Rechte / so thut Er keinen Heyden / noch läst sie wissen seine Rechte / und spricht Paulus dahero nachdrücklich: Jhnen ist vertrauet / was GOtt geredet hat Rom. III. 2. welches unter andern auch wol daher geschehen seyn mag / daß die Vor-Eltern der Heyden sowol ihrer natürlichen Wissenschafft von GOtt / als auch derer Lehren / die sie theils selbst / theils durch ihre Eltern und andere von GOtt empfangen / sich gemisbrauchet oder sie wenig geachtet / eben wie GOtt noch heutiges Tages sein Wort von einem Lande üm der Einwohner Undancks willen aus gerechtem Gerichte nimet; Daher auch Paulus von denen Heyden saget: Weil sie wüsten / das ein GOtt ist / und haben Jhn nicht gepreiset als einen GOtt noch gedancket / sondern sind in ihrem Tichten eitel worden / und ihr unverständiges Hertz ist verfinstert / so hat sie GOtt dahin gegeben in ihrer Hertzen Gelüste und schändliche Lüste / und weil sie nicht geachtet haben / das sie GOtt erkeneten / so hat Er sie dahin gegeben in verkehrten Sinn zu thun / das nicht taugt Rom. I. 21 seqq. Wiewol die Heyden hiedurch nicht gäntzlich von der Wissenschafft Göttl. Wortes ausgeschlossen / sondern Sie hatten Gelegenheit genug zu selbiger zugelangen theils durch Reisen / Trafiqven und Umgang mit denen Jsraëliten, theils durch die denen Kindern Jsraël begegnete viele Revolutionen, durch welche Sie in unterschiedener angrentzenden Völcker Bothmäßigkeit offte geriethen / sonderlich Zeit der Babylonischen Gefängnüß / da viele Monarchen durch öffentliche Edicta erkandten / das der GOTT Jsraëlis der rechte und wahre GOtt sey Esr. I. 2. Dan. III. 29. IV. VI. 26. theils wie hernach das Alte Testament gar

in

in die damals überall gebräuchliche Griechische Sprache übersetzet wurde. Jedoch ist diese Gnade ohne Wieder-rede weit reichlicher in dem neuen Testament: Zu seiner Zeit hat GOtt sein Wort offenbaret durch die Predigt Tit. I. 3. Denn da solte durch die Predigt des Evangelii die gantze Welt / und also nicht einige sondern alle Nationen zum Reiche der Gnaden geruffen und zu Christo bekehret werden / und solches solte nicht einen gewissen periodum sondern bis ans Ende der Welt wehren / wie schon Esaias davon geweisaget Es. XLIX. 6. Siehe ich habe dich zum Licht der Heyden gesetzet / das du seyst das Heil bis an der Welt Ende Conf. Act. XIII 47. und Christus zeiget deutlich / daß das Evangelium vom Reich werde geprediget werden in der gantzen Welt zu einem Zeugnüß über alle Völcker Matth. XXIV. 14. c. XXVIII. 19. Marc. XVI. 15. Weil aber die Welt mit gar sehr viel Sprachen erfüllet und fast jede Nation ihre eigene von andern Nationen unterschiedene Sprache hat / da keine der andern Sprache verstehen kan / sie sey denn zuvor erlernet / so hat auch GOtt hierin nach seiner überschwenglichen Güte ein genugsahmes Mittel gebraucht / indem Er im Anfang der Christl. Kirchen / und da Er selbige pflantzete / die Gabe mit Zungen zu reden / das ist mancherley Sprachen / ohne sie vorher zu erlernen / zu sprechen / seinen Aposteln und Dienern seines Wortes gnädigst geschencket / eben wie Er es Ihnen bey seiner Himmelfarth versprochen Marc. XVI. 17. Das erstemahl und auf die herrlichste Weise geschahe solches am ersten Pfingst-Fest / da schnel ein Brausen als eines gewaltigen Windes entstunde und das Hauß / darinnen die Apostel und Jünger des HErren sassen / erfüllete / und der Heil. Geist sich auf einen jeglichen unter Ihnen setzete / so daß man die Zungen an Ihnen zertheilet / als wären sie feurig / sahe / darauf sie mit andern Zungen / das ist frembden Sprachen zu predigen anfingen / nachdem Ihnen der Geist gab auszusprechen / also daß ein jeglicher der Zuhörer sie mit seiner Sprache reden hörete und die gantze Menge auszuruffen gezwungen war: Siehe sind nicht diese alle / die da reden aus Galilæa wie hören wir denn ein jeglicher seine Sprache / darinnen wir gebohren sind / Parther, und Meder und Elamiter, und die wir wohnen in Mesopotamia und in Judæa und Cappadocia, Ponto und Asia, Phrygia und Pamphilia, Ägypten und an den Enden der Lybien bey Kyrenen / nnd Ausländer von Rom / Juden und Juden-Genossen / Creter und Araber / wir hören sie mit unsern Zungen die großen Thaten GOttes reden? Act. II. 7. seqq. Welche Gabe denn bald darauf sehr gemein worden / daß auch / wenn sie getauffet oder sonsten gläubig wurden / vielfältig selbige überkamen; Davon Act. II. 38. X. 46. XI. 15. VIII. 17. 19. und andern Orten mehr zu lesen. Diese Gabe war damahls um soviel nötiger / weil die Apostel als Männer / so ziemlich bey Jahren / nicht mehr fähig waren alle die Sprachen / in welchen Sie das Evangelium verkündigen solten / ordentlich zu lernen / zudeme keine Zeit dazu übrig hatten / weil die meisten sich nicht gar lange in einem Lande aufhalten konten / sondern nach dem Befehl Christi in alle Welt gehen musten / wiewol zu vermuhten / daß sich alsobald noch bey der Apostel-Zeiten viel dergl. Männer werden gefunden haben / so durch Fleiß und Ubung verschiedene Sprachen gefasset / wie denn der Apostel der Gabe die Sprachen auszulegen gedencket / 1. Cor. XII. 10. welches gleichfals aus dem folgenden XIV Capittel zu schliessen; Damit wir jedoch nicht leugnen / daß diese Gabe gleich denen andern Marc. XVI. verspro chenen Wunderwercken als eine Sache / so zur Bestätigung der

Christl. Lehre gedienet/ anzusehen/ besiehe 1. Cor. XIV. 22. Nachdem aber die Christliche Kirche nunmehro an denen meisten Orten ausgebreitet/ κατὰ πόλιν in ieglicher Stadt und Gemeine Bischöffe und Aeltesten gesetzet/ und die Nachkommen von Jugend auf sowol in Sprachen als in der Christlichen Lehre konten unterrichtet werden/ so erlosche sothane ausserordentliche Gabe auch allmälig/ hingegen erweckte der HErr einen Hirten und Lehrer nach dem andern/ und theilte Ihnen die Fähigkeit dazu mit/ welche einer jeden Nation in ihrer Sprache das Wort GOttes vortrugen und den Willen des HErren verkündigten/ und damit sich ja niemand über einigen Mangel desselben beklagen könte/ erweckte Er nach und nach solche Männer/ so die Heil. Schrifft gantz/ und sonderlich das Neue Testament in die gewöhnlichste Sprachen übersetzten/ daß sich also jetzund die meisten Nationen derjenigen Glückseeligkeit rühmen können/ welcher vormahls die Kinder Israël genossen/ von denen der HErr spricht: das Gebot/ das Ich dir heute gebiete/ ist dir nicht verborgen/ noch zu ferne/ noch im Himel/ daß du möchtest sagen: Wer will uns in den Himmel fahren und hohlen/ daß wir hören und thun? es ist auch nicht jenseit des Meeres/ daß du möchtest sagen: Wer will uns über das Meer fahren und uns hohlen/ daß wir hören und thun? Denn es ist das Wort fast nahe bey dir in deinem Munde und in deinem Hertzen. Deut. XXX. 11. seqq. Wir lesen dannenhero nicht allein in denen Kirchen Historien von denen Uebersetzungen Symmachi Theodotionis der alten Lateinischen und anderer/ wie nicht weniger hernach die tetrapla, hexapla und Octapla Origenis bekandt/ sondern es hat auch die Liebe GOttes nach und nach dergleichen Männer erwecket und mit denen Gaben ausgerüstet/ daß sie die Heilige Schrifft und sonderlich das N. T. in andere Sprachen übersetzet haben/ so daß von der bekandten Welt wenig Haupt-Nationen übrig seyn/ in derer Sprache man nicht wenigstens das N. T. lesen könne. Und solchergestalt findet man nun GOtt Lob! das Wort GOttes in Chaldäischer/ Syrischer/ Arabischer/ Aethiopischer/ Persischer/ Georgischer/ Coptischer/ Armenischer/ Indianischer/ Malegitscher/ Peginkischer/ Menikanischer/ auch andern Orientalischen Sprachen/ wie nicht weniger in neu-Griechischer/ Lateinis./ Croatischer/ Italiänis./ Spanis./ Catalonis./ Frantzösischer/ Holländischer/ Isländischer/ Schottischer/ Engelländischer/ Irländischer/ Dänischer/ Gothischer/ Schwedischer/ Lappischer/ Finscher/ Reussischer/ Hungarischer/ Wallachischer/ Sclavonischer/ Lettischer/ Polnischer/ Wendischer/ Teutscher/ Niedersächsischer auch andern Europäischen Sprachen/ darvon nach Hottingero, Calovio, Waltono, Pfeiffero und andern mit mehrern nachgelesen werden kan le Long in seiner Bibliotheca S., so Hr. D Börner mit seinen Notis herausgegeben. So vollkommen trifft die Prophezeyung des Mundes der Wahrheit ein/ daß das Evangelium in der gantzen Welt vor dem Ende derselben solle verkündiget werden Matth. XXIV. 14. Unser Ehstland ist bis dato unter denen Christlichen Nationen nebst wenig andern so unglücklich gewesen/ daß selbiges die Heilige Schrifft in ihrer Sprache übersetzet nicht gehabt. So lange das finstere Papsthum im Lande herrschete/ dachten die so genandten Geistlichen wenig dran/ wie sie die armen Leute zur rechtschaffenen Erkäntnüß der Christlichen Lehre brächten/ sondern führten sie zu allerhandt Abgöttereyen und Aberglauben/ wozu sie ohne dem geneigt sind/ an/ und bestunde daher ihr Gottesdienst in Meßhören/ Opfern/ Wallfahrten und dergleichen Anti-

Chri-

Christischen Greueln / welche noch dazu gemeiniglich mit Fressen / Sauffen und andern Sünden geendiget wurden / wie der sehl. Hr. Past. Kelch in seiner Liefländischen Chronika p. 193. seqq. mit Warheit klaget / an gründliche Information der nöthigen Christenthums-Stücke wurde nicht gedacht / geschweige daß man die schwere Arbeit einer Uebersetzung der Heil. Schrifft / von welcher die Mönchen selbst wenig genug wüsten / über sich genommen hätte. Wie aber durch Gottes Gnade das Licht des Heil. Evangelii aufging / so war es Anfangs wol fast unmöglich / ein dergleichen Werck vorzunehmen. Denn weil die Papisten sich hier im Lande um die Information der Jugend gar wenig bekümert hatten / so fehlete es bey der Reformation alsobald von Eingebohrnen an tüchtigen Subjectis, welche das Lehr-Amt hätten auf sich nehmen können / daß auch so gar in denen beyden Haupt-Städten Riga und Reval das Predigt Ampt samt denen Schul-Bedienungen mit lauter Außländern müsten besetzet werden / dieselben aber müsten mit grosser Mühe und nach vieler Jahre Fleiß erst die Ehstnische Sprache erlernen / und fasseten sie doch nicht so vollkommen / daß sie eine Version hätten vornehmen mögen: wozu noch kam / daß weil man bey Besetzung der Kirchen-Aemter nicht lange wehlen konnte / sondern die nehmen muste / so ins Landt kamen / auch viele / die nicht vollkomen tüchtig dazu waren / mit dazu gezogen wurden / welche deñ die Handt an solches Werck legen weder koñten noch wolten; Zugeschweigen der Hindernüsse / so die Päpstische Bischoffe / Abte und andere Superiores (welche da sie ihre Fehler sahen / selbige nach angegangener Reformation corrigiren wolten / und dahero zu Brunsberg einen Cathechisum Romano-Catholicum nebst einem Päpstischen Gesang-Buch heraus gaben und in selbigem zwar rein Ehstnisch geschrieben / aber dero Päpstische Irrthümer gar zu deutlich vorgetragen hatten) dawider machten / und dadurch alles gute Vornehmen / so noch mancher möchte gehabt haben / zernichteten. Es würde sich jedoch alles wol gegeben haben / wenn der grosse GOtt nur friedliche Zeiten ferner verliehen hätte / wie denn aller Schwürigkeiten ohngeachtet noch vor dem schweren Kriege der Catechismus Lutheri von Hrn. Frantz Witten Ehstnischen Prediger zu Dorpt in die Ehstnische Sprache versetzet und von Hrn. Johann Schnell auf des Herren Meisters des Deutschen Ordens Hinrich von Galens Anordnung und Vorschub in der Stadt Lübeck zum Druck befordert worden. Aber so fiele nicht gar lange nach angefangener Reformation der Welt-bekandte grosse Krieg ein / in welchem das arme Ehst- und Liefflandt zur Öde und Wüsteney gemacht wurde / da dann anfänglich ein jeder auf seine und der seinigen Sicherheit nur bedacht seyn muste / die meisten aber jedennoch durch Pest / Hunger und Schwerdt ümkamen / und weil die meisten Kirchen / Pastoraten / Höfe und Dörffer im Lande zu Aschen wurden / und ein kläglicher Zustandt in selbigem war / so scheueten sich die Ausländer mehr hinein zukommen; hingegen die im Lande gebohrnen waren nicht im Zustande die ihrigen auf unter nnd hohe Schulen zu schicken. Zugeschweigen / daß die armen Einwohner in so kläglichen Zustande waren / daß offte zwey / drey auch mehr Kirchspiele nicht einen Prediger erhalten könnten. Solcher erbärmlicher Zustandt währete auch gantzer sieben und dreyßig Jahr / nehmlich von Anno 1558 biß 1595 in welcher gantzen Zeit an excolirung der Ehstnischen Sprache gar wenig hat können gedacht werden / und hörete solcher mit dem alsdenn gemachten Still-

stan-

stande doch nicht auf/ wiewol noch immer einige an ihrem Fleisse nichts erwinden liessen/ gestalt der sehl. Georg Müller Pastor zum Heil. Geist in Reval/ ehe Er Anno 1608 gestorben/ dem Revalschen Ministerio ein Ehstnisch Werck überliefert und zum Druck recommandiret. Da aber der Barmhertzige GOtt dem armen Lande den lieben Frieden Anno 1617 wieder gnädigst schenckete/ und ein jeder sich/ best Er konnte/ wieder einrichtete/ wurden auch die GOttes-Häuser almählig repariret und die ledigen Pastoraten, so gut es geschehen konnte/ wieder besetzet/ da es denn an frommen und Gottesfürchtigen Lehrern nicht ermangelte/ die sich ihrer Heerde Wolfarth getreulich annamen. Zwar hielte es anfangs ziemlich schwer. Denn weil Zeit wehrenden Krieges die meisten Gemeinden ohne Seel-Sorger geblieben/ so ware zwar nach erhaltenem Frieden jedes Kirchspiel bemühet sich einen Pastoren zu verschaffen/ jedoch/ da die Einwohner des Landes in ihren schweren Bedrängnüssen ihre Kinder nicht zum studiren halten konten/ wie schon gemeldet/ so musten selbige annehmen/ die sie bekommen konnten/ nehmlich Ausländer/ so von der Ehstnischen Sprache wenig oder gar nichts wusten/ und da dieselbe zu erlernen keine Adminicula waren/ mit grosser Beschwerde ex usu solche lernen und erst vieljährige Observationes anstellen/ auch anfänglich einer vom andern Concepten borgen/ abschreiben und selbige so herlesen müsten/ da sich einjeder leicht die Gedancken machen kan/ was es offt vor Zeug müsse gewesen seyn/ was solche der Sprache gantz unkündige ihren Gemeinden vorgetragen. Doch wie in allen Dingen der Anfang schwer/ so konnte es auch hier nicht anders seyn/ und gab es sich hernach immer mehr und mehr/ sonderlich/ da auch die Einheimischen zu Kirchen-Diensten kamen/ also daß nicht allein Anno 1632 der Catechismus nebst denen Evangelien und Episteln samt der Historie vom Leiden und Sterben unsers Heylandes in Dörptisch-Ehstnische Sprache durch Hrn. Joachimum Rosinium Past. zu Thoal, Carol und Felcks übersetzet und zu Riga gedrucket worden/ sondern es hat auch sonderbahren Fleis in Excolirung dieser Sprache angewandt Hr. M. Henricus Stahl anfänglich Pastor zu St: Matthæi, Johannis und Mariæ Magdalenæ in Jerwen/ hernach Past. zu St: Catharinen in Wyrlandt/ darauf teutscher Pastor an der Dohm-Kirchen in Reval und Præpositus in Ost-Harrien/ endlich Superintendens über Narva und Ingermanlandt/ welcher Anno 1630 kurtze und einfältige Fragen die Grund-Stücke des Christenthums betreffend in Druck gegeben/ darauf ein Hand- und Hauß-Buch/ so Er Anno 1632 angefangen uñ Anno 1639 vollbracht/ in vier Theilen ausgegeben/ auch damit die Außländer zur Erlernung dieser Sprache gelangen möchten/ eine Anführung zur Ehstnischen Sprache Anno 1637 drucken lassen/ welche nichtes anders als eine kleine Ehstnische Grammatiqve und Lexicon, jedoch wie leicht zu erachten/ indem Er der Erste/ der sich solches unternommen/ sehr unvolkommen; Endlich aber eine Postille/ so Er Layen-Spiegel nennet/ in welcher Er die Evangelia in teutscher und ehstnischer Sprache erkläret/ wie wol Er nicht weiter kommen alß bis auf den VIten Sonntag nach Trinitatis. Und von der Zeit hat man die Hand fleißiger an diese Sache geleget. Denn bald darauf gab Hr. Simon Blanckenhagen Past zum Heil. Geist in Reval eine Ehstnische Postille herauß (wiewohl/ weil derselbe baldt darauf seelig in dem HErren entschlieff/ alle gedruckte Exemplaria, bis auf ein einziges/ so noch vorhanden ist/ zu nichte gegangen). Die Herren Georgius Salemann Pastor zum

Heil.

Heil. Geist in Reval/ Reinerus Brockmann Pastor zu St. Catharinen in Wyrland/ Martinus Gillæus Præp. in der Insular-Wyck und Past. zu Keins/ und Henricus Gösekenius Præpositus in der Land-Wyck und Pastor zu Goldenbeck/ und andere brachten die Ehstnischen Lieder/ so in Stahlii Hand-Buch von Wort zu Wort aus dem Deutschen ins Ehstnische übersetzet/ und daher die Zeilen eine lang die andere kurtz gerahten waren/ in Reime/ welche hernach Anno 1656 nebst dem Catechismo Lutheri, denen Evangeliis und Episteln/ und unterschiedenen Reim- und andern Gebetern/ auf Verordnung und mit einer Præfation des sehl. Hrn. Bischoffs über Ehstlandt Joachimi Jheringii zu Reval gedrucket/ und bey allen Kirchen introduciret worden. Ja weil dieser ümb das Ehstnische Kirchen Wesen wohlverdienter Herr Bischoff fast in allen Synodis auf die Uebersetzung der Heil. Schrifft drange/ so kam es endlich dazu/ daß nicht allein unterschiedene Hrn. Pastores der eine eins/ der andere ein anderes Biblisches Buch vornamen/ und die Uebersetzung versuchten/ sondern es machte sich auch Hr. Johann Gutslaff (ist eben derselbe/ der von dem Bache Wöhhanda einen Tractat geschrieben) über das gantze Neue Testament/ wiewol in Dörptsch-Ehstnischer Sprache/ welches in der Revalsch-Ehstnischen Sprache mit nicht wenigerm Fleiß obgedachter Hr. Præp. Henricus Gösekenius verrichtete/ so das kein Zweifel/ es würde durch die unermüdete Vorsorge wolged. Hrn. Bischofs das Werck wol zum Stande kommen seyn/ wenn der zu der Zeit in Liefland entstandene schwere Krieg solches nicht verhindert hätte. Aber dieses böse und schändliche Ubel brachte auch dieses mahl solch heilsames Werck ins stecken/ (wobey auch that/ daß der sehl. Hr. Bischoff Iheringius starb) indem gedachter Hr. Past. Gutslaff nebst andern seinen Hn. Confratribus Hauß und Hoff verlassen/ und sich nach Reval reteriren muste/ alwo Er auch an der Pest starb/ die übrigen Pastores lebten stündlich in lauter Schrecken/ Angst/ Furcht und Hofnung/ und hatten wenig Zeit an diese Arbeit zugedencken. Doch GOtt gab Gnade/ das dieses Ungewitter eben nicht gar zu lange wärete/ sondern durch einen gewünschten Frieden wieder gestillet wurde/ da denn die in der Pest noch übrig gebliebene Hrn. Prediger die Hände fleißig an solch Werck legeten/ unter denen sonderlich des sehl. Hrn. Gutslaffs Successor Matrimouii, Hr. Christophorus Blume Pastor zu Haggers sich der Sachen annahme/ Matthæi Judicis corpus doctrinæ in die Ehstnische Sprache übersetzete/ und solches/ imgleichen unterschiedene Fest-Tags-Andachten/ unter dem Titul: Geistl. Fest-Tags-Freude drucken lies/ ja die Version des Neuen Testaments von neuen über sich name/ und absolvirte, welchem wolgedachter Hr. Præp. Gölekenius nichts nachgab/ seine vordem verfertigte Version von neuen revidirte, auch Anno 1660 eine Manuductionem ad Linguam Esthonicam heraus gab. Solchem folgete sein Sohn Hr. Henricus Gösekenius Junior Pastor zu St. Michaelis in der Landt-Wyck im fleiße treulich nach/ und übersetzte unterschiedene Bücher sowol A. als N. Testaments/ welches auch Hr. Stephanus Kniper Pastor zu Jewe und andere mehr thaten/ gleicher gestalt wurde die Erklährung des gantzen Cathechismi in einer Tabelle von einem Bogen/ nach welcher gar leichte in 6 Tagen alles repetiret werden konte/ in derselben Sprache gedrucket/ so sehl. Hr. Præp. Heidrichs Pastoris zu Kegel Arbeit seyn mag. Das Anno 1656 edirte Hand-Buch wurde revidiret/ und zweymahl verbessert wieder auf geleget/ der andern Arbeiten/ so vorgenommen wurden/ zuge-

schweigen. Nicht weniger wurde in der Dörptisch-Ehstnischen Sprache Anno 1684 der grose Catechismus verfertiget/ Anno 1685 das Gesang-Buch ediret, dessen erste Autores gewesen Hr. Laurentius Mollerus Pastor zu Randen / Hr. Andreas Virginius Pastor zu Camby/ und Hr. Marcus Schütz Pastor zu Nüggen. Auf des Hn. General Superintendentens in Liefflandt Anordnung wurde Anno 1685 das Neue Testament im Dörptischen Dialect von Hr. Lic. Nic. von Hardungen Præp. und Past. zu Raupe/ Hn. Andr. Virgin Past. zu Camby und Hn. Marco Schütz damahligen Ehstnischen Pastore zu Dörpat verfertiget/ und Anno 1686 gedrucket. Und zu der Zeit gewann es das Ansehen/ daß es mit Uebersetzung des Neuen Testaments in den Revalsch-Ehstnischen Dialectum auch zur Richtigkeit kommen würde. S. Königl. Majest. zu Schweden glorwürdigsten Andenckens CARL XI. liesen zum Druck desselben/ aus wahrem Eyfer vor die Ehre GOttes/ und Christ-Königlicher Liebe und Vorsorge gegen Dero arme Unterthanen/ ein ansehnlich Geldt an das Ehstnische Consistorium auszahlen / so auch theils zu Anschaffung benöhtigten Papiers dem Buchdrucker in Reval geliefert worden / und weil der damahlige Bischoff über Ehstlandt und Reval Hr. D. Johann Hinrich Gerthd wegen vieler importanten Affaires sich zu der Zeit in Stockholm aufhalten muste / beorderten höchstgedachte S. Königl. Majest. den General-Superintendenten in Liefflandt Hrn. D. Johann Fischer, daß Er die Version mit Zuziehung aller dreyen Ehstnischen Ministeriorum zum Stande bringen sollte. Welchem zur allerunterzhänigsten folge Anno 1686 den 25 Augusti eine Conference zu Lindenhoff zwey Meilen von Wolmar angestellet/ und unter wolged. Hn. General-Superintendentens Direction die Sache vorgenommen wurde. Aus dem Ehstnischen Diktrict waren zugegen der Senior Ministerii und Præpositus in Wyrlandt Hr. Johann Engelhard Bender Pastor zu Klein Marien/ Hr. Præpositus Johann Matthæus Embcken Past. zu Fickel/ Hr. Stephanus Kniper Pastor zu Jewe/ und Hr. Abraham Winckler Pastor zu Rappel. Aus dem Liefländischen/ Hr. Præp. Reinerus Brockmann Past zu Lais / Hr. Præp. Bernhard Freier Past. in Pernau/ Hr. Joh Forselius Past. zu St. Johannis in Ober-Pahlischen/ und Hr. Adrian Virgin Pastor zu Kawlecht Aus dem Öselschen / Hr. M. Johann Vulpius Pastor zu Karis / und Hr. Erns. Rüdiger Past. zu Kihhelkon/ denen die damahligen beyden Studiosi Hr. Bengt Johann Forselius und Hr. Magnus de Mollin adjungiret waren. Weil aber die Sache damahls nicht zur Endschafft gediehe / so wurde Anno 1687 den 20 Januarii eine abermahlige Conference zu Pilistfer in Ober-Pahlischen angestellet / bey welcher obige alle/ ausser das an Hn. Præp. Embckens Stelle/ Hr. Vice Præp. Jeremias Rublach Past. zu St. Matthæi in Jerwen / an statt Hrn. Past Wincklers / Hr. Reinerus Johannes Riesenkampf Past. zu Goldenbeck / und an statt Hn. de Mollins, Hr. Johann Hornung substituiret waren. So grosse Hofnung man nun hätte haben sollen / daß durch diese Conferencen das Werck einmahl zum Stande kommen solte / so sehr fiele sie dennoch weg/ da sie durch allerhandt entstandene disputen gehindert wurde Denn man stritte: Ob die Version aus dem Grund-Text oder Luttheri Uebersetzung geschehen solte / ob man die bisher gewöhnliche und in denen schon edirten Ehstnis. Büchern gebrauchte Schreib-Art behalten/ oder die/ so obgedachter Hr. Forselius introduciret/ gebrauchen solte. Dieser nemlich nahme sich der Introduction derer Ehstnis. Schulen aufm Lande/ woran es bißher gefehlet / eyfrigst und mit grosser Sorgfalt an/ hat solches

ches Werck auch an sehr viel Orten würcklich zum Stande gebracht/ und würde es vermuthlich volkommen ausgeführet haben/ wenn der dazwischen gekommene Todt Ihn nicht dran gehindert hätte. Damit das Bauer-Volck desto leichter möchte lesen lernen/ hatte er unterschiedene Buchstaben aus dem Ehstnisch. A. B. C. ausgelassen/ und in der Orthographie viel geendert/ welches andere nicht zu geben wolten/ vorgebend/ daß die vorhin gedruckte Ehstnische Bücher dadurch unbrauchbahr wurden/ und die Erfahrung wiese/ daß die Bauer-Jugend eben so geschwinde nach der vorigen Weise/ nemlich in einem Winter/ lesen lerneten/ welche disputen endlich durch ein allergnädigste Königl. Resolution gehoben wurden. Endlich kunte man auch nicht einig werden: Ob das Werck zu Reval oder zu Riga solte gedrucket werden. Nun wurde zwar die Version und Revision auf sothanen Conferencen absolviret/ aber wie man aus einander gerekket/ so war das damahls revidirte Exemplar nirgends zu finden/ einer schobe es auf den andern/ und ist selbiges/ aller Königl. scharffen Verordnungen ohngeachtet/ biß auf diese Stunde noch nicht zum Vorschein kommen/ und da überdem einige Jahre darauf die große Hungers-Noth/ und nach solcher der Land-verderbliche Krieg einfiel/ schiene das Werck gantz ins stecken gerahten und alle Hofnung in Brunnen gefallen zu seyn. Unterdessen wurde in Excolirung der Ehstnischen Sprache nicht gäntzlich gefeyert/ gestalt Anno 1693 Herr Johann Hornung/ jetzo Pastor zu Karoll eine Ehstnische Grammatiqve und Anno 1694 eine kurtze Erklährung des Catechismi Lutheri drucken lies. Anno 1695 wurde zu Riga ein Haus- und Kirchen-Buch (so jedoch eine Zeitlang zu distrahiren verbohten wurde) gedrucket/ und auf allergnädigsten Königl. Befehl wurde unter Direction des sehl. Hrn. Bischoffs D. Joachimi Salemans zu Reval Anno 1699/ das Anno 1693 zu Stockholm edirte Schwedische Hand-Buch/ auf Königl. kosten in Ehstnischer Sprache aufgeleget/ woselbst auch Anno 1700 das Anno 1656 edirte Hand-Buch von neuen revidiret und mit unterschiedenen neuen Ehstnis. Liedern vermehret heraus gegeben wardt/ aber zur Edirung des N. T. war zu dieser elenden Zeit keine Apparence. Doch der grosse GOtt/ der seine uns unerforschliche und unbekante Weise und Wege allezeit hält/ dirigirte auch diese über unser Landt verhängte schwere Straffen und Landt-Plagen zu einem guten und seinem herrlichen Nahmen zum Preise gereichenden Zweck. Denn da die meisten Hrn. Prediger so wol aus Ehst- als Liefflandt wegen der continuirlichen streiffenden Partheyen und schweren Kriegs-Folgen auf ihren Pastoraten nicht sicher wohnen kunten/ sondern aus Furcht continuirlichen Plünderung und gefänglicher Wegführung sich Anno 1704 und folgende Jahre nach Reval in Sicherheit begeben musten/ wolten sie daselbst ihre Zeit nicht müßig zubringen/ sondern kahmen täglich zusamen/ und fingen erst über ein Ehstnisches Lexicon an zuarbeiten/ wie Sie aber noch mit dem ersten Buchstaben nicht völlig fertig waren/ verliesen sie solche Arbeit/ und namen die Version des N. Testaments vor/ liesen auch nicht ehe nach/ bis sie selbige völlig absolviret. Bey welcher Arbeit auf Befehl des Hn. Bischoffs D. Langens und des Königlichen Consistorii sich sonderlich beständig und fleißig erwiesen/ Hr. Præp. Johannes Schopp Past. zu St. Petri in Jerwen/ Hr. Eberhard Gutslaff Pastor zum Heil. Geist in Reval/ Hr. Magnus de Mollin Past. zu St. Johannis im Fellinschen/ Hr. Sim. Bartholdi Pastor zu Pillistfer/ Hr. Præp. Joh. Andræas Dorsch Past. zu Ober-Pahlen/

Herr Johannes Zimmerman Past. an der Carls Kirchen/ Hr. M. Joachimus Salemann Pastor zu Pernau und Hr. Henrich Gutslaff S. S. Theol. Studiosus. Diese kamen durch GOttes gnädigen Beystandt mit dem Wercke sowol der Schreib-Arth / als auch der Version nach zum völligen Stande/ es wurde auch rein abgeschrieben und fehlte also nichts mehr dran/ als daß es unter die Presse käme/ aber eben daran stiese es sich nun abermahl. Man konte aller Bemühung ohngeachtet an keinen Verlag gerahten/ und nachdem das Ober-Consistorium in Liefflandt von Sr. Königl. Majest. eine Resolution erhalten/ daß das Werck in Pernau gedrucket werden solte/ forderte selbiges das geschriebene Exemplar ab/ bald darauf erginge die grosse und Welt-bekandte Revolution über Ehst- und Liefflandt/ bey welcher obgedachtes Exemplar gar von abhänden kommen/ ohne zu wissen/ ob es nach Schweden mit denen übrigen Acten der Pernauischen Universität versendet / oder sonst verlohren gangen. Die schwere Pest/ so in Reval so hart grasierte, daß von denen 52000 Menschen und drüber/ welche Anno 1710 im Junio in selbiger sich befunden/ mehr nicht dañ 1962 Personen jung nñ alt Anno 1711 im Febr. übrig geblieben waren/ hatte auch die Priesterschafft so mitgenomen / daß von einigen funfzigen des Land-Ministerii nicht mehr als 15 überblieben waren. Das Liefländische Ministerium hatte es nochstärcker getroffen/ und also schiene nunmehro vor Menschlichen Augen alle Hoffnung gäntzlich zu Ende zu seyn. Doch / weñ aller Menschlicher Rath ein Ende hat / so weiß jedennoch die überschwengliche Weißheit GOttes/ welcher aller Ruhm allein gebühret / alles gantz herrlich hinauszuführen / wie auch hier geschahe. Dann es bescherete der liebe GOtt nach seiner unerforschlichen Gnade Anno 1711 & 1712 einen sonderbahren Trieb zur Edirung dieses Werckes/ und wies auch Weise und Wege dazu. Der ietzige Buchdrucker in Reval Hr. Johann Christoph Brendeken erklährte sich auf gewisse Bedingungen zum Verlag sothanen Werckes/ und die Ehrw. Priesterschafft ginge in einem Anno 1713 gehaltenen Convent sothane Bedingungen ein/ nur allein eräugete sich abermahl eine Schwürigkeit/ indem das rein abgeschriebene Exemplar nicht konte beygeschaffet werden. Aber der grosse GOtt hub auch selbige / indem man bald darauf das Concept, aus welchem das reine Exemplar vorhin abgeschrieben war/ erhielte / und an solchem nur ein weniges fehlete/ so aber Herr Hinrich Gutslaff nunmehro Pastor zu Goldenbeck / welcher der gantzen Revision und Verbesserung der Version dieses Ehstnischen N. T. / so Anno 1706 und in denen folgenden Jahren geschehen / von Anfang biß zu Ende beygewohnet / und daher alles noch woll inne hatte / suppliret ; dahero dann diese Edition nun einmahl/ GOtt Lob! nach überwundenen allen bißherigen Schwürigkeiten zum Stande kommen/ welche Dir / geehrter Leser / hiemit durch GOttes Gnade geliefert wird. Freue dich demnach hertzlich über diese unverdiente grosse Gnade/ die uns der HErr nach seiner überschwenglichen Barmhertzigkeit ietzund erwiesen. Es ist nicht zu läugnen / daß wir derselben nicht wehrt seyn/ indem wir uns nach allen bißherigen schweren Landt-Plagen nicht allein gar nicht gebessert/ sondern immer ärger worden. Es haben allerhandt Uppigkeit/ Bosheit / Leichtfertigkeit/ Ungerechtigkeit und andere schwere Sünden nach denen ergangenen harten Straffen leider! überhandt genommen/ so daß man nun wol klagen muß: **HErr du schlägest sie / aber sie fühlens nicht / du plagest sie / aber sie bessern sich nicht/ Sie haben**

ben ein harter Angesichte / denn ein Fels / und wollen sich nicht bekehren Jer. V. 3. Das es wol zu befürchte / was der sehl. Hr. Lutherus in der Vorrede über den Propheten Jeremiam saget: Gemeiniglich je näher die Straffe ist / je ärger die Leute werden und je mehr man Ihnen prediget / je höher sie es verachten / daß man greifft / wenn GOtt straffen wil / daß Er die Leute verstocken läst / auf daß sie ja ohne alle Barmhertzigkeit untergehen / und mit keiner Busse Gottes Zorn versühnen mögē. Und hätte der Herr daher wol Ursache wegen unserer grossen Undanckbahrkeit das Licht seines Wortes gar von uns zunehmen; aber seine Barmhertzigkeit / die nicht wil den Todt des Sünders / sondern daß Er sich bekehre und lebe / giebet uns nicht allein Zeit zur Busse / vermischet seine Straffen mit allerhandt Wolthaten / und locket uns also / sondern giebt uns auch zu unserer mehrern Uberzeugung / und daß Wir gar keine Entschuldigung haben / sein Wort desto reichlicher. Das Werck / wornach unsere Vorfahren so sehnlich verlanget / und woran Sie mit so grossem Eyfer und unverdrossenem Fleiß gearbeitet / haben sie nicht zur Perfection gebracht erleben sollen / aber unsere Augen sehen es GOtt Lob! und zu unserer und unserer Nachkommen Ruhm ist es einmahl zum Stande kommen. Zwar wird selbiges nicht davor ausgegeben / daß es gantz vollkommen und ohne Fehler sey / sondern man bescheidet sich gerne / daß es eine von Menschen / welche alle viele Gebrechen unterworffen / verfertigte Uberseтzung sey; es wird aber der geneigte Leser consideriren / daß dieses mahl das Eys gebrochen / und was versehen ist / gar leichte repariret werden könne / wenn diejenigen / so dazu von GOtt Gaben empfangen / ihre Exemplaria mit rein Papier durchschiessen lassen / und was sie meinen / das verbessert werden könne / marqviren, und solches dem Hochw. Consistorio zustellen / da denn / wenn das Werck wieder aufgeleget werden solte / solches alles in gehörige Consideration kan gezogen werden / und also dieses Werck mit der Zeit zur möglichen Volkommenheit gelangen. Dessen gebrauche dich nun geehrter Leser / und preise vornemlich den HErren für seine überschwenckliche Gnade / nicht allein mit dem Munde sondern auch von Grund der Seelen / in der That und in der Wahrheit. Ein jedweder sey dahin bedacht / wie er die seinen die Wege des HErren lehre / und dieses Licht nicht unter die Banck sondern auf einen Leuchter gesetzet werde. Lehrer und Prediger können allemahl beym GOttes-Dienst ihren Zuhörern ein oder zwei Capittel vorlesen / summariter erkläheren / und sie zur fleisigen Betrachtung desselben anmahnen / auch zum fleißigen Lesen der heil. Schrifft anführen. Herrschafften / Hauß-Väter und Hauß-Mütter können ihren Kindern und Gesinde täglich einige Capittel vorlesen lassen / und ihnen zu ihrer Selbst-Prüfung / wie sie dem Göttl. Worte gemäs bißher gelebet oder davon abgewichen / Anleitung und Gelegenheit geben. Ein jeder wolle sich nun angelegen seyn lassen / daß das Wort GOttes reichlich unter uns wohne und Frucht bringe / uñ durch keine profane auch wol gar Atheistische und dergl. Discursen oder auch ärgerliches und liederliches Leben und Exempel dessen Wirckung gehindert werde. Nun der Barmhertzige GOtt erhalte uns sein Wort allezeit rein und lauter / laße uns dessen Krafft und Süßigkeit schmecken und biß an unser Ende unserer Seelen Speise seyn; Er nehme selbiges wegen unsers Undancks nicht von uns / sondern gebe uns die Gnade / daß wir es in einem reinen und guten Hertzen bewahren

und

und viel Frucht bringen. Er lasse selbiges eine stete Richtschnur unsers Glaubens und Lebens seyn / damit es unsere Selen seelig mache.

Ach bleib bey uns HErr JEsu Christ/
Weil es nun Abendt worden ist.
Dein Göttlich Wort das helle Licht
Laß ja bey uns auslöschen nicht/
In dieser letzten berrübten Zeit/
Verleih uns Herr Beständigkeit;
Daß wir dein Wort und Sakrament
Rein behalten biß an unser End.
Amen!

Armas Mamees.

SE Ramat/ mis sa stin nääd/ on meie Issanda JEsusse Kristusse uus Testament/ ehk Jummala Pühha Sañа/ kumb pärrast Issanda Jesusse Kristusse Sündmist neist pühhist Ewangelistist ning Apostlist on ülleskirjotud. Sestsammast pead sinna sedda täädma: Kui essimenne Innimenne olli Patto sisse langenud/ ja se läbbi iggawest Hukkatust ennese päle saatnud/ siis on se helde Jum̃al ommast surest Armust selle langenud Innimessele sedda kallist Tootust andnud/ et tedda/ ühhe Wahhemehhe ja Lunnastaja läbbi/ Pattust ja Häddast jälle piddi awwitadama/ agga se Hukkataja/ se on/ Kurrati Riik ja Wäggi piddi ärrahäwwitadama/ ja tühjaks tehtama/ ninda kui temma selle Patto sisse langenud Innimessele sedda römolikko Sanna kulutanud: Minna tahhan Waeno tösta sinno ja Naese wahhele/ ja sinno ja temma Seemne wahhele/ sesam̃a peab sinno Päa russuks tallama/ ja sinna pead temma Kando nöölma 1 Mos. *III.* 15. Se tootud Naese Seme on Kristus Jummala Poeg/ se piddi Ussi/ se on Kurrati Päa russuks tallama/ se on/ temmale Wäggi ärrawotma/ ommeti ninda/ et Kristusse Kando piddi nööldama/ se on/ temma piddi kannatama ja surrema Ebr. II. 14. Sesinnase Tootusse päle ommad keik Usklikkud Ilma Algmissest lootnud; Ning ehk kül need/ ke enne Kristusse Sündmist ellasid/ sesinnase Tootusse ep olle nähnud/ siske ommad nem̃ad ennast keigennemiñe nende Ohwride jures/ kum̃ad ni hästi kui keik Lewiteliste Jummala-Tenistus Kristust tähhendasid/ sestsammast römustanud/ ja ommad ärrasurnud Ussus sesamma päle Ebr. *XI.* 13. Agga kui se Aeg/ mis Jummal ommas Nouus olli ärramöttelnud/ täis sai/ siis läbbätas Jummal omma Poega/ et temma piddi Naesest sündima/ ja Kässo alla pandama/ et temma neid/ ke Kässo al ollid/ piddi ärralunnastama/ ja meie sedda Laste-Kohhut piddime sama Kal. *IV.* 4. 5. Sest rägib nüüd sesinnane Ramat/ mis ueks Sädusseks kutsutakse/ ülleüldes; sest selle sees antakse meile täda/ kuida Jummala Poeg/ kelle Wäljaminnemiñe Algmissest ja Iggaweston/ Mihk. *V.* 2. Ke on Jummal ülle keik kidetud iggawest/ Röm. *IX.* 5. Neitsist Mariast tössiseks Innimesseks on sündinud, Luc. *II.* 6. 7. Ja ninda kui Innimesse Lapsed Lihhast ja Werrest on Ossa sanud Ebr. II. 14. Selle sees kulutakse/ mis Kristus on öppetanud/ mis temma omma Ello Ajal Ma-Ilma pääl olles on teinud/ ja mesuggune temma Jummala ja Innimesse wasto on olnud/ mis temma meile Öppetusse Tähheks on jällejätnud/ et meie temma Jälgi peame noudma/ ja temma järrele käima 1 Pet. *II.* 21. Kuida temma wimati meie Patto pärrast on kannatanud/ ärrasurnud/ mahhamaetud/ meie Öigusse pärrast jälle üllestousnud/ Taewa leinud/ ning Jummala parrama Käele istnud/ et temmal kui keigewäggewal Kunningal keik Melewald on Taewas ja Ma pääl/ ning et tem̃a woib ning tahhab neile üskitle iggawest Ello anda. Selle sees kulutakse ka/ kuitao need Innimessed sedda suurt Armo peawad tundma/ seddasamma usklikko Lotussega wastowotma/ ja ei mitte ennamb kui Patto ja Kurrati Lapsed/ waid kui Jummala Lapsed Öigusses ja Pühhastusses ellama.

Need/ ke sedda Ramato ommad kirjotanud/ ep olle Inglid olnud/ waid Innimessed/ agga nisuggused/ kellel pühha Waim sedda on sisse andund/ mis nemmad piddid kirjotama/ temma on neid ka Kirjotamisses wallitsenud ja walgustanud/ ja ninda keige Töe sisse juhhatanud/ et nemmad sesamma Kirja sees ep olle woinud eksida Joh. *XVI.* 13. 2 Petr. *I.* 21. Sepärrast on ka nende Tunnistus tössine Joh. *XXI.* 24. Ja nende Sanna ep olle arwata kui Innimesse Sanna/ waid ninda (kui se ka töest on) kui Jummala Sanna 2. Tessal. *II.* 13.

Agga ses Ramatus/ mis ueks Sädusseks kutsutakse/ leitakse mitto neid Ramatuid. Essimessed nelli Ramatud kutsutakse Ewangeliummiks. Matteus on essimest/ Markus teist/ Lukas kolmandat/ ja Johannes neljandat ülleskirjotanud. Ewangelium on Kreka-Kele Sanna/ ja on meie Kekel ni paljo kui römus Sannum. Otsekui tahhaksin ma ühhel/ ke Surma-Hukkatusseks on moistetud/ ütteida pärra karta mitte/ sinna pead ellama. Ninda kutsutakse sedda Öppetust ehk Kulutamist/ me sees Pattussele/ ke iggawesseks Surmaks ja Hukkatusseks on moistetud/ Armo ja iggawest Ello Kristusse läbbi tootakse/ Ewangeliummiks ehk Armo-Öppetusseks ning Kulutamisseks. Nende Ramatude Kirjotajaid kutsutakse Ewangelistiks/ sest et nem̃ad sedda om̃ad ülleskirjotanud/ ja neid römolikkud Sannomid Ma-Ilmale täda andnud/

kui-

kuida se Tootus/ mis Paradisis olli antud/ on tõeks sanud/ et se Naese Seme (Kristus) jubba sündinud/ ja keik tehnud ja kannatanud/ mis temma meie Ärralunnastamisseks ja Õnnistusseks piddi teggema ja kannatama.

Pärrast leiad sa sessamas Ramatus nende Apostlide Teggusid. Apostel on ka Kreka-Kele Sanna/ ja ni paljo kui üks Käsk/ ehk üks/ kedda lekkitakse. Kui Kristus meie Issand omma Õppetusse Ammetis häkkas/ siis wallitses temma ärra kaksteistkümmend Meest/ neid kutsus temma Apostliks Luk. VI. 13. ke ikka temma ümber ollid/ temma Õppetust kuulsid/ temma Jmeteggusid näggid/ et nemmad ni hästi sest/ kui ka temma üllestousmissest selle Ma-Jlmale piddid tunnistama. Luk. XXIV. 48. Apostli Tegg. I. 22. V. 31. Needsammad läksid pärrast Kristusse üllestousmisi/ kui pühha Waim olli nähtawal Kombel nende päle wäljawallatud/ Ap. Tegg. 11. 1. 2. 3. 4. keige Ma-Jlma/ ja kulutasid Ma-Jlmale sedda römolikko Sannume Kristussest Jummala Pojast.

Kuida nüüd needsinnased Apostlid õppetanud/ ja isstärranis se pühha Apostel Paulus/ ke Paganade jure sai läkkitud/ mis nemmad on kannatanud/ ning kuida Ma-Jlm ning Kurrat nende wasto pannud/ ja stiski sedda kallist Õppetust ei woinud ärralämmatada/ egga ärrakustuta/ se on keik Apostlide Teggo-Ramatus ülleskirjotud.

Apostlide Hool olli/ et se Õppetus/ mis nemmad issikeskes kulutasid/ ka Koggodusse jures piddi tähhele pandama/ ja hoietama/ ilmaks nemmad/ ka ärra olles/ kinnitasid neid Uskijaid Ramatudega. Neid on Paulus (sest et temma ennamb/ kui keik Apostlid Tööd teinud/ 1 Kor. XV. 10.) ennamiste kirjotanud. Sepärrast omad need Ramatud keik korda möda ülleskirjotud/ ja sesinnase (Ue Sädusse) Ramatus kokkopantud ja sätud.

Wiimne Ramad on nende Salla-Asja Näitmiste Ramat/ mis sel pühha Apostli Johannesele on näidetud/ me sees temale pimedas Prohwetide Kuijus ja Könnes on näidetud/ kuida se luggu Kristusse Koggodussega Ma-Jlma Otsani piddi ollema/ kuida se ärratagganenud Koggodus/ se uskmatta ja wöra Jummala Sullase se Paabsti Hulk ehk Pabel piddi wotma sedda tössisi Jummala Koggodust kangeste kiusada ja waewada/ senni ko Jummal päle tulleks/ ja Pabilonile/ se on/ selle Hukkatusse Rahwale Otsa teeks.

Se on/ Armas Ma-mees/ mis sulle lühhidelt sestsinnasest Ramatus sünnib täda anda. Touse nüüd ülles/ sa Walgeks/ sest sinno Walgus tulleb/ ja Issanda Walgus touseb siño ülle Es. LX. 1. Ärra jä ennamb endise Kummalusse sisse/ waid tänna Jummalat Süddamest/ et temma ka sulle sinno Kelel omma Sanna on andnud luggeda/ pallu tedda temma pühha Waimo pärrast/ et temma sind walgustago/ ja olle se helde Jummala wasto temma sure ja rohke Armo eest keigest Süddamest tännalik ja karda Jummalat.

Jummal andko sulle omma Armo Kristusse JEsusse meie Issanda pärrast.
Amen.

Mon-

J. N. J.

Mõningad Õppetussed nende ees, ke pühha Kirja ja isiärranis oneie Issanda Jesusse Kristusse le Sõdusse-Ramato õige Kasuga ja omma Kinge Tunnistusseks Tahtwad luggeda.

Tomes Innimenne, ke sa pead pühha Kirja omma Kinge Kääs luggeda, õigo sa ni tarwis moistlik isiennesest, kui sa eal tahhad, sääp pead sinna omma Sinnesse ja Rummalusse mahalõkkas Arjotundma Joh. 5. 39. 1. Cor. 2. 14. sepärrast, otse kui sinno Kohhuts on, iggal Aial Issanda Palwet piddada, ninda palluka Jummala pühha Waimo ni leggab otse, kui sa wot pühha Kirja luggeda, et temma sinno Südame ja Mõte wõlgutsago, et sa sõdda, mis Loed, woi ase õiete mõtta Eph. 1. 18

Et pea sa muud middagi sellest sa rohkemma, kui agga Kristusse ja sinno Tunnistusse, Patusse pöörmist, ja Lepmist temma Jesse Joh. 5. 39. Agga mõtle il mahlikus Tarwasse tähhe omma ennesarra wastad karjad. Mõtted ja Kombed kinnitada, sest sa tarwolik Jarwi ei tulle ühhe körra ja walle Suddane Jesse, ke ikka õppel, ja Jesusi rammalaks jääb. Pale sa pöörad nisuggused nimetsed pühha Kirja omma Tarwasse järele, ennego omma Hawwatusse järele. Tähhab sulle ka tarwis ärge allendis Sudda, ja peab sul kinnitet Mõte olema Kristusse pole talla, Unnistusse Sõed õppeda, ja temma Sanna wastata. Sest ei omma Mõte ile jääb, ussa-Arjad omma Kimmo järrele ärrawarwab, ja, kui temma mehhanit loeb, mis temma Mele pärast ep olle tehha, pühha Kirja ninda ärrasellet tab, nui temma Lihha wasti. Tõdda ihhal dab, se samma keitse pühha Kirja wasti Käest ärra, ja arwa omago ennese pale mitte ennamb Jummala Nuhhlusse, kumb muido ei aggastse wõi lõma pale tallob.

Kui sa pühha Kirja tahhad õiete Sõt nätte saa (ninda nui se kahhul on) siis peab sul kindel Mõn ollema, Jummala Tahtmisse järrele ellada, ja sinna pead spärrast taewa ekko Tarwasse Waimoga tõesst täidtud ja Jummala pole ümbespoorad ollema. 1. Cor. 2. 9-12. Kristus ütleb Joh. 7. 17. Kui kegi tahhab Jummala Tahtmisst tehha, se peab tundma, ni sesinnane Õppetus Jummalasst on, ja üxsi mu, olgotemma ni tarwis ja moistlik, nui ta eal lihhab.

Tõrwa möllego, et sa keik ühhe hobiga pead moistma pühhas Kirjas, muud olle Allendusse rahhul sega, mis Jummal Armasst sellet andnud moistse, ja se mõda, mis sa moistetta omma Ello parrandada, siis saad ja pärrast ennelele tõesse zohtsema Tarwasst. Agga ke pead ilma pahha Waimo walgutta matta teistse Õppetaja

olla, ja on surelinne ennese Meles, lähkäb töeste Naeruks, ja ei sa ellades ennesele Tõt ja Walgustli pühhast Kirjast.

VI. Siis ei pea sa pühha Kirja luggema, Ajawiteks, otsekui olleksse üks Jummala-Tenistus, kui sa loed ehk saggedaste läbbiloed pühha Kirja, kuid sa pead seddasinnast Jummala Sanna ühhe tännolikko, sonnakuulwa, pühha Süddame ja järrestikko Ohkamissega tähhele pannema, ja Ussus wastowotma, ninda et sa nüüdmiddakit ei otsi, eiga püa, kui Jummala Sanna kuulda, ja selle Wäe läbbi waggamaks, kannatlikkummaks, ja keige Hä sees täielikkummaks minna. Lühhidett: Pühha Kirja Luggeminne ilma Ello-parranda matta satab agga suuremat Hukkatust. Luk. 12, 47. 48 Joh. 12, 43.

VII. Mis sa öiete ei moista, sedda küssi neilt, ke suremat Tarkust ja Moistust pühha Waimo läbbi ennesele pühhas Kirjas sanud, ja ärra pöra sa mitte teisiti, kui se on, waid jätta sedda enneminne senniks jäffe, kunni Jummal sulle teisel korral sedda täda annab.

VIII. Kui sa pühha Kirja Luggemist Palwedega olled alganud, ninda löppeta ka Palwedega. Tänna Jummalat se eest, mis sa öppenud, ja parranda ennast selda möda. Mis sa olled tundnud kui ja ollewa, sedda jätta ilma wiwitamatta mahha, pallu Jummalat, et temma keik Hääd sinno Süddames kaswatago, ja iggatse allati Jummala Sanna kuulda. Olle römus, kui sa Risti ja Willetsusse al öpped tundma, kui armolinne Kristus on. 1 Petr. 2, 3.

IX. Wimati pead sa ka teisi maenitsema Jud. 20. Agga mitte ülle sinno Moistusse Märe, waid et sa iggatsed Jummala Tahtmist kuulda, 1 Petr. 2, 9. jummala kartlikko Könnedega Kol. 3, 16. se teeb, et Jummala Tundminne ja Tarkus sinno sees Wägge ja Woimust wöttab. Se armolinne Jummal juhhatago meid omma Töe, ning Rahho Te päie Amen.

15

16

17.

10

3 | Sallaja

11

4 || a rahwa Hulgast | ~~Poismehhe~~

12 | ~~ei~~ Poismehhe
| ei saam

5

13

6 | hapiremata Leibade
| ma

7 | Pâwal
| rakis | nendega
| tem̄a wen̄itas om̄a Körne kesk Öni.

14

8 | Lampi

15 | teisel
| teisel

9 | kedda | Unni ârnawoitis.

16

17

18

19 | Lalla | t

20

21 | in hästi | rahwale

22 | le

23

24 | Ello korra | ctmetil

25

26

27

28 | peate
| eñesele on saatmu

29

30 | kõrwerad kõnned

31

Ewangelium Ühhast Matteusest ülleskirjotud.

I. Pätük.

1 SE on JEsusse Kristusse Sündmisse Raamat/ ke on Abrahami Poja Tawida Poeg.

2. Abrahamist sündis Isak / agga Isakist sündis Jakob / agga Jakobist sündis Juda / ja temma Wennad.

3. Agga Judast sündis Warets ja Sarath sest Tamaristi; agga Waretsist sündis Eesrom/ agga Eesromist sündis Aram.

4. Agga Aramist sündis Aminadab / ja Aminadabist sündis Näässon / ja Näässonist sündis Salmon.

5. Agga Salmonist sündis Poots sest Rahhabist/ ja Pootsist sündis Obed sest Ruttist/ ning Obedist sündis Jesse.

6. Agga Jessest sündis Kunningas Tawid / ja Kunninga Tawidast sündis Salomo Uria Naesest.)

7. Agga Salomonist sündis Roboam/ ja Roboamist sündis Abia/ agga Abiast sündis Assa.

8. Agga Assast sündis Josawat/ ja Josawattist sündis Joram / ning Joramist sündis Osia.

9. Agga Osiast sündis Jotam/ ja Jotamist sündis Akas / ja Akas sündis Etsekia.

10. Agga Etsekiast sündis Manasse / ja Manassest sündis Amon / ning Amonist sündis Josia.

11. Agga Josiast sündis Jekonia ja temma Wennad / Babiloni Wangewinnisse Aial.

12. Pärrast Babiloni Wange-winnist sündis Jekoniast Salatiel / ja Salatielist sündis Sorababel.

13. Agga Sorabelist sündis Abiud/ agga Abiudist sündis Eliakim/ ja Eliakimist sündis Asor.

14. Agga Asorist sündis Sadok/ ja Sadokist sündis Akim / ning Akimist sündis Eliud.

15. Agga Eliudist sündis Eleasar/ ja Eleasarist sündis Matan/ ning Matanist sündis Jakob.

16. Ja Jakobist sündis Josep Maria Mees / keñest (Mariast) on sündinud JESUS/ ke nimmetakse Kristus.

17. Keik Pölwed nüüd Abrahamist Tawidani sadik (on) nelliteistkümmend

mend Pölwe-ja Tawidast Babiloni Wange-wimisse/ sadik on nelliteist-kümmend Pölwe ja Babiloni Wangi-wimisest Kristusse/ sadik nelliteist-kümmend Pölwe.

18. Agga JEsusse Kristusse Sündminne olli ninda: Kui Maria temma Emma Joseppile kihlatud olli/ ennego nemmad kokko saiwad/ leitti tedda käima pääl olewat Pühhast Waimust.

19. Agga et temma Mees Joseph wagga olli/ ja ei tahtnud tedda Häbbi sisse sata/ tahtis temma sallaja temmast ärralahkuda.

20. Agga kui temmal se Mötte olli/ waat siis näitis ennast temmale Issanda Ingel Unnes/ ja ütles: Joseph Tawida Poeg/ ärra karda mitte/ Maria omma Naest ennese jure wotta: Sest se/ mis temma sees on sündinud/ on Pühhast Waimust.

21. Agga temma peab Poja Jlmale toma/ ja sinna pead temmale Nimmi pannema JESUS/ sest temma peab omma Rahwast önsaks teggema nende Pattust.

22. Agga se on keik sündinud/ et piddi töeks sama/ mis Issandast on ütteldud Prohweti läbbi/ ke ütleb:

23. Ennä! Neitsik saab käima pääle/ ja toob Poja Jlmale/ ja nemmad peawad temmale Nimmi pannema JMMANUEL/ se on ärraselletud/ Jummal meiega.

24. Agga kui Joseph Unnest üllesärkas/ teggi temma ninda kui Issanda Ingel temmale olli käsknud/ ja wottis omma Naese ennese jure.

25. Ja ei puutnud temmase mitte/ kunni temma omma essimesse sündinud Poja sai Jlmale tonud/ ja pauni temmale Nimmi JESUS.

Se II. Pätük.

Ewangelium/ kolme Kunninga Päwal.

1. Agga kui JESUS olli sündinud Petlemmas Juda Maal/ Kunninga Herodese Ajal/ waat siis tullid Targad Hommiko Maalt Jerusalemma/ ja ütlesid:

2. Kus on se sündinud Judade Kuningas? Sest meie olleme temma Tähhe nähnud Hommiko Maal/ ja olleme tulnud tedda pattuma.

3. Agga kui Kuningas Herodes sedda kulis/ ehmatas temma wägga ärra/ ja temaga koggoa Jerusalem.

4. Ja koggus kokko keik Ullemad-Preestrid ja Kirjatundjad Rahwa säast/ ja küsitelles neilt/ kus Kristus piddi (Jlmale) sündima.

5. Agga nemmad ütlid temmale: Petlemmas Juda Maal; Sest ninda on Prohwedide läbbi kirjotud:

6. Ja sinna Petlem Juda Maal/ ep olle milgitombel se wähhemb Juda Wörstide säas/ sest sinnust peab wäl-

18

19

20

21.

22.

23

24

25.

nõne es site E vid. Inter.

1.

2

3

4

5.

6

7. | kui Karjane hoidma.

| kulas õiete | hästi iau x. 8.

8

| kumardama

9

| otse

10.

| ûpris

11. | kui nemad tullid | nemad

| kumardasid

| ndustlahti

12.

13.

14.

15. | ast on õõldud

16.

17. | on tõeks sanud

18.

| ei olle nud teps ennam ellus.

19.

20.

wälja tullema se Wallitseja/ke minno Israeli Rahwast peab kaitsma.

7. Siis kutsus Herodes sallaja neid Targad/ja küsitelles keigepiddi neilt sedda Aega/ millal se Täht olli paistnud.

8. Ja läkkitas nemmad Petlemma/ja ütles: Minge/ kulage hästi sedda Lapsokest/ ja kui teie tedda leiate/ siis kulutage mulle/ et minna ka tullen tedda palluma.

9. Agga kui nemmad said Kunningast kuulnud/ läksid nemmad ärra/ ja waat! se Täht/ mis nemmad Homiko Maal ollid nähnud/ käis nende eel/ kunni temma tulli/ ja seisis kohhe sääl üllewel/ kus se Lapsokenne olli.

10. Agga kui nemmad sedda Tähte näggid/ said nemmad wägga röömsaks.

11. Ja läksid sinna Kotta/ja leidsid se Lapsokesse Maria temma Emmaga/ ja langsid mahha/ ja pallusid tedda ja andsid omma Warra/ ja kingisid temmale Kulda/ Wiroki/ ja Mirri.

12. Ning et Jummal neile käskis Unnes/ et nemmad mitte es piddand Herodesse jure taggasi minnema/ läksid nemmad Körwale teist Teed omma Male.

13. Agga kui nemmad said körwale lähnud/ waat! siis näitis ennast Issanda Ingel Unnes Josepile/ ja ütles: Touse ülles/ ja wotta se Lapsokesse ning temma Emma/ ja pöggene Egipti Male/ ja olle sääl/ kunni minna sulle ütlen; Sest Herodes otsib sedda Last ärrahukkatada.

14. Agga temma tous ülles/ja wottis sedda Last ja temma Emma Ösel/ ja pöggenis Egipti Male.

15. Ja olli sääl/ kunni Herodes sai ärrasurnud/ et piddi töeks sama/ mis Issand Prohwetide läbbi on räginud/ ke ütleb: Egipti Maalt ollen minna omma Poega kutsnud.

16. Kui nüüd Herodes näggi/ et temma olli pettetud neist Targast/ sai temma wägga wihhaseks/ja läkkitas wälja/ ja laskis ärratappa keik Poeg-Lapsi Petlemmas/ ja keige temma Rajade sees/ ke ollid kahhe Aastased ja Noremad/ se Aega möda/ kunnima temma hästi neilt Targalt olli küsitellenud.

17. Siis sai töeks/ mis Prohwetist Jeremiasest on rägitud/ ke ütleb:

18. Ramas on Hääl kuultud paljo Kahhmist ja Nutmist ja Hullumist; Rahel nuttis omma Lapsi/ ja ei tahtnud ennast mitte lasta tröstida/ sest nemmad ollid kuitas.

19. Agga kui Herodes sai surnud/ waat! siis näitis ennast Issanda Ingel Josepile Unnes Egipti Maal/

20. Ja üttel: Touse ülles/ja wotta se Lapsokesse/ ja temma Emma/ ja min-

minne Israeli Male; Sest need on surnud / ke Lapsokesse Hinge püüdsid.

21. Ja temma tous ülles / ja wottis se Lapsokesse / ja temma Emma / ja tulli Israeli Male.

22. Agga kui temma kulis / et Arkelaus Juda Maal Kunningas olli omma Issa Herodesse Assemel / kartis temma sinna minna / agga kui temma Jummalast Käsko sai Unnes / läks temma Kalilea Male /

23. Ja tulli / ja ellas ühhes Linnas / mis kutsutakse Naatsarettiks / et piddi töeks sama / mis ütteldud on Prohwetide läbbi / et tedda peab Naatsareuks kutsutama.

Se III. Pätük.

1. Agga neil Päiwil tulli Johannes se Ristja / ja teggi Jutlust Juda Ma Körwes /

2. Ja ütlis: Pöörge Pattust / sest Taewa Riik on liggi tulnud.

3. Sest temma on se / kellest Prohweet Esaias on räginud ja üttelnud: ühhe Hüüdja Hääl on Körwes: Walmistage Issanda Teed / tehke tassaseks temma Te-rajad.

4. Agga temmal (Johannesel) olli Riid Kameli Karwust / Nahk Wö temma Wööl / agga temma Roog olli Rohho Tirtsid / ja Mets-messi.

5. Siis läks temma jure wälja Jerusalem ja koggona Juda Ma ja keik Ma Jordani ümber.

6. Ja nemmad saiwad temmast ristitud Jordanis / ja tunnistasid ommad Pattud.

7. Agga kui temma paljo neid Wariserid ja Sadduserid näggi omma Ristmisse jure tullewa / ütles temma nende wasto: Teie Ussi-suggu / kes on teile näitnud pöggeneda Tullewa Wihha eest.

8. Sepärrast kandke öige Pattust Pöörmisse Wilja.

9. Ja ärge möttelge issienneses üttelda: Meil on Abraham Issaks; Sest minna ütlen teile / et Jummal woib neistsinnasist Kiwwist Abrahamile Lapsi sata.

10. Agga jubba Kirwes on Pu jure päle pandud / keik Pu nüüd / mis ei kanna hääd Wilja / raiotakse mahha / ja heitetakse Tullese.

11. Minna ristin teid kül Wega Pattust Pöörmisseks / agga ke minno järrele tulleb / on wäggewamb mind / kelle Kingi kandma minna wäärt epolle / temma peab teid ristima Pühha Waimo ja Tullega.

12. Temmal on omma Wisklabbidas Käes / ja temma saab omma Rehhi Allust pühkma / ja omma Nisso Aita koggoma; Agga need Hagganad saab temma ärrapölletama kustutamatta Tullega.

Ewan-

13

14 /pollume

15

16

17 /löpmata

18

19

20 /Rohwetide

21

22 /näitab l. näikse kurri ollewad.

23 /keik, mis teil on

24

25

26

27

28 /rahwale

/a rahwale

1

2

3

4

5. /peab arwortama Tumala rigi
wâärt ollewad

1

6.

7 /ilmub

2

8 Ning
/meie

3

9

4

/tema

5

10 /teie sear on /usktud

11

6

12 /saaks

7 /jubba se ullekohto Lalla-Assi
ligub

1.

2.

3 |sedda Palki, mis sinno

4 |Ehk. kuis tahtad

5. | Oh sinna kawwal |omast
|wälja

6 |sedda

7.
|peab |tehtama.

8. |iggauks on
|peab

9

10

11.
|Andid

12
|mimessed |wad

13
|wiib |kes seält

14. |
|wiib

15
|iad

16.
|marjo

17. |igga

18.

19

20.

21.

22.

| M. tullewad Asjad enne

23. | Ja mina tunistan neile

| taggane arra minust
ō minust arra

24

| Lannad

25

| Kaljo

26 | Lannad Marie p. 24.

27.

28.

29.

1.

2.

| kumardas

3. | sirrutanud

| Sa puhtaks

4

5. .

|sisse

6. |kärriser lôhni

7. 1. fors- tombasid
|Mehhed

8. |ette

9. |suur Ehmatus
|gi pärrast
|samud

10. |suur ehmatus

11. -

12

temma

13.
|putus

14. |elegi
|ârra ja
|omma
|neile

15. |temmast laggus N
|bbedest

16. |lâks kôrwale ja olli kôrbeda

17. |âsso
seâl

18. |di peâl
|alwatud

19.

|kiwwi

20.
|on sulle

21.

22. |tundis
= od. die andern Evangel.

23. kumb
|ehk

24. |peate teadma
|selle | ker alwatud olli
|ârra omma kotta

25. |omma koio

26. |suur ehmatus tulli keigede peale
|tiktud Arjud

27.

28.

29. |ollid istmas

30. |Jüngride

31. |nende wasto
|Neile, kis terwed on,

32.

33.

34.

35. |need Läwad tullewad

36.

21.

22

23.

|ööl

|sse

1.

2.

3.

4.

|kuub

5

6

|kui nem̄ad üllestunnistasid
enneste Pattud.

7

8.

9.

|Kiwwast

10

|külge ~~|igga~~ depärrast igga
|wissatakse

11.

12

|on tem̄a |wottab
|ud kokkopanna
||wottab

13.

14.

15.

16.

17. /ſimane

1. /pühhaſt /ſeſt

2. /pärraſt

3. /ſa

4.

5.

6 /kukkuta

/ial /pea

7.

8.

9.

10.

11.

Ewangelium pärrast Neäri Päwal.

13. Siis tulli JEsus Kalilea Maalt Jordani Jõele Johannese jure/ et tedda piddi temmast ristitama.

14. Agga Johannes kelis temmale/ ja ütles: Mul on tarwis / et mind sinnust peaks ristitama/ ja sinna tulled minno jure.

15. Agga JEsus wastas ja ütles: Olgo nüüd ninda; sest ninda on meie Kohhus / keik (Jummala) Õigust täieliikult tehha; siis jättis teña temmast/

16. Ning kui JEsus sai ristitud/ astus temma seddamaid Weest wälja/ ja enna! Taewad awwasid ennast temmale lahti/ ja (Johannes) näggi Jummala Waimo/ otsego Tuikesse ennast mahha laskwa/ ja temma päle tullewa.

17. Ja waat/ üks Hääl Taewast ütles: Se/ on minno armas Poeg / ke minno Mele pärrast on.

Se IV. Pätük.

Ewang: esimessel Paasto- pühha Päwal.

1. Siis widi JEsus Waimust Kõrbe / et tedda piddi Kuratist kiusatama.

2. Ja kui temma nellikümmend Päwa / ja nellikümmend Öödd olli paastund / siis tulli temmale Nälg.

3. Ja se Kiusaja tulli temma jure ja ütles: Kui Sa Jummala Poeg olled/ siis üle / et needsinnased Kiwwid Leiwaks sawad.

4. Agga temma wastas / ja üttel: Kirjotud on: Innimenne ei ella mitte ükspäines Leiwast/ waid igga ühhest Sannast/ kumb Jummala Su läbbi käib.

5. Siis wottis tedda Kurrat ennesega pühha Linna / ja panni tedda Jummala Kotja Harja päle.

6. Ja üttel temmale: Kui Sa Jummala Poeg olled/ siis heita ennast sitt mahha / sest kirjotud on/ et temma tahhab omma Inglid sinno pärrast käskeda/ ja nemmad peawad sind Kätte pääl kandma/ et Sa sinna omma Jalga Kiwwe wasto ei touka.

7. JEsus üttel temmale: Ta on kirjotud: Sinna ei pea Jummala omma Issanda kiusama.

8. Ta wottis Kurrat tedda ennesega ühhe wägga kõrge Mä päle/ ja näitis temmale keik Ma-Ilma Kuningrigid ja nende Aus/

9. Ja üttel temmale: Sedda keik tahhan minna sulle anda/ kui sa mahha langed ja mind pallud.

10. Siis ütlis JEsus temmale: Taggana Sadan / sest kirjotud on: Sinna pead Jummala omma Issanda palluma / ja tedda ükspäines tenima.

11. Siis jättis tedda Kurrat mahha / ja waat/ Inglid tullid temma jure ja teninid tedda.)

12. Ag-

12. Agga kui JEsus kulis/et Johannes olli (wangi) ärraantud/ läks temma Kalilea Male/

13. Ja jättis Naatsaretti Linna mahha/tulli ja ellas Järwe äres Kapernaumas/Sabuloni ja Newtale Majale.

14. Et piddi töeks sama/mis ütteldud on Prohweti Esaia läbbi/ ke ütleb:

15. Sabuloni Ma ja Newtali Ma/ mis Järwe äres on teisel polel Jordanit ja Pagganade Kalilea.

16. Se Pimmedusses istwa Rahwas on suurt Walget nähnud/ja neile/ keistusid Surma Maal ja Warjus/ on Walgus tousnud.

17. Sest Ajast hakkas JEsus Jutlust teggema ja ütlema; Pöörge Pattust/ sest Taewa Rik on liggi tulnud.

Ewangelium. pühha Andrusse Päwal:

18. Agga kui JEsus Kalilea Järwe äres kändis/ näggi temma kaks Wenda/ Simonat/ ke nimmetakse Petrus/ ja Andrest temma Wenda Nota Järwe heitwa/ (sest nemmad ollid Kallamehhed.)

19. Ning temma ütles neile: Tulge minno järrele/ minna tahhan teid Inimeste Püüdjaks tehha.

20. Ja ni kohhe jätsid nemmad otma Wörsid mahha/ ja läksid temma järrele.

21. Ning kui temma säält emale läks/ näggi temma teist kaks Wenda/ Jakobit Sebedusse Poja/ ja Johannesse temma Wenda Laewas/ omma Issa Sebedeussega omma Wörsid parranda wa/ ja temma kutsus neid.

22. Seddamaid jätsid nemmad Laewa ja omma Issa mahha/ ja läksid temma järrele.

23. Ning JEsus käis ümberkoudo keige Kalilea Ma läbbi/ ja öppetas nende Koggodusse Koijade sees/ ja kulutas sedda Ewangelium mi sest Rigist ja parrandas keik Többe ja keik Wigga Rahwa säas.

24. Ja temmast läks Könne wälja keige Siria Maale; Ja nemmad töid temma jure keik Wiggased/ monnisuguse Többe ja Walloga waewatud/ ja kurjast Waimust ahhastud/ ja Kutöbbised/ ja Luwalluse d; Ning temma teggi nemmad terweks.

25. Ning palio Rahwast tulli temma järrele Kalilea Maalt/ ja Kümme Linnadest/ ja Jerusaleminast/ ja Juda Maalt/ ja teiselt polelt Jordanit.

Se V. Pätük.

1. Agga kui temma sedda Rahwast näggi/ läks temma üles ühhe Mäle/ ja istus mahha/ ja temma Jüngrid tullid temma jure.

2. Ja temma awwas omma Suud/ öppetas neid ning ütles:

3. Onsad ommad need/ ke Waimus waesed ommad; Sest neude pärralt on Taewa Rik.

12

13. | 1. Kapernaumi Lin̄as
| mis dârwe âres on olli

14.

15.

16. | Rahwas, mis

17.

18.
| seus

19.
| ja

20. | käi

21.

22

23 | scâl ûmberkando.
| Rigi Armo-öppetust

24
| ~~ülle~~ läbli
| alwatud

25.

1.

2. | lahti

3

4.

5.

6.

7.

8. |mes

9.

10.

11. |laimawad

12.

13

|maggedaks

|sedda solaseks tehtama

14.

15.

16

17.

18.

19.

20.

21.

4. Önsad ennmad need/ ke kurwa ennmad; Seſt nemmad peawad sa ma römuſtud.

5. Önsad ennmad need taſſaſed/ seſt nemmad peawad Maad pärrima.

6. Önsad ennmad need/ kel Nälg ja Janno on Öigusse järrele; Seſt nemmad peawad täis sama.

7. Önsad ennmad need armoliſſed/ seſt nemmad peawad Armo sama.

8. Önsad ennmad need/ kel puhtas Südda on; Seſt nemmad peawad Jummalat näggema.

9. Önsad ennmad need Rahho-noudjad/ seſt neid peab Jummala Lasteks kutſutama.

10. Önsad ennad need/ kedda kangeste kiusatakſe takka Öigusse pärrast; Seſt nende pärralt on Taewa Riik.

11. Önsad ollete teie/ kui teid Innimeſſed minno pärrast teotawad/ ja kangeste takkakiusawad/ ja rägiwad keik Kurja teie wasto/ kui nemmad walletawad.

12. Römuſtage ennast/ ja olge Südda meſt röömſad; Seſt teil on palio Palka Taewas; Seſt ninda sammoti ennmad nemmad kiusanud takka neid Prohweti/ ke enne teid ennmad olnud.

13. Teie ollete Ma Sool/ agga kui Sool tuimaks saab/ misga peab/ siis ſolatama? Temma ei kölba ennamb kuhhogi/ kui wäljawiſſata/ ja Rahwale arrajotkata Jalgega.

14. Teie ollete Ma-Ilma Walgus. Se Lin/ mis Mäpääl on/ ei woi mitte Warjul olla.

15. Eiga ükſki Künalt süttita/ ja panneb ſedda Wakka alla/ waid Küünla-Jalla päle/ siis paiſtab temma keigile/ ke Kojas on.

16. Ninda paiſtko teie Walgus Innimeſte ees/ et nemmad teie hääd Teggo näwad/ ja kiitwad teie Issa/ ke Taewas on.

17. Ärge mötlege/ et minna ollen tulnud ſedda Käſko ellik neid Prohweti päältma. Minna ep olle tulnud päältma/ waid täieli kult teggema.

18. Seſt miña ütlen teile töeſt: Kunni Taewas ja Ma hukka lähhäb/ ei lähhä mitte hukka keigewähhemb Kirri eiga Tähhekeñt Käſſuſt/ senniks kui keik ſünnib.

19. Ke nüüd ühhe neiſtſinnaſiſt wähhemiſt Käſſo Sannast päältab/ ja öppetab ninda neid Innimeſſi/ temma peab keige wähhemaks kutſutama Taewarigis; Agga ke ſedda teeb ja öppetab/ temma peab ſurets kutſutama Taewarigis.

Ewangelium kuend al Pühha Päwal pärrast kolme-aino Jummala Pühha.

20. Seſt minna ütlen teile/ kui teie Öigus ep olle paljo üllemb kui Kirjatundjade ja Wariſeride (Öigus)/ siis ei ſa teie mitte Taewarigi.

21. Teie ollete kuulnud/ et Wanna-nil-

mille on rägitud: Siña ei pea tapma; Agga ke tappab/ on Kohto wäärt.

22. Agga minna ütlen teile/ et igga üks/ke oma Wenna päle kühja Wihha kannab/on Kohto wäärt; Agga ke omma Weña wasto ütleb: Raka/se on süre Kohto wäärt; Agga ke ütleb: Sinna Jölle/ se on Pörgo Tulle wäärt.

23. Sepärrast/kui sinna omma Ande Altari päle wiid/ ja sääl so Miele tulleb/ et sinno Wennal middakid on sinno wasto;

24. Siis jätta sinna omma Ande Altari ette/ ja minne/ ja leppi enne omma Wennaga ärra/ ja siis tulle ja ohwerda omma Ande.

25. Olle pea hämelelinne omma Wihhamehhe wasto/ senniko sinna temmaga Te pääl olled/ et Wihhamees sind ei anna Sundjale/ja Sundja sind ei anna Sullasele/ja sind ei wissata Wangi Torni.

26. Töest minna ütlen sulle: Sinna ei päse säält enne mitte/ kunni sinna ka wiimse Tenga ärramaksad.)

27. Teie ollete kuulnud/ et Wannamille on ütteldud: Sinna ei pea Abbiello ärrarikkuma.

28. Agga minna ütlen teile/ et igga üks/ ke Naese päle watab tedda himustada/ on jubba temmaga Abbiello ärrariknud ommas Süddames.

29. Agga kui sind sinno parramb Silm pahhandab/ siis kissa temma wälja/ ja wiska enneset ärra; Sest sul on parramb/ et üks sinno Lulilkmisst hukka lähhäb/ ja sinno koggona Jhho ei heideta Pörgo.

30. Ja kui sind sinno parramb Käsi pahhandab/ siis raisa temma mahha/ ja wiska enneset ärra; Sest sul on parramb/ et üks sinno Lulilkmisst hukka lähhäb/ ja se koggona Jhho ei heideta Pörgo.

31. Se on ka ütteldud/ et/ ke ennast omma Naeset lahhutab/ peab temmale Lahhutusse Ramato andma.

32. Agga minna ütlen teile/ et/ ke ennast omma Naeset lahhutab/ (muido kui Abbiello ärrariknisse pärrast)/ se satab tedda Abbiello ärrariknma/ ja ke tedda ärralahhutud wottab/ se rikkub Abbiello ärra.

33. Ta ollete teie kuulnud/ et Wanamille on ütteldud: Sinna ei pea kawalaste wandma/ja sinna pead Issandale omma Wandmisse piddama.

34. Agga minna ütlen teile/ et teie koggoneste ei pea wandma/ ei Taewa jures/ sest temma on Jummala Järg.

35. Egga Ma jures; Sest temma on temma Jalg-allune; egga Jerusalemma jures/ sest temma on se sure Kunninga Lin.

36. Egga sa pea omma Pä jures wandma; Sest sinna ei woi ühhe ainowa Juukse-Karwa walgeks/ egga mustaks tehha.

37. Ag-

p. 21.

22. | ilma asjata

23.

24.

25. | sennikui od kunni

| ârra kohtomoistja kâttejase
kohtomoistja sind ei anna
ârra sullase kâtte

26.

| saad ârramaksmud

27.

28.

29.

keik so terwe

30.

31. | ööl

32

| teeb, et temma Abbiello
ärrarikkub

33

| ööl

34

35. || se järg

36.

Ex bibl. univ. Dorp.

37.

46

38.

39.

47.

40 nome Kohtar ingr.

48.

41.

42.

1.

43.

2.

| Kawwalad

44.

| ärraneedwad

3.

45. | waikstefolla

4

37. Agga teie Könne olgo Ja / Ja / Ei / Ei / agga mis pále se on / se on sest Tiggedast.

38. Teie ollete kuulnud / et ütteldud on: Silm Silma wasto / ja Hammas Hamba wasto.

39. Agga minna ütlen teile / et teie ei pea mitte Tiggeda wasto pannema / waid kui kegi sind lööb parrama Körwa äre / siis pöra teist ka temma pole.

40 Ja selle / ke sinnoga tahhab kohtuse käia / ja sinno kube wotta / selle jätta ka Ridet.

41. Ja kui kegi sind sundib ühhe pennikorma käima / siis minne temmaga kaks.

42. Anna sellele / ke sind pallub / ja ärra pörä ennast sellelt ärra / ke sinnult tahhab lainata.

43. Teie ollete kuulnud / et ütteldud on: Sinna pead omma liggimest armastama / ja omma wihhameest wihkama.

44. Agga minna ütlen teile: Armastage omma wihhamehhi / önninistage neid / ke teid wandwad / tähke hääd neile / ke teid wihkawad / ja palluge nende eest / ke teile kahjo tewad / ja teid takka kiusawad.

45. Et teie ollete omma Issa lapsed / ke Taewas on. Sest temma lasseb omma Pääwliko kurjade ja waggade ülle üllestousta / ja lasseb Wihma saddada öigedade ja üllekohtuste pále.

46. Sest kui teie neid armastate / ke teid armastawad / mis palka teie sate? Eks Tölnerid ka sedda samma ei te?

47. Ja kui teie agga omma wennade wasto helded ollete / mis kallimb tö se on? Eks Tölnerid ka ninda sammoti ei te.

48. Sepärrast peate teie täielikkud ollema / ninda kui teie Issa Taewas täielik on.

Se VI. Pätük.

1. Katske / et teie omma Waeste Andmist Jñimeste nähhes ei te / et teid neist peab nähtama / muido ep olle teil palka teie Issa jures / ke Taewas on.

2. Sepärrast / kui sinna eal Waestele Andet annad / ei pea sinna Passunat laskma puhhuda ennese eel / ninda kui Pilkjad tewad / Koggoduste seest ja Ulitsade pääl / et neid Innimestest peab kidetama. Töest minna ütlen teile: Neil on omma Palk käes.

3. Agga kui sinna Waestele Andet annad / siis ei pea sinno pahhamb kässi mitte täädma / mis parramb (kässi teeb.)

4. Et sinno Waeste Ande woiks sal-

laja olla/ ja sinno Issa/ ke sallajas nääb/ kül se sulle maksab awwalikkult.

5. Ja kui sinna Jummalat pallud/ ei pea sinna mitte ollema/ kui Pilkjad/ ke hääl melel seiswad ja palwet piddawad Koggoduste sees/ ja Ulitsade nurgade pääl/ et neid Innimestest peab nähtama. Töest minna ütlen teile/ et neil omma Palk käes on.

6. Agga kui sinna Palwet pead/ siis minne omma Kamri/ panne omma Ukse kinni/ ja pallu omma Issa/ ke sallajas on/ ja sinno Issa/ ke sallajas nääb/ maksab sulle awwalikkult.

7. Agga kui teie Palwet peate/ ei pea teie mitte paljo lobbisema/ nindago Pagganad/ sest nemmad mötlewad ennast kuuldud sawa omma paljo lobbisemisse pärrast.

8. Sepärrast ärge sage mitte nende sarnaseks/ sest teie Issa teab/ mis teil waja on/ ennego teie tedda palute.

9. Sepärrast piddage Palwet ninda: Meie Issa/ ke olled Taewas pühhitsedud sago sinno Nimmi.

10. Sinno Rik tulgo/ sinno Tahtminne sündko/ kui Taewas ninda ka Ma pääl.

11. Meie iggapäwast Leiba anna meile tennapääw/

12. Ja anna andeks/ meile meie Wõllad/ kui meie andeks anname ommale Wõlglastele.

13. Ja ärra sada meid mitte Kiusatusse sisse. Waid päästa meid ärra Kurjast. Sest sinno pärralt on se Rik/ ja se Wäggi/ ja se Au iggawest Amen.

14. Sest kui teie Innimestele nende Eksitusi andeks annate/ siis annab ka teie Taewane Issa teile andeks.

15. Agga kui teie Innimestele nende Eksitusi mitte andeks ei anna/ siis ei anna ka teie Issa teie Eksitusi andeks.

16. Agga kui teie paastute/ ärge sage mitte Kurwa näolisseks/ ninda kui Pilkjad/ sest nemmad tewad omma Pallet näotumaks/ et Rahwas peab näggema neid paastwa. Töest minna ütlen teile/ et nendel omma Palk käes on.

17. Agga kui sinna paastud/ siis woia omma Pääd/ ja passe omma Silmad.

18. Et Innimessed ei nä sind paastwa waid sinno Issa/ ke sallajas on; ja sinno Issa/ ke sallajas nääb/ maksab sulle awwalikkult/

19 Ärge kogguge ennesele Warrandust Ma pääl/ kus Koid ehk Rooste sedda ärrarikkub/ ja kussa Wargad läbbikaewawad/ ja warrastawad.

20. Waid kogguge ennesele Warrandust Taewas/ kussa Koid egga Rooste ei rikko/ ja kussa wargad läbbi

ei

5 |kawwalad,

6

|ja

7.

8.

|kui

9

10

11.

12

13

|sest

14.

15 |Exsitussi anders ei anna mitte
|mitte

16 |kawwalad

17

18.

19 |ning

20.

21.

22

23. | sinno

| us

24.

25.

| Toitus

26. | sest

27.

28.

29. | neistsamust

30. | mis tänna Wäljal on ja home Ahjo heidetakse, nenda ehhitab, eks süs paljo ennam teid, teie nöd-ra usklikkud!

31.

| ehk

32. | takka; sest.

| lähhäb

33. | takka, ja sedda keik peab teile jure (fors. auf peäle) antama.

34. | homse eest

| iggal Päwal saab kül omast Waewast.

ei kaewa/ egga warrasta.

21. Sest kussa teie Warra on/ sääl on ka teie Südda.

22. Silm on Jhho künal; Kui nüüd sinno Silm wagga on/ siis on sinno koggone Jhho selge

23. Agga kui Silm kurri on/ siis on sinno koggone Jhho pimme. Kui nüüd se Walge/ mis sinno sees on/ Pimmedus on/ kui suur on siis se Pimmedus issi.

(Ewang: wieteistkümnel Pühhal Päwal pärrast kolme aino Jummala Pühha:)

24. Üksige ei woi kahte Jssandat tenida/ sest ehk temma wihkab Ühhe ja armastab Teist/ ehk heidab Ühhe polel ja pölgab Teist ärra. Teie ei woi mitte Jummalat ja Mammonat tenida.

25. Sepärrast ütlen minna teile: Ärge murretsege mitte omma Ello eest/ mis teie peate söma/ ja mis teie peate joma/ egga om̃a Jhho eest/ mis teie peate Selga pannema. Eks Ello ennamb olle kui Roog/ ja Jhho ennamb kui Rided?

26. Pange tähhele Linnokessi Taewa al/ nemmad ei külwa/ egga leika mitte/ egga panne kokko Aita/ ja teie Jssa/ ke Taewas on/ toidab neid. Eks teie olle paljo üllemad neid?

27. Woi kes on teie säas/ ke omma Murrega ennese Pitkuse päle woiks ühhe Küünra jätkata?

28. Ning mis murretsete teie Ride pärrast. Pange tähhele neid Lillikesi Wälja pääl/ kuida nemmad kaswawad/ nemmad ei te Tööd/ egga kedra.

29. Agga minna ütlen teile/ et ka Salomon keige omma Auo sees epolle mitte ninda olnud ehhitud/ kui üks neid sammo.

30. Kui nüüd Jummal Rohto Wälja pääl ninda ehhitab/ mis tänna seisab/ ja home Ahjo wissatakse/ eks siis temma sedda teile peaks teggema/ teie Nöddra ussulissed?

31. Sepärrast ei pea teie mitte murretsema/ ja üttelma: Mis peame meie söma? Mis peame meie joma/ ehk misga peame meie ennast katma?

32. Sest sedda keik noudwad need Pagganad; Teie Taewane Jssa agga teab/ et teil sedda keik tarwis on?

33. Agga noudke essiti Jummala Riki/ ja temma Öigust/ siis se keik teile annetakse pälegi.

34. Sepärrast ärge murretsege mitte Homistpäwa/ sest kül Homnepääw issi ennese eest murretseb. Sedda saab kül/ et iggal päwal omma Waew on.

minne/ ja näita ennast Preestrile/ ja wi sedda Ande/ mis Moses käsknud on/ neile Tunnistusseks.

5. Agga kui JEsus Kapernaumma läks/ tulli üks Söddapälik temma jure/ pallus tedda ja üttel:

6. Issand/ minno sullane on lutöbbine koddo maas/ sures Wallus.

7. JEsus ütles temma wasto: Minna tahhan tulla/ ja tedda terweks tehha.

8. Se Söddapälik wastas/ ja üttel: Minna epolle mitte wäärt/ et Sinna minno kattuse alla tulled/ waid ütle agga ühhe aino Sanna/ siis saab minno sullane terweks.

9. Sest minna ollen ka Innimenne (teise) Wallitsuse al. Ja minno al ommad Söddamehhed/ ja kui minna ühhe wasto ütlen: Minne/ siis lähheb temma/ ja teise wasto: Tulle/ siis tulleb temma/ ja minno sullase wasto: Te sedda/ siis teeb temma sedda.

10. Kui JEsus sedda kulis/ immetellis temma/ ja ütles nende wasto/ ke temma järrele käisid: Töest/ minna ütlen teile/ ei Israelis epolle minna nisuggust usko leidnud.

11. Agga minna ütlen teile: Mitto tullewad Homiko/ ja Öhto poolt/ ja istwad Abrahami/ Isaki/ ja Jakobiga Taewarigis.

12. Agga neid Rigi lapsi lükkatakse wälja süggawa Pimmedusse sisse; sääl peab ollema Ulguminne/ ja Hammaste Kärriseminne.

13. Ning JEsus ütles Söddapäliko wasto: Minne/ sulle sündko ninda/ kui sinna olled usknud. Ja temma sullane sai terweks selsammal Tunnil:)

14. Ning Jesus tulli Petrusse Kotta/ ja näggi et/ temma Äm sojas töwwes maas olli.

15. Siis hakkas temma temma kääst kinni/ ja soitöbbi jättis tedda mahha/ ja temma tous ülles/ ja tenis neid.

16. Agga Öhtul töid nemmad paljo kurjast Waimudest waewatud temma jure/ ja temma ajas neid (kurja) Waimo wälja Sannaga/ ja teggi keik haiged terweks.

17. Et piddi töekssama/ mis Prohweti Esaia läbbi on ütteldud/ ke ütleb: Temma on meie Nödrused ennese päle wotnud/ ja meie Többe on temma kandnud.

18. Ja kui JEsus paljo Rahwast ennese ümber näggi/ käskis temma teise pole Järwe souda.

19. Ning temma jure tulli üks Kirjatundja/ se üttel temma wasto: Öppetaja/ minna tahhan sinno järrele käia/ kuhho sinna eal lähhed.

20. JEsus ütles temma wasto: Rebbasil on Augud/ ja Linnudel

Tae=

p. 12.

5.

6

7.

8 |Isfam

9. |ühhe

10.

11.

|laual

12

13. |ja

14.

15. |kätte |lahkus temast
|sis

16. |kui Öhto sai
|kes |ollid

17. |ööldud on
~~|ööl~~

18.

19.

20

21. | Asset

| Kubba

22.

23. | vai

24. | tousis

25. | tema | tullid

26. | tema

27. | ka veed
| se cherri | wotwad kuulda.

28.

x. 28.

29.

30.

31.

32.
| keik se Sea karri lâks ulle
Kaela kalda peall cherresse

33.
| neudega sûndinud, kes

34

Taewa al ommad Pessad/agga Innimesse Pojal ep olle mitte/ kuhho temma omma Pää woik panna.

21. Ja üks teine temma Jüngride sääst ütles temma wasto: Issand / anna mulle enne ärraminna / ja omma Issa mahhamatta.

22. Agga JEsus ütles temma wasto: Tulle sinna minno järrele/ ja lasse surnud omma surnud matta.

(Ewangel: näljandel Pühhal Päwal pärrast kolme Kunninga Päwa.

23. Ja kui temma Laewa astus/ siis läksid temma Jüngrid temma järrele.

24. Ja waat/ siis tous suur Tuul Järwe pääl/ ninda et se Laew Laenedega katteti/ agga temma maggas.

25. Ning need Jüngrid astsid temma jure/ ja ärratasid tedda ülles/ ja ütlid: Issand aita meid / meie lähhame hukka.

26. Siis ütles temma nende wasto: mispärrast teie ninda arrad ollete/ teie Nödra-ussulissed? ja tous ülles/ ja ähwerdas Tuulit ja Järwe/ siis sai se koggone waigseks.

27. Agga need Innimesséd immutellid/ja ütlid: Missuggune se on/ et Tuled ja Järw temma Sanna kuulwad?)

28. Ja kui temma sai teise pole (Järwe) Kergesene liste Male/ jooksid temma wasto Kaks/ kurja Waimudest waewatud/ need tullid Hauade seest wälja/ ja ollid wägga hirmsad/ ninda et üksti ei woinud seddasamma Teed keia.

29. Ja waat / nemmad kissendasid ja ütlid: JEsus sinna Jummala Poeg/ mis on meil sinnoga teggemist/ olled sa tulnud/ meid enne Aega waewama?

30. Agga kaugel neist ärra olli suur Hulk Siggo Karjas.

31. Siis palluśid tedda need kurjad Waimud/ ja ütlid: Kui sa meid wälja ajad / siis anna meile lubba Siggade Karja sisse minna.

32. Ja temma ütles neile: Minge. Siis läksid nemmad wälja ja läksid Siggade Karja sisse. Ja waat/ Se koggone Siggade Karri aeti otseti üllewelt Järwe / ja surrid ärra Wedesees.

33. Agga need Karjased pöggenesid/ja läksid Linna/ ja rääkśid keik/ mis neist/ kurjast Waimudest waewatudega olli sündinud.

34. Ja waat! siis läks se koggone Lin wälja JEsusse wasto/ ja kui nemmad tedda näggid/ palluśid nemmad / et temma nende Rajalt piddi ärraminnema.

Se

Se IX. Pätük.

(Ewangel: ühheksateistkümnel Pühhal Päwal pärrast kolme aino Jummala Pühha.

1. Ja temma astus Laewa / ja läks jälle ülle / ja sai omma Linna.

2. Ja waat / siis kandsid nemmad temma jure ühhe Lutöwwise / se olli Wodis maas / ja kui JEsus nende Usko näggi / ütles temma Lutöwwise wasto: Olle rahhul / minno Poeg / sinno Pattud ommad sul andeks antud.

3. Ja waat / monningad Kirjatundjade säas rääksid issienneses: Sesinnane laidab (Jummalat)

4. Agga kui JEsus nende mötted näggi / ütles temma: Mispärrast mötlete teie Kurja omma Süddames.

5. Mis on kergemb üttelda: Sinnul on sinno Pattud andeks antud ehk üttelda: Touse ülles / ja käi.

6. Agga et teie peate täädma / et Innimesse Pojal Melewald on Pattud Ma pääl andeks anda / siis ütles temma se Lutöwwise wasto: Touse ülles / wotta omma Wodè / ja minne omma Kotta.

7. Ning temma tous ülles ja läks omma Kotta.

8. Agga kui se Rahwas sedda näggi immetellid nemmad ja kütsid Jummalat / ke nisuggust Melewalda Innimestele annud.

(Ewangel: Matteuse Päwal.)

9. Ning kui JEsus säält ärraläks / näggi temma üht Innimest Tolli jures istwa / kelle nimmi Matteus / ja üttel temmale: Käi minno järrele. Temma tous ülles / ja läks temma järrele.

10. Ja sündis / kui temma Koijas laual istus / waat! siis tulli paljo Tölneri ja Pattusid / ja istsid lauale JEsusse ja temma Jüngridega.

11. Kui Wariserid sedda näggid / ütlid nemmad temma Jüngride wasto: mispärrast sööb teie Öppetaja Tölneride ja Pattustega?

12. Agga kui JEsus sedda kulis / ütles temma nende wasto: Terwile ep olle Arsti tarwis / waid Haigele.

13. Agga minge ja öppège / mis se on; Minna tahhan Armoheitmist / ja mitte Ohwrit; Sest minna ep olle tulnud Öigedid waid Pattusid Pattustpöörmisse pole kutsma:)

14. Siis tullid Johannese Jüngrid temma jure / ja ütlid: mikspärrast paastume meie / ja Wariserid ni paljo / ja sinno Jüngrid ei paastu mitte.

15. JEsus ütles nende wasto: Kui woiwad Pulmalissed kurwad olla / kunni Peigmees nende jures on? Agga Aeg tulleb / et Peigmees

neist

1 | Dårwe

2. | alwatud

selle wasto kis
| alwatudolli

| julge

3.

— | teotab.

4.

5. | Need Pattudon sulle

6.

| kis alwatudolli

| årm nõe ülles

7.

8

9

| Hone

10

11 | le

12 | de | . Neile, kis tuggewadon,

| tte

13 | Hallastust

| kutsma

14

15 | Agga

| rahwas

16. | wannumata Aide Türri ühhe
wanna kue peäle
| Lap wottab middagi ärra sest ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ kuest

17.

| Nahr- | löhru

| Nahr
| Nahr | wärskeb
| peab | Nahr | pandama

18. | Üllem
| kumardas

19.

20

| tulli temma tahha

21. | Laarsin minna agga temma kuerse
putuda, siis saan minna terwerks

22. | ennast
| julge

23.

24.

25. | Ja se Neitsikenne tousis

26.

27.

28.

29.

30.

31.

neist ärrawoetakse/ küllab nemmad siis paastwad.

16. Agga ükski ei panne/ ~~wanna Rie pähle ühhe Paika uest kallewist~~/ sest se ~~Paik katkeb emmetijälle Riest ärra~~/ ja Auk saab pahhemaks.

17. Ei panta ka mitte wärsket Wina wanna astjade sisse/ muido ~~lähhäwad~~ astjad löhki/ ja Wiin saab pillatud ja Astjad lähhäwad hukka; Waid ~~noort~~ Wina ~~pannakse~~ ue Astjade sisse/ siis seiswad ~~nemmad~~ mollemad terwelt.

Ewangel: neljandal Pühhal Päwal kolmat kümmend pärrast kolme aino Jummala Pühha.

18. Kui temma sedda neidega rägis/ waat/ sis tulli üks Pälik/ ja pallus tedda/ ja ütles: Minno Tüttar on pärraego ärrasurnud/ agga tulle ja panne omma Kät temma päle/ siis saab temma ellawaks.

19. Ning JEsus tous ülles/ ja läks temma järrele/ ja temma Jüngrid.

20. Ja waat/ üks Naene/ kennel kaksteistkümmend Aasta Werritöbbi olli olnud/ ~~astus taggant temma jure~~/ ja putus temma Rie Pallistusse.

21. Sest temma ütles issenesest: ~~Kui minna agga temma Riese putuksin/ saaksin minna terweks.~~

22. Siis pöris JEsus ümber/ ja näggi tedda/ ja ütles: Olle rõnnus Tüttar/ sinno Usk on sind ~~terweks tehnud~~/ ja se Naene sai terweks sel sammal Tunnil.

23. Ning kui JEsus se Pälikko kotta sai/ ja näggi neid Pillipuhhujad ja Rahwast mässawad.

24. ütles temma nende wasto: Taggane ge/ sest se Neitsikenne ep olle mitte surnud/ waid temma magab. Ja nemmad naersid tedda.

25. Agga kui Rahwast wälja aeti/ läks temma sisse/ ja hakkas temma kätte kinni/ ~~siis tousis Neitsikenne~~ ülles.

26. Ja sesinnane Könne läks laiale keige sesamma Male.

27. Ning kui Jesus säält eddasi läks/ tullid temma järrele kaks Pimmedad/ need kissendasid/ ja ütlid: Sinna Tawida Poeg/ heita Armo meie päle.

28. Ning kui temma koddo tulli/ astsid need Pimmedad temma jure/ ja JEsus ütles nende wasto: Kas teie ussute/ et minna teile sedda woin tehha? Siis wastasid nemmad temmale: Kül Issand.

29. Siis putus temma nende Silmi/ ja ütles: Teile sündko teie Ussu järrele.

30. Ning nende Silmad ~~awwati~~ lahti/ ja JEsus kelis neid kangeste/ ja ütles: Katske/ et ükski sedda ei sa tädа.

31. Agga nemmad läksid wälja/ ja ~~räägisid temast~~ keige sesamma Ma sees.

32. Kui

32. Kui needsammad nüüd ollid wäljaläinud / waat / siis töid nemmad temma jure ühhe Innimesse / se olli tum / ja kurjast Waimust waewatud.

33. Ning kui se kurri Waim olli wäljaaetud / räkis se tum; Ja Rahwas immetelles / ja ütles: Sedda ep olle weel eal Jsraeli Maal nähtud.

34. Agga Wariserid ütlid: Temma ajab kurjad Waimud wälja kurja Waimude Ülema läbbi.

35. Ning Jesus käis ümberkaudo keik Linnad ja Allewid läbbi / öppetas nende Koggoduste Koijade sees / ja kulutas Ewangeliumi Jummala Rigist / ja parrandas keik többe ja keik wigga Rahwa säas.

36 Agga kui temma sedda Rahwast näggi / olli temmal halle Südda selle pärrast; Sest nemmad ollid ramnotumad / ja ärrapillatud / otse kui Lambad / kel ep olle Karjast.

37. Siis ütles temma omma Jüngridele: Leikamist on kül paljo / agga pissut Töteggijad.

38. Sepärrast palluge Leikamisse Jssandat / et temma Töteggiad omma Leikamisse wälja aiage.

Se X. Pätük.

1. Ning tema kutsus omma kaksteistkümmend Jüngri enese jure / ja andis neile Melewalda rojaste Waimude päle / neidsamma wälja ajada / ja keik többe parrandada / ja keik wigga.

2. Nende kahheteistkümme Apostlide Nimmed ommad needsinnased: Se esssimenne Simon nimmetud Peetrus / ning Andreas tema Wend / Jakob Sebedeusse Poeg / ja Johannes temma Wend.

3. Wilippus ja Partolomeus / Tomas ja Matteus se Tölner / Jakob Alweusse Poeg / ja Lebbeus Hüginimmega Taddeus.

4. Simon Kanast / ja Judas Jskariot / ke tedda pettisel kombel ärra-andis.

5. Neid kaksteistkümmend läkkitas JEsus / käskis ja ütles: Ärge minge mitte Pagganade Te päle / ja ärge minge mitte nende Samaritlaste Linna.

6. Waid minge enneminne Jsraeli Koija ärrakaddonud Lammaste jure.

7. Agga minge ja kulutage / ja ütelge:

8. Taewa Riik on ligi tulnud / Tehke Haiged terweks / puhhastage Piddalitöbbisid / ja ärratage Surnud ülles / ajage kurjad Waimud wälja / ilma ollete teie sanud / ilma andke ka.

9. Teie ei pea mitte Kulda egga Höbbedat / egga Waske omma Wöölpiddama.

10. Eg-

32.

2

33.

34.

||need

3.

35.

4

5.

|a rahwa

36.

|me

6

37.

7.

38.

8

1

9 |emeste

|| Lahha

10. | Keppi

11. | lähhäte | kulage
| Sermi kui

12.

13.

14.
| sest
| age se Tolmo teie Jalgede

15.

16.

17.
| suurte kohhutte kätte

18.

19.

20.

21.
| tappawad
| tapwad Inemad

22.
| kannates

23.
[öppetades]

24.

25.

26.
| kinnikattetud

10. Egga Pauna Te päal / egga kaks Kube / egga Kingi / egga Sama; Sest Töteggia on omma Roa wäärt.

11. Agga kui teie ühhe Linna ehk Alewe sisse sate läinud / siis küsige / kes selle sees sedda wäärt on; Ja sinna jäge / kunni teie säält ärralähhäte.

12. Agga kui teie ühhe Koija sisse lähhäte / siis terretage sedda.

13. Ning kui se Kodda sedda wäärt on / siis tulgo teie Rahho selle päle; Agga kui se ep olle sedda mitte wäärt / siis pöörgo teie Rahho jälle teie pole taggast.

14. Ning ke teid ei wotta wasto / egga teie Sanno mitte ei kule / sest Honest ehk Linnast minge wälja / ja puistke Pörmo teie Jallade päält ärra.

15. Töest minna ütlen teile: Sodoma ja Komorra Maal peab Kohto Päwal hölpsamb ollema / kui selsammal Linnal.

16. Waat / Minna läkkitan teid / kui Lambad kest Huntide sekka; Sepärrast olge targad kui Ussid / ja ilmakawwalusseta kui Tuid.

17. Agga hoidke ennast Innimeste eest; Sest nemmad andwad teid ärra sure Kohtule / ja pekswad teid Piitsadega nende Koggoduste Koijade sees.

18. Ja wiwad teid Ma Wallitsejade ja Kunningade ette minno pärrast / neile ja Paggannile Tunnistusseks.

19. Kui nemmad teid nüüd ärraandwad / siis ärge murretsege mitte / kuida / ehk mis teie peate räkima; Sest se peab teile selsammal Tunnil anndetama / mis teie peate räkima.

20. Sest teie ep olle mitte need / ke rägiwad / waid teie Issa Waim on / ke teie seest rägib.

21. Agga Wend satab Wenda Surma / ja Issa Poega / ja Lapsed pannewad omma Wannamade wasto / ja saatwad nemmad Surma.

22. Ja teid wihkatakse keigist minno Nimme pärrast; Agga ke ótsani kindlaks jääb / sesinnane peab önsaks sama.

23. Agga kui nemmad teid siin Linnas takkakiusawad / siis pöggenege teise. Töest minna ütlen teile: Teie et sa Jisraeli Linnad mitte keik läbbikäinud / enneko Innimesse Poeg tulleb.

24. Jünger ep olle üllemb Öppetajat / eiga Sullane üllemb omma Issandat.

25. Küllab Jüngrile sestke saab / et temma on kui temma Öppetaja / ja Sullane kui temma Issand; Kui nemmad Koija Issandat Peeltsebulliks on kutsnud / kui paljo ennamb temma Perret.

26. Sepärrast ärge kartke neid mitte; Sest ühtekit ep olle ärra petud / mis

mis ei peaks ilmoma / ja ühtekit ep olle sallaja / mis ei peaks täda sama.

27. Mis minna teile rägin Pimmedusses / sedda rägige Walgusses / ja mis teie kulete sallaja / sedda kulutage Kattuste pääl.

28. Ja ärge kartke neid mitte / ke Jhho tapwad / ja Hinge ei woi tappa; Agga kartke ennamb tedda / ke Jhho ja Hinge woib rikkuda Pörgus.

29. Eks kaks Warblast müta Weringe eest; Süfki ei lange neist ükski mahha ilma teie Issata.

30. Agga teil teie Juuksed Pääs on kaloetud.

31. Sepärrast ärge kartke mitte / teie ollete parremad / kui paljo Warblased.

32. Sepärrast iggaüks / ke mind tunnistab Innimeste ees / tedda tahhan minna tunnistada omma Taewase Issa ees.

33. Agga ke mind salgab Innimeste ees / tedda tahhan minna ka salgada omma Taewase Issa ees.

34. Ärge mötlege mitte / et minna ollen tulnud Rahho läkkitama Mapäle; Minna ep olle tulnud Rahho läkkitama / waid Mooka.

35. Sest minna ollen tulnud Innimesele Rido saatma tomma Issa wasto / ja Tütrele tomma Emma wasto / ja Minniale tomma Amma wasto.

36. Ning Innimesse Waenlased on temma omma Koddakondsed.

37. Ke Issa ellik Emma ennamb armastab kui mind / se ep olle minno wäärt / ja ke Poega ehk Tüttart ennamb armastab kui mind / se ep olle mitte minno wäärt.

38. Ja ke ei wotta omma Risti / ja ei tulle minno järrele / se ep olle minno mitte wäärt.

39. Ke omma Ello leiab / se kaotab sedda ärra / ja ke omma Ello ärrakaotab minno pärrast / se leiab sedda.

40. Ke teid wasto wottab / se wottab mind wasto / ja ke mind wasto wottab / se wottab tedda wasto / ke mind on läkkitanud.

41. Ke ühhe Prohweti wastowottab Prohweti Nimmel / se saab Prohweti Palka. Ja ke ühhe Oigeda wastowottab Oigeda Nimmel / se saab öigeda Palka.

42. Ning ke cal ühhe neistsinnatsist wähhemist agga jodab ühhe külma Wee Karrigaga Jüngri Nimmel / tõest minna ütlen teile / se ei kaota mitte omma Palka ärra.

Se XI. Pätük.

1. Ning se sündis / kui Jesus sai löppetanud oma kahteistkümmen Jüngrile sedda käskmast / läks temma säält eddasi öppetama

27.

|kôrwus

28. |ârra |mitte

29. |ûhteainust

30. |kein ârraloetud

31.

32.

33

34.

35. [illegible]

36.

37.

38. |kâi |ennese peäle

39.

40.

41.

42.

1. |hhe F [illegible]

x. 1.

2. |ud

3.

4.

|kulutage

5. |Pimmedad

6.

7.

|Tulest köirutarse

8.

9

10

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18. |gga |ning

tama ning Jutluſt teggema nende Linnade ſees.

(Ewangel: kolmandal Kriſtuſſe Tullemiſſe pöhha Päwal.

2. Agga kui Johannes Wangitornis Kriſtuſſe Teggufid kulis/ läkkitas temma kaks omma Jüngri.

3. Ning ütles temmale: Kas Sinna ſe olled/ ke peab tullema/ woi peame meie teiſt ootma?

4. JEſus koſtis ja ütles nende wasto: Minge ja üttelge Johannesſele jälle/ mis teie kulete ja näte.

5. Söggedad näwad/ Jallotumad käiwad/ Piddalitöbbiſed ſawad puhtaks/ ja kurdid kuulwad/ ſurnud touswad ülles/ ja Waeſtele kulutakſe Ewangelium.

6. Ning önnis on/ ke ennaſt minnuſt ei pahhanda.

7. Agga kui nemmad ſaid ärraläinud/ hakkas JEſus Rahwale räkima Johanneſeſt: Mis teie ollete Körbe wälja läinud waatma? Pillerogo/ mis Tuul kaksipiddi ajab?

8. Ehk mis ollete wälja läinud waatma? ühhe Inimeſt pehme Rietega ehhitud? Waat ke pehmed Ried kandwad/ need on Kunningade Kojjade ſees.

9. Ehk mis teie ollete wälja läinud waatma? ühhe Prohweti? Töeſt minna ütlen teile/ ke weel ennamb on kui Prohweet.

10. Seſt ſeſinnane on ſe/ kenneſt kirjotud on: Waat/ minna läkkitan omma Jngli ſinno Palle eel/ ke ſinno Teed ſinno ees peab walmiſtama.)

11. Töeſt minna ütlen teile: Nende ſäast/ ke Naeſteſt on ſündinud/ ep olle mitte ſuremat tousnud/ kui Riſtia Johannes; Agga ſe/ ke wähhemb on Taewa Rigis/ on ſuremb tedda.

12. Riſtia Johanneſſe Päwast ſeie ſadik käiakſe wäggiſe Taewa Rigi päle/ ja ke wäggiſe päle käiwad/ kiſkwad ſedda enneſe pole.

13. Ning keik Prohwetid ja Käſk on kulutanud Johanneſſe ſadik.

14. Ja kui teie tahhate uſkuda/ temma on Elias/ ke pidi tullema.

15. Kel Körwad on kuulma/ kuulgo.

16. Kenne ſarnaſeks pean minna ſeddaſinnaſt Suggo arwama? Temma on nende Poiſikeſte ſarnane/ ke Turro pääl iſtwad/ ja hüüdwad omma Seltſi waſto/ ja ütlewad:

17. Meie olleme teile Willet ajanud/ ja teie ep olle tanſinud/ meie olleme teile Nuttoluggo laulnud/ ja teie ep olle mitte nutnud.

18. Seſt Johannes on tulnud/ ei ſönud/ ei jonud mitte/ ſiis ütlewad nemmad: Temmal on kurri Waim.

19. Innimesse Poeg on tulnud/ sööb ning joob/ siis ütlewad nemmad: Wata sedda Södikko/ ning Wina-Jodikko/ Tölneride ja Pattuste Söbba; Agga Tarkussele saab Öigus moistetud ommast Lastest.

20. Siis hakkas temma neid Linnad söitlema / kelle sees keikennamist temma Teggud ollid sündinud/ sest et nemmad mitte ep olnud ennast parrandanud.

21. Hädda sulle Koraatsin/ Hädda sulle Petsaida! Olleksid nisuggused Teggud Tirus ja Sidonis sündinud/ ninda kui teie jures on sündinud/ nemmad olleksid ammoge Pattust pöörnud Kotti ja Tuhha sees.

22. Siiski ütlen minna teile: Tirussel ja Sidonil peab hölmsamb Assi ollema wiimsel Kohto Päwal/ kui teil.

23. Ja sinna Kapernaum / ke sinna Taewani olled üllendud/ sinna pead Pörgo sama mahha lükkatud; Sest kui Sodomas olleksid need Teggud sündinud / mis sinno sees on sündinud / temma olleks terwe weel tännapääw.

24. Siiski ütlen minna teile: Sodoma Maal peab hölpsamb Assi ollema Kohto Päwal / kui sul.

(Ewangel: Maddise Päwal.)

25 Sel Ajal kostis JEsus ja ütlel: Minna kidan sind Issa/ Taewa ja Ma Issand/ et sinna neid Asjo Targade ja Moistlikkude eest ärrapeitnud/ ja Wätumille olled täda annud.

26. Töest Issa / sest se on ninda sinno Mele pärrast olnud.

27. Keik Asjad on mul antud minno Issast/ ja ükski ei tunne Poega / kui agga Issa / ja ükski ei tunne Issa/ kui agga Poeg/ ja kennele Poeg sedda tahhab täda anda.

28. Tulge minno jure keik/ ke waewatud ja koormatud ollete / minna tahhan teile Hingamist sata.

29. Wotke ennese päle minno Ikke/ ja öppege minnust/ et minna ollen tassane / ja Süddamest allandik / siis leiate teie Hingamist omma Hingele.

30. Sest minno Ik on kerg/ ja minno Koorm on kebja.

Se XII. Pätük.

1. Sel Ajal läks JEsus Wilja läbbi ühhel Pühhal Päwal/ agga temma Jüngridel olli Isso / ja hakkasid Päid kitkuma/ ja söma.

2. Kui Wariserid sedda näggid/ ütlesid nemmad temma wasto: Wata / sinno Jüngrid tewad/ mis ei sünni Pühhal Päwal.

3. Agga temma ütles nende wasto: Eks teie olle luggenud/ mis Tawid teg-

19 |ning
|se innimenne on Lödik ja
Wina Jodik
|ommeti kütwad Tarkust öigeks
tema Lapsed

20.
|wäggewad Teud ollekfid

21.
|Sest kui ||need wäggewad Teud ollid
|se | Linnas ~~[illegible]~~
|ennemuiste

22

23.
|ma
|wäggewad Teud

24.

25.

|olled sedda teäda annud Wäetumi
le.

26. |

27. |mu
|ll |se

28.

29. |st

30.

1. |läbbi Wilja
|ärranoppima

2. |müüd need

3.

4.

5.

| teotamud

6.

7.

8. | Venda on se

9.

10. | le kärsi olli ärra
| Päiwil head

11 | seast
| Päiwil

12.

13. | jälle

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

teggi/ kui temmale/ ja neile / ke temmaga ollid / Isso olli.

4. Kuida temma Jummala Kotta läks/ ja söi neid Ettepannemisse Leiwad/ mis temmal ep olnud Lubba süa/ egga neil / ke temmaga ollid/ kui agga ükspäines Preestridele.

5. Ehk/ eks teie olle Kässus luggenud/ et need Preestrid Pühhal Päwal Jummala Koias Pühha Päwa häwitawad/ ja siiski ilma Süta ommad.

6. Agga minna ütlen teile: Siin on se/ ke juremb on kui Jummala Kodda.

7. Agga kui teie täaksite / mis se on: Minna tahhan Armo/ ja ei mitte Ohwrit/ siis ep olleks teie mitte neid ilmasütumad hukkamoistnud.

8. Sest Innimesse Poeg on ka Pühha Päwa Issand.

9. Ja temma läks säält eddasi / ja tulli nende Koggoduse Kotta.

10. Ning waat/ säal olli üks Innimenne/ sel olli kuiwonud Käsi/ ja nemmad küsisid temmalt / ja ütlid: Kas sünnib Pühha Päwal terweks tehha? Et nemmad temma päle woiksid kaebada.

11. Agga temma üttel nende wasto: Missuggune Innimenne on teie seas/ kennel on üks Lammas/ ja kui temma Pühha Päwal Auko langeb/ eks temma tedda kinnihakka / ja wälja tomba?

12. Kui paljo üllemb on siis Innimenne kui Lammas? Sepärrast sünnib kül hääd tehha Pühha Päwal.

13. Siis ütlis temma se Innimesse wasto: Sirrota omma Kät wälja/ ja temma sirrotas sedda wälja / ja temma sai terweks otseko teine.

14. Siis läksid Wariserid wälja/ ja piddasid Noud temma wasto / kui nemmad tedda piddid sama ärratapma.

15. Agga kui JEsus sedda täda sai/ läks temma säält ärra/ ja paljo Rahwas käis temma järrele / ja temma teggi nemmad terweks.

16. Ja kelis neid kowwaste/ et nemmad tedda ei pidand kulutama.

17. Et piddi töeks sama / mis üttuldud on Prohweti Esaia läbbi / ke ütleb:

18. Waat / se on minno Sullane / kedda minna ollen ärrawallitsenud / minno Armas / kellest minno Hingel hä Meel on. Minna tahhan omma Waimo temma päle panna/ ja temma peab Paggannille Kohhut kulutama.

19. Ei temma pea riidlema / egga kissendama / ja temma Häält ei pea ükski kuulma Ulitsade pääl.

20. Sedda röhhotut Pillirogo ei murra temma mitte katki / ja sedda öh-

öhkuwa Tahti ei kustuta temma mitte ärra / kunni temma Kohtul woimust sadab.

21. Ja Pagganad peawad temma Nimme päle lootma.

22. Siis todi üks kurjast Waimust waewatud temma jure / se olli pimme ja tum / ja temma teggi tedda terweks / ninda et se pimme ja tum räkis ja näggi.

23. Ja keik Rahwas ehmatas / ja ütles: Eks sesinnane olle Tawida Poeg?

24. Agga kui Wariserid sedda kuulsid / ütlid nemmad: Temma ei aja kurjad Waimud muido wälja / kui Peeltsebulli kurja Waimude üllema läbbi.

25. Agga JEsus moistis nende Mötted / ja ütles nende wasto: Igga Riik / kui temma issiennesega kokko ei sünni / lähhäb tühja / ja igga Linn ehk Kodda / kui temma issiennesega kokko ei sünni / ei woi seista.

26. Kui nüüd Sadan Sadanat wälja ajab / siis ei sünni temma issiennesega kokko / kuida siis temma Riik woib seista?

27. Kui nüüd minna Peeltsebulli läbbi kurjad Waimud wälja ajan / kelle läbbi ajawad teie Lapsed neid wälja? Sepärrast peawad nemmad teie Kohtomoistjad ollema.

28. Agga kui minna kurjad Waimud wälja ajan Jummala Waimo läbbi / siis on Jummala Riik teie jure tulnud.

29. Ehk kui woib kegi ühhe Wäggewa kotta minna / ja temma Riista risuda / kui temma enne sedda Wäggewat kinni ei sey / ning siis woib temma temma Kodda risuda.

30. Ke minnoga ep olle / se on minno wasto / ja ke minnoga ei koggo / se pillab ärra.

31. Sepärrast ütlen minna teile: Keik Pat ja Teotaminne antakse Innimestele andeks; Agga se Teotaminne Pühha Waimo wasto ei anneta Innimestele mitte andeks.

32. Ja ke middakit rägib Innimesse Poja wasto / sellele peab sedda andeks annetama; Agga ke middakit rägib Pühha Waimo wasto / sellele ei pea sedda mitte andeks annetama ei selsinna ei ega tullewal Ajal.

33. Ehk istotage hääd Puud / siis on ka temma Willi hä; Ehk istotage kölbamatta Puud / siis on ka temma Willi kölbamatta. Sest Pu tunnukse Wiljast.

34. Teie Ussi Suggu / kuida teie woite hääd räkida / ke teie kurjad ollete? Sest / mist Südda täis on / sest rägib Su.

35. Hä Innimenne toob hääd ette hä Süddame Warrandusest / ja kurri Innimenne toob kurja ette kurjast warrandusest

36. Ag-

21.

22.

23.

24.

25.

|kunninga-
|huexa

26.

|didus

27.

28.

|jo

29.

|ad ärra

30.

31.

32.

|ial ükke Sanna

|ial F M. vorsv ükke Satta

F M. vors. Almas

33.

|pakka
|pakka

34.

35.

36. | ro teggema

37.

38. | hea melega

39.

| kuja vid. c. 16. 4.

| [redacted] muud kui

40.

| Wallas-

41.

| moistwad

| peäl

| kui

42. | touseb üller | moistab

43.

44. | Kotta

45.

| tedda ennast

| wiimne Lugga | pahhe

| essimenne

46.

47.

48.

49.

36. Agga minna ütlen teile/ et Innimessed peawad Arwo andma wiimsel Kohto Päwal igga ühhest tühjast Sannast/ mis nemmad on räkinud.

37. Sest sinno Sannast peab sind õigeks arwatama/ ja sinno Sannast peab sind hukkamoistetama.

38. Siis wastasid monningad Kirjatundjade ja Wariseride sääst/ ja ütlid: Oppetaja/ meie tahhame Jnmetähte sinnust nähha.

39. Agga temma kostis ning ütles nende wasto: Se kurri ja Abbielloriktwa Suggu otsib Tähte/ ja temmale ei pea ühtekit Tähte annetama/ ko agga Prohweti Jona Täht.

40. Sest otseko Jonas olli kolm Päwa ja kolm Öödt sure Merre kalla Kõhhus/ ninda peab Jnnimesse Poeg kolm Päwa/ ja kolm Öödt Ma Poues ollema.

41. Niniwe Linna Mehhed peawad Kohtus üllestousma sesinnase Sugguga/ ja tedda hukkamoistma; Sest nemmad parrandasid ennast Jona Jutlusse tähhi/ ja waat/ siin on ennamb ko Jonas.

42. Se Kunninglik Emmand Launa poolt saab üllestousma Kohtus sesinnase Sugguga/ ja sedda hukkamoistma; Sest temma tulli Ma Otsast Salomoni Tarkust kuulma/ ja waat/ siin on ennamb kui Salomon.

43. Agga kui rojane Waim Jnnimesest on wäljalännud/ siis käib temma läbbi kuiwad Paikad/ otsib Hingamist/ ja ei leia mitte.

44. Siis ütleb temma: Minna tahhan ümberpöörda omma Majase/ kust minna ollen wäljalännud/ ja kui temma tulleb/ siis leiab temma sedda tühja ollewa/ Luudega pühhitud ja ehhitud.

45. Siis lähhäb temma ja wottab ennesega teist seitse Waimo/ ke kurjemad on/ ko temma issi/ ja kui nemmad sinna sissetullewad/ ellawad nemmad sääl/ ja lähhäb selle Jnnimesega paljo kurjemaks pärrast/ kui se enne olli/ ninda peab ka selle sinnase kurja Suggule sündima.

46. Agga kui temma weel ninda Rahwale räkis/ waat/ siis seisid temma Emma ja temma Wennad oues ja püüdsid temmaga räkida.

47. Siis ütlis üks temma wasto: Waat/ sinno Emma ja sinno Wennad seiswad oues/ ja püüdwad sinnoga räkida.

48. Agga temma wastas/ ja ütles sellele/ ke sedda temmale täda andis: Kes on minno Emma/ ja kes on minno Wennad?

49. Ja öiendas omma Kät wälja omma Jüngride ülle ja ütles: Waat/ minno Emma/ ja minno Wennad.

50. Sest ke eal minno Taewase Issa Tahtmist teeb/ se on minno Wend/ ja Odde/ ja Emma.

Se XIII. Pätük.

1. Selsammal Päwal läks JEsus Koijast wälja/ ja istus mahha Järwe äre.

2. Ning paljo Rahwas koggus temma jure/ ninda et temma piddi Laewa astma/ ja mahha istma/ ja keik Rahwas seisis Järwe äres.

3. Ning temma räkis nende wasto monda Tähhendamisse Sannade läbbi/ ja üttel: Waat/ üks Külwja läks wälja külwma.

4. Ja kui temma külwas/ langis monnai Tärra Te äre/ siis tullid Linnud/ ja söid sedda ärra.

5. Agga monni langis Rahk-ma pále/ kussa temmal ep olnud paljo Mulda/ ja tousis noppest ülles/ sepärast et temmal ep olnud süggawat Mulda.

6. Agga kui Päewlik tousis/ wottis Poud sedda kinni/ ja et temmal Juurt ep olnud/ kuiwas temma ärra.

7. Agga monni langis Ohhakade sekka/ ja Ohhakad kaswid ülles/ ja käminatasid sedda ärra.

8. Agga monni langis ühhe hä Ma pále/ ja monni kandis saddawörra/ monni kuekümnewörra/ agga monni kolmekümnewörra Wilja.

9. Kel Körwad on kuulma/ kuulgo.

10. Ning Jüngrid astsid temma jure/ ja ütlid temma wasto: Mispärrast rägid sinna neile Tähhendamisse Sannade läbbi.

11. Temma kostis ja üttel nende wasto: Teil on antud Taewa Rigi Salla-asjod moista/ agga neil sinnatsit ep olle mitte antud.

12. Sest kennel on/ sellel peab annetama/ ja temmal peab kül ollema; Agga kel ep olle/ temmalt peab woetama/ mis temmal on.

13. Sepärrast rägin minna nende wasto Tähhendamisse Sannade läbbi; Sest et nemmad nähhes ei nä/ ja kuuldes ei kule/ egga moista.

14. Ja neist saab töeks Esaia Kulutaminne/ ke ütleb: Körwadega peate teie kuulma/ ja ei mitte moistma; Ja nähhes peate teie näggema/ ja ei mitte tundma.

15. Sest sesinnatse Rahwa Südda on kangeks läinud/ ja nende Körwad kuulwad rassedaste/ ja pannewad ommad Silmad kinni/ et nemmad eal ei nä Silmadega/ ja Körwadega ei kule/ ja Südda mega ei moista/ ja ümber ei pöra/ ja minna neid ei parranda.

16. Agga önsad on teie Silmad/ et nemmad näwad/ ja teie Körwad/ et nemmad kuulwad.

17. Ses

50.

1.

2.

3.

4.

5. | muist kukkus

6.

7. | muist kukkus

8

9.

10.

11.

12.

| selle kåest peab ka ärra

13.

14.

15. | tuimaks jämud l. låimud

| wahhest | ei nä

16.

17.

18.

19. |olli kūlwatud

20.

21. |touseb
||pakhandakse tedda warsti

22.

23. |wörra

24. |kuñnga-

25. |kesk

26.

27. |tem̄a jure
|sa

28.

29.

30. |atte
|sedda

17. Sest töest minna ütlen teile: Paljo Prohwetid ja Oigèd on tahtnud nähha / mis teie näte / ja ep olle sedda mitte näinud / ja kuulda / mis teie kulete / ja ep olle sedda mitte kuulnud.

18. Siis kuulge nüüd sedda Tähhendamisse Sanna sest Külwjast.

19. Kui kegi sedda Rigi Sanna kuleb / ja ei moista sedda mitte / siis tulleb se Tigge / ja kissub sedda ärra / mis külwatud on temma Süddame sisse / ja se on sesamma / ke Te äres on külwatud.

20. Agga se Rahk-ma päle külwatud on se / kui kegi sedda Sanna kuleb / ja sedda warsi Römoga wastowottab.

21. Agga temmal ep olle Juurt enneses / waid temma seisab agga ürrikesseks; Kui Willetsus ja Kiusaminne tulleb Sanna pärrast / siis saab temma warsi pahhandud.

22. Agga mis Ohhakade sekka külwatud on / se on sesamma / ke sedda Sanna kuleb / ja sesinnatse Ma-Jlma Murre ja Rikkusse Pettus lämmatab se Sanna ärra / ja ei kanna mitte Wilja.

23. Agga mis hä Ma päle külwatud on / se on sesamma / ke sedda Sanna kuleb ja moistab / ning ka Wilja kannab; Ja monni kannab saddakortse / agga monni kuekümnekordse / monni kolmekümnekordse Wilja.

Ewangel: wiendal Pühha Päwal pärrast kolme Sunninga Päwa.

24. Temma panni neile ühhe teise Tähhendamisse Sanna ette / ja üttel: Taewa Riik on Innimesse sarnane / ke hääd Semet omma Pöllo päle külwas.

25. Agga kui Innimessed maggasid / tulli temma Waenlane / ja külwas Umbrohto Nisso sekka / ja läks ärra.

26. Kui nüüd Orras kaswas / ja Wilja kandis / siis näittis ennast, ka se Umbrohhi.

27. Siis tullid Maja Issanda Sullased / ja ütlid temmale: Issand / eks sinna olle hääd Semet omma Pöllo päle külwnud? Kust temmale siis se Umbrohhi sündinud?

28. Temma üttel nende wasto: Sedda on Waenlane tehnud. Siis ütlid Sullased temma wasto: Kas sa siis tahhad / et meie peame minnema / ja sedda kokkokorjama?

29. Temma üttel: Ei mitte / et teie ühtlasse sedda Nisso wälja ei kisso / kui teie sedda Umbrohto kokkokorjate.

30. Laske mollemad ühtlasse kaswada Leikamisse Ajaks / ja Leikamisse Ajal tahhan minna Leikajille üttelda: Koggoge enne sedda Umbrohto / ja siddoge temma Wihko / sedda ärrapolletada / agga Nisso koggoge minno Aita.)

31. Ühhe teise Tähhendamisse Saña panni temma nende ette/ ja ütel: Taewa Riik on ühhe Sinnäpitärra sarnane/ mis üks Innimenne wottis/ ja külwas omma Pöllo päle/

32. Mis se keige wähhemb on keigest Seemnest; Agga kui temma saab ülleskaswanud/ siis on temma keigesuremb Aja-Rohhude säas/ ja saab Puuks/ ninda et Linnud Taewa al tullewad/ ja pessitawad temma Oksade pääl.

33. Ühhe teise Tähhendamisse Sanna räkis temma neile: Taewa Riik on Happotaigna sarnane/ mis üks Naene wottis/ ja seggas kolme Wakka Jahho sekka/ kunni temma koggone happuks sai.

34. Sedda keik räkis Jesus Tähhendamisse Sañade läbbi Rahwa wasto/ ja ilma Tähhendamisse Sannad ei räkind temma mitte nende wasto/

35. Et piddi töeks sama/ mis üttel-dud on Prohweti läbbi/ ke ütleb: Minna tahhan omma Su lahti awwada Tähhendamisse Sannade läbbi/ ja tahhan räkida salla-Asjo Ma Ilma Algmissest.

36. Siis laskis JEsus Rahwast ennesest ärraminna/ ja tulli Koijo/ ja temma Jüngrid astsid temma jure/ ja ütlid: Selleta meile sesinnase Tähhendamisse Sañal Umbrohhust Pöllo pääl.

37. Temma kostis ja ütles nende wasto: Ke hääd Semet külwab/ on se Innimesse Poeg;

38. Agga se Pöld on Ma Ilm: Se hä Seme on need Rigi Lapsed/ agga se Umbrohhi on selle Tiggeda Lapsed.

39. Agga se Waenlane/ ke need külwab/ on Kurrat: Se Leikaminne on se Aja Löppetus/ need Leikajad ommad Inglid.

40. Otseko nüüd se Umbrohhi wäljakitkotakse/ ja Tullega ärrapolletakse/ ninda peab ka sesinnatse Aja Löppetussel ollema.

41. Se Innimesse Poeg läkhätab ommad Inglid/ ja nemmad peawad kogguma keik Pahhandussed temma Rigi seest/ ja ke Ullekohto tewad.

42. Ja peawad neid Tulle Ahjo sisse heitma/ sääl peab ollema Ulguminne ja Hammastekärriseminne.

43. Siis peawad Öiged paistma kui Päärolik omma Issa Rigis. Kel Körwad on kuulma/ kuulgo.

44. Ta on se Taewa Riik ühhe Warrandusse sarnane/ mis Pöllal on ärrapeidetud/ mis üks Innimenne leidis/ ja ärrapeitis/ ja läks römus selle pärrast/ ja müüs ärra keik/ mis temmal olli/ ja ostis sesamma Pöllo.

45. Ta on Taewa Riik ühhe Kaupmehhe sarnane/ ke häid Perlid otsis.

46. Kui temma ühhe kalli Perli lei-

31.
|seemne ~~[illegible]~~wwike

32. |alwem

|tewad Pessa

33. |Kunninga [illegible] auch in gr.
|peitis

34.

35. |ôôl
|tehha
|rohkeste kulutada

36.

37

38.

39. |ma-ilma

40.

41.

42. |Kirristaminne.

43.

44

45

46.

47.

|cheri

|ge

48.

49.

50. |Kirristamime ad. x. 42. Gr.

51.

52.

|kuninga rigi

|Koia Issanda

53.

54.

|ddade

55.

56.

57.

|Uksi Prohweet ep olle ni auto

|agga

58.

1.

2.

|se Wäggi, mis tema seesan,

neid Teggusid

3.

|omma

4. |ep olle Lubba tedda eñesele

5.

leidis / läks temma ja müüs keik / mis temmal olli / ja ostis sesamma.

47. Ta on Taewa Rik ühhe Wärko sarnane / mis Merrese heidetakse / ja keikist Suggust kokkoweab.

48. Mis nemmad / kui temma täis on / wäljaweddawad Åre / ja istwad mahha / jakogguwad need hädd Astjade sisse / agga need kurjad wiskawad nemmad ärra.

49. Ninda peab ka sündima Aja Lõppetusse l: Need Inglid peawad wäljaminnema / ja kurjad Õigede säast ärralahhutama.

50. Ja peawad nemmad Tulle-Ahjo heitma / sääl peab ollema Ulgumine / ja Hambastekärriseminne.

51. JEsus ütles nende wasto: Kas teie ollete sedda keik moistnud? Nemmad ütlid: Kül Issand.

52. Siis ütlis temma nende wasto: Sepärrast on iggaüks Taewa pole õppetud Kirjatundja ühhe Perremehhe sarnane / ke ommast Warrandussest Uut ja Wanna ettekannab.

53. Ja se sündis / kui JEsus needsinnatsed Tähhendamisse Sannad sai lõppetanud / läks temma säält ärra.

54. Ja tulli omma Issa Male / ja õppetas neid nende Koggodusse Kojas sees / ninda et nemmad ehmatasid / ja ütlid: Kussast on sellele se Tarkus / ja need wäggewad Teggud?

55. Eks sesinnane olle ühhe Pusepa Poeg? Eks temma Emma kutsutakse Mariaks? Ja temma Wennad Jakobiks / ja Joseseks / ja Simonaks / ja Judaks?

56. Ja eks temma Õed keik olle meie jures? Kussast temma siis sedda keik sanud?

57. Ja pahhandasid ennast temmast? Agga JEsus üttel nende wasto: ei maksa Prohweet kussagi wähhemb / kui omma Issa Maal / ja omma Kojas.

58. Ja temma ei tehnud säälsammas mitte paljo wäggewad Teggusid / nende uskmatta Süddame pärrast.

Se XIV. Pätük.

1. Selsammal Ajal kulis Herodes se Nelliwörst sedda Könnet JEsussest.

2. Ja temma ütles omma Sullaste wasto: Sesinnane on se Ristia Johannes / temma on Surnust üllestousnud / sepärrast teeb temma nisuguséd wäggewad Teggud.

3. Sest Herodes olli Johannest kinniwotnud / siddonud / ja Wangitorni heitnud Herodia temma Wenna Wilippusse Emmanda pärrast.

4. Sest Johannes olli temma wasto üttelnud: Sul ei sünni mitte tedda piddada.

5. Ning kui temma tedda tahtis tap-

tappa/ kartis temma sedda Nahwast/ sest nemmad piddasid tedda Prohwetiks.

6. Agga kui Herodes omma Sündmisse Päwa piddas/ siis tantsis Herodia Tüttar nende sääs/ ja se olli Herodesse Mele pärrast.

7. Siis tootas temma wandes/ temmale anda/ mis temma eal piddi küssima.

8. Ja temma/ ke enne omma Emmast olli öppetud/ ütles: Anna mulle ühhe Waagna pääl Ristia Johannesse Pää.

9. Ning Kuningas sai kurwaks/ agga se Wandmisse/ ja nende pärrast/ ke temmaga Laual istsid/ käskis temma temmale sedda anda.

10. Ja läkkitas/ ja laskis Johannesse Pää Otsast ärra raioda Wangitornis.

11. Ja temma Pää todi ühhe Waagna pääl/ ja anneti selle Neitsile/ ja temma wiis se omma Emmale.

12. Ja temma Jüngrid tullid/ ja wotsid temma Kehha/ ja matsid sedda mahha/ ja tullid/ kulutasid sedda JEsusse le.

13. Kui JEsus sedda kulis/ läks temma säält ärra ühhe Laewaga körbe äksi/ ja kui se Rahwas sedda kulis/ läksid nemmad Jalla Linnadest temma järrelt.

14. Ning JEsus läks wälja/ ja näggi paljo Rahwast/ ja temmal olli nende pärrast halle Meel/ ja teggi nende Többisid terweks.

15. Agga kui Öhto sai/ tullid temma Jüngrid temma jure/ ja ütlid: Se on üks tühhi Paik/ ja Aeg on möda läinud/ lasse sedda Rahwast ennesest ärra/ et nemmad woiwad Allewille minna/ ja ennesele Roga osta.

16. Agga JEsus ütles nende wasto: Neil ep olle mitte tarwis ärraminna/ andke teie neile süa;

17. Agga nemmad ütlid temma wasto: Meil ep olle siin ennamb/ kui wiis Leiba/ ja kaks Kalla.

18. Ja temma ütles: Toge neid mulle tenna.

19. Ning temma käskis Rahwast mahha istuda Rohho pale/ ja wottis neid wiis Leiba/ ja kaks Kalla/ watas ülles Taewa/ ja tännas/ ja murdis/ ja andis need Leiwad Jüngridele/ agga Jüngrid Rahwale.

20. Ning nemmad söid keik/ ja nende Köhhud said täis/ ja tösid ülles/ mis neist Pallokesist üllejäi/ kaks kümmend Korwi täit.

21. Agga neid/ ke ollid sönud/ olli liggi wiis tuhhat Meest/ ilma Naised ja Lapsed.

22. Ning seddamaid ajas Jesus ommad Jüngrid/ et nemmad piddid

Lae-

6.

7.

8.

9. |nende Wannette

10.

11.

|sikersele

12.

13. |nüüd |ühte tühja Paika

|käisid

14.

|e

15.

|s

|ide sirse

|st

16.

17.

18.

19.

|neid

|pole |õnnistar

|neile

20. |korjasid korko

|teist

21. |ita |ita od Naesed Capsed arwa mata.

22.

|semmi kui

23.

24. |temmal olli pusti Hädda neist

25.

26. |Kue

27.

28.

29.

30.

|u

31. |l. öiendar

32.

33.

34. |kui nemmad ülle Järwe said, tullid nemmad

35.

|seäl ümberkando

36.

|sse saaksid putuda

1.

2. |ssi

3.

Laewa astuma / ja temma eel ülle-minnema / kunni temma Rahwast enneseſt piddi ärralaſkma.

23. Ja kui temma Rahwaſt ſai enneſeſt ärralaſknud / astus temma ühhe Mäle tsipäines Palwet piddama / ja Ohto olli temma üksi säälsammas.

24. Agga se Laew olli jubba kästet Järwe / ja waewatti Laenedest / seſt Tuul olli wasto.

25. Agga Puhte Ajal läks JEſus nende jure / ja kõndis Järwe päal.

26. Ja kui Jüngrid tedda näggid Järwe päal kõndiwa / ehmataſid nemmad ja ütlid: Se on Tont / ja kiſſendaſid Hirmo pärraſt.

27. Agga seddamaid räkis JEſus nendega / ja ütlis: olge rahhul / minna ollen ſe / ärge kartke mitte.

28. Agga Peetrus koſtis temmale / ja ütles: Iſſand / kui sinna ſe olled / siis käsſe mind enneſe jure tulla We päle.

29. Agga temma üttel: Tulle / ja Peetrus astus Laewaſt wälja / ja kõndis We päal / et temma JEſuſſe jure piddi tullema.

30. Agga kui temma kanget Tuult näggi / siis kartis temma / ja hakkas waijema / kiſſendas ja ütles: Iſſand aita mind.

31. Agga JEſus sirrotas warsi omma Kät wälja / hakkas temmaſt kinni / ja ütlis temma waſto: Oh sinna nõdra-uſſulinne! Mispärraſt olled sinna kahhewahhel?

32. Ja nemmad astsid Laewa / ja Tuul heitis ärra.

33. Agga ke Laewas ollid / tullid ja kummardaſid temma ees / ja ütlid: Sinna olled töeſt Jummala Poeg.

34. Ja nemmad läksid ülle / ja said Kenetsaretti Male.

35. Ja kui se Rahwas säälsammas Paikas tedda täda sai / läkitaſid nemmad keige ümberkoudſe Ma läbbi / ja töid keikſuggused Wiggaſed temma jure.

36. Ja palluſid tedda / et nemmad agga temma Ride Palliſtuſt piddid puutma / ja mitto neid puutsid / said terweks.

Se XV. Pätük.

1. Siis tullid JEſuſſe jure Kirjatundjad / ja Wariſerid Jeruſalemmaſt / ja ütlid:

2. Mispärraſt tewad sinno Jüngrid Wannemade Säädmiſte waſto? Seſt nemmad ei peſſe omma Käed mitte / kui nemmad Leiba wotwad.

3. Agga temma koſtis / ja ütles nende waſto: Mispärraſt tete teie siis Jummala Käsko waſto teie Säädmiſte pärraſt?

4. Seſt

4. Sest Jummal on käsknud ja üttelnud: Auusta omma Issa ja Emma/ ja ke Issa ja Emma neab / se peab Surma surrema.

5. Agga teie üttlete: Ke Issa ehk Emma wasto üttleb: Se on Jumalale antud / mis sulle minnust woib Kaswo tulla / se teeb hästi / ehk temma kül omma Issa ja Emma ei auusta.

6. Ning ollete ninda Jumala Käsko tühjaks tehnud teie Säädmisse pärraft.

7. Teie Pilkjad / Esaias on teitest otse hästi kulutanud ja üttelnud:

8. Sesinnane Rahwas tulleb minno liggi omma Suga / ja auustab mind omma mokkadega/ agga nende Südda on kaugel minnust ärra.

9. Agga asjata teniwad nemmad mind / et nemmad öppetawad Öppetussed / mis Innimeste käskmissed on.

10. Ja temma kutsus sedda Rahwast ennese jure / ja ütles nende wasto: Kuulge ja moistke.

11. Mis Suust sisse lähhäb / se ei rojasta mitte Innimest; Waid mis Suust wälja lähhäb / se rojastab Innimest.

12. Siis astsid temma Jüngrid temma jure / ja ütlid: Kas sinna täad / et Wariserid ennast pahhandasid / kui nemmad sedda Sanna kulid?

13. Agga temma kostis ja üttel: Igga Taim / mis minno Taewane Issa ep olle istotanud / kitkutakse ärra.

14. Jätke neid; Nemmad on Söggedad ning Söggedade Juhhatajad. Agga kui Sögge Söggedat juhhatab / siis langewad nemad mollemad Auko.

15. Siis kostis Peetrus / ja üttel temma wasto: Selleta meile sedda Tähhendamisse Sanna.

16. Ja JEsus ütles nende wasto: Welaks teie ollete moistmatumad?

17. Eks teie weel ei moista / et keik / mis Suust sisse lähhäb / se lähhäb Köhto / ja saab omma Te-läbbi wäljaheidetud?

18. Agga mis Suust wälja tulleb / se tulleb Südda mest / ja se rojastab Innimest.

19. Sest Südda mest seest tullewad wälja kurjad Mötlemissed / Tapmissed Abbiellorikmissed / Horajahhid / Wargussed / Walletunnistussed / Teotamissed.

20. Need Asjad ommad / mis Innimest rojaseks tewad; Agga pessematta Kättega söma ei te mitte Innimest rojaseks.

(Ewangel: teisel Paasto Pühha Päwal.)

21. Ning JEsus läks säält ärra / ja läks Tiro ja Sidoni Rajale.

22. Ning waat / üks Kananea

Ma

4

5. |ûns: Ohwri Ande, mis sulle minnust
woins kassuns tulla

6.

7.

8.

9.

10.

11.
|teeb
|se rojasens

12. |temale
|endid
|kuulsid

13.

14.
|le teed

15. |les

16.

17.

18.

19

20.

21. |usse

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

| wägga halle Südda

| minna sämata
| ärra ei nörgu.

33.

34.

35.

36.

37.

Ma Naene tulli seltsammalt Rajalt wälja / ja kissendas temma järrele ja ütlel: Issand / Tawida Poeg / hallasta minno päle / minno Tüttar waewatakse kurjast Waimust kurjaste.

23. Agga temma ei lausnud temmale Sannagi. Siis astsid temma Jüngrid temma jure / palusid tedda ja ütlid: Sata tedda enneseſt ärra / seſt temma kissendab meid tagga.

24. Agga temma kostis ja ütles: Minna ep olle mitte läkkitud / kui agga Jisraeli Koija ärrakaddonud Lammaste jure.

25. Agga temma tulli / ja kummardas temmale / ja ütles: Issand aita mind!

26. Agga temma kostis ja ütles: Se ep olle mitte hä / et Laste Leib woetakse / ja Koerde ette heidetakse;

27. Agga temma ütles: Jah Issand / agga kummatagi sõwad Koerakesſed neid Leiwa Rasokesſt / mis nende Issandade Laua päält mahhalangewad.

28. Siis kostis JEsus / ja ütles temma wasto: Woi! Naine / sinno Usk on suur / sulle sündko ninda / kui sinna tahhad / ja temma Tüttar sai terweks selsammal Tunnil.)

29. Ning JEsus läks säält emale / ja tulli Kalilea Järwe ära / läks ühhe Mäe päle / ja istus sinna mahha.

30. Ja paljo Rahwast tulli temma jure / need töid enneſega Jallotumad / Söggedad / Tummad / Wiggased / ja paljo teisi / ja heidsid nemmad JEsusse Jalgade ette / ja temma teggi neid terweks /

31. Ninda et se Rahwas Jummeks panni / kui nemmad näggid / et need Tummad rääksid / need Wiggased terweks said / need Jallotumad käisid / need Söggedad näggid / ja kiitsid Jisraeli Jummalat.

32. Ja JEsus kutsus omma Jüngrid enneſe jure ja ütles: Mul on halle Meel se Rahwa pärrast / et nemmad jubba kolm Päwa minno jure ommad jänud / ja neil ep olle ühtekit Sömist / ja minna ei tahha neid mitte sõmata enneſt ärra lasta / et nemmad Tee päal rammotumaks ei lähhä.

33. Siis ütlid temma Jüngrid temma wasto: Kust meil ni paljo Leibo on siin Körwes / et meie ni paljo Rahwast täidame?

34. Ja JEsus ütles nende wasto: Mittos Leiba teil on? nemmad ütlid: Seitse / ja pissut Kallokesſed.

35. Ja temma käskis Rahwast mahha istuda Ma päle.

36. Ja wottis need seitse Leiba ja Kalla / tännas / murdis ja andis omma Jüngridele / ja Jüngrid Rahwale.

37. Ja nemmad söid keik / ja korjasid neist üllejänud Pallokesſist seitse Korwi täis.

38. Ag-

38. Agga neid / ke ollid sönud / olli nelli tuhhat Meest / ilma Naised ja Lapseda.

39. Ning kui temma sedda Rahwast ennesest sai ärrasaatnud / astus temma Laewa / ja tulli Magdala Rajo pale.

Se XVI. Pätük.

1. Siis tullid need Wariserid ja Sadduserid temma jure / need kiusasid tedda / ja küssisid temmalt / et temma neile Jmmetähte Taewast piddi näitma.

2. Agga temma kostis ja üttel neile: Öhtul ütlete teie hääd Ilma tullewa / sest Taewas on tullekarwane.

3. Ja Homikul ütlete teie kurja Ilma tänna tullewa / sest Taewas on Pilwes ja tullekarwane. Teie Pilkjad / Taewa Näggo moistate teie arwada; Eks siis teie ka woi sesinnase Aja Tähte arwada?

4. Se kurri ja Abbiello-ärrarikkuwa Suggu otsib Tähte / ja ma Tähte ei pea temale annetama / kui Prohweti Jona Täht / ja temma jättis neid mahha / ja läks ärra.

5. Ning kui temma Jüngrid said teise Are sanud / ollid nemmad unnustanud Leiwad ennesega wotta;

6. Agga JEsus üttel nende wasto: Katske ja hoidke ennast Wariseride ja Sadduseride Happotaigna eest.

7. Siis mötlid nemmad issiennuses / ja ütlid: Se on wist / et meie Leiwad ennesega ei wotnud.

8. Agga kui JEsus sedda moistis / üttel temma nende wasto: Teie nödra-ussulissed / mis mötlete teie issikeskis / et teie ep olle Leiwad ennesega wotnud?

9. Eks teie weel moista? Ja eks teie weel mälleste neid wiis Leiba wie tuhhande sääs / ja mitto Korwi teie sääl korjasite.

10. Eiga neid seitse Leiba nelja tuhhande sääs / ja mitto Korwi teie siis korjasite.

11. Kuis ei moista teie siis mitte / et minna Leiwast teile ei räkknud / ennast hoida Wariseride ja Sadduseride Happotaigna eest.

12. Siis moistsid nemmad / et temma es olle üttelnud ennast hoida Leiwa Happotaigna eest / waid Wariseride ja Sadduseride Öppetusse eest.

Ewangelium Peetrusse Päwal.

13. Agga kui JEsus tulli Sesarea Wilippi Linna Rajale / küssis temma omma Jüngrid / ja üttel: Keddaks mind / Jnnimesse Poega / Rahwas ütleb ollewa?

14. Nemmad ütlid: Monningad ütlewad sind Ristia Johannest olle-

wa;

38. M. c. 14, 21. st̄ ilma Naesita
ja Lapsita od Naesed lapsed arwamata

39. |las nud ärra minna, läks

1.

2. |punnab

3. |punnab
|kawwatad

4. |ia. c. 12, 39 st̄ ärrarikkuja
|agga

5. |st

6.

7. |Leeb se on |ep olle Leiba

8. |enneses motlete

9. |nende

10.

11. |gi |kui minna utlesin et teie peaksite

12.

13. |kohta
|need tunnaested ütlewad

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

| mõtle se peäb

24.

25.

26.

| teens kahjo

| Eunastamisse Hinda woib mimenne anda oma Hinge eest

27.

28.

wa; Agga teised Eliass; Agga teised/ Jeremiass/ ehk üks neist Prohwetist.

15. Temma üttel nende wasto: Keddaks teie siis mind ütlete ollewat?

16. Siis kostis Simon Peetrus/ ja üttel: Sinna olled se Kristus se ellawa Jummala Poeg.

17. Ning JEsus wastas ja üttel temmale: Önnis olled sinna Simon Jona Poeg/ sest Lihha ja Werri ep olle sulle sedda mitte täda annud/ waid minno Issa Taewas.

18. Ja minna ütlen sulle ka: Sina olled Peetrus/ ja sesinnase Kaljo päle tahhan minna ehhitada omma Koggodust/ ja Pörgo Wärrawad ei pea tedda mitte woitma.

19. Ja tahhan sulle Taewa Rigi Wotmed anda/ ja keik/ mis sinna Ma päal kinniseud/ se peab Taewas kinniseotud ollema/ ja keik/ mis sinna Ma päal päästad/ peab ka Taewas päästetud ollema.

20. Siis kelis temma omma Jüngrid/ et nemmad ei piddanud ühhegile ütlema/ et temma JEsus se Kristus olli.)

21. Sest Ajast hakkas JEsus näitma omma Jüngridele/ et temma piddi Jerusalemma minnema/ ja paljo kannatama neilt Wannamilt/ ja üllemilt Preestrilt/ ja Kirjatundjalt/ ja tappetama/ ja kolmandal Päwal üllesärratadama.

22. Ning Peetrus wottis tedda körwale/ hakkas tedda nenima/ ja üttel: Issand anna Armo ennesele/ ärra sündko sedda sulle.

23. Agga temma pöris ennast ümber ja üttel Peetrusse wasto: Minne mo tahha Sadan/ sinna olled mul Pahhandus/ sest sinna ei moista mitte/ mis Jummala/ waid mis Inimeste Meel on.

24. Siis üttel JEsus omma Jüngridele: Kui kegi minno järrele tahhab käia/ se salgago issiennast ärra/ ja wotko omma Risti ennese päle/ ja tulgo minno järrele.

25. Sest ke omma Ello tahhab hoida/ se kaotab sedda ärra; Agga ke omma Ello kaotab minno pärast/ se leiab sedda.

26. Sest mis aitab Inimesse/ kui temma keik Ma Ilma ennese Kassuks saaks/ ja kaotaks omma Hinge? Ehk mis woib Inimenne omma Hinge kunnastamisseks anda.

27. Sest se peab sündima/ et se Inimesse Poeg tulleb omma Issa Au sees omma Inglidega/ ja siis tassub temma iggaühhe Kätte temma Tö järrele.

28. Töest minna ütlen teile: Sin seiswad monningad/ ke ei pea mitte Surma maitsma/ kunni nemmad Inimesse Poega nähwad tullewa temma Rigis.

Se XVII. Pätük.

Ewangel: kuendal Pühha Päwal pärrast kolme Kunninga Pühha.

1. Ja kue Päwa pärrast wottis JEsus ennesega Peetrust/ja Jakobi/ja Johanneſt temma Wenda/ ja wiis nemmad eſſi päines ühhe kõrge Mä päle/

2. Ja mudeti nende ees/ ja temma Palge paistis otsego Päikelik/ ja temma Rided said walgeks otsego Walgus.

3. Ning wata/Moses ja Elias näitsid eñast neile/ ning kõnneleſid temmaga.

4. Agga Peetrus kostis ja üttel JEsusse wasto: Issand/ siin on meile hä olla/ kui sa tahhad/ siis tahhame meie sete kolm Maja tehha/ sinnul ühhe/ja Mosesele ühhe/ja Eliale ühhe.

5. Kui temma alles räkis/ waat/ siis warjus nende ülle üks selge Pilw/ ja waat/ üks Hääl Pilwest üttel: Sesinnane on minno armas Poeg/ ke minno Mele pärrast on/ tedda kuulge.

6. Kui need Jüngrid sedda kulid/ langsid nemmad Silmile mahha/ ja kartsid wägga.

7. Agga JEsus astus nende jure/ putus neid/ ning üttel: Touske ülles/ ning ärge kartke mitte.

8. Agga kui nemmad ommad Silmad üllestõstsid/ ei näinud nemmad keddaki/ ko JEsust ükspäines.

9. Ning kui nemmad Mäest mahhaläksid/ käskis neile JEsus ja üttel: Teie ei pea sedda Näitmist kellelle ütlema/ kunni se Innimesse Poeg surnust saab üllestousnud.)

10. Ja temma Jüngrid küssisid temmalt ja ütlid: Mis siis Kirjatundiad ütlewad/ et Elias peab enne tullema?

11. Agga JEsus kostis ja üttel nende wasto: Elias peab kül enne tullema/ ning keik jälle korda saatma.

12. Agga minna ütlen teile/ et Elias on jubba tulnud/ ja nemmad ep olle tedda mitte tuñud/ waid ommad temmale teinud/ mis nemmad eal tahtnud. Ninda peab ka se Innimesse Poeg neilt kannatama.

13. Siis moistsid Jüngrid/ et temma Ristia Johanneſest nende wasto olli räkinud.

14. Ning kui nemmad Rahwa jure tullid/ astus temma jure üks Inimenne/ ja langis Pölweli mahha temma ette/

15. Ning üttel: Issand hallasta minno Poja päle/ seſt et teña Kutõbbine on/ ja kurjaste waewatakse/ temma langeb ajoti Tulleſe/ ning ajoti Wette.

16. Ning

1. |-aino humala

2.

3.

4. |se on hea, et meie sin olleme

5.

6.

7. |o se |les

8.

9 |ühhelegi

10.

11.

12

13.

14.

15.

16.

17. | pörane

| kannatama

18. | söttles

19. | ärranis

20

| seemne tuwike

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

1.

2. | pannu sedda seis-ma

seisatas sedda

3.

16. Ning minna ollen tedda sinno Jüngride jure tonud/ ja nemmad ei woinud tedda mitte terweks tehha.

17. Agga JEsus kostis ja üttel: Oh sinna uskmatta ja ärrapöördud Suggu! Kauaks minna teiega pean ollema? Kauaks pean minna teid sallima? Toge temma minnule seie.

18. Ja JEsus ähwerdas tedda/ ja kurri Waim läks temmast wälja/ ning se Pois sai terweks selsammal Tunnil.

19. Siis läksid Jüngrid JEsusse jure isipäines/ ning ütlid: miks meie ei woinud tedda wälja ajada?

20. Agga JEsus üttel nende wasto: teie uskmatta Süddame pärrast. Sest töest minna ütlen teile: Kui teil Usk olleks kui Sinnäpiterra/ siis teie woite üttelda sesinnase Mäe wasto: Minne siit sinna/ siis lähhäb temma/ ning ühtekit ep olle teil woimata.

21. Agga sesinnane Suggu ei lähhä muudo mitte wälja/ kö Palwe ja Paastmisse läbbi.

22. Agga kui nemmad wihisid Kalilea Maal/ üttel JEsus nende wasto: Innünesse Poega peab ärraannetama Innimeste Kätte/

23. Ning nemmad tapwad tedda/ ning kolmandal Päwal touseb temma ülles. Ja nemmad said wägga kurwaks.

24. Agga kui nemmad Kapernaumma said/ tullid Peetrusse jure/ ke Kohto-Rahha wastowotsid/ ja ütlid: Eks teie Oppetaja Kohto-Rahha ärra ei maksa?

25. Tema üttel: Ja maksab Ning kui temma sai Koiso sanud/ joudis JEsus temma ette/ ja üttel: Mis mötled sinna Simon? Kennelt wotwad need Kunningad Ma päal Tolli ehk Kohto-Rahha? omma Lastelt/ woi Wöradelt.

26. Siis üttel Peetrus temmale: Wöradelt. JEsus üttel temma wasto: Siis on Lapsed wabbad?

27. Agga et meie neid mitte ei pahhanda/ siis minne Järwe ärre/ ja heida omma önge wälja/ ning wotta essimesse Kalla/ mis ülles tulleb/ ja kui siña temma Su lahti teed/ siis leiad sa ühhe Rahha/ sedda wotta/ ning anna neile minno ja sinno eest.

Se XVIII. Pätük.

Ewangel: Nihkli Päwal.

1. Selsammal Tunnil astsid Jüngrid JEsusse jure/ ja ütlid: Kes on keige suremb Taewa Rigis?

2. JEsus kutsus ühhe Lapsokesse ennese jure/ ja asutas sedda nende keskel/

3. Ja üttel: Töest minna ütlen teile/

le/ kui teie ei pöra ümber/ ja ei sa kuj Lapsokessed/ siis ei sa teie mitte Taewa Riki.

4. Ke nüüd issiennast allandab/ kui sesinnane Laps/ se on se suremb Taewa Rigis.

5. Ning ke ühhe nisugguse Lapse wastowottab minno Nimmel/ se wottab mind wasto.

6. Agga ke pahhandab ühhe neistsinnatsist wähhemist/ ke minno sisse usktwad/ sel olleks parramb/ et üks Weski Kiwwi temma Kaela peaks podama/ ning tedda ärraupputadama süggawama Merre Kohta.

7. Hädda Ma Ilmale Pahhandusse pärrast. Pahhandussed peawad kül tullema; Agga Hädda selle Innimessele/ kelle läbbi Pahhandus tulleb.

8. Agga kui sinno Käsi/ ehk sinno Jalg sind pahhandab/ siis raiso neid mahha/ ning heida enneset ärra: Se on sulle parramb/ et sinna Käeta ehk Jallota/ ehk wiggane Ello sisse lähhäd/ kui et sul kaks Kät ehk kaks Jalga on/ ja sind iggawesse Tullese heidetakse.

9. Ja kui sind sinno Silm pahhandab/ kisso temma wälja/ ning wiska enneset ärra. Parramb on sul/ et sinna ühhe Silmaga Ello sisse lähhäd/ kui et sul kaks Silma on/ ja sind Pörgo Tullese heidetakse.

10. Katsge/ et teie keddakit neistsinnatsist pissokessist ärra ei pölga; Sest minna ütlen teile/ et nende Inglid Taewas nähwad allati minno Issa Palge/ ke Taewas on.

11. Sest Innimesse Poeg on tulnud önsaks teggema/ mis ärrakaddonud on.)

12. Mis teie arwate? Kui ühhel Innimessel sadda Lammast olleks/ ja üks neist peaks ärraeksima; Eks temma jättaks need ühhekssakümmend päle ühhekssa/ ja lähhäks Mäggede päle/ ning otsiks sedda ärraeksinud?

13. Ja kui se juhtub/ et temma sedda leiab/ töest minna ütlen teile/ et temma selle pärrast ennamb römus on/ ko nende ühhekssakümne päle ühhekssa pärrast/ mis mitte ep olle ärraeksinud.

14. Ninda ep olle ka mitte teie Taewase Issa Tahtminne/ et üks neist pissokessist peaks ärrakadduma.

15. Agga kui sinno Wend sinno wasto eksib/ siis minne/ ja nomi tedda sino ning temma keskes ükspäines/ kui temma sind kuleb/ siis olled sinna omma Wenda parrandanud.

16. Agga kui temma sind ei kule/ siis wotta weel ühhe ehk kaks ennesega/ et keik Assi kahhe ellik kolme Tunnistaja Suus seisko.

17. Agga kui temma neid ei kule/ siis anna Koggodusse täda. Agga kui temma Koggodust ei kule/ siis

pea

x 10.

4. | [illegible]
| fore

5.

6. | pisforeschist

7.

8.

F [illegible] sulle [illegible] sul

9.

10.

11.

12.

13.
| röörnham
| ui
| ma

14.

15.

16. | ürs

17.

18.

19.

|käest

20.

21.

22.

23.

24.

25.

Fod et se Wölg piddi maksta

26.

|kummardas

27.

28.

29.

30.

31.

|öörda

32.

pea tedda Pagganaks ning Tölneriks.

18. Tõest minna ütlen teile: Keik/ mis teie eal Ma pääl seote/ peab ka Taewas seotud ollema/ ja mis teie eal Ma pääl päästate/ peab ka Taewas päästetud ollema.

19. Taas ütlen minna teile: Kui kaks ühhes Nouk on Ma pääl/ igga ühhe Asja pärrast/ mis nemmad eal palluwad/ se peab neile sama minno Issast/ ke Taewas on.

20. Sest kussa kaks ehk kolm minno Nimmel on kokko tulnud/ sääl ollen minna nende keskel.

21. Siis astus Peetrus temma jure ja ütlel: Issand/ mitto korda pean minna andeks andma omma Wennale/ ke minno wasto eksib? Kas saab kül seitsmest korrast.

22. JEsus ütlel temma wasto: Minna ep ütle mitte seitse/ waid seitse kümmendkord seitse kord.

Ewangel: teisel Pühha Päwal kolmatkämmend pärrast kolme aino Jummala Pühha.

23. Sepärrast on Taewa Rik ühhe Kunninga sarnane/ ke omma Sullastega tahtis Arwo piddada.

24. Ja kui temma hakkas arwama/ todi üks temma ette/ se olli temmale kümmetuhhat Leiklit wõlga.

25. Agga kui temmal ep olnud maksta/ käskis Issand mũa tedda ja temma Naest ja temma Lapsed/ ning keik mis temmal olli/ ja maksta.

26. Siis langis se Sullane mahha/ pallus tedda ja ütlel: Issand kannata minnoga/ minna tahhan sulle keik maksta.

27. Siis olli Issandal halle Meel se Sullase pale/ laskis temma lahti/ ja se Wõlla jättis temma temmale ka mahha.

28. Siis läks sesamma Sullane wälja/ ja leidis ühhe omma Kasullasist/ se olli temmale sadda Krossi wõlgo/ ja temma wottis tedda kinni/ kägistas tedda ja ütlel: Maksa mulle/ mis se wõlgo olled.

29. Siis langis temma Kasullane temma Jalge ümber/ pallus tedda/ ja ütlel: Kannata minnoga/ minna tahhan sulle keik maksta.

30. Agga temma ei tahtnud mitte/ waid läks/ ja heitis temma Wangitorni/ kunni temma maksis/ me temma wõlga olli.

31. Agga kui temma Kasullased näggid/ mis sündis/ said nemmad wägga kurwaks/ ja tullid/ ning rääkside omma Issandale keik/ mis olli sündinud.

32. Siis kutsus temma Issand tedda ennese ette/ ja ütlel temma wasto:

to: Sinna tigge Sullane/ keik seſinnaſe Wölla ollen minna ſulle mahhajätnud/ et ſinna minnd palluſid.

33. Eks ſiis ſinna ka piddand Armo heitma omma Kaſullaſe päle/ ninda ka minna ka ſinno päle ollen Armo heitnud?

34. Ja temma Jſſand ſai wihhaſeks/ ja andis temma ärra Waewajate Kätte/ kunni temma maksis keik/ mis temma temmale wölgo olli.

35. Ninda teeb ka minno Taewane Jſſa teile/ kui teie iggaüks omnaſt Süddameſt andeks ei anna omma Wennale temma Ekſitusſed.

Se XIX. Pätük.

1. Ja ſe ſündis/ kui JEſus needſinnatſed Könned ſai löppetanud/ läks temma Kalilea Maalt ärra/ ja tulli Juda Ma Raja päle teiſe pole Jordanit.

2. Ja paljo Rahwas käis temma järrele/ ja ſääl teggi temma neid terweks.

3. Siis tullid temma jure need Wariſerid/ kiuſaſid tedda/ ja ütlid temma wasto: Kas Jnnimeſſel ſünnib/ olgo me Sü pärraſt ſe tahhab/ omma Naeſeſt ennaſt lahhutada?

4. Agga temma koſtis/ ja üttel nende wasto: Eks teie olle luggenud/ et ſe/ ke Algmiſſeſt Jnnimeſt teinud/ on neid Meeſt ja Naeſt teinud.

5. Ning üttelnud: Sepärraſt jättab Jnnimenne Jſſa ja Emma mahha/ ning jääb omma Naeſe jure/ ja peawad need käks üks Lihha ollema.

6. Siis ep olle nemmad teps kaks/ waid üks Lihha. Sepärraſt mis Jummal on ühte pannud/ ſedda ei pea Jnnimenne lahhutama.

7. Nemmad ütlid temmale: Miſpärraſt on ſiis Moſes käſknud Lahhutamiſſe Kamato anda/ ning ennaſt temmaſt lahhutada?

8. Temma ütles nende wasto: Moſes on teile Lubba andnud teie Süddame Kanguſſe pärraſt omma Naeſiſt lahhutada; Agga Algmiſſeſt ep olle ſe mitte ninda olnud.

9. Agga minna ütlen teile: Ke ennaſt omma Naeſeſt lahhutab/ muido ka Hora Ello pärraſt/ ja wottab teiſt/ ſe rikkub Abbiello/ ja ke ſedda lahhutud Naeſe wottab/ ſe rikkub Abbiello.

10. Siis ütlid temma Jüngrid temma wasto: Kui Jnnimeſſe Luggu Naeſega ninda on/ ſiis ei ſünni Abbielluſe kokkominna.

11. Temma üttel nende wasto: Sedda Sanna ei moiſta iggamees/ waid need/ kellele ſe antud on.

12. Seſt on kohhetud/ ke Emma Jhhuſt ninda on ſündinud/ ning kohhetud

33.

34.

/piddi marsma
/ga.

35.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

/miüd
/mitte

7.

8.

/eñeste

9.

10.

/ep olle hea

11.

12. /tse
/tse

|the |the
|the |on |joual

13. |oresi |teggenia
|need |söitlesid neid

14. |se

15.

16.

17. |Mirs sa mind hears hüad?
|pea need

18. |Sedda
|ku

19

20. |omast norest Pölwest

21. |oma Warrandust ärra

22.

23.

24. |läbbi
|Tumala dixi sisse lähhab cf. v. 23.

25.

26.

27.

hetud ommad / ke Innimeſteſt on kohhetud / ja kohhetud on / ke ennaſt iſſi kohhetanud ommad Taewa Rigi pärraſt / ke woib moiſta / ſe moiſtko.

13. Siis todi Lapſi temma jure / et temma Kääd nende päle piddi pannema / ja Palwet piddama; Agga Jüngrid törreleſid nende waſto.

14. Agga JEſus üttel: Jätke Lapſokeſſi / ja ärge keelge neid mitte minno jure tullemaſt / ſeſt niſuggune pärralt on Taewa Riik.

15. Ja panni Kääd nende päle / ja läks ſäält ärra.

16. Ning waat üks aſtus temma jure / ja üttel: Hä Öppetaja / mis hääd pean minna teggema / et minna iggaweſt Ello woiksin ſaa.

17. Agga temma üttel temma waſto: Miſpärraſt kutſud ſinna mind hääks? ükſki ep olle hä / kui agga üks / (ſe on) Jummal: Agga tahhad ſinna Ello ſiſſe minna / ſiis pidda Käſſoſannad.

18. Temma üttel temma waſto: Miſſuggused? Agga JEſus waſtas: Neid: Sinna ei pea mitte tapma: Sinna ei pea Abbiello ärrarikma: Sinna ei pea mitte warraſtama: Sinna ei pea mitte Lillekohto tunniſtama:

19. Auuſta omma Iſſa ja Emma: Ning ſinna pead omma Liggimeſt armaſtama kui iſſiennaſt.

20. Se noor Mees üttel temmale: Sedda keik ollen minna Lapſeſt ſadik piddanud / mis mul weel waja on?

21. JEſus üttel temma waſto: Tahhad ſa täielik olla / ſiis minne / ja müärra / mis ſul on / ja anna ſedda Waeſtele / ſiis on ſul üks Warra Taewas / ja tulle ning käi minno järrele.

22. Ning kui ſe noor Mees ſedda Sanna kulis / läks temma kurwaſte temmaſt ärra; Seſt temmal olli paljo Warranduſt.

23. Agga JEſus üttel omma Jüngride waſto: Töeſt minna ütlen teile / et Rikkas waewalt Taewa Riki ſaab.

24. Ning ta ütlen minna teile: Se on hölbſamb / et üks Kameel läbbi Nõela Silma lähhäb / kui et üks Rikkas Taewa Riki ſaab.

25. Agga kui temma Jüngrid ſedda kulid / ehmataſid nemmad wägga / ja ütlid: Kes woib ſiis önſaks ſaja?

26. Agga JEſus watis nende päle / ja üttel neile: Innimeſte jures on ſe woimata / agga Jummal woib keik tehha.

Ewangel: Pauluſſe ümberpöörmiſſe Päwal.

27. Siis koſtis Peetrus / ja üttel temma waſto: Waat / meie olleme keik

keik mahhajätnud / ja ellème sinno järrele käinud / mis meil fest on?

28. Agga JEsus üttel nende wasto: Töest minna ütlen teile / et teie / ke teie minno järrele ollete käinud Jälleündmisses / kui Inimesse Poeg istub omma Au-Järre pääl / siis peate teie ka istma kahheteistkümme Järrede pääl / ja Jsraeli kaksteistkümmend Suggu-Arro päle Kohhut moistma.

29. Ja igga üks / ke on mahhajätnud Majad ehk Wennad / ellik Oed / ehk Jssa ehk Emma / ehk Naest / ellik Lapse / ehk Pöllud / minno Nimmest pärrast / se peab sedda saddawörra jälle sama / ja iggawest Ello pärrima.

30. Agga paljo essimesed saab wiimseks / ning wiimsed essimesseks.)

Se XX. Pätük.

Ewangel: ühhetsamal Pühha Päwal enne Kristusse üllestousmisse Pühha.

1. Sest Taewa Riik on ühhe Maja Jssanda sarnane / ke warra hommelt wälja läks Töteggiad palkama omma Wina Mäkke.

2. Ning kui temma Töteggiadega olli leppinud ühhe Krossi pärrast Päwaks / läkkitas temma neid omma Wina Mäkke.

3. Ning läks wälja kolmandal Tunnil / ja näggi teisi Turro pääl tühja seiswa /

4. Ja üttel nende wasto: Minge teie ka Wina Mäkke / ning mis öige on / tahhan minna teile anda.

5. Ning nemmad läksid. Ta läks temma wälja kuendal ja ühhetsamal Tunnil / ja teggi nindasammoti.

6. Agga ühheteistkümnel Tunnil läks temma wälja / ja leidis teisi Töta seismast / ja üttel nende wasto: Mis teie siin keige Päwa tühja seisate.

7. Nemmad ütlid temmale: Meid ep olle üksti palganud. Temma üttel nendele: Minge teie ka Wina Mäkke / ja mis öige on / peate teie sanna.

8. Kui nüüd Öhto sai / üttel Wina Mä Jssand omma Pälewaatja wasto: Kutso Töteggiad / ja anna neile Palka / ja hakka wiimsest essimesse sadik.

9. Siis tullid need / ke ühheteistkümnel Tunnil ollid palgatud / ja said iggaüks omma Krossi.

10. Agga kui need essimesse tullid / mötlid nemmad ennamb sawa / ning nemmad said ka iggamees omma Krossi.

11. Ning kui nemmad sedda said / nur-

|müüd sest saab?

28. |

|ne

29.

|koiad |ehr
|ehr

30.

|peawad wiimsed ollema
|need

1.

|koia
|miko

2

3. |temā |am
|tõta

4.

5.

|am

6. |mal
|tõta

7.

|ele |ial

8.

|ülle
|need F nome hüa
|sest

9. |mal |siis
|nemad

10. |et nemad piddid
|ja

11

12.

|on agga

13.

14. |so om̄a

|le |nenda

15.

|Ehr

|Rea

16.

17.

18.

|atte rätte

19.

20.

21.

|oꝫ räsi el needsim̄atsim̄atsed
mim̄o kars Poega istuvad
teine ꝛ

22.

|sga

23.

|ga |sga

|es teile anda

24. |pahhars

nurriseſid nemmad Maja Iſſanda wasto /

12. Ja ütlid: Needſinnatſed wiimſed ommad ühhe Tunni Tööd teinud / ja ſinna olled neimmad meie arroliſseks teinud / ke meie Päwa Koorma ja pallawat olleme kannud.

13. Agga temma kostis / ja üttel ühhele nende ſäast: Sõbber / minna ei te ſulle mitte Liga / eks ſa olle minnoga ühhe Krossi pále leppinud?

14. Wotta mis ſinno on / ning minne omma Teed; Agga minna tahhan ſelſinnaſel wiimſele anda / kui ſulle.

15. Ehk eks minnul Lubba olle tehha / mis nüüa tähhan minno ommaga? Ons ſinno Silm kurri / et minna helde ollen?

16. Ninda ſawad wiimſed eſſimeſeks / ja eſſimeſſed wiimſeks. Seſt paljo on kutſutud / agga piſſut ärra wallitſedud:)

17. Ning JEſus läks ülles Jeruſalemma / ja wottis enneſe jure neid kakſteiſtkümmend Jüngri iſſipäines Te pääl / jä üttel neile:

18. Waat / meie lähhäme Jeruſalemma / ja ſe Innimeſſe Poeg annetakſe ärra üllema Preeſtrite / ja Kirjatundjate / ning nemmad moiſtwad tedda Surma /

19. Ja andwad tedda Pagganade kätte pilkada ja Witſadega peksda / ning Risti pále pua / ja kolmandal Päwal touſeb temma jälle ülles.

Ewangel: Jakobi Päwal.

20. Siis astus Sebedeuſſe Pojade Emma temma jure / omma Poegega / kummardas ja pallus temmalt midda.

21. Ja temma üttel temma wasto: Mis tahhad? Temma üttel temmale: Käſſe neid ſinnatſid minno kaks Poega iſtuda / teiſt ſinno parramal / teiſt pahhamal Kääl ſinno Rigis.

22. Agga JEſus kostis ja üttel: Teie ei tää mitte / mis teie pallute: kas teie ſedda Karrikat woite jua / mis minna peam joma? ning ſel Ristmiſſel ennaſt laſta ristida / mil mind peab ristitama? Nemmad ütleſid temma wasto: Ja wpime.

23. Ja temma üttel neile: Minno Karrikat peate teie kül joma / ja ſel Ristmiſſel / mil mind ristitakſe / peab teid ristitama; Agga minno parramal ja pahhamal Kääl iſtuda / ep olle minno Andmiſt mitte / waid kellele ſe on walmiſtud minno Iſſaſt.)

24. Kui need kümme ſedda kulid / ſaid nemmad wihhaſeks nende kahhe Wennaſte pále.

25. Ag-

25. Agga JEsus kutsus nemmad enneſe jure, ja ütlel: Teie täate / et Rahwa Ullemad wallitſewad nende ülle / ja neil Suril on Melewald nende pägle.

26. Agga teie säas ei pea ſe ninda mitte ollema; Waid ke teie säas tahhab ſureks ſada / ſe olgo teie Orri.

27. Ja ke ſe keige üllemb tahhab olla teie ſäas / ſe olgo teie Sullane.

28. Ninda kui ſe Innimeſſe Poeg ep olle tulnud / ennaſt laſtma teenida / waid teenima / ja andma omma Elo Lunnaſtamiſſeks mitme eest.

29. Ja kui nemmad Jeriko Linnaſt wäljaläkſid / käis paljo Rahwas temma järrele.

30. Ning waat / kaks pimmedad iſtſid Te äres / ja kui nemmad kulid / et JEſus möda läks / kiſſendaſid nemmad / ja ütlid: Iſſand Tawida Poeg / hallaſta meie päle!

31. Agga ſe Rahwas törreles nende päle / et nemmad piddid waid ollema; Agga nemmad kiſſendaſid weel ennamb / ja ütlid: Iſſand Tawida Poeg hallaſta meie päle!

32. Agga JEſus ſeiſis ning kutſus neid / ning ütlel: Mis teie tahhate / et ma pean teile teggema?

33. Nemmad ütlid temma waſto: Iſſand / et meie Silmad ſaaksid lahti.

34. Ning JEſuſſel olli halle Meel / ja puutis nende Silmi / ning ſeddamaid näggid nende Silmad / ja nemmad käisid temma järrele.

Se XXI. Pätük.

Ewangelium esſimeſſe Kriſtuſſe Tullemiſſe Päwal.

1. Ning kui nemmad Jeruſalemma liggi ſaid / PetwageÖlli Mä jure / ſiis läkkitas JEſus kaks Jüngrid / ja ütlel nende waſto:

2. Minge ſinna Allewille / kumb teie ees on / ja ſeddamaid leiate teie ühhe kinnikoidetud Emma-Eesli ja Warſa temma jures / pääſtke temma lahti / ja toge nemmad minno jure.

3. Ja kui teile kegi middagid ütleb / ſiis üttelge: Iſſandal on neid tarwis / ſeddamaid temma neid läkkitab.

4. Agga teie ſe ſündis / et piddi töeks ſama / mis ütteldud on Prohweti läbbi / ke ütleb:

5. Ütlege Sioni Tüttrele: Waata / ſinno Kunningas tulleb ſulle / hiljamelelinne / ja ſöitab ühhe Emma-Eesli Seljas / ja ühhe Warſa Seljas / kumb on koormakandja Emma-Eesli Poeg.

6. Agga need Jüngrid läksid ja teggid ninda / kui JEſus neid olli käſknud.

7. Ja

25. |Pagganatte
|need Lured wotwad woimust

26. |ial

27. |ial teie seas

28. |et tedda tenidarse, waidet
tenna tenib n. annab omma
Hinge Lunastamisse Hinnars
mitme eest.

29.

30. |ulf

31.

|heida Armo ct. x. 30 [illegible]
~~[illegible]~~ hallasta

32. |jäi seisma
|tes |minna teile pean

33

34.

1. |pole
|tullid

2.
|seu
|ühhe Lällo
|neid (vid. Marc. 11,2 et. Luc. 19,19)

3. |süs

4. |on reia sündimad
|ööl

5. |tassane
|Lällo
|mis

6.

7.

8. | agga
| heitsid

9.

10. | les

11.

12. | kis müsid ja ostsid
| pingid.

13. –
| 3 hutama | mu̅ṅetama

14.
| ias

15.

16.
| nende Meel pahhaus
| sa̅ṅad

17.

18.

19.
| wilja ellades

20.

21.
| piddi
| Sago sa töstetud u. Merresse heidetud

7. Ja töid se Emma Eesli ja Warsa/ ning pannid omma Rided nende pále/ ja pannid tedda nende Sálja istma.

8. Agga suremb Hulk laotas omma Rided Tepále/ teised raiosid Oksi Puist/ ja laotasid Te pále.

9. Agga se Rahwas/ kumb eel ja tagga käis/ kissendas ja ütlel: Hosianna Tawida Pojale! Kidetud olgo/ ke tulleb Issanda Nimmel Hosianna Kõrges!)

10. Ja kui temma Jerusalemma sisse läks/ tousis koggona Lin/ ja ütlel: Kes se on?

11. Agga Rahwas ütles: Sesinnane on JEsus se Prohweet/ ke Natsarettist Kalilea Maalt on.

12. Ja JEsus läks Jummala Kotka/ ja ajas wälja keik Müjad ning Ostjad Jummala Koijas/ ja wiskas nende Rahhawahhetajade Lauad ümber/ ning Tui-Müjade Järred.

13. Ja ütles nende wasto: Minno Kodda peab Palwe Koijaks kutsutama/ agga teie ollete sedda Röövli Auguks teinud.

14. Ja temma jure tullid Sõggedad ja Jallotumad Jummala Kotta/ ja temma teggi nemmad terweks.

15. Agga kui üllemad Preestrid ja Kirjatundjad näggid neid Immetegusid/ mis temma teggi/ ja sed Jummala Koijas kissendawa ja ütlewa: Hosianna Tawida Pojale! Said nemmad wihhaseks.

16. Ja ütlid temma wasto: Eks sa kule/ mis need sinnatsed ütlewad? Agga JEsus ütles nende wasto: Kül/ eks teie eal olle luggenud? Nende norde ja inmewa Laste Suust olled sinna ennesele Kitust walmistanud.

17. Ja temma jättis nemmad mahha/ ja läks Linnast wälja Petania/ ning jäi sinna Öseks.

18. Agga kui temma Warra hommikul jälle Linna läks/ tulli tennmal Isso pále.

19. Ja temma näggi ühhe Wigi-Pu Te äres/ ja läks selle jure/ ning ei leidnud nüddagit teina pääl/ kui agga Lehti. Ja temma ütles temmale: Ei eal sinnust kaswago/ Suggu/ ja wärsi kuiwas se Wigi-Pu ärra.

20. Ning kui Jüngrid sedda näggid/ pannid nemmad sedda Imuleks/ ja ütlid: Kuida on se Wigi-Pu ni pea ärra kuiwanud?

21. Agga JEsus kostis ja ütles nende wasto: Töest minna ütlen teile: Kui teil Usko on/ ja teie kaksitei mõtle/ siis ei te teie ükspäines sedda/ mis selle Wigi-Pule sündinud on/ waid kui teie ka ütleksite sesinnase Mäwasto: Touse ning kukko Merrese; Siis sünnib se.

22. Ja keik / mis teie eal Palwes pallute / kui teie ussute / sate teie.

23. Ning kui tenma Jummala Kotta tulli / astusid temma jure / kui temma öppetas / need üllemad Preestrid ja Rahwa Wannemad ja ütlid: Missugguse Melewallaga teed sa seda? Ning kes on sulle se Melewalla annud?

24. Agga JEsus kostis / ja üttel nende wasto: Minna tahhan teilt ka ühhe Sanna küssida / ja kui teie mulle seda ütlete / tahhan minna teile ka üttelda / kelle Melewallaga minna seda teen.

25. Kust olli Johannesse Ristininne / Taewast / woi Innimestest? Siis mötlid nemmad issenemes / ning ütlesid: Kui meie ütleme / tedda Taewast olnud / siis kostab temma: Mispärrast ei usknud teie tedda siis mitte?

26. Agga ko meie ütleme: Innimestest / siis tulleb meile Rahwas karta / sest nemmad piddasid keik Johannest / kui Prohweti.

27. Ja nemmad kostsid JEsusse le / ja ütlid: Meie ei tåa mitte. Siis üttel temma neile: Siis ei ütle minna ka teile mitte / kelle Melewallaga minna seda teen.

28. Agga mis teie arwate? Ühhel Innimesel olli kaks Last / ja temma läks se essimesse jure / ja üttel: Mo Laps / Mine tänna Töle mino Winamäkke.

29. Agga temma kostis ja üttel: Ei ma tahha; Pärrast kahhetses temma seda ja läks.

30. Ja temma läks teise jure / ja üttel ka nindasammoti: Agga temma kostis ja üttel: Minna lähhän / Issand / ning ei lähnud / mitte.

31. Kes neist kahhest Issa Tahtmist teinud? Nemmad ütlid temma wasto: Se essimenne. JEsus üttel nende wasto: Töest minna ütlen teile: Tölnerid ning Horad sawad kül enneminne Taewa Riki / ko teie.

32. Sest Johannest tulli teie jure Öigusse Te päal / ja teie ei usknud tedda mitte; Agga need Tölnerid ja Horad uskusid tedda: Ning ehk teie seda kül näggite / ep olle teie pärrastki Hoole kandnud / tedda uskuda.

33. Kuulge teist Tähhendamisse Sanna: üks Innimenne olli Maja Issand / se istotas Wina-Mäkke / ja teggi Aeda temma ümber / ja assutas temma sisse ühhe Winamarja Surro Tört / ja ehhitas ühhe Torni / ja andis se nende Winamämeeste Kätte / ning läks wöra Male.

34. Kui nüüd Wilja Aeg tulli / läkkitas temma omma Sullased nende Winamämeeste jure / omma Wilja saa.

35. Siis wotsid Winamämehhed temma Sullasid kinni / teist petsid nem-

22.

23.

|need |e |es

24.

|missugguse

25. |Agga remad piddasid Nou issikeskes

|meile

|ep olle teie siis tedda

26.

27. |Egga minna teilegi ütle, missugguse

28. |Polega

|les

29. |les

30.

|polegi

31. |Kumbs

32.

|olt

33.

F kaewas Assel

|rele

|dda Numa peâle wälja

34.

|agga Wina Marjade ~~koggu~~ Nonni misse

35.

36.

44.

37 | Kul nem̄ad wotwad mo Poega
Räbbeneda.

45.

38.

46.

| et same
| se en̄estele.

39.

40. | wottab
| tehha

41.

| om̄al

1.

42.

| Hone | kui kolbmata ärna-
keitnud

2.

| Assi

3.

43

4. | ollen om̄a Louna-

nemmad / teist tapsid nemmad / teist wiskasid nemmad Kiwwidega.

36. Ta läkkitas temma teised Sullased / ennamb kui neid essimessi olli / ning nemmad teggid neile nindasammoti.

37. Agga wimati läkkitas temma omma Poja nende jure ja ütles: Jo nemmad peakssid häbbenema minno Poega.

38. Agga kui need Winamämehhed se Poja näggid / ütlesid nemmad issikeskis: Sesinnane on se Perrija / tulge / tapkem temma ärra / ja wötkem temma Perrandust ennesele.

39. Ja nemmad wotsid tedda / ning lükkasid tedda Winamäest wälja ja tapsid tedda ärra.

40. Kui nüüd se Winamä Issand tulleb / mis teeb temma neile Winamämeestele?

41 Nemmad ütlid temma wasto: neid kurje hukkab temma kurjaste ärra / ja annab se Winamä teiste Winamämeeste kätte / ke temmale öigel Ajal Wilja kätte saatwad.

42. JEsus üttel nende wasto: Eks teie eal olle Kirjas luggenud: Se Kiwwi / mis need Koija-Ehhitajad kolbamattaks pannud / se on Nurga-Kiwwiks sanud: Issandast on se sündinud / ja on üks Imme meie Silmade ees.

43. Sepärrast ütlen minna teile: Jummala Riik peab teilt ärra woetama / ja selle Rahwale annetama / ke temma Wilja annab.

44. Ja ke sesinnase Kiwwi päle längeb / lähhäb russuks / agga kelle päle temma langeb / sedda teeb temma pihhuks.

45. Ning kui üllemad Preestrid ja Wariserid temma Tähhendamisse Sanna kulid / moistsid nemmad / et temma neist räkis.

46. Agga nemmad püüdsid tedda kinniwotta / ja kartsid sedda Rahwast / sest nemmad piddasid tedda kui ühhe Prohweti.

Se XXII. Pätük.

Ewangel: kahhekümnel Pühha

Päwal pärrast kolmeaino Jummala Pühha.

1. Ja JEsus kostis ning räkis neile ta Tähhendamisse Sannade läbbi ning üttel:

2. Taewa Riik on ühhe Kunninga sarnane / ke omma Pojale Pulmat teggi.

3. Ning läkkitas omma Sullased wälja / neid kutsotud Pulma kutsma / ja nemad ei tahtnud mitte tulla.

4. Ta läkkitas temma teised Sullased wälja / ja üttel: üttelge neile Kutsotuile: Waat / minno Sömaaia

ja

ja ollen minna walmistanud/ minno Härjad ja Nuum-Weiksed on tappetud/ ja keik on walmis/ tulge Pulma.

5. Agga nemmad ei holind sest/ ja läksid/ teine omma Põllule/ teine omma Kaupa jure.

6. Agga teised wotsid temma Sullased kinni/ naersid ja tapsid nemmad ärra.

7. Kui Kunningas sedda kulis/ sai temma wihhaseks/ ja läkkitas omma Sõdda-Wä wälja/ ja hukkas neid Röövlid ärra/ ja süttitas nende Linna pollema.

8. Siis üttel temma omma Sullaste wasto: Pulmad on kül walmistud/ agga need kutsutud ep olnud mitte se wäärt.

9. Sepärrast minge Telahkmide päle ja kutsuge Pulma/ ni mitto kui teie leiate.

10. Ja need Sullased läksid wälja Tede päle/ ja koggusid kokko ni mitto kui nemmad leidsid/ kurjad ning häid/ ja Pulma Kodda sai Wärat täis.

11. Siis läks Kunningas sisse Wärad katsma/ ja näggi sääl ühhe Inimesse/ kel Pulma Riet ep olnud Seljas.

12. Ja temma üttel temma wasto: Sõbber kuidas sinna seie olled sisse tulnud/ ja sinnul ep olle Pulma Riet? Agga temma ei sanud Sannagi Suust.

13. Siis üttel se Kunningas Sullaste wasto: Siddoge temma Kääd ning Jallad/ wotke temma/ ja heitke temma keige süggawama Pimmedusse sisse/ sääl on Ulluminne/ ja Hambaste Kärriseminne.

14. Sest paljo on kutsutud/ agga pissut on ärra wallitsedud.

Ewangel: kolmandal Pühhal

Päwal kolmadkümmend pärrast kolmeaino Jummala Pühha.

15. Siis läksid Wariserid ja piddasid Nou ühheskous/ kuida nemmad tedda temma Sannast piddid kinnisama.

16. Ja läkkitasid temma jure oñad Jüngrid Herodse Sullastega ning ütlid: Õppetaja/ meie täame/ et sinna tõsine olled/ ja õppetad Jummala Teed õiete/ ja ei holi ühhegist/ sest sinna ei panne ühhegi Suurust tähhele.

17. Sepärrast ütle meile: Mis sinna arwad? Kas sünnib Pääa-Rahha Keisrile maksda/ wot mitte?

18. Agga kui JEsus nende Tiggedust moistis/ ütlis temma: Teie Pilkjad/ mis teie mind kiusate.

19. Näitke mulle se Pääa-Rahha/ ning nemmad anside temma Kätte

ühhe

5.

6.

7.

Tappiaid

8.

9.

/ial

10. /keia

11. /neidwalama, kis lanal istsid,

12.

13.

/tedda

/tedda

/Hamaste kirristaminne.

14.

15.

/wôrgutama

16.

/es

/töe seer

/stki

/Innimeste Surusest Lugga

17.

/kohto

/anda

18.

/kaiwalad

19. /kohto

20.

21.

22. |tedda

23.

24. |ärra

25. |ä [illegible] . 27.

26.

27.

28. |5me |sest

29

30.

31.

ööl

32.

33.

34. |ühhel chelel

35. |kässo

36. |missuggune

37.

38.

39.

ühhe Krossi.

20. Ja temma üttel nende wasto: Kelle Kujo ning Pälekirri se on?

21. Nem̃ad ütlid tem̃a wasto: Keisri. Siis üttel tem̃a nende wasto: Sepärrast andke Keisrile/ mis Keisri Kohhus/ ja Jum̃alale/ mis Jum̃ala Kohhus on.

22. Kui nemmad sedda kulid/ pannid nemmad Immeks/ ning jätsid temma mahha/ ning läksid ärra.)

23. Selsammal Päwal tullid temma jure Sadduserid/ ke ei ütle Üllestousmist ollewa/ ja küssisid temmalt/ ja ütlid:

24. Öppetaja/ Moses on üttelnud: Kui kegi surreb/ ja temmal ep olle Lapsi/ siis peab temma Wend selle Naese jälle wotma/ ja omma Wennale Suggu saatma.

25. Agga meie jures on seitse Wenda olnud; se essimenne wottis Naese/ ja surri/ ning et temmal Suggu ep olnud/ jättis temma omma Naese omma Wennale.

26. Nindasammoti se teine/ ja se kolmas/ seitsme sadik.

27. Wiimselt keigide järrele surri ka se Naene.

28. Agga Üllestousmisses kenne pärralt peab se Naene ollema nende seitse säast? Temma on jo neil keigil olnud.

29. Agga JEsus kostis ja ütles nende wasto: Teie eksite/ ja ei moista Kirja mitte/ egga Jummala Wäggi.

30. Sest Üllestousmisses ei wotta nemmad mitte Naest/ egga lähhä Mehhele/ waid nemmad on kui Jummala Inglid Taewas.

31. Agga eks teie olle nende Surnude üllestousmissest luggenud/ mis teile Jummalast on ütteldud/ ke ütleb:

32. Minna ollen Abrahami Jummal/ ja Isaki Jummal/ ning Jakobi Jummal; Jummal ep olle surnude/ waid ellawade Jummal.

33. Ja kui se Rahwas sedda kulis/ ehmatasid nemmad temma Öppetusse pärrast.

Ewangelium kahheksateist kümnel Pühhal Päwal pärrast kolm aino Jummala Pühha.

34. Agga kui Wariserid kulid/ et temma Sadduseride Su olli kinni sulgnud/ tullid nemmad kokko.

35. Ja üks nende säast üks Kirjatundja kiusas tedda ja üttel:

36. Öppetaja/ kumbs on se suur Kässosanna Kässus?

37. Agga JEsus üttel temma wasto: Sinna pead armastama Jummala omma Issanda keigest ommast Süddamest/ keigest ommast Hingest/ ja keigest ommast Melest.

38. Se on se essimenne ja suur Kässosanna.

39. Agga se teine on temma sarnane: Sinna pead omma Liggimest

mest armastama kui isstennast.

40. Neis kahhes Käsosannas on koggona Käsk ning Prohwetid kous.

41. Agga kui Wariserid ühheskous ollid / küsis neilt JEsus ja üttel:

42. Mis arwate teie Kristusest / kelle Poeg temma on? Nemmad üttlid temmale: Tawida.

43. Temma üttel nende wasto: Kui siis Tawid tedda Waimus Issandaks kutsub? kui temma ütleb:

44. Issand on üttelnud minno Issandale: Ista minno parramal Käle / kunni minna sinno Waenlased pannen sinno Jalge Alluseks.

45. Kui nüüd Tawid tedda Issandaks kutsub / kuida siis temma on temma Poeg.

46. Ja üksgi ei woinud temmale Sannagi wastada / egga tohtind üksgi sest Päwast temmalt middakit ennamb küssida.

Se XXIII. Pätük.

1. Siis räkis JEsus Rahwa ning omma Jüngride wasto /

2. Ja üttel: Mosese Järje pääl istwad Kirjatundjad ja Wariserid;

3. Sepärrast kik mis nemmad ütlewad / et teie peate piddama / sedda piddage ja tehke; Agga nende Teggo järrele ärge tehke mitte; Sest nemmad ütlewad küll / agga nemmad ei te mitte.

4. Sest nemmad seowad rasked ja tiukanged Koormad / ja pannewad neid Innimeste Ollade päle / agga issi ei tahha nemmad neid omma Sörmega mitte putuda.

5. Agga kik ommad Teud tewad nemmad / et neid Innimestest peab nähtama. Nemmad tewad laiaks omma Mällestusse Kirjad / ning laotawad omma Rüe Pallistusse laiamaks.

6. Nemmad armastawad üllemat Paika wöras Peul / ja essimest Pinki Koggoduste Kollade sees.

7. Ja neid Terretamisi Turu pääl / ja et neid Innimestest kutsutakse Rabbi / Rabbi.

8. Agga teie ei pea ennast mitte laskma Rabbiks kutsuda / sest üks on teie Oppetaja / Kristus; Agga teie ollete kik Wennaksed.

9. Ja teie ei pea keddake Ma pääl Issaks kutsma; Sest üks on teie Issa / ke Taewas on.

10. Ja teie ei pea ennast laskma Oppetajaks kutsuda; Sest üks on teie Oppetaja / Kristus.

11. Se süremb teie sääs peab teie Sullane ollema.

12. Sest ke isstennast üllendab / se saab allandud / ja ke ennast issi allandab / se peab saama üllendada.

13. Häd-

40

41.

42.

43. |da
|hüab

44. |saan pannud

45. |hüab

46 |julgnud

1.

2. |les
|need

3
|ude

4.
|rängad
|ligutama

5.
|da
|tewad
|ete

6. |Otsa Laudas |sed
|dd

7.

8.

9.

10.

11.

12. |sedda |atama

13. |ai |kawwalad

~~[illegible]~~ |lähhä ss. sa ist rose bester
|miñna

v. 14. |kawwalad
|sedda

15. |kawwalad
|sse |rahwa
|pse

16. |saab
^|. se on sü allune

17. |kumbf

18. |saab
|saab

19.

20.

21.

22

23. |kawwalad
|kümne ssmaksate
|teiss peab teggema
|teiss

24. |kis- teie Lääski kurna
te ja kamelid nelate

25. |kawwalad, sess
|taks- tete

26.

27. |kawwalad |wikkitud
|kül nägyuhad

13. Hädda ning Waewa teile Kirjatundjile ja Wariseridele! Teie Pilkjad/ ke teie Taewa Riki kinnipannete Innimeste ees; Sest teie ei sa issi sisse/ egga lasse neid sisse/ ke tahtwad sisse minna.

14. Hädda teile/ teie Kirjatundjad/ ning Wariserid! Teie Pilkjad/ et teie ärrasöte nende Lessede Honed/ ja peate Silmakirjuks pitkad Palwed/ sepärrast peate teie suremat Hukkatust sama.

15. Hädda teile Kirjatundjile ning Wariseridele! Teie Pilkjad/ et teie Merre ja Ma läbbikäite/ ühhe Innimest Judaliste Ussule pöörma/ ja kui temma sesugguseks on sanud/ siis tete teie temmast ühhe Pörgo Last kahhewörra ennamb/ kui teie issi ollete.

16. Hädda teile! Teie söggedad Juhhatajad/ ke teie ütlete: Ke Jummala Koija jures wannub/ se ep olle middakit/ agga ke Jummala Koija Kulla jures wannub/ sel on Süüd.

17. Teie rummalad ja söggedad! Mis on suremb/ se Kuld/ woi Jummala Kodda/ ke sedda kulda pühhitseb?

18. Ning: ke eal Altari jures wañub/ se ep olle middakit; Agga ke Ohwri jures wannub/ mis temma pääl on/ sel on Süüd.

19. Teie rummalad ja söggedad! Mis on suremb? se Ohwer/ woi se Altar/ ke sedda Ohwri pühhitseb.

20. Sepärrast ke Altari jures wannub/ se wannub temma jures/ ning keige jures/ mis temma pääl on.

21. Ja ke Jummala Koija jures wannub/ se wannub temma jures/ ning selle jures/ ke sääl sees ellab.

22. Ja ke Taewa jures wannub/ se wannub Jummala Järre jures/ ja selle jures/ ke se pääl istub.

23. Hädda teile! Teie Kirjatundjad ning Wariserid/ teie Pilkjad/ et teie Müntist/ Tillist/ ja Köömlist Kümnest annate/ ja mis raskemb on Kässus/ Kohto/ Armo ning Usso/ jättate teie mahha; Sedda piddi tehtama/ ja neid mitte mahha jättama.

24. Teie söggedad Juhhatajad/ ja Säse Kurnajad/ agga Kameli Neeljad.

25. Hädda teile! teie Kirjatundjad ning Wariserid/ teie Pilkjad/ et teie Karrikat ning Waagnat wäljaspiddi puhhastate/ agga seespiddi on nemmad täis Risomist ja Prassimist.

26. Sögge Wariseer/ puhhasta esmalt seespiddi Karrikat ja Waagna/ et ka nende wäljaspiddine Pool puhtaks sago.

27. Hädda teile! Teie Kirjatundjad ning Wariserid/ teie Pilkjad/ et teie ollete nende walgeks tehtud hauade sarnased/ kuñad wäljaspiddi kaunist näit-

näitmad / agga seespiddi on nemmad täis Surno Kuid/ning keik Roja.

28. Ninda ka teie; Wäljaspiddi ollete teie päält nähha waggad Rahwa ees; Agga seespiddi ollete teie täis Kawwalust ja kurja Teggo.

29. Hädda teile! Teie Kirjatundjad ning Wariserid / teie Pilkjad / ke teie Prohwetide Hauad ülles ehhitate / ning nende Öigede Hauad illusaks tete /

30. Ja ütlete: Olleksime meie omma Wannamade Ajal olnud / siis ep olleks meie mitte nende Seltsi heitnud / kui nemmad nende Prohwetide Werd ärrawallasid.

31. Sepärrast annate teie ennese wasto Tunnistust / et teie Prohweti Tapjade Lapsed ollete.

32. Täitke teie ka omma Wannamade Mööto.

33. Teie Maud ja Ussi Suggu / kuida woite teie Pörgo Hukkatusse eest ärrapäseda.

Ewangelium Tehwani Päwal.

34. Sepärrast / waat / minna läkkitan teie jure Prohwetid / ja Targad / ja Kirjatundjad / ja neidsammo tappate teie / ja löte Risti / ja peksate Koggoduste Kojade sees / ning kiusate neid takka Linnast Linna.

35. Et teie päle tulleb keik se wagga Werri / mis ärrawallatud on Ma päal / wagga Abeli Werrest Sakkaria Parakia Poja Werre sadik / kedda teie ollete tapnud Jummala Koija ja Altari wahhel.

36. Töest minna ütlen teile / se keik tulleb sesinnase Suggu päle.

37. Jerusalem / Jerusalem / ke sa tappad Prohwetid / ning süstad neid Kiwwidega / ke sinno jure on läkkitud / kui mitto korda ollen minna sinno Lapsi tahtnud koggoda / otsekui üks Kanna koggub omma Poega Tiwaste alla / ning teie ep olle mitte tahtnud.

38. Waat / teie Kodda peab teile tühjaks jäetama.

39. Sest minna ütlen teile / teie ei sa mind sest Ajast mitte nähha / kunni teie ütlete: Kidetud olgo / ke tulleb Issanda Nimmel.

Se XXIV. Pätük.

1. Ning JEsus läks Jummala Kojast wälja / ja temma Jüngrid astsid temma jure / temmale Jummala Koija Ehhitamisse näitma.

2. Agga JEsus ütles nende wasto: Eks teie nä sedda keik? Töest minna ütlen teile / sest ei jä Kiwwi Kiwwe päle / mis laiale ei kista.

3. Ning kui temmaÖlli-Mä päal

28.

/ülle kohhut

29. /kawwalad

30.

31.

/ärratapmud.

32.

33.

34.

/~~neiß~~ ärra
/muiß
/teie

35.

p. 35.

36

37.

/need /wiskad
/surmuks

/ed
/kokko /iad
/bade

38.

39. /enne kui
/se

1. /Honed

2. /eta
/ei pea ärrakistama

3.

x.3.

4.

5. | ja wotwad paljo ekfitada -

6. | Juttud

7. | ülles ja

8.

9. | peab wihkatama

10.

11.

12

13.

14. | Kuninga

15.
| mis ööl
| Paigal
Flesen forschamatust

16.

17.

18. | mingo se

19. | ja neile, kis imetawad
neil Päiwil

20. | juhtu

21. | mähhärdust | egga sähhärdust
ei pea sama

istus/ astsid temma Jängrid issipäines temma jure ja ütlid; Utle meile/ mil Ajal peab se sündima/ ja mis peab sinno Tullemisse ning Aja Löppetusse Täht ollema?

4. Agga JEsus kostis ning üttel nende wasto: Katske/ et ükski teid ärra ei eksita;

5. Sest minno Nimmel tullewad paljo ja ütlewad: Minna ollen Kristus/ ning eksitawad paljo ärra.

6. Kül teie sate kuulda Sõdda/ ning Sõdda Häält: Katske ärge ehmatage mitte/ se peab keik enne sündima/ agga Otsa ep olle weel mitte.

7. Sest Rahwas touseb Rahwa wasto/ Kunning-Riik Kunning-Rigi wasto/ ja Nälg/ Katk- Tõbbi ja Ma-Wärrisemine on mitmes Paikus.

8. Agga se keik on Hädda Algminne.

9. Siis andwad nemmad teid ärra Willetsusse sisse/ ja tapwad teid/ ning teid wihhatakse keiges Rahwast minno Nimme pärrast.

10. Ning siis sawad paljo pahhandud/ ja andwad teine teist pettisel kombel ärra/ ja wihhawad teine teist.

11. Ja paljo Walle-Prohwetid touswad ülles/ ja saatwad paljo Eksitusse sisse.

12. Ning et üllekohhus wägga Woimust wottab/ lähhäb mitmede Armastaminne külmaks.

13. Agga ke kindlast jääb Otsani/ se peab önsaks sama.

14 Ja Rigi Ewangelium peab kulutadama keiges Ma Ilmas/ Tunnistusseks keige Rahwale; Ja siis tulleb Ots.

Ewangel: wiendal Pühha Päwal kolmatkümmend pärrast kolmeaino Jummala Pühha.

15. Sepärrast kui teie sedda Kaotamisse Hirmo näte/ kummast ütteldud on Prohweti Tanieli läbbi/ et temma seisab pühha Assemel/ ke sedda loeb/ se pango tähhele.)

16. Ke siis Juda Maal on/ se pöggenego Mäggede päle.

17. Ja ke Kattusse päal on/ se ärra tulgo mitte mahha middagit wotma ommast Koijast.

18. Ning ke Wälja päal on/ se ärra tulgo mitte taggasi omma Riidd wotma.

19. Agga Hädda neile raskejallasile ning immetatile sel Ajal.

20. Agga palluge/ et teie Pöggeneminne ei sündko Talwel/ egga Pühha Päwal.

21. Sest siis tulleb suur Willetsus/ kui weel ep olle olnud Ma Ilma Algmisseſt sest sadik/ ja kuida ka ei pea sa-

sama.

22. Ning kui neid Päiwi ei peaks lühhendadama / siis ei päseks üksigi Innimenne; Agga nende ärrawallitsedude pärrast lühhendatakse neid Päiwi.

23. Kui siis kegi teie wasto ütleb: Waat / siin on Kristus ehk sääl / ärge uskuge mitte;

24. Sest Walle-Kristussed / ja Walle-Prohwetid tousewad ülles / ja tewad suri Tähtesid ning Immeteggusid / et nemmad ka neid ärrawallitsedud (kui se woiks sündida) Eksitusse sisse sadaksid.

25. Waat / minna ollen teile sedda enne üttelnud.

26. Sepärrast kui nemmad teile ütlewad: Waat temma on Körwes / ärge minge mitte wälja: Wata temma on Kambris / ärge uskuge mitte.

27. Sest otsego Walk touseb Homikolt / ning paistab Öhto pole / ninda on ka Innimesse Poja Tulleminne.

28. Agga kus eal Raibe on / siñna kogguwad Kotkad.)

29. Agga warsi se Willetsusse Aja järrele saab Pääwlik pimmedaks / ja Ku ei anna omma Walget / ja Tähhed langewad Taewast / ning Taewa Wägge peab ligotadama.

30. Ja siis peab Innimesse Poja Täht Taewas nähtama / ja siis peawad ulluma keik Rahwa Suggu Ma pääl / ja peawad näggema Innimesse Poega tullewad Taewa Pilwede sees / sure Wä ning sure Aubga.

31. Ja temma läkkitab ommad Inglid Passuna sure Hälega / ja nemmad peawad kogguma temma ärrawallitsedud neist neljast Tulest / ühhest Taewa Otsast teise.

32. Wigi-Puust öppege Tähhendamisse Sanna. Kui temma Oksad jubba werrele lähhäwad / ning Lehte ajawad / siis moistate teie / et Suwwi liggi on.

33. Ninda ka teie / kui teie sedda keik näte / tundke / et se otse liggi on Ukse ees.

34. Töest minna ütlen teile: Sesinnane Suggu ei löppe mitte ärra / kunni se keik sünnib.

35. Taewas ja Ma lähhäb hukka / agga minno Sannad ei lähhä mitte hukka.

36. Agga sedda Päwa ning Tundi et täa ükski / eiga need Inglid Taewas / kui minno Issa ükspäines.

37. Agga otsekui Noa Ajal olli / ninda peab ka se Innimesse Poja Tulleminne ollema.

38. Sest otseko nemmad ollid neil Päiwil enne We Uppotust; nemmad söid / nemmad jöid / nemmad kossisid / ja lasksid ennast kossida / se Päwa sadik / kunni Noa Laewa läks.

39. Ning nemmad ei pannud sedda

22. /ski Lihha /.
tutte

23.

24.

25.

26.

27. /poolt /ollema.

28.

29 /lähhäb Päilik
/ed köikutakse

30.

/peål

31.

/kokko
/Nurgast

32. /agga sest
/jo
/tuñete
/sui

33.
/siis

34. /tse Pölwe-dahwas-
/saab sündinud

35.

36. /sest Päwast ja sest Tunnist ei
/ke
/agga mo

37. /nenda /Päwad NB Päiwil

38. /nenda kui
/wotsid Naest ja läksid kehhele
/mil

39.

v. 39.

40.

41. | Koias forſ. ühes Weskis

42.

43. | tulleb

44.

45. | pannud
| ülle

46.

47.

48.

49.

50.

51. | Kawwalattega
| lu

1.

2.

3.

4.

5.

da tähhele / kunni se We Uppotus tulli / ja wottis nemmad keik ärra: Ninda peab ka ollema Innimesse Poja Tulleminne.

40. Siis on kaks wäljal / teist woetakse wasto / teist jäetakse mahha.

41. Kaks jahwatawad ühhe Weske pääl / teist woetakse wasto / teist jäetakse mahha.

42. Sepärrast walwage / sest teie ei tää mitte / mil Tunnil teie Issand tulleb.

43. Agga se olgo teile täda / kui üks Perremees tääks / mil Ö-Ajal Warras peaks tullema / siis walwaks temma / ning ei lasseks omma Kodda mitte löhkuda.

44. Sepärrast olge teie ka walmid / sest Innimesse Poeg tulleb sel Tunnil / mil teie ei mötle.

45. Agga kes on nüüd üks tru ning tark Sullane / kedda temma Issand on säädnud omma Perre päle / et temma neile öigel Ajal Roga annab?

46. Önnis on se Sullane / kui temma Issand tulleb / ja leiab tedda ninda teggemast.

47. Töest minna ütlen teile: Temma panneb tedda keige omma Warra ülle.

48. Agga kui se teine kurri Sullane omma s Süddames ütleb: Minno Issand wibib tullema.

49. Ning hakkab omma Kasullased peksma / sööb ja joob nende Joobnudega.

50. Siis tulleb sesamma Sullase Issand sel Päwal / mil temma tedda ei ota / ning sel Tunnil / mil temma ei tää.

51. Ning löhkub tedda / ning annab temmale Palka Pilkjadega: Sääl on siis Ulgminne ning Hammastekärriseminne.

Se XXV. Pätük.

Ewangel: kuendal Pühha Päwal pärrast kolme Kunninga Pühha.

1. Siis on se Taewa Riik kümme Neitsi sarnane / ke ommad Lampid wotsid / ja läksid wälja Peigmehhe wasto.

2. Agga wiis nende säast ollid targad / ja wiis ollid rummalad.

3. Need rummalad wottid ommad Lampid / agga nemmad ei wötnud mitte Ölli ennesega.

4. Agga need targad wotsid Ölli omma Astjade sisse ühtlasse omma Lampidega.

5. Kui nüüd Peigmees wibis / said nemmad keik unniseks / ja uinusid maggama.

6. Ag-

6. Agga kesk Ösel kuuldi üks Hääl: Waat / Peigmees tulleb / minge wälja temma wasto;

7. Siis tousid keik needsammad Neidsid ülles / ja walmistasid ommad Lampid.

8. Agga need Rummalad ütlid Targade wasto: Andke meile teie Öllist / sest et meie Lampid ärrakustuwad.

9. Siis kostsid need Targad ning ütlid: Mitte ninda / et teil ja meil mitte ei pudo; Waid minge seddaenneminne Kaupmeeste jure / ning ostke issiennesele.

10. Ning kui nemmad läksid ostma / tulli Peigmees / ning ke walmid ollid / läksid temmaga Pulma / ning Uks pandi lukko.

11. Wiimselt tullid ka need teised Neitsid / ning ütlid: Issand / Issand / te meile lahti!

12. Agga temma kostis ning üttel: Töest minna ütlen teile / minna ei tunne teid mitte.

13. Sepärrast walwage / sest et teie ei tää Päwa eiga Tundi / mil Innimesse Poeg tulleb.)

14. Sest ninda kui üks Innimenne / ke wöra Male läks / omma Sullasid kutsus / ning andis omma Warrandust nende Kätte.

15. Ja teisele andis temma wiis Leisikit / teisele kaks / ja teisele ühhe / igga Mehhele temma Joudo möda / ja läks warsi wälja.

16. Siis läks se / ke wiis Leisikit olli sanud / ning kauples nendega / ning sai teist wiis Leisikit Kaswo.

17. Nindasammoti ka / ke kaks olli sanud / sai teist kaks Kaswo.

18. Agga ke ühhe olli sanud / läks ning mattis sedda mahha / ja peitis omma Issanda Rahha ärra.

19. Agga pitka Aja pärrast tulli nende Sullaste Issand / ja piddas Arwo nendega.

20. Siis tulli ette / ke wiis Leisikit olli sanud / ja panni weel teist wiis Leisikit körwa / ja üttel: Issand / sinna olled mulle wiis Leisikit Kätte annud / katso minna ollen nendega wiis Kaswo sanud.

21. Siis ütles tem̃a Issand temma wasto: Siña hä ning ussutaw Sullane / sinna olled pissukesse (Asja) ülle ussutaw olnud / minna tahhan sind paljo ülle panna / minne omma Issanda Römo sisse.

22. Siis tulli ka ette / ke kaks Leisikit olli sanud / ning üttel: Issand sinna olled mulle kaks Leisikit Kätte annud / waat / minna ollen nendega teist kaks Kaswo sanud.

23. Temma Issand üttel temma wasto: Hästi / sinna hä ning ussutaw Sullane / sinna olled pissukesse (Asja) ülle tru olnud / minna tahhan sind

6.

7.

8.

9.

10. F NB ʒ̇ schlirsz hristt lukko pañema
schlirsz vid. Graec.
kiñipañema gpr. ʒ̇ mag.

11. | Agga wimaks

12.

13.

14.

15.

16. | so

17. | so

18.

19.

20. NB. wiit qd hoc nomen wiel

| so

21. | se on hea, sina
| ülle pisko

22.

| s

23. | se on hea vid. x. 21 Graec.
| ülle pisko

24.

| kowwa

25.

26.

| et minna leikan

| seält kokko

27. | nde | atte kätte

28.

29. | selle käest | ärrawoetama sedda

30.

31.

32.

33. | panneb

| pole seisma

34. | polel

| ets sutamissest

35. | jootnud

36.

sind ülle paljo panna/ minne omma Issanda Rõmo sisse.

24. Siis tulli ka ette/ ke ühhe Leisiki olli sanud/ ning ütlis: Issand minna täädsin/ et sinna üks walli Innimenne olled/ sinna leikad/ kussa sinna ep olle külwnud/ ning koggud kokko/ kuhho sinna ep olle wäljawiskanud.

25. Ja minna kartsin/ läksin ja matsin sinno Leisiki mahha/ waat/ siin on sinno Omma.

26. Agga temma Issand kostis ja ütlis temma wasto: Sinna tigge ning laisk Sullane/ kui sa täädsid/ mind leikawa/ kussa minna ep olle külwnud/ ja kogguwa/ kuhho minna ep olle wälja wisknud.

27. Siis piddand sinna minno Rahha neile Rahha Wahhetajile andma/ ja kui minna olleksen tulnud/ siis olleksen minna minno Omma Kassoga kätte sannd.

28. Sepärrast wotke temma käest ärra se Leisiki/ ning andke sellele/ kel kümme Leisikit on.

29. Sest iggaühhele/ kel on/ sellele peab annetama/ ja temmal peab kül ollema/ agga kennel ep olle/ selt peab ka se/ mis temmal on/ ärrawõetama.

30. Ning sedda kölbmata Sullast heitke wälja keigesüggawamma Pimmedusse sisse/ sääl peab ollema Ulgminne ning Hammaste kärriseminne.

Ewangel: kuendal Pühhal Päwal kolmat kümmend pärrast kolmaino Jummala Pühha,

31. Agga kui se Innimesse Poeg tulleb omma sure Auo sees/ ning keik pühhad Inglid temmaga/ siis istub temma omma Auo-Järje pääl.

32. Ja siis peab keik Rahwast temma ette koggutama/ ja temma lahhutab neid ühhest ärra/ kui Karjane Lambad ärralahhutab Sikkudest.

33. Ning assutab Lambad omma parrama Käle/ ja Sikkud pahhama Käle.

34. Siis ütleb se Kunningas neile omma parramal Käel: Tulge tänna minno Issa Onnistud/ pärrige sedda Rigi/ mis teil on walmistud Ma Ilma Algmissest.

35. Sest mul on Nälg olnud/ ja teie ollete mulle süa andnud; Mul on Janno olnud/ ja teie ollete mind juaannud/ minna ollen wõras olnud/ ja teie ollete mind wastowõtnud.

36. Minna ollen allasti olnud/ ja teie ollete mind katnud/ minna ollen haige olnud/ ning teie ollete tulnud mind katsma; Minna ollen wangis olnud/ ja teie ollete minno jure tulnud.

37. Siis kostwad temmale need Öiged ja ütlewad: Issand/ mil Ajal meie sind olleme näljalt nähnud / ja olleme sind söötnud/ ehk jannotawa/ ning olleme sind jootnud?

38. Mil Ajal olleme meie sind wöraks nähnud/ ja olleme sind wastowötnud? Ehk allasti / ning olleme sind katnud?

39. Mil Ajal meie sind olleme haigelt nähnud/ ehk wangis / ning olleme sinno jure tulnud?

40. Ning Kunningas kostab / ja ütleb nende wasto: Töest minna ütlen teile/ mis teie eal ollete teinud ühhele nende sinnaste minno Wähhema Wennade sääst/ sedda ollete teie mulle tehnud.

41. Siis ütleb temma ka neile pahhamal Käel: Minge ärra minnust/ teie ärraneatud iggawesse Tulese/ mis walmistud on Kurratile / ja temma Inglidele;

42. Sest mul on Nälg olnud/ ja teie ep olle mul süa annud; Mul on Janno olnud/ ja teie ep olle mind jootnud.

43. Minna ollen wöras olnud / ja teie ep olle mind mitte wastowötnud; Minna ollen allasti olnud/ ja teie ep olle mind katnud; Minna ollen haige ja wang olnud / ning teie ep olle tulnud mind katsma.

44. Siis wastawad nemmad ka temmale ja ütlewad: Issand / mil ajal meie sind olleme näljalt nähnud/ ehk jannotanud / ehk wöralt / ehk allasti/ ehk haigelt / ehk wangis / ja ep olle sind mitte teninud?

45. Siis kostab temma neile ja ütleb: Töest minna ütlen teile: Mis teie eal ep olle tehnud ühhele nendesinnaste Wähhemade sääst / sedda ep olle teie ka mulle tehnud.

46. Ning nemmad lähhäwad iggawesse Wallusse / agga need Öiged iggawesse Ellusse.

Se XXVI. Pätük.

1. Ning se sündis/ kui JEsus keik need sinnased Könned olli löppetanud/ üttel temma omma Jüngride wasto:

2. Teie täate / et kahhe Päwa pärast Paassa Pühha Kätte saab / ning se Innimesse Poeg saab ärraannetud Risti pale pua.

3. Siis koggusid ennast üllemad Preestrid ja Kirjatundjad/ ning Rahwa Wanemad üllema Preestri Tuppa / ke kutsuti Kaiwas.

4. Ja piddasid ühhes kous Nou/ kuida nemmad JEsust Kawwalusse ga piddid kinnipötma/ ning tapma.

5. Agga nemmad ütlid: ei mitte Pühhal/ et Messamist Rahwa sääs ei sünni.

6. Kui nüüd JEsus Petanias olli Simoni Piddalitöbbise Koijas.

7. Tul-

37.

/sul /ollewad

38. /ollewad

39. /ollewad

40.

tte

41. /polel

42.

43.

44. /needsamad

/sul ollewad NB 3 44 x. corre-
/sind ollewad spondet & vorigen

45.

F NB ord ka

46.

1. /le

2. /on
/antakse ârra et tedda peab
/podama

3. /tullid kokko need
/need /need
/selle keige
/kotta, kedda hûti kaiwaks

4. /issikeskes
/woiksid kiñiwotta n. tappa.

5. /de Ajal

6

7. |dda

8. |nende Meel pahhaks
|Mis tarwis on sesiñane Huukata-
minne

9. |paljo Rahha eest

10. |selle Naesele Waewa tete; sest
|[illegible] niño wasto

11

12. |et ta piddi mo Mattust wal-
mistama.

13. |sesañna Armo-õppetus
|rãgitama
|sesiñane

14
|kedda hüti

15. |Siis

16. |V. 16. Ja sest Aiast

17.

18.
|walmistada [illegible]

19.

20. |Agga kui Õhto sai

21.

22.

23.

24.

7. Tulli temma jure üks Naene/ sel olli üks Klaas kallist Salwi/ ning wallas se temma Pähha/ kui temma Laual istus.

8. Agga kui temma Jüngrid sedda näggid/ said nemmad wihhaseks/ ning ütlid: Kuhho on sedda Kullotamist tarwis?

9. Sesinnane Salw olleks kölband kalliste ärramüa ning Waestele jaggada.

10. Kui JEsus sedda moistis/ üttel temma nende wasto: Mis teie sedda Naest waewate? Temma on ühhe hääd Teggo mulle tehnud.

11. Sest/ Waesed on ikka teie jures/ agga mind ep olle teil mitte ikka.

12. Et temma se Salwi minno Jhho päle on wallanud/ on temma teinud minno Mattuseks.

13. Töest minna ütlen teile: Kus sa eal Ewangelium kulutakse keiges Ma Ilmas/ sääl peab ka öeldama temma Mälletusseks/ mis temma tehnud on.

14. Siis läks üks neist kahheteistkümnest/ ke kutsuti Judaks Iskariotiks/ üllema Preestride jure/ ja üttel:

15. Mis teie mulle tahhate anda? Minna tahhan tedda teie Kätte ärraanda.

16. Ja nemmad andsid temmale kolmkümmend Höbbe-Tükki/ ja sest Ajast otsis temma pärrast Aega tedda ärraanda.

17. Agga esimesse hapnematta Leiwa Pawal tullid Jüngrid JEsusse jure/ ja ütlid temma wasto: Kus sa sinna tahhad/ et meie sulle peame walmistama Paasja-Talle süa?

18. Temma üttel: Minge Linna ühhe jure/ ning üttelge temmale/ se Öppetaja ütleb: Minno Aeg on liggi/ minna tahhan sinno jures Paasja Talle ja Pähha piddada/ omma Jüngridega.

19. Ning Jüngrid teggid ninda/ kui JEsus neile olli käsknud/ ja walmistasid Paasja-Talle.

20. Ja Öhto istus temma Lauale nende kahheteistkümmega.

21. Ja kui nemmad söid/ üttel temma: Töest minna ütlen teile: Üks teie sääs annab mind pettisel kombel ärra.

22. Ning nemmad said wägga kurwaks/ ja iggaüks nende sääst hakkas ütlema temma wasto: Issand/ minnaks se ollen?

23. Agga temma kostis ja ütles: Ke minnoga ühtma Kät Waagna pistab/ sesamma annab mind pettisel kombel ärra.

24. Inimesse Poeg lähhäb kül/ ninda kui temmast on kirjotud; Agga Hädda selle Inimesele/ kelle läbbi Inimesse Poeg saab ärra an-

uetud / se olleks temmal hä / et sesamma Innimenne ep olleks sündinud.

25. Siis kostis Judas / ke tedda pettise kombel ärraandis / ja üttel: Minnaks se ollen Rabbi? Temma üttel temma wasto: Ja sinna olled se.

26. Agga kui nemmad ollid sönud / wottis JEsus Leiba / tännas ja murdis / ja andis Jüngridele ja ütlis: Wotke / söge se on minno Jhho.

27. Ning temma wottis se Karrika / ja tännas / andis neile sedda / ja ütlis:

28. Joge keik siit seest / se on minno Werri / se Uue Säduse (Werri) mis mitmede eest ärrawallatakse Pattude Andeks Andmisseks.

29. Agga minna ütlen teile: Minna ei jo mitte pärrast sedda selle Winawu Wiljast / se Päwa sadik / kui minna sedda teiega ueste joon minno Issa Rigis.

30. Ning kui nemmad Kitusse Laulud said laulnud / läksid nemmad wälja Olli Mäle.

31. Siis üttel JEsus nende wasto: Selsinnasel Ösel pahhandate teie ennast keik minnust; Sest kirjotud on: Minna löön Karjast / ja Karja Lambad pillotakse laiale.

32. Agga kui minna saan ülles tousnud / tahhan minna teie eel minna Kalilea Male.

33. Agga Peetrus kostis ja ütles temma wasto: Ehk nemmad keik sinnust peaksid pahhandama / sinni ei tahha minna eal sinnust pahhandada.

34. JEsus ütlis temma wasto: Töest minna ütlen sulle: Selsinnasel Ösel / ennego Kuk saab laulnud / salgad sinna mind kolmkord ärra.

35. Petrus ütles temma wasto: Ehk ma peaksin sinnoga surrema / siiski ei tahha ma sind mitte ärrasalgada; Nindasammoti ütlid ka keik Jüngrid.

36. Siis tulli JEsus nendega ühhe Paika / se kutsuti Ketsemaneks / ja ütles omma Jüngride wasto: Istke seie / kunni minna saan sinna läinud / ja Palwed piddanud.

37. Ja wöttis enese jure Peetrust ja neid kaks Sebedeusse Poega / ja hakkas kurwaks minna / ja ahhastadama.

38. Siis üttel JEsus nende wasto: Minno Hing on koggone kurb Surmani / jäge seie ja walwage minnoga.

39. Ning läks pissut emale / langis Silmili mähha / ja piddas palwet ja ütlis: Minno Issa! Kui se woib olla / siis mingo sesinnane Karrikas minnust möda / ommeti mitte ninda kui minna tahhan / waid kui sinna (tahhad.)

40. Ja temma tulli omma Jüngride jure / ja leidis neid maggamast ja ütlis Peetrusse wasto: Nindaks

teie

25

26. |söid
|sedda |ja öñistar

27.

28

29. |wotta mitte sest Aiast sestsiñatsest
Wina-Pu Wiljast jua

30.

31. |wottate keie keik
|pahhandada
|tahhan sedda karjast lüa
|peab laiale pillatama.

32. |pärrast

33.

|~~eñast~~ keik
|eñast sinnast

34.

|kui

35. |ka 2 |peaksin
|ma

36. |Moisa, mis kütakse
|le |mahha
|luggerud

37. |teña
|emal. sama

38.
|wägga

39. |teña
|oña Palle peâle |lugger

40.

41:

42. |lugges
|et ma sedda joon

43. |st

44. |lugges
|seddasama

45 |wasto

46. |mimo ürraandja on liggitul-
nud

47 |st |paljo
|nende üllema preestride
|atte juest

48.

49. |tema
|mittoxorda

50
|pistsid kät tema külge
|ja wotsid tedda kinni

51.

52.

53.
|seia satans

54. |siis need kirjad

55. |selle

56.
|de kirjad piddid

teie ei ſuda ühhe Tunni minnoga walwada?

41. Walwage ja piddake Palwet/ et teie mitte Kiuſatuſſe ſiſſe ei lange. Waim on kül walmis/ agga Lihha on nõdder.

42. Teiſt korda läks temma ta/ pallus ja ütlis: Minno Iſſa! Kui ſe ſinnane Karrikas ei woi minnuſt mõdaminna/ kui minna tedda ei jo/ ſiis ſündko ſinno Tahtminne.

43. Ning temma tulli/ ja leidis neid ta maggama/ ſeſt nende Silmad ollid raſked (Unneſt.)

44. Ja temma jättis neid/ ja läks ta ärra/ ja pallus kolmad korda/ ja ütlis neid ſammo Sanno.

45. Siis tulli temma omma Jüngride jure/ ja ütlis nendele: Maggage agga päle/ ja hingage; Waat/ ſe Tund on joudnud/ et ſe Innimeſſe Poeg Pattuſte Kätte pettiſel kombel ärraannetakſe.

46. Touſke ülles/ läkki/ wata ſe on ſiin/ ke mind ärraannab.

47. Ning kui temma alles räkis/ waat/ ſiis tulli Judas üks neiſt kahheteiſtkümneſt/ ja temmaga ſuur Hulk Rahwaſt Mõkade ja Nuijadega Ullemilt Preeſtrilt ja Rahwa Wannemalt (läkkitud.)

48. Agga ſe/ ke tedda ärraandis/ olli neile Tähte annud/ ja üttelnud: Kellele minna Suud annan/ ſe on ſeſamma/ ſedda wõtke kinni.

49. Ja warſi tulli temma JEſuſſe jure/ ja ütlis: Terre Rabbi/ ja andis temmale Suud.

50. Agga JEſus üttel temma wasto: Sõbber/ miſpärraſt ſinna ſiin olled? Siis tullid nemmad temma jure/ hakkaſid temmaſe kinni/ ja pidaſid tedda.

51. Ja waat/ üks neiſt/ ke JEſuſſega ollid/ ſirrotas Kät/ ja tombas omma Mõõka wälja/ ja löi Ullema Preeſtri Sullaſt/ ja raius temma Kõrwa mahha.

52. Siis ütlis JEſus temma wasto: Piſta omma Mõõka omma Paika/ ſeſt keik/ ke Mõõka wotwad/ ſawad Mõõga läbbi hukka.

53. Woi mõtled ſinna/ et minna praego ei woi omma Iſſa palluda/ et temma mulle läkkitaks enamb kui kaksteiſtkümmend Legioni Inglit.

54. Agga kuida ſiis Kirri peaks tõeks ſama? Se peab ninda ſündima.

55. Selſammal Tunnil ütlis JEſus Rahwa wasto: Teie ollete wäljalännud otſego ühhe Rõõwli wasto Mõõgade ja Nuijadega mind kinniwõtma. Minna ollen jo iggapääw teie jure iſtnud/ ja õppetanud Jummala Koijas/ ja teie ep olle mind mitte kinniwõtnud.

56. Agga ſe on keik ſündinud/ et Prohweti Kirri piddi tõeks ſama. Siis

jätsid keik Jüngrid tedda mahha / ja pöggenesid.

57. Agga ke JEsust ollid kinniwotnud / wisid tedda Ullema Preestri Kaiwa jure / kuhho Kirjatundjad ja Wannemad ollid kokkotulnud.

58. Agga Peetrus käis JEsusse järrele emmale Ullema Preestri Koisa sadik / ja läks sisse / ja istus Sullaste sekka / et temma sedda Otsa piddi nähha sama.

59. Agga Ullemad Preestrid ja Wannemad / ja se koggone suur Kohhus otsid Walle-tunnistust JEsusse wasto / et nemmad tedda piddid surma saatma.

60. Ja ei wiwad leidnud ühtekit / ja ehk kül mitto Walle-tunnistajad ette tullid / ei leidnud nemmad middakit; Agga wiimselt tullid kaks Walle-tunnistajad ette /

61. Ja ütlid: Sesinnane on üttelnud: Minna woin sedda Jummala Kodda mahhakiskuda / ja kolmill Päwil tedda üllesehhitada.

62. Ja Ullemb Preester tous ülles ja ütles temma wasto: Eks sinna middakit kosta se pähe / mis needsinnased sinno wasto tunnistawad.

63. Agga JEsus jäi waid. Ja Ullemb Preester kostis ja ütles temma wasto: Minna wannotan sind ellawa Jummala jures / et sinna meile ütled / kas sinna olled Kristus Jumala Poeg?

64. JEsus ütles: Ja minna ollen; Ommett ütlen minna teile: Sest Ajast peate teie näggema Innimesse Poega istwa Wäe parremal Kääl / ja tullewa Taewa Pilwedes.

65. Siis kistus Ullemb Preester omma Rided löhki / ja ütles: Temma on (Jummalat) teotanud / mis Tunnistust on meil ennamb waja? Waat / nüüd ollete teie temma Jummala Teotamist kuulnud.

66. Mis tuttab teile? Nemmad wastasid ja ütlid: Temma on Surma wäärt.

67. Siis sülletasid nemmad temma Silmi / ja löid tedda Russikadega / agga monningad löid tedda Käemlaga Körwa ärre /

68. Ja ütlid: Moista meile / Kristus / kes se on / ke sind löi?

69. Agga Peetrus istus wäljas Koijas / ja üks Tüdruk tulli temma jure / ja ütles: Ja sinnagi ollid se Galilea Ma JEsussega.

70. Agga temma salgas nende keigide ees ja ütles: Minna ei tea mitte / mis sinna ütled.

71. Agga kui temma Oue läks / näggi tedda üks teine / ja ütles nende wasto / ke sääl ollid: Ka sesinnane olli se Naatsaretti JEsussega.

72. Ja temma salgas jälle / ja wandus se päle: Minna ei tunne sed-

57. | need, kis
| ärra se

58. | kaugell
| tem̄a
| jures-makka

59. | keik se
| si
| kudda

60. = N. ty Marco gehört dies noch zu vorhergehend Verst.
| ~~palle~~ paljo walle-Tuñistusse Mekki
| mitte; | wimaks
| usse-Meest

61. | e Pâwaga sedda

62. | sis
| les
| wasta, mis tuñistawa

63 | se

64 | tem̄a wasto
| tte peâl.

65 | les
| Tuñistusse Mekki tarwison

66. | teie arwate? Agga

67. | keppidega

68.

69. | Oue peal

70 | Ei miña moista, mis sa rägid?

71. | Wärrawa pole ärra

72 | ta ükke wandega

73 | Agga
| ka | nende seast | ka

74. | wägga | ma

75. kui | saab laulmud
| n. temma läks

1.

2. | kiñi | dd | dd

3. | sür | nüüd

| nd | jälle

4

x. 4. | meil on sega teggemist?

5. | Koiar mahha
| Ia kui ta ärraläinud

6. | Ohwri

7. | wotsid
| nende eest
| misse

8.

9. | Israelli Laste käest
| nemmad ni kalliste arwanud

10

11.

| rahwa

12

sedda Innimest.

73. Ja ühhe ürrikesse Aja pärrast tullid temma jure need / ke sääl seisid / ja ütlid Peetrusse wasto: Töest sinna olled ka üks neistsammust / sest sinno Keel tunnistab sind ülles.

74. Siis hakkas temma ennast ärraneedma / ja wandma: Minna ei tunne sedda Innimest! Ja seddamaid laulis Kuk.

75. Siis tulli Peetrusse Mele JEsusse Sanna / ke temmale olli üttelnud: Enneko Kuk laulab / salgad sinna mind kolmkorda ärra / ja läks wälja / ja nuttis ärdaste.

Se XXVII. Pätük.

1. Agga warra hommikul piddasid keik üllemad Preestrid ja Rahwa Wannemad Nou JEsusse wasto / et nemmad tedda piddid Surma saatma.

2. Ja nemad siddosid tedda / wisid temma ärra / ning andsid temma Ma-Wallitseja Pontiusse Pilatusse Kätte.

3. Kui Judas sedda näggi / ke tedda olli pettisel kombel ärraandnud / et temma olli Surma moistetud / siis kahhetses temma sedda / ja tõi neid kolmkümme Höbbetükki / taggasi nende üllema Preestride ja Wannemade Kätte /

4. Ning üttel: Minna ollen Patto teinud / et minna ollen wagga Werd ärraandnud; Agga nemmad ütlid: Mis meie sest holime? Sedda katso sinna.

5. Ja temma heitis need Höbbetükkid Jummala Kotta / läks ärra / ja poos ennast ülles.

6. Agga üllemad Preestrid wotsid need Höbbetükkid / ja ütlid: Neid ei sünni mitte Jummala Kirsto panna / sest se on Werre Hind.

7. Agga nemmad piddasid Nou ja ostsid ühhe Pottiseppa Pöllo Wörastе Mattusse Paigaks.

8. Sepärrast kutsutakse se Pöld Werre Pölluks tännapäwani.

9. Siis on töeks sanud / mis tagtud on Prohweti Jeremia läbbi / ke ütleb: Ja nemmad ommad wotnud kolmkümmend Höbbetükki / selle kallist arwatо Hinda / kedda monningad Israele Laste kääst ostnud.

10. Ja on annud needsammad ühhe Pottiseppa Pöllo eest / ninda kui Issand / on käsknud.

11. Agga JEsus seisis Ma Wallitseja ees / ja Ma Wallitseja küssis temmalt ja ütles: Kas sinna olled Judalaste Kunningas? Agga temma üttel temmale: Ja minna ollen.

12. Ja kui temma pälekaebati üllemist Preestrist / ja Wannemist / ei was-

wastand temma ühtegi?

13. Siis ütlis Pilatus temma wasto: Eks sinna kule/ ko paljo nemmad sinno wasto tunnistawad?

14. Ja temma ei kostand temmale ühhe aina Sannage päle / ninda et ka se Ma Wallitseja sedda wägga Immeks panni.

15. Agga Pühhiks olli Ma Wallitseial se Wiis/ Rahwale ühhe Wangi lahtilasta / kedda nemmad tahtsid.

16. Agga temmal olli sel Ajal üks kulus Wang/ selle Nimmi olli Parrabas.

17. Kui nüüd nemmad ühhes kous ollid / ütlis Pilatus nende wasto: Keddas teie tahhate / et minna teile pean lahti andma / Parrabast woi JEsust / ke kutsutakse Kristusseks?

18. Sest temma tädis / et nemmad tedda ollid Kaddeduse läbbi ärraannud.

19. Ning kui temma Kohto Järje päal istus/ läkkitas temma Emmand temma jure / ja laskis temmale ütelda: Ärge olge sulle ühtegit teggemist sesinnase Oigega / sest minna ollen tänna Unnes paljo kannatanud temma pärrast.

20. Agga üllemad Preestrid ja Wannemad andsid Rahwale Nou/ et nemmad Parrabast piddi lahti palluma / ja JEsust ärrahukkama.

21. Siis kostis se Ma Wallitseja ja ütlis nende wasto: Keddas teie tahhate neist sinnasest kahhest / et minna pean lahtiandma? Nemmad ütlid: Parrabast.

22. Agga Pilatus ütlis nende wasto: Mis minna siis pean JEsussega teggema / ke kutsutakse Kristusseks? Nemmad ütlid keik: Lö tedda Risti.

23. Se Ma Wallitseja ütlis: Mis temma siis kurja teinud? Nemmad kissendasid weel ennamb / ja ütlid: Lö tedda Risti.

24. Kui agga Pilatus näggi / et teña ei woinud ühtegit parrata/ waid et weel ennamb Kärra sündis/ wottis temma Wet/ ja pessis (omma) Käsi Rahwa nähhes / ja ütlis: Minna ollen süta sesinnasest Oige Werrest; katske teie.

25. Siis kostis keik Rahwas / ja üttel: Temma Werri olgo meie ja meie Laste päal.

26. Siis andis temma neile Parrabast lahti/ agga JEsust laskis teña peksa/ ja andis temma ärra / et tedda piddi Risti podama.

27. Siis wötsid Ma Wallitseja Söddamehhed JEsust ennesega Kohto Kotta / ja kogguside temma jure koggona Hulka kokko.

28. Ja risusid temma Rided Seljast / ja pannid temma ümber ühhe Purpuri Mantli.

29 Ja punnusid ühhe Kroni Orja-

wit-

13. |mitto Asja

14. |wastand

15.

16. |neil
|kedda hüti Parrabaks

17. |kumba
|laskma
|kedda hü

18. |pärrast

19. F Naene

20. |hukka saatma

21.

x. 21. |kumba
|andma ? Agga
|teile

22. |dda hü
|Sago temma Risti podud

23. |Agga
|Sago temma Risti podud

24.
|wagga sellesinnatse

25. |peäl

26. |laskis
|Lütsaga peksta

27. |st
|keik se

28. |wotsid
|ärra

29.

|[amsid]

x.29. |ja langsid tem̄a ette sõhwili
mahha

|rahwa

30. |se

31. |wotsid

32. |Agga
|Lin̄nast

33. |hüll |mis öölda ase

34. |nds
|mekkis

35. |ööl
|se |isseikerkes

36

37.

38. |podi

39. |wangu

40. |isse

41. |Agga |naersid tedda

42. |Muid

43. |ta tedda tahhab peästada

44

45

witsust/ ja pannid se temma Pähhä/ ja Pilliroo temma parrama Kätte/ ja kummardasid Pölwi temma ees/ ja naersid tedda/ ja ütlid: Terre sinna Judalitte Kunningas.

30. Ning nemmad sülletasid temma päle/ ja wotsid Pilliroo/ ja löid sega temma Pähhä.

31. Ning kui nemmad tedda said naernud/ tombasid nemmad se Mantli temma Seljast ärra/ ja pannid temma enma Rided temma Selga/ ja wisid teddä wälja/ et tedda piddi Risti pohma.

32. Ja kui nemmad wälja läksid/ leidsid nemmad ühhe Innimesse Kirenist/ Simon Nimmel/ sedda sundsid nemmad wäggisi temma Risti kandma.

33. Ning kui nemmad sinna Paika said/ mis kutsutakse Kolgotaks/ se on ärraselletud/ Pääkae-Asse/

34. Annid nemmad temmale Atikast Sappiga seggatut jua/ ja kui temma maitsis/ ei tahtnud temma jua.

35. Agga kui nemmad tedda said Risti ponud/ jaggasid nemmad temma Rided/ ja heidsid Liisko nende pärast/ et piddi töeks sama/ mis üttelnud on Prohweti läbbi: Nemmad ommad minno Rided enneselle jagganud/ ja minno Kube pärrast Liisko heitnud.

36. Ja nemmad istsid/ ja hoidsid tedda sääl.

37. Ja temma Pä ülle panid nemmad temma Surma Süüd kirjotud: Sesinnane on JEsus Judalitte Kuningas.

38. Siis pandi kaks Röowlit temmaga Risti/ teist parrama/ ja teist pahhama polel.

39. Agga need/ ke mödaläksid/ teotasid tedda/ nikkotasid ommad Pääd/ ja ütlid:

40. Sinna/ ke sinna Jummala Kodda mahhakissud/ ja kolmil Päiwil tedda üllesehhitad/ aita ennast itse/ olled sinna Jummala Poeg/ siis astu Risti päält mahha.

41. Ninda sammoti ka Üllemad Preestrid teotasid tedda nende Kirjatundjade ja Wannamadega ja ütlid:

42. Teist on temma aitnud/ ja issi ennast ei woi temma mitte aita; Kui temma Jsraeli Kunningas on/ astko temma nüüd Risti päält mahha/ siis tahhame meie tedda uskuda.

43. Temma on Jummala päle lootnud/ se päästko tedda nüüd/ kui ta temma Mele pärrast on; Sest temma on üttelnud: Minna ollen Jummala Poeg.

44. Ninda sammoti teotasid tedda ka need Röowlid/ ke temmaga Risti ollid podud.

45. Agga kuendast Tunnist sai

Pimmedus keige. Ma ülle ühhekſama Tunni ſadik.

46. Ning ühhekſamal Tuñil kiſſendas JEſus ſure Hälega / ja üttel: Eli / Eli / lama ſabahtani / ſe on / Minno Jummal / Minno Jummal / miks ſa mind olled mahhajätnud?

47. Agga monningad / ke ſääl ſeiſid / kui nenumad ſedda kulid / ütlid nemmad: ſeſinnane kutſub Eliaſt.

48. Ja warſi jooksis üks nende ſäast / wottis ühhe Käsna / ja täitis ſedda Ädikaga / ja piſtis ſedda Pilliroo Otſa / ja jotis tedda.

49. Agga need teiſed ütlid: Oot / saab nähha / kas Elias tulleb / ja awwitab tedda.

50. Agga JEſus kiſſendas jälle ſure Hälega / ja heitis Hinge.

51. Ja waat! ſe ettepoodud Tek Jummala Koſjas (keige Pühhama ees) löhkes kahheks katki / üllemaſt Otſaſt allama ſadik. Ja Ma wärriſis / ja ſured Kiwwid löhkeſid löhki.

52. Ning Hauad awwati lahti / ja touſid ülles mitto Pühhade Jhhuſid / ke magganud ollid.

53. Ja pärraſt temma Ülleſtousmiſt läkſid nemmad ommа Hauaſt wälja / ja tullid pühha Linna / ja nättſid ennaſt mitmele.

54. Agga ſe Pälik ja ke temmaga ollid / ja JEſuſt hoidſid / kui nenumad näggid ſedda Ma Wärriſemiſt / ja neid ſündinud Asjo / kartſid nemmad wägga ja ütlid: Töeſt ſeſinnane olli Jummala Poeg.

55. Agga ſääl olli paljo Naeſi kaugelt waatmas / ke JEſuſſe järrele Kalilea Maalt ollid tulnud ja tedda teninud.

56. Nende ſaas olli ka Maria Magdalena / ja Maria Jakobi / ja Joſeſe Emma / ja Sebedeuſſe Poegi Emma.

57. Agga kui Öhto ſai / tulli üks rikkas Mees Arimatiaſt / Nimmelt Joſep / ke ka JEſuſſe Jünger olli.

58. Se tulli Pilatuſſe jure / ja palus JEſuſſe Jhho ennеſele anda. Siis käſkis Pilatus temmale ſedda Jhho anda.

59. Ning Joſep wottis ſe Jhho / ja mäſſis temma puhta kalli Linna ſiſſe.

60. Ja panni temma omma Ue Hauda / mis temma olli laſknud raiuda Kiwwi Ninga ſiſſe / ja weretas ühhe ſure Kiwwe Haua Ukſe ette / ja läks ärra.

61. Agga ſääl olli Maria Magdalena / ja ſe teine Maria / need iſtuſid Kohhe wasto Hauda.

62. Teiſel Päwal / mis Walmiſtamiſſe Päwa järrele tulleb / tullid üllemad Preeſtrid ja Wariſerid hopis Pilatuſſe jure /

63. Ja ütlid: Iſſand! Meie Mele tul-

46. |les

47. |neist

48. |Wampo

49 |me

50.

51. |kärrises löhki kahhekr
tükkikr
|need kaljud

52
|laksid |nende

53 |tullid
|läksid |dade

54

55
|ollid käinud

56
|Naene]
|ade

57. |kätte tulnud |kelle
|isse lesusse käest olli öppetud.

58.
|läks
|et
|piddi antama.

59
|mahha
|mähkis sedda
|se lide |isse

60.
|sedda ennese
|kaljo

61.
|Haua kohhal

62. |Agga |tulleb
|need |kokko

63

|ellur olli

64. |ma

|on se

|kurjem kui

65.

66.

1.

Agga pühha Päwa Öhtul, mil
essimesse Näddali Pääw hakkas-

2.

|sinna

3.

4 ~~Agga~~ ~~[illegible]~~ |wärrisesid need ~~[illegible]~~jad

5. |Agga

6

7.

8 |Kartusse

9

10.

11 |sest wahhist

on tulnud/ et sesiñane Pettis üttel/ kui temma weel ellas: Minna tahhan kolme Päwa pärrast üllestousta.

64. Sepärrast käsi sedda Hauda hoida/ kolmanda Päwani/ et temma Jüngrid Ösel ei tulle/ ja tedda ärra ei warrasta/ ja ei ütle Rahwa wasto: Temma on Surnust üllestousnud/ ja lähheb siis wiimne Pettus kurjamaks ko esimenne.

65. Pilatus üttel nende wasto: Teil on Hoidjad/ minge ja hoidke/ ninda kui teie moistate.

66. Ja neñad läksid ärra/ ja hoidsid sedda Hauda Hoidjadega/ ja pannid sedda Kiwwe Pitsädiga kinni.

Se XXVIII. Pätük.

1. Agga sure Pühha Päwa Öhtul/ kumb hakkab esimessel Näddali Pühhal/ tulli Maria Magdalena/ ja se teine Maria sedda Hauda katsma.

2. Ja waat/ siis sündis suur Ma Wärrisemine/ sest Issanda Ingel tulli Taewast mahha/ läks sinna jure/ ja weretas se Kiwwe Ukse eest ärra/ ja istus selle päle.

3. Ja temma Näggo olli otsego Walk/ ja temma Rided walged kui Lummi.

4. Agga Hoidjad kohkusid Hirmo pärrast temma eest/ ja jäid otsego surnuks.

5. Ja se Ingel kostis ja üttel nende Naeste wasto: Ärge teie kartke/ sest minna tean/ et teie Ristipodud JEsust otsite.

6. Tedda ep olle siin; Sest temma on üllestousnud/ ninda kui temma on üttelnud; Tulge tänna/ ja katske sedda Asset/ kuhho se Issand olli pandud.

7. Ja minge ussinaste/ ja üttelge temma Jüngridele/ et temma on Surnust üllestousnud/ ja waat/ temma lähheb teie eel Kalilea Male/ sääl peate teie tedda näggema. Waat/ minna ollen teile sedda üttelnud;

8. Ning neñad läksid ruttuste Haua jurest ärra/ Hirmo ja sure Römoga/ ja jooksid/ sedda temma Jüngridele kulutama.

9. Agga kui nemmad läksid temma Jüngridele sedda kulutama/ waat/ siis tulli JEsus nende wasto/ ja üttel: Terre! Agga nemmad tullid temma jure/ ja hakkasid temma Jalge ümber/ ja kummardasid ennast temma ette.

10. Siis ütlis JEsus nende wasto: Ärge kartke mitte/ minge ja kulutage minno Wendadele/ et nemmad Kalilea Male lähhewad/ ja sääl peawad nemmad mind näggema.

11. Agga kui nemmad ärraläksid/ waat/ siis tulli monni neid Hoidjid Linna/ ja kulutasid Ullema Prees

tridele keik/ me sündinud olli.

12. Ning neñad tullid nende Wannamadega kokko / ja piddasid Nou/ ja andsid neile Sõdda-Meestile Rahha kül.

13. Ja ütlid: Üttelge: Temma Jüngrid tullid Õse/ ja warrastasid tedda ärra/ kui meie maggasime.

14. Ning kui se Ma Wallitseja sedda saab kuulda/ tahhame meie tedda leppitada/ ja sata-/et teie peate holeta ollema.

15. Ning nemmad wotsid Rahha ja teggid ninda/ kuida nemmad ollid öppetud / ja se Könne on ülleülles kulutud Judasiste jures tänna Päwani.

16. Agga need üksteistkümmend Jüngrid läksid Kalilea Male ühhe Mä päle/ kuhho JEsus neid olli käsknud tulla.

17. Ning kui neñad tedda näggid/ kuñardasid neñad ennast teña ette. Agga monningad ollid kahhe pääl.

18. Agga JEsus tulli nende jure/ ja räkis neile ja üttel: Minnul on antud keik Melewald Taewas ja Ma päal.

19. Sepärrast minge ja tehke Jüngriks keik Rahwast / ja ristige nemmad Issa/ Poja ja Pühha Waimo Nimmel/

20. Ja öppetage neid piddama keik/ mis minna teid ollen käsknud.

21. Ja waat/ minna ollen igga Päwa teie jures Ma Ilma otsani. Amen.

Ewangelium Pühha Markusselt ülleskirjotud.

Se I. Pätük.

1. JEsusse Kristusse Jummala Poja Ewangeliummi Algminne.

2. Ninda kui kirjotud on Prohwetide Kirjas: Waat/ minna läkkitan omma Ingli sinno Palle eel/ ke sinno Teed sinno ees peab walmistama.

3. Hüüdja Hääl on Körwes: Walmistage Issanda Teed/ tehke temma Teraddasid tassaseks.

4. Johannes olli Körwes/ ja ristis / ja piddas Jutlust Pattustpöörmisse Ristmissest/ Pattude Andeksandmisseks.

5. Ning temma jure läks wälja kogo-gona Juda Ma/ ja need/ ke Jerusalemmas ellasid/ ja laksid ennast keik teñast ristida Jordani Jões/ ja tunnistasid omma Patto ülles/

6. Agga Johannese/ Rided ollid Kameli Karwust/ ja nahkne Wö temma Wöödl/ ja söi Rohhotirtsu/ ja Metsa-Met.

7. Ja piddas Jutlust/ ja ütles: üks tul-

| Kinga Paelad kum̄ardades lahti
peästa min̄a wäärt ep olle

8

9

10
| ülles tulli [Johan̄es]

11

12. [pühha Luc. 4.1.]

13 | sest

14 [wangiks]

15

16.

17.
E stis ma tahhan tehha, et
tee Jn̄imeste Püüdjaks sate.

18. | Ja ni kohhe
| Wörgud

19.
| Wörgud

20.
| sse

21.
| Lin̄na
| wal

22.
| Wäggi

23.

24 | tetdes: et seisa

12

13

14 | meli

15 | sai ülleüldse Nb obsichtshirschidet
| rahwa

16. | ärra | sinna

17. | tedda
| wahhel

18.

19.

20.

21.

1.

2 | Samatutte sees-

3. | Tee-raiad

4. | ristmas ja kulutamas

5. | Linna rahwas
| ti temas Jordani Jöes
| kui nemad omad Pattud üllestun-
nistasid

6. | ~~olli~~ Seljas olli kuub

7.

tulleb minno järrele / se on Wäggewamb mind / kelle wasto minna wäärt ep olle kummerdades temma Kinge Paelo pääsima.

8. Minna ollen teid Wega ristinud / agga temma peab teid Pühha Waimoga ristima.

9. Ja neil sammul Päiwil sündis / et JEsus tulli Naatsarettist Kalilea Maalt / ja laskis ennast ristida Johanneses Jordanis.

10. Ning seddamaid astus temma Weest wälja / ja näggi Taewad lahti minnewa / ja Waimo kui Duikest mahha tullewa temma päle.

11. Ning üks Hääl tulli Taewast: Sinna olled minno armas Poeg / ke minno Mele pärrast on.

12. Ja seddamaid ajas Waim tedda Kõrbe.

13. Ja temma olli sääl Kõrwes nellikümmend Päwa / ja kiusati Satanast / ja olli Metsaliste jures / ja need Inglid tenisid tedda.

14. Agga pärrast kui Johannes olli ärraandetud / tulli JEsus Kalilea Male / ja kulutas Jummala Rigi Ewangeliummit.

15. Ja üttel: Aeg on kätte joudnud / ja Jummala Riik on liggi tulnud; Pöörge Pattust / ja ussuge Ewangeliummit.

16. Agga kui temma Kalilea Järwe äres käis / näggi temma Simonat ja Andreast temma Wenda Wotta Järwe heitwad (sest nemmad ollid Kallamehhed).

17. Ning JEsus üttel nendele: Tulge minno järrele / ma tahhan teid Innimeste Püüdjaks tehha.

18. Ning seddamaid jätsid nemmad omma Noote mahha / ja läksid temma järrele.

19. Ning kui temä sääl pissut emale läks / näggi temma Jakobit Sebedeusse Poega / ja Johannest temma Wenda / ja neid sammo Laewas omma Noote parrandawad.

20. Ning temma hüdis neid warsi / ja nemmad jätsid omma Issa Sebedeust Laewa Palkalistega / ja läksid ärra temma järrele.

21. Ning nemmad läksid Kapernaumma / ja temma läks warsi Pühha Päiwal Koggodusse Kotta / ja öppetas.

22. Ning neñad ehmatasid temma Öppetusse pärrast / sest temma öppetas neid otsigo se / kel Woimus olli / ja ei mitte ninda / kui Kirjatundjad.

23. Ning nende Koggodusse Koijas olli üks Innimenne / sel olli rojane Waim / se kissendas.

24. Ning üttes: Woi! Mis meil sinnoga teggemist on / JEsus Naatsarettist? Olled sa tulnud meid ärrarikkuma? Minna tunnen sind / kes sinna olled / se Jumala Pühha (Mees).

25. Ning JEsus nomis tedda ja ütlis: Olle waid/ ja minne wälja.

26. Ning rojane Waim kiskus tedda/ ja läks sure Hälega kissendades temma seest wälja.

27. Ning neñad ehmatasid keik/ ka ninda/ et nemmad issikeskes küssitellid/ ja ütlid: Mis se on? Missuggune uus Oppetus se on? Temma käskib wäggisi neid rojasid Waimusid/ ja nemmad kuulwad temma Sanna.

28. Ja se Könne temmast läks seddamaid laiale koggona Kalilea Ma ümber.

29. Ning seddamaid läksid neñad Koggodusse Koijast wälja/ ja tullid Simona ja Andrea Kotta Jakobi ja Johannesega.

30. Agga Simoni Äm olli sojas Többes maas/ ja nemmad ütlid temmale warsi temmast.

31. Ning temma läks temma jure/ ja aitas tedda ülles/ ja hakkas temma Kääst kinni/ ja seddamaid jättis soe Többi tedda mahha/ ja temma tenis neid.

32. Agga Ohtul/ kui Pääw olli loja lähnud/ töid nemmad temma jure keiksuggused Wiggased/ ja need/ kedda kurjast Waimust waewati.

33. Ja keik Lin olli Ukse ette kokko tulnud.

34. Ning temma teggi terweks paljo Wiggased mitmesugguse Többest/ ja ajas mitto kurjad Waimud wälja/ ja ei lasknud need kurjad Waimud mitte rähida/ sest nemmad tundsid tedda.

35. Ning warra Homiko eñe Walget tous temma ülles/ ja läks wälja/ ja JEsus läks ühhe tühja Paika/ ja piddas sääl Palwet.

36. Ning Simon/ ja need/ ke temma jures ollid/ tötsid temma järrele.

37. Ning kui neñad tedda leidsid/ ütlid nemmad temmale: Keik otsiwad sind.

38. Ning temma ütlis neile: Läkki nende lähhämade Linnade sisse/ et minna ka sääl woin Jutlust üttelda. Sest sepärrast ollen minna tulnud.

39. Ja temma piddas Jutlust nende Koggodusse Koddade sees keige Kalilea Maal/ ja ajas Kurjad Waimud wälja.

40. Ning temma jure tulli üks Piddali többine/ se pallus tedda/ ja langis temma ette Pölweli mahha/ ja ütlis: Kui sinna agga tahhad/ siis woid sinna mind kül puhtaks tehha.

41. Ning JEsus hallestas temma päle/ ja sirrotas Kät/ hakkas temmase kinni/ ja ütlis: Minna tahhan/ olle puhhas.

42. Ja kui temma sedda sai üttelnud/ läks Piddalitöbbi seddamaid temmast ärra/ ja temma sai puhtaks.

43. Ning.

25. | temast

26.

27. | wägga

| kui se, kennel Meleẹwaldon

28. | keige se kalilea-ma läbbi seäl ümberkaudo.

29.

30.

31.

32

| need Haiged

33.

34.

35. | kui weel õige Õ alles olli, tousis | ärra; N.

36.

37.

38. | kulutada

| sekr | wäljalâinud.

39. | kulutas

| läbbi

40.

| tema warto.

41. | sele olli halle Sudda

| temale | kui tema kâl olli sirrutanud, putus tema temasse

42.

43.

44. |ühhelegi

45.

|waid

1.

2.

3. |alwatud

4.

5.

6.

7. |kui agga se ainus dumal.

8. |ni pea
|siis ühles temma

9.
|ärra n. könni.

10.

11.

12.

43. Ning temma kelis tedda kowwaste/ ja satis temma warsi ärraminnema.

44. Ja ütlis temmale: Katso/ et sa kellegille middakit ei räki/ waid minne ja näita ennast Preestrile/ ja ohwerda ennese Puhhastamisse eest/ mis Moses on räkinud/ neile Tunnistusseks.

45. Agga kui tem̃a wäljaläks/ hakkas temma paljo kulutama/ ja sedda Asja laiale lautama/ ninda et Jesus eddespiddi ennamb ei woinud awwalikkult Lin̄na min̄na/ ning temma olli wäljas tühja Paigas/ ja nemmad tullid temma jure keigelt polelt.

Se II. Pätük.

1. Ning monne Päwa pärrast läks temma ta Kapernaumma/ ja se sadi kuulda/ et temma Koddo olli.

2. Ning seddamaid koggus sinna palio Rahwast/ ninda et neil ep olnud Maad wäljaski Ukse ees/ ja temma räkis neile sedda Sanna.

3. Ning temma jure tullid/ ke töid ühhe Lutöbbisi/ kedda neljast kanneti.

4. Ja kui nemmad ei woinud temma liggi sada Rahwa pärrast/ kisksid nemmad Kattust lahti/ kussa temma olli/ ja teggid ühhe Auko/ ning lassid se Wodi mahha/ kumma sees se Lutöbbine maas olli.

5. Agga kui JEsus nende Usko näggi/ ütlis temma Lutöbbise wasto: Poeg/ sinno Pattud olgo sulle andeks antud.

6. Agga sääl istsid monned Kirjatundjad/ ning mötlesid ommas Süddames:

7. Mis sesinnane ninda Jummala Teotussi rägib? Kes woib Pattud andeks anda mu/ ko Jummal üksnes?

8. Ning JEsus tundis warsi ommas Waimus/ et nemmad issi enneses ninda mötlid/ ning ütlis nende wasto: Mis teie sedda mötlete ommas Süddames.

9. Mis on hölpsamb Lutöbbise wasto üttelda: Sinno Pattud olgo sulle andeks antud/ ehk üttelda: Tous ülles/ wötta omma Wodi ning käi?

10. Agga et teie peate täda sama/ et Innimesse Pojal Melewald on Pattud andeks anda Ma pääl/ ütlis temma Lutöbbise wasto:

11. Minna ütlen sulle: Tous ülles/ ning wotta omma Wodi/ ja minne omma Kotta.

12. Ning seddamaid tousis temma ülles/ wottis omma Wodi/ ning läks wälja keigede Silma nähhes/ ninda et keik ärraehmatasid/ ning Jummalat kiitsid/ ja ütlid: Sähhärdust ep olle meie weel ellades näinud.

13. Ning

13. Ning temma läks jälle wälja Järwe äre / ja keik Rahwas tulli temma jure / ning temma öppetas neid.

14. Ning kui temma möda läks / näggi temma Lewi Alweusse Poega tolli. Hone jures istwa / ning ütlis temma wasto: Tulle minno järrele / ja temma tous ülles / ja käis temma järrele.

15. Ja se sündis / kui temma Laual istus temma Koijas / istsid ka paljo Tölnerid ja Pattusid Lauale JEsusse ning temma Jüngridega. Sest neid olli paljo / ke temma järrele tullid.

16. Ja kui Kirjatundjad ning Wariserid näggid tedda Tölneri ning Pattustega söwa / ütlid nemmad temma Jüngride wasto: Miks temma Tölneridega / ning Pattustega sööb ja joob?

17. Ja kui JEsus sedda kulis / ütlis temma nende wasto: Terwile ep olle Arsti tarwis / waid Wiggastele. Minna ep olle tulnud Oigid kutsma / waid Pattusid Pattust pöörmissele.

18. Ning Johannesse ja Wariseride Jüngrid paastsid ja tullid ning ütlid temmale: Miks Johannesse ning Wariseride Jüngrid paastwad / ja sinno Jüngrid ei paasta mitte?

19. Ning JEsus ütlis nende wasto: Kas Pulma-Rahwas woib paastuda / kunni Peigmees nende jures on? Ni kaua kui Peigmees nende jures on / ei woi nemmad mitte paastuda.

20. Agga kül need Päwad tullewad / et Peigmees neilt ärrawoetakse / küllab nemmad siis neilsammul Päiwil paastwad.

21. Ükske ei panne Paika uest Kallewist wanna Rie päle / sest uus paik katkeb wannast ärra / ja se Auk lähheb kurjamaks.

22. Ja ükske ei panne noort Wina wanna Astjade sisse / sest noor Wiin ajab Astjad löhki / ja Wina pillotakse mahha / ning Astjad lähhäwad hukka / waid noort Wina peab Ue Astjade sisse pandama.

23. Ning se sündis / et temma Pühha Päiwil läbbi Wilja käis / ja temma Jüngrid hakkasid käies Wilja Päid kitkuma.

24. Ning Wariserid ütlid temma wasto: Waät / mis sinno Jüngrid Pühhal Päwal tewad / mis ei sünni.

25. Ning temma ütlis nende wasto: Eks teie eäl olle luggenud / mis Tawid teggi / kui temmal Pudus olli / ning temmal Isso olli / ja neil / ke temmaga olliwad?

26. Kui temma Jummala Kotta läks Abjatari Üllema Preestri Ajal / ja neid Ette-pannemisse Leibo söi / me ühhegil ei sündind süa / kui agga Prees-

13.

14.

15.

16.

/le /Mis se on

17.

/~~de~~ Neile, ker tuggewad on polle
vide ei ad Frangelis
/ha igedele

18.

19.

20.

21. /warmumata Ride Ukki Lappiksühke waña kue peäle, muido rewwistab selle uus Lap middagi ärra sest wañast.

22.
/wärsket
/Nahk = /muido ~~se Wärsk~~ aiab se wärsk Wiin need Nahk-Astjad löhki
/wärsket

23.

24. /need /. neñad

25. /tarwis
/Nalg

26.

Mul on tühhi reigest Asjast. Pudus pole ed. stys. ingr.

27.

28.

1.

2.

3. | wasto, keñel se
| touse üller ja astu

4. | sata

5. | wasto | sirruta oma kässi
| sirrutas

6

7. | käis

8.

| kui neñad kuulsid, nis suri
Asjad tema olli teinud, siis tullid
neñad

9.

10.

| kis waewatud ollid
| l. tungusid

11. | kissendasid

12. | kelas

13.

14.

Preesstridele/ ja temma andis neile ka/ ke temmaga olliwad.

27. Ja temma ütlis nende wasto: Pühhapääw on Innimesse pärrast tehtud/ ja mitte Innimeñe Pühhapäwa pärrast.

28. Siis on Innimesse Poeg ka Pühhapäwa Issand.

Se III. Pätük.

1. Ning temma läks jälle Koggodusse Kotta/ ning sääl olli üks Innimenne/ sel olli ärrakuiwnud Kässi.

2. Ning nemmad wahtisid tedda/ kas temma tedda Pühhapäwal piddi terweks teggema/ et nemmad woiksid temma päle kaebada.

3. Ja temma ütlis selle Innimesse/ kel ärrakuiwnud Kässi olli: Tulle tenna kest Paika.

4. Ning temma ütlis neile: Kas Pühhapäwil sünnib hääd woi kurja tehha/ Hinge hoida/ woi hukkata? Agga nemmad jäid waid.

5. Ning temma watis ümber nende päle Wihhaga/ ja olli ka kurb nende Süddame Kangusse pärrast/ ja ütlis selle Innimesse: Oienda oma Kät/ ning temma oiendas. Ja temma Kässi sai jälle terweks/ otseka teinege.

6. Ja Wariserid läksid wälja/ ning piddasid seddamaid Nou Herodese Rahwaga temma wasto/ kuida nemmad tedda piddid sama ärratappa.

7. Agga JEsus tagganas ärra omma Jüngridega Järwe pole/ ning paljo Rahwast läks temma järrele Kalilea ning Juda Maalt/

8. Ja Jerusalemmast ja Idumea Maalt/ ning teiselt poolt Jordanit/ ja ke Tiro ning Sidoni ümber ellawad/ suur Hulk Rahwas/ ke kuulsid/ mis temma teggi/ ja tullid temma jure.

9. Ning temma ütlis omma Jüngridele/ et üks Laewokenne temmal piddi walmis petama se Rahwa pärrast/ et nemmad ei piddand temma päle tungima.

10. Sest temma teggi paljo terweks/ ninda et keik temma päle tükkusid/ ke waewatud ollid/ et nemmad piddid sama temmast kinnihakkata.

11. Ja/ kui rojased Waimud tedda näggid/ längsid nemmad temma ette mahha/ ning karjusid ja ütlid: Sinna olled Jummala Poeg.

12. Ning temma nomis neid wägga/ et nemmad tedda ei piddand ülleskulutama.

13. Ning teña läks ülles Mäle/ ja kutsus ennese jure/ kedda temma tahtis/ ning nemmad läksid temma jure.

14. Ning temma sädis neid kaksteistkümmend/ et nemmad piddid tem-

temma jures ollema / ja et temma neid woiks wälja läkkitada Jutlust üttelma /

15. Ja / et neil piddi Melewald ollema Tõbisid parrandada / ning kurjad Waimud wälja ajada.

16. Ning panni Simonile sedda Nimme Petrus.

17. Ning Jakobit / Sebedeusse Poega / ning Johannest Jakobi Wenda / (ja panni neile sedda Nimme Poanerges / se on Pitkse Lapsed.)

18. Ning Andreast ja Wilippust / Partolomeust ning Matteust ja Tomast / ja Jakobit Alweusse (Poega) / ning Taddeust / ja Simonit Kanast.

19. Ja Judast Iskariotit / ke tedda pettisel kombel ärraandis.

20. Ning nemmad tullid Kojo. Ning Rahwas tulli jälle kokko / ninda / et nemmad ei woinud Leibagi wotta.

21. Ning kui sedda kuulsid need / ke temma jures ollid / läksid nemmad wälja neid (Rahwast) taggase piddada / sest nemmad ütlid / Jedda Meleſt ärra ollewa.

22. Agga Kirjatundjad / ke Jerusalemmast ollid allatulnud / ütlid: Temmal on Peeltsebul / ning kurja Waimude Ülllema läbbi ajab temma wälja kurjad Waimud.

23. Ning temma kutsus neid kokko / ning ütlis neile Tähhendamisse Sannade läbbi: Kuidas Sadan woib Sadanat wälja ajada.

24. Kui üks Kunningriik issenesega kokko ei sünni / siis ei woi se Kunningriik mitte seista;

25. Nink kui üks Kodda issenesega kokko ei sünni / siis ei woi sesamma Kodda mitte seista.

26. Kui nüüd Sadan issenese wasto panneb / ja kokko ei sünni / ei woi temma mitte seista / waid temmal on Ots. Kä.

27. Ükski ei woi ühhe Wäggewa Kotta minnes temma Riisto ärrarisuda / kui temma sedda Wäggewat enne ei köida; Ning siis woib temma temma Kodda risuda.

28. Töest minna ütlen teile / et kik Pattud Innimeste Lastele andeks annetakse / ka Jummala Teotussed / kui wägga nemmad ka peaksid teotama;

29. Agga ke pühha Waimo teotab / sel ep olle iggawest Andeks-andmist / waid on iggawesse Kohto wäärt.

30. Sest nemmad ütlid: Teñal on rojane Waim.

31. Siis tullid temma Wennad ning temma Emma ja seisid oues / ja läkkitasid temma jure / ning kutsusid tedda.

32. Ning Rahwas istus temma ümber / ja nemmad ütlid temma wasto: Waat sinno Emma ja sinno Wennad

115. |sid

16.

17. |sid

18. |sedda wihhastajat

19. |est

20.

21. |sedda kuulsid
|tallitada

22.
|mahha

23.

24. kesker ridur on

25. ikesker ridur on

26.

27.
|kinni ei seu
|l. pty tema. und ei ad, frange.

28.

29. |warto on teotand

30.

31. |nemad

32.

6

33.

7. | muist kukkus
| ia need
| ia

34.

35.

8. | muist kukkus
| kui tema tonsis u. kaswis,
his andis tema ~~wilja~~

9.

10.

1.
| peäle
| makka

11.
| moista

2.

12. | tune
| wakkest

3.

4: | kukkus muist | sedda

13.

5 | muist kukkus kiwwise ~~[illegible]~~

nad oues otsiwad sind.

33. Ja temma wastas neile ja ütles: Kes on minno Emma / ning minno Wennad?

34. Ning temma watis ümberkaudo nende pále / ke temma ümber istsid / ning ütles: Waat / minno Emma ning minno Wennad.

35. Sest ke Jummala Tahtmist teeb / se on minno Wend / ja minno Odde ja Emma.

Se IV. Pátük.

1. Ning temma hakkas ta öpetama Järwe áres / ning paljo Rahwast koggus temma jure / ninda et temma piddi Laewa minnema / ning Järwe pääl istma. Ja keik Rahwas olli Maal Järwe áres.

2. Ning temma öppetas neid paljo Tähhendamisse Sannade läbbi / ja omma Öppetusse sees ütles temma nende wasto:

3. Kuulge / waat / üks Külwja läks wälja külwma.

4. Ja / se sündis / kui temma külwas / langis monni / Tee áre / ning Linnud tullid Taewa alt / ja söid takka árra.

5. Monni langis Rähk-Ma pále / kussa temmal ep olnud paljo Mulda / ning tousis pea ülles / et temmal ep olnud süggawat Mulda.

6. Agga kui Pääw tousis / wottis Poud sedda kinni / ning et temmal ep olnud Jurt / kuiwas temma árra.

7. Ning monni langis Ohhakade sekka / ning Ohhakad kaswid ülles / ning lemmatasid sedda árra. Ning temma ei annud Wilja.

8. Ning monni langis hä Ma pále / ja kandis hääd üllestouswa ja kaswawa Wilja; Ja nüüst kandis kolmekümme wörra / ning muist kandis kuekümme wörra / ja muist sadda wörra.

9. Ning temma ütles neile: Kel Körwad on kuulma / kuulgo.

10. Agga kui temma üksi olli / siis küssisid need / ke nende kahheteistkümmega temma ümber ollid / temmalt sedda Tähhendamisse Sanna.

11. Ning temma ütles neile: Teile on antud Jummala Rigi Salla-Asja tädda / agga neile / ke wäljas on / sünnib se keik Tähhendamisse Sannade läbbi.

12. Et nemmad silmil nägge wad / ja siisski ei nä / ja kuuldes kuulwad / ja siisski ei moista; Et nemmad ümber ei pöra / ning neile Pattud andeks ei annetta.

13. Ning temma ütles neile: Kui teie ei moista sedda Tähhendamisse Sanna / kuidas siis teie keik teisi Tähhendamisse Sanno tahhate moista?

14. Se Külwjs külwab sedda Sanna.

15. Agga need on need Te äärtsed / kui se Sanna külwetakse / ning kui nemmad sedda sarwad kuulnud / tulleb Sadanas seddamaid / ja wottab se Sanna ärra / mis nende Süddame-de sisse on külwatud.

16. Ninda on ka need Mahk-Ma päle külwatud / ke / kui nemmad sedda Sanna kuulwad / warsi Römoga sedda wastowotwad.

17. Ja neil ep olle Juurt enneses / waid kestwad ürrikesseks; Pärrast kui Willetsus ehk Kiusaminne Sanna pärrast touseb / siis pahhandawad nemmad ennast seddamaid.

18. Ja need / ke Ohhakade sekka on külwatud / on need / ke sedda Sanna kuulwad /

19. Ning sesinnane Ma Ilma Murre / ning Rikkusse Petmine / ja need Himmud mitme muu Asjust lähhäwad sinna sisse / ning lämmatawad se Sanna ärra / ning jääb Sugguta maks.

20. Ja need on need hä Ma päle külwatud / ke sedda Sanna kuulwad / ja wastowotwad ja Wilja kandwad / muist kolmekümme wörra / ja muist kuekümme wörra / ja muist sadda wörra.

21. Ning temma ütlis neile: Kas Künalt süttitakse / et temma peab Wakka alla pandama / ehk wedi alla? Eks temma sepärrast (süttita) et tedda peab Küünla-Jalla päle pandama.

22. Sest ühtegit ep olle ärrapeidetud / mis ei peaks ilmoma / ja ühtekit ep olle sallaja / mis ei sa awwalikuks.

23. Kui kellegil Körwad on kuulma / kuulgo.

24. Ning temma ütlis neile: Katske / mis teie kulete. Mis Mooddoga teie mooddate / peab teile jälle mooddetama / ja teile / ke teie kulete / peab jure pantama.

25. Sest kel on / sel peab annetama / ja kel ep olle / selt peab segi / mis temmal on / ärrawortama.

26. Ning temma ütlis: Ninda on Jummala Riik / otse kui Innimenne Semet mahha teeb /

27. Ja maggab ja touseb ülles Ööd ning Päwa / ning se Seme touseb ülles / ning kaswab / et temma issi ei tåagi.

28. Sest Ma kannab issienneseest Wilja / esmalt Orrast / pärrast Päid / pärrast täid Nisso Päideses.

29. Agga kui se Willi walmis on / läkkitab temma seddamaid Sirpi sinna / sest Leikusse Aeg on Kääs.

30. Ning temma ütlis: Kelle sarnaseks peame meie Jummala Riki arwama? Ehk missugguse Tähhendamisse Sannalk peame tedda tähhen-

14. | l. tulle

15. 22. | awwalikkuks sama
| ärrapeidetud, mis ei peaks
ilmuma. vid. Mo.
23. kiñipeidetud

16. | sañoti
| on need
| sedda

24. | antama pealegi N. th Mo.
jure

17. | seiswad agga
kse neid warsti.

25. | selle kaest peab ka ärrawoe
tama (fors. sedda, mis teñal
on) vid. Grav.

18.

26.
| peaks semet wiskama Ma peale.

19.
| muinde Asjade järrele

27. N. peaks maggama n. üllestous-
ma ô n. pâwa Ajal. Aggase
seme touseks n. kaswaks pikkaks
et ta isse ei teadnud, kuida? |

28.
| Pea sees

20. | on need

29. ~~tuhhe~~ | eñast näitab walmis ollewad
siis
| ühhe

21.

30.

31. |alwem, xui

32.

33.

34.

35. |mud

36. |lahemud |sir |nemad |nenda

37. |need

38.

39.

40.

41. |teine teise wasto.

1.

2.

3.

4.

5

hendama?

31. Otsego Sinnäpitärra/ kui tedda mahhakülwatakse/ siis on temma wähhemb/ kui keik Seme Ma päal.

32. Ja kui se on külwatud/ kaswab temma ülles/ ning saab suremaks/ kui keik Aja Rohhud/ ning temma ajab sure Oksi/ ninda et Linnud Taiwa al temma Wärjo al wotwad Pessa tähha.

33. Ning mitme nisugguste Tähhendamisse Sañadega räkis teñaneile sedda Sanna/ sedda möda kui nemmad suutsid kuulda.

34. Ning ilma Tähhendamisse Sannata ei räkind temma neile mitte; Agga issipäines selletas temma omma Jüngridele keik ärra.

35. Ning selsammal Päwal/ ko Öhto sai/ ütlis temma nende wasto: Läkki teise pole Randa.

36. Ning nemmad laesid Rahwast ärra minna/ ja wotsid tedda/ kui temma Laewas olli/ ennese jure. Ning sääl olli weel ennamb Laewokessi temmaga.

37. Ning suur Tulispäkonsis/ ja ajas Laened Laewa/ ninda et se liggi täis sai.

38. Ning temma olli Laewa Pärras/ ja maggas Päpadja päal/ ja nemmad ärrataisid tedda ülles/ ning ütlid temmale: Öppetaja/ eks sinna seest holi/ et meie hukka lähhäme?

39. Ning tousis ülles/ ja ähwardas Tuult/ ja ütlis Järwele: Olle waik ning wagga/ ning Tuul heitis ning sai wägga waikseks.

40. Ja temma ütlis neile: Mikspärast teie ninda ärrad ollete? Kuis ep olle teil Usko?

41. Ning nemmad kartsid wägga/ ja ütlid issikeskes: Kes siis se on? Et ka Tuul ja Järw temma Sanna wotwad kuulda.

Se V. Pätük.

1. Ning nemmad saiwad teise pole Järwe Kaddarenelliste Rajale.

2. Ning kui temma Laewast wälja läks/ joudis seddamaid temma wasto Surno-Hauade seest üks Inimenne/ kelle sees rojaur Waim olli.

3. Se ellas Hauade sees/ ning üksigi ei woinud tedda Ahheladega kinnipanna.

4. Sest temma olli mittokorda Jalgraudus ning Ahheladega kinni olnud/ ja olli need Ahhelad ärrakisnud/ ning need Jallarauad katki hõrnud/ ja üksigi ei suutnud tedda tallitada.

5. Ning temma olli järgest Öösja Päwa Mäggede päal/ ja Hauade sees/ karjus ja peksis issiennast Kiwidega.

6. Agga kui temma JEsust kaugelt näggi / jooksis temma ning kummardas ennast temma ette.

7. Ja karjus sure Hälega ning ütlis: Mis mul sinnoga teggemist on / JEsus keigekörgema Jummala Poeg? Minna wannutan sind Jummala jures / et sa mind ei waewa.

8. Sest temma ütlis temmale: Minne wälja / rojane Waim / sest Innimesest!

9. Ja temma küssis temmalt: Mis so Nimmi on? Ning temma kostis ja üttel: Legio on mo Nimmi / sest neid on paljo.

10. Ning temma pallus tedda wägga / et temma neid ei piddand säält Maalt ärra ajama.

11. Agga sääl olli Mäggede mõda suur Hulk Siggo Karjas.

12. Ja keik kurjad Waimud palluſid tedda ning ütlid: Anna meid Sigade sisse minna.

13. Ning JEsus andis neile warsi kubba; Stis läksid need rojased Waimud wälja / ning läksid nende Siggade sisse. Ja se Karri läks ülle kaela Kalda päält Järwe (agga neid olli liggi kaks tuhhat) ning uppusid ärra Järwes.

14. Agga need Sea Karjased pöggenid / ning kulutasid sedda Linnas ning Maal / ja nemmad tullid wälja waatma / mis olli sündinud.

15. Ning tullid JEsusse jure / ja näggid sedda kurjast Waimust waewatut / istwa ning Ridas ja terwe Melel ollewa / tedda / kellel se Legio olli olnud / ja kartsid.

16. Ning need / ke sedda ollid näinud / rääksid nendele / mis selle kurjast Waimust waewatule ja Siggadele olli sündinud.

17. Ning nemmad hakkasid tedda palluma / et temma nende Piirist piddi ärraminnema.

18. Ning kui temma Laewa läks / pallus se kurjast Waimust waewatud / et temma piddi sama temma jure jäma.

19. Agga JEsus ei lasknud tedda mitte / waid ütlis temmale: Minne omma Kotta / sinno Ommade jure / ja kuluta neile / mähhärdust Asjo Jssand sulle on tehnud / ja sinno päle hallastanud.

20. Ja temma läks ärra ning hakkas kümme Linna Maal üllesskulutama / mähhärdust Asjo JEsus temmale olli tehnud. Ja keik ehmatasid ärra.

21. Ning kui JEsus jälle Laewaga teise pole ülle sai / koggus paljo Rahwast temma jure / ja olli Järwe äres.

22. Ja waat / üks Koggodusse-Koi ja üllemb Nimmega Jairus tulleb / ja kui temma tedda näggi / langis temma temma Jalge ette mahha.

23. Ning

6

7. | vissendas

8. | sinna

9.

10.

11.

12.

| et meie nende sisse lähkäme.

13.

| sea
| derresse

14.

| se piddi ollema, mis olli

15.

| õige
| seer

16.

| le olli sündinud, ker kurjast wai-
must olli waewatud ja neist
siggadest

17.

| raialt

18.

19.

| mis sured Asjad

20.

| mis sured Asjad

21.

| tema

22.

23. | rike
| ma pallun el sa tulled ja pañed
| ta käed

24. | käis
vid. locū parall.

25.

26. | olnud
| irra weel pahhemaks sanud

27. | siis
~~N.~~ kuesse N. vid. locū parall. taggant

28. | saaksin mina agga tema ridisse
putuda, siis saaksin mina terwers

29.

30. | N. ni pea kui Jesus issieñeses
tundis sedda wägge, mis tem-
mast olli wöljalaïnud, siis
| kuesse päras ta eñast ümber
F vid. locū parall.

31.

32. | näggema sedda

33.

34.

35.

36. | ni pea kui Jesus sedda
kõnet sai kuulnud, mis
öölti, siis ütles tema
selle

37.

38.

39. | kui ta olli sinna sisse läinud,

23. Ning pallus tedda wägga ja ütlis: Minno Tüttar wagub Hinge/ tulle/ ja panne Kääd temma päle/ et temma terweks saab/ siis ta jääb Elluse.

24. Ja temma läks temmaga ärra. Ning paljo Rahwast tulli temma järrele/ ning tungisid temma päle.

25. Ning üks Naene olli kaksteistkümmend Aasta Werretöwwes olnud.

26. Ning olli paljo kannatanud mitme Arsti käe al/ ja olli keik omma Warra sega ärrakullutanud/ ning ei olle ühtegit Abbi sanud/ waid olli paljo ennami kurjemaks läinud.

27. Kui temma JEsusest kulis/ tulli temma Rahwa sees taggant/ ning häkkas temma Ridese kinni.

28. Sest temma ütlis: Kui minna agga temma Ridese saan kinni putuda/ siis saan minna terweks.

29. Ja warsi kuiwes temma Were Hallik ärra: Ning temma tundis omma Jhhus/ et temma sest Waewast olli terweks sanud.

30. Ning seddamaid tundis JEsus isseennesest/ et temmast Wäggi olli wäljaläinud/ ja pöris ennast ümber Rahwa sees/ ja ütlis: Kes minno Ridese on puutnud?

31. Ning tema Jüngrid ütlid temma wasto: Sinna nääd sedda Rahwast sinno päle tungiwat/ ja küsid/ kes minnuse puutnud?

32. Ning temma watis ümber/ et temma tedda piddi sama nähha/ ke sedda olli tehnud.

33. Agga se Naene kartis ja wärrisis; Sest temma tädis/ mis temmale olli sündinud/ tulli ning langis temma ette mahha/ ning tunnistas temmale keik Töt.

34. Agga temma ütlis temmale: Tüttar/ sinno Usk on sind terweks tehnud; Minne ärra Rahhoga/ ning olle terwe omnast Waewast.

35. Kui temma weel räkis/ tullid monningad Koggodusse Koija üllema Perrest/ ja ütlid; Sinno Tüttar on surnud; Mis sa ennamb Öppetajale Waewa teed?

36. Agga JEsus kulis seddamaid sedda Könnet/ mis säält ütteldi/ ning ütlis se Koggodusse Koija üllemale: Ärra karda/ ussu agga.

37. Ning ei lasknud keddake ennese järrele tulla/ kui agga Petrust ning Jakobit ning Johannest Jakobi Wenda.

38. Ning temma tulli se Koggodusse Koija Üllema Kotta ning näggi sedda Tülli/ ning neid/ ke säal wägga nutsid ja ulluid.

39. Ning tenuma läks siffe/ ja ütlis nende wasto: Mis teie nääte ning nuttate? Se Laps ep olle mitte surnud/ waid temma maggab.

40. Ja

40. Ja nemmad naersid tedda. Agga temma ajas keik wälja/ ning wottis ennesega se Lapse Issa ning Emma / ja neid ke temma jures ollid / nink läks sinna sisse/ kuhho se Laps olli pandud.

41. Ning tem̄a wottis Lapse Kääst kinni/ ning ütlis temmale: Talita/ kumi/ se on ärraselletud: Tütrekenne/ (minna ütlen sulle) touse ülles!

42. Ja seddamaid tousis se Tütrekenne ülles/ ja köndis / sest temma olli kahheteistkümme Aastane ning nemmad ehmatasid koggona wägga ärra.

43. Ning temma kelis neid kowwaste / et sedda üksige ei piddand täda sama; Ja kästis temmale süa anda.

Se VI. Pätük

1. Ning temma läks säält ärra/ ning tulli omma Issa Male/ ja temma Jüngrid läksid temma järrele.

2. Ning kui Pühhapääw sai / hakkas temma Koggodusse Koijas öppetama. Ja paljo/ ke sedda kulid/ ehmatasid wägga ärra/ ja ütlid: Kust se temmale sanud? Ja mis Tarkus se on/ mis temmale on antud/ et ka nisuggused wäggewad Teggused temma Käede läbbi sündiwad?

3. Eks sesamma olle se Pusep Maria Poeg / ning Jakobi ja Josese ja Juda ning Simoni Wend? Ning eks temma Oed ka olle siin meie jures? Ning nemmad pahhandasid ennast temmast.

4. Agga JEsus ütlis nende wasto: Üks Prohweet ei maksa kussagi wähhemb/ kui omma Issa Maal/ ja Suggulaste jures/ ja ommas Koijas.

5. Ning temma ei woinud sääl ühtegit Wäggewat Teggo tehha / kui agga et temma monningade Haigede päle Kässi panni/ ning neid terweks teggi.

6. Ning temma immetellis nende uskmatta Südda/ ja temma läks ümberkaudo Allewed läbbi/ ja öppetas.

7. Ja temma kutsus ennese jure neid kaksteistkümmend / ja hakkas neid wälja läkkitama kaks ja kaks hawalt / ja andis neile Melewalda rojaste Waimude ülle.

8. Ning kelis neid middakit ennesega Te päle wotmast/ kui agga Keppi ükspäines/ ei Pauna/ ei Leiba / egga Rahha Wöle.

9. Waid piddid ollema Kingas. Ja ei piddand kaks Kube Selga pannema.

10. Ning temma ütlis neile: Kumma Kotta teie eal lähhäte/ sin̄na jäge/ senni ko teie säält ärralähhäte.

11. Ning

40. | kui ta olli neid kein walja aianud, siis wottis tenna eñesega se Lapsokesse
|| kus se Lapsoke maas olli

41. | Neitsikeñe.

42.

43.

1.

2 | tedda
| tulnud
| tend

3.

4. | ep olle ni auto
| agga

5. | käed
| pisko

6. | käis seäl

7.

8.
| wasu

9. | nende kingad piddid Jalgas ollema

10. | kuhho

11.

|mitte

|sedda Pörmo makha, mis teie Jalge-Alluse kuljes on

|rahwale

12.

13.

14.

|se Wäggi, mis ~~tem~~ seer on, neid Teggusid

15.

16.

|sama

17.

|wotnud |torni

|Emandaks

18.

19. |wahhis tedda

20.

~~|Meest~~

|kui tema tedda kulis teggi tema monda

21. |ûks Pääw tulli tema mele pärrast od ôige Aeg tulli kui [illegible]

|Ohto. Lõma-aia

|Euurtele |kuile ülle tuhhande

22.

23.

24.

25.

11. Ning ke teid ei wotta wasto/ egga teid kule/ säält minge wälja/ ning puistage omma Jalla allu e Pörmo mahha/ neile Tunnistusseks. Töest minna ütlen teile: Sodomal ja Komorral peab Kohto Päwal hölpsamb Pölw ollema/ kui sel Linnal.

12. Ja nemmad läksid wälja/ ning ütlid Jutlust/ et nemmad Pattust piddid pöörma.

13. Ning ajasid paljo kurje Waimo wälja/ ning woidsid paljo Többisid Ölliga/ ja teggid nemmad terweks.

14. Ja Kunningas Herodes kulis sedda (sest temma Nimmi olli jubba kulus) ning ütlis: Ristia Johannes on surnust üllestousnud/ se pärrast teeb temma nisuggusid wäggewad Teggusid.

15. Agga monningad ütlid: Temma on Elias/ agga teised ütlid: Temma on üks Prohweet/ ehk kui üks neid Prohweti.

16. Agga kui Herodes sedda kulis/ ütlis temma: Se on Johannes/ kelle Päa minna kostkin otsast ärraraidda/ se on Surnust üllestousnud.

17. Sest sesamma Herodes olli wäljalakkitanud/ ja Johannest lastnud kinni wötta/ ja tedda Wangi heitnud Herodia omma Wenna Wilippusse Emmanda pärrast/ et temma tedda olli ennesele wotnud.

18. Sest Johannes olli Herodesse wasto üttelnud: Sul ep olle Lubba omma Wenna Emmandat piddada.

19. Agga Herodias käis temma päle/ ning tahtis tedda ärratappa/ ja ei woinud mitte.

20. Sest Herodes kartis Johannest/ et temma tädis tedda ühhe öige ning pühha Mehhe ollewa/ ning piddas tedda Auus/ ja wottis temma Sanna mitmes Asjus/ ja kulis tedda hä Melega.

21. Ning kui nüüd sesuggune Pääw Kätte tulli/ et Herodes omma Sündmisse Päwal Sömaja teggi omma Surile ja Pälikule/ ning Kalilea Ma Üllemille.

22. Siis tulli Herodia Tüttar sisse/ ning tansis/ ning kui temma Herodese ning nende Mele pärrast olli/ ke Laual istsid/ ütlis Kunningas Neitsekesse wasto: Pallu mult/ mis sa ial tahhad/ ning minna tahhan sulle anda.

23. Ning wandus temmale: Mis sa ial minnult pallud/ sedda tahhan ma sulle anda/ ehk olleks minno pole gi Kunningriki.

24. Agga temma läks wälja/ ning ütlis omma Emmale: Mis minna pean palluma? Agga temma ütlis: Ristia Johannesse Päa.

25. Ning temma ruttus warsi warmalt Kunninga jure/ pallus ja ütlis:

lis: Minna tahhan / et sa mulle sed-
damaid annad Waagna päält Ris-
tia Johannesse Pääd.
26. Ning Kunningas sai kurwaks /
siiski ei tahtnud temma se Wan-
de ning nende pärrast / ke Laual ist-
sid / temmale mitte keelda.
27. Ning Kunningas läkkitas war-
si Piritsa / ja käskis temma Pääd sis-
se tua.
28. Ning sesamma läks / ja raius
teña Pää otsast ärra Wangitornis /
ja tõi temma Pää ühhe Waagna
päält / ja andis selle Neitsikesele / ja se
Neitsikenne andis sedda omma Em-
male.
29. Ning kui temma Jüngrid sed-
da kulid / tullid nemmad / ning wot-
sid temma Kehha / ja pannid temma
Hauda.
30. Ning need Aposilid tullid JE-
susse jure kokko / ning kulutasid teñale
keik / mis nemmad ollid teinud / ning
mis nemmad ollid õppetanud.
31. Ja temma ütles neile: Lähki
meie kõrwale ühhe tühja Paika / ning
hingage pissut / sest Tullijd ja Minni-
jd olli paljo / ja neil ep olnud Aega
süa.
32. Ning nemmad läksid tühja
Paika isepäine Laewaga.
33. Ning Rahwas näggi neid min-
newa / ja paljo tundsid tedda / ja jook-
sid sinna teine teisega Jalla kõigest
Linnadest / ja joudsid nende ette / ja tul-
lid temma jure.
34. Ning kui Jesus (Laewast) wäl-
ja astus / näggi temma paljo Rah-
wast / ning temmal olli nende päält
nägga halle Wärk / et nemmad ollid
otsego Lambad / kel ep olle Karjast.
Ning temma hakkas neid paljo õp-
petama.
35. Kui nüüd Aeg jubba hiljaks
joudis / tullid temma Jüngrid tem-
ma jure / ja ütlid: Se on tühhe Paik /
ja hilja jubba.
36. Lasse nemmad ärra / et nemmad
woiwad ümberringi do Küllade ning
Allewide sisse minna / ja ennesele Lei-
ba osta. Sest neil ep olli middakit
süa.
37. Agga temma wastas ja ütlis
neile: Andke teie neile süa. Ning
nemmad ütlid temmale: Kas meie
siis peame minema / ning kahhe sadda
Krossi eest Leiba ostma / ning neile
süa andma?
38. Agga temma ütles neile: Mit-
tus Leiba teil on? Minge ning katske.
Ja kui nemmad said katsnud / ütlid
nemmad: Wiis / ja kaks Kalla.
39. Ning temma käskis neid keik
mahha istuda / Hulk Hulka kõrwa /
halja Rohho päle.
40. Ning nemmad istusid ridda-
missi / sadda ja sadda / wiiskümmend ja wiiskümmend.

41. Ning

26.

|temaga

27.

|Wahhemeest Bodirander Piritsa

28.

|Wannerse
|sedda

29.

30.

31. |nemadei sanud öiget

32.

33.

34.

35. |N. kui jo mitto Pâwa Tundi
ollid mõdalâinud
|mitto Tundi mõdalâinud

36. |seâl ümberkaudo

37.

38.

39. |Laua teie forstteise järrele

40.

41.

| öm̄stas

42.

43.

44.

45. | sundis | et nem̄ad piddit Laewa
mim̄ema n. tem̄a eel
teise pole mim̄ema.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52. | nende Leibade pärrast
sest

53.

54.

55. ~~Eal~~ | seäl ümberkaudo
| neid Haiyid ümberkäima

56. | neid nödrad
| kue | Turrude peäle
|| saarsid putuda

41. Ning temma wottis neid wiis Leiba ja kaks Kalla/ watis ülles Taewa/ tännas ning murdis need Leiwad/ ning andis omma Jüngridele/ et nemmad neid nende ette piddid pannema. Ja neid kaks Kalla jaggas temma keigile.

42. Ning nemmad söid keik/ ja nende Köhhud said täis.

43. Ning nemmad korjasid kokko kaksteistkümmend Korwi täit/ Pallokessi/ ja neist Kallust.

44. Ja neid/ ke need Leiwad ollid sönud/ olli liggi wiis tuhhat Meest.

45. Ja seddamaid ajas temma ommad Jüngrid Laewa astma/ ning temma eel ülleminna Petsajda/ senniks kui temma sedda Rahwast piddi ärrasaatma.

46. Ning kui temma neid sai ärrasaatnud/ läks temma Mäle Palwet piddama.

47. Ja kui Öhto Kätte sai/ olli se Laew kesket Järwe/ ja temma ükspeines Maal.

48. Ning temma näggi neil Hädda ollewa soudes; (Sest Tuul olli nende wasto) Ning puhte tulli temma nende jure/ Järwe pääl köndides/ ja tahtis neid möda minna.

49. Agga kui nemmad tedda näggid Järwe pääl köndiwa/ mötlid nemmad Tonti ollewa ja karjusid;

50. (Sest keik näggid tedda ning ehmatasid ärra.) Ning seddamaid räkis temma nendega/ ning ütlis nende dele: Olge rahhul/ minna ollen/ ärge kartke mitte.

51. Ning temma läks nende jure Laewa/ ning Tuul heitis ärra/ ning nemmad ehmatasid üppris wägga ärra issienneses/ ning immetelled.

52. Sest nemmad ep olnud targaks sanud neist Leiwast/ et nende Südda köwwa olli.

53. Ning kui nemmad ülle said/ läksid nemmad Kenetsareti Male/ ning ajasid Ärre.

54. Ning kui nemmad Laewast Male läksid/ siis tundsid nemmad tedda seddamaid/

55. Ja jooksid se koggona Ma läbbi/ ja hakkasid Többisid weddama Wodide pääl Linna/ kussa nemmad tedda kuulsid ollewa.

56. Ning kui temma eal Allewile/ ehk Linnadese/ ellik Küllase läks/ sinna pannid nemmad Haiged oue/ ning pallusid tedda/ et nemmad agga temma Ride Pallistussest piddid sama kinni hakkata/ ning keik/ ke tedda said kinni hakkata/ said terweks.

Se VII. Pätük.

1. Ning need Wariserid ja monningad neist Kirjatundjist/ ke Jerusalemmast olliwad tulnud/tullid temma jure kokko.

2. Ning kui nemmad monningad temma Jüngrist pühhitsematta (se on/ pessematta) Kättega näggid Leiba wotwa/ laitsid nemmad sedda.

3. (Sest Wariserid ning Judalissed es sö mitte/ kui nemmad Kässi mitte korda ei pesse. Ninda peawad nemmad Wannemade Säädmist.)

4. Ning kui nemmad Turrult tullewad/ ei sö nemmad mitte pessematta. Ning mitto muid Asja on/ mis nemmad on wotnud piddada/ Karrikade ja Ruside/ ja Waski Riistade/ ja Lauade pessemissed.

5. Siis küssisid temmalt Wariserid ning Kirjatundjad: Miks ei ella sinno Jüngrid Wannemade Säädmist möda/ waid söwad Leiba pessematta Kättega?

6. Agga temma kostis ning ütlis neile: Esaias [se Prohweet] on hästi teist Pilkjadest kulutanud/ kui on kirjotud: Se Rahwas auustab mind Mokkadega/ agga nende Südda on kaugelt minnust ärra.

7. Agga nemmad teniwad mind asjata/ need Öppetussed öppetades/ kummad on Innimeste Käskmissed.

8. Sest teie jättate Jummala Käsko mahha/ ning peate Innimeste Säädmist/ need Rusi ning Karrikade Pessemissed/ ja seddasarnast tete teie paljo.

9. Ning temma ütlis neile: Hästi kül tete teie Jummala Käsko tühjaks/ et teie omma Säädmist woite piddada.

10. Sest Moses on üttelnud: Auusta omma Issa ning omma Emma; Ning ke Issa ehk Emma neab/ se peab Surma surrema.

11. Agga teie ütlete: Kui Innimenne ütleb Issale ehk Emmale/ Korban (se on/ se Ande/ mis minna Jummalalle ohwerdan) on/ miß sulle woib minnust Kasso sata/ (temma on ilmasüta.)

12. Ning sel wisil ei lasse teie tedda ennamb ühtegi hääd tehha omma Issale/ ehk omma Emmale.

13. Ning tete Jummala Sanna tühjaks omma Säädmiste läbbi/ mis teie ollete säädnud. Ja seddasuggust tete teie paljo.

14. Ning temma kutsus keik Rahwas ennese jure/ ja ütlis neile: Kuulge mind keik/ ning moistke.

15. Ühtegi ei lähhä wäljastpiddi Innimesse sisse/ mis tedda woib rojaseks tehha; Waid se/ mis temmast wälja tulleb/ on se/ mis Innimest rojaseks teeb.

16. Kui

1. |attest~~seast~~

2. |idest~~seast~~

3. |need |ja keik need
NB Tulalisfedphy
Tuda-mehhed
nenda nende

4. |ühtegi

5.

6.
|kawwaladest enne
|sinnane

7.

8.
|muud sedda suggu

9. |põlgate 4 x. 13.

10.

11. |wasto
|ûks. Ohwi.
|woiks kassuks tulla

12. F |. Nenda
|egga

13. F ö x. 9.
|pänast

14.

15. |Agga

16.

17. | ühhe koia sisselaks

18.

19. | Paika
| ja puhhastab keik ~~[illegible]~~

20.

21. | lemissed
| jahhid

22. | kimalus, kadde silm
| aminne

23.

24. | koia sisse

25.

26. | itsia maal sündimud

27.
| ja koerte ette

28.
Fod kumatagi söwad need

29.

30.

31.

32.

16. Kui kellegil Kõrwad on kuulda / kuulgo.

17. Ning kui temma Rahwa jures / Kotta tulli / küssisid temma Jüngrid temmalt sedda Tähhendamisse Sanna.

18. Ning temma ütles neile: Teie eks ka ni rummalad ollete? Eks teie moista / et keik mis wäljastpiddi Jnnimesse sisse lähhäb / tedda ei woi rojaseks tehha.

19. Sest se ei lähhä mitte temma Süddamesse / waid Kõhto / ja lähhäb alt wälja omma Teed / kumbkeik Road wälja heitab.

20. Agga temma ütles: Se / mis Jnnimesest wälja tulleb / teeb Jnnimest rojaseks.

21. Sest seespiddi Jnnimeste Süddamest tullewad kurjad Mõtted / Abbielorikmissed / Horused / Tapmissed.

22. Wargussed / Ahnussed / Kurjused / Kawwalus / rop Ello / kawwal Silm / Jummala Teotus / Kõrkus / Rummalus.

23. Keik need kurjad Asjad tullewad seestpiddi wälja / ning tewad Jnnimest rojaseks.

24. Ning temma tousis ülles / ning läks säält ärra Tiro ning Sidoni Rajale / ning läks ühhe Kotta / ja ei tahtnud / et ükski sedda piddi täädma; Ning ei woinud ommeti salla olla.

25. Sest üks Naene / kelle Tütrikesel olli rojane Waim / kui temma olli temmast kuulda sanud / tulli ja langis temma Jalge ette mahha.

26. (Ja se olli üks Kreka-Ma Naene Sirowõnissast pärrit) ja pallus tedda / et temma sedda kurja Waimo temma Tütrist piddi wäljaajama.

27. Agga JEsus ütles temmale: Lasse essimalt Laste Kõhhud täis sada / sest se ep olle mitte hä / Laste Leiba wotta / ning Koerakestele heita.

28. Agga temma tostis ning ütlis temma wasto: Kut Jssand / sest Koerakessed sõwad ka Laua al Laste Rasokessi.

29. Ning temma ütles temmale: Selle Sanna pärrast / minne / kurri Waim on sinno Tütrest wäljalätnud.

30. Ja temma läks omma Koijo / ning leidis kur,a Waimo wäljaläinud / ja Tüttart Wodis maggamast.

(Ewangelium kahheteistkümnema Pühha Päwal pärrast kolmapaino Jummala Pühha.

31. Ning kui temma jälle Tiro ning Sidoni Rajalt wälja läks / tulli temma Kalilea Järwe ärre / kesket Kümne-Linna Raja.

32. Ning nemmad töid temma jure ühhe Kurdi / kel kidda Keel olli /

ja pallus tedda / et temma piddi omma Kåk temma påle pannema.

33. Ning temma wottis temma Rahwa såast körwale / ning panni omma Sörmed temma Körwi / ning süllètas / ja putus temma Keelt.

34. Ning temma watis ülles Taewa / öhkas ning ütlis temma wasto: Ewata / se on / te ennast lahti.

35. Ning seddamaid said temma Körwad lahti / ning temma Kele Köidik påsis wallale / ja råkis selgeste.

36. Ning temma kelis neid sedda kellegile råkimast; Agga sedda ennamb temma neid kelis / sedda ennamb laotasid nemmad sedda laiale.

37. Ning nemmad immetellid koggona wägga / ning ütlid: Temma on keik hästi teinud / neid Kurdid teeb temma kuulma / ja neid Keletumad råkima.

Se VIII. Påtük.

Ewangelium seitsmel Pühhal Påwal pårrast Kolme aino Jummala Pühha.

1. Neil Påiwil / kui wägga paljo Rahwast kous olli / ning neil epolnud middakit süa / kutsus JEsus omma Jüngrid enneste jure / ja ütlis neile:

2. Mul on wägga halle Meel se Rahwa pääl / sest nemmad on jubba kolm Påwa minno jures olnud / ja neil ep olle middakit süa.

3. Ning kui miña neid lassen Koijo minna sömata / siis nörguwad nemmad ärra Te pääl; Sest monni olli nendest kaugelt tulnud.

4. Ning temma Jüngrid wastasid temmale: Kuidas woib kegi siin Körwes neid Leibadega töita?

5. Ning temma küssis neid: Mittus Leiba teil on? Nemmad ütlid / seitse.

6. Ning temma käskis Rahwast mahha istuda / ning wottis need seitse Leiba / tännas ning murdis / ja andis omma Jüngridele / et nemmad piddid ettepannema / ning nemmad pannid Rahwa ette.

7. Ning neil olli pissut Kallokessi / ja temma tännas ja käskis ka neid ette panna.

8. Agga nemmad söid / ja nende Köhhud said täis / ja korjasid kokko üllejänud Pallokessi seitse Korwitt.

9. Agga neid Söjad olli liggi nelli tuhhat / ja temma laskis nemmad ärra.

10. Ning seddamaid läks temma omma Jüngridega Laewa / ning sai Talmanuta Ma kohta.

11. Ning need Wariserid tullid wälja / ning püüdsid temmalt Tähte Taewast.

12. Ja temma öhkas ommas Waimus /

33. |pistis

34. |pole

35. |lahti
|te m̄a

36. |ükkelegi
|kulutasid

37.

1.

2

3.

|ed |neist

4.
|kust

5.

6.

7. |ȭnistas

8.

9. |kis ollid sõnud, olli

10.

11. |ja

12

13

14.

15.

16.

17. |tem̄a |mötlete
|tum̄e ? iks teie ei

18. |ad |teie

19. |e
|ä |siis

20.

21.

22.

23.

24.
|kui Pind köndiwad.

25.

26.

27.

28.

mus/ ja ütlis: Miks se Suggu Tähte otsib? Töest minna ütlen teile: Selle Suggule ei pea Tähte annetama.

13. Ning temma jättis nemmad mahha/ ja astus jälle Laewa/ ning läks ärra teise pole.

14. Ning nemmad ollid ärraunnustanud Leiba ennesega wotta/ ning nendele ep olnud ennamb/ kui üks Leib ennese jures Laewas.

15. Ning temma kelis neid ja ütlis: Katske/ hoidke ennast Wariseride Happotaegna/ ja Herodesse Happotaegna eest.

16. Ja nemmad rääksid issikeskis/ ja ütlid: Se on se/ et meil ep olle Leiba.

17. Ning Jesus moistis sedda/ ja ütlis nende wasto: Mis teie rägite/ et teil ep olle Leiba? Eks teie weel panne tähhele? Eks teie weel ei moista? Welaks teil se kowwa Südda alles on?

18. Silmad on teil/ ja ei nä/ Körwi teil on/ ja ei kule/ ning ei tulleta sedda Mele.

19. Kui minna neid wiis Leiba murdsin wijstuhhandele/ mittuks Korwi teit Pallokessi teie korjasite? Nemmad ütlid: kaksteistkümmend.

20. Agga kui ma seitse Leiba murdsin neljatuhhandele/ mittuks Korwi täit Pallokessi teie siis korjasite? Agga nemmad ütlid: Seitse.

21. Ning temma ütlis neile: Kuis teie siis ei moista?

22. Ning temma sai Petsaida/ ning nemmad töid temma jure ühhe Söggeda/ ning pallusid tedda/ et temma piddi temmase kinni hakkama.

23. Ning kui temma Söggeda Kääst sai kinnihakkanud/ satis temma tedda Allewilt wälja. Ja kui temma sai temma Silmi süllitanud/ ja Käe temma päle pannud/ küssis temma temmalt/ kas ta middakit piddi näggema.

24. Ning temma watas ülles ja ütlis: Minna nään Innimessed käiwa/ otsego nääksin minna Puid.

25. Pärrast panni temma jälle Käät temma Silmade päle/ ning kästis tedda taas wata/ ja temma sai jelle terweks/ et temma keik selgeste näggi.

26. Ning temma satis tedda temma Koijo minnema/ ja ütlis: Ärra minne Allewise/ ärra ütle ka kellegile sedda Allewis.

27. Ning JEsus ja temma Jüngrid läksid wälja Kesarea Wilippusse Linna Allewise/ ning temma küssis omma Jüngrid Te pääl/ ning ütlis neile: Keddas mind Rahwas ütleb ollewa?

28. Agga nemmad wastasid: Johannesse Ristiat/ ja monningad Eliast/

ast/ monningad ühhe neist Prohwetist.

29. Ning temma ütlis neile: Agga Keddas teie mind ütlete ollewa; Siis wastas Petrus ja ütlis temmale: Sinna olled Kristus.

30. Ning temma kelis neid kowwaste/ et nemmad ühhegile temmast sedda ei piddand ütlema.

31. Ning temma hakkas neid öppetama: Innimesse Poeg peab paljo kannatama ning ärrapölgetama Wañamist/ ning Üllemist Preestrist/ ja Kirjatundjast/ a ärratappetama/ ja kolme Päwa pärrast jälle üllestousma.

32. Ning temma räkis sedda Sanna julgeste / ja Petrus wottis tedda ennese jure / ning hakkas tedda kowwaste keelma.

33. Agga temma pöris ennast ümber/ ning watis omma Jüngride päle/ ning söitles Petrust ja ütlis: Minne mo tahha Sadan / sest sinna ei moista sedda/ mis Jummalast/ waid mis Innimestest on.

34. Ning hüdis Rahwast ennese jure omma Jüngridega / ja ütlis neile: Ke minno järrele tahhab tulla / salgago issiennast ärra / ning wotko omma Risti / ning käigo minno järrele.

35. Sest ke omma Ello tahhab hoida / se kaotab sedda ärra / ning ke omma Ello ärrakaotab minno ning miño Öppetusse pärrast/ se hoiab sedda.

36. Sest mis Kasso olleks Innimessel sest/ kui temma koggona Ma Ilma ennesele saaks / ja omma Hinge polest hukka lähhäks?

37. Ehk mega woib Innimenne omma Ello lunnastada?

38 Sest ke minnust/ ning minno Sannast häbbeneb / se Abbiellorikja ning pattuse Suggu säas/ temmast tahhab ka Innimesse Poeg häbbeneda / kui temma tulleb omma Issa Auus pühha Ing idega.

1. Ning temma ütlis nende wasto: Töest minna ütlen teile: Monningad seiswad siin/ ke ei pea Surma maitsma / ennego nemmad näggewad Jummala Riki wäega tullewad.

Se IX. Pätük

2. Ning kue Päwa pärrast wottis JEsus ennese jure Petrust/ ning Jakobi/ ning Johannest / ja wiis nemmad ühhe körge Mä päle körwale issipäines / ning temma mudeti nende ees.

3. Ning temma Rided läksid hilawaks / ja wägga walgeks otsego Lummi / et üksigi Wannotaja Ma pääl neid ni walgeks ei woi tehha.

4. Ning Elias näitis ennast nendele Mosesega / ning nemmad rääksid JEsussega.

5. Ning

29.

30.

31. | kui kolbmata ärraheidetama
| ade

32.

33.
| mötle se peäle

34. | tem̄a
| käia
| ja

35.

36.

37. | Ehk mis Lun̄astamisse Hinda
woib Inimeñe anda om̄a
Hinge eest?

38. | ial minno u. miño Lañade
pärrast on häbbenemud
| selle pärrast tahhab
| saab tulmud

1.

2

3 | hiilga
| mähhärdusled

4. | neile

5. | se on hea, et meie siin
olleme

6.

7. |
|siinane

8. | Ja kui nemad äkkitsell ümber
waatsid, ei näinud nemad ked
dagi ennam, kui agga Jesust
üksi ennesega.

9. | nnelegi
| kui agga siis, kui Minneste
Poeg Surnust sáab üllestousnud
vd. lit. parall.

10. | piddi ollema

11.

12. | kostis

13.

14. || temma

15. | ehmatasid

16.

17.

18.

19.

20.

5. Ning Petrus wastas/ ja ütles JEsusele: Rabbi/ siin on meil hä olla. Tehkem kolm Maja/ Sinnule ühhe/ ja Mosesele ühhe/ ja Eliale ühhe.

6. Sest temma ei tädnud/ mis temma räkis/ sest nemmad ollid ärraähmatud.

7. Ning üks Pilw tulli/ se warjus nende ülle/ ning üks Hääl tulli Pilwest/ ja ütles: Se on minno armas Poeg/ tedda kuulge.

8. Ning seddamaid waatsid nemmad ennese ümber/ ja ewwad näinud keddakid muid/ kui JEsust ükspäines ennese jures.

9. Agga kui nemmad Mäält mahha läksid/ kelis temma neid kelligile räkimast/ mis nemmad ollid näinnd/ ennego Innimesse Poeg piddi surnust ollema üllestousnud.

10. Ning nemmad piddasid sedda Sanna Meles/ ja küsitellid isseke-kis: mis se olneb/ surnust üllestousma.

11. Ning nemmad küssisid temmalt/ ja ütlid: Mis Kirjatundjad ütlewad/ et Elias peab enne tullema?

12. Agga temma wastas/ ja ütles neile: Elias peab kül enne tullema/ ja keik jälle korda saatma/ ning ninda kui Innimesse Pojast on kirjotud/ et temma peab paljo kannatama/ ning teotudama.

13. Agga minna ütlen teile/ et Elias juhha on tulnud/ ning nemad on temmale teinud keik/ mis nemmad on tahtnud/ ninda kui temmast on kirjotud.

14. Ning temma tulli omma Jüngride jure/ ning näggi paljo Rahwast nende ümber ollewa/ ning Kirjatundjad neid küsitellewa/

15. Ning seddamaid/ kui Rahwas tedda näggi/ heitid nemmad wägga/ jooksid temma wasto/ ja terretasid tedda.

16. Ning temma küsis Kirjatundjad: Mis teie isseke-kes küsitellete?

17. Ning üks Rahwa säast wastas ja ütles: Öppetaja/ minna ollen omma Poja sinno jure tonud/ sel on üks keleto Waim.

18. Ning kus temma temmase kinni hakkab/ kissub temma tedda/ ja ab Wahto/ ja kärrisb omma Hammastega/ ja kuiwab ärra. Ning minna ollen räkinud sinno Jüngrile/ et nemmad tedda piddid wälja ajama/ ning nemmad ei woinud mitte.

19. Agga temma wastas temmale/ ja ütles: Oh uskmata Suggu! Kui kaua pean minna teie jures ollema? Kui kaua pean minna teid kannatama? Toge tenda minno jure.

20. Ning nemmad töid tedda temma jure/ ning kui temma tedda näggi/ kissus se Waim tedda seddamaid/

maid / ja kangis mahha / ja aelis mõda Mãad ja ajas Wahto.

21. Ning temma küssis temma Issalt: Paljuks sedda Aeg on / kui temmale se on sanud? Agga temma ütlis: Lapsest sadik.

22. Ja temma on tedda mitto puhko Tulles ning Wette heitnud / et temma tedda piddi hukka saatma. Agga kui sinna middakit woid / siis heita Armo meie pále / ja awwita meid.

23. Agga JEsus ütlis temmale: Kui sinna woid uskuda; Uskjale woib keik sündida.

24. Ning Poise Issa karjus warsi nuttes / ja ütlis: Issand ma ussun / awwita minno usknatta Südda.

25. Agga kui JEsus näggi Rahwast kokkojookswa / söitles temma serojase Waimo pále / ning ütlis temma wasto: Sinna keletz / ning kurt Waim / minna käsk sin sind: Minne temmast wälja / ning ärra tulle teps temma sisse.

26. Siis karjus se Waim / ning kistus tedda wägga / ja läks wälja. Ning temma jäi otsego surnuks / ninda et mittoge ütlid tedda ärra surnud ollewa.

27. Agga JEsus hakkas temma Kädst kinni / ja tõstis tedda ülles / ja temma tousis ülles.

28. Ning kui temma Koijo tulli / küssisid temmalt temma Jüngrid ükspäines: Miks meie ei woinud tedda wälja ajada?

29. Ning temma ütlis nende wasto: Sesinnane Suggu ei woi mudo milgikombel wälja minna / kui Palwe ja Paastmisse läbbi.

30. Ning nemmad läksid säält ärra / ning käisid Kalilea Ma läbbi / ning temma ei tahtnud / et sedda ühhelgi ei piddand tãda sama.

31. Sest temma öppetas omma Jüngrid ning ütlis nendele: Innimesse Poeg peab Innimeste Kätte ärraannetama / ja nemmad tapwad tedda ärra / ning kui temma on ärratappetud / siis touseb temma kolmandal Päwal ülles.

32. Agga nemmad ei moistnud mitte sedda Sanna / ning kartsid temmalt küssida.

33. Ning temma tulli Kapernaumma / ning kui temma Koijo sai / küssis temma neilt: Mis teie Te päal isseskes rääksite?

34. Agga nemmad jäid waid; Sest nemmad ollid Te päal issiskes könnelnud / kes neist se suremb piddi ollema.

35. Ning temma istus mahha / ja hüdis neid kaksteist kümmend ning ütlis nendele: Kui kegi tahhab essimene olla / se olgo kigge wiimne / ning kigide Sullane.

36. Ning

21.

22.

|hallasta Süddamest

23. |Külikka
= od keik woib sündida
sellele kis ussub

24. |kissendas

25.

26. |kissendas
|wappastas od forf. wappastas

27. |äitas

28.

|issiärranis

29.

|wisil |agga

30. |said
|läinud |nemmad

31. |antanse ärra

32.

33. = od dis lutto aiasite
tiie issi kes-kes tee peal?

34.
|keige

35. |keigede seast

36. |oreste

37. |sist Lapsoresist

38.

39.

40.

41. |ial

42.

|tedda |wissabanza und die andern örter.

43.

|el sima |lähkäd

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50. |maggedans
|solasens

1. |tulli

36. Ning temma wottis ühhe Lapst / ja panni temma nende keskele / ja wottis tedda Kaenla / ning ütlis nende wasto:

37. Kes eal ühhe nisuggust Last minno Nimmel wastowottab / se wottab mind wasto; Ning ke mind wasto wottab / se ei wotta mind / waid tedda wasto / ke mind on läkkitanud.

38. Agga Johannes wastas temmale / ja ütlis: Öppetaja / meie näggime ühhe sinno Nimmel kurjad Wainud wälja ajawa / ke meie järrele ei käi; Ja meie olleme tedda ärkeelnud / sest et temma meie järrele ei käi.

39. Agga JEsus ütlis: Ärge keelge tedda / sest üksigi ep olle / ke ühhe wäggewa Teggo minno Nimmel teeb / ke seddamaid peaks woima kurja minnust räkida.

40. Sest ke meie wasto ep olle / se on meie poolt.

41. Sest ke teid jodab ühhe Wekarikaga minno Nimmel / sepärrast et teie Kristusse pärralt ollete / töest minna ütlen teile: Se ei pea omma Palgast mitte ilma jäma.

42. Ning ke ühhe neid pissokessi pahhandab / ke minno sisse ussuwad / sel olleks parramb / et temma Käela peaks Weskitiwwi pandama / ning Perrese heidetama.

43. Ning kui sinno Käsi sind pahhandab / raia temma mahha. Parramb on sul / Käeta Ellusse minna / kui kahhe Käega Pörgo minna / kustutamatta Tullesse /

44. Kus nende Maddo ärra ei surre / ning Tulli ärra ei kustu.

45. Ning kui so Jalg sind pahhandab / raia temma mahha. Parramb on sul Jallato Ellusse minna / kui et sul kaks Jalga on / ning sind Pörgo peab heidetama kustutamatta Tullese /

46. Kus nende Maddo ei surre / ning Tulli ei kustu.

47. Ning kui sinno Silm sind pahhandab / kisse temma ärra. Parramb on sul / ühhe Silmaga Jummala Riki minna / kui et sul kaks Silma olleks / ning sind Pörgo Tullese peaks heidetama /

48. Kus nende Maddo ei surre / ning Tulli ei kustu.

49. Sest igga ühhe Innimest peab Tullega solatama / ning keik Ohwer peab Solaga solatama.

50. Sool on hä; Agga kui Sool raumotumaks lähhäb / mega tahhate teie tedda jälle hääks tehha? Hoidke issienneses Sola / ja piddake issikeskes Rahho.

Se X. Pätük.

1. Ning temma tousis säält ülles / ning läks Juda Ma-Rajale teisse pole Jordanit / ning Rah-

Rahwas tulli jälle temma jure kokko / ning temma Öppetas neid taas ninda / kui temma komb olli.

2. Ning Wariserid tullid temma jure / ja küssisid temmalt: Kas Mehhel piddi sündma / ennast ommast Naeset lahhutada? ning kiusasid tedda.

3. Agga temma wastas / ning ütlis neile: Mis Moses teile on käsknud?

4. Ning nemmad ütlid: Moses on Lubba annud Lahhutamisse-Ramato kirjotada / ning ennast lahhutada.

5. Ning JEsus wastas / ja ütlis neile: Teie Süddame Kangusse pärast on temma teile sedda Käsko kirjotanud.

6. Agga Lomisse Algmisest on Jummal neid / Meest ning Naest / tehnud.

7. Sepärrast jättab Innimenne omma Issa ning Emma mahha / ning jääb omma Naese jure /

8. Ning need kaks peawad ollema üks Lihha. Sepärrast ep olle nemmad ennamb kaks / waid üks Lihha.

9. Mis nüüd Jummal on kokkopannud / ei pea Innimenne lahhutama.

10. Ning koddo küssisid temma Jüngrid jälle temmalt sedda samma Asja.

11. Ning temma ütlis neile: Ke tal ennast lahhutab oma Naest / ja wottab teist / se rikkub Abbiello temma wasto.

12. Ja kui Naene ommast Mehhest ennast lahhutab / ning teist wottab / rikkub Abbiello.

13. Ning nemmad töid Lapsokesse temma jure / et temma neise piddi puutma. Agga Jüngrid söitlesid nende pälle / ke neid töid.

14. Agga kui sedda JEsus näggi / sai temma wihhaseks / ning ütlis nende wasto: Laske Lapsokesse minno jure tulla / ning ärge keelge neid. Sest sahhärduste pärralt on Jummala Riik.

15. Töest minna ütlen teile: Ke Jummala Riki wasto ei wotta kui Laps / se ei sa initte selle sisse.

16. Ning temma wottis neid Kaela / ning panni Kääd nende pääle / ja önnistas neid.

17. Ning kui temma olli ärralänud Tele / jooksis üks temma jure / ja langis Pölweli temma ette mahha / ja küssis temmalt; Hä Öppetaja / mis minna pean teggema / et ma iggawest Ello pärrin?

18. Agga JEsus ütlis temmale: Mis sa mind hääks kutsud? Üksigi ep olle hä / kui agga üks Jummal.

19. Käsosannad tääd sinna: Sinna ei pea Abbiello rikma: Sinna ei pea tapma: Sinna ei pea warras-

ta-

2.

/lubba on

3.

4.

5.

6.

7. /kviab otta Naeptakka.

8. /Nenda el nemad epolle

9.

10.

11

12.

13.

/neid

14. /meel wâgga pakkaus

/mitte

/nissuggusto

15. /tal

16.

17. te peâle

/ma

/woiksin/ da

18. /hicad

se on

19. /Need

/ässa

| mitte

20.

| piddamud

21.

22. | pârrast | kuob

~~[illegible]~~

23. | need, kennel Rikkuson, Kinna-
la Riki sisse

24. | Sannade
| lootwad

25. | st lâbbi lâkkâb | sisse lâkkâb.

26.

27.

28.

29.

| Arno-Öppetuse

30. | ei peaks sama
| e f. ad. Cor. parall.

31.

32.

| ehmatasid

33.

tama: Sinna ei pea üllekohto tunnistama: Sinna ei pea petma: Auusta omma Issa ja Emma.

20. Agga temma wastas ja ütlis temmale: Oppetaja/ sedda ollen minna keik tähhele pannud/ omma noorest East.

21. Ning JEsus watis temma pále/ ja armastas tedda/ ja ütlis temma wasto: üks on sul waja/ minne ja mü keik árra/ mis sul on/ ning anna Waestele/ siis saat sa Warranduse Taewa Rigis/ ja tulle ja wotta omma Risti enese pále/ ja kái minno járrele.

22. Agga temma sai kurwaks se Sanna pále/ nink läks Murres árra; Sest temmal olli paljo Warra.

23. Ning JEsus watis ümber/ ning ütlis omma Jängridele: Kui waewalt sawad Rikkad Jummala Rikki.

24. Agga need Jüngrid ehmatasid temma Sönne pärrast; Agga JEsus kostis jälle/ ning ütlis nendele: Lapsed/ kui waewalinne Assi on se/ et need/ ke omma Lotust Rikkusse pále pannewad/ Jummala Riki sawad.

25. Hölpsamb on/ et üks Kamel läbbi Nöela Silma woib minna/ kui et Rikkas woib Jummala Riki saa.

26. Agga nemmad ehmatasid weel ennamb árra/ ning ütlid issikeskes: Kes siis woib önsaks saa?

27. Agga JEsus watis nende pále ja ütlis: Inimeste jures on se woimata Assi/ agga mitte Jummala jures: sest Jummal woib keik tehha.

28. Ning Petrus hakkas temmale ütlema: Katso/ meie olleme keik mahha jätnud/ ning sinno járrele tulnud.

29. Agga JEsus wastas/ ning ütlis. Tösst minna ütlen teile: üksk ep olle/ kes Köija/ ehk Wennad/ ehk Öed ehk Issa/ ehk Emma/ ehk Naest/ ehk Lapsi/ ehk Pöllusid mahhajätnud on minno ning Ewangeliumi pärrast.

30. Ke sedda sadda wörra jälle Kätte ei sa nüüd sel ilmasel Ajal Koddasid/ Wendasid ja Öesid/ ja Emmasid/ ja Lapsi/ ja Pölluside kange Kiusamistega/ ja tullewas Ilmas iggawest Ello.

31. Agga paljo esimesse peawad wiimsed ollema/ ning wiimsed esimesed.

32. Agga nemad olliwad Te pääl/ ülles minnemas Jerusalemma. Ning JEsus läks nende eel/ ja nemmad heitid árra/ läksid temma járrele/ ning kartsid. Ja temma wottis jälle neid kaksteistkümmend ennese jure/ ja hakkas neile räkima/ mis temmale piddi sündima:

33. Waat! meie lähhame ülles Jerusalemma/ ning Inimesse Poeg peab árraannetama Ullema Preestri ja

ja Kirjatundjade Kätte / ning nemmad moistwad tedda ärra Surma / ning andwad temma ärra Paggana-ille.

34. Ning nemmad naerwad tedda / ja pekswad tedda / ning süllitawad temma päle / ning tappawad temma ärra; Ning kolmandal Päwal touseb temma jälle üles.

35. Siis läksid temma jure Jakob ning Johannes Sebedeusse Pojad / ning ütlid: Öppetaja / meie tahhame / et sinna meile sedda teed / mis meie tal pallume.

36. Agga temma ütlis neile: Mis teie tahhate / mis ma teile pean tegge-ma?

37. Agga nemmad ütlid temmale: Anna meile / et meie istume teine sinno parramal / ja teine sinno pahhamal Käel sinno Aud sees.

38. Agga JEsus ütlis neile: Teie ei tea / mis teie küsite: Kas teie söa Karrikast woite jua / mis minna joon / ja ennäst se Ristmissega lasta ristida / mega mind ristitakse.

39. Agga nemmad ütlid temmale: Woime jah; Agga JEsus ütlis neile: Seest Karrikast / mis minna joon / peate teie kül jooma / ja se Ristmissega / mega mind ristitakse / peab teid ristitama;

40. Agga minno parramal ja pahhamal Käel istuda / ei woi minna teile anda / kuid neile / kellele se on walmistud.

41. Ja kui sedda need kümme kulid / sai nende Meel pahhaks Jakobi ning Johannese päle.

42. Agga JEsus kutsus neid ennese jure / ja ütlis nende wasto: Teie täate / et need / ke mötlewad ennast Rahwa Ulemad ollewad / wallitsewad nende üle / ja need Sured nende sääs wotwad Woimust nende päle.

43. Agga ninda ei pea teie sääs ollema; Waid kui kegi teie säst tahhab sureks sada / se olgo teie Orri.

44. Ning ke keige üllemb teie sääs tahhab olla / se olgo teie keigede Sullane.

45. Sest ka Innimesse Poeg ep olle tulnud ennast laskma teenida / waid teenima / ning andma omma Ello Lunnastuseks paljude eest.

46. Ja nemmad tulid Jeriko pole / ja kui temma Jeriko Linnast wäljalaks / omma Jüngride ja palio Rahwaga / siis istus Timeusse Poeg Partimeus / se Pimme / Te äres ja terjas.

47. Ning kui temma kulis / tedda JEsust Natharettist ollewa / hakkas temma karjuma / ja ütlema: JEsus Tawida Poeg / hallasta minno päle!

48. Ning mitto söitlesid tedda / et temma piddi waid ollema; Agga temma karjus weel ennamb: Sinna

34. | wotwad tedda naerda
| tada
| pütsaga | tedda
| tappa | mal

35

36.

37.

38.
| pallute

39.

40

41.

42.
| arwatarse Raggamalte

43.
| kis ial
| peabteie sullane ollema.

44. | ial

45. | et tedda tenitarse waid el
tema tenib u. annab oma
Hinge Lunastamisse
Hinnaks

46. (Lunnan)

47.
| kisendama
| henda Arno

48. |

49.

50. | Agga

51.

52. | aitnud

1.

2. | sse | kohhal
| sinna | Sallo | seu

3.

4. | Sallo Ukse kulges | seu
| sedda

5. | se Sallo

6.

7. | Töid se Sallo
| heitsid | selle

8.
| heitsid

9. | kis eel n. tagga käisid

10.

11. | waatnud

12.

na Tawida Poeg hallasta miño pále!

49. Ning JEsus jái seisma/ ja käskis tedda enneſe jure kutſuda/ ja nemmad kutſusid ſedda Pimmedat/ ja ütlid temma wasto: Olle rahhul/ touſe ülles/ temma kutſub ſind.

50. Ning temma heitis omma Rüde enneſest ärra/ tousis ülles/ ja tulli JEſusſe jure.

51. Ning JEsus wastas/ ja ütlis temmale: Mis ſa tahhad/ mis ma ſulle pean teggema? Agga ſe Pimme ütlis: Rabboni/ et minna woiksin jälle nähha.

52. Ning JEsus ütlis temma wasto: Minne/ ſinno Usk on ſind awwitanud/ ja ſeddamaid nägi temma jälle/ ja läks JEſusſe järrele Te pääl.

Se XI. Pätük

1. Ning kui nemmad Jeruſalemma liggi ſaid/ Petwage ning Petania pole/ Ölli-Mä jure/ läkkitas temma kaks omma Jüngrist/

2. Ja ütlis nende wasto: Minge ſinna Allewiſe/ mis teie ees on/ ja ſeddamaid/ kui teie ſelle ſiſſe ſate/ leiate teie ühhe Warſa kinni kõdetud/ kelle Seljas ükſigi Inminenne ep olle iſtnud: Päästke temma lahti/ jo toge temma tenna.

3. Ja kui kegi teile ütleb: Miks teie ſedda tete? ütlege: Iſſandal on ſedda tarwis/ ſiis läkkitab temma tedda ſeddamaid ſeie.

4. Nemmad läksid ſinna/ ja leidſid ſe Warſa kinni kõdetud Wärrawa ees wäljas Tearro pääl/ ja päästsid temma lahti.

5. Ning monningad/ ke ſääl ſeiſid/ ütlid nende wasto: Mis teie tete/ et teie Warſa lahti päästate?

6. Agga nemmad ütlid nendele ninda/ kui JEsus olli käſknud/ ja nemmad lasſid neid minna.

7. Ning nemmad wiſid ſe Warſa JEſusſe jure/ ja pannid omma Rided temma pále/ ja temma iſtus temma Selja.

8. Agga paljo laotaſid omma Rided Te pále/ ja monningad raiuſid Puiſt Oksi/ ja pillotaſid neid Te pále laiale.

9. Ning need Eelkäijad ja Järreletullijad kiſſendaſid ja ütlid: Hoſſanna/ Kidetud olgo/ ke tulleb Iſſanda Nimmel.

10. Kidetud olgo meie Iſſa Tawida Rik/ mis tulleb Iſſanda Nimmel. Hoſſanna üllemel Körges.

11. Ning JEsus läks Jeruſalemma ja Jummala Kotta. Ja kui temma keik ſai läbbi katsnud/ ja Ohto jubba Kääs olli/ läks temma wälja Petania nende kahheteiſt kümnega.

12. Ja kui nemmad teiſel Päwal Pe-

Petaniast ärralähksid / olli temmal Nälg.

13. Ning kui temma kaugelt ühhe Wigipu Lehtega näggi / läks temma katsma / kas temma middagid selle päält piddi leidma. Ja kui temma temma jure sai / ei leidnud temma mu middakit / kui agga Lehte; Sest siis ep olnud weel Wigi-Marja Aeg.

14. Ja JEsus wastas ja ütlis temmale: Ärgo sinnust ükskigi iggawest emmamb Wilja sögo. Ja temma Jüngrid kuulsid sedda.

15. Ning nemmad said Jerusalemma. Ja JEsus läks Jummala Kotta / ja hakkas wälja ajama neid / ke müsid ja ostsid Jummala Koijas / ja Rahhawahhetajatte Lauad / ja Tui-Müjatte Pingid wiskas temma ümber.

16. Ja ei sallinud mitte / et kegi ühte Asja Jummala Koija läbbi piddi kandma.

17. Ning temma öppetas ja ütlis neile: Eks kirjotud olle / minno Kodda peab Palwe Koijaks kututama keigele Rahwale / agga teie olete tedda Röövli-Anguks teinud!

18. Ning Kirjatundjad ja üllemad Preestrid kulid sedda / ja otsid / kuida nemmad tedda piddid hukka saatma: Sest nemmad kartsid tedda / et keik Rahwas temma Öppetusse Immeks pannis.

19. Ning kui Öhto sai / läks temma Linnast wälja.

20. Ning warra hommikul näggid nemmad mööda minnes sedda Wigi Puud Jureni ärtra kuiwnud olewa.

21. Ning kui se Petrusse Mele tulli / ütlis temma: Rabbi / waata / se Wigipu / mis sinna ärraneedsid / on ärrakuiwnud.

22. JEsus wastas ja ütlis neile: Uskuge Jummalat.

23. Sest töest minna ütlen teile: kui kegi sesinnase Mä wasto ütleks; Tösta ennast üllest / ja heita ennast Merrese / ja ei mötlels kaksipiddi ommas Süddames / waid usseks / et sedda peab sündima / mis temma ütleb / siis peab temma sama / mis temma eal ütleb.

24. Sepärrast ütlen minna teile: Mis teie eal palludes püate / uskuge / et teie sedda ate / siis saab se teile.

25. Ja kui teie seisate / ja Palwed peate / siis andke andeks / kui teil middakit kellegi wasto on / et ka teie Issa / ke Taewas on / teile andeks andes teie Eksitussed.

26. Agga kui teie ep anna andeks / siis ep anna ka teie Issa / ke Taewas on / teie Eksitussed mitte andeks.

27. Ja nemmad said jälle Jerusalemma / ja kui temma Jummala Koijas köndis / tulli temma jure üllemad Preestrid ja Kirjatundjad ja le-

19. | ârra

13.

20. | kui nem̄ad warra homiko mâda
lâksid nâggid nem̄ad.

21. | tem̄ale

14.

22. | olgo teile Jum̄ala-Usk

15.

23. | Sago sa tôrtetud ja Mer-
resse heidetud

16.

24.

17.

25.

18.

26.

| wâyga ehmatar

27.

28. | Missuggusse Melewallaga

29. | wasto
| et kostage | ka
| missuggusse Melewallaga

30.

31. | piddasid nou issixeskes
| mitte

32. | kastsid nemmad sedda

33. | kostsid
| kostis
| Egga nimma teilegi ütlen
missuggusse Melewallaga

1. | kaewas Asset wina Marja
Lurro Törrele

2.

3.

4. | ja seddagi
| ja Cöid temma Pea lõhki
| teotud

5. | ddagi

6. | kui temmal nüüd
| olli
| omma n- | ka sedda
| küllab ehk nemmad wotwad mo

7.

8. E vid- Canst.

9.

Wannamad.

28. Ning ütlis temma wasto: Kelle Melewallast teed sa sedda/ ja kes on sulle sedda Melewalda annud/ et sa sedda teed?

29. Agga JEsus wastas ja ütlis nendele: Minna tahhan teilt ka ühhe Sanna küssida/ wastage mulle/ siis tahhan minna teile ütelda/ kelle Melewallast minna sedda teen.

30. Olli Johannesse Ristminne Taewast/ woi Innimessest? Kostke mulle.

31. Ning nemmad mötlid issi enneses/ ja ütlid: Kui meie ütleme: Taewast/ siis ütleb temma: Mispärrast ep olle teie siis tedda usknud?

32. Agga kui meie ütleme: Innimestest/ siis tulleh meil Rahwast karta/ sest nemmad arwasid keik Johannest töest Prohweti ollewa.

33. Ning nemmad wastasid ja ütlid: Meie ei tåa mitte. Ja JEsus wastas ja ütlis neile: Siis ep ütle minna ka teile/ kelle Melewallast minna sedda teen.

Se XII. Pätük.

1. Ning temma hakkas neile Tähhendamisse Sannade läbbi ütlema: üks Innimene istutas Wina-Mä/ ja teggi Aiad ümber/ ja aflutas sinna sisse Wina-Marja Surro-Tört/ ja teggi Torni/ ja andis sedda Wina-Mä Meeste Kätte wälja/ ja läks Wöra Male.

2. Ning kui Aeg olli/ läkkitas temma ühhe Sullast Wina-Mä-Meeste jure/ et temma Wina-Mä-Meestelt piddi Wina-Mä-Wilja wotma.

3. Agga nemmad wotsid ja peksid tedda/ ja saatsid temma tühjalt taggasi minnema.

4. Ja temma läkkitas jälle nende jure teise Sullase/ selle Päa wiskasid nemmad löhki Kiwwidega/ ja saatsid tedda häwwitud ärraminnema.

5. Ning ta läkkitas temma ühhe teise/ ja selle tapsid nemmad ärra/ ja mitto teisi/ muist peksid/ muist tapsid nemmad.

6. Üks ainus Poeg olli temmal alles/ ke temma Melest armas (olli)/ sedda läkkitas temma wiimseks ka nende jure/ ja ütlis: Jo nemmad minno Poega eest peaksid häbbenema.

7. Agga needsamma Wina-Mä Mehhed ütlid teine teise wasto: Se on se Pärria; Tulge/ tapkem temma ärra/ siis jääb Pärrandus meie pärralt.

8. Ning nemmad wotsid/ ja tapsid temma ärra/ ja wiskasid temma Wina-Määst wälja.

9. Mis wottab nüüd Wina-Mä Issand tehha? Kül temma tulleb/ ja hukkab ärra need Wina

Mä-Mehhed / ja annab Wina-Mäteiste Kätte.

10. Eks teie ka sedda Kirja olle luggenud? Se Kiwwi / mis Kodda-ehhitajad on ärrapölgnud / on parrajaks Nurga-Kiwwiks sanud.

11. Issandast on se sündinud / ja on meie Silmis üks Imme-Asi.

12. Ning nemmad püüdsid tedda kinni wotta / ja kartsid Rahwast; Sest nemmad moistsid / et temma nende päle sedda Tähhendamisse Sanna olli üttelnud. Ja nemmad jätsid tedda mahha / ja läksid ärra.

13. Ning nemmad läkkitasid temma jure monningad neist Wariserist ja Herodianrist / et nemmad tedda piddi Sannast tabbama.

14. Ja nemmad tullid ja ütlid temma wasto: Öppetaja / meie tääme / et sinna tössine olled / ja ei hole kellegist; Sest sinna ei panne mitte Innimeste Surust tähhele / waid öpetad Jummala Teed öiete; Kas sünnib Keisrile Kohto-Rahha anda / woi ei sünni? Kas peame andma?

15. Agga temma moistis nende Kawwalust / ja ütlis nende wasto: Mis teie mind kiusate? Toge mulle ühhe Krossi nähha.

16. Ja nemmad töid. Ja temma ütlis neile: Kelle Kuijo ja Pälekirri se on? Nemmad ütlid temmale: Keisri.

17. Ning JEsus wastas ja ütlis neile: Andke Keisrile / mis Keisri / ja Jummalale / mis Jummala (Kohhus) on. Ja nemmad immetellid tedda.

18. Siis tulliwad Sadduserid temma jure / ke ei ütle Ülestousmist ollewat / ja küssisid temmalt ja ütlid:

19. Öppetaja / Moses on meile kirjotanud / et kui kellegi Wend ärra surreb / ja Naest järrelle jättab / ja Lapsi ei jätta / siis peab temma Wend temma Naest wotma / ja omma Wennale Suggu saatma.

20. Nüüd olli seitse Wenda. Essimenne wottis Naese / ja surri ärra / ja ei jätnud Suggu.

21. Ja teine wottis temma / ja surri ärra / ja temma ei jätnud ka Suggu / ja ninda sammoti ka kolmas.

22. Ja keik seitse wotsid tedda / ja eiwwad jätnud Suggu. Keigewiimati surri ka se Naene.

23. Agga üllestousmisse / kui nemmad üllestouswad / kelles Naene peab temma ollema nende Hulgast? Sest temma on neile seitsme Naeseks olnud.

24. Siis wastas JEsus ja ütlis neudele: Eks teie se pärrast ei eksi / et teie Kirja ei moista / egga Jummala Wäggi?

25. Sest kui nemmad Surnust

10. | need Hone
| on kui kolbmata ärraheitmud

11. | meie Silma ees.

12.
| tundsid
| kohta

13. | de
| Heraderle Seltsist

14.
| ühhestki | pea | Lugga immeste
| sina
| tõe sees.
| ehk andmata ind. locu parall.

15. | kui | teadis.
| tema

16. | vasto

17. | kohhus-
| pannid tedda immeks

18.

19.

20. | kuitema ärrasuri

21.

22. | need
| imsekr

23. | me | seast
| mee

24.

25.

|wotta nemad Naest egga
takhä Mehhele

26. |kui

27.

28.

|ja

|se keigeüllen

29.

30.

|keigeüllen

31.

32. |hästi

33.

|keik

34.

35.

36.

37.

38.

|armastawad ob Sno. 20, 46,

nust sawad üllestousnud / siis ei kossi nemmad mitte / egga lasse ennast kossida / waid nemmad on otsego Inglid Taewas.

26. Agga neist Surnust / et need peawad üllestousma / eks teie olle luggenud Mosesse Ramatus / kuida Jummal temmaga räkis Põsas / ja ütlis: Minna ollen Abrahami Jummal / ja Isaki Jummal / ja Jakobi Jummal.

27. Jummal ep olle Surnude / waid Ellawade Jummal / sepärrast eksite teie wägga.

28. Ning üks neist Kirjatundjast kulli temma jure / ke neid olli kuulnud teine teist küssitellewa / ja et ta tädis / et temma neile hästi olli wastanud / küssis temma temmalt: Missuggune on suremb Kässosanna keigide sääst.

29. Agga JEsus wastas temmale: Se suremb keige Kässosannade sääst on se: Kule Israel / Issand meie Jummal / se Issand on üks.

30. Ja sinna pead Issanda omma Jummala armastama keigest omast Süddamest / ja keigest ommast Hingest / ja keigest ommast Melest / ja keigest ommast Wääst / se on suremb Kässosanna.

31. Ning teine on temma sarnane: Sinna pead omma Liggimest armastama / kui issiennast. Suremb neid ep olle ühtekit muid Kässosanna.

32. Ning se Kirjatundja ütlis temma wasto: Õppetaja / sinna olled töest öiete üttelnud; Sest üks Jummal on / ja ep olle mu / kui temma.

33. Ning tedda armastama keigest Süddamest / ja keigest Melest / ja keigest Hingest / ja keigest Wääst / ja Liggimest armastama kui issi ennast / on ennamb / kui Polletamisse Ohwrid ja muid Ohwrid.

34. Kui JEsus näggi / et temma olli targaste kostnud / ütlis temma tem̃a wasto: Sinna ep olle mitte kaugel Jummala Rigist ärra / ja üksigi ei julgend tedda ennamb küssida.

35. Ning JEsus kostis ja ütlis / Jummala Koijas õppetades: Kuida Kirjatundjad ütlewad / Kristust Tawida Poega ollewa?

36. Sest Tawid ütleb issi pühha Waimo läbbi: Issand on minno Issandale üttelnud: Istö minno parrama Käle / kunni minna sinno Waenlased pannen sinno Jalge Alluseks.

37. Tawid kutsub jo issi tedda Issandaks / kui temma siis temma Poeg on? Ning paljo Rahwast kulis tedda hääl Melel.

38. Ning temma ütlis nende wasto omma Õppetusses: Hoidke ennast Kirjatundjade eest / ke pitka Rietele püüdwad käia / ja tahtwad

Terretamisſed Turrode pääl.

39. Ja tahtwad üllemas Paikas Koggoduſſe Koijas ja wõral Peul üllemal Otſal iſtuda.

40. Ke ärraſõwad Leſſede Honed/ ja Silma-kirjaks piddawad nemmad pitkad Palwed. Needſammad peawad ſeddaſuremat Hukkatuſt ſama.

41 Ning JEſus iſtus Jummala Kirſto kohta/ ja watis/ kuida Rahwas Rahha wiſkas Kirſto/ ja paljo Rikkad wiſkaſid paljo.

42. Ning üks Waenetulli ja wiſkas kaks Weringit ſiſſe/ ſe on üks Runſtik.

43. Ning temma kutſus omma Jüngrid enneſe jure/ ja ütlis neile: Tõeſt minna ütlen teile/ et ſeſinnane waene Leſk ennamb on Kirſto panud/ kui keik muud/ ke on ſiſſe pannud.

44. Seſt nemmad on keik ſedda/ mis neil ülle on/ ſiſſe pannud; agga temma on ommaſt Waeſuſſeſt keik/ mis temmal on olnud/ omma koggona Warra ſiſſepannud.

Se XIII. Pätük.

1. Ning kui temma Jummala Koijaſt wälja läks/ ütlis üks temaſt Jüngriſt temma waſto: Õppetaja/ wata mähherduſed Kiwwid ja mähherduſed Üllesehhitamiſſed need on.

2. Ning JEſus waſtas ja ütlis temmale: Kas ſjuna nääd/ neid ſuri üllesehhitamiſſi? Seie ei jä Kiwwi Kiwwi pääle/ mis ei kiſſuta ärra.

3. Ja kui temma Õlli Mä pääl iſtus Jummala Koija kohta/ küſſid tenimalt iſſipäines Petrus ja Jakob/ ja Johannes ja Andreas.

4. ütle meile/ mil Ajal ſe peab ſündima/ ja mis peab Tähheks ollema/ millal keige ſe pääle peab Otſ ſama?

5. Agga JEſus waſtas neile/ ja hakkas ütlema: Katſke/ et teid ükſigi ärra ei ekſita.

6. Seſt paljo tullewad minno Nimme pääl/ ja ütlewad ennaſt mind ollewa/ ja petwad mittogi.

7. Agga kui teie Sõdda ja Sõdda-Hääld kulete/ ſiis ärge kartke/ ſeſt ſedda peab ninda ſündima. Agga weel ep olle Otſ kä.

8. Seſt Rahwas touſeb Rahwa waſto/ ja Kunningriik Kunningrigi waſto/ ja Ma-Wärriſemiſſed peawad ollema mitmes Paigus/ ja peab Nälja ja Kohkumiſt ollema.

9. Se on ſe Hädda Alguinne; Agga hoidke teie ennaſt; Seſt nemmad andwad teid ärra ſure Kirko Kohto/ ja Kogdoduſte Kotta/ ja teid pekſetakſe/ ja wiakſe Mawallitſejade ja Kunningade ette minno pärraſt neile Tunniſtuſſeks.

10. Ja keigele Rahwale peab en-

ne

39. | essimested Pingid
| üllemat Ossa Laudas
wõõras peal

40. | Leskede
| tewad

41. | hal | tema
| pani
| pannid

42. | waene Lesk

43. | hüdis
| Naene | Rahha

44. | omast liast warrandusest
| oma Toitust

1. | ennä

2 | need sinatsed sured Honed
| eta
| pea ärrakistama

3. | hal

4. | se Täht on, mis se keik
peab tõeks sama

5. | kostis

6. | et minna se olles
| wotwad paljo eksitada

7. | dest ja Lõa Inttudest
| ehmatage

8 | üller
| monnes
| seggased Asjad peawad

9 | se waewa hakkatus
| katske | ette
| suurte kohhutte kätte
| ddadesse

10.

11.
|enne mitte
|ial |sammal

12. |toega |omma

13. |peab |ma
|kannatab
|samma päseb

14. |mist se
|kus ta ei pea seisma
|need

15. |se mitte
|sinna |omast
|ärra

16. |mitte |kube ärra

17. |on ja neile ker immetamma
neil Päiwil

18.

19. |mähhärd ust
|siit sadik
|sühhärd ust

20.

21.
|se on

22.
|tous wad ülles
|ta |teggusid

23.

24.

25. |need wäed, mis taewas
on, köikutakse

26.

27.

ne sedda Ewangelium kulutadama.

11. Agga kui nemmad teid weawad ja ärraandwad / siis ärge murretsege se eest / mis teie peate räkima / ja ärge mötlege enne mitte se päle / waid mis teil sel Tunnil annetakse / sedda rägige / sest teie ep olle mitte need / ke peawad räkima / waid Pühha Waim.

12. Agga siis annab Wend Wenda ärra Surma / ja Issa Last / ja Lapsed pannewad Wannemade wasto / ja saatwad neid Surma.

13. Ning teid wihkatakse keigist minno Nimme pärrast. Agga ke otsani kindel jääb / se saab önsaks.

14. Agga kui teie sedda Kaotamisse-Hirmo nähha sate / kummast Prohweet Taniel on üttelnud / et temma seisab / kussa temma Kohhus ep olle / (ke sedda loeb / pango sedda tähhele) Ke siis Juda Maal on / pöggenego Mäggede päle.

15. Ning ke üllewel Kattusse pääl on / ärgo tulgo mahha Kotta / ja ärgo mingo mitte sisse middakit on Koijast wotma.

16. Ning ke wäljas on / ärgo tulgo taggasi omma Riet wotma.

17. Agga Hädda neile / ke käima pääl / ja Lapse-Immetajad on sel Ajal.

18. Agga palluge / et teie Pöggeneminne mitte ei juhho Talwel.

19. Sest neil Päiwil peab sähhärdune Willetsus ollema / kui eal ep olle olnud Loma Algmissest / mis Jummal on lonud / seie Ajani / ning kui ka ei pea sündima.

20. Ning kui Issand neid Päiwi ep olleks lühhendanud / siis ei päseks üksigi Innimenne / agga nende ärrawallitsetude pärrast / kedda temma on ärrrawallitsenud / on temma neid Päiwi lühhendanud.

21. Kui kegi siis teie wasto ütleb: Waat / siin on Kristus / ehk waat / sääl on temma / ärge uskuge.

22. Sest siis touswad Walle-Kristussed / ja Walle-Prohwetid / ja tewad Tähhed ja Immed / et nemmad ka neid ärrawallitsetud saaksid ärraeksitama / kui se woiks sündida.

23. Agga teie hoidke ennast / waat / minna ollen teile keik enne ärraräkinud.

24. Agga neilsammil Päiwil / pärrast sedda Willetsust / lähheb Päiwlik pimmedaks / ja Ku ei anna omma Walget.

25. Ning Taewa Tähhed langewad mahha / ja Taewa Wäed likuwad.

26. Ja siis näwad nemmad Innimesse Poja Pilwes tullewa sure Wä ja Auoga.

27. Ja siis läkkitab temma omma Inglid / ja koggub omma ärrawal-

wallitsetud kokko nelja Tule Nurgast/ Ma Otsast Taewa Otsani.

28. Agga Wigipuust öpke se Tähhendamisse Sanna: Kui temma Oks Werrele lähhäb/ ja Lähte ajab/ siis moistate teie/ Sui liggi ollewa.

29. Ninda ka teie/ kui teie neid Asjo näte sündiwa/ siis moistke/ et se lähhidel on Uk e ees.

30. Töest minna ütlen teile: Sesinnane Suggu ei löppe ärra/ kunni se teik sünnib.

31 Taewas ja Ma lähheb hukka/ agga minno Sannad ei lähhe mitte hukka.

32. Agga sedda Päwa ja Tundi ei tåa üksigi/ ei Inglidke Taewas/ egga Poeg/ kui Issa üksi.

33. Katske/ walwage ja palluge/ sest teie ei tåa mitte/ millal se Aeg on.

34. Otse kui üks Innimenne/ ke wöra Male läks/ ja jättis omma Kodda mahha/ ja andis omma Sullastele Melewalda/ ja igga ühhele omma Tööd/ ja Ukse-Hoidjad käskis temma walwada.

35. Sepärrast walwage: Sest teie ei tåa/ mil Aial se Koija-Issand tulleb/ Öhtul/ woi kesk Ö Aegus/ ehk Kukke Laulo-ajal/ woi warra homikul.

36. Et temma ei tulle äkkiselt/ ja ei leia teid maggamast.

37. Agga mis ma teile ütlen/ sedda ütlen minna keigele: Walwage.

Se XIV. Pätük

1. Agga kahhe Päwa pärrast olli Paasja/ (Lihhawotme) ja hapnematta Leiwa (Päwad)/ ja üllemad Preestrid ja Kirjatundjad noudsid/ kuida nemmad tedda Kawwalussega piddid kinniwotma/ ja ärratapma.

2. Agga nemmad ütlid: Ei mitte Pühhade Ajal/ et Messamist Rahwa sääs ei touse.

3. Ning kui temma Petanias olli Simona se Piddalitöbbise Koijas/ ja Laual istus/ siis tulli üks Naene/ sel olli üks Klaas selge ja kallist Nardi Salwi/ ja temma murdis se Klasi katki/ ja wallas sedda temma Pähha.

4. Agga monningad ollid issi enneses wihhaseks se päle/ ja ütlid: Mis tarwis on sesinnane Salwi Hukkataminne sündinud?

5. Sest sedda olleks kölband ärramüa/ ennamb kui kolme saa Krossi eest/ ja Waestele anda/ ja nemmad nurrisesid temma päle.

6. Agga JEsus ütlis: Jätke temma Rahhul/ mis teie tedda waewate? Temma on hääd Tööd minnule teinud.

7. Sest Waesed on ikkas teie jures/ ja teie woite neile hääd tehha/ kui teie tahhate; Agga mind ep olle teil iggakord.

8. Tem

28. | öppige
| wad
| wad | tuñete

29. | nâte, sedda (kâix)
| tundke

30. | mitte
| Pollwe-rahwas
| saab sündinud

31. | Oppewad ârra
| Oppe mitte ârra.

32. | sest Pâwast ja sest Tuñist ei
| agga

33.

34.
| el teña piddi walwama.

35.

36.

37

1. | sa
| need | need
| l. obsisid

2. | nne

3. | lle
| Alapas:tri –

4. | tte Meel sai pakkaks

5. | woimud
* Gr. Denarius h. l. Krossi
ten Joh. 12, 5 post Tinga
| said kurjaks

6. | temale Waewa tete?
| minno wasto

7 | kui teie takkate

8.
|tusseks

9. |sesam̃a Arno-ägyetust |keiges
|sesim̃ane

10. |neist kakhestteistkümnest
|tte
|neide kätte piddi ärraandma.

11.
|woiks parrajaste arraanda
neide kätte.

12. |mil nem̃ad Pasa-Talle
tapsid
|kus sa takhad

13. |de
|käige

14 |selle |st
|kus ma sedda Pasa Talle

15. |N. sesam̃a
|üllema Toa, mis wahmis on

16.

17. |N. kui Ohto sad

18.

19.

20. |kostis
|neist kakhestteistkümnest

21.
|hea olleks tem̃ale

22. |õn̄istas

23.

8. Temma on teinud / mis ta on woinud / temma on enne joudnud minno Jhho woidma Matmisseks.

9. Töest minna ütlen teile / kus eal Ewangelium kulutakse koggonas Mailmas / sääl peab ka temma Mälletusseks rägitama / mis temma on teinud.

10. Ning Judas Iskariot / üks nende kahheteistkümnede Seltsist läks üllema Preestride jure / et temma tedda piddi ühendele pettisel kombel ärraandma.

11. Agga kui nemmad sedda kuulsid / said nemmad röömsaks / ja tootasid temmale Rahha anda. Ja temma katsus / kuida temma tedda parrajaste piddi woima pettisel kombel ärra anda.

12. Ning esimesse hapnematta Leiwa Päwal / kui Paasja-Talle tappeti / ütlid temma Jüngrid temmale: Kuhho tahhad sa / et meie peame minnema / ning walmistama / et sa Paasla-Talle woid süa.

13. Ning temma läkkitas kaks ommast Jüngrist / ning ütlis neile: Minge Liña / ning teie wasto tulleb üks Innimenne / ke kannab ühhe We-Krusi; Minge temma järrele /

14. Ning sääl / kuhho temma sisse lähhäb / üttelge Koija Issandale: Öpetaja ütleb: Kus on Wõrade Tubba / et minna sääl omma Jüngridega Paasja-Talle woin süa?

15. Sis temma teile näitab ühhe sure ehhitud Tubba walmistud ollewa; sääl walmistage meile.

16. Ning temma Jüngrid läksid ärra / ja said Linna / ja leidsid ninda / kui temma neile olli üttelnud / ja nemmad walmistasid Paasja-Talle.

17. Agga Öhtul tulli temma ninde kahheteistkümnega.

18. Ning kui nemmad Laual istsid ja söid / ütlis JEsus: Töest minna ütlen teile / et üks teie sääst / ke minnoga söob / mind pettisel kombel ärraannab.

19. Ning neñad hakkasid kurwaks minnema / ja järrestikko temma wasto ütlema: Minnaks se ollen? Ja teine jälle: Minnaks se ollen?

20. Agga temma wastas ja ütlis neile: üks kahheteistkümnest Seltsist / ke minnoga Waagnasse kastab.

21. Innimesse Poeg lähheb kül ninda / kui temmast on kirjotud; Agga Hädda selle Innimesse / kelle läbbi Innimesse Poeg ärra antakse; Parramb ofteks / et sesamma Innimenne ep olleks eal sündinud.

22. Ning kui nemmad sölwad / wottis JEsus Leiba / tännas / murdis ja andis neile / ja ütlis: Wotke / söge / se on minno Jhho.

23. Ja wottis Karrika / tännas / ja andis neile / ja nemmad jöid keik sel-

teile seest.

24. Ning temma ütlis neile: Se on minno Werri/ se Ue Sáduse (Werri)/ mis mitmede eest ärrawallatakse.

25. Tõest minna ütlen teile/ et minna eddespiddi ei jo sedda Winapu-Wilja/ se Päwast/ kui minna sedda uut joon Jummala Rigis.

26. Ning kui nemmad Kitusse-laulo said laulnud/ läksid nemmad Õlli-Mäle.

27. Ning JEsus ütlis nende wasto: Sel Õsel pahhandate teie ennast teik minnust; Seest se on kirjotud: Ma tahhan Karjast lüa/ ja Lammad pillotakse laiale.

28 Agga pärrast/ kui minna saan üllestousnud/ tahhan minna teie eel minna Kalilea Male.

29. Agga Petrus ütlis temmale: Ehk teik peaksid ennast sinnust pahhandama/ ei te minna sedda siski.

30. Ning JEsus ütlis temma wasto: Tõest minna ütlen sulle: Tänna selsinnatsel Õsel/ enne kui Kuk kakskord laulab/ salgad sinna mind kolm kord ärra.

31. Agga temma ütlis weel pälegi: Ehk ma sunnoga peaksin surrema/ ei tahha ma siski sind ärra salgada. Selsammal kombel ütlid ka nemmad teik.

32. Ning nemmad tullid ühhe Moisa jurre/ kelle Nimmi Ketsemane olli/ ja temma ütlis omma Jüngridele: Istuge seie mahha/ senniks kui minna Palwed teen.

33. Ja temma wottis Petrust ja Jakobe/ ja Johannest ennesega/ ja hakkas wärrisema ja ahhastama.

34. Ning ütlis nende wasto: Minno Hing on wägga kurb Surmani; Jäge seie/ ja walwage.

35. Ja temma läks pissut emale/ ja langis Ma pale mahha/ ja palus/ et kui woiks olla/ se Tund temmast piddi möda minnema.

36. Ning ütlis: Abba Issa! teik woid sinna tehha: Wotta se Karrika minnust ärra/ agga ei mitte/ mis minna/ tuid mis sinna tahhad.

37. Ja temma tulli/ ja leidis neid maggamast/ ja ütlis Petrusse wasto: Simon/ maggad sa: Eks sa suda ühhe Tundi walwada?

38. Walwage ja piddage Palwed/ et teie ei sa Kiusatusse sisse: Waim on kül walmis/ agga Lihha on nödder.

39. Ning temma läks jälle/ ja piddas Palwed/ ja ütlis needsamma Sannad.

40. Ning temma tulli jälle taggasi/ ja leidis neid ta maggamast/ (sest nende Silmad ollid Unnest rasked) ja nemmad ei täädnud mitte/ mis nemmad temmale piddid wastama.

41. Ning

24.

.....

25.

26.

27. selsinatsel Ôsel wottate teie
reix ennast minnust pakkandada
|baid peab laiale pillatama

28.

29.

30.
|saab laulmud

31. |mitte

32.

~~|wasto~~
|istne

33.
|wâgga

34.

35. |lugger

36. |takkan, waid

37. |sina ei |

38. |luggege

39. |lugger

40. |tema

41. | nende wasto | weel peäle
| kül sest

42. | ä

43. | neist kahhest
| nende

44. | Agga
| tedda wotke kiñi

45. | sinna sai, tulli
| jure
| mittokonda

46.

47.

48. | läinud

49.

| on keik sündinud et kirjad
piddid töeks sama.

50.

51.

52. | dda kallist

53.

54. | käis
| ia sisse sai
| sullas te jure ühhes mahha

55.

56.

57.

58.

41. Ning temma tulli kolmat puh ho/ ja ütlis neile: Magage pärrast/ ja hingage; jubba saab/ Tund on kääs. Waat/ Innimesse Poeg annetakse Pattuste kätte.

42. Touske ülles/ läkki. Waat/ minno Ärra-andja on liggilähhidel.

43. Ja seddamaid/ kui temma alles räkis/ tulli Judas/ ke üks olli kahheteistkümne Seltsist/ ja temmaga paljo Rahwast Moögade ja Nuiadega/ üllema Preestride ja Kirjatundjade ja Wannamade jurest.

44. Ning se/ ke tedda pettisel kombel ärraandis/ olli neile ühhe Tähhe andnud/ ja üttelnud: Kellel minna Suud annan/ se on se samma/ hakkage temmast kinni/ ja wige tedda julgeste ärra.

45. Ning kui temma tulli/ astus temma warsi temma liggi/ ja ütlis: Rabbi/ Rabbi/ ja andis temmale Suud.

46. Ning nem̃ad pistsid Kääd temma külge/ ja wotsid temma kinni.

47. Agga üks neist/ ke saäl jures seisid/ tombas Moöga wälja/ ja löi üllema Preestri Sullast/ ja raius temma Körwa mahha.

48. Ning JEsus wastas/ ja ütlis neile: Teie ollete wälja tulnud otsego Röövli päle/ Moögade ja Nuiadega mind kinniwotma.

49. Minna ollen iggapääw teie jures olnud/ Jummala Koijas öppetamas/ ja teie ep olle mind mitte kinniwotnud; Agga (se sünnib) et Kirri peab töeks sama.

50. Ja keik jätsid tedda mahha/ ja läksid pakko.

51. Ning üks Poismees käis temma järrele/ sel olli linnased Rided Säljas palja Ihho pääl/ ja nored Mehhed wotsid tedda kinni.

52. Agga temma jättis se linnast Ride mahha/ ja pöggenes allasti nende kääst ärra.

53. Ning nemmad wisid JEsust üllema Preestri jure. Ning temma jure tullid keik üllemad Preestrid/ ja Wannamad ja Kirjatundjad kokko.

54. Ning Petrus tulli kaugelt temma järrele/ senni kui temma (sai) üllema Preestri Kotta/ ning temma istus Sullaste sekka mahha/ ning sojendas ennast Tulle jures.

55. Agga üllemad Preestrid ning koggona suur Kirkokohhus otsisid Tunnistust JEsusse wasto/ et nemmad piddid tedda Surma saatma/ ning ewwad leidnud mitte.

56. Sest paljo tunnistasid Walled temma päle/ ning nende Tunnistus ei läinud korda.

57. Ning monningad tousid ülles/ ja tunnistasid Walled temma päle/ ja ütlid:

58. Meie olleme kuulnud ütlewad:

Minna tahhan se Jummala Kodda/ mis Kättega on tehtud/ mahhakiskuda/ ja kolme Päwadega teisk ülles-ehhitada/ mis ep olle mitte Kättega tehtud.

59. Ja ninda ei sündind nende Tunnistus kokko.

60. Ning üllemb Preester tousis ülles nende keskelt/ ja küssis JEsusse ja ütlis: Eks sa middakit ei wasta/ mis (on se/ mis) need sinno wasto tunnistawad?

61. Agga temma jäi waid/ ning ei kostnud middakit. Taas küssis temmalt üllemb Preester/ ja ütlis temmale: Sinnaks se Kristus olled selle körgekideto Jummala Poeg?

62. Agga JEsus ütlis: Minna ollen se. Ja teie sate näggema Innimesse Poega Jumala Wäe parramal Kääl istwa/ ning tullewa Taewa Pilwes.

63. Siis kiskus üllemb Preester omma Kube löhki/ ja ütlis: Mis meil ennamb Tunnistusse-mehhi tarwis on.

64. Teie ollete sedda Jummala-Teotamist kuulnud/ mis teie arwate? Agga nemmad moistsid keik/ tedda Surma wäärt ollewa.

65. Ning monningad wotsid temma päle sülletada/ ja temma Silmi kinnikatta/ ning tedda Russikadega lüa/ ning temma wasto üttelda: Moista meile. Ja need Sullased löid temma Körwade äre.

66. Ning kui Petrus al Koilas olli/ tulli üks üllema Preestri Tidrokust.

67. Ning kui temma Petrust näggi ennast paistwa Tulle äres/ watis temma tem̄a Silmi/ ja ütlis: Ning sinnagi ollid se Natsaretti JEsussega?

68. Agga temma salgas ja ütlis: Minna ei täa/ eiga moista/ mis sa ütled. Ja temma läks wälja oue/ ja Kuk laulis.

69. Ning se Tüdruk näggi tedda jälle/ ja wottis üttelda neile/ ke sääl seisid: Se on nende seltsist.

70. Agga temma salgas taas. Ning ürrikesse Aja pärrast ütlid need/ ke sääl jures seisid/ Petrusse wasto: Töest sinna ollid nende seltsist; Sest sinna olled Kalilea Ma-mees/ ja sinno Keel on sedda Wärki.

71. Agga temma hakkas needma/ ja wandma: Minna ei tunne sedda Innimest/ kedda teie rägite.

72. Ning Kuk laulis teistkorda/ siis tulli Petrusse Mele se Sanna/ mis JEsus olli üttelnud tem̄a wasto: Ennego Kuk kaks korda saab laulnud/ salgad sinna mind kolmkord ärra. Ja temma hakkas wäljaminnes nutma.

Se XV. Pätük.

1. Ning warsi warra homikul piddasid üllemad Preestrid Wannemade/ ja Kir-

ja

59.

60.

61.
/wusto:

62. /peale
/istwad /dega

63

64 /kohhut, el

65.

66. /Oue peal

67. /sojendawad
/peâle
/ra

68. /ri ma moista egga tea

69 /hakkas ütlema
/ûks nende seast

70. /jälle
/seast
/käib /woisi

71. /ma

72. /kui
/kattis omad Lihwad kinni ja
nuttis.

1.

| Nou | ſiddeſid

2. | ~~ſe Ina~~ ſinna ſe Indarahwa
| Iah

3.

4.

5. | was ~~tand~~

6. | lahti palluſid

7. | Agga ſeal olli ûgg, kedda hûti Parnabaas
kis olli kinnipandud nende Mäſsajat
tega, kis Mäſsamiſſe ſeer ollid ûhhe
ärratapmud.

8.
| wagga

9. | rahwa

10.

11

12. | ~~ride~~ warto

13.

14.

15. | pütſaga
| andis ſeina Jeſuſt ärra
N. Jeſus ſolte [illegible]

16. ~~Kora~~ ſinna ſiſſe mis on ſe
kohto kodda
| kein ſedda

17.
| umber | puunuſid

18.

19.

20. | wotſid

jatundjadega Rom / ja se koggona suur Kohhus / ning kõdsid JEsust / ja andsid tedda ärra Pilatusselle.

2. Ning Pilatus küssis temmalt: Olled sa Judalaste Kunningas? Ning temma wastas / ja ütlis temmale: Ja minna ollen.

3. Ning üllemad Preestrid kaebasid mönda temma päle

4. Agga Pilatus küssis temmalt jälle / ning ütlis: Eks sa middakit ei wasta? Waat / kui paljo nemmad sinno wasto tunnistawad.

5. Agga JEsus ei kostnud ennamb middakit / ninda et Pilatus jäi immetellema.

6. Agga Pühhade Aegus laskis temma neudele ühhe Wangi lahti / kedda nemmad eal püüdsid.

7. Agga üks / Nimmega Parrabas olli wangis Mässajadega / kes Mässamisses ollid ühhe ärratapnud.

8. Ning Rahwas kissendas / ja hakkas palluma / et temma ninda piddi teggema / kui temma neile ikka olli teinud.

9. Agga Pilatus wastas neile / ja ütlis: Kas teie tahhate / et ma teile sedda Judalaste Kunningast pean lahti laskma?

10. Sest temma tädis / et need üllemad Preestrid tedda kaddedusse pärrast ollid ärraandnud.

11. Agga üllemad Preestrid kihhutasid Rahwast / et temma ennemmune Parrabast neile piddi lahti laskma.

12. Agga Pilatus wastas ja ütlis jälle neile: Mis siis teie tahhate / et ma pean teggema sellega / kedda teie ütlete Judalaste Kunningast olleva.

13. Nemmad kissendasid taas: Lö tedda Risti.

14. Agga Pilatus ütlis nende wasto: Mis temma siis kurja teinud? Ja nemmad kissendasid weel ennamb: Lö tedda Risti.

15. Agga Pilatus tahtis Rahwa Mele pärrast tehha / ja laskis neile Parrabast lahti / ja andis JEsust nende kätte / kui temma tedda sai peksnud / et tedda piddi Risti löddama.

16. Agga Söddamehhed wisid tedda ärra Kohtohotta / ja kutsusid koggoma Hulka kokko.

17. Ja pannid ühhe Purpuri Rüde temma Selga / ja palmilid ühhe kibbowitsa Kroni / ja pannid se temma Pähha.

18. Ning wotsid tedda terretada: Terre Judalaste Kunningas.

19. Ja löid temma Pähhä Pilliroaga / ja süllätasid temma päle / ja langsid Pölweli mahha / ja kummardasid temma ees.

20. Ning kui nemmad tedda said naernud / tõmbasid nemmad se Purpuri Rüe temma Selgast ärra / ja pan-

pannid temmale ommad Rided Selga/ ja wisid tedda wälja/ et nemmad tedda piddid Risti löma.

21. Ja nem̄ad sundsid wäggist ühhe möda minnewa/ sedda Simona/ ke olli Kireni Linnast (ke wäljalt tulli/ Alexandri ning Ruhwi Issa) et temma piddi temma Risti kandma.

22. Ning nemmad wisid tedda Kolgata Paika/ se on ärraselletud/ Pää-Lae Asse.

23. Ja nemmad andsid temmale jua Mirriwina/ agga temma ei wotnud mitte.

24. Ning kui nemmad tedda said Risti lönud/ jaggasid nemmad temma Rided/ ja heitsid Liisko nende pärrast/ mis igga üks piddi sama.

25. Agga se olli kolmanda Tunni Ajal/ kui nemmad tedda Risti löid.

26. Agga temma ülle olli kirjotud/ mis Süüd temma päle aeti: Se Judaliste Kunningas.

27. Ning nemmad löid temmaga kaks Röövlid Risti/ teist parrama/ ja teist temma pahhama pole.

28. Siis sai se Kirri töeks/ mis ütleb: Temma on ka Üllekohtuste sekka arwatud.

29. Ning need/ ke möda läksid/ teotasid tedda ja nikkotasid om̄ad Pääd/ ja ütlid: Kaunis kül sinna Jummala Kodda mahhakissud/ ja kolmil Päiwil ülles ehhitad.

30. Aita issi ennast/ ja tulle Risti päält mahha.

31. Ja nindasammoti naersid tedda ka need üllemad Preestrid issikeskes/ Kirjatundjadega/ ja ütlid: Muid on temma aitnud/ ennast ei woi temma mitte awwitada.

32. Se Kristus Israeli Kunningas astko nüüd mahha Risti päält/ et meie näme ja ussume. Ja need/ ke temmaga ühtlasse Risti ollid lödud/ teotasid tedda.

33. Ning kuendal Tun̄il tulli Pimmedus ülle koggona Ma ühheksama Tunni sadik.

34. Ja ühheksamal Tunnil kissendas JEsus sure Hälega ja ütlis: Eli/ Eli Lamma Sabagtani/ se on/ mo Jummal/ mo Jummal/ miks olled sinna mind mahhajätnud?

35. Ning kui monningad/ ke sääl liggi seisid/ sedda kuulsid/ ütlid nemmad: Waat/ temma kutsub Eliast.

36. Siis jooksis üks/ ja täitis ühhe Käsna ättikkaga/ ning pistis temma Pilli-Roootsa/ ja jotis tedda/ ja ütlis: Oot/ las katso! Kas Elias tulleb tedda mahhawotma.

37. Agga JEsus kissendas sure Hälega/ ja heitis Hinge.

38. Ning se ettepodud Tek (keige pühhama Paiga ees) Jummala Koijas katkes kahheks katki/ üllewelt allomisse Otsa.

39. Ag-

21.

22.

23. | ga seggatud

24.

25. | posid

26. | Agga se kirri temma Surma Su
pärrast olli ~~[illegible]~~ ülle temma
Rea kirjotud

27.

28.

29. | wanga | woi kis sa

30.

31.
| issi

32. | distipodud

33. | kui se kuer Tundolli, siis
sai
| keige se ma

34.
| ärrasellettud

35. | neist
| [illegible] | kui nemmad

36. | Wampo
| same nähha

37.

38. | kärriser löhki rahhers
tükkiks üllemast Otsast
allamast sadik

39. | kohhal

40

41. | ühtlaise ollid üller-läinud

42. | kälte tulnud
| Pühhade Laupääro

43. | jure | eñesele

44. | ärrafurnud
| temalt | jo

45.

46. | mähkis

47. | kaljo sirse ~~Hana Hase~~
~~olli~~ olli räiutud

1. | Ema

2.

3.

4. | näggid nemad

5.

6. | ni wägga

39. Agga kui se Pälik / ke temma wasto seisis / näggi / et temma ninda kissendades Hinge heitis / ütlis temma: Tõest se Innimenne olli Jummala Poeg.

40. Agga sääl olli ka Naesi emalt waatmas / kelle sääs olli Maria Magdalena / ja Maria se weike Jakobi / ja Joseffe Emma ja Salome.

41. Ke ka ollid temma järrele käinud / kui temma Kalilea Maal olli / ja tedda teninud / ja paljo muid Naesi / ke temmaga ollid üllestulnud Jerusalemma.

42. Ning kui jubba Ohto sai / sest et se walmistamisse Pääw olli / se on se Eelpühha.

43. Siis tulli Josep Arimatiast / üks aus Rai-Issand / ke isse ka otis Jummala Riki / se julgis ja läks Pilatusselt / ja pallus temmalt JEsusse Jhho.

44. Agga Pilatus panni immeks / et temma jubba surnud olli / ning kutsus se Pälikko enese jure / ja küssis / kas temma jubba ammo ärrasurnud?

45. Ning kui temma sedda Pälikkult täda sai / andis temma se Jhho Joseppile.

46. Ja temma ostis kallist linnast Riet / ja wottis tedda mahha / ja mässis tedda se kalli linnase Nide sisse / ja panni tedda sinna Hauda / mis olli Kiwwi sisse raiotud / ja weretas sinna Kiwwi Haua Ukse ette.

47. Agga Maria Magdalena / ja Maria Joseffe Emma waatsid / kuhho tedda pandi.

Se XVI. Pätük

Ewangel: Kristuss. Üllestous-misse Päwal.

1. Ning kui se suur Pühha sai möda läinud / ostis Maria Magdalena / ja Maria Jakobi / ja Salome kallist Rohtu / et nemmad piddid tullema / ja tedda woidma.

2. Ning nemmad tullid wägga warra Päwa tousles / esimesse Näddala Päwal Haua jure.

3. Ning ütlid isikeskes: Kes weretab meile se Kiwwi Haua Ukse päält ärra?

4. Ning nemmad waatsid sinna / et se Kiwwi olli ärraweretud; Sest temma olli wägga suur.

5. Ning nemmad läksid Haua sisse / ja näggid ühhe nore Mehhe parramal Kääl istwa / sel olli pitke walge Riet Seljas. Ja nemmad ehmatasid ärra.

6. Agga temma ütlis nende wasto: Ärge ehmatage / Teie otsite Natsaretti JE-

JEsust/ ke Risti olli podud. Temma on üllestousnud/ temma ep olle siin/ wata sedda Asset / kuhho nemmad tedda ollid pannud.

7. Agga minge/ ja üttelge temma Jüngridele/ ja Peetrusele/ et temma teie eel lähhäb Kalilea Male. Sääl sate teie tedda nähha/ ninda kui temma teile on üttelnud.

8. Ning nemmad läksid ruttuste wälja/ ja jooksid Haua juurest ärra; Sest nende päle olli Wärriseminne ja Ehmatamminne tulnud/ ja ei ewwad üttelnud kelligele ühtegit / sest nemmad kartsid.

9. Agga kui temma olli üllestousnud warra/ esimesse Näddala Päwal/ siis näitis temma ennast essiti Marial Magdalenal/ kellest temma seitse kurja Waimo olli wälja ajanud.

10. Se läks ja kulutas neile/ ke temmaga ollid olnud/ ke kurwad ollid ja nutsid.

11. Ja need/ kui nemmad kuulsid/ et temma ellas/ ja temmast olli nähtud/ ei usknud mitte.

12. Agga pärrast/ kui kaks neist käisid / näitis temma ennast teisel Näul/ kui nemmad Male läksid.

13. Ning needsammad läksid ka/ ja kulutasid sedda teistele/ agga nemmad ei usknud neidke mitte.

Ewangel: Kristusse Taewa Minnewisse Päwal.

14. Wimaks / kui need üksteist kümmend Laual istsid / näitis temma ennast/ ja söitlis nende uskmatta/ ning kange Südda/ et nemmad neid es olli usknud / ke tedda ollid nähnud üllestousnud ollewad

15. Ning temma ütlis neile: Minge keige Ma Ilma/ ja kulutage Ewangeliummi keige Linnale.

16. Ke ussub ning saab ristitud/ se saab önsaks. Agga ke ei ussu/ tedda peab hukkamoistetama.

17. Agga neile/ ke sawad usknud/ peawad needsuggused Tähhed Märgiks ollema: Minno Nimmel peawad nemmad kurjad Waimud wälja ajama/ ne Keledega räkima.

18. Ussisid ärra ajama/ ja kui nemmad Surma jomisse jowad/ ei pea neile sest ühtegit Wigga sama. Haigede päle peawad nemmad Käsi pannema/ ning nemmad peawad parramaks sama.

19. Ning Issand/ kui temma nendega sai räkinud/ woeti üles Taewa/ ja istub Jummala parramal Käel.

20. Agga nemmad läksid wälja/ ning ütlid Jutlust keigis Paigus/ ja Issand aitas neid / ja kinnitas sedda Sanna järreletullewa Tähte läbbi.

Markuse Ewangeliummi Ots.

Ewan-

7.

8.

|ühhelegi

9.

10.

11.

12. |kondisid

13

14. |das 1. Landas

|ei olnud

15. |se Armo-Oppetus

|Lomale.

16. |kedda ristitakse

|peab ousaks sama

17. |Agga neilt, kis uskwad, pea-
wad nisuggused lähhed jures
ollema

|usi keli

18. |Ussa kättega ülleswotma

|ka ühhe

|käed

|siis sawad neisad parramaks

19.

|tedda

20.

|nende lähhede läbbi, mis-
neil jures ollid

9. | tulli temma kord selle

10.

1. | ûksi järri ullespanna nee Sannad
| mis

11.

2. | meie kätte on
| giad

12.

3. | ka | ûksi järri sulle kirjotada

13.

4. Et sinna piddid ärratundma sedda
kindlat kôt neist Asjadest |.
Asjust (v. 1.) mis seer sa olled
5. appetud.

14.

6. | biged
| käskude ja Issanda Õigusse
Seädmiste seer-laitmata

15.

7. | Sepärrast et
| siggimata
| nemmad | ollid wägga

16.

8 | Agga

17.

Ewangeliummid pühhast Lukast ülleskirjotud.

Se 1. Pätük.

1. Se pärrast/et Mitto kätte wotnud kirjotada neist Asjust/ kummade pääle meie issi ennesse kindlad olleme.

2. Ninda/ kui meile on tädda andnud need/ ke sedda Algmisseste issi on nähnud/ ja selle Sanna Sullased olnud.

3. Ollen minna hääks arwanud/ kui minna keik Algmisseste ollen ötete ärrakulanud/ et minna korra pärrast sulle piddin kirjotama/ kallis Teowilla.

4. Et sinna piddid tädda sama selle Öppetusse kindla Tössidusi/ mis sind on öppetud.

5. Herodesse Juda Kunninga Aial ollit üks Preester/ Nimmega Sakarias/ Abia Korrast/ ja temma Naene Aroni Tütrik/ ja temma Nimmi oli Elisabet.

6. Agga nemmad ollid mollemad waggad Jummala ees/ ja ellasid keige/ Issanda Käsosannades ja Öigusses laitmata

7. Ning neil ep olnud Last; Sest Elisabet olli suggumatta/ ning ollid mollemad/ jubba ellatand.

8. Ja se sündis/ kui temma Preestri Ammeti Töol olli omma järjekorra Ajal Jummala ees.

9. Ning Preestri Ammeti kombe pärrast temma kord tulli suitsotada/ läks temma Issanda Kotta.

10. Ning keik Rahwa Hulk olli oues/ Palwed piddamas Suitsotamisse Tunnil.

11. Siis näitis Issanda Ingel ennast temmale/ ja seisis Suitsotamisse Altari parramal polel.

12. Ning kui Sakarias tedda näggi/ ehmatas temma ärra/ ja Hirm tulli temma päle.

13. Agga se Ingel ütlis temma wasto: Ärra karda Sakarias/ sest sinno Palw on kuuldud; Ning sinno Naene Elisabet peab sulle ühhe Poega Ilmale toma/ ja sinna pead temmale Nimmi pannema Johannes.

14. Ning sul peab Röom/ ja wägga hä Meel ollema/ ja paljo peawad temma Sündmisse pärrast röomsad ollema.

15. Sest temma peab Issanda ees suur ollema/ Wina ja wäggewat Jomist ei pea temma joma/ ja tedda peab ka Emma Ihhus pühha Waimoga täidetama;

16. Ning temma peab paljo Israeli Lapsi Issanda nende Jummala pole ümberpöörma.

17. Ja temma peab temma eel käima Elia Waimus ja Wäes/ ümber-

berpöörma Wannemade Süddamed Läste pole / ja Sannakuulmattad Öigede Tarkusse pole / ja walmista ma Issandale ühhe walmist Rahwast.

18. Ning Sakarias ütlis Ingli wasto: Kust ma sedda pean moistma / sest minna ollen wanna / ja minno Naene on ellatand.

19. Se Ingel wastas ja ütlis temmale: Minna ollen Kabriel / ke Jummala ees seisab / ja minna ollen läkkitud sulle räkima / ja sulle sedda hääd kulutama.

20. Ning waat / sinna pead keletumaks minnema / ja ei pea woima rägida se Päwani / ko se sünnib / sepärrast / et sa ep olle minno Sanna usknud / mis ommal Ajal peab töeks sama.

21. Ja Rahwas otis Sakariast / ja pannid Immeks / et temma ni kaua Jummala Kotta wibis.

22. Agga kui temma wälja tulli / ei woinud temma mitte nendega rägida / ning nemmad moistsid / et temma ühhe Näggemist olli näinud Jummala Koijas. Ja temma näitis neile Käga / ja jäi keletumaks.

23. Ning se sündis / kui temma Tenistusse Päwad täis said / läks temma omma Kotta.

24. Ja pärrast neid Päwi sai temma Naene Elisabet käima päle / ning peitis ennast wiis Kuud ärra / ning ütlis:

25. Ninda on Issand mulle teinud neil Päiwil / mil temma minno päle on waatnud / miño Häbbi Innimeste säast ärra wotma.

Ewangel: Maria Kulutamisse Päwal.

26. Agga kuendal Kuul lähhetedi Ingel Kabriel Jummalast / ühhe Kalilea Ma Linna / mis Natsarettiks kutsutakse /

27. Ühhe Neitsi jure / ke olli ärrakihlatud ühhe Mehhega / kelle Nimmi olli Josep / Tawida Koijast / ja se Neitsi Nimmi olli Maria.

28. Ning se Ingel tulli temma jure sisse / ja ütlis: Terre sinna / ke sa olled Armo sanud. Issand on sinnoga / sinna önnistud Naeste säas.

29. Agga kui temma tedda nähha sai / ehmatas temma temma Sanna pärrast wägga ärra / ja mötte / mähhärdune Terretaminne se le olneb?

30. Ning Ingel ütlis temma wasto: Ärra karda Maria; Sest sinna olled Armo leidnud Jummala jures.

31. Ja waat / sinna pead käima päle sama / ja Pola Ilmale toma / ja sinna pead temmale Nimmi pannema JEsus.

32. Sesamma peab suur ollema / ja keige körgema Pojaks kutsutama.

Ning

|seer, et ta

18.

|wâgga

19.

|neid hâid Sammund

20. |jâma

|wad

21.

22.

|nende pole'

23.

24.

25.

|et ta piddi

26. |mal

|velle Nimi olli Naatsaret

27.

28. |lâks

|olgo

29. |nâggi

|les

|piddi ollema ?

30.

31.

32. |hütama

33. | wollitsema

34. | et ma Mekkest ei tea

35.

36. | Suggulane, sesamma
| omma Ukkuse samm
| seer
| siggimata

37.

38. | sinn on 3 minna ollen
| lt

39. | sinno | le Kattoga

40.

41.

42.

43

44. | wägga

45. | temale | kälst

46. [illegible] p. 56 incl.

47.

48.

49.

50.

51.

Ning Issand Jummal tahhab temmale anda temma Issa Tawida Aub-Järge.

33. Ning temma peab Kunningas ollema Jakobi Kodda ülle iggawest/ ja temma Kunning-rigil ei pea Otsa ollema.

34. Agga Maria ütlis Jngli wasto: Kuidas peab se sündima? Sest minna ei tåa ühhegi Mehhest.

35. Ning Jngel wastas ja ütlis temmale: Pühha Waim peab sinno påle tullema/ ja keige kõrgema Wäggi sinno ülle warjuma; Se pärrast peab ka se Pühha/ mis sinnust peab sündima/ Jummala Pojaks kutsutama.

36. Ja waat/ Elisabet sinno Hõimlane on ka ühhe Pojaga käima påal omma wanna Eal/ ja se on temmal kues Ku/ kedda ragitekse suggumatta ollewas.

37. Sest Jummala jures ep olle ühtegit Asja woimata.

38. Siis ütlis Maria: Waat/ minna ollen Jssanda ümmerdaja; mulle sündko sinno Sanna järrele. Ja Jngel läks temmast ärra.

Ewangel: Maria Katsma-minnemisse Påwal.

39. Agga neil Påwil tousis Maria ülles/ ja läks ülle sedda mäggise Ma rattuste Juda Linna.

40. Ning temma tulli Sakaria Kotta/ ja terretas Elisabetti

41. Ning se sündis/ kui Elisabet Maria terretamist kulis/ hüppas Laps temma Jhhus. Ja Elisabet sai tåis Pühha Waimo.

42. Ning kissendas sure Hälega/ ja ütlis: Onnistud olled sinna Naeste sääs/ ja önnistud on sinno Jhho suggu.

43. Ja kust mulle se sünnib/ et minno Jssanda Emma minno jure tulleb?

44. Sest wata/ kui sinno terretamisse Hääl minno Körwi sai/ siis hüppas Laps römustes minno Jhhus.

45. Ning önnis olled sinna/ et sinna olled usknud/ sest se peab töeks sama/ mis sulle Jssandalt on öldud.

46. Ja Maria ütlis: Minno Hing auustab wägga Jssandat.

47. Ja minno Waim on wägga römus Jummala minno Önnisteggia sees.

48. Sest temma on waatnud omma Ümmerdaja Allanduse påle/ sest waat/ sest Ajast kiitwad mind keik (Jnnimeste) Pölwed önsaks.

49. Sest temma on mulle sured Asjad teinud/ ke wäggew on/ ja kelle Nimmi pühha on.

50. Ning temma Hallastus kestab Pölwest Pölweni nende jures/ ke tedda kartwad.

51. Temma teeb wäggi omma

Käewarrega / ja pillab laiale neid/ ke körged on omma Süddame Meles.

52. Temma toukab wäggewad Auo-Järrede päält mahha/ ning üllendab neid allandikud.

53. Kel Nälg on/ täitab temma Hädega/ja lasseb Rikkad tühjast ärra.

54. Temma on wastowötnud omma Sullase Israel/ ja tulletanud (omma) Armo ennese Mele.

55. Ninda kui temma on räginud meie Wannamille / Abrahamil ja temma Suggule iggawest.

56. Agga Maria jäi temma jure liggi kolm Kuud/ ~~pärrast~~ läks ~~temma~~ taggase omma Kotta.

Ewangel: Johañese Ristja (ehk Jani Päwal.

57. Agga Elisabetti Aeg ~~tulli~~/ et temma piddi ~~mahha~~ sama/ ja temma ~~sai Poja.~~

58. Ning ~~temma~~ Naabrid ja Suggulased kulid/ et Issand ~~sure Armo olli temmale teinud~~/ ja ollid röömsad temmaga.

59. Ja se sündis kahheksamal Päwal/ tullid nemmad sedda ~~Last~~ ümberleikama; Ja ~~nimmetasid tedda~~ temma Issa Nimme ~~päle~~ Sakarias.

60. Agga temma Emma wastas/ ja ütlis: Ei mitte / waid temma peab Johannese Nimmi ~~ollema~~.

61. Ning nemmad ütlid temma wasto: Sinno Sugguwössas ~~ep olle jo keddakit~~/ kel sähherdune Nimmi on.

62. Agga nemmad nikkotasid Päa temma Issale/ kuis temma tedda tahtis nimmetada?

63. Ning temma küssis ühhe Lauakesse / kirjotas ja ütlis: Temma Nimmi on Johannes; Ja nemmad ~~immetellid~~ keik.

64. ~~Ja~~ seddamaid päsis temma Su ja Keel lahti / ja temma rägis ja kitis Jummalat.

65. Ning keigede ~~nende Naabride päle~~ tulli ~~suur~~ Hirm/ ja ~~sesamma Assi sai kulus~~ keige Juda ~~Ma Mäggede pääl.~~

66. Ja keik / ke sedda kuulsid/ ~~wottid sedda~~ Süddamesse ~~panna~~/ ja ütlid: Mis sest Lapsest ~~saneb~~? ~~sest~~ Issanda Kässi olli temmaga.

67. Ning Sakarias temma Issa sai pühha Waimo täis/ kulutas ja ütlis:

68. Kidetud olgo Issand Israeli Jummal/ et temma on tulnud katsma/ ja on ärralunnastanud omma Rahwast.

69. Ja on meil üllessäädnud ühhe Önnistusse Sarwe/ omma Sullase Tawida Koijas.

70. Ninda kui temma on räkinud ennemuiste omma Pühha Prohwetide Su läbbi.

71. Et temma meid piddi ärrapääst-

52

53

54

55

56 | ning tema

57. | sai täis
| Lapse f. Mo.
58. | töi ühlae loia ilmale
kandis
| Hallas Aust on surex tei
nud tema warto

59 | Lapsokest
| pannid temale Nime
| järrele

60
| pantama ud. die Ord. in alt
revidirt exemplar.

61

| seer polle ükski

62.

63
| pannid sedda inneks

64 | tema

65 | peale, kis nende ümberkaudo
ella sid
| keik need Asjad rägitiärra
| mäggise Ma seer.

66
| pannid sedda oma
| peab sama? N.

67

68. ud. dd mit sandbf. bis — x. 79.

69

70.

71.

72.

73

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

1.

2.

3.

4.

5.

6. für saise Aeg täir
-smakha

7. F l. töi oma erlimerle
Poia ilmale.

8.

9.

pääſtma meie Waenlaſtest / ja keigede Kääst / ke meid wihkawad.

72. Ning meie Wannamille Armo näitma / ja mõtlema omma pühha Sädusse päle.

73. Sedda Wandmisse järrele / mis tenima on wandnud meie Issal Abrahamil / meile anda.

74. Et meie ilmakartmata pärraſt sedda / kui meie omma waenlaste Kääst olleme ärrapääſtetud / tedda piddime tenima /

75. Pühhaſtusses ja Õigusses temma ees / keige meie Ello Aega.

76. Ning sind Lapsokest peab kutſutama keigekõrgema Prohwetiks; Sest sinna pead Issanda Palge eel minnema / tema Teed walmiſtama.

77. Ning Õnniſtusse-tundmist andma temma Rahwale / nende Pattude Andeks-andmisseks.

78. Meie Jummala süddamelikko Armo pärraſt / mis läbbi meid on tulnud katsma se Tousminne üllewelt kõrgest.

79. Et se neile piddi paiſtma / ke iſtwad Pimmedusses / ja Surma Warjus / ja nende jalgo Rahho Tee päle säädma.

80. Agga se Laps kaswas / ja sai kangeks Waimus / ja olli kõrbes / se Päwani / kui temma ennast Iſraeli Rahwale piddi näitma.

Se II. Pätük

Ewang: esſimesſel Joulo Pühhal

1. Agga neil Päwil sündis / et Sanna Keiſriſt Augustusseſt wälja läks / et keik Mailm piddi ülleskirjotud sama.

2. (Sesamma esſimeme ülleskirjotaminne sündis / kui Kirenius Syria Ma ülle Wallitseja olli.)

3. Ning keik läksid ennast laskma ülleskirjotada / igga üks omma Liña.

4. Siis läks ka Josep Kalilea Maalt / Naatsaretti Liñaſt ülles Juda-male Tawida Liña / mis Kutſutakse Petlemmaks (sepärraſt / et temma olli Tawida Koijaſt ja Sugguſt.)

5. Et temma ennast piddi laskma ülleskirjotada Maria omma kihlatu Naesega / ke olli käima pääl.

6. Agga se sündis / kui nemmad sääl ollid / tulli se Aeg / et temma piddi Lapſe sama.

7. Ning temma sai omma esſimesse Poja / ja mähkis tedda / Mähkmetesse / ja panni tema mahha Sõime / sest neil ei olnud muld Asset Majas.

8. Ning säälsamma Wäljal ollid Karjased Õitses / ja hoidsid Õse omma Karja.

9. Ja wadt / Issanda Ingel seisis nende jures / ja Issanda Au paistis nende ümber / ja nemmad kartsid

wägga.

10. Ning se Ingel ütlis nende wasto: Ärge kartke; Sest waat / minna kulutan teile suurt Römo / mis keigele Rahwale peab sama.

11. Sest teil on tänna se Önnisteggia sündinud / ke on Kristus se Issand / Tawida Linnas.

12. Ning se olgo teile Tähheks: Teie leiate se Lapse Mähkmisse mähhitud / ja Sõimes maggawa.

13. Ja seddamaid olli se Ingliga Taewa Söddawä Hulk / need kiitsid Jummalat / ja ütlid:

14. Au (olgo) Jummalale ülleel körges / ja Ma päal Rahho / Inimestele hä Meel.

Ewangel: teisel Joulo Pühhal.

15. Ning se sündis / kui need Inglid neist said Taewa läinud / siis ütlid need Innimessed need Karjased teine teise wasto: Läkki nüüd Petlemma / ja waatkem sedda sündinud Asja / mis meile Issand on tädä andnud.

16. Ning nemmad läksid ruttuste / ja leidsid Maria / ja Joseppi / ja sedda Lapsokest Sõimes maggawa.

17. Agga kui nemmad sedda said nähnud / lautasid nemmad se Sanna laiale / mis neile sest Lapsest olli rägitud.

18. Ja keik ke sedda kulid / pannid sedda Jmmeks / mis need Karjased neile ollid üttelnud.

19. Agga Maria piddas keik need Sannad meles / ning mötles nende päle ommas Süddames.

20. Ning need Karjased läksid taggasi / auustasid ja kiitsid Jummalat keige se eest / mis nemmad olkid kuulnud / ja nähnud / kui neil olli üttelduds.

Ewangel: Neari Päwal.

21. Ning kui kahhekssa Päwad täis said / et sedda Last piddi ümberleikatama / siis pandi temmale Nimmi JESUS / mis Inglist olli pandud / ennego temma (Emma) Jhhusse sai.

Ewangel: Maria Puhhastamisse ehk Küünla Päwal.

22. Ning kui temma (Maria) Puhhastamisse Päwad Mosesse Käsko järrele tullid / siis wisid nemmad tedda Jerusalemma / et nemmad tedda piddid Issanda ette säädma.

23. (Ninda kui Issanda Käsus on kirjotud: Igga Poeg Laps / ke Emma essimenne Laps on / peab Issandale pühhaks kuttutama.)

24. Ja et nemmad piddid Ohwri andma sedda möda / kui Issanda Käsus on üttelduds / üks paar Turtel Tuikesse / ehk kaks noort Tuikest.

25. Ja waat / üks Innimenne olli Je-

10.

11.

12.

13. | äkkitsell

14 + | Inimestest, an den menschen (hat Gott Wolgefallen)

15. | sinna

| mis on sündinud

16.

17. | oxerlett

18

19.

20.

| nenda

21 | ehn ne Aarta Rühkal

| kui ta

22.

| täis said

23.

24. | ööl

~~noor~~ mi Poega

25.

~~[illegible]~~
| öige

26.

27.

28. | sse NB nõe kaelasse

29. | Sana järrel

30.

31.

32. | nad walgustama

33

34.

| märgiks

35. | Mollemissed plawad

36. | Arrust | ellatam

37.
| Palwettega

38.

39. | lõppetamd

40. | kangeks

Jerusalemmas/ Nimmega Simeon/ ning sesamma Innimenne olli wagga/ ja jummalakartlik/ ja otis Israeli Römo/ ja Pühha Waim olli temma sees.

26. Ning temma olli Kostust sanud pühhast Waimust/ et temma ei piddand mitte enne Surma näggema/ enne kui temma piddi Issandat Kristust sama näinud.

27. Ning temma tulli Waimo (Ajamisse) läbbi Jummala Kotta; Ja kui need Wannamad sedda Lapsokest JEsust Jummala Kotta töid/ et nemmad temma pärrast piddid Käsko kombe järrele teggema.

28. Siis wottis temma tedda omma Kaenla/ ja kitis Jummalat/ ja ütlis:

29. Issand/ nüüd lassed sinna omma Sullast Rahhus ärraminna/ ninda kui sinna olled räginud.

30. Sest minno Silmad on sinno Önnisteggia näinud/

31. Kedda sinna olled walmistanud keige Rahwale

32. Walgusseks/ paistma Pagganile ja sinno Israeli Rahwa Kitusseks.

Ewangel: Pühha Päwal pärrast Joulo Pühha.

33. Ning Josep ning tem̄a (Kristusse) Emma pannid sedda Immeks/ mis temmast rägiti.

34. Ning Simeon önnistas neid/ ja ütlis Maria temma Emma wasto: Waat/ sesinnane pannakse Langmisseks/ ja üllestousmisseks mitmele Israelis/ ja Tähheks/ kelle wasto rägitakse.

35. Ja sinno omma Hinge läbbi peab Moök tungima/ et mitme Süddamede Mötted awwalikkuks sawad.

36. Ja üks Emmand Anna/ ke Prohweet olli/ Wanueli Tüttar Asseri Suggust/ se olli wägga wanna/ ja olli omma Mehhega seitse Aasta ellanud/ pärrast om̄a Neitsi Pölwe.

37. Ning temma olli liggi kahheksakümmend päle nelli Aasta Lesk; Se ei tulnud eal ärra Jummala Koast/ tenis Jummalat Paastmisse/ ning Pallumissega Ööd ning Päwa.

38. Sesamma tulli ka sinna jure selsammal Tunnil/ ja kitis Issandat/ ja rägis temmast keigele/ ke ärralunnastamist Jerusalemmas ootsid.

39. Ning kui nemmad keik said teinud Issanda Käsko järrele/ läksid nemmad jälle taggase Kalilea Male omma Naatsaretti Linna.

40. Agga se Laps kaswas/ ja säi wäggewaks Waimus/ täis Tarknst/ ja Jummala Arm olli temma jure s

Ewangel: es simesse l Pühha Pä-
wal pärrast kolme Kunninga Pühha.

41. Ning temma Wanna mad läk-
sid iggal Aastal Jerusalemma/ Lihha-
wotmi Pühhale.

42. Ning kui temma kahheteisi küm-
ne Aastaseks sai/ läksid nemmad ül-
les Jerusalemma/ selle Pühha kom-
be pärrast.

43. Ning kui need Päwad täis said/
ja nemmad jälle Koijo pole läksid/
jäi se Laps JEsus Jerusalemma/ ning
Josep ja temma (Kristusse) Emma
ei täädnud sedda mitte.

44. Agga nemmad mötlid tedda
Tekäijade Seltsis ollewa/ ja tullid
ühhe Päwa Teed/ ja otsisid tedda
Suggulaste ning Tutwade jures.

45. Ning kui nemmad tedda ei
leidnud/ läksid nemmad taggase Je-
rusalemma/ ning otsisid tedda.

46. Ning sündis kolme Päwa pär-
rast/ siis leidsid nemmad tedda Jum-
mala Koijas istmast kesk Öppetajade
sõas/ ja neid kuulmast/ ja neid küs-
simast.

47. Agga keik/ ke tedda kuulsid/ im-
metellid tema Moistusse/ ja Kostmisse.

48. Ja kui nemmad tedda näggid/
ehmatasid nemmad ärra/ ning tem-
ma Emma ütlis tema wasto: Poeg/
miks sa meile ninda olled teinud?
Waat/ sinno Issa ja minna olleme
sind Waewaga otsinud.

49. Ning temma ütlis nende was-
to: Mis teie mind ollete otsinud? Eks
teie tää/ et minna ses pean ollema/
mis minno Issa pärralt on?

50. Ning nemmad ei moistnud
sedda Sanna/ mis temma neile rägis.

51. Ning temma läks nendega alla/
ja tulli Naatsaretti/ ja kulis nende
Sanna/ ja temma Emma piddas
keik need Sannad omas Süddames.

52. Ja JEsus kaswas Tarkusses/
Eas/ ja Armus/ Jummala ning In-
nimeste jures.

Se III. Pätük.

1. Keisri Tiberiusse wieteistkümne Wallitsusse/ Aial/ kui Pontius Pilatus Wallitseja Juda-Maal/ ja Herodes üks neist nelli Würstist Kalilea Maal/ ja Wilippus temma Wend üks neist nelli Würstist Iturea ja Trakoniti-Maal/ ja Lisanias Abilenis nelli Würst olli.

2. Kui Hannas ja Kaiwas Üllemad Preestrid ollid/ sündis Jummala Sanna Johannese Sakaria Pojale Körbes.

3. Ning temma läks keige Male Jordani ümber/ ja kulutas Pattust pöörmisse Ristmist/ Pattude Andeksandmisseks.

4. Kui Esaia Prohweti Sannade Ramatus on kirjotud/ ke ütleb: Kü-

lu-

41.

42.

|läksid

43.

44.

|nemad

45.

46

47. |ehmatasid ânu
|pârrast.

48. |wägga

49 |se on el
|dmud

50.

51.

52.

1. |Aastal

|agga

2. |sai

3. |tulli |sinna
|mis |kaudo on

4.

|iad

5. |maxr sama
|leexr

6.

7. |et neid temast piddi ristitama
|et teie

8.

~~cod. loc. parallel.~~

9. |külge |sepärnst

10.

11. |ka

12

13.

14.

15. |kiik |wahhest peaxr
kristus ollema

16.

|peab |ristima

17. |on temma |wottab
|need |wottab

18. |kui temma ka |sai
|armo-öppetust

19. |kui tedda

lutaja Hääl on Körwes: Walmistage Issanda Teed; Tehke temma Te-raddasid tassaseks.

5. Keik Orrud peawad täis sama/ ja keik Mägge. ja Mäkinkb peab allandadama/ ning mis köwwer on/ peab öigeks/ ja mis mätlik on/ peab tassaseks sama.

6. Ning keik Lihha peab Jummala Önnistust näggema.

7. Siis ütlis temma Rahwa wasto/ mis wälja tulli/ ennast temmast lasta ristida: Ussi Suggu! Kes teile on näitnud/ tullewa Wihha eest ärrapääsma?

8. Sepärrast kandke öiget Pattustpöormisse Wilja/ ja ärge wötke issienneses üttelda: Meil on Abraham Issaks; Sest minna ütlen teile/ et Jummal neistsinatsist Kiwwist woib Abrahamil Lapsi üllesärratada.

9. Agga Kirwes on jabba Pu-jure pale pandud/ igga Pu mis hääd Wilja ei kanna/ raibtakse mahha/ ja wissatakse Tullese.

10. Ning Rahwas küssis temmalt ja ütlis: Mis meie siis peame teggema?

11. Agga temma wastas ning ütlis neile: Kel kaks Kube on/ se andko sellele/ kel ep olle/ ning kel Roga on/ se tehko nindasammoti.

12. Agga Tölnerid tullid ka/ ennast laskma ristida/ ja ütlid temma wasto: Öppetaja/ mis meie peame teggema?

13. Agga temma ütlis nende wasto: Ärge püüdke ennamb/ kui teil on sädud.

14. Siis küssisid temmalt ka Söddamehhed ning ütlid: Mis siis meie peame teggema? Ning temma ütlis nende wasto: Ärge tehke kellelle Liga/ ja Ullekohto/ ja olge omma Palgaga rahhul.

15. Agga kui keik Rahwas arwas/ ja mötlis ommas Süddames Johannesest/ ehk temma leneb ollewa Kristus?

16. Siis wastas Johannes/ ja ütlis keigele: Minna ristitan kül Wega/ agga se tulleb/ ke wäggewamb mind on/ kellele minna ep olle wäärt temma Kinge Paela lahti päästma/ se ristib teid Pühha Waimo ning Tullega.

17. Temmal on omma Wisklabbidas kääs; Ja temma tahhab omma Rehhe-allust pühkida/ ja tahhab Nissud omma Aita kokkopanna/ agga Agganad tahhab temma kustutamatta Tullega ärrapölletada.

18. Ning mitto muid Asja mainitses ja kulutas temma Rahwale.

19. Agga kui Herodes üks neist Nelliwürstist temmast nomiti/ Herodia temma Wenna Willippusse Emmanda pärrast/ ja keige kurja pärrast/

tast / mis Herodes teggi.

20. Siis teggi temma / pále se keik ka sedda / ja panni Johannest Allewe Lauta kinni.

21. Agga se sündis / kui keik Rahwast ristiti / ja JEsus ka olli ristitud / ja Palwet piddas / siis läks Taewas lahti /

22. Ning Pühha Waim tulli mahha näggewal kombel / kui Tuikenne / temma pále / ja üks Hääl tulli Taewast / se ütlis: Sinna olled minno armas Poeg / sinnust on minnul hä Meel.

23. Ning JEsus sai liggi kolmekümne Aastaseks / ja arwati Joseppi Pojaks / ke olli Eli Poeg.

24. Se olli Mattati / se olli Lewi / se olli Melki / se olli Janna / se olli Josepi (Poeg.)

25. Se olli Matatia / se olli Amosi / se olli Nahumi / se olli Essi / se olli Naggi (Poeg.)

26. Se olli Maati / se olli Matatia / se olli Simei / se olli Joseki / se olli Juda (Poeg.)

27. Se olli Johanna / se olli Resa / se olli Salaltieli / se olli Neri (Poeg.)

28. Se olli Melki / se olli Addi / se olli Kosami / se olli Elmodami / se olli Er (Poeg.)

29. Se olli Josese / se olli Elieetsari / se olli Jorimi / se olli Mattati / se olli Lewi (Poeg.)

30. Se olli Simeoni / se olli Juda / se olli Josepi / se olli Jonani / se olli Eliakimi (Poeg.)

31. Se olli Melea / se olli Mainani / se olli Mattata / se olli Natani / se olli Tawida (Poeg.)

32. Se olli JEsse / se olli Obed / se olli Poosi / se olli Salmoni / se olli Naassoni (Poeg.)

33. Se olli Aminadabi / se olli Arami / se olli Esromi / se olli Wareſi / se olli Juda (Poeg.)

34. Se olli Jakobi / se olli Isaki / se olli Abrahami / se olli Tara / se olli Nahori (Poeg.)

35. Se olli Saruki / se olli Ragani / se olli Waleki / se olli Eberi / se olli Sala (Poeg)

36. Se olli Kainani / se olli Arwaksadi / se olli Semmi / se olli Noa / se olli Lameki (Poeg.)

37. Se olli Matusala / se olli Enoki / se olli Jaredi / se olli Malaleeli / se olli Kainani (Poeg.)

38. Se olli Enosi / se olli Seti / se olli Adami / se olli Jummala Poeg.

Se IV. Pátük.

1. Agga JEsus täis Pühha Waimo tulli taggasi Jordanilt / ja tedda aeti Waimo läbbi Kõrbe.

2. Ja kiusati nellikümmend Päwa Kur-

20. (wangitorni 30

21. 31.

32

22 (ihkolikko Näoga 33.

23. (N. tema isse Jesus sai liggi 34.
kolmekümne [illegible]
kui tema hakkas (oppetama) 35
24 n. olli (nenda kui arwati)
Joseppi Poeg, kis olli Eli (Beg)
25 36

26. 37
(ppi.

27. (Soropabeli se olli 38.

28.

29

1.

2.

3. /pärrast

4.

5. /peåle

6. /Melewalda

7. /miño ees /sür

8. b Miñe mo takha

9.

10.

11.

12.

13.

14. /lärs taggasi
~~[illegible]~~ /se ma labbi seål
ümberrando

15.

16. /wisi järrele

17.

18.

Kurratist / ja temma ei sõnud middakit neilsammul Päiwil / ja kui need mõda said / siis tulli temmale wimati Nälg kätte.

3. Ning Kurrat ütlis temmale: Kui sa Jummala Poeg olled / siis ütle selle Kiwwile / et temma peab Leiwaks sama.

4. Ning JEsus wastas temmale / ning ütlis: Kirjotud on / et Inimenne ükspäines ei ella Leiwast / waid igga ühhest Jummala Sannast.

5. Ning Kurrat wiis tedda ühhe kõrge Mäe / ja näitis temmale keik Ilma-Ma-Kunning-rigid Silmapilgmisse Ajal.

6. Ning Kurrat ütlis temmale: Keik sedda Wallitsust (nende ülle) tahhan minna sulle anda / ja nende Auo; Sest se on mul antud / ja minna annan sedda / kellele ma tahhan.

7. Kui mind sinna nüüd tahhad kummardada / peab (keik) sinno pärral ollema.

8. Ning JEsus wastas temmale / ja ütlis: Taggane ärra minnust Sadan / sest kirjotud on: Sinna pead Issanda omma Jummala kummardama / ja tedda ükspäines tenima.

9. Ja temma wiis tedda Jerusalemma / ja panni tedda Jummala Koija Harja pääle / ning ütlis temmale: Kui sa Jummala Poeg olled / siis heita ennast isi siit mahha.

10. Sest kirjotud on: Temma tahhab omma Inglid sinno pärrast käskida / et nemmad sind peawad hoidma.

11. Ja et nemmad sind omma Kätte pääl peawad kandma / et sinna omma Jalga Kiwwe wasto ei pea toukma.

12. Ning JEsus wastas / ning ütlis temmale: ütteldud on: Sinna ei pea Issandat omma Jummalat mitte kiusama.

13. Ja kui Kurrat omma Kiusatusse keik sai löppetanud / tagganes temma temmast tükki Ajal.

14. Ja JEsus pöris ümber Waimo wäes Kalilea Male / ja temmast läks üks Kõnne wälja / keige ümberkaudse Male.

15. Ning temma õppetas nende Koggoduste Koddades / ja keik kiitsid tedda.

16. Ja temma tulli Nasaretti / kus temma olli üllespaswatud. Ning läks omma kombe pärrast Pühhal Päwal Koggodusse Kotta / ning tousis ülles luggema.

17. Ja temma Kätte anti Prohweti Esaia Ramat / ja kui temma se Ramato lahti teggi / leidis temma sedda Paika / kussa kirjotud on:

18. Issanda Waim on minno pääl / sepärrast on temma mind woidnud: Temma on mind läkkitanud Waeste-

le Ewangeliummi kulutama/ surrutud Süddamed parrandama/ Wangidele Lahtilaskmist täda andma/ ning Söggedale Näggemist/ ja waewatud wallale laskma.

19. Ja kulutama Issanda armolisse Aasta.

20. Ning kui temma Ramato kinni panni/ andis temma sedda Sullase kätte/ ja istus mahha/ ja keigide Silmad Koggodusse Koijas waatsid temma päle.

21. Ja temma hakkas ütlema nende wasto: Tänna on sesamma Kirri töeks sanud/ teie Körwade kuuldes.

22. Ning nemmad tunnistasid keik temmast/ ja pannid immeks temma armad Sannad/ mis temma Suust wälja tullid/ ja ütlid: Eks sesinnane olle Josepi Poeg?

23. Ning temma ütlis nende wasto: Kül teie öiete mulle weel sedda wanna Sanna ütlete: Arst awwita issi ennast. Mis meie olleme kuulnud Kapernaummas sündinud ollewa/ sedda te ka siin omma Issamaal.

24. Agga temma ütlis: Töest miña ütlen teile: Üks Prohweet ei maksa kussagi wähhem̃/ kui om̃a Issa-Maal.

25. Agga Töepolest minna ütlen teile: Mitto Lesk-Naest olli Elia Ajal Israelis/ kui Taewas olli kolm Aasta ja kuus Kuud kinni pandud/ kui suur Nälg olli ülle keige se Ma.

26. Ja ühhegi nende jure es lähhätati Eliast/ kui agga Sarepta Linna Sidonia Male ühhe Lesknaese jure.

27. Ning paljo Piddalitöbbised olli Israelis Prohweti Elisa Ajal/ ja üksigi neist ei sanud puhtaks/ kui agga Naaman Siria-Ma Mees.

28. Ja keik said täis Wihha/ ke Koggodusse Koijas ollid/ kui nemmad sedda kuulsid.

29. Ja tousid ülles/ ja toukasid tedda Linnast wälja/ ja wisid tedda ülles se Mä Otsa päle/ kumma pääl nende Lin olli ehhitud.

30. Agga temma läks keskelt nende wahhelt ärra.

31. Ja läks Kapernaumma Kalilea-Ma Linna/ ja öppetas neid pühha-Päiwil.

32. Ning nemmad heitiwad temma Öppetusse pärrast/ sest temma Sanna olli wäggew.

33. Ning Koggodusse Koijas olli üks Innimenne/ sel olli rojane kurri Waim/ ja se karjus sure Hälega/

34. Ja ütlis: Seisa/ mis meil sinnoga on teggemist Naatsaretti JEsus? Sinna olled tulnud meid ärrarikkuma/ minna täan/ kes sinna olled/ se Jummala Pühha.

35. Ja JEsus söitlis tedda/ ja ütlis: olle waid/ ja minne temmast wälja;

/poles
/kulutama
/neid, kes /on Anderes Andmisse
lâbbi lahti laskma.

19.

20.

/ûksi Silmi

21.

22.

23.

24. /ep olle mitte armas
vid. Mo et Mar.

25.

26.

/kritud /seast
/se

27.

/ski

28.

29. /et nemmad pûddid tedda ûlle kalla
mahha kukkutama.

30.

/ja lâks omma teed.

31. /tulli alla

32. /ehmatâsid

/selle
33. /rojase kurrati
/kissendas.

34. /sa
/ma tunnen sind

35.

36. | suur ehmatus
| Melewalla ja Wäega

37. | ûur F v. 14 hirsd Widi
| se ma läbbi seal ümberkaudu
ns: 3 gantz 14x [illegible]
gferis [illegible].

38.
| haige

39. | seisir | pûsti
| lahkur temast, agga

40. | sugguser
| ed | neid

41. | ka
| söitler-
| tundsid

42 | ja läkr
| sid

43.
| Armo- Oppetust
| kuninga

44.

1.

2. | loppitasid

3. | soudma

4 | kohta | heitke l. laske omad
Nadad sisse

ja; Ja kurri Waim wiskas tedda keskel nende wahhele/ ja lâks temmast wâlja/ ja ei teinud temmal ühtekit kurja.

36. Ja Hirm tulli keigede pâle/ ja rââkſid teine teisega/ ja ütlid: Mis Luggu se on? Temma kâsſib Woimuſſega ja wâggisi neid rojaſid Waimuſid/ ja nemmad lâhhewad wâlja.

37. Ja Kõnne lâks temmast wâlja keige unberkoudse Male.

38. Agga temma touſis ülles Koggoduſſe Koijast/ ja lâks Simoni Kotta; agga Simoni Äm ollikanges ſojas Tõwwes/ ja nemmad palluſid tedda temma pärrast.

39. Ning temma lâks temma jure/ ja âhwerdas ſedda ſoja Tõbbe. Ja se jât tedda mahha/ ja ſeddamaid touſis temma ülles/ ja tenis neid.

40. Agga kui Pâäw kui loja lâkkund/ ſiis wiſid keik need/ kel Haigid ollid mitmes Tõwwes/ neid temma jure. Ja temma pannî igga ühhe pâle Kât/ ja teggi nemmad terweks.

41. Agga kurjad Waimud lâkſid mitmelt ſeelt kiſſendades wâlja ja ütlid: Siña olled Kriſtus Jumala Poeg. Ja temma âhwerdas neid/ ja ei laſknud neid mitte râkida; Seſt nemad tâdſid tedda Kriſtuſſeks ollewa.

42. Agga kui Walge ſai/ lâks temma wâlja ühhe tühja Paika/ ja Rahwas otſid tedda/ ja tullid temma jure/ ning nenumad wiwikaſid tedda/ et temma neist ei piddand ärraminnema.

43. Agga temma ütlis nende wasto: Minna peab ka muile Linnadele Ewangeliumi kulutama Jummala Rigiſt. Seſt ſeks olen minna lâkkitud.

44. Ning temma ütlis Jutluſt Kalilea-Ma Koggoduſſe-Koddades.

Se V. Pâtük.

Ewangelium wiendal pühhal

Pâwal pärraſt kolme aino Jummala Pühha.

1. Agga ſe ſündis/ kui Rahwas temma jure tüngis Jummala Sanna kuulma/ et temma ſeiſis Kenetſâretti Järwe âres.

2. Ja nâggi kaks Laewa Järwe âres ſeiſwa/ agga Kalla-Mehhed ollid neist wâljalâinud/ ja peſid Note.

3. Siis lâks temma ühhe Laewa/ mis Simoni pärralt olli/ ja pallus tedda/ et teda natokeſt piddi Maalt ärralükkama. Ning temma iſtus mahha/ ja õppetas Rahwaſt Laewa ſeest.

4. Agga kui temma lõppes râkimaſt/ ütlis temma Simona wasto: Sõua ſüggawaks/ ja wiſka Nota wâlja/ ühhe Loma katſeks.

5. Ja

Ja ei wõtt. Conjunct. Präſ. Cf. Matth. 1, 35.

5. Ja Simon wastas ja ütlis temale: Öppetaja / meie olleme keige Öösd Töösd teinud / ja ep olle ühtegid sanud / agga sinno Sanna pále tahhan minna Nota wäljaheita.

6. Ning kui nemmad sedda teggid / said nemmad sure Hulga Kallo; Agga nende Noot katkes.

7. Ja nemmad näitsid Käega omma Seltsimeestele / ke teises Laewas ollid / et nemmad piddid tullema neile Appi weddama / ja nemmad tullid ja täidsid mollemad Laewad täide / ninda et nemmad wajosid.

8. Agga kui Simon Petrus sedda näggi / langis temma JEsusse Pölweli mahha / ja ütlis: Issand! Minne minnust ärra / sest minna ollen üks pattune Inimenne.

9. Sest Hirm olli temma pále tulnud / ja keige pále / ke temmaga ollid se Kallastatte jures / mis nemmad ühhes ollid weddanud.

10. Ninda sanoti ka tulli Hirm Jakobi ja Johannese Sebedeusse Pojade pále / ke Simona Seltsimehhed ollid / ja JEsus ütlis Simona wasto Ärra karda / sest Ajast pead sinna Inimesi püüdma.

11. Ning nemmad ajasid Laewad Mäle / ja jätsid keik mahha / ja läksid temma järrelt.

12. Ja se sündis / kui temma ühhes Linnas olli / ja waat / sääl olli üks Mees täis Piddalitõbbi. Kui se JEsust näggi / langis temma silmili mahha / ja pallus tedda ja ütlis: Issand / kui sa tahhad / siis woid sa mind puhtaks tehha.

13. Ja temma sirrotas Kät / ning hakkas temmase kinni / ja ütlis: Minna tahhan / sa puhtaks / ja seddamaid läks Piddalitõbbi temmast ärra.

14. Ning temma kelis sedda kellegile ütlemast / waid (temma ütlis:) Minne / ning näita ennast Preestrile / ja ohwerda sinno Puhhastamisse eest / ninda kui Moses on käsknud / nendele Tunnistusseks.

15. Agga Kõnne läks itka laiemale / ja paljo Rahwast tulli kokko / tedda kuulma / ja temmalt Terwist sama ommast Tõbbest.

16. Agga temma mõnas Kõrbe / ja piddas Palwed.

17. Ning se sündis ühhel Päwal / et temma öppetas: Ja sääl ollid Wariserid / ja Kirjatundjad istmas / ke ollid tulnud keige Kalilea ja Juda Ma Allewist ja Jerusalemmast / ja Issanda wäggi olli temmal / neid terweks teggemas.

18. Ja waat / monningad Mehhed tõid Woetel ühhe Inimesi / ke olli Lurwallune / ja nemmad püüdsid tedda sisse wia / ja temma ette mahha panna.

19. Ning kui nemmad Rahwa pärast

rast Maad ei sanud/ läksid nemmad ülles Kattussele/ ja lasksid tedda Lae läbbi mahha Wodiga hopis keskpaika JEsusse ette.

20. Ja kui temma nende Usko näggi/ ütlis temma tem̃a wasto: Innimeñe/ sinno Pattud olgo sul andeks antud.

21. Ning Kirjatundjad/ ja Wariserid hakkasid mötlema / ja ütlid: Kes se on/ ke Jum̃ala Teotust rägib? Kes woib Pattud andeks anda/ kui agga Jummal üksi.

22. Agga kui JEsus nende Mötlemissed moistis/ kostis temma ning ütlis nende wasto: Mis teie ommas Süddames mötlete?

23. Mis on kergemb üttelda: Sinno Pattud olgo sulle andeks antud/ woi üttelda: touse ülles/ ja köndi?

24. Agga et teile se täda olgo/ et Innimesse Poial Melewald on Ma pääl Pattud andeks anda/ ütlis temma Luwallusse wasto: Ma ütlen sulle: Touse ülles/ ja wotta omma Wodi/ ja minne Koddo.

25. Ning seddamaid tousis temma ülles nende nähhes / wottis omma Wodi/ me pääl temma olli magganud/ ja läks Koddo Jummalat kites.

26. Ja keik ehmatasid ärra/ ja kiitsid Jummalat/ ja said täis Kartust/ ja ütlid: Meie olleme tänna Imme-Asjo nähnud.

27. Ning pärrast sedda läks temma wälja/ ja näggi ühhe Tölneri Nimmega Lewi/ Tollihones istwa/ ning temma ütlis temma wasto: Tulle minno järrele.

28. Ja temma jättis keik mahha/ tousis ülles/ ja tulli temma järrele.

29. Ning Lewi teggi tem̃ale suurt Wöraspiddo omma Koijas/ ja suur Hulk Tölnerid/ ja muud istusid temmaga Louale.

30. Ning need Kirjatundjad ja Wariserid nurrisesid temma wasto/ ja ütlid: Mikspärrast teie söte / ja jote Tölneride ja Pattustega.

31. Ning JEsus wastas ja ütlis neile: Terwile ep olle Arsti tarwis/ kuid Haigele.

32. Minna ep olle tulnud Öigid kutsma/ waid Pattusid Pattust pöörmissele.

33. Agga nemmad ütlid temma wasto: Mispärrast paastwad Johannese Jüngrid ni saggedaste/ ja peawad Palwed/ nindasammoti ka Wariseride (Jüngrid/) agga sinno Jüngrid söwad ning jowad.

34. Agga temma ütlis nende wasto: Kas teie woite Pulma Rahwast paastma panna/ kunni Peigmees nende jures on?

35. Agga kül Aeg tulleb/ et Peigmees neist ärrawoetakse / kül nemmad siis paastwad sel Ajal.

36. Agga temma ütlis ka ühhe

Tähhendamisse Sanna neile: Ükski ei panne ühhe ~~Paika uest Riest wanna Rie pále / muido katkeb se nus ärra / ning wanna pále ei sünni mitte Paika uest Riest.~~

37. ~~Ning~~ ükske ei panne wärsket Wina wanna Astjade sisse / ehk muido ajab se wärsk Wiin Astjad lõhki / ja temma jookseb mahha / ja Astjad lähhawad hukka.

38. Waid wärsket Wina peab uet Astjade sisse pandama / siis jäwad mollemad terweks.

39. Ning ükski / ke wanna joob / ei tahha warsi wärsket / sest temma ütleb: Wanna on parramb.

Se VI. Pätük.

1. Ning se sündis pärrast Lihhawotme essimesel ~~Pühhal~~ / et temma Wilja läbbi läks; Ja temma Jüngrid kiskusid Päid / ja söid / ja hõrusid Kätte wahhel.

2. Agga monningad neist Wariserist ütlid nende wasto: Mikspärrast teie sedda tete / mis ei sünni pühhal Päwal tehha?

3. Ning JEsus wastas neile ja ütlis: Eks teie sedda olle luggenud / mis Dawid teggi / kui temmal Jsso olli / ja neil / ke temmaga ollid?

4. Kuida temma Jummala Kotta läks / ja wottis neid Ettepannemisse Leibo / ja söi / ja andis ka neile / ke temmaga ollid / mis ükski muu ei tohtind süa / kui Preestrid ükspäines.

5. Ja temma ütlis neile; Inimesse Poeg on ka pühha Päwa Jssand.

6. Agga ühhel teisel pühhal Päwal sündis / et temma Koggodusse Kotta läks / ja öppetas. Ja sääl olli üks Innimenne / kelle parramb Käsi olli kuiwnud.

7. Agga Kirjatundjad / ja Wariserid wahtsid tedda / kas temma pühhal Päwal piddi terweks teggema / et nemmad piddid leidma temma pále kaebada.

8. Agga temma tädis nende Mõtted ärra / ja ütlis se Innimesse wasto / kel kuiwnud Käsi olli: Touse ülles / ja seisa kesk paikal / ja temma tousis ülles ja seisis.

9. Siis ütlis JEsus nende wasto: Minna tahhan teilt middakit küssida / kas pühhal Päwal sünnib hääd / woi kurja tehha? Ello hoida / woi ärra hukkatada?

10. Ja temma watis ümber kõudo nende keigede pále / ja ütlis se Innimesse wasto: Sirrota omma Kät / ja temma teggi ninda; Ja temma Käsi sai jelle terweks / otsego teine.

11. Agga nemmad jäid koggonisse ärra

v. 36. ne Tükki ühhe wanna
kne peäle, muido rebbistab
se uus middagi ärra ja se Lap
sest nest ei sünni mitte se wan-
37. na peäle.

38. /seiswad

39.

1.

2.

3

4. /wad /ühhelegi ep olnud Lubba
sina kui agga Preestödel

5.

6 /se sündis
/ärra

7.
/ Sünd temast leidma.

8. /lemisfed
/lle
/mel se
/astu /astus seal

9.
/wa

10. /lle /kärsi

11

|kül

12 |neil Päiwil

|ggema |piedama

|se |kein se. Ö.

13 |walge sai

|nende seast |mend

14 |Need ollid:

|hüdis

15.

16 |ka Ärrafudiaks sai

17 |laggeda |keige

|lt |sest

18 |chis

19

20.

21.

22

|pölgwad

|pahha Nime

23.

|lönnustage ennast

|enda

24.

25

26.

27.

ärra Melest / ning piddasid Nouo teine teisega / mis nemmad JEsussele peaksid teggema.

12. Agga selsammal Ajal sündis / et temma wälja läks ühhe Mä päle / Palwed tehha / ning temma jäi Palwes Jummala pole koggona Öse.

13. Ning kui Taiwas olli koitnud / kutsus temma omma Jüngrid ennese jure / ja wallitses neist kakstoistkümme / need nimmetas temma Apostlid /

14. Simon / kedda temma ka Petrusseks kutsus / ja temma Wend Andreas / Jakob ja Johannes / Wilippus ja Partolomeus.

15. Matteus ja Tomas / Jakob Alweusse Poeg / ja Simon / ke Selotesseks kutsutakse.

16. Judas Jakobi Poeg / ja Judas Iskariotes / ke JEsust ärraandis.

17. Ning kui temma sai mahha läinud nendega / seisis temma nöggo Ma pääl / ja tem̄a Jüngride Hulk / ja wägga paljo Rahwas koggona Juda Maast ja Jerusalemmast / ja Merre äärtsest Maast Tyrust ja Sidonist.

18. Need ollid tulnud tedda kuulma / ja et nemmad woiksid terweks saa ommast Haigusest / ja ke rojasest Waimust waiwati. Ning nemmad said terweks.

19. Ning keik se Hulk püdis temmase putuda / sest et Wäggi temmast wäljalläinud / ja keik olli terweks teinud.

20. Ning temma issi töstis omma Silmad omma Jüngride päle / ja ütlis: Önsad ollete teie Waesed; Sest teie pärralt on Jummala Riik.

21. Önsad ollete teie / kellel nüüd Nälg on; Sest teie peate täis sama. Önsad ollete teie / ke teie nüüd nuttate; Sest teie peate naerma.

22. Önsad ollete teie / kui Innimessed teid wihkawad / ja kui nemmad teid ennesest ärralahhutawad / ja söimawad / ja teie Nimmi ärraheitwad / kuid ühhe Kurja teggewa / Innimesse Poja pärrast.

23. Olge röömsad sel Päwal / ja hüppage. Sest waat! Teie Palk on suur Taewa sees. Sest nende Wannemad teggid nisammoti neile Prohwetidele.

24. Agga Hädda teile / ke teie rikkad ollete: Sest et teie Rööm jo teie Kääs on.

25. Hädda teile! Ke teie täis ollete: Sest teie peate Nälgased ollema. Hädda teile! Ke teie nüüd naerate: Sest teie peate kurwaks sama ja nutma.

26. Hädda teile! kui keik Innimessed teitest hästi rägiwad: Sest nindasammoti teggid nende Wannamad neile Walle-Prohwetidele.

27. Agga minna ütlen teile / ke teie kulete:

külete: Armastage omma Wihhamehhi/ tehke neile hääd/ ke teid wihhawad.

28. Önnistage neid/ ke teid needwad/ ja palluge nende eest/ ke teile liga teggewad.

29. Ke sind ühhe Palle pále lööb/ sellele pakko ka teist. Ja sellel/ ke simno Riet ärrawottab/ ärra kela ka mitte Kube.

30. Agga igga ühhele/ ke sult pallub/ anna/ ja ke sinnult sinno omma wottab/ selt ärra küssi taggasi.

31. Ja ninda kui teie tahhate/ et Innimessed teile peawad teggema/ nindasammoti tehke teie ka neile.

32. Ja kui teie neid armastate/ ke teid armastawad/ mis Tänno teil sest on? Sest Pattused armastawad ka neid/ ke neid armastawad.

33. Ning kui teie omma Häteggipále hääd tete/ mis Tänno teil sest on? Sest Pattused tewad seddasama ka.

34. Ja kui teie neile lainate/ kelt teie lodade jälle kätte saama/ mis teilt sest Tänno on? Sest Pattused lainawad ka Pattustele/ et nemmad sedda wörra peawad jälle saada.

35. Agga armastage omma Wihhamehhi/ ja tehke hääd ja lainage/ ei ühtegit selle wasto lotes; Siis peab teie Palk suur/ ja teie Keigekörgema Lapsed ollema/ sest temma on helde tännamattade ja kurjade wasto.

Ewangel: Neljandal pühhal

Päwal pärrast kolme- aino Jummala Pühha.

36. Sepärrast olge armolisssed/ minda kui teie Issa ka armolinne on.

37. Ja ärge moistke kohhut/ siis ei moisteta ka mitte teie pále kohhut; Ärge moistke (teist) hukka/ siis ei moisteta ka teid hukka: Andke andeks/ siis annetakse teile andeks.

38. Andke/ siis annetakse teile/ ühhe hä kinniwaotut/ pudistut/ ja kuhja Pääga Mooto peab teile Rüppe annetama; Sest kuina Moodega teie moodate/ sellesammaga peab teile jälle moodetama.

39. Agga temma ütlis neile Tähhendamisse Sanna: Kas Sögge woib Söggedale Teed juhhatada? Eks neñad mollemad Auko ei lange?

40. Öppija ep olle mitte üllemb kui temma Öppetaja; agga igga üks on täis/ ke ninda on/ kui temma Öppetaja.

41. Agga mis sa Pinda nääd omma Wenna Silmas/ agga sinno omma Silmas ei panne sa Palki tähhele.

42. Ehk kuis sa omma Wennale wõid üttelda: Oot Wend/ ma kissun sinno Silmast Pinda/ ja Palki ei nä sa ommas Silmas? Pilkia/ kisso enne Palki ommast Silmast/ ja siis katso omma Wenna Silmast Pinda kissuda.

43. Sest

36

28.

37

29.

30. 38 / peab teile antama
/ sühte head
/ ja pörrotud
/ selle sama, ~~misga~~ Moödaga, misga

31.

39

32.

33 40 / Jünger
/ täieste öppetud, peab ollema
kui ~~teie~~ tema öppetaja.

34 41. / sedda Palvi, mis sino omas
Lilmas on, ei panne sa
tähhele.

35. / peate selle 42. / wälja, mis so Lilmas ja
issi ei nä sedda Palvi, mis
so Lilmas on. Oh sina kau-
wal
/ wälja
/ selletad sina, kuida sina sedda Pinda, mis so Wenna
Lilmas on, wöid wälja kiskuda..

M. [illegible]

43 | egga pakka

44

45.

| mis Asjast
| tema

46.

47. | Iggaunr

48. | wolas Wersi sellesama
| ligutada

49. | ukke
| ekhitas
| wolas Wersi

NB F Lagguminne

1.

2.

3.

4.

5.

6.

| vâsnis
| wotta fedda

7.

8.

43. Sest se ep olle hå Pu / mis kurja Wilja kannab / ja se ep olle kurri Pu / mis hå Wilja kannab.

44. Sest igga Pu tunnukse omast Wiljast; Sest Kibbowitsu Puust ei noppita Wigimarjo / egga Ohhakist koggotakse Winamarjo.

45. Uks hå Innimenne toob hääd Wilja wälja omma Süddame hääst Warrandussest: Ja üks kurri Innimenne toob kurja wälja omma Süddame kurjast Warrandussest; Sest mist Südda täis on / sedda rägib Su.

46. Agga miks teie mind kutsute Issand / Issand / ja ei te mitte / mis minna ütlen.

47. Ke minno jure tulleb / ja kuleb minno Sannad / ja teeb neid / sedda tahhan minna teile näita / kelle sarnane temma on.

48. Temma on ühhe Innimesse sarnane / ke Honi ehhitas / ja kaewas süggawaste / ja panni temma Raja Kaljo päle; Agga kui suur Wessi tulli / käis Woog Hone päle / ja ei woinud tedda mitte ümberwissata; Sest temma olli Kaljo päle rajatud.

49. Agga ke kuleb / ja ei te / se on selle Innimesse sarnane / ke Honet teggi Ma pääl ilma Rajata / ja Woog käis temma päle / ja seddamaid langis temma mahha / ja sesamma Hone Mahhalangeminne olli suur.

Se VII. Pätük.

1. Agga kui temma keik omma Könned Rahwa kuuldes sai löppetanud / läks temma Kapernanmma.

2. Ja ühhe Pälikko Sullane olli surnuks haige / ke temma Meles armas olli.

3. Agga kui temma JEsussest kulis / läkkitas temma Judaliste Wannemad temma jure / ja pallus tedda / et temma piddi tullema / ja temma Sullast terweks teggema.

4. Agga kui need JEsusse jure saiwad / pallusid nemmad tedda üpper wägga / ja ütlid: Tem̃a on se wäärt / et sa temmale sedda teed.

5. Sest temma armastab meie Rahwast / ja sedda Koggodusse-Kodda on temma meile üllesehhitanud.

6. Ning JEsus läks nendega. Agga kui temma ep olnud ennamb kaugel Koijast / läkkitas se Pälik Söbbro temma jure / ja laskis temmale ütelda: Issand ärra te enneselle Waewa; Sest minna ep olle se wäärt / et sinna minno Kattusse alla pead tullema.

7. Sepärrast ep olle ka minna ennast wäärt arwanud inno jure tulla; Kuid ütle agga Sannaga / siis saab minno Poeg terweks.

8. Sest minna ollen ka Innimenne teise Wallitsusse al / ja minno al on

Söddamehhed; ja minna ütlen ühhele: Minne ja temma lähheb; ja teiselle: Tulle/ ja temma tulleb; ja minno Sullaselle: Te sedda / siis temma teeb.

9. Agga kui JEsus sedda kulis / panni temma sedda Immeks / ja pöris ennast ümber / ja ütlis se järrele tullewa Rahwa wasto: Ma ütlen teile: Sähherdust Usko ep olle minna Israelis mitte leidnud.

10. Ja kui need wälja läkkitud jälle Koijo saiwad / leidsid nemmad se haige terweks ollewa.

Ewangel: Kueteist kümnel Pühhal Päwal pärrast kolme aino Jummala Pühha.

11. Ning pärrast sündis / et temma ühhe Linna läks / mis kutsutakse Nainniks / ja temmaga läks paljo temma Jüngrist / ja paljo Rahwast.

12. Agga kui temma liggi Linna Wärrawat sai / waat / siis kanneti üks Surnud wälja / se olli omma Emma ainus Poeg / ja temma olli Lesk / ja paljo Rahwast olli temmaga.

13. Ning kui Issand tedda näggi / hallastas temma temma päle / ja ütlis temmale: ärra nutta.

14. Ning kui temma liggi läks / hakkas temma Pusarki kinni / ja Kandjad seisid. Ja temma ütlis: Noor-Mees! minna ütlen sulle / touse ülles.

15. Ja se Surnud tousis istma / ja hakkas räkima / ja temma andis tedda temma Emmale.

16. Ja nende keigede päle tulli Hirm ja kiitsid Jummalat / ja ütlid: Suur Prohweet on meie säas tousnud / ja Jummal on omma Rahwast tulnud katsma.

17. Ning Könne temmast läks laiale keike Juda Ma läbbi / ja keige paika ümberkoudo.

18. Ja sedda keik kulutasid Johannesele temma Jüngrid / ja Johannes kutsus ennese jure kaks ommast Jüngrist.

19. Ja läkkitas nemmad JEsusse jure / ja käskis temmale üttelda: Kas sinna se olled / ke peab tullema / woi peame meie teist ootma?

20. Agga kui need Mehhed temma jure said / ütlid nemmad: Ristia Johannes on meid sinno jure läkkitannd / ja kässib üttelda: Kas sinna se olled / ke peab tullema / woi peame meie teist ootma?

21. Agga selsammal Tunnil teggi temma mitto terweks Töwwest / ja Waewast / ja kurjast Waimust / ja mitme Söggedale kinkis temma Näggo.

22. Ning Jesus wastas ja ütlis neile: Minge / ja kulutage Johannesele / mis teie ollete nähnud ja kuulnud: Et Söggedad näwad / Jallotamad käiwad / Piddalitöbbised sawad puhtaks /

9

10.

11. | teisel Paiwal
| hütarse

12.

| Naene | Liuma

13.

14. | ~~[illegible]~~ agga

15.

16. | ülles

17. = NB. h.l. wird widi
| ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
keiki paiko seâl

18.

19.

20.

21. | bbedest
| mitmest
| de | emisse

22.

23.

24.

| köirutarse

25. | Ehe | ga
| he

26. | tôest | ka

27. | Sesinnane

28. | ste

29. | need

30.

ab. q olle h.l ?

31.

32. | aianud

33.

34.

35.

36.

37. | Sahoiga

38.

taks/ Kurdid kuulwad/ Surnud touswad ülles/ Waestele kulutakse Ewangeliummi.

23. Ja önnis on se/ ke ennast minnust ei pahhanda.

24. Agga kui Johannese Kässud säid ärraläinud/ hakkas temma Johannesest Rahwa wasto räkima; Mis teie ollete wälja läinud Körbe waatma? ühhe Pillirogo/ mis Tulest ~~kuksipiddi aetakse~~.

25. Woi mis teie ollete wälja läinud watama? ühte Innimest pehme Rietette ehhitud? Waat/ ke kalli Riete ja Himmode sees ellawad/ need on Kunninglikko Koddade sees.

26. Woi mis teie ollete wälja läinud watama? ühhe Prohweti? Ja minna ütlen teile/ ke ennamb on/ kui Prohweet.

27. Temma on se/ kellest on kirjotud: Waat! minna läkkitan oma Ingli sinno Palle eel/ ke sinno Teed sinno ees peab walmistama.

28. Sest minna ütlen teile: Nende säast/ ke Naesist on sündinud/ ep olle mitte suremad Prohweti/ ko Ristia Johannest; Agga ke ~~keige~~ wähhemb on Jummala Rigi/ on suremb tedda.

29. Ning keik Rahwas/ mis tedda kulis/ ja Tölnerid/ ke Johannese Ristmissega ollid ristitud/ andsid Jummalale Öigust.

30. Agga Wariserid ja Kirjatundjad pölgsid ärra Jummala Nou issiennese wasto/ ja ei ~~lasknud ennast~~ mitte temmast ristida.

31. Agga Issand ütlis: Kelle sarnaseks pean minna sesinnase Innimeste Suggu pannema? Ja kelle sarnased on nemmad?

32. Nemmad on Laste sarnased/ ke Turro pääl istwad/ ja hüüdwad teine teise wasto/ ja ütlewad: Meie olleme teile willi ~~puhhunud~~/ ja teie ep olle tansinud; Meie olleme teile Nutto-laulo laulnud/ ja teie ep olle nutnud.

33. Sest Ristia Johannes on tulnud/ ja ei sönud Leiba/ ei ja jonud Wina; Ja teie ütlete: Temmal on kurri Waim.

34. Innimesse Poeg on tulnud/ sööb ja joob/ ning teie ütlete: Waat! se Innimenne on Södik ja Wina-Jodik/ Tölneride ja Pattuste Söbber.

35. Ommeti kidawad Tarkust öigeks keik temma Lapsed.

36. Agga üks Wariseer pallus tedda/ et temma temma jures piddi Leiba wotma/ ja temma läks se Wariseri Kotta/ ja istus Lauale.

37. Ja waat/ üks Naene olli Linnas/ se olli Pattune/ kui ~~se~~ täda sai/ et temma Wariseri Koijas Laual istus: töi temma ühhe ~~Olli~~ Klasi.

38. Ja temma seisis tagga temma

Jalge jures / nuttis ja hakkas temma Jalgo kastma Silma Pisseradega / ja kuiwas neid omma Juukstega / ja andis temma Jalladele Suud / ja woidis neid se Olliga.

39. Agga kui se Wariseer / ke tedda olli kutsnud / sedda näggi / räkis tem̃a issienneses / ja ütlis: Kui sesinnane olleks üks Prohweet / kül temma siis moistaks / missuggune Naene se on / ke temmase putub / et temma Pattune on.

40. Ning JEsus wastas / ja ütlis temmale: Simon mul on middakid sulle räkimist. Agga temma ütlis: Oppetaja / räki.

41. Uhhel Kaswowotjal olli kaks Wöllalist / teine olli Wölga wiis sadda Krossi / agga teine wiiskümmend.

42. Agga kui nemmad ei joudnud maksda / kinkis temma mollemille (se Wölla). ütle nüüd: Kumb neist peaks tedda keige ennamb armastama?

43. Agga Simon wastas ja ütlis: Minna arwan / se / kellel temma keige ennamist on kinkinud. Agga temmn ütlis temma wasto: Sa olled öiete arwanud.

44. Ja temma pöras ennast Naese pole / ja ütlis Simonile; Kas sa sedda Naest nääd? Minna ollen sinno Majase tulnud / ja sinna ep olle minno Jallade tarwis Wet andnud; agga temma on Silma Pisseradega minno Jalgo kastnud / ja on omma Juukstega kuiwatanud.

45. Sinna ep olle minnule Suud annud; Agga sesinnane / ni pea kui temma sisse tulli / ei iätnud mahha minno Jalgele Suud andma.

46. Sinna ep olle mo Pääd Öliga woidnud / ja temma on minno Jalgo Salwiga woidnud.

47. Sepärrast ütlen minna sulle: temmal on paljo Pätto andeks andtud / sest et temma paljo on armastanud; Agga kellele pissut andeks antakse / se armastab pissut.

48. Ning temma ütlis temma wasto: Sinno Pattud on sul andeks antud.

49. Siis hakkasid need / ke temmaga Laual istsid / issienneses ütlema: Kes se on / ke ka Pattud andeks añab?

50. Agga temma ütlis Naese wasto: Sinno Usk on sind aitnud: Minne Rahhoga.

Se VIII. Pätük.

1. Ning pärrast sündis / et temma läks Linnad ja Allewide läbbi / ja ütlis Jutlust / ja kulutas Ewangeliummi Jummala Rigist / ja need kaksteistkümmend temmaga /

2. Ning monned Naesed / kedda temma olli terweks teinud kurja Waemudest / ja Töwwest / Maria / ke kutsuti

[illegible] Inustega

39.

|on ûkr

40. |warto

41.

42.

43.

44

|eñese

45.

|mittokonda

46. |Saliviga
|Sesiñane

47. [illegible] pty Pattuid vid. Graec.
[illegible] Pajo Patto
[illegible]
[illegible]
[illegible]

48.

49. |harrasid |st
|siñane

50.

1. |ühhest Liñast |steise

2. |hütiarse

3.

|i

4. |sai rokrotulmud

5

|reed

6.

7. |ja need |ühtlaise

8. |kukkur |tonsir

9 |ja ~~kursir~~ ühtlesid

10. |kunninga
|teistele

11.

12.

13.

14.

15

16.

suti Magdalenaks/ kellest seitse kurja Waimo olli wälja lähnud.

3. Ning Johanna/ Kusa Herodese Warra-Hoidia Naene/ning Susanna/ ning paljo muud/ ke tedda aitsid omma Warraga.

Ewangel: kahheksamal Pühhal
Päwal enne Kristusse üllestousmisse Pühha.

4. Agga kui paljo Rahwast ühhes olli/ ja Linnadest temma jure tötsid/ räkis temma Tähhendamisse Sanna lähhi.

5. Üks Külwja läks wälja omma Semet külwma/ ja kui temma külwas/ kukkus muist Te äre/ ja sõtkõti ärra/ ja Linnud Taewa al söiwad sedda ärra.

6. Ja muist (kukkus) Mahk-Ma päle/ ja kui temma tousis/ kuiwis temma ärra/ sepärrast et temmal ep olnud Märga.

7. Ja muist kukkus kesk paika Ohhakade sekka/ ning Ohhakad tousid üllesning lämmatasid tedda ärra.

8. Ja muist langis hä Ma päle/ ja kui temma kaswas/ kandis temma saddakordse Wilja/ kui temma sedda ütlis/ hüdis temma: Kel Körwad on kuulma/ kuulgo.

9. Agga temma Jüngrid küsisid temmalt: Mis Tähhendamisse Sanna se olneb?

10. Agga temma ütlis: Teil on Jummala Rigi salla Asjad tädaantud/ agga mulle Tähhendamisse Sannade lähhi/ et nemmad nähhes ei nä/ ja kuuldes ei moista.

11. Agga se on se Tähhendamisse Sañna: Se Seme on Jumala Sañna.

12. Agga need Te-ärtsed on need/ ke sedda kuulwad; Pärrast tulleb Kurrad/ ja wottab se Sanna nende Süddamest ärra/ et nemmad ei peaks uskma/ egga önsaks sama.

13. Agga need Rahk-Ma päälsed on need/ ke kui nemmad kuulwad/ Römoga sedda Sanna wasto wotwad/ ja neil ep olle mitte Juurt; ürrikesseks Ajaks uskwad nemmad/ ning Kiusatusse Ajal taggandwad nemmad ärra.

14. Agga mis Ohhakade sekka kukkus/ on need/ ke kuulwad/ ja lähhäwad/ ja neid lämmatakse ärra sesinnase Ello Murrest/ ja Rikkussest/ ja Himmudest/ ja ei kanna walmist Wilja.

15. Agga mis hä Ma päle langis/ on need/ ke sedda Sanna kuulwad/ ja tallele pannewad hä ja kauni Süddamesse/ ja kandwad Wilja Kannatusse sees.

16. Agga ükski ei süttita Künalt/ ja kattab tedda Astjaga kinni/ ehk panneb tedda Sänge alla; Waid panneb tedda Küünla-Jalla päle/ et need

need/ ke sisse tullenad/ Walget nä-
wad.

17. Sest ühtegit ep olle ärrapeidud/
mis ei peaks awwalikkuks sama/ ep
olle ka ühtegit sallaja/ mis ei peaks
tåda sama/ ja ilmoma.

18. Sepärrast katske/ kuida teie ku-
lete: Sest ke/ on/ sellele peab annetama; Ja ke/ ep olle/ selt peab ka se
ärra woetama/ mis temma mõtleb
ennesel ollewa.

19. Agga temma jure tullid temma Emma ja Wennad/ ja ei woinud mitte temma jure sada Rahwa pärrast.

20. Ning teñale kulutadi monnest/
ke ütlid: Sinno Emma ja sinno
Wennad seiswad Oues/ ja tahtwad
sind nähha.

21. Agga temma wastas ja ütlis
neile: Minno Emma ja minno
Wennad on need/ ke Jummala San-
na kuulwad/ ja sedda teggewad.

22. Ja ühbel Päwal sündis se/ et
temma Laewa astus emma Jüngri-
dega/ ja ütlis nende wasto: Lakki ül-
le Järwe/ ja nemmad läksid.

23. Ja kui nemmad läksid/ uinus
temma maggama/ ja Tulispä tou-
sis Järwe pale: ja Laew sai täis Wet/
ja nendel olli Hädda Kä.

24. Agga nemmad läksid temma
jure/ ja ärratasid tedda üllesse/ ja üt-
lid: Öppetaja/ Öppetaja/ meie läh-
hame hukka; Agga temma tousis
üllesse/ ja ähwerdas Tuult/ ja Laened/
ja nemmad jäid waid/ ja Jlm sai
waaks.

25. Agga temma ütlis nende wasto: Kus on teie Usk? Agga nemmad
kartsid/ ja immetellid ja ütlid issekes-
kis/ kes se on/ et temma ka Tuult ja
Wet käsklb/ ja need kuulwad temma Sanna.

26. Ning nemmad läksid Laewaga
Kadarenclise Male/ se on Kalilea
kohtas.

27. Agga kui temma Male läks/
tulli temma wasto üks Mees Linnast/
sel ollid kurjad Waimud ammo A-
jast/ ja temma ei piddand Riet Sel-
jas/ ja ei seisnud Kodo/ kuid Hau-
ade sees.

28. Agga kui temma JEsust nägi/ kissendas temma/ ja langis temma ette mahha/ ja ütlis sure Hälega:
Mis on mul sinoga teggemist/ JEsus
Keige kõrgema Poeg! Ma palun
sind/ et sa mind ei waewa.

29. Sest temma käskis sedda ro-
jast Waimo Jnnimesse seest wälja-
minna: Sest temma olli tedda kaua
Aega jubba waewanud/ ja temma
olli Ahhelas kinni/ ja hoitti Jalg-
raudus/ ja temma tiskus Köidikud
katki/ ja aeti kurjast Waimust Kõrbe.

30. Ning JEsus küsis temmalt/
ning ütlis: Mis so Nimmi on: Ag-

17. [illegible]
|ârm peidetud

18.

19.

20.

21.

22. |n. tema
|teine pole

23.
|ask
|nemad said ûlleültsa (v. ûlleülder)
marjaks

24. |tullid

|jäi waggaks Nal-waiksek

25.
|teine teise wasto
|siis |ted
|s |wotwad
|kuulda

26.
|rahwa
|kal.

27.
|ust
|olnud kube

28. |karjus tema wâgga
|mmala

29.
|~~[illegible]~~ Ahhelattega
|lauad
|deose

30.

31.

32.

33. | kui | said wâljatulnud
| nemad nende | sea
| kaela kalda peält ja
läkkatas arra [illegible]

34.

35. | mis olli sündinud n. tullid
tesurse jurre n. leidsid seddu
[illegible]
| ollewad

36.

37. | se rahwa Hulk, mis seäl kada
ra rahwa ümberkaudo ollid
| suur

38.

39. | oma kotta taggasi
~~| sured [illegible]~~
F [illegible]?

40.

41.

42.

43. | Peatoitust
| Itki

44.

45.

ga temma ütlis: Legion/ sest palio kurjad Waimud ollid temä sisse läinud.

31. Ning temma pallus tedda/ et temma neid ei piddand käskma Süggawase minna.

32. Agga sääl olli suur Hulk Siggo Karjas Mä pääl/ ning nemad palusid tedda/ et temma neile piddi Lubba andma nende sisse minna/ ja temma andis neile Lubba.

33. Siis läksid need kurjad Waimud sest Innimesest wälja/ ja läksid Siggade sisse/ ja se Karri läks ülle Pää-otseti Kaldo päält Järwe/ ja uppus ärra.

34. Agga kui Karjased sedda näggid/ mis sündis/ pöggenid nemmad ärra/ läksid ja kulutasid sedda Linnas/ ja Küllades.

35. Siis läksid nemmad wälja waatma sedda Innimest/ kellest kurjad Waimud ollid wälja läinud/ Jesusse Jallade jures istmas Rietega/ ja öige Melega/ ja nemmad kartsid.

36. Ning need/ ke sedda ollid nähnud/ kulutasid neile/ kuida se kurjast Waimust Waewatud olli terweks sanud.

37. Ning kik ümberkoutne Kadareni-Ma Rahwas pallus tedda/ et temma piddi nende juurest ärraminnema/ sest et Hirm olli nende päle tulnud. Ja temma astus Laewa/ ja läks taggasi.

38. Agga se Mees/ kellest kurjad Waimud ollid wälja läinud/ pallus tedda/ et temma piddi sama temma jure jäma; Agga JEsus laskis tedda ennesest ärra/ ja ütlis:

39. Minne jälle Koije/ ja rägi ülles/ mis suurt Asja Jummal sulle on teinud/ ja temma läks ärra/ ja kulutas keike Linna läbbi/ mis suurt Asja JEsus temmale olli teinud.

40. Ning se sündis/ kui JEsus taggasi tulli/ wottis Rahwas tedda wasto; Sest nemmad ootsid tedda keik.

41. Ning waat/ üks Mees Nimmega Jairus tulli/ ja temma olli Koggodusse-Koja Üllemb/ ja temma langes JEsusse Jalge ette mahha/ ja pallus tedda enese Kotta tulema.

42. Sest temmal olli üks ainus Tüttar liggi kahheteistkümme Aastane/ ja sesamma wagus Hinge; Agga kui temma sinna läks/ tungis Rahwas temma päle.

43. Ning üks Naene olli Werre-Töwwes olnud kakskeistkümmend Aasta/ se olli keik omma Warra Arstide kätte ärrakullutanud/ ja ei woinud kellegilt Terwist sada.

44. Se tulli taggant/ ja hakkas temma Rie-Palli tusse kinni/ ja sedamaid löppes temma Werre-Többi ärra.

45. Ning JEsus ütlis: Kes on min

minnuse putunud? Agga kui keik salgasid / ütlis Petrus / ja need / ke temma jures ollid: Öppetaja / Rahwas tungib sinno päle / ja toukab sind / ja sinna ütled: Kes on minnuse putunud?

46. Agga JEsus ütlis: üks on minnuse putunud; Sest minna ollen tundnud enneseſt Wägge wäljaminnewa.

47. Agga kui se Naene näggi / et temma ei woinud sallaja jäda / tulli temma / wärrises ja langis temma ette mahha / tunnistas keige Rahwa ees ülles / mis Asja pärrast temma temmase olli putunud / ja kuitao temma seddamaid olli terweks sanud.

48. Agga temma ütlis temmale: Olle rahhul Tüttar / sinno Usk on sind terweks tehnud / minne Rahhoga.

49. Kui temma alles räkis / tulli üks Koggoduse-Koija-Ullema Pereſt / ja ütlis temmale: Sinno Tüttar on surnud / ärra te Öppetajale waewa.

50. Agga kui JEsus sedda kulis / wastas temma temmale / ja ütlis: ärra karda / ussu agga / siis peab temma terweks sama.

51. Agga kui temma Kotta sai / ei laſknud temma keddakid sisse minna mundi / kui Petrust / ja Jakobit / ja Johannest / ja te Lapse Issa ja Emma.

52. Agga keik nutsid / ja kaebsid tedda. Agga temma ütlis: ärge nutke temma ep olle mitte surnud / waid temma maggab.

53. Ning nemmad naersid tedda / seſt et nemmad täädsid / et temma olli surnud.

54. Agga temma ajas keik wälja / ja hakkas temma Kätte kinni / ja hüdis / ja ütlis: Laps touse ülles.

55. Ja temma Hing tulli jälle / ja temma tousis seddamaid ülles / ning temma käskis temmale süa anda.

56. Ning temma Wannemad ehmatasid ärra; Agga temma kelis neid kellegile sedda räkimast / mis olli sündinud.

Se IX. Pätuk.

1. Agga temma kutsus omma kaksteistkümmend Jüngrid kokko / ja andis nendele Wägge ja Melewalda keige kuria Waimude ülle / ja Töwwed parrandada.

2. Ja läkkitas nemmad wälja kulutama Jummala Riki / ja Haiged terweks teggema /

3. Ning ütlis nende wasto: Ärge wotke middakit Te päle / ei Sönna / ei Pauna / ei Leiba / egga Rahha: Ei pea ka kellegil kaks Kube ollema.

4. Ja kumma Ma-ase teie sal lähhäte / sinna äge / ja säält minge wälja.

5. Ja ke teid wasto ei wotta / seſt

53.

|röhkuwad vid. Graca. et al. Ev.
|puutnud

46.

54.

|et Wäggi minnust on wälja läinud

47.

55.

|temale

56. |ühhelegi

48. |julge

49.

1. |meile

50.

2.

51.

3. |tema |keppisid
|Hobbe
|ühhelegi

|kui agga

52.

4. |kus kotto.

5.

|ärra neile

6. |ne~~med~~
|Armo-öppetust

7. |tehti |wahhel |gad ütlesid

8. |mo~~ned~~ |de

9. |ärra

10. |ne~~med~~ ~~|hned~~
|neid
|hü

11. |käisid
|lel

12

|de ~~seäl~~ sisse umberkaudo

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

sest Linnast minge wälja / ja puistage ka se tolmo teie Jalge päält mahha / ühheks Tuñistusseks nende wasto.

6. Ning nemmad läksid wälja / ja käisid Allewid läbbi / ja kulutasid Ewangeliummi / ja teggid terweks keigis Paikus.

7. Agga Herodes se Nelliwörst kulis keik / mis temmast sündis / ja olli kahhe pääl / sepärrast et monningast ööldi / Johannes on Surnust üllestousnud.

8. Agga monningast / et Elias on ennast näitnud / agga muist / et neist wannast Prohwetist üks on üllestousnud.

9. Ning Herodes ütlis: Johannesse Pää ollen minna käsknud otsast mahha raiuda; Agga kes se on / kellest minna sähherdust kulen / ja temma püdis tedda nähha sada?

10. Ja need Apostlid tullid taggasi / ja rääksid temmale / mis Asja nemmad ollid teinud; Ja temma wottis nemmad ennese jure ja läks ärra körwale ühhe tühja Paika / se Liña pole / mis kutsutakse Petsaidaks.

11. Agga kui Rahwas sedda täda sai / läksid nemmad temma järrele; Ning tem̃a wottis nemmad wasto / ja räkis neile Jummala Rigist / ja kel parrandamist tarwis olli / neid teggi temma terweks.

12. Agga Pääw hakkas Öhto pole minnema / ja need kaksteistkümmend tullid temma jure / ja ütlid temmale: Lasse Rahwast minna / et nemmad ümberkoudo Allewille ja Küllase woiwad minna Ömajale / ja Roga leida / sest meie olleme siin tühjas Paikas.

13. Agga temma ütlis nende wasto: Andke teie neile süa. Agga nemmad ütlid: Meil ep olle ennamb / kui wiis Leiba ja kaks Kalla / olgo siis et meie lähhäme / ja Roga ostame keike selle Rahwale.

14. Sest neid olli liggi wiis tuhhat Meest. Agga temma ütlis omma Jüngride wasto: Käskige neid mahha istuda / igga Hulka wiiskümend.

15. Ja nemmad teggid ninda / ja istusid keik mahha.

16. Agga temma wottis neid wiis Leiba ja kaks Kalla / ja watis ülles Taewa / önnistas neid / ja murdis ja andis omma Jüngridele / Rahwa ette panna.

17. Ning nemmad söid / ja igga ühhe Köht sai täis / ja neid Pallokessi / mis neil olli ülle jänud / korjati kaksteistkümmend Korwi täis kokko.

18. Ja se sündis / kui temma üksi olli Palwed piddamas / ollid tem̃a Jüngrid temmaga / ja temma küssis neid ja ütlis: Keddaks mind Rahwas ütleb ollewa.

19. Agga nemmad wastasid / ja ütlid

ütlid: Ristia Johanneseks. Muist Eliaseks. Agga muist/ et üks neist wannast Prohwetist on üllestousnud.

20. Agga temma ütlis nende wasto: Keddaks teie mind ütlete/ ollewa? Ja Petrus wastas/ ja ütlis: Jummala Kristusseks.

21. Ning temma kelis neid/ ja käskis ühhegile sedda räkida.

22. Ja ütlis: Innimesse Poeg peab paljo kannatama/ ja ärrapölgetama Wannamist/ ja üllemist Preestrist ja Kirjatundjist/ ja ärratappatama/ ja kolmandal Päwal üllestousma

23. Ning temma ütlis keigile: Ke minno järrele tahhab tulla/ se salgako issiennast ärra/ ja wotko omma Risti iggapääw (ennese päle) ja kulgo minno järrele.

24. Sest ke omma Ello tahhab hoida/ se kaotab sedda ärra. Agga ke omma Ello minno pärrast ärrakaotab/ se hoiab sedda.

25. Sest mis se Innimest awwitaks/ kui temma olleks keik Ma ilma kaswuks sanud/ ja sataks issi ennast hukka/ ehk teeks ennesele Kahjo.

26. Sest ke mind ja minno Sanna häbbeneb/ sedda tahhab Innimesse Poeg häbbeneda/ kui temma tulleb omma ja Issa ja pühha Inglide Auo sees.

27. Agga töest minna ütlen teile/ et monni neid on/ ke siin seiswad/ ke ei pea surma maitsma/ ennego nemmad näwad Jummala Rigi.

28. Agga se sündis liggi kahheksa Päwa/ pärrast neid Könnesid/ et temma Petrust ja Johannest/ ja Jakobi ennese jure wottis/ ja läks ühhe Mä päle Palwed piddama.

29. Ja kui temma Palwed piddas/ läks temma Palle teise Näule/ ja temma Rided läksid walgeks ja hilasid.

30. Ning waat/ kaks Meest rääksid temmaga/ need ollid Moses ning Elias.

31. Neid nähti selged ollewa/ ja rääksid temma Otsast/ mis temma Jerusalemmas piddi löppetama.

32. Agga Petrus ja need/ ke temmaga ollid/ ollid Unnese magama jänud/ ja kui nemmad üllesärkasid/ näggid nemmad temma sure Selgust/ ja neid kaks Meest temmajures seiswa.

33. Ja se sündis/ kui nemmad temmast hakkasid ärralahkuma/ ütlis Petrus JEsusse wasto: Öppetaja/ siin on meil hä olla: Tehkem kolm Maja; ühhe sulle/ ühhe Mosesele/ ja ühhe Eliasele; Ja ei täädnud/ mis temma ütlis.

34. Agga kui temma sedda räkis/ tulli üks Pilw/ ja warjus nende ülle; Agga nemmad kartsid/ kui nem-

| kuñi
| sawad | kuñinga | nähka

28.

20.

21.

29.

| Teggomood | le

22. | kui kolbmata ärrasheidetama
| attest
| jälle

30.

23.

31

24.

32 | rasker Unner

25. | kasso on £
| käutaks

33 | sid
| et meie siin olleme
| smule | ja

26. | de pärrast on häbbenemd; selle pärrast
| saab tulmd

27

34.

35. |sinane

36. |leiti
|le

37. |alla

38.

|peâle

39.

[illegible]

40.

41. |pôrane
|kui
|kaṅatama

42

43.

tô pärrast

44.

45.

|sesaṅa|pärrast

46.

47. |oxerse

48. |phoxerse

49.

nemmad Pilwe sisse läksid.

35. Ning üks Hääl tulli Pilwest/ ja ütlis: Se on minno armas Poeg/ kuulge tedda.

36. Ning kui se Hääl kuuldi/ siis leidsid nemad JEsust üksi/ ja nemad jäid waid/ ja ei kulutanud kellegile middakit neil Päiwil sestsammast/ mis nemmad ollid nähnud.

37. Agga teisel Päwal sündis/ kui nemmad Mäält mahha läksid/ tulli paljo Rahwast temma wasto.

38. Ja waat/ üks Mees Rahwa säast kissendas/ ja ütlis: Öppetaja/ minna pallun sind/ wata minno Poja järrele; Sest temma on minno aino-sündinud Poeg.

39. Ja waat/ se Waim hakkab temmast kinni/ ja temma kissendab seddamaid/ ja temma kissub tedda/ et temma Wahto ajab/ ja temma lahkub temmast waewalt ärra/ kui temma tedda saab kiskund.

40. Ning minna ollen sinno Jüngrid pallunud/ et nemmad tedda pidid wälja-ajama/ ja nemmad ei woinud mitte.

41. Agga JEsus wastas ja ütlis: Oh Usktmatta/ ja ärrapöördud Suggu/ kauaks pean minma teie jures ollema/ ja teid sallima: Too oma Poja seie.

42. Ja kui temma weel tullemas ollj/ kissus tedda se kurri Waim/ ja uttustas tedda; Agga JEsus öhwardas sedda rojast Waimo/ ja teggi se Poisi terweks/ ja andis tedda omma Issale.

43. Agga keik ehmatasid sedda suurt Jummala Aud-teggo; Agga kui nemmad keik Inimeks pannid/ mis JEsus teggi/ ütlis temma omma Jüngride wasto:

44. Pange teie need Sanno omma Körwade sisse; Sest Innimesse Poeg peab Innimeste kätte ärraannetama.

45. Agga nemmad ei moistnud mitte sedda Sanna/ ning se olli nende eest ärrapeidetud/ et nemmad sedda ei moistnud/ ja nemmad kartsid temmalt sedda Sanna küssida.

46. Agga nende sees tousis se Mötte/ kes eal nende säast keike suremb piddi ollema.

47. Agga kui JEsus nende Südame Mötted näggi/ wottis temma ühhe Lapse/ ja panni se ennese körwal seisma/

48. Ja ütlis neile: Ke eal sedda Last wasto wottab minno Nimmel/ se wottab mind wasto: Ja ke mind wastowottab/ se wottab tedda wasto/ ke mind on läkkitanud; Sest ke teist keigist se wähhemb on/ se peab suur ollema.

49. Agga Johannes wastas/ ja ütlis: Öppetaja/ meie näggime ühhe sinno Nimmel kurjad Waimud wäl.

ja ajawa/ ja meie olleme ted da keelnud/ sepärrast/ et temma meiega (sinno) järrele ei tulle käi.

50. Ning JEsus útlis temma wasto: Ärge keelge/ sest ke meie wasto ep olle/ se on meie poolt.

51. Agga se sündis/ kui se Aeg sai/ et tedda piddi ärrawoetama/ siis pöris temma omma Palle/ et temma Jerusalemma pole lähhets.

52. Ning teña läkkitas enneze eel Kässud/ ja need käisid ja läksid ühhe Samaria-Linna Allewist/ temmale Omaja walmistama.

53. Ning nemmad ei wotnud tedda mitte wasto/ sest et temma omma Palle olli pöörnud/ Jerusalemma pole minnâ.

54. Kui temma Jüngrid/ Jakob ning Johannes sedda näggid/ útlid nemmad: Issand/ tahhad sa/ siis tahhame meie käsketa Tuld Taewast mahha tulla/ ja neid ärrarikkuda/ ninda kui Elias ka teggi?

55. Agga temma pöris ennast ümber/ ja nomis neid/ ja útlis: Teie ei tåa mitte/ missuggune Waimo pärralt teie ollete.

56. Sest Innimesse Poeg ep olle mitte tulnud Innimeste Hinged ärrahukkama/ waid hoidma; ja nemmad läksid ühhe teise Allewisse.

57. Agga se sündis/ kui nemmad Te päal olid/ útlis üks temmale:

Issand/ ma tahhan sind järrele käia/ kuhho sa eal lähhed.

58. Ning JEsus útlis temmale: Rebbastel on Auk ud/ ning Linnudel Taewa al Pessad; Agga Innimesse Pojal ep olle mitte asset/ kuhho temma Pääd woiks panna.

59. Agga temma útlis ühhe teise wasto: Tulle mo järrele; Agga temma útlis: Issand anna mulle lubba minna/ ja omma Issa enne mahhamatta.

60. Agga JEsus útlis temma wasto: Lasse Surnud oma Surnud matta; Agga minne sinna/ ja kuluta Jummala Rigi.

61. Ning üks teine útlis: Issand minna tahhan sinno järrele tulla; Agga anna mulle Lubba Jummalaga jätta neid/ ke minno Majas on.

62. Agga JEsus útlis temma wasto: Ükske/ ke omma Käet Adra külge panneb/ ja watab taggasi/ ei kölma Jummala Rigile.

Se X. Pätük.

1. Agga pärrast sedda sädis ka se Issand teist seitsekümmend/ ja läkkitas neid kaks ühhes enneze eel/ igga Linna ja paika/ kuhho temma Mötte olli minna.

2. Siis útlis temma nende wasto: Leikamist on paljo/ agga Töteggijid

on

50.

51.

|julgesto
|minnema

52

|rahwa
|sse

53 |meel

54 |~~et Tulli~~

55 |sõitle

56 |saatma

57 |sinna tanhid |wasta ütles

58. |wasto

FM Pessi

59. |kâi minno

60

61 |kâia

62 |ba
|kuninga

1.

2. |pissut Tõteggiaid

3.

4. |ud

5. |hho

6. |ral |ûr

7. |ühhest koiast teise

8. |hho

9. |jure

10 |hho
|de

11. |pühhime |ârra |jure liggi

12.

13. |wâggewad teud
vs Tuhkar. ou K

14.

15. Fitzst Mt. 11, 23.

16.

17.

18.

19.

20.

onpissut; Sepärrast palluge leikamisse Issandat/ et temma Töteggiad om̄a leikamisse kallale wälja ajab.

3. Minge/ waat/ minna läkkitan teid/ kui Talled kesket Huntide sekka/

4. Agga ärra kandke Kukro/ egga Pauna/ egga Kingi/ ning ärge terretage keddaki Te pääl.

5. Agga kumma Kotta teie eal sisse lähhäte/ sääl üttelge essiti: Rahho sellesinnatsele Koale.

6. Ning kui sääl on Rahho Laps/ siis hingab teie Rahho temma pääl; Agga kui ep olle/ siis tulleb se teile taggasi.

7. Agga sinna Kotta jäge/ söge ja joge/ mis neil on? Sest Töteggia on omma Palga wäärt. Ärge köndige mitte Kottast Kotta.

8. Ning kumma Linna teie lähhäte/ ning nemmad teid wastowotwad/ (sääl) söge/ mis teie ette pannakse.

9. Ja tehke selle sees need Haiged terweks/ ja üttelge neile: Jummala Riik on teie liggi sanud.

10. Agga kumma Linna teie eal lähhäte/ ja nemmad teid ei wotta wasto/ säält minge wälja temma Ulitsa päle/ ja üttelge:

11. Ka sedda Tolmo/ mis teie Linnast on meie külge hakkanud/ pulstame meie mahha teie päle; Ommeti peate teie sedda täädma/ et Jummala Riik teie lähhidel on olnud.

12. Agga minna ütlen teile/ et sel Päwal Sodoma Rahwal peab hölpsamb Pölw Kohtus ollema/ kui sel Linnal.

13. Hädda sulle Koratsin/ Hädda sulle Petsaida! Sest kui Tirus ja Sidonis ueed Immeteggud olleksid sündinud/ mis teie jures on sündinud/ nemmad olleksid ennemuiste Kottis ja Tuhkas istes Pattust pöörnud.

14. Ommeti peab Tirul ja Sidonil hölpsamb Pölw ollema Kohtus/ kui teile.

15. Ja sinna Kapernaum/ ke sinna Taewani olled üllendud/ sind peab Pörgoni mahhalükkatama.

16. Ke teid kuleb/ se kuleb mind/ ja ke teid ärrapölgab/ se pölgab mind; Agga ke mind ärrapölgab/ se pölgab sedda ärra/ ke mind on läkkitanud.

17. Agga need seitsekümmend tullid Römoga taggasi/ ja ütlid: Ka kurja Waimud on meie Melewalla al sinno Nimmel.

18. Agga temma ütlis neile: Minna näggin Sadana/ kui Walko Taewast mahhalangema.

19. Waat/ minna annan teile Melewalda Usside ja Korpionide päle tallada/ ja keige selle Waenlase Wäe päle/ ja ühtekit ei pea teile kahjo teggema.

20. Ommeti ärge olge sepärrast röömsad/ et Waimud teie Melewalla-

la al on; Agga olge ennamb röömsad / et teie Nimmed Taewas on üllespantud.

21. Sel Tunnil olli JEsus Waimus römus / ja ütlis: Minna kitan sind / Issa / Taewa ning Ma Issand / et sinna sedda targade ja nuoistlikkude eest olled ärrapeitnud / ning olled sedda täda andnud Wäetümille; Ja Issa / sest se on ninda sinno Mele pärrast olnud.

22. Keik on mulle minno Issast antud / ja ükstki mu ei tunne / kes Poeg on / kui agga Issa / ja kes Issa on / kui agga Poeg / ja kellele Poeg sedda tahhab täda anda;

Ewangel: kolmeteistkümnes Pühha Päwal pärrast kolmas aino Jummala Pühha.

23. Ning temma pöris ümber omma Jüngride pole / ja ütlis neile isspäinis: Onsad on need Silmad / ke nähhawad / mis teie näte:

24. Sest minna ütlen teile / et paljo Prohwetid / ja Kunningad on tahtnud nähha / mis teie näte / ja ep olle sedda mitte näinud / ja kuulda / mis teie kulete / ja ep olle sedda mitte kuulnud.

25. Ning waat / üks Kirjatundja tousis ülles / kiusas tedda / ja ütlis: Öppetaja / mis ma pean teggema / et minna iggawesse Ello pärrin.

26. Agga temma ütlis temmale: Mis on Käsfus kirjotud? Kuida sa loed?

27. Agga temma wastas ja ütlis: Sinna pead Issanda omma Jummala armastama keigest ommast Südddamest / keigest ommast Hingest ja keigest ommast Wäest / ja keigest ommast Melest / ja omma Liggimest / kui issiennast.

28. Agga temma ütlis temmale: Sinna olled öiete wastanud; Te sedda / siis pead sinna ellama.

29. Agga temma tahtis issiennast öigeks panna / ja ütlis JEsusse wasto: Kes siis on minno Liggimenne?

30. Agga JEsus wastas / ja ütlis: Üks Innimenne läks Jerusalemmast alla Jeriko pole / ja sattus Röövlide kätte; Kui need tedda said risonud / ja peksnud / läksid nemmad ärra / ja jätsid tedda pool surnud mahha.

31. Agga üks Preester läks koggematta seddasamma Te alla / ja kui temma tedda näggi / läks temma möda.

32. Ja ninda sammoti üks Lewiit / kui temma sinna paika sa / läks temma / ja watis / ja läks möda.

33. Agga üks Samaria Mees läks sedda Teed / käis temma jure / ja kui temma tedda näggi / sai temma Südda halledaks.

34. Ja läks temma jure / ja siddus tem-

21.

|need Asjad

|N. tenna pôris ennast jüngst
ride pole n. ütles:

22.

23.

|isseûrranis

24

25.

26.

27 |ja

28.

29

30. |se sanna peale
|tenna ilded
|peâlegi

31

32 |tulli

33 |käis
|tulli

34. |tulli.

35. | kui te=a | ärra

| körts nikkule
| kaña Hoolt te=a pärrast | ~~kus~~
| eñam.

36.

37. | hallastas

38. ~~| kelle~~

39. | kedda hüti
| de eer

40. | sinna | sa sest holi

| nüüd

41. | sa murretsed n. keed eñesele
waewa mitme itsja pärrast

42

1.

2.

3.

4.

5. | mel on üus

6.

7.

temma Hawad kinni / ja wallas Õlli ja Wina sisse / tõstis tedda omma Weikse Sälja / ja wiis tedda Majasse / ja kandis hoolt temma pärrast.

35. Ja teisel Päwal läks temma ärra ja wottis kaks Krossi wälja / ja andis Pärremehhele / ja ütlis temmale: Katso temma järrele / ja mis sa weel peaksid kullutama / tahhan minna taggasi tulles / sulle maksa.

36. Keddas sa neist kolmest arwad selle Lähhema ollewa olnud / ke Röövlide kätte olli sattund.

37. Agga temma ütlis: Se / ke temma päle Armo heitis; Siis ütlis JEsus temma wasto: Minne / ja te sinna ninda sammoti.

38. Agga se sündis / kui nemmad käisid / siis läks temma ühhe Allewille / agga üks Naene Nimmega Marta wottis tedda wasto oma Majasse.

39. Ning temmal olli üks Õdde / se kutsuti Mariaks / se istus JEsusse Jalgele / ja kulis temma Könnet.

40. Agga Martal olli paljo teggemist mitmesugguse Temistussega / ja temma tulli ja ütlis: Issand / eks sinna sedda tähhele panned / et minno Õdde mind lasseb üksi Waewa nähha / et ütle temmale / et temma mind peab ka aitma.

41. Agga JEsus wastas ja ütlis temmale: Marta / Marta / sinna teed enesele paljo Murre ning Waewa.

42. Agga üks Asi on tarwis Maria on parramat Ossa wallitsenud / se ei pea mitte temalt ärrawoetama.

Se XI Pätuk

1. Ning se sündis / et temma ühhes Paigas olli Palwed piddamas / ning kui temma sedda olli lõppetanud / ütlis temma Jüngrist üks temma wasto: Issand õppeta meid Palwet piddama / ninda kui Johannes oma Jüngrid on õppetanud.

2. Agga temma ütlis nende wasto: Kui teie Palwed pegte / siis üttelge: Meie Issa / ke sinna olled Taewas / pühhitsetud sago sinno Nimme. Sinno Riik tulgo. Siño Tahtminne sündko / kui Taewas / ninda ka Ma pääl.

3. Meie iggapäwast Leiba anna meile iggapäew.

4. Ja anna meile Andeks meie Pattud; Sest meie anname kä andeks keigile / ke meile wõlgo on. Ning ärra sata meid kiusatusse sisse / waid päästa meid ärra sest kurjast.

5. Ning temma ütlis nende wasto: Kes on teie sääst / kel Sõbber on / kui temma tulleks kesk Öst temma jure / ja ütleks temma wasto: Sõbber laena mulle kolm Leiba;

6. Sest minno Sõbber on Te päält minno jure tulnud / ja mul ep olle mitte / mis ma temma ette woin panna.

7. Ning temma peaks seest wastama / ja ütlema: Ärra te mulle

Tül-

Tälli / Uks on jubba lukko pandud / ja minno Lapsed on minnoga Wodis / nüüa ei woi üllestousta / ja sulle anda.

8. Minna ütlen teile: Ehk temma ei touseks ja temmale annaks / sepärast / et ta temma Söbber on / siis touseb temma ommeti se häbbematta Küssimisse pärast / ja annab temmale nipaljo / kui temmale tarwis on.

9. Ning minna ütlen teile ka: Palluge / siis antakse teile: Otsige / siis teie leiate / koputage / siis tehhakse teile lahti.

10. Sest ke pallub / se saab / ja ke otsib / se leiab / ja sellele / ke koputab / tehhakse lahti;

11. Ja missugune Issast teie säast Poeg Leib pallub / kas temma temmale peaks Kiwwi andma? Ja kui temma Kalla pallub / temma peaks temmale Maddo pakkuma Kalla asemel?

12. Ehk kui temma Munna pallub / kas temma peaks temmale Korpioni andma?

13. Kui teie nüüd / ke teie kurjad ollete / märkate häid Anded anda omma Lastele / kui paljo ennamb annab Issa Taewast pühha Waimo neile / ke tedda palluwad.

Ewangel: kolmandal Pühhal Päwal Paastus.

14. Ning temma ajas ühhe kurja Waimo wälja / ning se olli keleto; Agga kui kurri Waim sai wäljalätnud / siis sändis / et se Sum räkis / ning Rahwas panni sedda Imeks.

15. Agga monniagad nende säast ütlid: Temma ajab kurjad Waimud wälja Peeltsebulli kurja Waimude üllema läbbi.

16. Agga teised kinsasid tedda / ja küsisid temmalt Tähte Taewast.

17. Agga temma moistis nende Mötted ärra / ja ütlis nende wasto: Igga Kunningriik / mis issikeskes lokko ei sünni / läbbäb tühjaks / ning se Kodda / mis issiennesega lokko ei sünni / langeb.

18. Agga kui Sadan issi ennesega lokko ei sünni / kuis peab temma Riik seisma? et teie ütlete / mind Peeltsebulli läbbi kurjad Waimud wälja ajawa.

19. Agga kui minna Peeltsebulli läbbi kurjad Waimud wälja ajan / kelle läbbi ajawad teie Lapsed (need) wälja? Sepärast peawad need teie Kohtomoistjad ollema.

20. Agga kui minna Jummala Sörme läbbi kurjad Waimud wälja ajan / siis on Jummala Riik teie jure tulnud.

21. Kui üks kange Sõdda-Riistadega ehhitud (Sõddamees) oma Kodda hoiab / siis on temma Warra rahhul.

22. Agga kui üks Wäggewamb /

kui

|okessed

5

9. |peab |antama
|peate |dma |peab

10.

11. |keñell loeg

12.

13.

14

|keleto

15.

16.

17. |ridur on
|hukka
|teisega ridur on

18 |ridur on

19. |neñad

20. |kuñinga

21.

22

23.

24.

|ûmberpôôrda oma kotta

25.

|Ludadega

26. |teist

|sisse

27.

28.

29.

30.

31.

|cheestega

32.

33.

34. of. [illegible]

|veix sino ikko

35.

36.

kui temma tulleb/ja tedda ärrawoitab/siis wottab temma ärra keik temma Sõdda-Riistad me päält temma lotis/ja jaggab wälja temma Warranduft.

23. Ke minnoga ep olle/se on minno wasto/ja ke minnoga ei koggo/se pillab ärra.

24. Kui rojane Waim Innimesse seest on wälja lähnud/siis käib temma kuiwad Paigad läbbi/ja otsib Hinganiist/ja kui temma ei leia/siis, ütleb temma: Minna tahhan tagga-si minna minno Maale/ kust ma ollen wälja tulnud.

25. Ja kui temma tulleb/siis leiab temma sedda pühhitud ja ehhitud ollewad.

26. Siis lähhäb temma/ja wottab enneſega seitse muud Waimo/ke kurjemad on tedda ennast/ja kui nemmad sinna tullewad/siis ellawad nemmad sääl/ja se Innimesse wiimne Luggu lähhäb pahhemaks/kui esſimenne.

27. Agga se sündis/kui temma sedda räkis/tõstis üks Naene Rahwa seast omma Hält/ja ütlis temmale: Õnnis on se Ihho/mis sind on kannud/ja need Nisad/me sinna olled immenud.

28. Agga temma ütlis: Jah Õnsad on need/ke Jummala Sanna kuulwad/ja sedda tallele pannewad.

29. Agga kui Rahwas päle tungis/wottis temma ütelda: Sesinnane Suggu on kurri/ Tähte/ja temmale ei pea Tähte annetama muud/kui agga Prohweti Jona Täht.

30. Sest ninda kui Jonas Niniwe Rahwale on Tähheks sanud/ninda peab ka Innimesse Poeg selle Suggule ollema.

31. Se Kunninga Emmand launa poolt touseb ülles Kohtus sesinnase Suggu Rahwaga/ja moistab neid hukka; Sest temma tulli Ma otsast Salomoni Tarkust kuulma/ja waat/siin on ennamb/kui Salomon.

32. Niniwe Rahwas tõuseb ülles Kohtus sesinnase Sugguga/ja moistab tedda hukka; Sest nemmad pöörsid ümber Pattust Jona Jutlusse pale/ja waat/siin on ennamb/kui Jonas.

33. Agga üksiki ei süttita Künalt/ja panneb tedda warjule/eiga Wakka alla; kuid Küünla-jalla päle et Sisse-tulejad Walget näwad.

34. Silm on Ihho Künal; Kui sinno Silm puhhas on/siis on ka sinno Ihho selge; Agga kui temma kurri on/siis on ka sinno Ihho pime.

35. Sepärrast katso/et se/mis sinno sees Walgus on/pimmeduſt ep olle.

36. Kui sinno Ihho keik selge on/

et temmal ühtegit Pimmeduſt ſuggo-
gi ep olle/ ſiis on temma koggona ſel-
ge/ ninda kui Kůnal omma Paiſtega
ſind walguſtab.

37. Agga kui temma weel räkis/
pallus tedda ůks Wariſeer/ et temma
temma jures piddi Lounat ſöma/ ja
temma läks ſiſſe/ ja iſtus Lauale.

38. Agga kui ſe Wariſeer ſedda
näggi/ panni temma ſedda immeks/
et temma enne Sömaja ennaſt ei
pesnud.

39. Agga Iſſand ütlis temmale:
Teie Wariſerid tete kül wäljaſpid-
di Karrikad ja Waagnad puhtaks;
Agga ſeeſtpiddi ollete teie täis Rö-
miſt ja Kurjuſt.

40. Teie moiſtmattumad/ eks ſe/
ke wäljaſtpiddiſt teinud/ ka ſeeſtpid-
diſt tehnud ei olle?

41. Kummatagi andke Wäeſtele
ſedda/ mis teil on; Ning wat/ ſiis
on teil keik puhhas.

42. Agga Hädda teile Wariſeridele/ et teie Kümnest maksate Mündiſt ja Rudiſt/ ja keikeſt Aja-Rohhuſt/ ja lähhäte Kohtuſt ja Jummala Armuſt möda! Teiſt peab tähtama ja teiſt mitte mahhajäetama.

43. Hädda teile Waariſeridele/ ſeſt et teie eſſimeſt Pinki armaſtate Koggoduſſe Kohtas/ ja Terretamiſt Turro päal.

44. Hädda teile Kirjatundjile/ ja Wariſeridele/ teile Pilkjadile/ ke teie ollete kui täddmata Hauad/ me ülle Rahwas käib/ ja ei täagi ſedda!

45. Agga üks neiſt Käſſotundjiſt waſtas/ ja ütlis temmale: Öpetaja/ nende Sannadega teotad ſinna meid ka.

46. Agga temma ütlis: Hädda ka teile Käſſotundjile/ ſeſt et teie pannete Innimeſte päle Koormad/ mis nemmad ei ſuda kanda/ ja iſſt ei pudo teie neiſe ühhegi Sörmegega.

47. Hädda teile/ ſeſt et teie ehhitate Prohwetide Haudo! agga teie Wannamad on neid ärratapnud.

48. Sepärraſt tunniſtate teie/ ja kiitate omma Wannamade Tödd; Seſt et nemmad on neid kül tapnud/ agga teie ehhitate nende Haudo.

49. Sepärraſt ütleb ka Jummala Tarkus: Minna läkkitan nende jure Prohwetid ja Apoſtlid/ ja nemmad tapwad nemmad muiſt ärra/ ja kiuſawad neid kangeſte.

50. Et keige Prohwetide Werri/ mis ilma Algmiſſeſt on ärrawallatud/ ſelt Suggult peab küſſitama/

51. Abeli Werreſt/ Sakaria Werreſadik/ ke hukka ſai Altari ja Jummala Koija wahhel; Ja minna ütlen teile: Sedda peab küſſitama ſelt Suggult.

52. Hädda teile Käſſotundjile/ ſeſt et teie ollete Tundmiſſe Wotme ärra-

|otsekui
|walgussega

37.

38.
|kuitenna nâggi
|Lounast N |aega

39.

40.

41. |Ottetige

42.
|mastamist
|teggema

43.
|koddade sees |nde

44.

|kacowalad

45.
|et sa sedda ûtled

46.
|mis rângad on
|tu |nende koormadesse

47.

48. |et teil hea Meel on
|teggudest

49. |neist
|takka

50. |Assutamissest

51. |tôest

52

| Lakhawad

53.

54.

1. | Seast

2. | Sallaja

3. | Ja
| ollete rägimud

4 | mitte

5.

6.

7. | Karwad

8.

9.

10. | iggauko
| Sedda

11.

12.

ra wotnud! Issi ep olle teie sisse läinud/ja neid/ke tahtwad sisse minna/ kelâte teie ärra.

53. Agga kui temma sedda neile ütlis / hakkasid Kirjatundjad ja Wariserid kowwaste temma pâle kâima/ja temma Suust Sanno kiusama mitmel kombel.

54 Ning nemmad wahtsid tedda/ ja püüdsid middakit temma Suust kätte sada/ et nemmad woiksid temma pâle kaebata.

Se XII. Pâtük.

1. Kui nüüd tuhanded rahwast ollid kokkotulnud/ninda et neñad teine teist ärratallasid/ hakkas temma râkima omma Jüngride wasto: Keige essiti hoidge ennast Wariseride Happotaigna eest/ se on Kawwalus.

2. Agga ühtige ep olle kinnikaetud/ mis ei peaks ilmoma; Ja ühtige ep olle ärrapeidetud/ mis ei peaks tâda sama.

3. Sepärrast mis teie Pimmedusses râgite/ sedda peab Walges kuuldama; Ning mis teie Kambrides ühhe teise Kõrwa râgite/ sedda peab Kattuste pâal kulutadama.

4. Agga teile minno Sõbradele ütlen minna: Ärge kartke neid/ ke Jhho ärratapwad / ja ei woi pärraft ennamb ühtegit tehha;

5. Agga minna tahhan teile näita/ kedda teie peate kartma: Kartke tedda/kellel pärraft ärratapmist Woimus Kääs on/ Pörgo heita: Tõest minna ütlen teile/ sedda kartke.

6. Eks wiis Warblast kahhe Wäringe eest müâkse/ ja üksgi ep olle neist Jumala eest ärraunnustud.

7. Ja teie Pea-Juuksid on keik ärraloetud. Sepärrast ärge kartke mitte; Teie ollete parramad/ kui mitto Warblast.

8. Agga minna ütlen teile: Ke eal mind üllestunnistab Innimeste ees; Sedda tahhab ka Junimesse Poeg üllestunnistada Jummala Inglide ees;

9. Agga ke mind Innimeste ees ärrasalgab/ sedda peab ärrasalgatama Jummala Inglide ees.

10. Ja ke eal Innimesse Poja wasto râgib ühhe Sanna/ se peab temale Andeks annetama; Agga sellele/ ke pühha Waimo teotab/ei pea mitte andeks annetama.

11. Agga kui nemmad teid wiwad Koggodusse-Koddade Üllemade ja Wallitsejade ette/ ärge sis murretsege mitte/ kuida ehk mis teie ennest eest peate wastama/ ehk mis teie peate ütlema.

12. Sest pühha Waim peab teid öppetama selsammal Tunnil/ mis teie peate râkima.

13. Agga üks Rahwa sáast ütlis temmale: Öppetaja! ütle miño Wennale / et temma minnoga peab Pärrandust jaggama.

14. Agga temma ütlis temmale: Oh Innimenne! kes mind on Kohtomoistjaks ehk Jaggajaks teie ülle säädnud.

15. Agga temma ütlis neile: Katske ja hoidge ennast Ahnusse eest: Sest et üksigi ep ella ~~sest / et temmal paljo Warra on.~~

16. Agga temma räkis neile ühhe Tähhendamisse Sanna / ja ütlis: ühhe rikka Mehhe Pöld olli hästi kaswanud.

17. Ning temma mötlis issienneses / ja ütlis: Mis ma pean teggema? Sest et mul ep olle Maad / kuhho ma omma Wilja woin kokkopanna.

18. Ja ütlis: sedda tahhan minna tehha. Minna tahhan omma Aitad mahhakiskuda / ja suremad ~~tehha~~ / ja tahhan sinna kokko wia keik / mis mulle on kaswanud / ja minno Warra /

19. Ja tahhan ~~minno~~ Hingele üttelda: Hing / sul on suur Warra mitmeks Aastaks kokkopandud / olle nüüd rahhul! sö! jo! ja olle römus!

20. Agga Jummal ütlis temmale: Sinna ~~Jölle~~ / sels~~ammal~~ Ösel noutakse sinno Hing sinnult ärra; Agga kellele se saab / mis sa olled walmis ~~pannud.~~

21. Ninda on selle Luggu / ke ennesele Warra koggub / ja ep olle rikkas Jummala sees.

22. Agga temma ütlis omma Jüngride wasto: Sepärrast ütlen minna teile: Ärge murretsege omma Ello eest / mis teie peate söma / egga Ihho eest / mis teie peate Selga pannema.

23. Ello on ennamb kui ~~Roog~~ / ja Ihha ennamb / kui Rie.

24. Pange tähhele need Kaarnid / et nemmad ei külwa / egga leika; Neil ep olle ~~Kamrid~~ / egga Aita / ning Jummal toitab neid; Kui paljo ~~parremad~~ ollete teie / kui Linnud?

25. Agga kes teie sáast ~~woib~~ / ~~et ehk temma kül murretseb~~ / omma Pitkusse päle ühhe Küünla jatkata?

26. Kui teie keige wähhemat ei woi / mis teie siis murretsete?

27. Pange Lillikessi tähhele / kuida nemmad kaswawad: Nemmad ei te Tööd / egga ~~nemmad~~ kedra; Agga minna ütlen teile: Eiga Salomon keiges omma Auus ~~olli~~ ehhitud ~~ninda~~ / kui üks neistsammust.

28. ~~Agga~~ kui Jummal Rohto / mis tänna Wäljal on / ja home Ahjo heidetakse / ninda ehhitab / kui paljo ennamb teid / teie Nöddra ~~ussulised~~?

29. Seperrast ärge küssige teiege / mis teie peate söma / ehk mis teie peate joma / ja ärge mötlege kaksiti;

30. Sest

13.

14.

15. (omast warrandusest, se läbli et temal wägga paljo oy.

16.

17.

18. (ehhitada

19. (oma

20 (Meleto (sinatsel

21.

22. (mitte

23. (Toidus

24. (Roa kambrit
(üllemad (need

(om

25 (oma Murrega enese Citkuse peale woib ühhe küünra jätkada

26. (nende nu Asjade eest

27. (seer- ei olle mitte

28 (uskrliikud

29 (Ja teie (mitte (piddi

30.

31. /ia reik sedda /jure

32. /da
/kuninga

33. /andid
/ndust

34. /ndus

35. teie Niudid olgo lõõga ümber
pandud ja teie küüntad

36. /nende mimeste
/millal terna /lahkub

37.

38. /n. tulleb

39

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46
/ja lõhkub

47. /teadnud

30. Sest keik sedda noudwad Pagganad Ma Jlma pääl; Agga teie Jssa tääb / et teile sedda tarwis lähhäb.

31. Agga noudke Jummala Rigi / siis peab teile se keik päle annetama.

32. Ärra kartke mitte sinna pissokenne Karri / sest et teie Jssa hä Meel on / teile sedda Rigi anda.

33. Müge ärra / mis teil on / ja andke Waestele. Tehke ennesele Kukrud / mis ei lähhä wannaks / Warra / mis ei wähhene Taewas / kuhho Warras ei sa liggi / egga Koid ei rikku.

34. Sest kus teie Warra on / sääl on ka teie Südda.

35. Wööd olgo teie Wööl / ja teie Kunal pöllego.

36. Ja olge Rahwa sarnased / ke omma Jssandat ootwad Pulmast taggasi tullewa / et / kui temma tulleb / ja kopputab / nemmad warsi woiwad temmale lahti tehha.

37. Önsad on need Sullased / kedda Jssand tulles leiab walwamast. Töest minna ütlen teile / et temma omma Rided Wöga kinni seub / ja neid panneb Lauale istma / ja tulleb ja tenib neid.

38. Ning kui tem̄a tulleb eñe Kukko Laulo / ja Kukko Laulo Aega / ja tulles ninda leiab / önsad on need Sullased!

39. Agga sedda täädke / et kui Perremees. tääks / mil tunnil Warras tulleb / siis walwaks temma / ja ei annaks omma Maja mitte löhkuda.

40. Sepärrast olge teie ka walmid / sest et Jnnimesse Poeg tulleb sel tunnil / mil teie ei mötle.

41. Agga Petrus ütlis temma wasto: Jssand / ütlid sa sedda Tähhendamisse Sanna meile / woi keigile.

42. Agga Jssand ütlis: Kes on nüüd üks usstaw ja tark Majapiddaja / kedda Jssand omma Perre päle panneb / neile öigel Ajal sälto Roga andma.

43. Önnis on sesamma Sullane / kedda Jssand tulles ninda leiab teggemast.

44. Töest minna ütlen teile / et temma tedda keige omma Warra ülle panneb.

45. Agga kui sesamma Sullane omma Süddames ütleb: Minno Jssand wiwib tullemast / ja hakkab peksma Sullased ja Tüdrukud / ja söma / ja joma / ja joobnuks sama.

46. Selle samma Sullase Jssand tulleb sel Päwal / mil temma tedda ei ota / ja sel Tunnil / mil temma ei tää / nuhtleb tedda kangeste / ja annab temale tem̄a Palga Uskmattumadega.

47. Agga se Sullane / ke omma Jssanda Tahtmist tääb / ja ep olle ennast mitte walwistanud / egga temma Mele pärrast teinud / peab paljo Hawa sama;

48. Agga se / ke ei tåa / ja omnieti Hawa wäärt teeb / peab pissut Hawo sama: Sest kellele paljo on antud / selt peab paljo küssitama / ja kelle kätte paljo on uskutud / selt peab paljo noutama.

49. Minna ollen tulnud Tuld süttitada Ma pääle / ja mis tahhaksin minna muud / kui et temma jubba pölleks.

50. Agga mind peab enne ühhe Ristmissega ristitama / ja kui waewatakse mind / kunni sedda löppetakse!

51. Mötlete teie mind ollewa tulnud Rahho andma Ma pääl? Minna ütlen teile: Ei mitte / waid Rido.

52. Sest Ajast peawad wiis ühhes Majas ollema Rius / kolm kahhe wasto / ning kaks kolme wasto.

53. Issa peab ollema Poja wasto / ja Poeg Issa wasto; Emma Tütre wasto / ja Tüttar Emma wasto; Ämmma Minnia wasto / ja Minni omämma wasto.

54. Agga temma ütlis ka Rahwa wasto: Kui teie näte Pilwe tousma Ohto poles / siis ütlete teie warsi: Wihm tulleb / ja se sünnib ninda.

55. Ja kui teie näte Launa Tuult puhhuma / siis ütlete teie Pallawad tulla / ja sünnib ninda.

56. Teie Pilkiad! Ma ja Taewa Näggo märkate teie arwada / kuis siis teie sedda Aega ei arwa?

57. Ja kuis teie ka issiennesest ei moista / mis öige on?

58. Sepärrast kui sinna omma Wihhamehhega üllema ette lähhäd / pea Noud Te pääl temmaga ärraleppida / et temma sind ei wea Sundja ette / ja Sundja sind ärra ei anna Kohto Sullase kätte / ja Kohto Sullane sind ei panne wangi.

59. Minna ütlen sulle: Sinna ei päse säält wälja / ennego sinna wiimse Weringe ärramaksad.

Se XIII. Pätük.

1. Selsammal Ajal ollid monningad sääl / ning kulutasid temmale neist Kalilealissist / kelle Werd Pilatus nende Ohwridega olli segganud.

2. Ning JEsus wastas ja ütlis neile: Mötlete teie / et needsinnased Kalilealissed ennamb Pattused olnud / kui keik Kalilealissed / et nemmad sedda on kannatanud?

3. Minna ütlen teile: Ei mitte; Waid kui teie Pattust ei pöra / siis lähhäte teie nindasam̃oti keik hukka.

4. Ehk mötlete teie / et need kahheksateist küm̃end / kelle päle Siloa Torn langis / ja tappis nemmad ärra / ennamb üllekohtused olnud / kui keik Innimessed / ke Jerusalemmas ellawad?

5. Min-

48 |Agga paljo küssitakse iggauthe
käest, kelle kätte paljo on
|antud |antud weelennan

49 |ma ennan
|se olleks jo sütud pollema

50 |mis kitsas on mul käe

51.

52

53 |ridus |ga

54.

55. |poolt tullewad

56 |kawwalad

57.

58. |et sinna temmast päseksid
|kohtomoistja ette ja kohto-
moistja
|anna wangitorni

59.

1. |jures
|sest |ma rahwast

2.
|ma dimmersed suremad
|ma rahwas

3.

4. |neid |suremad sü allused

5.

6.
|kke

7.

8.

9. |wahhest MS. [illegible]
|agga kui nutte

10.

11. |Haigusse |käis kummarkülle
|paigastke omma Read üllestösta

12. |sinna olled |sannud

13 |annustas

14.

15. |Kawwal, eks teie seast

16. |siddunud

17.

18. |Kuninga
F MS [illegible] Sinnapi Seemne
Jowike

19. |ellesid. [illegible] Mar. [illegible] Persa tehhn.

20.

5. Minna ütlen teile: Ei mitte; Waid kui teie ei pöra Pattust / siis lähhäte teie nindasammoti hukka.

6. Ning temma ütlis se Tähhendamisse Sanna: ühhel (Innimessel) olli Wigi-Pu/ se olli temma Winamääl istotud/ ja temma tulli/ ja otsis Wilja temma päält/ ja ei leidnud.

7. Siis ütlis temma Wina Mä-Mehhe wasto: Waat/ minna tullen kolm Aasta ~~pärrastitko~~ / ja otsin Wilja sest Wigipuust/ ja ei leia mitte/ raio temma mahha/ miks temma ka Maad rikkub?

8. Agga temma wastas/ ja ütlis temmale: Issand/ sätta temma weel sekski Aastaks/ senniks kui ma ~~weel~~ temma ümber saan kaewnud / ja Sönniko ~~päle~~ pannud.

9. Ehk temma ~~weel~~ Wilja kandneb; ~~kui siis ei sa~~/ siis raio temma ~~kül~~ mahha.

10. Ning temma öppetas ühhes Koggodusse-Koijas Pühhal Päwal.

11. Ja waat/ üks Naene olli ~~sääl~~/ sel olli ~~töwwe~~-Waim olnud kahheksateistkümmend Aasta/ ja tem̄a ~~olli Kirus~~/ja ei woinud ~~mitte eddesi wata~~.

12. Agga kui JEsus tedda näggi/ kutsus temma tedda ennese jure/ ja ütlis temmale: Naene/ ~~olle~~ lahti ommast ~~Töwwest~~.

13. Ning temma panni Kääd temma päle/ ja seddamaid sai temma sirgeks/ ja ~~kitis~~ Jummalat.

14. Agga Koggodusse-Koija üllemb/ kelle Meel pahha olli/ et JEsus Pühhal Päwal olli terweks tehnud/ wastas ja ütlis Rahwa wasto: Kuus Päwa on/ mil Tööd peab ~~tehtama~~/ neil tulge/ ja laske ennast terweks tehha/ ja ei mitte Pühhal Päwal.

15. Agga Issand wastas temmale ja ütlis: Siña ~~Pilkja/ eks teist~~ igga üks omma Härga/ ehk Eesli Söime külgest päästab Pühhal Päwal/ ja wiib tedda joma?

16. Eks siis sedda/ ke Abrahami Tüttar on/ kedda Sadanas (waat!) kahheksateistkümmend Aasta olli kinni~~köitnud~~/ piddanud lahtipäästetama sest Köidikust Pühhal Päwal?

17. Ning kui temma sedda ütlis/ siis sai keigile Häbbi/ ke temma wasto pannid/ ja keik Rahwas sai röömsaks keige auolikko (Teggude) pärrast mis temmast tehti.

18. Ning temma ütlis: Kelle sarnaue on Jummala Riik? Ja kelle sarnaseks pean miña tedda pañema?

19. Temma on Sinnäpi-~~Terra~~ sarnane/ mis Innimenne wottis/ ja wiskas omma Aida/ ja temma kaswis/ ja sai sureks Puuks/ ja Taewa-Linnud pässit ~~asid~~ temma Okste päle.

20. Ning taas ütlis temma: Kelle sarnasieks pean minna Jummala Riki pannema?

21.

25. Temma on Jurekallo sarnane/ mis Naene wottis/ ja peitis tedda kolme Wakka Jahho sekka/ kunni keik läks hapnema.

22. Ning temma käis Linnad ja Allewid läbbi/ öppetas ja läks sedda Teed Jerusalemma pole.

23. Agga üks ütlis temmale: Issand/ kas pissut neid on/ ke önsaks sawad? Agga temma ütlis nende wasto:

24. Woitlege/ et teie woiksite kitsast Werrawast sisse minna/ sest et paljo/ ütlen minna teile/ püüdwad sisse minna ja ei woi mitte.

25. Sest Ajast/ kui Perremees saab üllestousnud/ ja Ukse lukko pannud/ hakkate teie Ukse ees oues seisma/ ja Ust kopputama/ ütteldes: Issand/ Issand/ te meile lahti; Siis wastab temma/ ja ütleb teile: Minna ei tunne teid/ kust teie ollete.

26. Siis wottate teie üttelda: Meie olleme sinno ees sönud ja jonud/ ja meie Ulitsade pääl olled sinna öppetanud.

27. Ning temma ütleb: Minna ütlen teile/ minna ei tunne teid/ kust teie ollete/ tagganege minnust ärra keik teie Kurjategiad!

28. Sääl peab ollema Ulgminne ja Hammaste Kärrisminne/ kui teie näte Abrahami/ ja Isaki/ ja Jakobi/ ja keik Prohwetid Jumala Rigis/ agga ennast wäljalükkatud ollewa.

29. Ning nemmad peawad tullema Homiko ja Ohto/ Pohja ja Louna poolt/ ja peawad istma Jumala Rigis laual.

30. Ning waat/ wiimsed on/ ke peawad essimesed ollema/ ja essimesed on/ ke peawad wiimsed ollema.

31. Selsamal Päwal tullid monningad Wariserid/ ja ütlid temmale: Minne wälja/ ja joua siit ärra/ sest et Herodes tahhab sind tappa.

32. Ning temma ütlis neile: Minge ja ütelge selle Rebbasele: Waat/ minna ajan kurjad Waimud wälja/ ja teen terweks tänna ja home/ ja kolmandal Päwal saan minna Otsa.

33. Siiski pean minna weel käima tänna ja home/ ja tunnahome; Sest se ei sünni mitte/ et üks Prohweet majal hukka saab/ kui Jerusalemas.

34. Jerusalem/ Jerusalem/ ke sinna tappad Prohwetid/ ja Kiwwidega wiskad neid/ ke sinno jure on läkkitud/ mitto korda ollen minna tahtnud sinno Lapsi kokkokoggoda/ nindakui Kanna omma Pojad Tiwade alla/ ja teie ep mitte tahtnud.

35. Waat/ teie Maja peab teile tühjaks jäetama; Sest minna ütlen teile/ et teie mind ei pea näggema/ ennego se Aeg tulleb/ et teie ütlete: Kidetud olgo se/ ke tuleb Issanda Nimmel.

Se

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.
/poolt

30.

31.

32.
/tulleb mulle Otsa peâle

33. /Ommeti
/et

34. /sa /need
/surmuse
/kui
/otsego

35. /kodda
/mil

1.

2.

3.

4. | ja
| tedda minna

5.

6.

7. | kuida | Otsal

8 | Otsa

9.

F M al. Otsa p. 7-8.

10.

| leb sulle

11. | sedda ullendarse

12. | Sõma-aia
| wende

13.

14.

15.

Se XIV. Pätük.

Ewangel: seitseteistkümnel Pühh hal Päwal pärrast kolme-aino Jummala Pühha.

1. Ning se sündis/ kui temma ühhel Pühhal Päwal ühhe Wariseride-Üllema Kotta tulli Leiba wotma/ siis wahtsid nemmad tedda.

2. Ja waat/ üks Wetöbbine Inimenne olli temma ees.

3. Ja JEsus wastas ja räkis Kässotund,ade ja Wariseride wasto/ ja ütlis: Kas Pühhal Päwal sünnib terweks tehha? Agga nemmad jäid waid.

4. Ning temma hakkas temmast kinni/ teggi temma terweks/ ja laskis temma ärra.

5. Ning temma wastas neile ja ütlis: Kes on teie seast/ kelle Esel ehk Härg Kaewo langeb/ ja temma tedda warsi wälja ei tomba Pühhal Päwal?

6. Ning nemmad ei woinud se pähle mitte wastata.

7. Agga temma ütlis neile/ ke ollid kutsutud/ ühhe Tähhendamisse Sanna/ kui temma moistis/ et nemmad wallitsid üllema Paika istuma/ ja ütlis neile:

8. Kui sind kellegi Pulmale on kutsutud/ ärra isto mitte üllema Paika/ et ep olle wahhest kegi ausamb kui sinna/ temmast kutsutud.

9. Ja se/ ke sind ja tedda on kutsnud/ tulleks ja ütleks sulle: Anna sellele Maad/ ja siis peaksid sinna Häbiga wega allama Paika istma.

10. Waid kui sinna olled kutsutud/ minne ja isto üllama Paika mahha/ et/ kui se tulleb/ ke sind on kutsnud/ üttelgo: Söbber/ isto üllemale/ siis on sul nende ees kasu/ ke sinnoga Laual istwad.

11. Sest ke ennast issi üllendab/ se saab allandatud/ ja ke ennast issi allandab/ se saab üllendatud.)

12. Agga temma ütlis ka selle wasto/ ke tedda olli kutsnud: Kui sinna Louna ehk Ohto Wõraspiddo teed/ siis ärra kutsu omma Sõbro/ egga omma Suggulasi/ egga Rabrid/ ke rikkad on/ et nemmad sind jälle ennese ei kutsu/ ja sedda sulle ärra ei tassu.

13. Waid/ kui sinna Wõraspidds teed/ siis kutsu Waesid/ Wiggased/ Jallotumad/ Söggedad.

14. Siis olled sinna önnis/ sest et neil ep olle middakit sulle se wastoanda; Sest se peab sulle tassutama/ nende Oigede üllestousmisses.

15. Agga kui üks neist/ ke temmaga Laual istsid/ sedda kulid/ ütlis temma temmale: Önnis on se/ ke Leiba sööb Jummala Rigis.

Ewangel: teisel Pühha Päwal
pärrast kolme-aino Jummala Pühha.

16. Agga temma ütlis temmale: üks Innimenne teggi sure Öhtosömaja/ ja kutsus paljo.

17. Ning läkkitas omma Sullast Söma Tunnil neile ütlema/ ke ollid kutsutud: Tulge/ sest keik on jo walmis.

18. Ning nemmad wotsid keik pärrastikko eñast wabbandada. Essimenne ütlis temmale: Minna ollen ühhe Pöldo otsnud/ ja pean wäljaminnema/ ja sedda waatma/ ma pallun sind/ wabbanda mind.

19. Ning teine ütlis: Minna ollen wiis Pari Härgi otsnud/ ja lähhän neid katsma/ ma pallun sind/ wabbanda mind.

20. Ning üks teine ütlis: Minna ollen Naese wotnud/ ja sepärrast ei woi minna tulla.

21. Ja sesamma tulli taggasi/ ja räkis sedda omma Issandale. Siis wihhastas Koija-Issand ja ütlis omma Sullasele: Minne warsi wälja Linna Ulitsade ja Tede päle/ ja to seie sisse Waesed/ Wiggased/ Jallotumad/ ja Söggedad.

22. Ning se Sullane ütlis: Issand/ se on sündinud/ ninda kui sa käsksid/ ning on weel Maad.

23. Ning Issand ütlis Sullase wasto: Minne wälja Tede päle/ ja sata neid sisse tullema/ et minno Kodda täis saab.

24. Sest minna ütlen teile/ et üksigi neist Mehhist/ ke on kutsutud/ minno Öhtosömaja ei pea maitsma.)

25. Agga temma jure tulli paljo Rahwast kokko/ ja temma pöris ennast ümber/ ja ütlis neile:

26. Kui kegi minno jure tulleb/ ja ei wihka omma Issa/ ja Emma/ ja Naest/ ja Lapsi/ ja Wennad/ ja Öddesid/ ja weel pälegi omma Ello/ se ei woi mitte minno Jünger olla.

27. Ning ke omma Risti ei kanna/ ja minno järrele ei tulle/ se ei woi minno Jünger olla.

28. Sest kes on teie säas/ ke ühhe Torni tahhab ülles ehhitada/ ja ei arwa sedda Kullo/ kas temmal se Warra on/ et temma sedda woib koggoneste walmis sata.

29. Et kui temma Raja saab pannud/ ja ei woi löppetada/ keik Näggiad tedda ei hakka naerma.

30. Ja ütlema: Se Mees hakkas (Torni) teggema/ ja ei joua sedda walmis sata.

31. Ehk missuggune Kunningas lähhäb teise Kunninga wasto Sötta taplema/ ja ei istu enne mahha/ ja ei pea Nou/ kas temma kümmetuhhadega selle wasto woib minna/ ke kahhekümnetuhhadega temma päle tulleb.

22. Kui

16

17. | Ôhto
| aia
| ühlema

18. | ühhest Kunst us

19.

20.

21. | laia us. ei ordi vid Gnora
ja poir ulitsatt
| Pime

22

23 | n. Aedade äre

24
| aega

25 | ga lâar

26 | de ja Oesid

27

28 | ei istu eñe mahha n.
| reiz on mis selle Ehhitamisses
tarwis lähhäb

29

30

31. | ersta

32 | kusid

33.

34. | maggedaks
| misga peab sedda, hiis jälle 43 solaseks tehtama

35. | egga Mullaks
| kusses | dda

1.

2.

3.

4. | eks ta | eks ta | lle

5

6

7.

| kis Pattust pörab

8.

9.

10. | kis Pattust porab

11.

12.

13.

32. Kui temma ei suda/ siis läkkitab temma Käsud/ kui teine weel kaugel alles on/ ja pallub Rahho.

33. Ninda ka iggaüks teie säast/ ke ei jätta mahha keik/ mis temmal on/ se ei woi minno Jünger olla.

34. Se Sool on hä; Agga kui Sool tuimaks lähhäb/ kust temma siis jälle Wäggi saab?

35. Ei se kölwa siis Ma/ egga Sönniko sisse panna; Se heidetakse ärra. Kel Körwad on kuulma/ se kuulgo.

Se XV. Pätük.

Ewangel: kolmandal Pühhal Päwal pärrast kolme-aino Jummala Pühha.

1. Agga keik Tölnerid ja Pattused tullid temma jure tedda kuulma.

2. Ning Wariserid ja Kirjatundjad nurrisesid/ ja ütlid: Sesinnane wottab Pattused wasto/ ja sööb nendega.

3. Agga temma räkis neile se Tähhendamisse Sanna/ ja ütlis:

4. Missuggune Innimenne teie säast on/ kel sadda Lammast on/ ja kui temma ühhe neist ärrakaotab/ ke ei jätta neid ühheksakümmend päle ühheksa Körbe/ ja ei lähhä sejärrele/ mis ärra on kaddonud/ kunni temma tedda leiab?

5. Ning kui temma leiab/ siis panneb temma tedda omma Ollade päle Römoga.

6. Ning kui temma Koijo saab/ siis kutsub temma kokko Söbrad ja Nabrid/ ja ütleb neile: Olge minnoga röömsad/ sest et minna omma ärrakaddunud Lamba ollen leidnud.

7. Minna ütlen teile/ et ninda on Rööm Taewas ühhe Pattustpöörwa Pattuse pärrast/ ennamb kui ühheksakümmend päle ühheksa Öigede pärrast/ kennel Pattustpöörmist ei olle tarwis.

8. Ehk kummal Naesel on kümme Krossi/ kui temma ühhe Krossi ärrakaotab/ eks temma Künalt ei süttita/ ja Kodda ei pühhi/ ja otse Holega ei otsi/ senni kui temma leiab.

9. Ning kui temma sedda saab leidnud/ siis kutsub tem̃a kokko Söbrad ja Naabrid/ ja ütleb: Olge minnoga röömsad/ sest et minna ollen sedda Krossi leidnud/ mis ma ollin ärrakaotanud.

10. Ninda ütlen minna teile/ on Rööm Jummala Inglide ees ühhe Pattustpöörwa Pattuse pärrast.)

11. Agga temma ütlis: ühhel Innimessel olli kaks Poega.

12. Ning se noremb neist ütlis Issa wasto: Issa anna mulle se Warra/ mis minno Ossaks tulleb/ ja temma jaggas neile se Warra.

13. Ning ei mitte kaua pärrast sedda

da Aega koggus se notemb Poeg keik kokko / ja läks ärra kaugele Male / ja sääl pillas temma ~~omma~~ Warra ärra Prassimisses ~~kombel~~.

14. Agga kui temma keik sai ärrahukkanud / tulli sinna ~~samma~~ Male suur Nälg / ja ~~temma hakkas~~ tühhi kätte ~~sama~~.

15. Ja temma läks ühhe sesamma Ma Koddanikko jures / ja se läkkitas tedda omma ~~Põllale~~ Siggo hoidma.

16. Ning temma püdis omma Köhto täita Agganadega / mis need Sead söid / ja üksigi ei annud temmale.

17. Agga kui temma parramad Mötted sai / ütlis temma: Mitto Päilist on minno Issal / kel Leiba kül on / agga minna lähhän hukka Nälga pärrast.

18. Minna tahhan üllestousta / ja ~~minno~~ Issa jure minna / ja tahhan temma wasto üttelda: Issa / minna ollen Patto teinud ~~Jummala~~ wasto / ja sinno ees.

19. Ja ep olle teps wäärt / et mind sinno Pojaks peab ~~kutsutama~~ / ~~arwa~~ mind kui sinno Päilisses.

20. Ja temma tousis ülles / ja tulli omma Issa jure. Agga kui temma weel kaugel ärra olli / näggi tedda temma Issa / ja temmal sai halle ~~Südda~~ / ja jooksis ja hakkas temma Kaela ümber kinni / ja andis temmale Suud.

21. Agga Poeg ütlis temmale: Issa minna ollen Patto teinud ~~Jummala~~ wasto / ja sinno ees / ja ~~minna~~ ep olle teps wäärt / et mind sinno Pojaks peab ~~kutsutama~~.

22. Agga Issa ütlis omma Sullaste wasto: Toge keike ~~üllemat pitka Kube~~ / ja pange temma Selga / ja andke Sörmust temma Sörme / ja Kingi temma Jalga.

23. Ja toge se nuum Wassika / ja tapke sedda / ja sögem / ja olgem röömsad;

24. Sest et sesamma minno Poeg olli surnud / ja on ellawaks sanud / ja tem̃a olli ärrakaddunud / ja on leitud / ja nem̃ad hakkasid röömsad ollema.

25. Agga temma wannamb Poeg olli Wäljal / ja kui temma ~~lähhidele~~ Koijo ~~pole~~ sai / kulis temma Laulmist ja Tantsimist.

26. Ning temma kutsus ühhe neist Sullasist ennese jure / ja küssis / mis se ~~piddi~~ ollema.

27. Agga se ütlis temmale: Sinno Wend on tulnud / ja sinno Issa ~~laskis ühhe nuum Wassika tappa~~ / et tem̃a tedda on terwelt jälle sanud.

28. Ning temma sai wihhaseks / ja ei tahtnud mitte sisse minna / siis läks temma Issa wälja / ja pallus tedda.

29. Agga temma wastas / ja ütlis Issale: Waat / ni mitto Aasta tenin minna sind / ja ep olle eal sinno Sanna ülle läinud / ja sinna ep olle mul-

le-

le ellades ühhe Sikka annud/et minna ollekſin wotnud ~~minno~~ Söbradega römus olla.

30. Agga kui ſeſinnane ſinno Poeg ſai tulnud / ke omma Warra Pordo-Töga Nahka pannud / olled ſinna nuum Wasſika temmale tapnud.

31. Agga temma ütlis temma wasto: Poeg / ſinna olled ikka minno jures / ja keik / mis minno on / on ſinno.

32. Nüüd peaks ſinna hämmelelinne ja römus ollema; Seſt et ſeſinnane ſinno Wend olli ſurnud / ja on ellawaks ſanud / ja temma olli ärrakaddunud / ja on jälle leitud.

Se XVI. Pätuk.

Ewangel: ühhekſamal Pühhal

Päwal pärraſt kolmeaino Jummala Pühha.

1. Agga Ning temma ütlis ka omma Jüngride wasto: üks rikkas Inimenne olli / ſel olli Majapiddaja / ja ſelle päle olli temma eeſt Könnet töſtetud / et temma temma Warra piddi ärrahukkama.

2. Ja temma kutſus tedda / ja ütlis temmale: Kuis ma ſedda ſinhuſt kulen? Waſta omma Majapiddamiſſe pärraſt; Seſt ſinna ei woi mitte ennamb majapiddada.

3. Agga ſe Majapiddaja ütlis enneſt Meles: Mis pean minna tegema? Minno Iſſand wottab Majapiddamiſſe minnuſt ärra / kaewada ei ſuda minna: Häbbi on mul kerjada.

4. Minna tään / mis ma tahhan tehha / et / kui minna Majapiddamiſſeſt ärra ſaan / nemmad mind waſtowotwad omma Majadeſſe.

5. Ning temma kutſus enneſe jure keik omma Iſſanda Wölgolliſſed / ja ütlis eſſimeſſe wasto: Paljuks ſulmo Iſſanda Wölgo on.

6. Ning ſe ütlis: Sadda Tünderi Olli / ja temma ütlis temmale: Wotta omma Ramat ja iſtu mahha / ja kirjota warſi wiiskümmend.

7. Pärraſt ütlis temma teiſele: Agga paljuks ſul Wölgo on? Temma ütlis: Sadda wakka Niſſo / ja temma ütlis temmale: Wotta omma Ramat / ja kirjota kahhekſakümmend.

8. Ning Iſſand kitis üllekohtuſt Majapiddajat / et temma targaſte olli tehnud / ſeſt et ſeſinnaſe Ma Ilma Lapſed on targemad / kui Walguſſe Lapſed ommas Suggus.

9. Ning minna ütlen teile ka: Tehke enneſele Söbrro üllekohtuſſeſt Mammonaſt / et kui teil wäja on / nemmad teid waſtowotwad iggaweſte Majadeſſe.)

10. Ke keigewähhema ſees uſſutaw on / on ka ſures uſſutaw / ja ke keigewähhema ſees üllekohtune on / ſe on ka ſu-

re sees üllekohtune.

11. Kui teie üllekohtuse Mammona sees ussutawad ei olle/ kes woib teile sedda tössist uskuda?

12. Ning kui teie wöra pääl ussutawad ei olle/ kes woib teile teie omma kätte anda?

13. Üksigi Sullane ei woi kahte Issandad tenida; Sest/ ehk temma ühte wihkab/ ja armastab teist; Ehk jääb ühhe jure/ ja pölgab teist ärra; Teie ei woi Jummalat tenida / ja Mammona.

14. Agga sedda keik kulid ka Wariserid/ ke ahned ollid. Ja nemmad naersid tedda.

15. Ning temma ütlis nende wasto: Teie ollete need/ ke ennast öigeks pannewad Rahwa ees; Agga Jummal tunneb teie Süddamed; Sest mis Innimeste säas körge on / on Jummala ees Hirm.

16. Käsk ja Prohwetid (kulutawad) Johannese Aja sadik; Sest Ajast kulutakse Ewangeliumi Jummala Rigist/ ja igga üks tungib wäggisi temma (Jummala Rigi) päle.

17. Agga enneminne woib Taewas ja Ma hukka minna/ kui et üks pissokenne Tähhekenne Kässust peaks kadduma.

18. Ke eal ennast ommast Naesest lahhutab / ja teist wottab/ rikkub Abbiello / ja ke sedda wottab / kedda Mees ennesest ärralahhutanud/ rikkub Abbiello.

Ewangel: essimessel Pühhal Päwal pärrast kolme aino Jummala Pühha.

19. Ning üks rikkas Innimenne olli/ se ehhitas ennast Purpuri ja kalli linnase Rietega/ ja ellas iggapääw röömsaste ja sureste.

20. Ning üks Waene olli/ Nimmega Laatsarus/ se olli Maas temma Ukse ees täis Paisi.

21. Ja püdis omma Köhto täis sada neist Leiwa Rasokessist/ mis Rikka Lauall langsid / ja! ka Koerad tullid/ ja lakkusid temma Paisi.

22. Agga se sündis/ et waene surri/ ja Inglid kandsid temma Abrahami Rüppe; Agga Rikkas surri ka/ ja maeti mahha.

23. Ja kui temma Pörgus ja Wallus olli/ töstis temma ommad Silmad ülles/ ja näggi Abrahami kaugelt/ ja Laatsarust temma Rüppes.

24. Ning temma hüdis ja ütlis: Issa Abraham/ heida Armo minno päle/ ja läkkita Laatsarust/ et temma omma Sörme Otsokest Wette kastab / ja minno Keelt jahhutab; Sest et mind waewatakse wägga sesinnase Tulle Kires.

25. Agga Abraham ütlis: Poeg! Mötle/ et sinna omma Hä omma: Ellus olled ärrasanud/ ja ninda Laätsa-

11. |teie |nuud kolers anda

12. |Asja sees.

13.

|pole |mitte

14. |dakka peäle

15.

|ûrs kirmg Assi

16.

|Armo – öppekist

17.

18.

|Mekkest ärralakkutud Naesers

19

|d

20.

|Wärrawa

21.

|pealt makka

22

23.

24.

25. |Samoti

~~26~~ | Sim
| wägga

3.

26. | Sima

4.

27.

28.

5.

29.

6.

30. | neide jure
| Pattest

7. | Agga vir teie sear on, veñel
on Sullane kündmas ehke
karja hoidmas
| Tulle seia ja

31 | Agga teña [illegible]

8.

1.

9

2 | on

sarus sedda Kurja/ agga nüüd römustakse tedda/ ja sind waewatakse/

26. Ja päle sedda keik on meie ja teie wahhel suur Wahhe kinnitud/ et need/ ke siit tahtwad teie jure alla minna/ ei woi mitte/ egga säält meie jure tulla.

27. Siis ütlis temma: Ommeti pallun minna sind Jssa/ et sa tedda läkkitad minno Jssa Kotta.

28. Sest mul on wiis Wenda/ et temma neile tunnistaks/ et nemmad ka ei sa seie Wallo Paika.

29. Abraham ütlis temmale: Neidel on Moses ja Prohwetid/ kuulgo nemmad neid.

30. Agga temma ütlis: ei mitte Jssa Abraham/ waid kui kegi Surnust neile läbbäks/ siis pörakse nemmad ümber.

31. Agga temma ütlis temma wasto: Kui nemad Mosest ja Prohwetid ei kule/ ebba nemmad siis kaussu/ kui kegi Surnust üllestouseks.

Se XVII Pätük.

1. Ning temma ütlis omma Jüngride wasto: Sedda ei woi olla/ et Pahhandussed ei peaks tullema; Agga Hädda sellele/ kelle läbbi need tullewad!

2. Se olleks temmale parramb/ et Weskekiwwi temma Kaela peaks pandama/ ja tedda Merrese wissatama/ kui et temma ühhe neist Pisokessist peaks pahhandama.

3. Hoidke ennast. Kui sinno Wend sinno wasto eksib/ sis nomi tedda/ ja kui temma sedda kahhetseb/ siis anna temmale andeks.

4. Ja kui temma seitse korda Päwal sinno wasto eksib/ ja seitse korda Päwal jälle sinno jure tulleb/ ja ütleb: Ma kahhetsen (sedda)/ siis pead sinna temmale andeks andma.

5. Ning need Apostlid ütlid Jssanda wasto: Kaswata meie Usko.

6. Agga Jssand ütlis: Kui teie Usk olleks kui Sinnäpi-Terra/ ning ütleksite sesinnase Mets-Wigi-Pu wasto: Kisso ennast Jureni wälja/ ja istuta ennast Merrese/ siis kuleks temma teid.

7. Kel on teie säast Sullane/ ke künnab/ ehk Karja hoiab/ ke temmale/ kui temma Wäljalt tulleb/ warsi peaks ütlema: Minne/ istu Lauale.

8. Waid eks temma ütle temmale: Walmista/ mis ma Öhtuks pean sömä/ ja panne Wö Wöle/ ja teni mind/ kunni minna saan sömud ja jonud/ ning pärrast sedda sö ja jo sinna.

9. Kas temma seddasamma Sullast tännab/ et temma sedda on teinud/ mis temmale olli kästud? Ei mitte/ arwan minna.

10. Nin-

10. Ninda ka teie / kui teie keik ollete teinud / mis teile on kästud / ütelge: Meie olleme kõlbmata Sullased / sest et meie olleme (agga) teinud / mis meie Kohhus olli tehha.

Ewangel: neljateist kümnel Pühhal Päwal pärrast kolmeaino Jummala Pühha.

11. Ning se sündis / kui temma Jerusalemma läks / mööda temma kes kelt läbbi Samaria ja Kalilea Maad.

12. Ning kui temma ühhe Allewisse sai / siis tullid temma wasto kümme Piddalitöbbised Mehhed / ja seisid emalt.

13. Ja neñad tõstsid omma Häält / ja ütlid: JEsus Õppetaja ! heida Armo meie pále.

14. Ning kui temma neid näggi / ütlis temma neile: Minge ja näitke ennast Preestridele / ja se sündis / kui nemmad ärraläksid / said nemmad puhtaks.

15. Agga üks nende säast / kui temma näggi / et tema olli terweks sanud / pöris ümber / ja kitis Jummalat sure Hälega.

16. Ja temma langis Palle pále mahha temma Jalge ette / ja tännas tedda / ja se olli üks Samaria-Mees.

17. Agga JEsus wastas / ja ütlis: Eks kümme olle puhtaks sanud? Agga kus need ühheksa on?

18. Eks muid leidnud olle leitud / ke taggasi olleks tulnud / ja Jummalale Au andnud / kui agga sesinnane Wõras?

19. Ning temma ütlis temmale: Touse ülles / mine / sinno Usk on sind aitnud.)

20. Agga kui Wariserid temmalt küsisid / millal Jummala Riik piddi tullema / wastas temma neile ja ütlis: Jummala Riik ei tulle mitte wälja piddise Tähhelepañemisega.

21. Ei üttelda ka: Waat siin / ehk waat sääl (on temma); Sest waat / Jummala Riik on seespiddi teie sees.

22. Ning temma ütlis Jüngride wasto: Kül need Päwad tullewad / et teie himmustate ühhe neist Inimesse Poja Päiwist nahha / ja tele ei pea mitte näggema.

23. Ning siis üttewad nemmad teile; Waat siin / ehk waat sääl / ärge minge mitte / ja ärge käige (nende) järrele.

24. Sest otsekui Walk / ke ühhelt Polelt teise Pole Taewa al paistab / ninda peab ka Inimesse Poeg ollema omma Päwal.

25. Agga enne peab temma palio kannatama / ja selle Suggust ärraheidetama.

26. Ning otsego Noa Päiwil sündis / ninda ammoti sünnib ka Inimesse Poja Päiwil olema.

27. Nem-

10.

11.

12. /Meest, ker

13.

14.

15. /läks tem̄a taggasi ja auustas

16. /sam̄a

17.

18. /sid
/ma

19.

20. F vid. aan 3 distinct. ordsen van Mastrichts test. et alios
/tulles
/et sedda ilmsi näikse

21. /st

22 /sedda

23 /wotwad
/ütteldа

24

25 /sestsim̄atsest / kui kolbmata ärrahäidetama.

26. /peab

27. |st sadik, mil
|ja kautar neman keik ärra.

28. |olli

29. |Linnast
|kautar neman

30. |Nendasamoti
|ollema, mil

31. |peal
|sinna järrele, mis tagga on

23.

33. |ärra |ärra

34. |on |dir

35. |wad

36

37.

1.

2.

3.

4.

5.
|mind ärra ei wässita

6.

7. [vid. Cant. et Hedwig. Ob [illegible] gantz [illegible] auch die glaubt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
|[illegible]

27. Nemmad söiwad/ jöiwad/ nemmad kossisid/ ja lasksid ennast kossida se Päwani/ kui Noa Laewa läks/ ja We-Uppotus tulli.

28. Ninda sammoti ka/ kui Lotti Päiwil sündis; Nemmad söiwad/ jöiwad/ nemmad ostsid/ müsid/ nemmad istutasid/ nemmad ehhitasid Majasid;

29. Agga sel Päwal/ kui Lot Sodomast wäljaläks/ saddas Tuld ja Weewlid Taewast/ ja hukkas keik ärra:

30. Selsammal kombel peab sel Päwal sündima/ kui Innimesse Poeg ennast näitab.

31. Ke sel Päwal Kattusel on/ ja temma Riistad Hones/ se ärgo tulgo mitte mahha neid wotma/ ja nindasammoti/ ke Wäljal on/ ärgo mingo taggasi sedda noudma/ mis mahhajänud on.

32. Möttelge Lotti Naese päle.

33. Ke omma Ello püab hoida/ se kaotab sedda/ ja ke sedda kaotab/ se hoiab sedda iggawesseks Elluks.

34. Minna ütlen teile: Sel Ösel peawad kaks ühhes Woetel ollema; Teist peab wasto woetama/ ja teist mahhajäetama.

35. Kaks peawad ühtlasse iahwatama; Teist peab wastowoetama/ ja teist mahhajäetama.

36. Kaks peawad Wäljal ollema; Teist peab wastowoetama/ ja teist mahhajäetama.

37. Ja nemmad wastasid/ ja ütlid temmale: Issand! kussa siis? Agga temma ütlis neile: Kus Kehha on/ sinna kogguwad Kotkad.

Se XVIII. Pätük.

1. Agga temma ütlis ka Tähhendamisse Sanna/ et ikka peab Palwed petama ja mitte ärratüddima.

2. Ja ütlis: üks Kohto-Issand olli ühhes Linnas/ ja ei kartnud Jummalat/ eiga häbbenend Innimest.

3. Agga üks lesk Naene olli säälsammas Linnas/ se tulli temma iure/ ja ütlis: Moista mulle Öigust minno Wihhamehhe päle.

4. Ning temma ei tahtnud kaua mitte. Agga pärrast ütlis temma issienneses: Ehk ma Jum̃alat ei karda/ ja ühhegi Innimesst ei holi;

5. Agga ommeti/ et sesinnane Lesk mulle Waewa teeb/ tahhan minna temmale Öigust moista/ et temma allati ei tulle/ ja mulle Tülli ei te.

6. Siis ütlis se Issand: Kuulge/ mis se üllekohtune Kohto-Issand ütleb:

7. Eks siis ka Jummal peaks Öigust moistma omma ärrawallitsedulle/ ke temma pole kissendawad

Päwa ja Öö d/ et temma kül kannatlik on nende Wihhameestega.

8. Minna ütlen teile: Kül temma neile pea Öigust moistab. Siiski kui Innimesse Poeg tulleb/ kas temma kül Usko peaks leidma Ma pääl.

Ewangel: ühheteistkümnel Pühhal Päwal pärrast kolmaino Jummala Pühha.

9. Agga tem̄a ütlis ka monningade wasto/ ke ennast issi arwasid öiged ollewad/ ja muid pölgsid/ se Tähhendamisse Sanna.

10. Kaks Innimessed läksid ülles Jummala Kotta Palwed piddama: Teine olli Wariseer/ ja teine Tölner.

11. Se Wariseer seisis ja lugges issi enneses ninda: Minna tännan sind/ Jummal/ et minna ep olle ninda/ kui muid Innimessed/ Kiskujad/ Üllekohtused/ Abbiello-rikjad/ egga ninda/ kui sesinnase Tölner.

12. Minna paastun kakskord Näddalas/ minna annan Kümnest keigist/ mis mul on.

13. Ja se Tölner seisis emalt/ ja ei tahtnud omma Silmedge Taiwa pole üllestösta/ waid löi omma Rinna wasto/ ja ütlis: Jummal olle mulle Pattusel armolinne!

14. Minna ütlen teile: sesinnane läks alla omma Kotta öigemb kui teine: Sest ke ennast issi üllendab se saab allandud/ agga ke ennast issi allandab/ se saab üllendud.

15. Agga nemmad töid ka Lapsokessed temma jure/ et tem̄a neise piddi putuma. Agga kui Jüngrid sedda näggid/ törrelesid nemmad nende päle.

16. Agga JEsus kutsus neid ennese jure/ ja ütlis: Laske Lapsokessed minno jure tulla/ ja ärge keelge neid mitte/ sest nendesugguste pärralt on Jummala Riik.

17. Töest minna ütlen teile: Ke Jummala Rigi wasto ei wotta/ kui Lapsokenne/ se ei pea mitte sinna sisse sama.

18. Ja üks Üllemb küssis temmalt/ ja ütlis: Hä Öppetaja/ mis ma pean teggema/ et ma iggawest Ello pärrin?

19. Agga JEsus ütlis temmale: Mis sa mind hääks ütled? Uksige ep olle hä/ kui agga Jummal.

20. Kässosannad tääd sinna: Sinna ei pea Abbi-Ello rikkuma: Sinna ei pea tapma: Sinna ei pea warrastama: Sinna ei pea Walle-Tunnistust andma: Auusta omma Issa ja omma Emma.

21. Agga temma ütlis: Sedda ollen minna keik piddanud omma noreſt Pölwest.

22. Agga kui JEsus sedda kulis/ ütlis temma temmale: Üks on sul

weel

/peab üllendatama

8.

15. /punt

/söitlesid

16. /need

9. /isseennese peâle lootsid etnennad
piddid öiged ollema ja 17.
muid ei pannud tähhelegi

10. F /. luggema

18. /sse /woiksin pärrida

11. /disu

19. /hüad
/ükr seon

12.

20. /mitte /ärra
/mitte /mitte
/mitte
/tunnistama

13.

21.

14. /kr moistetud enna

22

23. | wägga

24. | et ta wägga kurwaks samud

| need, kennel Lahha on, tunna la kunninga Rigi siöse - gher. loc. parall.

25. | Sest se on Kölpsam, et ünes kammel Nöla Silmast täbbi lähhäb

26.

27.

28.

29. | kõia

30. | sinnatsel

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39. | tedda

40.

weel waja/ mů keik ärra/ mis sul on/ ja anna Waestele/ siis saab sulle Warrandus Taewas/ ja tulle/ ja käi minno järrele.

23. Agga kui temma sedda kulis/ sai temma kurwaks/ sest temma olli wägga rikkas.

24. Agga kui JEsus näggi tedda kurwaks sanud ollewa/ ütlis temma: Kui waewalt sawad Rikkad Jummala Rigi.

25. Sest enneminne woib Kameel läbbi Nöla Silma minna/ kui Rikkas Jummala Rigi sisse saa.

26. Agga need/ ke (sedda) kuulsid/ ütlid: Kes siis woib önsaks sada?

27. Agga temma ütlis: Mis Innimeste jures on woimata/ (sedda) woib Jummal (tehha).

28. Agga Petrus ütlis: Waat/ meie olleme keik mahha jätnud/ ja olleme sinno järrele tulnud.

29. Agga temma ütlis neile: Töest minna ütlen teile/ et ükski ep olle/ ke mahha on jätnud Maja/ ehk Wannamid/ ehk Wende/ ehk Naest/ ehk Lapsi Jummala Rigi pärrast.

30. Ke ei peaks jälle sama mitme Wörra sel Ajal/ ja tullewas Ilmas iggawest Ello.

Ewangel: seitsmel Pühhal Päwal enne Kristusse Üllestousmisse-Pühha.

31. Agga temma wottis neid kaksteistkümmend ennese jure/ ja ütlis nende wasto: Waat/ meie lähhäme ülles Jerusalemma/ ja keik peab löppetadama/ mis Prohwetide läbbi on kirjotud Innimesse Pojast.

32. Sest tedda antakse ärra Pagganade Kätte/ ja tedda naertakse/ ja teotakse/ ja temma päle sülletakse.

33. Ning kui nemmad tedda sawad peksnud/ siis tapwad nemmad tedda ärra/ ja kolmandal Päwal touseb temma ülles.

34. Ja nemmad ei moistnud sest middakit/ ja se Könne olli nende eest ärrapeidetud/ ja nemmad ei moistnud mitte/ mis ööldi.

35. Agga se sündis/ kui tem̃a Jeriko liggi sai/ istus üks Sögge Te äres/ ja kerjas.

36. Agga kui temma Rahwast kulis möda minnewa/ kulas temma/ mis se piddi ollema.

37. Agga nemmad kulutasid temmale: JEsus Naatsarettist lähhäb möda.

38. Siis temma kissendas ja ütlis: JEsus Tawida Poeg/ heita Armo minno päle!

39. Agga need/ ke eel käisid/ söttlesid temma päle/ et tem̃a piddi waid ollema; Agga temma kissendas paljo ennamb: Tawida Poeg/ heida Armo minno päle.

40. Agga JEsus jäi seisma/ ja käskis

kis tedda enneſe jure tua/ agga kui temma liggi ſai/ küsſis temma temmalt/

41 Ning ütlis: Mis ſa tahhad/ mis ma ſulle pean teggema? Agga temma ütlis: Iſſand/ et ma woiksin jälle nähha.

42. Ning JEſus ütlis temmale: Nä jälle/ ſinno Uſk on ſind aitnud.

43. Ja temma näggi ſeddamaid/ ja läks temma jätrelt Jummalat kites. Ja keik Rahwas/ ke ſedda näggi/ andis Jummalale Kituſt.

Se XIX Pätük.

1. Ning kui temma ſai Jeriko ſiſſe läinud/ läks temma ſäält läbbi.

2. Ning waat/ üks Mees/ Nimmega Sakkeus/ olli Tölneride üllemb/ ja ſe olli rikkas.

3. Ning temma püdis JEſuſt nähha/ kes temma piddi ollema. Ning temma ei woind mitte ſe Rahwa pärraſt/ ſeſt temma olli maddal Mees.

4. Ja temma jooksis ette/ ja läks ühhe Metswigi-Pu Otſa/ et temma tedda piddi nähha ſama/ ſeſt et temma ſäält piddi nöda minnema.

5. Ja kui JEſus ſinna Paika ſai/ waatis temma ülles/ ja näggi tedda ja ütlis temma wasto: Sakkeus/ tulle ussinaſte mahha/ ſeſt tänna pean minna ſinno Kotta jäma.

6. Ja temma tulli ruttuſte mahha/ ja wottis tedda Römoga wasto.

7. Ja keik/ ke ſedda näggid/ nurriſeſid ja ütlid: Temma on ühhe Pattuſe Mehhe jure läinud Aſſet wotma.

8. Agga Sakkeus jäi ſeiſma/ ja ütlis Iſſanda wasto: Waat/ Iſſand/ minna annan omma Warra poleks Waeſtele/ ja kui minna keddakit ollen petnud/ annan ma nelja Wörra taggaſi.

9. Agga JEſus ütlis temma wasto: Tänna on ſe Kodda Õnnis ſanud/ ſepärraſt/ et ka temma Abrahami Poeg on.

10. Seſt Innimeſſe Poeg on tulnud otſima/ ja önſaks teggema/ mis ärrakaddunud on.

11. Agga kui nemmad ſedda kuulſid/ ütlis temma weel ühhe Tähhendamiſſe Sanna/ ſepärraſt et temma Jeruſalemma liggi olli/ ning nemmad mötleſid/ Jummala Rikkwarſi awwalikkuſt ſawa.

12. Sepärraſt ütlis temma: Üks ſuurt Suggu Innimenne läks ärra kaugele Male/ et temma piddi enneſele Kunningrigi ſama/ ning pärraſt jälle taggaſi tullema.

13. Agga temma kutſus omma kümme Sullaſt/ ja andis neile kümme Leiſkid (Rahha)/ ja ütlis nende wasto: Kauplege ſenni/ kui ma taggaſi tullen.

14. Ag-

41.

42.

43.

1.

2. | ja sesama

3.

4. | sedda [illegible]

5

6. | dd

7.

8.

| Paoli Warrandust

| kellelegi oller Üllerohto teinud

| minna

9. | selle koiale Õnistus tulnud

od. die gemissiones Abrahami et Caust. factus

| sesama ka.

10.

11.

| siddi ilmuma

12.

| uhha

13. | Naela

14.

| kui Kuñingas

15. | jure

16. | Nael Lahha | Naela
| S

17.
| se on hea
| seer

18. | Nael ~~Lahha~~ | Naela | S

19.

20. | Nael

21. | ärra

22.

23. | Lahha Wahhetajatte rätte
| kui ma ollersin tulnu

24.

| Heñel | Naela

25.

26. | selle räest peab ra ärra-
| waetama

27. | kui Kuñingas

28.

29.

30.

14. Ag.

14. Agga temma Koddanikkud wihkasid tedda/ ja läkkitasid Kässud temma järrele/ja ütlid: Meieei tahha/ et sesinnane meie ülle peab wallitsema.

15. Ja sündis/ kui temma taggasi tulli/ ja olli sedda Rigi sanud/ siis käskis temma neid Sullasid ennesel kutsuda/ kellele temma olli Rahha annud/ et temma piddi täda sama/ mis iggaüks kaubeldes olli Kaswo sanud.

16. Agga essimenne tulli ja ütlis: Issand sinno Leisik on kümme Leisikit Kaswo saatnud.

17. Ning temma ütlis temma wasto: Kästi/ sinna hä Sullane/ et sinna keigewähhemas olled ussutaw olnud/ sepärrast peab sulle kümme Linna ülle Melewald ollema.

18. Ja teine tulli/ ja ütlis: Issand sinno Leisik on wiis Leisikit Kaswo saatnud.

19. Agga temma ütlis sellege wasto: Ja sinna pead wie Linna ülle ollema.

20. Ja kolmas tulli ja ütlis: Issand waat/ (siin on) sinno Leisik/ mis minna Rättikus ollen hoidnud.

21. Sest minna kartsin sind/ et sinna walli Innimenne olled; Sinna wottad sedda/ mis sa ep olle tallele pannud/ ja leikad sedda/ mis sa ep olle külwand.

22. Agga temma ütlis temmale: Sinno Suust moistan minna Kohhut sinno päle/ sinna tigge Sullane/ täädsid sinna/ mind walli Mehhe ollewa/ ja wotwa/ mis ma ei olle tallele pannud/ ja leikawa/ mis ma ep olle külwnud.

23. Mispärrast sinna siis minno Rahha ep olle Kasso päle wälja annud/ siis olleksin minna taggasi tulles sedda Kassoga ärrawotnud.

24. Ning temma ütlis nende wasto/ ke sääl jures seisid: Wotke temma Kääst se Leisik ärra/ ja andke sellele/ kel kümme Leisikit on.

25. Ning nemmad ütlid temmale: Issand/ temmal on kümme Leisikit.

26. Sest minna ütlen teile: Kel eal on/ sellele peab annatama; Agga selt/ kellel ep olle/ peab segi ärrawoetama mis temmal on.

27. Agga neid minno Waenlase/ ke ei tahtnud/ et minna nende ülle piddin wallitsema/ toge tenna/ ja tapke nemmad ärra minno ees.

28. Ning kui temma sedda sai räkinud/ siis läks temma eddasi ülles Jerusalemma pole.

29. Ning se sündis/ kui temma Petwage ja Petania liggi sai/ se Mä liggi/ mis Ölli-Määks kutsütakse/ läkkitas tem̄a kaks omma Jüngrist.

30. Ja ütlis: Minge sinna Allewile/ mis teie ees on/ ja kui teie sinna

na sate/ siis leiate teie ühhe Warsa kinnitöidetud/ kumma Seljas üksigi Innimenne eal ep olle istnud/ päästke temma lahti/ ja toge temma tenna.

31. Ja kui kegi teilt küssib: Miks teie tedda lahti päästate/ siis üttelge temmale ninda: Issandal on sedda tarwis:

32. Agga need/ ke olli läkkitud/ leidsid ninda/ kui temma neile olli üttelnud.

33. Agga kui nemmad se Warsa lahti päästsid/ siis ütlid selle Issandid nende wasto: Mis teie sedda Warsa päästate?

34. Agga nemmad ütlid: Issandal on sedda tarwis.

35. Ja nemmad töid temma JEsusse sure/ ja heitsid omma Rided se Warsa Selga/ ja pannid JEsust temma päle.

36. Agga kui temma söitis/ laotasid nemmad omma Rided Te päle.

37. Agga kui temma jubba sinna liggi sai/ kust Ollimäält mahha käidi/ siis hakkas keik Jüngride Hulk römustes sure Hälega Jummalat kiitma keige Immeteggude pärrast/ mis nemmad ollid näinud.

38. Ja ütlid: Kidetud olgo se Kunningas/ ke tulleb Issanda Nimmel/ Rahho Taewas/ ja Au üllewel körges.

39. Ja monningad Wariserid Rahwa säast ütlid temma wasto: Öppetaja/ söitle omma Jüngride päle.

40. Ja temma wastas/ ja ütlis neile: Minna ütlen teile/ et kui needsinnased waid jääksid/ peaksid Kiwwid warsi kissendama.

Ewangel: kümnel Pühhal Päwal pärrast kolme-aino Jummala Pühha.

41. Ja kui temma liggi sai/ ja Linna näggi/ nuttis temma temma pärrast.

42. Ja ütlis: Kui sinna ka sedda tääksid/ ja weelgi selsinnasel omma Ajal/ mis sinno Rahhule tarwis lähhäks! Agga nüüd on se sinno Silmade eest ärrapeidetud.

43. Sest se Aeg tulleb sinno päle/ et sinno Waenlased sinno ümber Walli tewad/ ja sinno ümber piirwad/ ja sind keige piddi waewawad.

44. Ja nemmad löwad sind mahha/ ja sinno Lapsed sinnoga/ ja ei jätta Kiwwi Kiwwe päle/ sepärrast et sinna ep olle tundnud omma Armo Aega.

45. Ja temma läks Jummala Kotta/ ja hakkas wälja ajama neid/ ke temma sees müsid ja ostsid.

46. Ja ütlis nende wasto; Kirjotud on: Minno Kodda on Palwe Kodda/ agga teie ollete sedda Röötwli Auguks teinud.

47. Ning

|kelle

31.

32. |ânalâasid

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41

42

43

44 |seer

|katsmisse

45 |seâl

46

47 | need
| need

48 | mis tedda kulis, hoidsid
temma pole.

1 | Armo – Öppetust

2.
| Melewallaga
| seon, kis sulle tedda

3.

4.

5. | piddasid non issikerkes
| pörrast ep olle

6

7.

8.
| Melewallaga

9.
| Numa peale
| wälja
| woora Male

10.
| ühhe
| sest
| need
| saatsid tedda

11.
| need sammad
| teotasid ja saatsid tedda

12.
| ka tedda
| lükka

13. | minna

F od Ehk nemmad häbbenewad
kui nemmad tedda näwad

14

47. Ning temma olli iggapääw Jummala Koijas öppetamas. Agga üllemad Preestrid/ja Kirjatundjad/ ja Rahwa Ullemad püüdsid tedda hukka sata.

48. Ja ewwad leidnud mitte/ mis nemmad piddid teggema; Sest keik Rahwas olli temma polest/ ja kulis tedda.

Se XX. Pätük.

1. Agga ühhel neist Päiwist sündis/ kui temma Rahwast öppetas Jummala Koijas/ ja Ewangeliummi kulutas/ tulli üllema Preestrid ja Kirjatundjad Wannemadega se päle/

2. Ja rääksid temma wasto/ ja ütlid: ütle meile/ missuggusest Wäest teed sa sedda/ ehk kes on sulle se Melewalla annud?

3. Agga temma wastas ja ütlis neile: Minna tahhan teilt ka ühhe Sanna küssida/ üttelge mulle:

4. Johannese Ristminne/ olli se Taewast/ woi Innimestest?

5. Agga nemmad mötlid issenes/ ja ütlid: ütleme meie: Taewast; Siis ütleb temma: Miks teie siis tedda ei olle usknud?

6. Agga kui meie ütleme: Innimestest; Siis wiskab meid keik Rahwas Kiwwidega; Sest se olli kowwa se päle/ et Johannes piddi Prohweet ollema.

7. Ja nemmad ei üttelnud ennast täädwa/ kust se Ristminne piddi ollema.

8. Ning JEsus ütlis nende wasto: Egga minna teilegi ütle/ missuggusest Wäest minna sedda teen.

9. Agga temma hakkas Rahwale sedda Tähhendamisse Sanna ütlema: üks Innimenne istutas Winamä/ ja andis sedda Winamäe Meeste kätte/ ja läks wälja tükkiks Ajaks.

10. Ning kui Aeg olli/ läkkitas temma Sullast Winamäe Meeste jure/ et nemmad temmal Winamäe Wilja piddid andma. Agga Winamä Mehhed pekšid tedda/ ja läkkitasid temma tühjalt ärra.

11. Ning temma läkkitas weel teist Sullast; agga nemmad pekšid tedda ka/ häwwitasid ja läkkitasid temma tühjalt ärra.

12. Ning temma läkkitas weel kolmandat; Agga sedda hawasid nemmad/ ja toukasid tedda wälja.

13. Agga Winamä Issand ütlis: Mis ma pean teggema? Minna tahhan omma arma Poja läkkitada/ kui nemmad tedda näwad/ ehk nemmad siis häbbenewad.

14. Agga kui Winamä Mehhed tedda näggid/ mötlid nemmad issi-

ennefes/ ja ütlid: Se on se Pärria/ läkki/ tapkem temma ärra/ et meile se Pärrandus saab.

15. Ja nemmad toukasid tedda Wina-Määst wälja/ ja tapsid temma ärra. Mis peaks nüüd Wina-Mä Issand neile teggema?

16. Kül temma tulleb/ ja hukkab need Wina-Mä-Mehhed ärra/ ja annab Wina-Mä muinde kätte. Agga kui nemmad sedda kuulsid/ ütlid nemmad: Ärgo sedda sündko.

17. Agga temma watis nende päle/ ja ütlis: Mis se siis on/ mis on kirjotud: Se Kiwwi/ mis Hone-Ehhitajad on ärrapölgnud/ on Nurga-Kiwwiks sanud.

18. Ke selle Kiwwe päle langeb/ se saab pihhuks katkipörrotud; Agga kelle päle temma langeb/ sedda peab temma Pörmuks löma.

19. Agga üllemad Preestrid/ ja Kirjatundjad otsisid selsammal Tunnil tedda kinniwotta/ et temma neist se Tähhendamisse Sanna olli üttelnud. Agga nemad kartsid Rahwast.

20. Ja nemmad wahtsid (tedda) ja läkkitasid kawwalad Noudjad wälja/ ke ennast waggaks pannid/ et nemmad tedda Könnes piddid kinni sama/ ja tedda ärraandma üllemale/ ja Mawallitseja Melewallal.

21. Ja nemmad küssisid temmalt/ ja ütlid: Öppetaja/ meie täame/ et sinna öiete rägid ja öppetad Jummala Teed öiete.

22. Kas meile sünnib Keisrile Kohto maksa/ woi ei sünni?

23. Agga temma moistis nende Kawwalust ärra/ ja ütlis nende wasto: Mis teie mind kiusate?

24. Näitke mulle se Krossi: Kelle Kuijo ja Pälekirri on temmal? Agga nemmad wastasid/ ning ütlid: Keisri.

25. Agga temma ütlis neile: Sepärrast andke Keisrile/ mis Keisri Kohhus on/ ja Jummalale/ mis Jummala Kohhus on.

26. Ja nemmad ei woind temma Könnes mitte Rahwa eest laita/ ja immetellid temma Kostmist/ ja jäid waid.

27. Agga monningad Sadduserid tullid temma jure/ (ke ei ütle üllestousmist ollewad)/ ja küssisid temmalt/

28. Ja ütlid: Öppetaja/ Moses on meile kirjotanud: Kui kellegi Wend surreb/ kellel Naene on/ ja sesamma surreb Lapseta/ et temma Wend se Naese peab wotma/ ja omma Wennale Suggu saatma.

29. Agga seitse Wenda olli/ ja essimenne wottis Naese/ ja surri Lapseta.

30. Ja teine wottis se Naese/ ja sesamma surri ka Lapseta.

31. Ja

| ja ei pea Luggu Ahhestri wuid sina oppetad

22

| Marso

15. | ehr mitte

23. | tiggeda kawwalusse ärra mõistis ütles teina

16

24.

17

25. | nuud

| kui kolbmata ärra heitnud

26.

18

| Konest kinni sada

| pruid | inners

19

27.

28. | ärra

20.

| sedda

| woimusseja | alla

29. | Nuud olli

21

30.

31

32.

33 | seas

34 | sesimatse
| wotwad Naest ja lähhäwad
Mehhele

35 | arwatud | sada
| ülles tousta need ei wotta Naest
egya lähhä Mehhele

36
| mad | sest et nemad

37 | need
| kibbowitsa - Poösas l. Poösa jures

38

39 | neist
| ist

40

41.

42

43

44

45

46

47.

1. | kirrikorahha

2

31. Ja kolmas wottis tedda; Nindasammoti keik seitse / ja ewwa jätnud mitte Lapsed / ja surrid ärra.

32. Ja keige wiimseks surri Naene ka.

33. Kelles Naene peab temma nüüd nende Hulgast üllestousmisse Ajal ollema? Sest temma on nende seitsme Naene olnud.

34. Ning JEsus wastas / ja ütlis neile: Selle Ma-Ilma Lapsed kossiwad / ja neid kossitakse.

35. Agga ke wäärt on teist Ilma (se on: Iggawest Ello) ja Surnude Üllestousmist saa / need ei kossi / egga neid kossita.

36. Sest nemmad woi teps ärrasurra; Sest nemmad on Inglide sarnased / ja need on Jummala Lapsed / ke (Ello) üllestousmisse Lapsed on.

37. Agga et Surnud üllestouswad / sedda näitab ka Moses Pösajures / kui temma Issandat kutsub Abrahami Jummalaks / ja Isaki Jummalaks / ja Jakobi Jummalaks.

38. Agga Jummal ep olle mitte Surnude / waid Ellawade (Jum̄al): Sest keik ellawad temmale.

39. Agga monningad Kirjatundjad wastasid ja ütlid: Öppetaja / sinna olled hästi räkinud.

40. Agga nemmad ei tohtind temmalt ühtegit ennamb küssida.

41. Agga temma ütlis nende wasto: Kuidas nemmad ütlewad / Kristust Tawida Poega ollewa?

42. Ja Tawid on issi Laulo-Ramatus üttelnud: Issand on minno Issandale üttelnud: Istu mo parrama Käle /

43. Kunni minna sinno Waenlased pannen sinno Jalge Alluseks.

44. Tawid kutsub tedda jo Issandaks / kuida temma siis temma Poeg on?

45. Agga temma ütlis / keige Rahwa kuuldes / omma Jüngride wasto:

46. Hoidke ennast Kirjatundjade eest / ke pitka Rietega tahtwad käia / ja armastawad Terretamist Turrude pääl / ja essimest Pinki Koggodusse Koijade sees / ja üllemat Asset Wöraspeul.

47. Nemmad neelwad Lessedade Honed ärra / ja peawad Silma Kirjuks pitkad Palwed. Need peawad sedda suremat Hukkatust sama.

Se XXI. Pätük.

1. Agga temma watis ja näggi Rikkad / omma Andid Jummala Kirsto heitwad.

2. Agga temma näggi ka ühhe waese Lesse kaks Weringit sinna heitwa.

3. Ning temma ütlis: Töest/ minna ütlen teile/ et se waene Lesk on ennamb/ kui keik/ sisse heitnud.

4. Sest needsinnased keik on omma Lia-Warrandussest sisse heitnud Jummala Andeks/ agga temma on omma wiimsegi Warra/ keik mis temmal olli/ sisse heitnud.

5. Ja kui monningad Jummala-Koijast rääksid/ et temma kauni Kiwwide ja kalli Asjadega olli ehhitud/ ütlis temma:

6. Se Aeg tulleb weel/ et sest keigist/ mis teie näte/ ei jäeta Kiwwi Kiwwe päle/ mis ei peaks ärrakistutama.

7. Agga nemmad küssisid temmalt/ ja ütlid: Oppetaja/ mil se peab ollema? Ning mis se Täht on/ millal se peab sündima?

8. Agga temma ütlis: Katske/ ärge laske ennast petta; Sest paljo tullewad minno Nimme päle/ ja ütlewad ennast mind ollewa. Ning se Aeg on liggi sanud/ ärge minge mitte nende järrele.

9. Agga kui teie kulete Södda ja Mässamissed/ ärge ehmatage; Sest sedda peab enne sündima; Agga Ots ep olle weel ni pea kä.

10. Siis ütlis temma neile: Rahwas tousb Rahwa wasto/ ja Kunningriik Kunningrigi wasto.

11. Ja sured Mawärrisemissed peawad ollema mitmes Paikus/ ja Nälg/ ja Katk peab ollema/ ja Hirmumissed/ ja sured Tähhed Taewast peawad sündima.

12. Agga enne sedda keik/ wotwad nemmad teid kinni/ ja kiusawad teid kowwaste/ ja andwad teid ärra Koggodusse Koddadesse ja Wangi/ ja wiwad teid Kunningade ja Mawallitsejade ette minno Nimme pärrast.

13. Agga se peab teile Tunnistusseks sündima.

14. Sepärrast pange (sedda) Süddamesse/ et teie enne ei murretse/ mis teie ennese eest peate kostma.

15. Sest minna tahhan teile anda Sud ja Tarkust/ kumma wasto ei pea woima räkida egga panna keik teie Wastopannad.

16. Agga teid andwad ka ärra Wannamad ja Wennad/ ja Suggulassed/ ja Söbrad/ ja tapwad monningad teie säast.

17. Ning keik wihkawad teid minno Nimme pärrast.

18. Ja ühte Juukse Karwa ei pea teie Pääst hukka sama.

19. Omma Kannatusse läbbi hoidke omma Hinge.

20. Agga kui teie näte Södda-Wä Jerusalemma ümber ollewa Piris/ siis moistke/ et temma Ärrahäwwitaminne on liggi tulnud.

21. Ke

3 | sinane
| muud sisse pannud

4 | pannud
| sesinane
| waesuseest | toitust

5 | Andettega

6 | kül need päwad tallewad

7. | müüd

8. | et teid ärra ei ekseita
| et minna se ollen
| sepärast

9. | kulete
| kohkuge

10. | ülles

11

| hirmsad Asjad tüchtoe. dinge M.

12 | pistwad nemad omma kätteie
külge

13

14 | motle se peäle
| wastna |

15 | anda, mis.

16 Agga teid peab ka ärraantama
teie wanemist ja wendadest
ja sugulasist ja tõbradest ja
wotwad mõningad teie seast tappa.

17 | teid peab wihkatama keikist

18

19

20. | est | piirdud
| kau

21

| nemad mitte sinna

22

23 | neil Päiwil
| selle Ma sees

24

| ollema
| neist Ragganist

25 | tede sees | sine
| sest et

26 | läbbäwad | otsekui ärrapuuistawad
| kõikutama

27

28

| seisse pusti

29

30

31

32

| kuni se

33

34.

35 | nnel keige se

36. | Immalat
| arwatarse | sündima

21. Ke siis Juda Maal on/ pöggenego Mäggede päle/ ja need/ ke keskpaigas temma sees on/ mingo ärra/ ja/ ke Wäljal on/ ärgo mingo temma sisse.

22. Sest need on temma Nuhtlusse Päwad/ et keik peab töeks sama/ mis on kirjotud.

23. Agga Hädda neile/ ke käima pääl on/ ja neile/ ke immetawad sel Ajal: Sest Ma pääl peab suur Hädda ollema/ ja Wihha sesinnase Rahwa päle.

24. Ja nemmad peawad langema Moöga-Terra läbbi/ ja neid peab Wangi widama keige Rahwa sekka/ ja Jerusalemma peawad Pagganad ärratallama/ kunni Pagganade Aeg täis saab.

Ewangel: teisel Kristusse Tullemisse Pühhal.

25. Ning Päwas/ Kuus ja Tähhes peawad Tähtesid ollema/ ja Ma pääl peab Rahwal Ahhastust ollema/ sest et nemmad on ilma nouta/ ja Merre ja Wewoud peawad mürrisema.

26. Ning Innimessed peawad rammotumaks minnema Kartusse ning nende Asjade Ootmisse pärrast/ mis Ma päle peab tullema; Sest Taewa Wäed peawad likuma.

27. Ja siis näwad nemmad Innimesse Poega tullewa Pilwes sure Wä ja Auoga.

28. Agga kui sedda hakkab sündima/ siis waatke ülles/ ja töstke ommad Pääd ülles/ sepärrast et teie Ärralunnastaminne liggi tulleb.

29. Ning temma ütlis neile Tähhendamisse Sanna: Waatke Wigi-Puud/ ja keik Puud.

30. Kui nemmad jo pakkatawad/ ja teie sedda näte/ siis tunnete teie neist/ et Suwwi jo liggi on.

31. Ninda ka teie/ kui teie näte sedda sündiwa/ siis moistke/ et Jummala Riik liggi on.

32. Töest minna ütlen teile/ et se Pölwe Rahwas ei löppe mitte ärra/ senni kui keik sünnib.

33. Taewas ja Ma lähhäb hukka; agga minno Sanna ei lähhä mitte hukka.

34. Agga hoidke ennast/ et teie Süddamed ei sa koormatud Lia-Sömisse ja Lia-Jomisse ja Päatoitusse Murredega/ ja et sesinnane Pääw äkkiselt teie päle ei tulle.

35. Sest temma tulleb/ kui Linno-Päel keigede päle/ ke Ma pääl ellawad.

36. Sepärrast walwage nüüd/ ja palluge iggal Ajal/ et teie woite wäärt olla ärrapöggenema keige se eest/ mis peab tullema/ ja seisma Innimesse Poja ees.)

37. Agga temma öppetas Päwa Ajal Jummala-Koijas/ agga Öseks-läks tem̃a wälja/ja olli Omajal se Mä pääl/ mis kutsutakse Öllimääks.

38. Ja keik Rahwas tulli warra homikult temma jure Jummala-Kotta/ tedda kuulma.

Se XXII. Pätük.

1. Agga hapnematta Leiwa Pühha olli lähhidel/ mis kutsutakse Lihhawotmeks.

2. Ja Üllemad Preestrid ja Kirjatundjad otsisid/ kuida nemmad tedda piddid ärratapma; Sest nemmad kartsid Rahwast.

3. Agga Sadanas läks Juda sisse/ ke Lügnimmelt kutsutakse Iskariotiks/ ke nende kahheteistkümne Hulgast olli.

4. Ning temma läks/ ja räkis Ullema Preestri/ja Pälikkudega/kuida temma tedda tahtis ärraanda nende Kätte.

5. Ja nemmad said röömsaks/ ja tootasid temmale Rahha anda.

6. Ning temma tootas sedda/ ja otsis parrast Aega tedda neile ärraanda ilma Tüllita.

7. Ja hapnematta Leiwa Pääw tulli/mil Lihhawotme Tal piddi tappetama.

8. Ja temma läkkitas Petrust ja Johannest/ ja ütlis: Minge ja walmistage meile Lihhawotme Talle/ et meie woime süa.

9. Agga nemmad ütlid temmale: Kus sa tahhad/ et meie peame walmistama?

10. Agga tem̃a ütlis neile: Waat/ kui teie Linna sate/ siis tulleb teie wasto üks Innimenne/ ke We-Krusi kannab/ minge temma järrele sinna Kotta/ kuhho temma sisse lähhäb/

11. Ja üttelge Koija-Issandale: Se Öppetaja lasseb sulle öölda: Kus se Tubba on/ me sees minna omma Jüngridega Lihhawotme Talle woin süa?

12. Ja siis näitab temma teile ühhe sure ehhitud Toa/ sääl walmistage.

13. Ja nemmad läksid ärra/ ja leidsid ninda/ kui neil olli ööldud/ ja nemmad walmistasid Lihhawotme Talle.

14. Ning kui Aeg sai/ istus temma mahha/ ning kaksteistkümmend Apostlid temmaga.

15. Ning temma ütlis nende wasto: Minna ollen Süddamest iggatsenud sedda Lihhawotme Talle teiega süa/ ennego minna kannatan.

16. Sest minna ütlen teile/ et minna sest ennamb ei sö/ kunni keik saab sündinud Jummala Rigis.

17. Ning temma wottis Karrika/ tännasja ütlis: Wotke se/ ja jaggage ennese sekka.

18. Sest

37

xi 37 | hütanse.

38.

1 | tulli liggi | Pasa Pühhaur

2 | need

3 | läinud
| kedda lianimega hütanse
= Gr. αχιδρος di Jase

4 | de
| piddi ärmandma

5. | leppisid teine teisega

6.

7. | se Pasa

8

| sedda.

9

10. | sisse tullete
| ühhe
| käige | seal kviar

11. | ütleb
| wärarte | kur ma

12. | N. sesama
| üllema ΝΒ ανώνεον fors. Tali peal

13 | nemad
| tema | üttelnud

14 | ja need

15 | Pasa
| kui

16 | mitte

17 | Ja kui temma Karripast sai wotnud, tännas temma ja ütles:

18. | mitte

19.

20. | siñane karrikas on

21

22 | siis-ki

23 | teine teise kõest

24 | arwatadamor

25 | Pagganotte
| kis nende peale woimust
wotwod

26. | nendo kuise, kis-tenib

27

28. | seis-mid

29

30

31

32

33

34

35

18. Sest minna ütlen teile/ et minna ei jo ennamb sest Wina-Pu Wiljast/ kunni Jummala Riik tulleb.

19. Ning temma wottis Leiba/ tännas ja murdis/ ja andis neile ja ütlis: Se on minno Jhho/ mis teie eest ärraantakse/ sedda tehke minno Mällestusseks.

20. Selsammal kombel ka Karrika pärrast Öhto-Söömaega/ ja ütlis: Se on se Karrik/ se Uus Sädus minno Werre sees/ mis teie eest ärrawallatakse.

21. Siiski/ ennä! minno Ärraandja Kässi on minnoga Laua pääl.

22. Ning Innimesse Poeg lähhäb kül/ ninda kui on säetud; ommeti Hädda selle Innimessele/ kelle läbbi temma ärraantakse.

23. Ja nemmad hakkasid issikeskes küssitellema/ kes se nende säas piddi ollema/ ke sedda piddi teggema.

Ewangel: Pärtli Päwal.

24. Agga nende säas tousis ka Riid/ kes neist piddi suremaks petama?

25. Agga temma ütlis neile: Rahwa Kunningad wallitsewad nende ülle/ ja kellel Melewald on nende ülle/ neid kutsutakse armolikkuks Issandaks.

26. Agga teie mitte ninda/ waid suremb teie säas olgo kui noremb/ ja üllemb kui Orri.

27. Sest kes on suremb/ ke Laual istub/ woi ke tenib? Eks se/ ke Laual istub? Agga minna ollen keskel teie säas/ ninda kui se/ ke tenib.

28. Agga teie ollete need/ ke minno jure on jänud minno Kiusatusses.

29. Ning minna sädan teile sedda Rigi/ ninda kui minno Issa mulle on säädnud.

30. Et teie peate söma ja joma minno Laual minno Rigis/ ja istma Järrede pääl/ ja kaksteistkümmend Israeli Suggu päle Kohhut moistma.)

31. Ning Issand ütlis: Simon/ Simon/ waat! Sadanas on teid püüdnud sölluda kui Nisso.

32. Agga minna ollen sinno eest pallunud/ et sinno Usk ei pea ärralöpma/ ja kui sinna saad ümberpöörnud/ siis kinnita omma Wennad.

33. Agga temma ütlis temmale: Issand sinnoga ollen minna walmis Wangi ja Surma minnema.

34. Agga temma ütlis: Minna ütlen sulle Petrus: Kuk ei laula weel tänna/ ennego sinna mind kolm kord saad ärrasalganud/ et sinna mind ei tunne.

35. Ning temma ütlis nende wasto: Kui minna teid ollen läkkitanud Kukruta/ Paunata ja Kingata/ kas teil middakit on waja olnud? Agga nemmad ütlid: Ei ühtegit.

36. Siis ütlis temma neile: Agga nüüd / kel Kukkur on / se wotku / nindasammoti ka Pauna / ja kel ep olle / müügo ärra omma ~~Riide~~ / ja ostgo Mooka.

37. Sest minna ütlen teile / et ka se weel minnul peab sündima / mis kirjotud on: Temma on ~~Kurjategjade~~ sekka arwatud / sest sel / mis minnust on kirjotud / on Ots.

38. Agga nemmad ütlid: Issand / ennä! siin on kaks Mooka; Agga temma ütlis neile: Neid on kül.

39. Ning temma läks wälja / ja läks omma ~~kombe pärrast~~ Öllimäle / ja temma Jüngrid läksid ka temma järrele.

40. Agga kui temma sinna Paika sai / ütlis temma nende wasto: Palluge / et teie Kiusatusse sisse ei sa.

41. Ning temma ~~läks nende juurest~~ ärra ni kaugele / kui Kiwwiga woib süsta / ja langes Pölweli mahha / ja piddas Palwed.

42. Ja ütlis: Issa / ~~kui sinna~~ tahhad / ~~sis wotta~~ se Karrika minnust ärra; Ommeti ärgo sündko minno / ~~kui~~ sinno Tahtmine.

43. Agga üks Ingil näitis ennast temmale Taewast / ja kinnitas tedda.

44. Ja kui temma Surma ~~Waewal olli~~ / pallus temma kangemis Agga temma Higgi olli kui Werrepissarad / need langsid Ma päle.

45. Ning temma tousis ülles Palwed piddamast / ja tulli omma Jüngride jure / ja leidis neid maggamast ~~Murre~~ pärrast.

46. Ning temma ütlis neile: Mis teie maggate? Touske ülles ja palluge / et teie Kiusatusse sisse ei sa.

47. Agga kui temma ~~weel~~ räkis / wast / (~~siis tulli~~) ~~Hulk~~ Rahwast / ja se / ~~ke kutsuti~~ Judaks / üks kahhe teistkümne säast / käis nende eel / ja tulli JEsusse liggi temmale Suud andma.

48. Agga JEsus ütlis temmale: Judas / annad sinna Su-andmisega Inimesse Poja ärra?

49. Agga kui need / ke temma ümber ollid / näggid ~~sedda~~ / mis ~~sääl sündis~~ / ütlid nemmad temma wasto: Issand / kas meie Mooga peame sekka lööma?

50. Ja üks nende ~~Hulgast~~ löi üllema Preestri Sullast / ja raius temma parrama Körwa mahha.

51. Ja JEsus wastas / ja ütlis: Jätke sesse; Ja temma putus temma Körwa / ja teggi tedda terweks.

52. Agga JEsus ütlis üllema Preestride ja Jummala-Koija Pälikkude / ja Wannamade wasto / ke temma päle tullid: teie ollete otsego Röowli päle ~~wälja tulnud~~ Mooga de ja Nujadega.

53. Minna ollen iggapääw teie

jures

36

37 | ka
| Ille kohtuste

38

39 | Wisi järrel

40

41 | isse lahkus weist

42

43

44 | ga olli woitlemas
| Mumalat

45 | 1. Mumalat pallumast
| Kurwastusse

46 | Mumalat

47 | alles
| wäggi
| kedda hüti | st

48

49 | piddi sundima, ütlesid

50 | ärra

51 | siit sädik; N.
| sse

52 | wäljaläimd

53

| teie ei olle kät nimo külge
pistum

54. | käis

55. Agga kui nemad kesse Oue
Tuld üllesteggid ja nemad
rühes mahha istsid istus Peetry
keskele nende sekka.

56 = | walge ärer.
| ürsi silmi temma peale
| ka sesimane

57.

58. | [illegible] [Meer]
| seast

59

60. | ei ma maista
| aller

61.

62

63

64 | wasto Lemi

65 | ja teotasid

66 | üller

67 | pearsin ütlema

68 | ka pearsin kürsima

69

70.

71. | tarwis

jures olnud Jummala-Koijas/ ja teie Kääd minno päle töstnud; Agga se on teie Tund/ ja Pimmedusse Woimus.

54. Agga nemmad wotsid temma kinni/ ja wisid ja weddasid tedda Ullema Preestri Kotta; agga Petrus läks kaugelt järrele.

55. Siis teggid nemmad Tuld ülles kesket Kodda/ ja kui nemmad ühhes mahha istsid/ istis Petrus nende keskele.

56. Agga üks ümmardaja näggi tedda Tulle äres istwa/ ja watis temma Silmi/ ja ütlis; Ja segi olli temmaga.

57. Agga temma salgas tedda ärra/ ja ütlis: Naene/ minna ei tunne tedda.

58. Ja ürrikesse Aja pärrast näggi tedda üks teine/ ja ütlis: Sinna olled ka nende Hulgast; agga Petrus ütlis: Innimeñe/ minna ep olle mitte.

59. Ja liggi ühhe Tunni Aega wahhet kinnitas sedda üks teine/ ja ütlis: Töe polest/ sesinnanegi olli temmaga/ sest temma on Kalilealinne.

60. Agga Petrus ütlis: Junimenne/ minna ei täa mitte/ mis sa rägid/ ja seddamaid kui temma wääl räkis/ laulis Kuk.

61. Ning Issand pöris ümber/ ja watis Petrusse päle/ ja Petrusse Mele tulli Issanda Sanna/ kui temma olli üttelnud: Ennego Kuk laulab/ salgad sinna mind kolm kord ärra.

62. Ja Petrus läks One/ ja nuttis ärdaste.

63. Agga need Mehhed/ ke JEsust kinnipiddasid/ naersid ja peksid tedda.

64. Ja nemmad pannid temma Silmad kinni/ ja löid temma Körwa äre/ ja küssisid temmalt ja ütlid; moista/ kes se olli/ ke sind löi.

65. Ja palio muid Teotamissi räkisid nemmad temma wasto.

66. Ja kui walge sai/ siis tullid Rahwa Wañemad/ üllemad Preestrid/ ja Kirjatundjad kokko/ ja wisid tedda omma sure Kohto ette.

67. Ja ütlid: Olled sa Kristus? ütle meile; Agga temma ütlis neile: Kui minna teile ütlen/ siis ei ussu teie.

68. Agga kui minna teilt küssin/ siis ei wasta teie mulle mitte/ egga lasse mind lahti.

69. Sest Ajast peab Innimesse Poeg istuma Jummala Wäe parramal polel.

70. Agga nemmad ütlid keik: Olled sa siis Jummala Poeg? Ja temma ütlis nende wasto: Teie ütlete/ sest minna ollen.

71. Agga nemmad ütlid: Mis meil ennamb Tunnistust waja on? Sest meie olleme isse tem̃a Suust kuulnud.

Se

Se XXIII. Pätük.

1. Ning nende koggona Hulk tousis ülles / ja wisid temma Pilatusse ette.

2. Ja nemmad hakkasid temma päle kaebama / ja ütlid: Sedda leiame meie Rahwast ärrapöörwa / ja keelwa Keisrile Kohhut andmast / ja ütlewa / ennast Kristust Kunningat ollewa.

3. Agga Pilatus küssis temmalt / ja ütlis: olled sinna Judaliste Kuningas? Agga temma wastas temmale ja ütlis: Ja ollen.

4. Ning Pilatus ütlis Üllema Preestride ja Rahwa wasto: Minna ei leia mingisuggust Süüd sesinnase Innimesse päal.

5. Agga nemmad ajasid päle ja ütlid: Temma töstab Mässamist Rahwa sääs / et temma öppetand koggona Juda Maal / ja algand Kalilea Maalt seie sadik.

6. Agga kui Pilatus Kalilea Maad kulis / küssis temma / kas se Innimenne Kalilealinne piddi ollema?

7. Ning kui temma täda sai / et temma Herodese Wallitsusse alt olli / läkkitas temma tedda Herodese jure / ke neil sammul Päiwil ka Jerusalemmas olli.

8. Agga Herodes sai wägga röömsaks / kui temma JEsust sai nähha; Sest temma olleks tedda hääl Melel ämmogi nähnud / sest temma olli paljo temmast kuulnud / ja temma lotis / ennast temmalt ühhe Tähhe nähha sawa.

9. Ning temma küssis temmalt mitto; Agga temma ei wastanud temmale middakit.

10. Agga üllemad Preestrid ja Kirjatundjad seisid ja kaebasid kowwaste temma päle.

11. Agga Herodes omma Söddameestega teotas ja naeris tedda / ja panni ühhe walge Ride temma ümber / ja läkkitas temma jälle Pilatusse jure.

12. Sel Päwal saiwad Pilatus ja Herodes teine teisega Söbraks; Sest enne olli neil issikeskes Wihha.

13. Agga Pilatus kutsus kokko üllemad Preestrid ja Wannemad ja Rahwast.

14. Ja ütlis nende wasto: Teie ollete sedda Innimest minno ette tonud / otsego Rahwa Ärrapöörja / ja waat / minna ollen tedda teie een kuulnud / ja ep olle se Innimesse päle ühtegit Süüd leidnud / mis teie temma päle kaebate.

15. Egga Herodesk; Sest minna ollen teid temma jure läkkitanud / ning waat / temma päle ep olle middakit töstetud / mis Surma wäärt peaks ollema.

16. Se-

1.

2. | tedda olleme mere leidnud et ta

| ükke

3. | rahwa

4. | ühtegi

5. | ad tema annab rahwale pakka Nou ja öppetab keik mõda lüda maad ja on al gand tatilea Maalt sül sadik

6. | ma-meer

7.

8.

| sepärrastel

| mme
| mir temast piddi tehtama

9. | me Lanaga

10.

11. | kui
| tedda olli teotand u. naernid, pani temsa

12. | ollid nemad teine teisega wikkased olnud

13. | [illegible] | need Pealinkud ja sedda

14.

15. | ühtegi tehtud

16.

17.

18. | keik se | wägga

19. | kis = Ms Mässamisse ist ein gut [illegible]

20.

21 | Po tedda risti

22. | se | st | Suud

23 | et tedda pūddi Risti pōdama
nūm
| Kissendaminne

24 | järrele

25 | wangitorni | keme pärrast

26

| kis kireni Lūmast olli n.
| temma peale pannid nemad
Risti

27 | temma järrel käis
| kis ka kaebasid ja tedda
nutsid

28. | [Naeste]

29

| need Nissad, nis

30. | hakkawad

31.

32.

33 | hūtakse Pea-Lae Assemeks
pōsid

34.

16. Sepärrast tahhan minna tedda karristada ja lahtilasta.

17. Agga temma piddi neile Pühhiks ühhe lahtilaskma.

18. Agga kõggona Hulk kissendas ja ütlis: Hukka tedda ärra/ ja lasse meile Parrabast lahti.

19. Se olli ühhe Mässamisse pärrast/ mis Linnas olli sündinud/ ja Tapmisse pärrast Allewe Lauta heidetud.

20. Siis hüdis Pilatus jälle nende wasto/ ja tahtis JEsust lahti lasta.

21. Agga nemmad karjusid ja ütlid: Lö temma Risti! lö temma Risti!

22. Agga temma ütlis kolmat puhko nende wasto: Mis temma siis kurja teinud/ minna ep olle temma päle ühtegit Surma wäärt leidnud/ sepärrast tahhan minna tedda karristada ja lahtilasta.

23. Agga nemmad ajasid sure Kissendamisega päle/ ja palluid tedda Risti lüa/ ja nende ja üllema-Preestride Hääl wottis Woimust.

24. Siis moistis Pilatus Kohhut/ et nende Palwe piddi sündima.

25. Ning temma laskis neile sedda lahti/ ke Mässamisse ja Tapmisse pärrast Allewe Lauta olli heidetud/ kedda nemmad pallusid; Agga JEsust andis temma ärra nende Melewalale.

26. Ja kui nemmad tedda ärrawisid/ saiwad nemmad ühhe Kirenei Mehhe Nimmega Simon kätte/ ke wäljalt tulli/ ja pannid Risti temma päle/ et temma sedda JEsusse järrele piddi kandma.

27. Agga suur Hulk Rahwast/ ja Naest läks temma järrele/ need kaebasid ja nutsid temma pärrast.

28. Agga JEsus pöris ennast ümber nende pole/ ja ütlis: Jerusalemma Tütred/ ärge nutke mind/ waid nutke issiennast ning omma Lapsi.

29. Sest waat/ need Päwad tullewad weel/ mil üteldakse: Önsad on need Siggimatta/ ja need Ihhud/ kunnmad Ilmale ei kannud/ ja Naesed/ ke ep olle imnetanud.

30. Siis wotwad nemmad üttelda Mäggede wasto: Langege meie päle/ ja Mäkinkude wasto: Katke meid.

31. Sest kui sedda torel Pule tehhakse/ mis siis kuiwale peab sündima?

32. Ning teïnaga widi kaks muud Kurjateggiat wälja ärrahukkata.

33. Ja kui nemmad sinna Paika said/ mis Pälue-assemeks kutsutakse/ siis löid nemmad tedda/ ja need Kurjateggiad sinna Risti/ teist parremale/ teist pahhemale Käle.

34. Agga JEsus ütlis: Issa/ anna neile andeks/ sest nemmad ei tea/ mis nemmad tewad; Agga nemmad jaggasid ärra temma Rided/ ja heid-

sid Liisko nende pärrast.)

35. Ja Rahwas seisis ja waatis / ja need üllemadki naersid tedda nendega: Muid on temma aidanud / aitko temma nüüd issiennast / kui temma on Kristus se Jummala ärrawallitsetud.

36. Agganeed Söddamehhed naersid tedda / ja läksid temma jure / ja wisid temmale Ättikast.

37. Ja ütlid: Kui sinna Judalaste Kunningas olled / siis aidata issiennast.

38. Agga üks Kirri olli ka temma Pä ülle kirjotud / Kreka / Ladding / ja Ebrea Kele Tähtega: Se on Judalaste Kunningas.

39. Agga üks neist Kurjateggiast / ke ollid üllespodud / teotas tedda ja ütlis: Kui sa Kristus olled / siis aida ennast ja meid.

40. Agga teine wastas ja nomis tedda / ja ütlis: Eks sinnagi ei karda Jummalat / ke sinna sesamma Hukkatusses olled.

41. Ja meie kül Öigusse polest; Sest meie same mis meie Tö wäärt on; Agga sesinnane ep olle middakit kurja teinud.

42. Ning temma ütlis JEsusse wasto: Issand / mötle minno päle / kui sinna omma Rigi saad!

43. Ning JEsus ütlis temma wasto: Töest minya ütlen sulle / tänna pead sinna minnoga Paradisis ollema.

44. Agga kuendal Tunnil sai Pimmedus keige Ma päle ühhekssama Tunni sadik.

45. Ja Päewlik läks pimmedaks / ja se ettepodud Tek Jummala-Koijas löhkes kahheks katki.

46. Ja JEsus kissendas süre Hälega / ja kui temma sedda sai üttelnud / heitis temma Hinge.

47. Agga kui se Pälik näggi / mis sündis / kitis temma Jummalat / ja ütlis: Se sinnane Inimenne on töeste wagga olnud.

48. Ja keik Rahwas / mis säält jures olli sedda watamas / kui nemmad näggid / mis sündis / löid nemmad omma Rinnade wasto / ja läksid taggasi.

49. Agga keik temma Tutwad seisid kaugelt / ja need Naesed / ke temma järrelt ollid tulnud Kalilea Maalt / ja waatsid sedda.

50. Ning waat / üks Mees Nimmega Josep / ke Rak Issand olli / hä ja wagga Mees

51. (Se es olnud mitte nendega ühhes Nouus ja Töös olnud.) Se olli Arimatia Judalaste Linnast / ke issegi Jummala Rigi otis.

52. Se läks Pilatusse jure / ja palus temmalt JEsusse Jhho.

53. Ning temma wottis tedda mahha / ja mässis temma kalli Lin-

na-

35. | seal waatmas
| ja ütlesid

36.

37

38.

39.

40

41 | kätte | ühtegi pahha

42 | sees tulted.

43

44 | se olli liggi se kues Tund n. pimedus sai ülle
| st

45 | keige pühhama Paiga ees
| kärrises lõhki keskelt

46 | ütles: Issa, sinno kätte annan minna omma waimo.

47 | auustas
| õige

48 | sinna tulli

49 | käinud
| näggid seddo

50 | üks

51 | egga nende Tõ kiitnud
| rahwa
| ka

52 | eñesele

53

|kukko|weel ial ükr-ki

54. |Pääw

55 |käisid

56. |läksid täggasi
|agga sed Pükla Päwal seisid
nemad rahhul kärso järrel

1. F|. enne koito

2.

3

4. |sür

5 |wägga kartsid |[Naerte]

6

7. |Üttelder

8

9

10 |teised |[Emma]
|u |[Naesed] ollid

11

12 |külle sinna |Surno
|pani sedda inneks

13

14

naſe Ride ſiſſe / ja panni temma ühhe Hauda / mis Kiwwi ſiſſe olli raiotud / me ſiſſe eal ep olnud keddakit pandud.

54. Ja ſe olli Walmiſtamiſſe Pääw / ja ſuur Pühha tulli pále.

55. Agga need Naeſid läkſid ka järrelt / ke temaga ollid Kalilea Maalt tulnud / ja katſuſid ſedda Hauda / ja kuida temma Jhho mahhapandi.

56. Agga nemmad pöörſid ümber / ja walmiſtaſid kallid Rohhud ja Salwi / ja Pühha Ajal ollid nemmad waikſed Käſko Sanna pärraſt.

Se XXIV. Pátük.

1. Agga eſſimeſſel Näddala Päwal puhte läkſid nemmad Hauа jurē / ja wiſid need kallid Rohhud / mis nemmad ollid walmiſtanud / ja monningad nendega.

2. Agga nemmad leidſid Kiwwi Haua päält ärraweretud ollewa.

3. Ning kui nemmad ſiſſe läkſid / ei leidnud nemmad Iſſanda JEſuſſe Jhho mitte.

4. Ja ſündis / kui nemmad ſepärraſt kahhe wahhel ollid / ja waat / ſiis ſeiſid kaks Meeſt nende kõrwal hiilgawa Rietes.

5. Agga kui nemmad ehmataſid / ja oma Silmad mahha löid / ſiis ütlid nemmad nende waſto: Mis teie ſedda ellawa Surnude jures otſite?

6. Temma ep olle ſiin / waid on üllestousnud; Tulletage Mele / kuida temma teile on räkinud / kui temma weel Kalilea Maal olli.

7. Ja ütlis: Innimeſſe Poeg peab ärraandetama Pattuſte Innimeſte Kätte / ja Risti lödama / ja kolmandal Päwal üllestousma.

8. Ning temma Sannad tullid nende Mele.

9. Ja nemmad läkſid Haua jureſt taggaſi / ja kulutaſid ſedda keik neile ühheteiſt kümnele / ja keigile muile.

10. Agga need ollid Maria Magdalena / ja Johanna / ja Jakobi Maria / ja muid nendega / ke Apoſtlidele ſedda kulutaſid.

11. Ja nende Könne olli nende Meles otſego üks tühhi Jut / ja nemmad ei uſknud neid mitte.

12. Agga Petrus touſis üllés / ja jooksis Haug jure / ja kui temma ſiſſe kummardas / näggi temma need Linnad üksi Maas ollewa / ja temma läks ärra / ja immetelles isſtenneſes ſedda / mis olli ſündinud.

Ewangel: Kriſtuſſe üllestousmiſſe teiſel Pühhal.

13. Ning waat / kaks nende ſäast läkſid ſelſammal Päwal ühhe Allewiſe / mis Jeruſalemmaſt liggi kuuskümmend Waggo Maad olli / ſelle Nimmi olli Emaus.

14. Ja

14. Ja nemmad rääksid issikeskes neist Asjust/ mis olli sündinud.

15. Ja se sündis/ kui nemmad rääksid/ ja teine teiselt küssitellid/ siis tulli ka JEsus nende jure ja käis nendega.

16. Agga nende Silmad peti/ et nemmad tedda ei tunnud.

17. Ja temma ütlis nende wasto: Mis Könned on need/ mis teie issikeskes rägite käies/ ja ollete kurwad.

18. Agga üks/ kelle Nimmi Kleopas olli/ wastas ja ütlis temmale: Sinnaks üksi Wöras olled Jerusalemmas/ ja ei tää/ mis neil Päiwil temma sees sündinud?

19. Ja temma ütlis neile: Mis? Agga nemmad ütlid temmale: Se/ JEsussest Naatsarettist/ ke olli Prohweet wäggew Teust/ ja Sannast Jummala ja keige Rahwa ees/

20. Kuida meie üllemad-Preestrid ja Wannamad tedda on Surma moistnud/ ja tedda Risti lönud.

21. Agga meie lootsime tedda sesamma ollewa/ ke piddi Israeli Rahwast ärralunnastama/ ja päle se keige on tänna se kolmas Pääw/ kui se sündis.

22. Agga ka monningad Naesed meie säast on meid ärra-ehmatand/ ke warra homiko on Haua jures olnud.

23. Ja kui nemmad temma Ihho ei leidnud/ tullid nemmad ja ütlid/ ennast Inglide Näitmist näinud/ ke tedda ütlewad ellawa.

24. Ja monningad meie säast läksid Haua jure/ ja leidsid ninda/ kui need Naesed ütlid; Agga tedda ennast ei nähnud nemmad mitte.

25. Ja temma ütlis nende wasto: Oh! teie rumalad/ ja raskedad Süddamest/ sedda keik uskuda/ mis Prohwetid on räkinud?

26. Eks Kristus sedda piddand kannatama/ ja oma Auo sisse minnema?

27. Ning hakkas Mosesest/ ja keigist Prohwetist/ ja selletas neile ärra keige Kirja sees sedda/ mis temmast olli kirjotud.

28. Ja nemmad said se Allewo liggi/ kuhho nemmad läksid/ ja temma näitis otsego emale minnewa.

29. Ja nemmad pallusid tedda wägga/ ja ütlid: Jä meie jure/ sest Öhto jouab/ ja Pääw saab otsa/ ja temma läks sisse nende jure jäma.

30. Ja sündis/ kui temma nendega Laual istus/ wottis temma Leiba/ tännas ja murdis/ ja andis neile.

31. Siis päsid nende Silmad lahti/ ja nemmad tundsid tedda/ ja temma kaddus nende eest ärra.

32. Ja nemmad ütlid teine teise wasto: Eks meie Südda meie sees pöllenud/ kui temma meiega räkis Te pääl/ ja kui temma meile Kirja selletas.

33. Ja

14

15 | teme teisega Jutto aiasid
| isse

16

17 | ~~moistmatumad~~ kurwa nâo-
lissed

18 | da sanud

19

20 | ärra-annud, et tedda piddi
hukkamoistetama

21 | et teima piddi

22

23

24.

| ka üttelnud

25 | moistmatumad ja Suddamer
Wiwitajad
| need

26

27 | de

28 | teggi ennast

29 | wereb

30. | das Sõnistas
| ja

31

32
~~Sarra~~ need kirjad ârra

33

34

35

| Pühha kolmandamal Päwal -

36

37 | kohkusid

38. | ollete ni wägga ehmatanud

39 | sesama
| mind kättega

40

41

42

43

44

45

46

47 | piddi kulutama

48 | nende ärjade

49

50.

33. Ja nemmad tousid selsammal Tunnil ülles/ ja läksid taggasi Jerusalemma/ ja leidsid neid üksteistkümmend/ ja neid/ ke nende jures ollid/ kous olle~~wa~~.

34. Need ütlid: Issand on töest üllestousnud/ ja ~~on~~ ennast Simonile näitnud.

35. Ja nemmad rääksid/ mis Te pääl olli sündinud/ ja kuida nemmad tedda Leiwa-murdmissest ollid tundnud.

Ewangel: Kristusse üllestousmisse ~~kolmandal~~ Pühhal.

36. Agga kui nemmad sedda rääksid/ seisis JEsus issi keskel nende wahhel/ ja ütlis nende wasto: Rahho olgo teile!

37. Agga nemmad ~~ehmatasid ärra~~/ ja kartsid/ ja mötlesid ennast Waimo näggewad.

38. Ja temma ütlis neile: ~~Mis~~ teie ~~kohkute~~/ ja mispärrast touswad ~~se~~ suggused Mötlemissed teie Süddames.

39. Waatke minno Kä~~ssi~~/ ja minno Jal~~go~~/ sest et minna ~~issi~~ ollen/ ~~hakkage minnust kinni~~/ ~~ja~~ katske/ ja waatke/ sest et Waimul ep olle mitte Lihha ja Luid/ kui teie mul näte ollewad.

40. Ja kui temma sedda sai üttelnud/ näitis temma neile Kä~~ssi~~ ja Jalgo.

41. Agga kui nemmad Römo pärrast weel ei usknud/ ja Immeks pannid/ ütlis temma nende wasto: Kas on teil siin middakit süa?

42. Ja nemmad pannid temma ette Tükki küpsetud Kalla ja Kerje-Met.

43. Ja temma wottis/ ja söi nende ees.

44. Agga temma ütlis nende wasto: Need on need Könned/ mis minna teile rääksin/ kui minna ~~weel~~ teie jures ollin; Sest ~~et~~ keik peab töeks sama/ mis Mosese Kässus/ ja Prohwetide ja Laulo Ramatus minnust on kirjotud.

45. Siis ~~awwas~~ temma nende Moistust/ et nemmad Kirja moistsid.

46. Ning temma ütlis neile: Ninda on kirjotud/ ja ninda piddi Kristus kannatama/ ja üllestousma Surmast kolmandal Päwal.

47. Ja ~~laskma kulutada~~ omma Nimme päle Pattust-pöörmist/ ja Pattude Andeks-andmist keige Rahwa säas/ ja algama Jerusalemmast:)

48. Agga teie ollete ~~selle~~ Tunnistajad.

49. Ja waat/ minna läkkitan teie päle omma Issa Tootust; Agga teie/ jäge Jerusalemma Linna/ senniks kui teid ehhitakse Wäega ~~üllewelt~~ Körgest.

50. ~~Ning~~ temma wiis nemad wälja Petania jadik/ ja töstis omma Kääd

ül-

ülles/ ja önnistas neid.

51. Ja se sündis/ kui temma neid önnistas/ lahkus temma neist ärra/ ja wöeti ülles Taewa.

52. Ja nemmad langsid mahha/ kummardasid temma ees/ ja läksid jälle taggasi Jerusalemma sure Römoga.

53. Ja nemmad ollid allati Jummala Koijas/ kiitsid ja tännasid Jummalat.

Lukase Ewangeliummi Ots.

Ewangelium pühhast Johannesest ülleskirjotud.

Se I. Pätük.

Ewangel: kolmandal Joulo Pühhal.

1. Algmisses olli se Sanna/ ja se Sanna olli Jummala jures/ ja se Sañ olli Jum̃al.

2. Sesamma olli Algmisses Jummala jures.

3. Keik Asjad on temma läbbi tehtud/ ja ilma temmata ep olle middakit tehtud/ mis tehtud on.

4. Temma sees olli Ello/ ja se Ello olli Innimeste Walgus.

5. Ja se Walgus paistis Pimmedusses/ ja Pimmedus ei moistnud sedda wastowotta.

6. Ühhe Innimest lähhätedi Jummalast/ kelle Nimmi olli Johannes.

7. Sesamma tulli Tunnistusseks/ et temma Walgussest piddi tunnistama/ et keik temma läbbi piddid uskma.

8. Temma ep olnud mitte se Walgus/ waid et temma piddi tunnistama Walgussest.

9. Se olli se tössine Walgus/ ke walgustab keik Innimessed/ ke Ma-Ilma sisse tullewad.

10. Temma olli Ma-Ilmas/ ja Ma-Ilm on temma läbbi tehtud/ ja Ma-Ilm ei tunnud tedda mitte.

11. Temma tulli Ommade jure/ ja temma Ommased ei wotnud tedda mitte wasto.

12. Agga ni mitto kui tedda wastowotsid/ neile andis temma Melewalda Jummala Lasteks sada/ ke temma Nimme sisse ussuwad/

13. Ke ep olle Werrest/ egga Lihha Tahtmissest/ egga Mehhe Melest/ waid Jummalast sündinud.

14. Ja se Sanna sai Lihhaks/ ja ellas meie säas (ja meie näggime temma Auo/ kui Issast aino sündinud Poja Auo) täis Armo ja Töt:)

15. Johannes tunnistas temmast/ hüdis ja ütlis: Sesinnane olli/ kellest minna ollen üttelnud: Minno järrele tulleb/ ke enne mind on olnud/ sest temma on suremb/ kui minna.

16. Ja

51

52

53

1

2

3 | ei ühtegi sündinud, mis sündinud on.

4

5

6 F | ~~sai~~ Uus Wimpeine tunnalast lärvitud

7 | sest

8

| sest

9 | kui ta Ma-ilma siise tulli

10 | sündinud

11 | siise

12 | pfirs

13 | Tahtmisest

14.

15. | kiskendas

16

17

18 | sam̄a

19 | rahwas

20

21

22 | me

23

24

25

26 | seisab kesk teie seas-

27 | tulleb, kis eñe mind

28.

29

30 | eñe

31

32

39

16. Ja temma Täiussest olleme keik täiest wotnud Armo Armo päle.

17. Sest se Käsk on Mosese läbbi antud; Arm ja Tössidus on JEsusse Kristusse läbbi satud.

18. Üksigi ep olle eal Jummalat näinud/ se ainus sündinud Poeg / ke Issa Rüppes on/ se on meile sedda kulutanud.

Ewangel: neljandal Kristusse Tullemisse Pühhal.

19. Ja se on Johannese Tunnistus/ kui Judalissed läkkitasid Jerusalemmast Preestrid ja Lewitid/ et nemmad temmalt piddid küssima: kes sa olled?

20. Ja temma tunnistas / ja ei salganud mitte/ ja tunnistas: Minna ep olle mitte Kristus.

21. Ja nemmad küssisid temmalt: Mis siis? olled sinna Elias? Temma ütlis: Minna ep olle mitte. Olled sinna se Prohweet/ ja temma kostis: Ei mitte.

22. Siis ütlid nemmad temma wasto: Kes sa siis olled? Et meie Kostust woime wig neile / ke meid on läkkitanud/ mis ütled sinna issiennesest?

23. Temma ütlis: Minna ollen ühhe Körwes Hüüdja Hääl: Tehke tassaseks Issanda Teed / kui Prohweet Esaias on üttelnud.

24. Ja/ need ke ollid läkkitud/ ollid Wariseri.

25. Ja nemmad küssisid temmalt/ ja ütlid temma wasto: Mis pärrast sinna siis ristid/ kui sinna ep olle Kristus/ egga Elias/ egga Prohweet?

26. Johannes kostis neile ja ütlis: Minna ristin Wega; Agga se on teie keskile astnud / kedda teie ei tunne.

27. Se on sesamma / ke pärrast mind on olnud / kelle wäärt minna ep olle / et minna temma Kinga Paela päästan.

28. Se sündis Petabaras teisel polel Jordani/ kussa Johannes ristis:)

29. Teisel Päwal nääb Johannes JEsust ennese jure tullewa/ ja ütleb: Wata / se on Jummala Tal/ ke Ma-Ilma Pattud ärrakannab.

30. Sesinnane on/ kellest minna ollen üttelnud: Minno järrele tulleb se Mees / ke enne mind on olnud/ sest temma olli suremb / kui minna.

31. Ja minna ei tundnud tedda mitte/ waid et temma piddi Israelis awwalikkuks sama/ sepärrast ollen minna tulnud ristma Wega.

32. Ja Johannes tunnistas ja ütlis: Minna näggin sedda Waimo otse kui Tuikesse Taewast mahha tullewa/ ja temma päle jäwa.

33. Ja minna ei tundnud tedda mitte; Agga ke mind läkkitas Wega ristma/ sesamma ütlis mulle: Kelle

päle

päle sinna nääd se Waimo mahhatullewa / ja temma päle jäwa / se on sesamma / ke Pühha Waimoga ristib.

34. Ja minna ollen sedda nähnud / ja tunnistanud / et sesinnane on Jummala Poeg.

35. Teisel Päwal seisis Johannes taas / ja kaks temma Jüngrist.

36. Ja kui temma näggi JEsust kõndiwa / ütlis temma: Enna Jummala Tal!

37. Ning kaks temma Jüngrist kulid tedda räkiwa / ning läksid JEsusse järrele.

38. Agga JEsus pöris ennast ümber / ja näggi neid enese järrele käiwa / ja ütlis nende wasto:

39. Mis teie otsite? Agga nemmad ütlid temma wasto: Rabbi / (se on / kui se arraselletakse / Öppetaja) kus Sinna Asset olled.

40. Temma ütlis nende wasto: Tulge ja katske. Nemmad tullid ja katsusid / kus temma piddi Asset ollema / ja jäid sel Päwal temma jure; Agga se olli liggi kümne tunnil.

41. Üks neist kahhest / ke Johanneset kulid / ja JEsuse järrelt läksid / olli Andreas Simone Petruse Wend.

42. Sesamma leiab essiti omma Wenna Simona ja ütleb temma wasto: Meie olleme Messiast leidnud / se on ärraselletud / Kristus.

43. Ning temma wiis tedda JEsuse jure. Kui JEsus tedda näggi / ütlis temma: Sinna olled Simon Jona Poeg / sind peab kutsutama Kewaks / se on ärraselletud / Petrus.

44. Teisel Päwal tahtis JEsus Kalilea Male minna / ja leiab Wilippust / ja ütleb temmale: Tulle minno järrele.

45. Agga Wilippus olli pärrit Petsaidast / Andrea ja Petrusse Linnast.

46. Wilippus leiab Natanaeli / ja ütleb temma wasto: Kenest Moses Käsus on kirjotanud ja need Prohwetid / sedda olleme meie leidnud JEsust Josepi Poega Naatsarettist.

47. Ning Natanael ütlis temma wasto: Mis hääd woib Naatsarettist tulla? Wilippus ütlis temma wasto: Tulle ja wata.

48. JEsus näggi Natanaeli enese jure tullewa / ja ütlis temmast: Enna! Töest üks Israelit / kenne sees ep olle Kawwalust.

49. Natanael ütleb temmale: Kust sinna mind tunned? JEsus kostis ja ütlis temma wasto: Ennego Wilippus sind kutsus / näggin minna sind / kui sinna Wigipu al ollid.

50. Natanael kostab ja ütleb temma wasto: Rabbi / sinna olled se Jummala Poeg / sinna olled se Israeli Kunningas.

51. JEsus wastas / ja ütlis temmale: Et minna sulle ollen üttelnud: Min-

34

35

36

37

38

39

40

41 / kåi

42

43

44 / kåi

45

46

47

48 / tössine / meer

49

50

51

5 –

1.

2.

3.

4.

5. | ial ütleb

6. | riista

7.

8

9.

10

11.

12

13

14.

15 – | Emmala kraft
| maste u. Bürgerkapitänende

Minna någgin sind Wigi-Pu al/ siis ussud sinna/ sinna pead suremad Asjad någgema/ kõsedda.

52. Ning ütlis temmale: Tõest minna ütlen teile: Sest Ajast peate tete Taewa lahti någgema/ ja Jummala Inglid ülles ja mahha astwa se Innimesse Poja päle.

Se II. Pätük.

Ewangel: teisel Pühhal Päwal pärrast kolme-Kunninga-Pühha.

1. Ning kolmandal Päwal said Pulmad Kanas Kalilea Maal/ ja JEsusse Emma olli sääl.

2. Ning JEsus ja temma Jüngrid kutsuti ka Pulma.

3. Ja kui neil Wina pudus/ ütlis JEsusse Emma temma wasto: Neil ep olle Wina.

4. JEsus ütlis temmale: Naene/ mis on mul teggemist sinnoga? Minno Tund ep olle weel tulnud.

5. Temma Emma ütlis Sullastele: Mis temma teile käsib/ sedda tehke.

6. Agga sinna olli pandud kuus kiwwist We-Astjad/ Juda Rahwa Puhhastusse kombe pärrast/ ja igga ühhe sisse läks kaks ehk kolm Mõõto.

7. JEsus ütleb neile: Täitke need We-Astjad Wega. Ning nemmad täidsid neid Are tassa.

8. Ning temma ütleb nende wasto: Wotke nüüd/ ja wige Pulmatallitajale/ ja nemmad wisid.

9. Agga kui Pulmatallitaja sedda Wet maitsis/ mis Winaks olli sanud/ (ja ei tåa mitte/ kust se tulli; Agga need Sullased tåadsid/ ke sedda Wet ollid tonud)/ kutsus se Pulmatallitaja Peigmest/

10. Ja ütlis temmale: Iggamees annab esitti hääd Wina/ ja kui nemmad jubba kül sanud/ alwemat. Sinna olled hääd Wina tännini hoidnud.

11. Se on essimenne Immetäht/ mis JEsus teggi Kanas Kalilea Maal/ ja näitis omma Auo/ ja temma Jüngrid uskusid temma sisse:)

12. Pärrast läks temma alla Kapernaumma/ temma ja temma Emma ja temma Wennad/ ja temma Jüngrid; ning ei jänud sinna palio Päwa.

13. Ning Judalitte Lihhawõtme-Pühha olli liggi/ ning JEsus läks Jerusalemma/

14. Ning leidis Kirkus/ ke Härjad ja Lambad ja Tuid müsid/ ning Rahha-wahhetajad istmas.

15. Ning temma teggi ühhe Piitsa Paelust/ ja ajas keik Kirkust wälja/ Lambad ja Härjad/ ning Rahha-wahhetajade Rahha pillotas temma laiale/

ning wisskas ümber nende Lauad.

16. Ning ütlis neile/ ke Tuid müsid: Wige neid siit ärra / ärge tehke minno Issa Kodda Kaupa-koijaks.

17. Agga temma Jüngrid mälletasid / et kirjotud olli: Se Wihha sinno Koija pärrast on mind ärrasönud.

18. Siis kostsid need Judalisséd / ning ütlid temmale: Mis Immetähte näitad sinna meile/ et sinna sedda teed.

19. JEsus wastas ning ütlis neile: Kissuge sesinnase Kirko mahha / ning minna tahhan sedda kolmil Päiwil üllesehhitada.

20. Siis ütlid Judalisséd: Sesinnane Kirk on kuel Aastal wietkümmen üllesehhitud / ning sinna ehhitad sedda ülles kolmil Päiwil.

21. Agga temma räkis omma Jhho Kirkust.

22. Kui temma jo sai üllestousnud Surnust tulli temma Jüngride Mele / et temma sedda neil olli üttelnud / ja usksid pühha Kirja / ja se Sanna/ mis JEsus olli üttelnud.

23. Agga kui temma Jerusalemmas olli Lihhawotune Pühhal / usksid paljo temma Nimmi sisse / kui nemmad näggid neid Immetähtesid / mis temma teggi.

24. Agga JEsus issi ei usknud neid / sest et temma keik tundis;

25. Ning temmal ep olnud tarwis / et kegi Inninessést piddand tunnistama; Sest temma moistis / mis Inninesse sees olli.

Se III. Pätük.

1. Agga üks Innimenne olli Wariseride Seltsist / selle Nimmi olli Nikodemus / Judaliste Üllemb.

2. Sesinnane tulli JEsusse jure Ösel ning ütlis temmale: Issand / meie täame / et sinna Jummalast olled tulnud üks Öppetaja; Sest üksigi ei woi neid Immetähtesid tehha / mis sinna teed / kui Jummal ep olle temmaga.

3. JEsus wastas ning ütlis temmale: Töest / töest / minna ütlen sulle / kui kegi ei sünni üllewelt / ei woi temma mitte Jummala Rigi nähha.

4. Nikodemus ütlis temma wasto: Kuis woib Innimenne / ke wanna on / sündida? Kas temma woib teist korda omma Emma Jhho sisse minna ning sündida.

5. JEsus wastas: Töest / töest / minna ütlen sulle / kui kegi ei sünni Weest ning Waimust / ei woi temma mitte Jummala Rigi sisse sada.

6. Mis sünnib Lihhast / se on Lihha; ning mis sünnib Waimust / se on Waim.

7. Ärra panne Immeks / et minna sul ollen üttelnud: Teie peate üllewelt sündima.

8. Se

16

17

18

19 | Tumala Kodda

20 | Tumala Kodda

21

22

23 | Pasa

24

25

E Evangelium kolm-aino Tumala Rühhal.

1. | Seest
| rahwa

2

3

| Kuninga-

4 | kuita

5

| Kuninga-~~[illegible]~~

6 | Sündinud
| Sündinud

7.

8

9

10.

11. | mis meie teame n. tuñistame

12.

13. | agga

14. | Ja nenda

15

16

17 | tema läbbi

18.

19 | chaichma sisse ja neu

20

21 | Tend ~~[illegible]~~ woinsid | nemad nuud

22 | sedda
| wibis tema

23

8. Se Tuul puhhub / kuhho temma tahhab / ja sinna kuled temma Hâle / agga sinna ei tâa mitte / kussast temma tulleb / ning kuhho temma lähhäb / ninda on iggaüks / ke sünnib Waimust.

9. Nikodemus wastas / ning ütlis temmale: Kuida se woib sündida?

10. JEsus wastas ning ütlis temmale: Sinnâ olled Israeli Rahwa Öppetaja / ning ei moista sedda mitte?

11. Töest / töest / minna ütlen sulle: Meie rägime / mis meie olleme nähnud / ning teie ei wotta meie Tunnistust mitte wasto.

12. Kui minna teile rägin sedda / mis Ma pâal sünnib / ning teie ei ussu mitte / kuida wottaksite teie uskuda / kui minna teile ütleksin / mis Taiwas sünnib?

13. Sest ükssigi ep olle Taewa läinud / kui se / ke on Taewast mahha tulnud / se Inimesse Poeg / ke Taewas on.

14. Agga kui Moses ühhe Ussi on Körbes üllendanud; Ninda peab Inimesse Poega üllendatama.

15. Et ükssigi / ke temma sisse ussub / ei pea hukka sama / waid et temmal iggawenne Ello peab ollema.

Ewangel: teisel Nelli-Pühha Pühhal.

16. Sest ninda on Jummal Ma-Ilma armastanud / et temma omma aino-sündinud Poja on andnud / et ükssigi / ke temma sisse ussuwad / ei pea hukka sama / waid et iggawenne Ello neil peab ollema.

17. Sest Jummal ep olle omma Poja Ilma sisse läkkitanud / et temma Ma-Ilma piddi hukka moistma / waid et Ma-Ilm piddi önsaks sama.

18. Ke temma sisse ussub / tedda ei moisteta mitte hukka; Agga ke ei ussu mitte / se on jo hukka moistetud / sest et temma ep olle usknud Jummala aino-sündinud Poja Nimme sisse.

19. Agga se on se Hukkamoistmine / et Walgus on tulnud Ma-Ilma / ning Inimessed armastasid Pimmedust emmamb kui Walgust; Sest nende Teggo olli kurja.

20. Sest iggaüks / ke kurja teeb / wihhab Walgust / ning ei tulle Walgusse jure / et temma Teggo ei pea laitetama.

21. Agga ke Tõt teeb / se tulleb Walgusse jure / et temma Tõ woiks awwalikkuks saa / sest et se on Jummala sees tehtud.

22. Pärrast tulli JEsus ning temma Jüngrid Judea Male; Ning sääl olli temmal nendega teggemist / ning ristis.

23. Agga Johannes ristis ka Ainonis / liggi Salim / sest et sääl paljo Wet olli / ning sinna tullid Rahwas / ning neid ristiti.

24. Seſt Johannes ep olnud weel Wangitorni heidetud.

25. Ning Johanneſe Jüngrid hakkaſid Judaliſtega küsſitellema Puhaſtamiſſe pärraſt.

26. Ja tullid Johanneſe jure ja ütlid temmale: Iſſand/ ke ſinnoga olli teiſel polel Jordanit/ kellelſinna Tunniſtuſt andſid/ waat/ ſeſinnane riſtib/ ning keik tullewad temma jure.

27. Johannes waſtas ning ütlis: Innimenne ei woi middakit wotta/ kui temmale ſedda ep anta Taewaſt.

28. Teie iſſi ollete minno Tunniſtajad/ et minna ollen üttelnud: Minna ep olle Kriſtus/ waid et minna olken temma eel läkkitud.

29. Kellel Pruut on/ ſe on Peigmees; Agga Peigmehhe Sõbber ſeiſab/ ja kuleb tedda/ ja on wägga rõmus Peigmehhe Häle pärraſt. Seſinnane minno Rõõm on täidetud.

30. Temma peab kaswama/ agga minna pean wähhenema ſama.

31. Ke üllewelt tulleb/ on ülle keik. Ke Ma pääl on/ ſe on Ma päält/ ning rägib/ mis Ma pääl ſünnib. Ke Taewaſt tulleb/ on ülle keik.

32. Ning tunniſtab ſedda/ mis temma on näinud/ ning ükſigi ei wotta temma Tunniſtuſt waſto.

33. Ke temä Tunniſtuſt waſtowottab/ ſe on tõeks kinnitanud/ et Jumal tõſine on.

34. Seſt kedda Jummal on läkkitanud/ ſe rägib Jummala Sanna; Seſt Jummal ei anna Waimo (Anded) Mõõto järrele.

35. Se Iſſa armaſtab Poega/ ning on keik temma kätte andnud.

36. Ke uſſub Poja ſiſſe/ ſel on iggawenne Ello; Agga ke ei uſſu mitte Poja Sanna/ ei pea iggaweſt Ello näggema/ waid Jummala Wihha jääb temma päle.

Se IV Pätük.

1. Kui nüüd Iſſand täda ſai/ et Wariſerid ollid kuulnud/ et JEſus ennamb Jüngrid teggi ning riſtis/ kui Johannes.

2. (Et kül JEſus iſſi ei riſtinud/ waid temma Jüngrid.)

3. Tulli temma Judea Maalt ärra/ ning läks jälle Kalilea Male.

4. Agga temma piddi Samaria läbbi minnema.

5. Siis tulli temma ühhe Samaria Linna/ mis kutſutakſe Sigarks/ ſe Põllo liggi/ mis Jakob omma Poja Joſeppile olli andnud.

6. Agga ſäälſammas olli Jakobi Kaew. Kui nüüd JEſus Tekäimiſſeſt olli wäſſinud/ iſtus temma ninda Kaewo jures/ ning ſe olli pea kuendal Tunnil.

7. Siis tulli üks Naene Samariaſt

24

25

26

27

28

29 |samud

30 |nema

31 |gede
|ast

32

33

34

35

36

1.

2

3 |dättir
|mahha

4

5

6

7

8.

9 | ma-meer

| a-ma rohwaga

10 | teaksid

11.

12

| issi on seäll

13

14.

15

16

17

18

19

20

21

22 | kumardate

| kumardame

23 | need | kumardama

aſt Wet toma. JEſus ütleb temmale: Anna mulle jua.

8. (Seſt temma Jüngrid ollid ärraläinud Linna / et nemmad piddid Roga oſtma.)

9. Siis ütlis ſe Samaria Naene temma waſto: Sinna olled Judalinne / kuida küsſid ſa ſiis minnuſt jua / ning minna ollen üks Samaria Linna Naene; Seſt need Judaliſſed ei ſünni mitte ühte Samaritelliſtega.

10. JEſus waſtas ning ütlis temmale: Kui ſinna tunneſkid ſedda Jummala Andet / ning kes ſe on / ke ſinnule ütleb: Anna mulle jua / ſinna palluſkid tedda / ning temma annaks ſinnule ellawat Wet.

11. Se Naene ütlis temmale: Iſſand / Emrid ep olle ſinnul / ning Kaew on ſüggaw / kuſt on ſinnul ſiis ellaw Weſſi?

12. Sinnaks ſuremb olled / kui meie Iſſa Jakob / ke meil ſedda Kaewo on annud / ning temma on ſelle ſeeſt jonud / ning temma Pojad / ning temma Lojuſſed.

13. JEſus waſtas / ning ütlis temmale; Iggaüks / ke ſeſt ſinnaſeſt Weeſt joob / jannutab jälle.

14. Aga ke eal ſaab jonud ſeſt Weeſt / mis minna temmale annan / temma ei jannuta mitte iggaweſt; Waid ſe Weſſi / mis minna temmale annan / ſaab temma ſees We-Kaewuks / mis owab iggaweſſe Ellusſe.

15. Se Naene ütlis temma waſto: Iſſand / anna mulle ſedda Wet / et minna ei jannuta / egga ſeie tohhiksin tülla Wet toma.

16. JEſus ütlis temmale: Minne / kutſu omma Meeſt / ja tulle ſeie.

17. Se Naene waſtas / ning ütlis: Minnul ep olle Meeſt. JEſus ütlis temmale: Sinna ütled öiete / minnul ep olle Meeſt.

18. Seſt wiis Meeſt on ſinnul olnud / ning ke nüüd ſinnul on / ep olle mitte ſinno Mees / ſedda olled ſinna öiete üttelnud.

19. Se Naene ütlis temmale: Iſſand / minna nään / et ſinna üks Prohweet olled.

20. Meie Wannemad on ſeſinnaſe Mä päal Jummalad palunud / ning teie ütlete / et Jeruſalem ſe Paik on / kus peab Jummalat palluma.

21. JEſus ütlis temmale: Naene / uſſu minu / et ſe Tund tulleb / et teie ei pea ſeſinnaſe Mä päal / egga Jeruſalemmas ſedda Iſſa palluma.

22. Teie pallute / mis teie ei moiſta; Agga meie pallume / mis meie moiſtame / ſeſt Onniſtus tulleb neiſt Judaliſſeſt.

23. Agga Aeg tulleb / ning on nüüd / et tösſiſed Pallujad peawad (taewaſe) Iſſa palluma Waimus ning Töes / ſeſt Iſſa otſib ka ſähherduſed / ke tedda

da ninda peawad palluma.

24. Jummal on Waim / ning ke tedda palluwad / peawad Waimus ning Töes palluma.

25. Se Naene ütleb temmale: Minna tään / et Meſſias tulleb / ke nimmetakſe Kriſtus; Kui temma tulleb / ſiis kulutab temma meile keik.

26. JEſus ütlis temmale: Minna ollen ſe / ke ſinnoga rägib.

27. Agga ſeal tullid temma Jüngrid / ning immetellid / et temma ſe Naeſega könneles / omneti ei üttelnud ükſigi: Mis ſinna küſſid? Ehk mis ſinna räkid temmaga.

28. Se Naene jättis agga omma We-Ruſſ / ning läks ärra Linna ning ütlis neile Innimeſtele:

29. Tulge / waatke Innimeſt / ke minnul keik on üttelnud / mis minna ollen teinud / kas ſeſinnane ep olle ſe Kriſtus?

30. Siis läkſid nemmad Linnaſt wälja / ning tullid temma jure.

31. Agga ſewahhel palluſid tedda need Jüngrid / ning ütlid: Iſſand / ſö.

32. Agga temma ütlis neile: Minnul on Roog ſüa / mis teie ei tää.

33. Siis ütlid Jüngrid iſſikeſkes: Ons kegi temmal ſüa tonud.

34. JEſus ütlis neile: Minno Roog on ſe / et minna teen ſelle Tahtmiſt / ke mind on läkkitanud / ning löppetan temma Tö.

35. Eks teie iſſi ütle / weel nelli Kuud ollewa / et Leikaminne tulleb / waat / minna ütlen teile / tößke omma Silmad ülles / ning waatke Pöllud / ſeſt nemmad on jo walged Leikamiſſel.

36. Ning ke leikab / ſaab Palka / ning koggub Wilja iggaweſſeks Elluks / et ni häſti ſe / ke külwab / kui ſe / ke leikab ühtlaſſe woikſid röömſad olla.

37. Seſt ſiin on ſe Sanna tössi / et teine on / ke külwab / ning teine / ke leikab.

38. Minna ollen teid läkkitanud leikama. (Wilja) / mis teie ep olle harinud: Teiſed on Töd teinud / ning teie ollete nende Tö ſiſſe tulnud.

39. Agga paljo Samaria-Rahwaſt ſeſſ ſammaſt Linnaſt uſkſid temma ſiſſe ſe Naeſe Könne pärraſt / ke tunniſtas: Et temma on minnule üttelnud keik / mis minna ollen teinud.

40. Kui nüüd need Samaritelliſſed temma jure tullid / palluſid nemmad tedda enneſe jure jäma / ning temma jäi ſinna kaks Päwa.

41. Ning paljo ennamb uſkſid temma Sanna pärraſt.

42. Ning ütlid ſelle Naeſele: Meie ei uſſu mitte ennamb ſinno Könne pärraſt / ſeſt meie olleme iſſi kuulnud / ning tääme / et ſeſinnane on töeſt Mailma-Onniſteggia Kriſtus.

43. Ag-

24 | kumardawad

25 | sekr ; kui sesama

26 |

27 || peâle
| siiski

28 | krusi

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38 | kallal
| tôôd teimud
| peâle

39

40 | a-Lumna rahwas

41

42

43

44

45 |ma rahwar

46 |ma

47 |sai NB. die erste Worte dieses x. gehören noch zu 46 x. u. 347 x. hängt sich an d. Worte: kui sesinane x

|ta

|remisse peal

48 |siir |siir

49

50

51

52

53 |sammal

54

1.

2. |wolwitud Honed NB. sone Honet

5 NB

3.

4.

43. Agga kahhe Päwa pärrast läks
teña säält wälja / ning läks ärra Ka-
lilea Male.

44. Seft Jesus issi olli tunnista-
nud / et Prohwetil ep olle Auo omma
Issa-Maal.

45. Kui teña nüüd sai tulnud Ka-
lilea Male / wotsid Kalilealitsed tedda
wasto / ke ollid näinud keik tedda / mis
temma olli teinud Jerusalemmas
surel Pühhal / sest nemmad ollid ka
Pühhiks sinna tulnud.

46. Siis tulli Jesus jälle Kana Kali-
lea Linna Male / kus temma Wet olli
Winaks teinud.

Evangel. essimessel pühha Päwal
kolmat kümmend pärrast kolma-aino-
Jummala Pühha.

47. Ning Kapernaummas olli
üks Kunninga Mees / kelle Poeg olli
haige. Kui sesinnane olli kuulnud /
et JEsus olli tulnud Judea-Maalt
Kalilea Male / läks temma temma
jure / ning pallus tedda / et temma
pidi tullema / ning temma Poja
terweks teggema / sest temma olli Sur-
ma-päal haige.

48. Agga JEsus üttel temma wa-
sto: kui teie ei nä Imetähte ning Im-
metegguſid / ei uſſu teie mitte.

49. Se Kunninga-Mees üttel tem-
ma wasto: Issand tulle mahha / en-
neks minno Poioke surreb.

50. JEsus üttel temmale: Minne /
sinno Poeg ellab. Ning se Inimen-
ne uskus sedda Sanna / mis JEsus
temmale ütlis / ja läks ärra.

51. Kui temma jubba olli mahha
tullemas / tullid temma Sullased
temma wasto / kulutasid ning ütlid:
Sinno Poeg ellab.

52. Siis küsis teña neilt se Tundi /
mil teña olli parranaks sanud / ning
nemmad ütlid temmale: Eile seitsme
Tunni Ajal sai temma külmast Töb-
best lahti.

53. Siis moistis se Issa / et se olli
sündinud sel Tunnil / mil JEsus tem-
male ütlis: Sinno Poeg ellab. Ning
temma uskus ja keik temma Pär-
re Rahwas.

54. Se sinnane teine Imetähhe teg-
gi JEsus / kui temma Judea Maalt
tulli Kalilea Male.

Se V. Pätük

1. Wärrast sedda olli nende Ju-
daliste Pühha / ning JEsus
läks Jerusalemma.

2. Agga Jerusalemmas on Ohwri
Lammaste Houe liggi Wärrawa ju-
res üks Tiik / se kutsutakse Ewrea Kelel
Petesda / sellel on wiis Wahhet.

3. Nende sees maggasid suur Hulk
Haiged / Söggedad / Jallatonad /
Wiggased / ärrakuiwnud / need ootsid
We-likumist.

4. Sest üks Ingel tulli mahha om-
mal

mal Ajal Tiki/ ja seggas sedda Wet; Ke se essimenne We-seggamisse järrele sisse astus/ sai terweks sest Wiggadussest/ mis temmal kal olli olnud.

5. Agga sääl olli üks Inimenne kahheksa neljatkümmend Aastat haige olnud.

6. Kui JEsus tedda näggi maas maggamas/ ning moistis / et temma jubba kaua Aega olli maas olnud/ ütlis temma temmale: Kas sinna tahhad terweks saa?

7. Se Haige wastas temmale: Issand/ mul ep olle ühtt Inimest/ ke mind aitaks Tiki / kui Wesst liikub; Agga se wahhel / kui minna tullen/ astub teine minno eel sisse.

8. JEsus ütlis temmale: Touse/ tõsta omma Wodi ülles/ ning kõndi.

9. Ning se Inimenne sai warsi terweks/ ja tõstis omma Wodi ülles ning kõndis/agga sesamma Päew olli Pühha Päew.

10. Sepärrast ütlid Judalissed sellele/ ke olli terweks sanud: Pühha Päew on / sul ei sünni mitte Wodi kanda.

11. Temma wastas neile: Ke mind terweks teggi/ se ütlis minnule: Tõsta omma Wodi ülles/ ning kõndi.

12. Siis küssisid neñad temmalt: Kes on se Inimenne/ ke sinnule ütlis: Tõsta omma Wodi ülles ning kõndi.

13. Agga se/ ke olli terweks sanud/ ei täddnud mitte / kes se olli olnud/ sest JEsus olli päsnud sest Hulkast/ mis säalpaikas olli.

14 Pärrast leiab JEsus tedda Kirkus / ning ütlis temmale: Katso/ sinna olled terweks sanud / ärra te mitte ennamb Patto/ et sulle middakit kurjemat ei sünni.

15. Se Inimenne läks ärra ning kulutas Judalistele / et se on JEsus/ ke tedda olli terweks teinud.

16. Ning sepärrast kiusasid need Judalisset JEsust takka/ ning otsisid tedda ärratappa / et temma sedda olli teinud pühhal Päwal.

17. Agga JEsus wastas neile: Minno Issa teeb Tööd tännini/ ning minna teen Tööd.

18. Agga sepärrast otsisid need Judalisset weel ennam tedda ärratappa/ et temma mitte ükspäines Pühha Päwa olli teotanud/ waid et temma ka olli Jummalat omma enese Issaks kutsunud / ning ennast ni sureks kui Jummal teinud.

19. Agga JEsus wastas ning ütlis neile; Toest/ tõest/ minna ütlen teile/ se Poeg ei woi ühtekit issiennesest tehha/ kui mis temma nääb Issa teggema; Sest mis temma eal teeb/ sedda teeb selsamma kombelka se Poeg.

20. Sest Issa armastab sedda Poega/ ning näitab temmale keik/ mis tem-

5

6

7 /seggatarse

8

9

10

11.

12

13

14 /Jumala Koiast

15

16 /mehhed

17

18

/üttelnud

/ollewad /Jumala sarnatsear teinud

19

/wad

/prendasamotika

20.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35 F al. von Christo = Joh. Walyus

36

temma teeb / ja tahhab temmale suremad Teggusid näita kui needsinnased / ninda et teie peate sedda Jumeks pannema.

21. Sest otsekui se Issa ärkitab Surnud ülles / ning teeb ellawaks / ninda teeb ka se Poeg ellawaks / kedda temma tahhab.

22. Sest Issagi ei moista Kohhut kellegi pale / waid keik Kohhut on temma Poja kätte andnud /

23. Et keik peawad sedda Poega auustama / ninda kui nemmad sedda Issa auustawad. Ke ei auusta Poega / se ei auusta Issa / ke tedda on läkkitanud.

24. Töest / töest / minna ütlen teile: Ke minno Sanna kuleb / ning ussub tedda / ke mind on läkkitanud / sel on iggawenne Ello / ning ei tulle mitte Kohto alla / waid on Surmast Ello sisse läinud.

25. Töest / töest / minna ütlen teile / et Tund tulleb / ning on nüüd jo / et Surnud peawad Jummala Poja Häält kuulma / ning peawad ellama / ke sedda sawad kuulnud.

26. Sest otsekui Issal on Ello issenneses / ninda on temma ka Pojale andnud / et Ello peab temma enneses sees ollema.

27. Ning on temmale ka Melewalda andnud Kohhut moistma / sest et temma Jumimesse Poeg on.

28. Ärge pange sedda Jmmeks / sest Tund tulleb / mil keik / ke Hawade sees on / peawad temma Häle kuulma /

29. Ning wälja tullema / ke häädon teinud / Ello üllestousmisseks; agga ke pahha teinud / hukkamoistmisse Üllestousmisseks.

30. Minna ei woi issenneses ühtegit tehha / kui minna kulen / ninda minna moistan Kohhut / ning minno Kohhus on öige / sest minna ei otsi mitte omma Tahtmist / waid Issa Tahtmist / ke mind on läkkitanud.

31. Kui minna tunnistan issenneses / ep olle minno Tunnistus mitte tössine.

32. Teine on / ke minnust tunnistab / ning minna tään / et se Tunnistus tössine on / mis temma minnust tunnistab.

33. Teie ollete läkkitanud Johanese jure / ning temma on Tõele tunnistanud.

34. Agga minna ei wotta mitte Tunnistust Jnimesest; Waid sedda ütlen minna / et teie woite önsaks saa.

35. Temma olli se pöllew ning paistaw Künal; Agga teie tahtsite ürrikesseks Asaks temma Walgusse sees röömsad olla.

36. Agga minnul on suremb Tunnistus. Sest need Teggud / mis Issa minnul on andnud / et minna neid

pean löppetama / needsammad Teggud / mis minna teen / tunnistawad minnust / et Jssa mind on läkkitanud.

37. Ning se Jssa / ke mind on läkkitanud / se on minnust tunnistanud. Teie ep olle eal temma Häält kuulnud / egga temma Näggo näinud.

38. Ning teil ep olle mitte temma Sanna teie sees ollemas; Sest et teie seddasinnast ei ussu / kedda temma on läkkitanud.

39. Katsuge Kirjad läbbi / sest teie arwate / et teil nende sees on iggawenne Ello / ja nemmad on / kummad tunnistawad minnust.

40. Ning teie ei tahha mitte minno jure tulla / et teie saaksite Ello.

41. Minna ei noua Innimessest Auo:

42. Agga minna tunnen teid / et teie armasta Jummalat.

43. Minna ollen omma Jssa Nimmel tulnud / ning teie ei wotta mind wasto; Kui teine tulleb omma ennese Nimmel / tedda wottate teie wasto.

44. Kuida wotte teie uskuda / kui teie Auo teine teise käest nouate / ning ei otsi mitte sedda Auo / mis ükspäines Jummalast tulleb.

45. Ärge mötlege / et minna teie päle kaebad Jssa jures; üks on / ke teie päle kaebab / Moses / kelle päle teie lodate.

46. Sest kui teie ussuksite Moseste / siis ussuksite ka teie mind; Sest temma on minnust kirjotanud.

47. Agga kui teie temma Kirjad ei ussu / kuida woite teie siis minne Sannad uskuda.

Se VI. Pätük.

Ewangel: wiendal Pühha Päwal Paastus,

1. Märrast sedda läks JEsus üle Kalilea Märre Tiberia Linna jures.

2. Ning paljo Rahwas läks temma järrele / sest et nemmad temma Innetähtenäggid / mis temma Haigidele teggi.

3. Agga JEsus läks ülles Mä päle / ning istus sääl omma Jüngridega.

4. Agga Lihhawotme Judalaste Pühha olli liggi.

5. Kui nüüd JEsus omma Silmad üllestöstis / ning näggi paljo Rahwast enneze jure tullewa / ütleb temma Wilippusse wasto: Kust peame meie Leiwod ostma / et needsinnased sawad süa;

6. (Agga sedda ütlis temma tedda kiusada / sest temma tädis kül / mis temma tahtis tehha.)

7. Wilippus wastas temmale: Leiwod kahhe sadda Tinga eest ei täi neil / et iggaüks neist agga pissut wottaks.

8. Üks temma Jüngrist Andreas Simo-

30 | sinno
| seda

31 | pärall

32. | meel hea n.
| jälle

1. | ükr
| kui peaks

2. | mis | te | st Arro 1. Rääs kopi

3 | issieneses

4.

5. | iggaühhe
| lase

6.

7.

8.
N. Ende Canst. u. Hedinger
u. die Schlüsselhöhle in d. Gr.
Schlammerkr.

9.

F. ad. kui teie tälhäte surrema

10.

|eñese
|ja ellas.

14.

15. |n. seisis
|wäljale

16.

17.

18. |oma
|taewa

19. |hü
uhkeus

20.

21. |taewa
|hü

22. +|sedda riet sedda essimest Gen. 1, 27.
|kergeralliin kuub

23. +|vt comate 27.

24. |mane |jälle

25. |tulli n.
|liggi

26. |peaks.

27. |on sedda Nuum — was sikast
tapnud

28.

29.

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

/neljandamal

1

2

3.

4 /se Rasa Juda rahwa

5

6

7 lô neile ette s Denarius Gr.

8

9 [ehe ohrast]

10 |sid |Arno

11. |tãnas |neid

12

13 |est |[ehe ohra]

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23 |ollid sõnu Leiba, mi se Josan olli tuñalal tãñamu.

24

mona Petruse Wend ütleb temmale:

9. Siin on üks Poisike / sel on wiis oddrasid Leiba / ja kaks Kallokest / agga mis se on ni mitmele?

10. Agga JEsus ütlis: Saatke neid Innimessi mahha istma. Agga sääl Paikas olli paljo Rohto; Siis istus mahha Luggu järrele liggi wiis tuhhat Meest.

11. Agga JEsus wottis need Leiwad / ning jaggas Jüngridele / agga need Jüngrid andsid neile / ke Maas istsid; Selsammal kombel ka neist Kallokesist ni paljo kui nemmad tahtsid.

12. Agga kui nende Köhhud said täis sanud / ütleb temma omma Jüngridele: korristage neid üllejänud Pallokessi kokko / et ühtekit ei sa hukka.

13. Siis nemmad korristasid kokko / ning täitsid kakstäistkümmend Korwi täid Pallokessi / neist wiis oddrast Leiwast / mis olli üllejänud neilt / ke ollid sönud.

14. Kui nüüd need Innimessed näggid sedda Immetähte / mis Jesus täggi / ütlid nemmad: Se sinnane on töest se Prohweet / ke Ilma sisse peab tullema.

15. Kui nüüd JEsus moistis / et nemmad tahtsid tulla / ning tedda kinniwotta / et nem̃ad tedda piddid Kunningaks töstma / läks temma jälle körwale Mä päle aino-üksi.

16. Agga kui Öhto sai / läksid temma Jüngrid Märre päle.

17. Ning astsid Laewa / ja tullid ülle Märd Kapernaum̃a Linna; Agga Pimme olli jubba / ning JEsus ei tulnud nende jure.

18. Ning Märre hakkas tousma / sest et suur Tuul puhhus.

19. Kui nemmad nüüd ollid soudnud liggi wiis kolmatkümmend ehk kolmkümmend waggo Maad / näwad nemmad Jesust Märre pääl köndida / ning Laewa liggi tullewa / ja kartsid.

20. Agga temma ütlis neile: Minna ollen / ärge kartke.

21. Siis tahtsid nemmad tedda Laewa sisse wotta / ning warsimaid sai Laew sinna Male / kuhho nemmad läksid.

22. Kui nüüd Rahwas / mis siin poot Märre seisis / teisel Päwal näggi / et teist Laewakest ep olnud sääl / kui agga se üks ainus / me sisse temma Jüngrid läksid / ning et JEsus mitte ei läinud ühtlasse omma Jüngridega Laewakesse sisse / waid et temma Jüngrid üksipäines ollid ärraläinud.

23. Agga teised Laewakessed tullid Tiberiast sin̄a Paika liggi / kus nem̃ad Leiba söid / ning Issand sedda önnistas.

24. Kui nüüd Rahwas näggi / et JEsus sääl es olle / egga temma Jüngrid / läksid nemmad ka Laewade päle / ning

ning tullid Kapernaumma/ ning otsisid JEsust.

25. Ning kui nemmad tedda teisel polel Mäed said leidnud/ ütlid nemmad temmale: Öppetaja/ millal olled sinna seie sanud?

26. JEsus wastas neile ning ütlis: Töest/ töest minna ütlen teile/ teie otsite mind/ ei mitte sepärrast/ et teie olete Immetähtesid näinud/ waid et teie neist Leiwast ollete sönud/ ning teie Köht täis sanud.

27. Ärge noudke Roga/ mis kaub/ waid sedda Roga/ mis jääb iggawesse Ellusse/ mis Innimesse Poeg teile hab anda; Sest sesinnase on se Issa/ ke Jummal on/ kinnitanud.

28. Agga nemmad ütlid temma wasto: Mis peame meie teggema/ et meie woiksime Jumala Tödd tehha.

29. JEsus wastas ning ütlis neile: Se on Jummala Tö/ et teie ussute selle sisse/ kedda temma on läkkitanud.

30. Siis ütlid nemmad temmale: Mis Immetähti teed sinna siis/ et meie näme ning sind ussume? Mis sinna teed?

31. Meie Wannemad söid Manna Körbes/ kui kirjotud on: Temma andis neile Leiba Taewast sua.

32. Siis ütlis JEsus neile: Töest/ töest/ minna ütlen teile: Moses ep olle teile Leiba Taewast andnud/ waid minno Issa annab teile sedda tössise Leiba Taewast.

33. Sest se on Jummala Leib/ kumb Taewast mahha tulleb/ ning annab Ma-ilmale Ello.

34. Siis ütlid nemmad temma wasto: Issand/ anna meile ikka sedda Leiba.

35. Agga JEsus ütlis neile: Minna ollen se Ello-Leib; Ke minno jure tulleb/ se ei pea nälgama/ ja ke minno sisse ussub/ se ei pea eal jannutama.

36. Agga minna ollen teile üttelnud/ et teie mind ollete ka näinud/ ning ei ussu ommeti mitte.

37. Keik/ mis Issa minnule annab/ tulleb minno jure/ ning ke minno jure tulleb/ tedda ei tahha minna mitte wäljatoukada.

38. Sest minna ollen Taewast mahhatulnud/ ei mitte/ et minna omma Tahtmist teen/ waid selle Tahtmist/ ke mind on läkkitanud.

39. Agga se on Issa Tahtminne/ ke mind on läkkitanud/ et minna sest/ mis temma minnule on andnud/ ühtekit ei kaota/ waid et minna sedda wiimsel Päwal üllesärratan.

40. Agga se on selle Tahtminne/ ke mind on läkkitanud/ et iggawenne Ello peab ollema keigile/ ke Poega näggewad ning temma sisse usswad; ning minna tahhan neid üllesärratada wiimsel Päwal.

41. Agga Judalised nurrisesid temä pä-

25

26

27

28

29

30

31

32

39

34

35 /näggema

36

37

38

39

40 /iggaühhele
/äb /sub

41.

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60.

pâle/ sest et temma ûtlis: Minna ollen se Leib/ mis Taewast on mahhatulnud/

42. Ning ûtlid: Eks sesinnane polle JEsus Joseppi Poeg / kelle Issa ning Emma meie tunneme? Kuida ütleb siis sesinnane: Minna ollen Taewast mahhatulnud?

43. Agga JEsus wastas ning ütlis neile: Ärge nurrisege issikeskes.

44. Ükstigi ei woi minno jure tulla/ kui ei tomba tedda Issa / ke mind on läkkitanud / ning minna ärratan tedda ülles wiimsel Päwal.

45. Prohwetide Ramatude sees on kirjotud: Nemmad peawad keik ollema Jummalast öppetud. Sepärrast keik/ ke kuulwad Issast/ ning öppewad/ tullewad minno jure.

46. Ei mitte/ kui olleks mu kegi Issa nâinud / kui se/ ke Jummalast on/ sesinnane on Issa nâinud.

47. Töest/ töest/ minna ütlen teile: Ke minno sisse ussub / sel on iggawenne Ello.

48. Minna ollen se Ello-Leib.

49. Teie Wannemad söid Körbes Manna / ning surrid.

50. Sesinnane on se Leib/ mis Taewast mahhatulleb / et se / ke sest sööb/ ei surre mitte.

51. Minna ollen se ellaw Leib/ mis Taewast on mahhatulnud; Kui kegi sestsinnasest Leibast sööb/ temma peab ellama iggawest; Ning se Leib / mis minna annan / on minno Lihha / mis minna annan Ma-ilma Ello eest.

52. Agga Judalased riidlesid issikeskes/ ütteldes: Kuida woib sesinnane meile anda omma Lihha sûa?

53. Agga JEsus ütlis neile: Töest/ töest/ minna ütlen teile; Kui teie ei sö Innimesse Poja Lihha / egga jo temma Werd / siis ep olle Ello teie sees.

54. Ke söob minno Lihha / ning joob minno Werd/ sel on iggawenne Ello/ ning minna ärratan tedda ülles wiimsel Päwal.

55. Sest minno Lihha on töest ûks Roog/ ning minno Werri on töest ûks Jomemaeg.

56. Ke söob minno Lihha / ning joob minno Werd/ se jääb minno sisse/ ning minna temma sisse.

57. Kui se ellaw Issa mind on läkkitanud / ning minna ellan Issa pärrast / ninda peab ka se / ke mind söob/ ellama minno pärrast.

58. Se on se Leib/ mis Taewast on mahhatulnud/ ei mitte kui meie Wannemad on Manna sönud / ning ärrasurnud; Ke seddasinnast Leiba söob/ se peab ellama iggawest.

59. Sedda ütlis temma Koggodusse Koijas / kui temma öppetas Kapernaummas.

60. Agga paljo temma Jüngrist/ kui nemmad sedda kulid/ütlid: Sesin-

nane Kõnne on kowwa / kes woib ſeda kuulda?

61. Agga JEſus tädis isſienneſes / et temma Jüngrid ſepärraſt nurriſid / ning ütlis neile: Kas ſe pahhandab teid?

62. Mis ſiis ſünnib / kui teie näete Innimeſſe Poja üllesminnewa / kus temma enne olli?

63. Se Waim on / ke ellawaks teeb; ſe Lihha ei kõlba kuhhogi. Need Sannad / mis minna teile rägin / on Waim ning Ello.

64. Agga monningad on teie ſäast / ke ei uſſu; ſeſt JEſus tädis Algmiſſeſt / kes need ollid / ke ei uſknud / ning kes ſe olli / ke tedda piddi pettiſet kombel ärraandma.

65. Ning ütlis: ſepärraſt ollen minna teile üttelnud / et ükſigi ei woi tulla minno jure / kui temmale ſedda ep olle antud minnuſt Iſſaſt.

66. Seſt Ajaſt läkſid paljo temma Jüngrid taggaſi / ning ei kõndinud ennamb temmaga.

67. Siis ütlis JEſus nende kahheteiſtkümne waſto: Kas teie ka tahhate ärraminna?

68. Siis koſtis temmale Simon Petrus: Iſſand / kelle jure peakſime meie minnema? Sul on iggawesſe Ello Sannad.

69. Ja meie olleme uſknud / ja tunnud / et ſinna olled Kriſtus / ellawa Jummala Poeg.

70. Jeſus koſtis neile: Eks miña teid kaksteiſtkümnend olle ärrawallitſenud / ja üks teie ſääſt on Kurrat?

71. Agga temma rägis Judaſt Simona Pojaſt Iſkariotiſt. Seſt ſeſamma andis tedda pärraſt ärra / ja olli üks neiſt kahheteiſtkümneſt.

Se VII. Pätük.

1. Pärraſt ſedda käis JEſus ümberkoudo Kalilea Maal / ſeſt temma ei tahtnud Juda Maal ümberkoudo kõndida / ſeſt et Judaliſſed püüdſid tedda ärratappa.

2. Agga Judaliſte Lähte-Maja Pühha olli liggi.

3. Siis ütlid temma Wennad tema waſto: Minne ſiit ärra ja minne Juda Male / et ka ſinno Jüngrid näwad ſinno Teggуſid / mis ſinna teed.

4. Seſt üksgi ei te middakit ſallaja ning püab iſſi awwalik olla. Kui ſiña neid ſinnaſed Aſjad teed / ſiis ennaſt tuttwaks Ma-ilmale.

5. Seſt temma Wennadki ep uſknud temma ſiſſe.

6. Siis ütlis JEſus nendele: Minno Aeg ep olle weel tulnud / agga teie Aeg on ikka walmis.

7. Ma-Ilm ei woi teid mitte wihkada / agga mind wihkab temma; Seſt minna tunniſtan temmaſt / et tem-

61

62 [illegible]

63

64

65

66

67

68

69

70

71

1 [illegible]

2. [illegible]

3.

4. [illegible]

5.

6.

7

8

9

10

11

12

13 | et nemad neid Judalis mehhi si kartsid

14

15

16

17 | kar se

18.

19

20

21

22

23

24

25

26

temma Teggud kurjad on.

8. Minge teie ülles selsinnasel Pühhal: Minna ei tahha weel selsinnasel Pühhal ülles minna; Sest minno Aeg ep olle weel mitte joudnud.

9. Agga kui temma neile sedda sai räkinud / jäi temma Kalilea Male.

10. Agga kui temma Wennad said ülles lähnud/läks temma ka ülles Pühhile mitte awwalikkult / waid otsego sallaja.

11. Siis otsisid Judalissed tedda sel Pühhal ja ütlid: Kus temma on?

12. Ja suur Nurriseminne olli temma pärrast Rahwa sägs. Monningad ütlid: Tema on wagga. Teised ütlid jälle: Ei mitte / waid temma ekssitab Rahwast ärra.

13. Agga ükssigi ei räkinud julgeste temmast nende Judaliste Hirmo pärrast.

14. Agga kest Pühhade Aegus läks JEsus ülles Jummala Kotta / ja öppetas

15. Ja Judalissed immetellid / ja ütlid: Kuidas temma Kirja tunneb ilma öppematta.

16. JEsus wastas ja ütlis neile: Minno Öppetus ep olle mitte minno / waid selle / ke mind läkkitanud on.

17. Kui kegi temma Tahtmist tahhab tehha / se tunneb sest Öppetusest / kas se Jummalast on / ellik kas minna issi ennest rägin.

18. Ke issi ennest rägib / se otsib ennese Auo; Agga ke selle Auo otsib / ke tedda on läkkitanud / se on tössine / ja ühtegit ülllekohhut ep olle temmes sees.

19. Eks Moses olle teile Käsko annud / ja ükssigi teie sääst ei te Käsko. Mis pärrast teie otsite mind tappa?

20. Rahwas kostis ja ütlis: Sinnul on kurri Waim / kes otsib sind tappa?

21 JEsus wastas ja ütlis neile: ühhe Teggo ollen minna tehnud / ja teie immetellete keik.

22. Sepärrast on Moses teile Ümberleikamisstannud / (mitte et se Moseest on / waid Wannamist) / ja teie ümberleikate Innimest Pühha Päwal.

23. Kui Innimest ümberleikatakse Pühha-Päwal / et Mosese Käsko ei pea rikkuma / mis ollete teie siis minno päle wihhased / et minna sedda koggone Innimest ollen Pühhal-Päwal terweks tehnud.

24. Ärge moistke Kohhut mitte Silma Näo järrele / waid moistke öiget Kohhut.

25. Siis ütlid monningad Jerusalemma Rahwast: Eks se olle sesamma / kedda nemmad püüdwad tappa?

26. Ja ennä! temma rägib julgeste / ja neñad ep ütle temmale midda-

dakit Tundwad siis meie üllemad õiete/ et se tõeste Kristus on.

27. Agga meie täame/kust sesinnane on; Agga kui Kristus tulleb/ siis ei tää ükſigi/ kust temma on.

28. Siis hüdis JEsus Jummala Koijas/ ko temma õppetas/ ja ütlis: kül teie tunnete mind/ ja kust minna ollen/ ja ieſi enneſeſt ep olle minna mitte tulnud; Agga se on tõſſine/ ke mind on läkkitanud/ kedda teie ei tunne.

29. Agga minna tunnen tedda/ ſeſt et minna ollen temmaſt/ ja temma on mind läkkitanud.

30. Siis otſiſid nemmad tedda kinni wotta/ agga ükſgi ei piſtnud Kät temma külge; Seſt et temma Tund es olle weel mitte tulnud.

31. Agga paljo Rahwa ſääſt uſſus temma ſiſſe/ ja ütlis: Kui Kristus tulleb/ kas temma weel ennamb Immet peaks teggema/ kui ſesinnane on teinud?

32. Need Wariſerid kulid/ et Rahwas issikeskis sedda temmaſt ſobis/ ning need Wariſerid ja üllemad Preeſtrid läkkitaſid Sullaſed/ et nemmad tedda piddid kinniwotma.

33. Siis ütlis JEsus neile: Miña ollen weel ürrikeſſeks Ajaks teie jures/ ja ſiis lähhän minna ſelle jure/ ke mind on läkkitanud.

34. Teie wottate mind otſida/ ja ei leia mind/ ning kus minna ollen/ ſinna ei woi teie mitte tulla.

35. Siis ütlid Judaliſſed issikeskes: kuhho tahhab ſe minna/ et meie tedda ei pea leidma? Tahhab temma nende lajale pillotud Krekalaſte sekka minna/ ja neid Krekalisſi õppetada?

36. Mis Könne ſe on/ mis temma rägib? Teie wottate mind otſida/ ja ei leia mind/ ja kuſſa minna ollen/ ſinna ei woi teie tulla.

37. Agga selle Pühha wiimſel Päwal/ kuub keige ſuremb olli/ ſeiſis JEsus/ hüdis ja ütlis: Kui kellegel Janno on/ ſe tulgo minno jure ning jogo.

38. Ke minno ſiſſe uſſub/ (ninda kui Kirri ütleb) ſelle Jhhuſt peawad enawa Wee Jõed jooksma.

39. Agga temma ütlis sedda ſeſt Waimust/ kedda need piddid ſama/ ke temma ſiſſe uſkwad. Seſt pühha Waim ep olnud weel mitte (nende pääl)/ ſeſt JEsus ei olle weel mitte omma Auo ſiſſe tõſtetud.

40. Siis ütlid paljo Rahwa ſääs/ ke sedda Könnet kulid: Seſinnane on tõeſt ſe Prohweet.

41. Teiſed ütlid: Seſinnane on Kriſtus. Agga teiſed ütlid: Kas Kristus Kalilea Maalt tulleb?

42. Eks Kirri ütle/ et Krystus tulleb Tawida Sugguſt/ ja Petlehemmaſt/ kus Tawid olli?

43. Nin-

/tundwad

27

28 /kissendar

29

30 /ep olmud

31

32

33

34

35 /rahwa
/rahwa

36

37 /mis-suur /kissendar
/legi

38

39

40

41

42 /sest Alleiwiss

43

44

45

46

47

48 | dest

49

50 | ad tulli n. uas neude seltsist
(l. neude seast) olli

51

52 | ülles

53

1

2.

3

4

5

6

7.

8. F ziendas eñast ülles

F ad se olgo es simenne, kis temm
kale se kiwwi wiskab

9.

10.

43. Ninda tousis Riid Rahwa sääs temma pärrast.

44. Agga monningad neist tahtsid tedda kinniwotta / agga ükſigi ei pistnud Kät temma külgi.

45. Siis tullid Sullaſed Üllema Preestride ja Wariſeride jure / ja nemmad ütlid neile: Mis pärrast ep olle teie tedda tonud?

46. Need Sullaſed koſtſid: ükſigi Innimenne ep olle ellades ninda räkind / kui ſeſinnane Innimenne.

47. Siis wastaſid Wariſerid neile: ollete teie ka äraekſitud?

48. Kas ükſigi neid üllemist ehk Wariſeri on temma ſiſſe uſknud?

49. Waid ſeſinnane Rahwas / ke ei tää Käſko / on ärraneetud.

50. Nikodemus ning üks / ke Öſel olle temma jure tulnud / ütlis nende wasto:

51. Kas meie Käſk ühhege Innimeſſe hukkamoiſtab / ennego temmaſt kulukſe / ning täda ſaab / mis temma teeb?

52. Nemmad wastaſid ja ütlid temmale: olled ſinna ka / Kalilea Maalt? Otſi läbbi ja wata et Kalilea Maalt ep olle ükſki Prohweet tousnud.

53. Ja igga Mees läks omma Koijo.

Se VIII. Pätük

1. AGga JESUS läks Öllimäle.

2. Ning Koido Ajal tulli temma jälle Jummala Kotta / ja keik Rahwas tulli temma jure / ja temma iſtus mahha ja öppetas neid.

3. Agga Kirjatundjad ja Wariſerid töid ühhe Naeſe temma jure; Se olli Abbi-Ellorikniſſes leitud / ja kui nemmad tedda ſinna keſkele ſaid pannud /

4. ütlid nemmad temmale: Öppetaja / ſeſinnane Naene on leitud Abbi-Ellorikniſſe Tö päal.

5. Agga Moſes on Käſſus meid käſknud niſuggused Kiwwidega (ſurnuks) wiſſata; Agga mis ſinna ütlid?

6. Agga ſedda ütlid nemmad tedda kiusata / et neil piddi kaebmiſt ollema temma päle.

7. Agga JEſus kummardas mahha / ja kirjotas Sörmega Ma päle.

8. Agga kui nemmad küſſides temma päle ajaſid / tousis temma pisti / ja ütlis neile: Ke teie ſääs Pattuta on / ſe wiskago eſſimeſſe Kiwwi temma päle. Ja kummardas jälle mahha / ja kirjotas Ma päle.

9. Agga kui nemmad ſedda kulid / ja nende omma Südda nende wasto tunniſtas / läksid nemmad wälja teine teiſe järrele / Wannemiſt wiimſe ſadik. Ja JEſus jäeti ükſpäines / ja ſe Naene keſkel ſeisma.

10. Agga JEſus tousis pisti / ja kui temma keddakit ei nähnud / kui ſedda

Naest/ ütlis temma temma wasto: Naene/ kus on sinno Pâle-kaibjad? Eks ükſigi sind olle hukkamoistnud?

11. Agga temma kostis: Ei ükſigi/ Issand. Agga JEsus ütlis temmale: Siis ei moi a minnagi sind hukka. Minne ning ärra te teps Patto.

12. Ta rägis JEsus neile ja ütlis; Minna ollen se Ma-Ilma Walgus: ke minno järrelé käib/ se ei käi Pimmedusses/ waid temmal peab Ello Walgus ollema.

13. Siis ütlid Wariserid temma wasto: Sinna tnnnistad issienneseſt/ sinno Tunnistus ep olle mitte tössi.

14. JEsus kostis ning ütlis neile: Ehk minna kül isſienneseſt tunnistan/ siis on minno Tunnistus tössi/ seſt minna tään/ kuſt minna ollen tulnud/ ja kuhho minna lähhän; Agga teie ei tâa mitte/ kuſt minna tullen/ ja kuhho minna lähhän.

15. Teie moistate Kohhut Lihha möda/ minna ei moista Kohhut kellegi pâle.

16. Agga kui minna Kohhut moistan/ siis on minno Moistminne tössine; Seſt et minna ep olle ükspäines/ waid minna ning se Issa/ ke mind on läkkitanud.

17. Siis on ka teie Käſſus kirjotud/ et kahhe Inninneſte Tunnistus tössi on.

18. Minna ollen/ ke minna issi enneseſt tunnistan/ ning se Issa/ ke mind läkkitanud/ tunnistab ka minnuſt.

19. Siis ütlid nemmad temma wasto: Kus on sinno Issa? JEsus waslas: Teie ei tunne mind egga minno Issa; Kui teie mind tunneksite/ siis tunneksite teie ka minno Issa.

20. Neid Sanno räkis JEsus Rahha-Kirsto jures/ kui temma Jummala-Koijas öppetas. Ning ükſigi ei wotnud tedda kinni; Seſt et temma Tund ep olnud weel mitte tulnud.

21 Siis ütlis JEsus jälle neile: minna lähhän ärra/ ning teie otsite mind/ ja ~~peate omma~~ Pattude sees surrema/ kuhho minna lähhän/ sinna ei woi teie tulla.

22. Siis ütlid Judalisſed: Tahhab temma issi ennaſt ärratappa/ et temma ütleb: Kuhho minna lähhän/ sinna ei woi teie tulla.

23. Ning temma ütlis: Teie ollete alt/ minna üllewelt: Teie ollete seſtsinnaseſt Ma-Ilmaſt/ minna ep olle mitte Ma Ilmaſt.

24. Sepärraſt ollen minna teile üttelnud/ et teie peate surrema omma Pattude sees. Seſt kui teie ep uſſu/ et minna ſeſamma ollen/ siis peate teie surrema omma Pattude sees.

25. Siis ütlid nemmad temma wasto: Kes sa siis olled? Ja Jesus kostis neile: Seſamma/ kedda minna ollen üttelnud Algmiſſen enaſt ollewa

26. Mul on teija paljo rääkmiſt/ ja Moiſt-

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

/Heie surrebe Patto
/mitte

22

/mitte

23

/Hesthimmathest

24

F x. 21 hier ob Patto seer
it in hoc x.

25 /Heile

26 /well

27

28 | od wand minna rägin nenda,
kui minno dsha mind

29

30

31

32 | dde

33

34

35 | sse

36

37

38

39

40

41 | kui wärdiad

42 | Jumalast
| len temast | issi

43

44.

Moistmist; Agga ke mind on lakkitanud / on tõssine / ning mis minna temmalt ollen kuulnud / ragin minna Ma-Jlmale

27. Nemmad ei moistnud mitte / et temma sedda Jssast neile ragis.

28. Siis ütlis JEsus nende wasto / kui teie sedda Jnnimesse Poega sate üllendanud / siis moistate teie / et minna se ollen / ja et mina ei te ühtegit issi ennesest / waid ninda ragin minna / kui mino Jssa mind on öppetanud.

29. Ning ke mind on lakkitanud / se on minnoga. Se Jssa ei jätta mind mitte üksi / sest minna teen ikka / mis temma Mele pärrast on

30. Kui temma sedda räkis / usksid paljo temma sisse.

31. Siis ütlis JEsus Judalistе wasto / ke temma sisse usksid: Kui teie minno Sanna sees jäte / siis ollete teie tõest minno Jüngrid.

32. Ja sate sedda Tõt tundma / ja se Tõsi peab teid wabbaks teggema.

33. Nemmad kostsid temma wasto: Meie olleme Abrahami Suggu / meie ep olle weel eal ühhegi Sullased olnud / kuidas sinna siis ütled: Teie peate wabbaks sama?

34. JEsus kostis neile: Tõest / tõest minna ütlen teile: Jgga-üks ke Patto teeb / se on Patto Sullane.

35. Agga Sullane ei jä iggawest Maja sees / se Poeg jääb iggawest.

36. Kui nüüd Poeg teid wabbaks teeb / siis ollete teie öiete wabbad.

37. Minna tään / et teie Abrahami Suggu ollete / agga teie otsite mind ärra tappa / et minno Sanna ei leia Maad teie sees.

38. Minna räkin / mis minna ommast Jssast ollen näinud / ning teie tete / mis teie ommast Jssast ollete näinud.

39. Nemad kostsid ja ütlid temmale: Abraham on meie Jssa. JEsus ütlis neile: Kui teie Abrahami Lapsed ollekste / siis teekste teie ka Abrahami Teggo.

40. Agga nüüd otsite teie mind ärratappa ühte Jnnemest / ke minna teie ollen Tõt räkinud / mis minna Jummalast ollen kuulnud / sedda ep olle Abraham mitte teinud.

41. Teie tete omma Jssa Teggusid / siis ütlid nemmad temma wasto: Meie ep olle mitte Pordo-Ellust sündinud; Meil on üks Jssa Jummal.

42 JEsus ütlis neile: Olleks Jummal teie Jssa / siis armastaksite teie ka mind / sest minna ollen wälja lähnud / ja tulnud Jummalast / sest mina ep olle mitte ennesest tulnud / waid temma on mind läkkitanud.

43. Mikspärrast ei tunne teie minno Könned? sest et teie ei woi minno Sanna mitte kuulda.

44. Teie ollete Jssast Kurratist / ning om-

omma Issa Himmud tahhate teie tehha; Sesamma on üks Innimesse Tapja olnud Algmisseſt / ja ep olle mitte seisma jänud Tões sisse / seſt se Tõssi ep olle mitte temma sees. Kui temma Wallet rägib / siis rägib temma ommast / seſt temma on üks Wallelik / ja selle samma Issa.

45. Agga et minna Tõt rägin / siis ei ussu teie mind mitte.

Ewangel: wiendes Pühha
Päwal Paastus.

46. Kes woib teie sääst ühtegit Patto minno päle tõeks tunnistada? Agga kui minna teile Tõt ütlen / mis pärrast ep ussu teie mind mitte?

47. Ke Jummalast on / se kuleb Jummala Sanna / sepärrast ei kule teie mitte / seſt et teie ep olle Jummalast.

48. Siis kostsid Judalisſed / ja ütlid temmale: Eks meie õiete ütle / et sinna Samarialinne olled / ning sul on kurri Waim?

49. JEsus kostis: Mul ep olle kurja Waimo / waid minna auustan omma Issa / ja teie teotate mind.

50. Minna ep otsi mitte omma Auo / agga üks on / ke seda otsib ja kätte maksab.

51 Tõest! tõest! minna ütlen teile / kui kegi minno Sanna saab pidanud / se ei pea Surma näggema iggaweſt.

52. Siis ütlid Judalisſed temma wasto: Nüüd meie tunneme / et sinnul kurri Waim on. Abraham ja Prohwetid ommad ärrasurnud / ja sinna ütlid: Kui kegi minno Sanna saab piddanud / se ei pea Surma maitsma iggaweſt.

53. Sinnaks siis suremb olled / ko meie Issa Abraham / ke on surnud? Ja Prohwetid on surnud. Kelleks sinna isſi ennast panned?

54. JEsus kostis: Kui minna ennast isſi auustan / siis ep olle minno Au middagit; Minno Issa on / ke mind auustab / kedda teie ütlete emmese Jummalat ollewa.

55. Ning teie ep olle tedda mitte tundnud; Agga minna tunnen tedda. Ja kui minna ütleksin: Minna ei tunne tedda / siis saaksin minna Wallelikkuks / kui teiega ollete / agga minna tunnen tedda / ja pean temma Sanna.

56. Abraham teie Issa sai röömsaks / et temma minno Päwa piddi näggema / ja temma näggi sedda / ja olli römus.

57. Se pärrast ütlid Judalisſed temma wasto: Sinna ep olle weel wiiskümmend Aasta wanna / ja olled Abrahami nähnud?

58. JEsus ütlis nende wasto: Tõeste minna ütlen teile / enne kui Abra-

ham

45

46 /rägin

47

48 /meer

49

50

51

52

/need

53

54

/et temma teie lumal on

55 /et /olles minna teie far
nane, ûns Wallelie

56

57

58

59

| wahhell

1

2 | m̄alt

3

4 =

5

6

7

8

9

10

11 | Agga rui mīna lärsin
n. eñast pessin

12

13

14

15

16

ham sai / ollen minna.

59. Siis wotsid nemmad Kiwwad ülles / et nemmad tedda piddid wisskama ; Agga JEsus peitis ennast ärra / ja läks keskelt nende / läbbi minnes Jummala Kojast wälja / ja ninda päsis temma ärra.

Se IX. Pätük.

1. Ning kui (JEsus) möda läks / näggi temma ühhe Innimesse / ke Pimme olli sündinud.

2. Ning temma Jüngrid küssisid tedda / ning ütlid : Rabbi / kes on Patto tehnud / sesinnane / woi temma Wannamad / et temma Pimme on sündinud?

3. JEsus kostis : Ep olle temma Patto tehnud / egga temma Wannamad / waid et Jummala Teud temma sees piddid awwalikkuks sama.

4. Minna pean teggema selle Teggo / ke mind on läkkitanud / senni kui Pääw on : Ö tulleb / mil üksgi ei woi middakit tehha.

5. Kunni minna Ma-Ilmas ollen / ollen minna Ma-Ilma Walgus.

6. Kui temma sedda sai üttelnud sülletas temma Ma päle / ja teggi Mudda Süllest / ja woidis sedda Mudda Pimmeda Silmade päle

7. Ja ütlis temma wasta : Minne ning pesse ennast Siloa Tigis (se selle takse : läkkitud) temma läks sinna / ja pessis ennast / ja tulli näggew taggasi.

8. Need Naabrid / ja ke tedda enne ollid näinud Pimme ollewa / ütlid : Eks se olle sesama / ke istus ning kerjas.

9. Moningad ütlid : temma on se ; agga monningad : Temma on temma näune ; Temma ütlis : Minna ollen sesamma.

10. Siis ütlid nemmad temmale : Kuidas on sinno Silmad lahti awwatud?

11. Temma kostis ning ütlis : Se Innimenne / ke JEsusseks kutsutakse / teggi Mudda / ja woidis minno Silmad / ja ütlis minnule. Minne Siloa Tiki / ja pesse ennast / ja sain näggewaks :

12. Siis ütlid nemmad temmale : Kus on sesamma? Temma ütlis : minna ei tää.

13. Siis wisid nemmad selle / ke enne sögge olli / Wariseride jure.

14. Agga se olli Pühha Pääw / kui JEsus sedda Mudda teggi / ning temma Silmad lahti awwas.

15. Siis küssisid nemmad jälle temmalt / ja need Wariserid ka : Kuida temma / näggewaks sanud? Agga temma ütles neile : Temma panni Mudda minno Silmade päle ning minna pessin ennast ja nään.

16. Siis ütlid monningad neist Wa-

Wariserideſt: Seſinnane Innimenne ep olle Jummalaſt/et temma Pühha Päwa ei pühhitſe; Agga teiſed ütlid: Kuida woib pattune Innimenne niſuggusid tehha? Ja nende ſääs olli Rüid.

17. Nemmad ütlid jälle ſelle Pimmedale: Mis ütled ſinna temmaſt/ et temma ſinno Silmad on lahti awwanud? Agga temma ütlis: temma on Prohweet.

18. Agga Judaliſſed es uſſu mitte/ et temma olli Sögge olnud/ ja näggewaks ſanud/ kunni nemmad ſelle Wannamad kutſuſid/ ke näggewaks olli ſanud.

19. Ja nemmad küſſiſid neilt/ ja ütlid: Kas ſe teie Poeg on/ kenneſt teie ütlete/ et temma on Pimme ſündinud? Kuidas teña ſiis nüüd nääb?

20. Temma Wannamad koſtſid neile ja ütlid: meie tääme/ et ſe meie Poeg on/ ja Pimme Jmale tulnud.

21. Agga kuida temma nääb/ ei tää meie mitte/ ehk/ kes temma Silmad on lahti awwanud/ ſedda ei tää meie ka mitte; Temma on wanna kül/ küſſige temmalt/ kül temma iſſienneſeſt koſtab.

22. Sedda ütlid temma Wannamad/ et nemmad kartſid neid Judalissi/ ſeſt Judaliſſed ollid jubba iſſikeſkes säädnud/ et/ ke tedda Kriſtuſſeks piddi tunniſtama/ ſedda piddi Koggoduſſeſt wäljalükkatama.

23. Sepärraſt ütlid temma Wannamad: Temma on iſſe wanna kül; küſſige temmalt.

24. Siis kutſuſid nemmad teiſt korda ſedda Jnnimeſt/ ke Pimme olli olnud/ ning ütlid temmale: Anna Jummalale Auo/ meie tääme/ et ſeſinnane Jnnimenne pattune on.

25. Temma waſtas ning üttel: on temma pattune/ ſedda ei tää minna mitte. Ühhe Aſja tään minna kül/ et minna Pimme ollin ja nään nüüd.

26. Siis ütlid nemmad jälle temma waſto: Mis teggi temma ſinnule? Kuida awwas temma ſinno Silmad lahti?

27. Temma koſtis neile: Minna ollen teile jubba üttelnud; Eks teie olle kuulnud? Mis teie jälle ſedda tahhate kuulda? Tahhate teie ka temma Jüngriks heita?

28. Siis ſõimaſid nemmad tedda ja ütlid: Sinna olled temma Jünger; meie ollime Moſeſe Jüngrid.

29. Meie tääme/ et Jummal Moſeſega on räkinud; Agga kuſt ſe olneb/ ſedda ei tää meie mitte.

30. Se Jnnimenne koſtis ning ütles neile: Se on töeſt Jnne/ et teie ei tää/ kuſt temma on/ ja temma on minno Silmad lahti awwanud.

31. Agga meie tääme/ et Jummal neid Pattuſid ei kule/ waid kui kegi Jummalakartlik on/ ja teeb temma

| Imetähhed

17

18

19

20

21 | teinud

| eneselt fors. tema eneselt

22 | nou piddamud

23

24

| ûnr

25

26 | teggi

27 | Jubba

28 | agga

29 || kust ta on?

30 | teinud

31

32 | Ma-ilma Algmisset

33 | Sis

34.

35

36

37

38

39

40 | de

41

1.

2

3

4.

5.

6

7

ma Tahtmist/ sedda kuleb temma.

32. Iggawalt ep olle sedda kuuldud/ et kegi ühhe Sõgge-sündimo Silmad on lahti awwanud.

33. Kui sesinnane Jummalast ep olleks/ temma ei woiks ühtegit tehha.

34. Nemmad kostsid ja ütlid temmale: Sinna olled koggone Pattude sees sündinud ja õppetad meid/ ning toukasid tedda wälja.

35. Ning JEsus kulis/ et nemmad tedda ollid wäljatoukanud / ja kui temma tedda leidis/ ütlis temma temma wasto: Kas sinna ussud Jummala Poja sisse?

36. Temma kostis ja ütlis temmale: Issand kes se on/ et minna temma sisse woin uskuda?

37. JEsus ütlis temma wasto: Sinna olled tedda nähnud/ ning ke sinnoga rägib/ se on sesamma.

38. Agga temma ütlis: Issand/ minna ussun/ ja kummardas tedda.

39. Ning JEsus ütlis: Minna ollen Kohtomoistmisseks sesinnase Ma Ilma sisse tulnud; et need/ ke ei nä/ näggewaks/ ja ke näwad/ pimmedaks sawad.

40. Ning monningad neist Wariserist/ ke temma jures ollid/ kulid sedda ja ütlid temma wasto: Meieks siis ka pimmedad olleme?

41. JEsus ütlis nende wasto: Olleksite teie pimmedad / siis ep olleks teile Patto / agga et teie nüüd ütlete: Meie näme / siis jääb teie Pat.

Se X. Pätük.

Ewangel: kolmendal Pühhal Nelli-Pühhil.

1. Töest/ töest/ minna ütlen teile/ ke ei lähhä Uksest Lammaste Lauta / waid astub majalt sisse / se on Warras ja Röwel.

2. Agga ke läbbi Ukse sisse lähhäb / se on Lammaste Karjane.

3. Sellele awwab Ukseboidja Ust lahti / ja Lambad kuulwad temma Häält / ja temma kutsub omma Lambad Nimme pärrast / ja wiib neid wälja.

4. Ja kui temma ommad Lambad saab wäljalaskнud / siis käib temma nende eel / ning need Lambad tulle wad temma järrele / sest nemmad tundwad temma Häält.

5. Agga Wõra järrele ei tulle nemmad mitte / waid põggenewad temmast; Sest nemmad ei tunne Wõra Häält mitte.

6. Sedda Tähhendamisse Sanna üttel JEsus neile; Agga nemmad ei moistnud mitte / mis se piddi ollema / mis temma neile räkis.

7. Siis ütlis JEsus jälle nende wasto: Töest / töest minna ütlen teile/

le / minna ollen Lammaste Uks.

8. Keik / ke wasto mind ommad tulnud / need on Wargad ja Röövlid; Agga Lambad ep olle neid mitte kuulnud.

9. Minna ollen se Uks / kui kegi minno läbbi sisse lähhäb / se peab önsaks sama. Ja peab sisse ning wälja käima / ja sömist leidma.

10. Warras ei tulle mu pärrast kui warrastama ning tapma / ja hukkama. Minna ollen tulnud / et neil piddi Ello ja keik rohkeste ollema.

Ewangelium teisel Pühha-Päwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

11. Minna ollen se hä Karjane; Se hä Karjane jättab omma Ello Lammaste eest.

12. Agga Palglinne / ke ep olle Karjane / kelle need Lambad ep olle Ommad / nääb Hunti tullewa / ning jättab Lambad mahha / ja pöggeneb / ja Hunt wottab neid kinni / ning pillab Lambad lajale.

13. Agga Palgalinne pöggeneb / sest et temma on Palgalinne / ja temma ei holi Lammastest mitte.

14. Minna ollen se hä Karjane / ja tunnen Ommad / ja ollen tuttaw (minno) ommale.

15. Ninda kui mind Issa tunneb / ja minna tunnnen Issa / ning minna jättan omma Ello Lammaste eest.

16. Ja minnul on weel teised Lambad / neid ep olle sestsinnasest Laudast / ning neid pean minna ka seie toma. Ja nemmad kuulwad minno Häält / ning peab üks Karri ja üks Karjane ollema.

17. Sepärrast armastab mind se Issa / sest minna jättan omma Ello / et minna sedda jälle wottan.

18. Üksigi ei wotta sedda minnust / waid minna jättan sedda issi ennesest. Minnul on Meelewald sedda jätta / ning Melewald sedda jälle wotta. Sedda Kässo Sanna ollen minna omma Issalt sanud.

19. Siis tousis taas Riid Judaliste säas nende Sannade pärrast.

20. Paljo nende säast ütlid: Temmal on kurri Waim ning on Melest ärra: Mis teie tedda kulete?

21. Teised ütlid: Need ei olle mitte nisuggused Sannad / kui meil on / kennel kurri Waim on / kas kurri Waim woib Söggedade Silmad lahti awwada?

22. Agga siis peeti Kirko pühhitsemisse Päwa Jerusalemmas / ning olli Talwe.

23. Ning JEsus köndis Jummala Koijas Salomoni kummitto Hones.

24. Siis tullid Judalissed temma ümber / ning ütlid temma wasto: Kau-

8

9

10

11

12

13

14 | mīno ōmad tundwad mind.

15

| annan

16

17 | añan

18 | añan

| anda

19

20 | jamsib

21

22

23 i al. wölwitud

24.

25 Jamad

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

kauaks sa meie Hinged jättad kahhewahhele? Olled sa Kristus / siis ütle meile sedda julgeste.

25. JEsus ütlis neile: Minna ollen teile üttelnud / ja teie ep ussu mitte. Need Teud / mis minna omma Issa Nimmel teen / need tunnistawad minnust.

26. Agga teie ep ussu mitte; Sest teie ei olle minno Lammastest / ninda kui minna teile ollen üttelnud.

27. Minno Lambad kuulwad minno Häält / ning minna tunnen neid / ning nemmad käiwad minno järrele.

28. Ning minna annan neile iggawest Ello / ning nemmad ei sa ellades hukka / ning ükſigi ei kissu neid minno käest.

29. Minno Issa / ke neid mulle on andnud / on suremb kõ keik / ning neid ei woi ükſigi minno Issa Käest kiskuda.

30. Minna ning se Issa olleme üks.

31. Siis tõstsid Judalissed jälle Kiwwa ülles / et nemmad tedda piddid wiskama.

32. JEsus kostis neile: Paljo Hätteggusid ollen miña teile näitnud minno Issast / missuggusse Teggo pärrast nende sääst wiskate teie mind Kiwwidega.

33. Judalissed kostsid temmale ning ütlid: Hä Teggo pärrast ei wiska meie sind mitte Kiwwidega / waid Jummala Teotamisse pärrast / ning et sinna / ke sinna Inimenne olled / issi ennast Jummalaks teed.

34. JEsus kostis neile: Eks teie Käsſus olle kirjotud: Minna ollen üttelnud: Teie ollete Jummalad?

35. Kui temma neid Jummalaks kutsub / kelle jure Jummala Sanna sundis / ning se Kirri ei woi sada rikkutud.

36. Kas teie siis ütlete sellel / kedda Issa on pühhitsenud / ning Ma-Ilma sisse läkkitanud / sinna teotad Jummalat? Sest et minna ollen üttelnud / minna ollen Jummala Poeg.

37. Kui minna omma Issa Teggo ei te / siis ärge ussuge mind.

38. Agga kui minna neid teen / siis ussuge neid Teggusid / kui teie mind ep ussu / et teie moistate ning ussute / et Issa minno sees on / ning minna temma sees.

39. Siis otsisid nemmad ta tedda kinniwotta. Agga temma läks nende käest ärra.

40. Ning temma läks jälle teise pole Jordanit sinna Paika / kus Johannes esmalt olli ristinud / ning jäi sinna.

41. Ning paljo tullid temma jure ning ütlid: Johannes ei teinud kül ühtegid Immeteggo / agga keik / mis Johannes sestsinnasest on üttelnud / se on tõssi.

42. Ning sääl uskusid paljo temma sisse.

Se XI. Pätük.

1. Agga üks Többine olli (Nimmega) Laatsarus Petaniast/ Maria ning temma Öe Marta Allewist.

2. (Agga Maria olli se/ ke Issandad kalli Olliga olli woidnud/ ning temma Jalgu omma Juukstega kuiwatanud/ selle Wend Laatsarus olli haige.)

3. Siis läkkitasid temma Öed temma jure/ ning ütlid: Issand/ waat se/ kedda sinna armastad/ on haige.

4. Kui JEsus sedda kulis/ ütlis temma: Se Haigus ei olle Surmaks/ waid Jummala Auuks/ et Jummala Poeg se läbbi saab auustatud.

5. Agga JEsus armastas Marta ning temma Ödde ning Laatsarust.

6. Kui temma nüüd kulis/ tedda haige ollewat/ siis jäi temma weel sinna Paika kaks Päiwa/ kus teña olli.

7. Pärast sedda ütlis temma omma Jüngride wasto: Läkki jälle Juda Male.

8. Need Jüngrid ütlid temmale: Rabbi/ hilja otsisid sind Judalissed Kiwwedega wissata/ ning Sinna lähhet jälle sinna?

9. JEsus kostis: Eks kaksteistkümmend Tundi ep olle Päwal? Ke Päwal käib/ se ei touka ennast mitte/ sest temma nääb se Ma-Ilma Walget.

10. Agga ke Ösel könnib/ se toukab ennast/ sest temma sees ep olle sedda Walgust.

11. Sedda räkis temma/ ning pärast sedda ütlis temma neile: Laatsarus meie Söbber maggab/ agga minna lähhän tedda Unnest üllesärratama.

12. Siis ütlid temma Jüngrid: Issand/ maggab temma/ siis saab temma terweks.

13. Agga JEsus rägis temma Surmast; Agga nemad mötlesid/ et temma Unne maggamist piddi rägima.

14. Siis ütlis JEsus neile awwalikkult: Laatsarus on ärrasurnud.

15. Ning minna ollen römus teie pärast/ et minna sääl ei olle olnud/ (et teie wottaksite uskuda). Agga läkki temma jure.

16. Siis ütlis Tomas/ ke kutsutakse Kaksikuks/ nende Jüngride wasto: Läkki ka/ et meie temmaga surreme.

17. Ning kui JEsus tulli/ leidis temma/ et temma jo nelli Päwa olli Hauas olnud.

18 (Agga Petania olli ligi Jerusalemma/ wes pool Pennikoorma.)

19. Ning paljo Judalist olli Marta ning Maria jure tulnud/ neid tröstima nende Wenna pärast.

20 Kui nüüd Marta olli kuulnud/ et JEsus tulli/ läks temma temma was-

1

2 | Salwiga
| tad

3

4

5

6

7 | ãnu

8

9

10

11

12

13
| sest

14 | julgeste

15

16 | ãnu

17

18 | liggi poolt

19

20.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30.

31.

1kâi

32

33

34.

35.

36.

37 1heimâ

38.

wasto. Agga Maria jäi Koijo istma.

21. Siis ütlis Maria Jesusse wasto: Issand ollekſid sinna siin olnud/ minno Wend ei olleks mitte surnud.

22. Agga nüüdki tään minna / et/ mis sinna eal Jummalast pallud/ sedda annab temma sülle.

23. JEsus ütlis temma wasto: Sinno Wend peab üllestousma.

24 Maria ütlis temmale: Minna tään kül / et temma peab üllestousma üllestousmisses / wiimsel Päwal.

25. JEsus ütlis temmale: Minna ollen üllestousminne ning Ello; Ke minno sisse ussub / peab ellama / ehk temma kül surreb.

26. Ning igga üks / ke ellab ning ussub minno sisse / se ei pea iggawest ärrasurrema/ kas sinna sedda ussud?

27. Temma ütlis temma wasto: Ja Issand minna ollen usknud / et sinna olled Kristus Jummala Poeg/ ke Ilma sisse piddi tullema.

28. Ning kui temma sedda sai üttelnud / läks temma ning kutsus omma Odde Maria sallaja / ning ütlis: Se Oppetaja on siin / ning kutsub sind.

29. Kui temma sedda kulis / tous temma ülles seddamaid / ning tulli temma jure.

30. (Sest JEsus ei olnud weel mitte Allewisse tulnud/ waid olli weel sääl Paigas / kus Marta temma wasto olli tulnud.)

31. Kui nüüd Judalisſed / ke nende Majas ollid ning neid römustasid/ sedda näggid / et Maria ninda äkkisest üllestousis / ning wälja läks / läksid nemmad temma järrel / ja ütlid: Temma lähhäb Haua jure / sääl nutma.

32. Kui nüüd Maria sinna tulli/ kus JEsus olli / ning tedda näggi / langis temma temma Jallade ette mahha/ ning ütlis temma wasto: Issand/ ollekſid sinna siin olnud/ minno Wend ei olleks mitte ärrasurnud.

33. Kui JEsus tedda näggi nutwad/ ning neid Judalist ka nutwad/ ke temmaga ollid tulnud / siis pöris temma Meel Waimus/ ning jäi kurwaks issienneses.

34. Ja ütlis: Kuhho ollete teie temma pannud? Nemmad ütlid temmale: Issand/ tulle ning wata.

35. Ning JEsus nuttis.

36. Siis ütlid Judalisſed: Waat/ kui wägga temma tedda on armastanud.

37. Agga monningad nende säast ütlid: Eks/ sesinnane ke selle Pimneda Silmad on lahti awwanud/ woinud tehha/ et sesinnane ep olleks surnud?

38. Siis pöris JEsusse Meel ta issienneses/ ning tulli Haua jure;

Agga sääl olli üks suur Hand / ning Kiwwi sälle pääle pandud.

39. JEsus ütlis: Tõstke Kiwwi ärra. Siis ütlis Marta selle Surnu Õdde: Issand / temma haiseb jo / sest temma on jo nelli Päwa Hauas olnud.

40. JEsus ütlis temmale: Eks minna olle sulle üttelnud: Kui sinna ussuksid / saaksid sinna Jummala Auo nähha?

41. Siis tõstsid nemmad sedda Kiwwa ärra / kuhna al se Surnud olli; Agga JEsus tõstis omma Silmad ülles / ning ütlis: Minna tännan sind Issa / et sinna mind olled kuulnud.

42. Ja minna tään / et sinna mind ikka kuled; Agga se Rahwa pärrast / mis siin ümber seisab / rägin minna / et nemmad uskwad / et sinna mind olled läkkitanud.

43. Kui temma sedda sai üttelnud / siis kissendas temma sure Hälega: Laatsarus tulle wälja.

44. Ja se surnud tulli wälsa / Jalust ning Käsist Rättedega mässitud / ning temma Silmad ollid Hee-Rättikoga ümbermässitud. JEsus ütleb neile: Päästke temma lahti / ning laske temma minna.

45. Siis usksid paljo Judalist temma sisse / ke Maria jure ollid tulnud / ning nähnud / mis JEsus olli teinud.

46. Agga neist läksid monningad Wariseride jure ning ütlid neile / mis JEsus olli teinud.

47. Siis koggusid üllemad-Preestrid ning Wariserid suurt (Kirko) Kohhut kokko / ja ütlid: Mis teme meie? Sesinnane Innimenne teeb paljo Innimeggid.

48. Kui meie tedda ninda jättame / siis uskwad keik temma sisse / siis tullewad Romalised / ning wotwad meie käest Ma ning Rahwast.

49. Agga üks nende sääs / Kaiwas / kesel Aastal üllemb Preester olli / üttel nende wasto: Teie ei tää ühtegit.

50. Egga mõtle mitte järrele / et meil parramb on / et üks Innimenne surreb Rahwa eest / et ep keik Rahwas hukka ei sa.

51. Agga sedda räginud temma mitte issiennesest; waid / et temma sel Aastal üllemb Preester olli / siis kulutas temma enne / et JEsus piddi surrema Rahwa eest.

52. Ning mitte (sesinnase) Rahwa eest ükspäines / waid et temma neid laiale pillatud Jummala Lapsi piddi ühtekokko kogguma.

53. Sest Päwast piddasid nemmad keik hopis Nou / et nemmad tedda piddid ärratapma.

54. Siis ei käinud JEsus ennamb mitte awwalikkult Judaliste sägs / waid läks säält ärra ühhe Male Körwe liggi / ühhe Linna / mis kutsutak-

se

39

40

41 |kur
|ad

42

43

44 |Surno Mähumidega mähhi-
|iggi |hh

45

46

47

48
|rahwas

49

50

51

52 Fr. zusammen sammelte in eins

53

54.

55 | Pasa

56 | Liis otsisid

57. | need

1. | olli olnud

2.

3 | wägga | Lahi | tar
| selle Lahi

4.

5.

6.

7.

8.

9

10

11.

12.

13

se Ewraimiks / ning ellas sääl omma Jüngridega.

55. Agga nende Judaliste Lihhawotme Pühha olli liggi / ning paljo läksid sest Maast Jerusalemma / enne Lihhawotme Pühha / et nemmad ennast piddid puhhastama.

56. Ja küsisid JESust ning räkisid teine teisega Jummala Koijas seistes: Mis arwate teie / et temma ei tulle Pühhiks?

57. Sest üllemad Preestrid ning Wariserid ollid käsknud / et se / ke peaks täädma / kus temma piddi olema / piddi täda andma / et nemmad tedda woiksid kinni wotta.

Se XII. Pätük.

1. Agga kuus Päwa enne Paasa tulli JEsus Petania / kus Surnud Laatsarus olli / kedda temma surnust olli ülles ärratanud.

2. Sääl teggid nemmad temmale nüüd Ohto-sömaja / ning Martal olli se jures teggemisi; Agga Laatsarus olli üks neist / ke temmaga Laual istsid.

3. Siis wottis Maria ühhe Naila selget ning kallist Nardi Olli / ning woidis JEsusse Jalga / ning kuiwis temma Jalgo omma Juukstega / agga se Kodda sai täis Olli Haiso.

4. Siis üks tenima Jüngridest Judas Simona (Poeg) Iskariot / ke tedda pärrast pettisel kombel ärraandis:

5. Mispärrast ei olle se Olli mitte ärramüdud kolme saa Krossi eest / ning Waestele antud?

6. Agga sedda ütlis temma mitte / et temma Waeste eest Murret kandis / waid et temma Warras olli / ning temma kääs Kukkur olli / ning kandis / mis sisse pandi.

7. Siis ütlis JEsus: Jätta temma rahhule / sedda on temma hoidnud minno Matmisse Päwaks.

8. Waesed olemad ikka teie jures / agga mind ep olle teil ikka.

9. Siis sai paljo Judaliste Rahwast täda / et temma sääl olli / ning ei tulnud mitte ükspäines JEsusse pärrast sinna / waid et nemmad ka Laatsarust woiksid nähha sada / kelle temma olli Surnust üllesärratanud.

10. Agga Üllemad Preestrid piddasid Nou / et nemmad Laatsarust ka ärratappaksid.

11. Sest temma pärrast läks paljo Judalissi sinna / ning usksid JEsusse sisse.

12. Teisel Päwal / kui paljo Rahwast (mis olli Pühhiks tulnud) kulis / et JEsus Jerusalemma piddi tullema.

13. Wottid nemmad Palmi-Puud Oksi / ja läksid temma wasto / kissen-

dades: Ossanna / kidetud olgo se / ke tulleb Issanda Nimmel / Israeli Kuningas!

14. Agga JEsus leidis ühhe Eesli / ning istus temma päle / ninda kui kirjotud on.

15. Ärrakarda mitte Sioni Tüttar / Ennä! sinno Kuningas tulleb ning istub Eesli Warsa pääl.

16. Agga sedda ei moistnud temma Jüngrid mitte esmalt / waid kui JEsus olli Auo sisse tõstetud / siis tulli nende Mele / et se temmast olli kirjotud / ning et nemmad temmale sedda teinud.

17. Agga se Rahwas / kumb temma jures olli / tunnistas / et temma Laatsarust olli Hauast wälja kutsnud. ning tedda Surnust üllesärratanud.

18. Sepärrast läks ka Rahwas temma wasto / kui nemmad kulid / et temma sedda Imnetähte olli teinud.

19. Agga Wariserid rääksid issikeskis: Eks teie nä / et teie ei woi middakit tehha. Sest waat! (keik) Mailm jookseb temma järrele.

20. Agga monningad Krekaliffed ollid nende sääs / ke ollid tulnud Pühhis Jummalat kummardada.

21. Needsammad tullid Wilippusse jure / ke Petsaidast Kalilea Maalt olli / ning pallusid tedda ning ütlid: Issand meie tahhame JEsust nähha.

22. Wilippus tulleb ning ütleb sedda Andreale / ning Andreas ja Wilippus ütlid jälle JEsusele.

23. Agga JEsus kostis neile ning ütlis: Se Tund on tulnud / et Jnimesse Poeg peab Auo sisse tõstetama.

Ewangelium Lauritsa Päwal.

24. Töest / töest minna ütlen teile: Kui Nisso-Iwwa Ma sisse ei lange / ja ärra ei surre / siis jääb temma paljas Wilja.

25. Ke omma Ello armastab / se kaotab tedda / ja ke omma Ello wihhab sellen Ma-Ilmas / se hoiab sedda iggawesseks Elluks.

26. Kui kegi mind tahhab tenida / se käigo minno järrele / ja kussa minna ollen / sääl peab minno Sullane ka ollema / ning ke mind tenib / sedda tahhab minno Issa auustada.

27. Nüüd on minno Hing kurb / ning mis pean minna ütlema. Issa / päästa mind sest Tunnist! Agga sepärrast ollen minna se Tunni sisse tulnud.

28. Issa / auusta omma Nimmi. Siis tulli Hääl Taewast: Minna ollen (sedda) auustanud / ja tahhan weel auustada.

29. Agga se Rahwas / mis sääl seisis ning kulis / ütlis: Pitkne on mürristnud / agga need teised ütlid: Ingel

on

14 | selga

15 | Emma ~~[illegible]~~ | sällo.

16

17 | hüüdmud

18

19

20

21. | nüüd Rethaida Linnast

22

23

24 | ürsi, agga kui ta surreb ä, sür kannab temma paljo wilja.

25

26

27

28 | ürs
| jälle

29. | sedda

30

31

32

33 |des

34

35

36 |sikr

37 |sad alli teinud nende nähher
|siiski

38

39

40

41

42 |lůk

43

44

45

46

47.

on temmaga räginud.

30. JEsus kostis ning üttel: Se Hääl ep olle mitte minno pärrast sündinud / waid teie pärrast.

31. Nüüd käib kohhus sesinnase Ma-Ilma üle / ning sesinnase Ma-Ilma Wörsti lükkatakse wälja.

32. Ning minna tahhan / kui mind Maast üllestöstetakse / keik minno enese pole tommada.

33. (Agga sedda ütlis temma tähhendama / mis surma temma piddi surrema.)

34. Siis wastas Rahwas temmale: Meie olleme kuulnud Käsust / et Kristus jääb iggawest / kuida ütled sis sinna / et sedda Innimesse Poega peab üllendadama? Kes on sesamma Innimesse Poeg?

35 Siis kostis Jesus neile: Se Walgus on weel ürrikesse Aja teie jures; Käige / senni kui teile se Walgus weel on / et Pimmedus teid kinni ei wotta / ja ke Pimmedusses kõndib / se ei tää / kuhho temma lähhäb.

36. Ussuge Walgusse sisse / senni kui teil Walgus on / et teie Walguse Lapsed sate. Sedda rägis JEsus / ja läks ning peitis ennast nende eest ärra.

37. Ning et temma kül nisuggusid Immetähhed nende ees teggi / siski ei usknud nemmad mitte temma sisse.

38. Et Prohweti Esaia Sanna piddi töeks sama / mis temma ütleb: Issand / kes uskus meie Jutlusid / ning kennele on Issanda Käsiwars ilmunud?

39. Sepärrast ei woinud nemmad uskuda: Sest Esaias ütleb ta:

40. Temma on nende Silmad söggedaks teinud / ning nende Südda med kowwaks / et nemmad Silmadega ei nä / ning Südda mega ei moista / ning ennast ümber ei pöra / ning minna neid terwaks ei te.

41. Sedda ütlis Esaias / kui tema tema Auo näggi / ning temmast rägis.

42. Siski usksid ka paljo neid Ullemid temma sisse; Agga Wariserde pärrast ei tunnistanud nemmad sedda mitte ülles / et neid ei piddand Koggodusest wäljatukatama.

43. Sest nemmad armastasid Auo Innimeste jures ennamb / kui Auo Jummala jures.

44. Agga JEsus kissendas ning ütlis: Ke minno sisse ussub / se ep ussu mitte minno / waid selle sisse / ke mind on läkkitanud.

45. Ning ke mind nääb / se nääb sedda / ke mind on läkkitanud.

46. Minna se Walgus ollen Ma-Ilma tulnud / et ükski / ke minno sisse ussub / Pimmedusse sisse ei jä.

47. Ning kui kegi minno Sanna kuleb / ning ep ussu sedda / selle päle ei moista minna mitte Kohhut / sest minna ep olle tulnud selle Ma-Ilma päle Koh-

Kohhut moistma/ waid ſedda Ma-Ilma önſaks teggema.

48. Ke mind pölgab/ ning ei wotta minno Sanna wasto/ ſel on jo ſe/ ke temma pále Kohhut moistab/ ſe Sanna/ mis minna ollen räginud/ ſe ſamma moistab temma pále wiimſel Päwal.

49. Seſt minna ep olle issienneseſt räginud/ waid ſe Issa/ ke mind on läkkitanud/ ſe on mulle Käſſo-Sanna andnud/ mis minna pean rägima ning ütlema.

50. Ning minna tään/ et temma Käſk on iggawenne Ello. Agga mis minna nüüd rägin/ ſedda rägin minna/ ninda kui ſe Issa mulle on üttelnud.

Se XIII. Pätük.

Ewangel: ſurel Neljapäwal.

1. Agga enne Paasha Pühha/ kui JEſus tädis/ et temma ſiit Ma-Ilmaſt omma Issa jure piddi minnema/ otſe kui temma olli armaſtanud Ommaſſid/ ke Ma-Ilma ſees ollid/ ninda armäſtas temma neid otſani.

2. Ning pärraſt Öhto-Sömaja/ (kui ſe Kurrat olli Juda Simona Poja Iſkarioti Südda meſſe andnud/ et temma piddi pettiſel kombel tedda ärrgandma.

3. (Kui JEſus tädis / et Issa keik temma kätte olli andnud/ ning et temma Jummalaſt olli tulnud / ning Jummala jure läks.)

4. Siis touſis temma Öhto-Sömajaſt ülles/ panni omma Rided mahha/ ning wottis ühhe Pölle ning köitis enneſe ümber.

5. Pärraſt wallas temma Wet Pekki ſiſſe/ ning hakkas Jüngride Jalgo peſſema/ ning ſe Pöllega kuiwatama/ mis temma ümber olli köidetud.

6. Siis tulli temma Simona Peetruſſe jure / ning temma ütlis temma wasto: Iſſand / ſinnaks minno Jalgo peſſed?

7. JEſus koſtis ning üttel temma wasto: Mis minna teen/ ſedda ei tea ſinna nüüd mitte / agga pärraſt pead ſinna ſedda täda ſama.

8. Petrus ütlis temma wasto: Ellades ei pea ſinna minno Jalgo peſſema. JEſus wastas temmale: Kui minna ſind ei peſſe / ſiis ep olle ſul Oſa minnoga.

9. Simon Peetrus üttel temma wasto: Iſſand/ ei mitte ükspäines minno Jalgo/ waid ka Kääd ja Päät.

10. JEſus üttel temmale: Ke peſtud on/ ſel ep olle tarwis muud kui Jalgo peſta / ſeſt temma on koggo-

ne

48

49

50. | sosanna
| sedda

1. | el tenna Tund olli tulund

2 | aeg kä olli

3

4 | clättiko n. siddur

5
| clättiko
| seu

6

7 | sedda

8

9 | kässi n. Sead

10. | kui

11 | kis tedda piddi ärraandma
| mitte

12 | ~~is~~ wotnud, siis

13

14

15 | Märgi

16 | mi teña

17 | teie

18 | waid (sepärrast)

19 | sest Ajast
| saab sündinud

20.

21

22

23

24 | lama

25

26

27

28.

ne puhhas / ning teie ollete puhtad/ agga ei mitte keik.

11. Sest temma tädis kül omma Arraandjat; Sepärrast üttel tenna: Teie ep olle keik puhtad.

12. Kui temma nüüd pende Jalgo sai pesnud/ wottis temma omma Rided /istus jälle mahha / ja ütlis nende wasto: Kas teie teate/ mis minna teile ollen teinud?

13. Teie kutsute mind Öppetajaks ja Issandaks / ning ütlete öiete / sest minna ollen se ka.

14. Kui nüüd minna se Issand ning Öppetaja teie Jalgo ollen pesnud/ siis peate teie ka teine teise Jalgo pessema.

15. Sest ühhe Öppetusse Tähhe ollen minna teile andnud/ et teie ka ninda tete/ kui minna teile ollen teinud.)

16. Töest / töest/ minna ütlen teile: Sullane ep olle mitte suremb omma Issandast / ei ka Apostel suremb kui se / ke tedda on läkkitanud.

17. Kui teie sedda teate / siis ollete önsad/ kui teie sedda tete.

18. Minna ep ütle teist keigist; Minna tean/ kedda minna ollen ärrawallitsenud; Agga et Kirri töcks saaks: ke minnoga Leiba söob/ se tõstab Kando minno wasto ülles.

19. Minna ütlen teile nüüd / enne kui se sünnib / et kui se sünnib / teie ussute / et minna se ollen.

20. Töest/ töest/ minna ütlen teile: Ke eal sedda wasto wottab / kedda minna läkkitan / se wottab mind wasto / agga ke mind wastowottab / se wottab tedda wasto / ke mind on läkkitanud.

21. Kui JEsus sedda üttelnud / sai temma kurwaks Waimus / ning tunnistas ja ütlis: Töest/ töest/ minna ütlen teile / üks teie säast annab mind pettisel tombel ärra.

22. Siis waatsid Jüngrid tessetes teine teise pale / ning ollid kahhewahhel/ kenest temma piddi rägima.

23. Agga üks olli temma Jüngride säast / ke kanal JEsusse Rüppes istus / kedda JEsus armastas.

24. Sellel ning otsis nüüd Simon Peetrus Silma ga / et tenna piddi küsima / kes se piddi ollema / kenest temma rägis.

25. Agga sesamma pöris ennast JEsusse Rinna pole / ning üttel temma wasto: Issand / kes se on?

26. JEsus kostis: Sesamma on se / kennel minna Pallokest sissekastan ja anan. Ning temma kastis Pallokest sisse / ja andis sedda Judale / Simona (Pojale) selle Iskariotile.

27. Ning se Pallokesse järrele läks Sadan temma sisse. Siis ütlis JEsus temma wasto: Mis sa teed / / sedda te ussinast.

28. Agga sedda ei täädnud üksigi

neist/ ke Lauak istsid / mis pärraſt temma ſedda temma waſto útlis.

29. Seſt monningad mötleſid / et Juda käes Kukkur olli / et JEſus temmale úttelnud: Oſta/nuis meile tarwis on Pühhiks / ehk et temma Waeſtele middakit pidi andma.

30. Kui temma nüüd ſedda Pallokeſt ſai wotnud / läks temma ſeddamaid wälja. Ja ſe olli Oſt.

31. Kui temma nüüd olli wäljaläinud / útlis JEſus: Nüüd on ſe Innimeſſe Poeg auuſtud/ ning Jummal on auuſtud temma ſees.

32. On Jummal temma ſees auuſtud / ſiis auuſtab ka Jummal tedda isſienneſes/ ning auuſtab tedda pea.

33. Lapſokeſſed / minna ollen weel úrrikeſſe. Aja teie jures. Teie otſite mind / ning otſe kui minna Judalaſte waſto útlin: Kuhho minna lähhän/ ſinna ei woi teie tulla / ninda útlen minna nüüd ka teile.

34. Uut Käſſu-Sanna annan minna teile / et teie teine teiſt armaſtate/ ninda kui minna teid ollen armaſtanud/ et teie ka teine teiſt armaſtate.

35. Seſtſammaſt tundwad keik / et teie minno Jüngrid ollete / kui teie isſikeſtes teine teiſt armaſtate.

36. Simon Peetrus útlis temma waſto: Iſſand/ kuhho ſa lähhäd: JEſus koſtis temmale: Kuhho minna lähhän / ſinna ei woi ſa nüüd mitte minno järrele tulla/ agga pärraſt tulked ſa minno järrele.

37. Peetrus útlis temma waſto: Iſſand / miks ma nüüd ei woi ſinno järrele tulla? Minna tahhan omma Ello ſinno eeſt jätta.

38. JEſus koſtis temmale: Tahhad ſinna omma Ello minno eeſt jätta? Töeſt/ töeſt/ minna útlen ſulle; Kuk ei laula tänna mitte enne / kui ſinna mind jo kolm korda ſaad ärraſalganud.

Se XIV. Pätük.

Ewangel: Wilippi ning Jakobi Päwal.

1. Ning temma útlis omma Jüngride waſto: Teie Südda ärge heitkge mitte; Kui teie Jummala ſiſſe uſſute / ſiis uſſute teie ka minno ſiſſe.

2. Minno Iſſa Majas on mitto Ello Aſſet. Kui ſe ninda ep olleks / ſiis útleksin minna teile; Minna lähhän teile Aſſet walmiſtama.

3. Ning kui minna lähhän / ning teile Aſſet walmiſtan / tullen minna jälle / ja tahhan teid enneſe jures wotta/ et teie ka ollete / kus minna ollen.

4. Ning teie teate / kuhho minna lähhän / ja Teed teate teie ka.

5. To-

29 |piddi ütlema

30

31

32

33 |rahwa
|oben üttelmud
|mitte

34 |peate
|peate

35

36

|pead sa mo järrel käima.

37 |käia
|Hinge sinno pärrast anda.

38 |Hinge |pärrast |. eest andma

1
= forf. ehmatago |. kohungo

2

3 |saan läinud
|ud

4.

5.

6

7

8

9 | olle mind tunnud
| on nåinud | nåinud

10

11.

12 | ud

13

14

15

16

17

18

19

20

21

5. Tomas ütlis temma wasto: Issand / meie ei tea / kuhho sinna lähhäd. Ning kuida meie woime sedda Teed täda?

6. JEsus ütlis temma wasto: Minna ollen se Te ja Tödde ja Ello; ükſigi ei sa Issa jure / kui minno läbbi.

7. Kui teie mind tunnekſite / siis tunnekſite teie ka minno Issa / ning sest ajast tunnete teie tedda / ning ollete tedda näinud.

8. Wilippus ütlis temmale: Issand / näita meile sedda Issa / siis saab meil sest kül.

9. JEsus ütlis temma wasto: Ni kaua Aega ollen minna teie jures / ning sinna ei tunne mind mitte? Wilippus / ke mind näab / se näab Issa; kuida sinna siis ütled / näita meile Issa?

10. Eks sinna ussu / et minna Issa sees / ja Issa minno sees on? Neid Sanno / kummad minna teile rägin / ei rägi minna mitte isstenneſest; Waid Issa / ke minno sisse jääb / se teeb neid Teggusid.

11. Ussuge mind / et minna Issa sees ollen / ja et Issa minno sees on; Agga kui teie ep ussu / ussuge mind nende Teggude pärrast.

12. Töest / töest / minna ütlen teile: Ke minno sisse ussub / se teeb ka neid Teggusid / mis minna teen / ja teeb weel suremid / kui need on / sest minna lähhän omma Issa jure.

13. Ning mis teie eal pallute minno Nimmel / sedda tahhan minna tehha / et Issa sagg annustud Poja sees.

14. Kui teie middakit minno Nimmel pallute / tahhan minna tehha.)

15. Kui teie mind armastate / siis piddage minno Kässo-Sannad.

16. Ning minna tahhan Issa palluda / ning temma annab teile ühhe teise Römustaja / et temma teie jure iggawest jääb.

17. Se Töe Waim / kedda Mailm ei woi wastowotta / sest temma ei nä tedda mitte / eiga tunne tedda mitte. Agga teie tunnete tedda / sest temma jääb teie jure / ning peab teie sees ollema.

18. Minna ei tahha teid mitte waeseks Lapseks jätta / minna tullen teie jure.

19. Weel on pissud Aega / ning Mailm ei nä mind mitte ennamb / agga teie peate mind näggema; Sest minna ellan / ning teie peate ka ellama.

20. Selsammal Päwal peate teie tundma / et minna omma Issa sees ollen / ning teie minno sees / ning minna teie sees.

21. Kel minno Käsku-Sannad on / ning peab neid / se on sesamma / ke mind armastab; Agga ke mind armastab / tedda armastakse minno Issast / ning minna tahhan tedda armastada / ning ennast temmale tlntotada.

22. Tem-

22. Temma wasto ütlis Judas: (ei mitte se Iskariot) Issand/ mis se on/ et sinna ennast meile tahhad ülnotada/ ning ei mitte Ma-Ilmale?

Ewangel: Nelli-Pühhis es-simessel Pärwal.

23. JEsus wastas ning ütlis temmale: Ke mind armastab/ se peab minno Sanna/ ja minno Issa tahhab tedda armastada/ ja meie tahhame temma jure tulla/ ja Ello Asset temma jures tehha.

24. Ke mind ei armasta/ se ei pea minno Sanno/ ning se Sanna/ mis teie kulete/ ep olle mitte minno/ waid Issa Sanna/ ke mind on läkkitanud.

25. Sedda ollen minna teile räginud/ teie jures olles.

26. Agga se Römustaja se Pühha Waim/ kella minno Issa tahhab läkkitada minno Nimmel/ sesamma peab teid keik öppetama/ ja teie Mele tulletama keik/ mis minna teile ollen üttelnud.

27. Rahho jättan minna teile. Minno Rahho annan minna teile minna ei anna teile mitte ninda/ kui Ma-Ilm annab. Teie Südda ärgo ehmatago/ ning ärra kartko mitte.

28. Teie ollete kuulnud/ et minna teile ollen üttelnud: Minna lähhän ärra/ ja tullen jälle teie jure. Kui teie mind armastaksite/ sis olleksite teie röömsad/ et minna ollen üttelnud: Miña lähhän Issa jure/ sest minno Issa on suremb mind.

29 Ning nüüd ollen minna teile üttelnud/ ennego se sünnib/ et teie ussute/ kui se sünnib.

30. Minna ei sa pärrast sedda paljo teiega rägima; Sest sesinnane Ma-Ilma Wörst tulleb/ ja ei sa middakit minnust.

31. Agga et Ma-Ilm moistaks/ et minna Issa armastan/ ja ninda teen/ kui Issa mind on käsknud; Touske ülles/ ning lähki siit ärra.)

Se XV Pätük.

1. Minna ollen Wina Pu/ ning minno Issa on Wina-Mä Mees.

2. Igga Wina-Pu Oks/ ke minno külges Wilja ei kanna/ sedda kissub temma ärra/ ning igga üht/ ke Wilja kannab/ sedda kassib temma/ et temma ennamb Wilja kannab.

3. Nüüd ollete teie puhtad se Sanna pärrast/ mis minna teile ollen räginud.

4. Jäge minno sisse ning minna teie sisse/ otse kui se Wina-Pu Oks ei woi Wilja kanda isse nesest/ kui temma ei jä Wina-Pu sisse; Ninda ka teie/ kui teie ei jä minno sisse.

5. Min-

22

29

23 |kui regi

30 |the
~~|temme~~

31.

24

25

1

26

2

27 |egga hago arrans:

3

28

4. |külge

5

6

7

8 | paljo
| peate

9

10

11.

12 | sosanna

13 | tema

14 | mane tei

15

16

17

18

19

20 | kui tema

5. Minna ollen Wina Pu / teie Wina-Pu Oksad / ke minno sisse jääb / ning minna temmasisse / se kannab palso Wilja ; Sest minnota ei woi teie ühtekit tehha.

6. Kui kegi minno sisse ei jä / se heidetakse wälja / kui Wina-Pu Oks / ja kuiwab ärra / ja neid koggutakse kokko / ja heidetakse Tulese / ja polletakse ärra.

7. Kui teie minno sisse jäte / ning miño Sañad teie sisse jäwad / siis pallute teie / mis teie eal tahhate / ning se peab teile sündima.

8. Ses on minno Issa auustud / et teie rohkeste Wilja kannate / ning minno Jüngrid sate.

9. Otse kui mind minno Issa on armastanud / ninda ollen minna ka teid armastanud ; Jäge miño Armo sisse.

10. Kui teie minno Kässo-Sannad peate / siis jäte teie minno Armo sisse / ninda kui minna omma Issa Käsku-Sannad ollen piddanud / ning jään temma Armo sisse.

11. Sedda ollen minna teile rägi-nud / et minno Rõõm teie sisse jääks / ja teie Rõõm täielikkuks saaks.

12. Se on minno Käsk minne / et teie teine teist peate armastama / ninda kui minna teid ollen armastanud.

13. Suremat Armo ep olle ühhegil / kui se / et üks omma Ello jättab omma Sõbbrade eest.

14. Teie ollete minno Sõbbrad / kui teie tete / mis minna teile käsklin.

15. Minna ep ütle / teid mitte enamb Sullased ollewa ; Sest Sullane ei tea / mis temma Issand teeb / agga teid ollen minna Sõbbraks kutsnud / et ma keik / mis minna omma Issalt ollen kuulnud / teile ollen tõda andnud.

16. Teie ep olle mitte mind ärrawallitannd / waid minna ollen teid ärrawallitanud / ja ollen teid säädnud / et teie peate minnema / ning suggu kandma / ja et teie suggu jääks / et / mis teie eal minno Issalt pallute minno Nimmel / temma teile annaks.

Ewangelium Simona Päwal.

17. Sedda käsklin minna teile / et teie teine teist armastate.

18. Kui Ma-Ilm teid wihkab / siis tääkke / et temma mind enne teid on wihkanud.

19. Olleksite teie Ma-Ilmast / siis armastaks ka Ma-Ilm Oma ; Agga et teie Ma-Ilmast ep olle / waid minna ollen teid Ma-Ilmast ärrawallitanud ; Sepärrast wihkab teid Ma-Ilm.

20. Möttelge se Sanna pale / mis minna teile ollen üttelnud : Sullane ep olle süremb omma Issandad. Ommad nemmad mind kiusanud / siis kius-

kiusawad neñad teitki; On nemmad minno Sanna piddanud / siis peawad nemmad teiegi (Sanna.)

21. Agga sedda keik tewad nemmad teile minno Nimme pärrast/ et nemmad sedda ei tunne/ ke mind on läkkitanud:)

22. Kui miña mitte ep olleksin tulnud/ ning ep olleksin neile sedda üttelnud/ siis ep olleks neil mitte Patto: Agga nüüd ep olle neil ühtegit Ette-Kostmist omma Pattude eest.

23. Ke mind wihkab/ se wihkab ka minno Issa.

24. Kui minna neid Tegguſid ep olleksin teinud nende sääs/ mis üksigi teine ei teinud/ siis ep olleks neil mitte Patto. Agga nüüd on nemmad sedda näinud/ ning on wihkanud mind/ ja minno Issa.

25. Waid et se Sanna töeks saaks/ mis nende Käſſus on kirjotud: Nemmad on mind ilma-asjata wihkanud.

Ewangel: kuendal Pühha Päwal pärrast Kristusse üllestousmisse-Pühha.

26. Agga kui se Römuſtaja tulleb/ kedda minna teile tahhan läkkitada Issalt/ (Se Töe Waim/ ke Issalt wälja lähhäb) seſamma tunniſtab minnuſt.

27. Ning teie peate ka tunniſtama/ seſt teie ollete Algmisſeſt minno jures olnud.

Se XVI. Pätük.

1. Sedda ollen minna teile rägi-nud/ et teie ennaſt ei pahhanda.

2. Ja neñad sawad teid Koggodusſeſt wäljalükkama. Agga/ Aeg tulleb/ et/ ke teid tappab/ mötleb eñast Jummalale Melehäädteggewa.

3. Ja sedda tewad nemmad teile sepärrast/ et nemmad Issa eiga mind ep olle tunnud.

4. Sedda ollen minna teile rägi-nud/ et/ kui Aeg tulleb/ teie se päle mötlete/ et minna teile sedda ollen üttelnud. Agga sedda ep olle minna Algmisſeſt teile mitte üttelnud/ seſt minna olin teie jures.

Ewangel: näljandal Pühha Päwal parrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

5. Ja nüüd lähhän minna selle jure/ ke mind on läkkitanud/ ning üksigi teie sääst ei küssi mult/ kuhho sa lähhäd.

6. Waid et minna teile sedda ollen üttelnud/ on teie Südda täis Kurwastust sanud.

7. Ag-

27.

21

1

22 | ei woi nemad mitte oma
Patto wabbandada

2 | Koddadest | Tund
| iggaukr
| mi ukke Chwriga

23

3

24

25

4 | Agga | se Aeg

5

26

6.

7. | tulleb
| lestrostja
| saan årralåimud

8
| sedda

9

10 | etgga

11.

12

13 | mitte | etsjad

14.

15

16

17

18

19

20

21. | kurwastust
| tulmud

7. Agga minna ütlen teile Töt: Se on teile hä/ et minna ärralähhän. Sest kui minna ei lähhä/ siis ei tulle Römustaja teie jure. Agga kui minna lähhän/ tahhan minna tedda teie jure läkkitada.

8. Ning kui sesamma saab tulnud/ nomib temma Ma-Ilma Patto pärrast ning Öigusse pärrast/ ja Kohto pärrast.

9. Patto pärrast/ et nemmad minno sisse ei ussu.

10. Öigusse pärrast/ et minna Issa jure lähhän/ ning teie mind ennamb ei nä.

11. Agga Kohto pärrast/ et sesinnase Ma-Ilma Wörsti päle Kohhut on moistetud.

12. Minnul on teile weel paljo ütlemist; Agga teie ei woi sedda nüüd mitte kanda.

13. Agga kui temma se Töe Waim tulleb/ se johhatab teid keige Töe sisse; Sest temma ei rägi issiennesest/ waid mis temma kuleb/ sedda rägib temma/ ja mis tullewa on/ kulutab temma teile.

14. Sesamma auustab mind/ sest minno ommast wottab temma/ ning kulutab teile.

15. Keik mis Issal on/ se on minno/ sepärrast ollen minna üttelnud/ et temma peab minno ommast wotma/ ning teile kulutama.)

Ewangel· kolmandal Pühha Päwal/ pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

16. Ürrikesse Aja pärrast ei nä teie mind mitte/ ning ta ürrikesse Aja pärrast näte teie mind/ sest minna lähhän Issa jure.

17. Siis ütlid monningad temma Jüngride säast issikeskes. Mis se on/ et temma meile ütleb: ürrikesse Aja pärrast ei nä teie mind mitte/ ning ta ürrikesse Aja pärrast/ näte teie mind/ ning et minna Issa jure lähhän?

18. Siis ütlid nemmad: Mis se on/ mis temma ütleb/ ürrikesse Aja pärrast? Meie ei tea mitte/ mis temma rägib.

19. Siis moistis JEsus/ et nemmad temmalt tahtsid küssida/ ja ütlis nende wasto: Sedda küssite teie issikeskes/ et minna ollen üttelnud: ürrikesse Aja pärrast ei nä teie mind mitte/ ning taas ürrikesse Aja pärrast näte teie mind.

20. Töest/ töest minna ütlen teil e Teie peate nutma ja ulluma/ agga Ma-Ilm on römus. Teid peab kurwastama; Agga teie Kurwastus peab Römuks minnema.

21. Ühhel Naesel / kui temma peab Ilmale toma/ on Murre/ sest temma Tund on kä. Agga kui temma saab Lapse sanud/ ei mötle temma en-

ennamb Abhaſtuſe pále Rómo pärraſt / et Innimenne Ilmale on ſündinud.

22. Ning teil on kül nüüd ka Murret / agga minna tahhan teid jälle nähha / ning teie Südda peab römus ollema / ning ükſigi ei pea teie Rómo teilt ärrawotma.

23. Ja ſelſammal Päwal ei küſſi teie mult middakit:)

Ewangelium wiendal Pühha Päwal pärraſt Kriſtuſſe Ülleſtousmiſſe Pühha.

Tõeſt / tõeſt minnä ütlen teile: Mis teie eal Iſſalt minno Nimmel pallute / ſedda annab temma teile.

24. Tänini ep olle teie middakit pallunud minno Nimmel: Palluge / ſiis peate teie wõtma / et teie Rõõm täis olgo.

25. Sedda ollen minnä teile Moiſto-Sannades räginud: Agga Aeg tulleb / et minna Moiſto Sannades ennamb teiega ei rägi / waid kulutan teile awwalikkult minno Iſſaſt.

26. Selſammal Päwal peate teie palluma minno Nimmel / ning minna ei ütle teile nütte / et minna Iſſa teie eeſt tahhan palluda.

27. Seſt Iſſa armaſtab teid iſſi / ſepärraſt / et teie mind ollete armaſtanud / ning uſknud / et minna Jummalaſt ollen wälja läinud.

28. Minna ollen Iſſaſt wälja läinud / ning tulnud Ma-Ilma ſiſſe / ta jättan minna Ma-Ilma mahha / ning lähhän Iſſa jure.

29. Siis ütlid temma Jüngrid temma waſto: waat! nüüd rägid ſinna awwalikkult / ning ei ütle ühtegi Moiſto Sanna.

30. Nüüd teame meie / et ſinna keik Asjad tead / ja ep olle ſulle tarwis / et ſinnult kegi küſſiko. Sepärraſt uſſumme meie / et ſinna Jummalaſt olled wälja-läinud.

31. JEſus koſtis neile: Uſſute teie nüüd?

32. Waat! Timd tulleb / ning on jo nüüd tulnud / et teid ärrapillatakſe / igga üks omma ſiſſe / ning jättate minnd üksi / ja minna ep olle mitte üksi / ſeſt Iſſa on minnoga.

33. Sedda ollen minna teile rägi-nud / et teil minno ſees Rahho olleks. Ma-Ilmas on teil Ahhaſtus; Agga olge julged / minna ollen Ma-Ilma ärrawoitnud.

Se XVII. Pätük.

1. Sedda rägis JEſus / ning tõſtis omma Silmad Taewa pole ning ütlis: Iſſa / ſe Tund on tulnud / auuſta omma Poega / et ka ſe Poeg ſind auuſtaks.

2. Ninda kui ſinna temmale olled Me-

28

22

29 | Tåkhåndamisse

23

30

31

24

32

25 | Tåkhåndamisse Sannade Tåbbi 39
| Tund
| Tåkhåndamisse

26

1

27

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16.

Melewalda andnud keige Lihha ülle/ et temma keigile / kümmad sinna temmale olled andnud / iggawest Ello annaks.

3. Agga se on iggawenne Ello / et nemmad sind / sedda aino tösisit Jummalat / ning kedda sinna olled lähkitanud / JEsust Kristust tundwad.

4. Minna ollen sind auustanud Ma päal: Minna ollen sedda Töt öppetanud/ mis sina mulle olled andnud/ et minna sedda piddin teggema.

5. Ning nüüd auusta sinnd / sinna Issa/ sinno ennese jures/ se Auoga/ mis mul olli sinno jures/ ennego se Ma-Ilm sai.

6. Minna ollen sinno Nimme täda andnud Innimestele/ kümmad sinna mulle Ma-Ilmast olled andnud/ sinno pärralt ollid nemmad / ning sinna olled neid mulle andnud/ ning nemmad on sinno Sanna piddanud.

7. Nüüd täädwad nemmad / et keik / mis sinna mulle olled andnud/ sinnust on.

8. Sest need Sannad / kümmad sinna mulle olled andnud / ollen minna nendele andnud/ ning nemmad on sedda wasto wotnud/ ning töest tundnud/ et minna sinnust ollen wälja läinud/ ning nemmad on uksnud / et sinna mind olled läkkitanud.

9. Minna pallun nende eest; Ma Ilma eest pallun minna mitte / waid nende eest/ kümmad sinna mulle olled andnud / sest nemmad on sinno pärralt.

10. Ja keik mis minno on / on sinno/ ning mis sinno on/ on minno/ ja nende sees ollen minna auustud.

11. Ja minna ep olle eddespiddi ennamb Ma-Ilmas / ning need sinnased on Ma-Ilma sees / ja minna tullen sinno jure. Pühha Issa! pea neid sinno Nimme sees / kümmad sinna mulle olled andnud / et nemmad üks on ninda kui meie.

12. Kui minna nendega ollin Ma-Ilmas / pidda sin minna neid sinno Nimme sees / kümmad sinna mulle olled andnud / neid ollen minna hoidnud/ ning üksigi ep olle neist kaddunud/ kui agga se Kaddumisse Laps/ et Kirri piddi töeks sama.

13. Agga nüüd tullen minna sinno jure / ja rägin sedda Ma-Ilmas / et minno Röom nende sees täielik olleks.

14. Minna ollen neile andnud sinno Sanna/ ning se Ma-Ilm on neid wihkannd; Sest nemmad ep olle mitte Ma-Ilmast/ ninda kui ka minna Ma-Ilmast ei olle.

15. Minna ei pallun mitte / et sinna neid Ma-Ilmast ärrawottad / waid neid se Tiggeda eest hoiad.

16. Nemmad ep olle mitte Ma-

Ilmast / ninda kui ka minna Ma-Ilmast ei olle.

17. Pühhitse neid sinno Tõe sees/ sinno Sanna on se Tõdde.

18. Otse kui sinna mind olled läkkitanud Ma-Ilma sisse/ ninda läkkitan minna neid ka Ma-Ilma sisse.

19. Ning nende eest pühhitsen minna issi ennast / et ka nemmad peawad Tões ollema pühhitsetud.

20. Agga minna palluu mitte ükspeines nende eest / waid ka nende eest/ ke nende Sanna läbbi minno sisse ussuwad.

21. Et nemmad keik üks olleksid/ ninda kui sinna Issa minno sees/ ning minna sinno sees / et ka nemmad meie sees üks olleksid / et Ma-Ilm ussuks/ et sinna mind olled läkkitanud.

22. Ning minna ollen se Auo/ kumma sinna mulle olled andnud / neile andnud/et nemmad üks olleksid/ninda kui meie üks olleme.

23. Minna nende sees/ ja sinna miño sees/ et nemmad tätlikkud olleksid ühhes/ et Ma-Ilm tunneks/ et sina mind olled lähhätanud / ning armastanud neid / ninda kui sinna mind olled armastanud.

24. Issa minna tahhan / et kus minna ollen/ ka nemmad minno jures olleksid / kummad sinna mulle olled andnud/et nemmad minno Auo/ kumma sinna mulle olled andnud/ nääksid; Sest sinna olled mind armastanud enne Ma-Ilma Algmist.

25. Oige Issa! Ma-Ilm ep olle sind mitte tundnud; Agga minna tunnen sind / ning needsinnased ommad tundnud/et sinna mind olled läkkitanud.

26. Ning minna ollen sinno Nimme neile tutwaks teinud / ning tahhan tedda tutwaks tehha. Et se Arm/ kummaga sinna mind olled armastanud / nende sees olleks / ning minna nende sees.

Se XVIII. Pätük.

1. JEsus sedda sai räginud/ läks temma wälja omma Jüngridega /ülle Kidroni Jõe / sääl olli üks Aid / kumma sisse temma läks ning temma Jüngrid.

2. Agga Judas/ke tedda pettisel kombel ärraandis / tädis ka sedda Paika/ sest JEsus tulli sinna saggedaste omma Jüngridega kokko.

3. Kui nüüd Judas ennese jure olli wotnud ühhe Hulga/ja üllema-Preestride ja Wariseride Sullased / tulleb temma sinna Törwa-küünlade/ Lampide ning Söa-Riistadega.

4. Kui nüüd JEsus tädis/ keik mis temmale piddi sündima / läks temma wälja ning ütlis neile: Keddas teie otsite?

5. Nemmad wastasid temmale: JE-

17

18

19

20

21

22

23 /lâkki

24

25

26 /teâda annud
/teada anda
/misga

1
/sinna
ja

2
/olli sinna kokkotulnud.

3 /wâgge ja nende
/Lühhide

4 /nendewasto:

5.

6 | läkſid

7.

8

9.

10

11 | nir

12 | wäggi | lik | rahwa | kimi.

13 | ſeſt

14

15

16 | ſedda wiſi

17

18 | ſojendaſid

19

20 | iſt Paikuſt Inda rahwas

21.

JEsus Naatsarettist. JEsus üttel neile: Minna ollen se. Agga Judas/ ke tedda ärra andis / seisis ka nende sääs.

6 Kui temma nüüd neile üttel: Minna ollen se / taggaaasid nemmad taggasi/ ning langsid mahha.

7. Siis küssis temma taas neilt: Keddas teie otsite? Agga nemmad ütlid: JEsus Naatsarettist.

8. JEsus kostis: Minna ollen teile üttelnud / et minna se ollen. Otsite teie nüüd mind / siis laske neid ärra minna.

9. Et se Sanna piddi töcks sama/ mis temma üttelnud: Minna ep olle neist keddakit ärrakaotanud/ mis sinna mulle olled andnud.

10. Siis olli Simonal Peetrussel Möek/ning temma tombas sedda wälja / ning löi üllema-Preestre Sullasi/ ja raius tema parrama Körwa ärra; Agga se Sullase Nimmi olli Malkus.

11. Siis ütlis JEsus Peetrusse wasto: Pista omma Möeka Tuppe; Eks minna sedda Karrikast peab joma / kumma mulle Issa on andnud?

12. Agga se Hulk / ning se üllemb-Pämees ning Judalitse Sullased wotsid JEsust / ning sidduside tedda kinni.

13. Ning wisid temma essite Hanna jure / se olli Kaiwa äi / ke sel Aastal üllemb-Preester olli.

14. Agga Kaiwas olli se / ke Judalistele olli Nou andnud/ et se piddi hä ollema / et üks Innimenne Rahwa eest piddi hukkatama.

15. Agga Simon Peetrus käis JEsusse järrel / ning üks teine Jünger. Agga sesamma Jünger olli üllema-Preestriga tuttaw/ ning läks JEsusse ga üllema-Preestri Kotta.

16. Agga Peetrus seisis Ukse ees/ siis läks se teine Jünger/ ke üllema-Preestri tuttaw olli / wälja / ning rägis Ukse Hoidjaga / ja wiis Peetrust sisse.

17. Siis ütlis se Tüdruk / ke Ukse Hoidja olli/ Peetrusele: Eks sinna ka olle üks sesinnase Inimesse Jüngride sääst? Temma ütlis: Ei olle mitte.

18. Agga need Sullased ning Ohwad seisid ja ollid sütte-Tuld teinud / et külm olli/ ning paistsid ennast. Agga Peetrus seisis nende sääs ja paistis ennast.

19. Agga Üllem-Preester küssis JEsust temma Jüngride ja temma Öppetusse pärrast.

20. JEsus wastas temmale: Minna ollen julgeste awwalikkult räginud Ma-Ilmale / minna ollen ikka öppetanud Koggodusse ja Jummala Koijas/ kuhho keik Judalissed kokkotullewad / ja sallaja ep olle minna midagakit räginud.

21. Mis sa mult küsid? Küssi neilt/

ke on kuulnud / mis minna neile ollen räginud ; Waat! needsammad teawad / mis minna ollen räginud.

22. Agga kui temma ſedda ütlis / löi üks neist Sullaſist / ke ſääl ſeisid / JEſusſe körwa ära ning ütlis: Nindaks ſinna üllema-Preestrile wastad?

23. JEſus kostis temmale: Kui ma kurjaſte ollen räginud / ſiis tunniſta ſedda kurjaks / agga kui minna öiete (ollen räginud): Mis ſa mind löödſ?

24. (Agga Hannas olli tedda läkkitanud kinniſeotud / üllema-Preeſtri Kaiwa jure)

25. Agga Simon Peetrus ſeisis ja paiſtis ennaſt ; Siis ütlid nemmad temma wasto: Eks ſinna ka ei olle üks temma Jüngride ſäast? Agga temma ſalgas ning ütlis: Minna ei olle.

26. ütleb üks üllema-Preeſtri Sullaſist / ſelle Hoimlane / kelle Körwa Peetrus olli ärrraraionud: Eks minna ſind näinud Aidas temmaga?

27. Siis ſalgas Peetrus jälle / ning ſeddamaid laulis Kuk.

28. Siis wiſid nemmad JEſuſt Kaiwa jureſt Kohto-kotta. Agga ſe olli warra hommiko. Ning nemmad ei läinud iſſi mitte Kohto-kotta / et nemmad ei piddand rojaſeks ſama / waid et nemmad piddid Paaſja ſöma.

29. Siis läks Pilatus nende jure wälja ning ütlis: Mis teil on kaibamiſt ſelle Innimeſſe päle?

30. Nemmad koſtſid ning ütlid temma wasto: Kui ep olleks ſeſinnane üks Kurjateggia / ſiis ep olleks meie tedda ſulle ärraandnud.

31. Siis ütlis Pilatus nendele: Wotke teie tedda / ning moiſtke teña päle Kohhut teie Käſſo mööda; Siis ütlid Judalikſed temma wasto: Meil ep olle Lubba keddakit ärratappa.

32. Et JEſuſſe Sanna piddi töeks ſama / mis temma olli üttelnud / kui temma tähhändas / miſſuggust Surma temma piddi ſurrema.

33. Siis läks Pilatus jälle Kohto-Kotta / ning kutſus JEſuſt ning ütlis temma wasto: Olled ſinna Judaiſte Kunningas?

34. JEſus koſtis: rägid ſinna iſſienneſeſt / woi on ſulle teiſed ſedda minnuſt üttelnud?

35. Pilatus koſtis: ollen minna Judaſtme? Sinno Rahwas ning üllemad Preeſtrid on ſind mulle ärraandnud / mis ſa olled teinud?

36. JEſus koſtis: Minno Riik ep olle mitte ſeſtſinnaſeſt Ma-Ilmaſt; Olleks minno Riik ſeſtſinnaſeſt Ma-Ilmaſt / ſiis tapleksid minno Sullaſed / et mind Judaliſtele ei peaks ärraannetama; Agga nüüd ep olle minno Riik mitte ſiit.

22 Fl. Teenrideſt
|keppiga
|Piddid ſa nenda üllema Preeſtrile
wastama?

23
|ollewad
|hästi

24

25 |ſojendas

26 |neiſt |ker ſelle Suggulane
olli

27

28 |ſaaks

29

30

31 |omma kärſo järrele
|rahwas

32

33
|rahwa

34 |ſedda

35 Meer |ja neid

36 |kuninga –
|kuninga – |kül
|taplekſid
|rahwa kätte ei ſaaks ärra-
antid

37 | ja seur

38 | sir
| rahwa

39 | se Wiir
| rahwa

40

1

2 | need
| pañid ikke purpuri kue tema selga

3

4

5

6

7

8

9

10

11

37. Pilatus ütlis temma wasto: Siis olled sinna omneti Kunningas? JEsus kostis: Sinna ütled / sest minna ollen Kunningas. Minna ollen seks sündinud / ning Ilmale tulnud / et minna Tõele pean Tunnistust andma / igga üks / ke Tõe seest on / se kuleb minno Häle.

38. ütleb Pilatus temmale: Mis on Tõdde? Ning kui temma sedda sai üttelnud / läks temma jälle wälja Judalaste jure / ning ütlis nende wasto: Minna ei leia temmast ühtegit Süüd.

39. Agga teil on üks Komb / et minna teile ühte lahtilassen / Paaska Pühhal. Tahhate teie nüüd / et minna teile Judalaste Kunningast lahti pean laskma?

40. Siis kissendasid nemmad jälle keik ning ütlid: Ei mitte sedda / waid Parrabast / agga Parrabas olli Röwel.

Se XIX. Pätük.

1. Siis wottis Pilatus JEsust ning pekksis tedda Piitsadega

2. Ning Sõdda-Mehhed punnosid Kroni Kibbowitsust / pannid sedda temma Pähha / ja ehhitasid tedda Purpuri Rietele.

3. Ning ütlid: Terre Judalaste Kunningas / ning nemmad löid temma Körwa äre.

4. Siis läks Pilatus jälle wälja / ning ütlis nende wasto: Wata / minna toon tedda teile wälja / et teie peate moistma / et minna temmast ühtegit Süüd ei leia.

5. Ninda tulli JEsus wälja / ja kandis sedda Kibbowitsa-Kroni ja Purpuri Riet / ning (Pilatus) ütlis nende wasto: Ennä Inimest!

6. Kui tedda nüüd Üllemad Preestrid ja Sullased näggid / kissendasid nemmad / ütteldes: Po Risti / po Risti. Pilatus ütlis nende wasto: Wotke teie tedda / ja poge tedda Risti / sest minna ei leia ühtegit Süüd temmast.

7. Judalissed kostsid temmale: Meil on Käsk / ning meie Käsu mõda / peab temma surrema / sest temma on issiennast Jummala Pojaks teinud.

8. Kui nüüd Pilatus sedda Sanna kulis / siis kartis temma weel ennamb.

9. Ning läks jälle Kohto-Kotta / ja ütlis JEsusse wasto: Kust sa olled? Agga JEsus ei andnud temmale Wastust.

10. Siis ütlis Pilatus JEsusse wasto: Eks sinna rägi minnoga? Eks sinna ei tea / et mul Melewald on sind Risti pua / ning Melewald sind lahti lasta.

11. JEsus kostis: Sinnul ep olleks ühtegit Melewalda minno ülle / kui

ſe ſinnule ep olleks üllewelt antud; Sepärraſt on ſellel / ke mind ſulle on ärraandnud/ ſuremb Pat.

12 Seſt Ajaſt otſis Pilatus tedda lahtilaſta. Agga Judaliſſed kiſſendaſid ning ütlid: Kui ſa tedda lahtilaſſed/ ſiis ep olle ſinna Keisri Söbber/ ſeſt ke ennaſt isſi Kunnigaks teeb/ ſe on Keisri waſto.

13. Kui nüüd Pilatus ſedda Sanna kulis/ wiis temma JEſuſt wälja/ ja iſtus Kohto-Järre päle ſinna Paika/ kumb kutſutakſe Kiwwe Pörmanduks/ agga Ebrea Kelel/ Kabbata.

14. Agga ſe olli Paaſja-Walmiſtamiſſe Pääw/ kuendal Tunnil/ ning temma ütlis Judaliſte waſto: Ennä teie Kunnigaſt!

15. Agga nemmad kiſſendaſid: Wi/ wi / po tedda Riſti. Pilatus ütlis nendele: Pean minna teie Kunnigaſt Riſti löma. üllemad-Preeſtrid waſtſid: Meil ep olle Kunningaſt/kui Keiſer.

16. Siis andis temma tedda nende kätte/ et tedda piddi Riſti podama. Agga nemmad wotſid JEſuſt / ning wiſid temma ärra.

17. Ning temma kandis omma Riſti/ ning läks wälja ſinna Paika/ kumb kutſutakſe Pä-Lae Aſſemeks/ ſe kutſutakſe Ebrea Kelel/ Kolgata.

18. Sääl poſid nem̄ad tedda Riſti/ ning kaks teiſi temmaga/ kummagi pole ühhe/agga JEſuſt keſkile.

19. Agga Pilatus kirjotas ühhe Kirja/ning panni ſe Riſti-Ladwa; Agga ſe olli kirjotud: JEſus Naatſarettiſt Judaliſte Kunningas.

20. Sedda Kirja luggis paljo Judaliſſi; Seſt ſe Paik olli liggi Linna/ kuſſa JEſus Riſti podi; Ning ſe olli kirjotud Ebrea/ Kreka ning Laddina Kelel.

21. Siis ütlid Judaliſte üllema-Preeſtrid Pilatuſſe waſto: ärra kirjota mitte / Judaliſte Kunningas / waid et ſeſinnane üttelnud: Minna ollen Judaliſte Kunningas.

22. Pilatus koſtis: Mis ma ollen kirjotanud / ſedda ollen ma kirjotanud.

23. Kui nüüd Södda-Mehhed JEſus ollid Riſti ponud/ wotſid nemmad temma Rided/ (ja teggid nelli Oſſa igga Södda-Mehhele ütli Oſſa) ning ka Kue. Agga ſe Kuub olli ömblemata/ üllewelt läbbi ja läbbi kootud.

24. Siis ütlid nemmad teine teiſe waſto: Ärge jaggagem ſedda mitte/ waid heitkem Liiſko/ kelle pärralt ſe peab ollema/ et ſe Kirri piddi töeks ſama/ ke ütleb: Nemmad on minno Rided isſikeſkes jagganud/ ja ommad minno Kue pärraſt Liiſko heitnud. Sedda nüüd teggid Södda-Mehhed.

25. Agga JEſuſſe Riſti jures ſeiſis tem-

12

|mitte, fest iggaûur

13

|makka
F vid Canst. et Dynâum

14

|rahwa

15

16

17 |mir hûtanse

18

19 |Peâle
|peâle
|rahwa

20 |Peâle | esid
|rahwast

21
|rahwa

|rahwa

22

23 |kui nemadollid Jesust risti pond
|ülleüldse

24 |ris-rugem |löhni
F ratsrugem Pilbastega
F Pilbastega ratsmud

25

26

|wata

27 |wata

28

29 |Wampo
|pistsid Thoppi Otsa

30.

31 |kal
|nemad |Sâre Lund

32

33

34

35 |mir tôshi on

36

37

38 |sama |makkawotta

39

40

temma Emma / ning temma Emma Odde / Maria Kleowa (Naene) ja Maria Magdalena.

26. Kui JEsus nüüd omma Emma näggi / ja sedda Jüngrit sääl jures seiswat / kedda temma armastas / ütlis temma omma Emma wasto: Naene / näts sinno Poega!

27. Pärrast ütlis teña selle Jüngri wasto: Näts / sinno Emma! Ning sest sammast Tunnist wottis se Jünger kedda enese Holeks.

28. Pärrast sedda / kui JEsus tädis / et jo keik olli löppetud / et Kirri piddi töeks sama / ütlis temma: Mul on Janno.

29. Agga sääl olli üks Asti / täis Ättikast. Ning nemmad täitsid ühhe Käsna Ättikaga / ning pannid Isopi sinna ümber / ning piddasid sedda temma Su ette.

30. Kui nüüd JEsus sedda Ättikast sai wotnud / siis ütlis temma: Se on löppetud / ning nörgotas Pääd / ja heitis Hinge.

31. Agga Judalitsed / et need Kähhad Pühhäks Risti päle ei piddand jäma / sest et Walmistamisse Pääw olli (Sest sesamma Pühha Pääw olli suur) / palusid Pilatust / et nende Luid piddi murtama / ja neid mahha woetama.

32. Siis tullid Sõdda-Mehhed / ja murdsid essimesse ja teise Luid / ke ühtlesse temmaga ollid Risti podud.

33. Agga kui nemmad JEsusse jure tullid / ning näggid tedda jubba surnud ollewa / ei murdnud nemmad temma Luid mitte.

34. Waid üks neid Sõdda-Mehhi-awwas Oddaga temma Külge / ja seddamaid tulli Werri ja Wessi wälja.

35. Ning ke sedda on näinud / on sedda tunnistanud / ning temma Tunnistus on tössi. Ning sesamma teab / et temma Tõt rägib / et ka teie peate uskma.

36. Sest se on sündinud / et Kirri piddi töeks sama: Temmale Luudki ei pea murratama.

37. Ning taas ütleb teine Kirri: Nemmad peawad näggema / kelle sisse nemmad on pistnud.

38. Pärrast sedda pallus Pilatust Josep Arimatiast (ke JEsusse Jünger olli / agga sallaja Judalitte Hirmo pärrast) et temma piddi mahhawotma JEsusse Jhho. Ning Pilatus andis temmale Lubba. Siis tulli temma ning wottis JEsusse Jhho mahha.

39. Siis tulli ka Nikodemus (ke enne Öse JEsusse jure olli tulnud) ning töi seggatud Mirrit ja Aloest liggi sadda Naela.

40. Siis wotsid nemmad JEsusse Jhho / ning mähksid selle ümber Lin-

na-

naſed Ried kolli Rohkudega / ninda kui Judalaſte Wiis on mahhamatta.

41. Agga ſääl paikas / kus temma olli Risti ſõdud / olli üks Aid / ning Aida ſees üks uus Haud / kuhho ei olle weel üksigi pandud.

42. Siis pannid nemmad JEſuſt ſinna / Judalaſte Walmiſtamiſſe Päwa pärrast / ſeſt et ſe Haud liggi olli.

Se XX. Pätük.

1. Agga esſimeſſel Näddala Päwal tulleb Maria Magdalena warra Haua jure / kui alles pimme olli / ning näeb Kiwwi Haua eest ärratõſtetud ollewa.

2. Siis jookſeb ning tulleb temma Simona Peetruſſe ning ſe teiſe Jüngri jure / kedda JEſus armaſtas / ning ütleb neile: Nemmad on Iſſandat Haua ſeest ärrawiinud / ning meie ei tää / kuhho nemmad tedda on pannud.

3. Siis läks Peetrus wälja / ning ſe teine Jünger / ning tullid Haua jure.

4. Agga need mollemad jooksid ühtlaſſe / ning ſe teine Jünger jooksis eel uſſinam / kui Peetrus / ning tulli esmalt Haua jure.

5. Ning kummardab ennaſt / ning näeb linnaſed Ried Maas ollewa: Agga temma ei läinud ſiſſe.

6. Siis tulleb Simon Peetrus / ke temma järrel käis / ning läks Haua ſiſſe / ning näeb need linnaſed Ried Maas ollewa.

7. Ning et ſe Higgi-rättik / mis temma Pä päal olli olnud / ep olnud nende linnaſte Riede jures / waid et ſe olli iſſpäines mäſſitud ühhes paikas.

8. Agga ſiis läks ka ſe teine Jünger ſiſſe / ke ennalt olli tulnud Haua jure / ja näggi / ja uſkus.

9. Seſt nemmad ei moiſtnud weel nitte pühha Kirja / et temma piddi ſurnuſt üllestouſma.

10. Siis läkſid need Jüngrid jälle ärra Ommade jure.

11. Agga Maria ſeiſis ning nuttis Haua ees; Agga kui temma nuttis / kummardas temma ennaſt / ning watis Haua ſiſſe.

12. Ja näeb kaks Ingli walge Riedega iſtmas / teiſt Pää / teiſt Jalade aſſemel / kuhho JEſuſſe Ihho olli pandud.

13. Ning nemmad ütlid temmale: Naene / mis ſinna nuttad? temma ütleb neile: Nemmad on miño Iſſandat ärrawiinud / ning minna ei tää / kuhho nemmad tedda on pannud.

14. Ning kui temma ſedda ſai üttelnud / pöris temma ennaſt ümber / ning näeb JEſuſt ſeiſwa / ning ei täädnud / et ſe JEſus olli.

15. JEſus ütlis temmale: Naene / mis nuttad ſinna? Kedda otſid ſinna? temma

rahwalse

41

|sise ep olnud weel ial

42 |rahwa

1

|woetud

2 |teña

3

4 |inne |enne

5 |N. teña nääb kumarkülle
need surno Linnad seal

6

|surno Linnad

7

|surno Linnadega maas

8 |nüüd
|enne

9 |sedda

10

11 |jures-wäljas |külle sinna

12 |otsas |otsas

13

14

15

21 / läkki

16

22

17

23

18

Kristuse Ullertowmisse

| Et tenna olli
| et tenna = sedda olli

24

19

| Kartuse pärrast Juda-Rahwa eest
= [illegible] in ihre Mitte

25

20

26

temma mõtlis / et se piddi Kärner olema / ning ütlis temmale: Issand / kui sinna olled tedda ärrakandnud / siis ütle minnule / kuhho sinna tedda olled pannud / et minna woiksin tedda ärrotada.

16. JEsus ütlis temmale: Maria / Temma pöris ennast ümber / ning ütleb temmale: Rabbuni / se on / Öppetaja.

17. JEsus ütlis temmale: Ärra putu minnuse; Sest minna ep olle weel ülleslãinud omma Issa jure. Agga minne minno Wendade jure / ning ütle neile: Minna lähhän ülles omma Issa ningteie Issa jure / ning minno Jummala / ning teie Jumala jure.

Ewangel: essimessel Pühhal Päwal pärrast Lihhawotme Pühha.

18. Maria Magdalena tulleb / ning kulutab Jüngridele: Minna ollen Issandat nãinud / ning sedda on temma minnule üttelnud.

19. Kui nüüd Öhto-Aeg olli selsammal essimessel Näddala Päwal / ning Uksed lukkus ollid / sääl kus need Jüngrid ühhes kous ollid / sest et nemmad kartsid Judalisse / tulli JEsus / ning seisis kesk nende wahhel / ning ütlis neile: Rahho olgo teile.

20. Ning kui temma sedda sai üttelnud / näitis temma neile Käed ning omma Külge. Siis said need Jüngrid röömsaks / kui nemmad Issandat nãggid.

21. Siis ütlis JEsus jälle neile: Rahho olgo teile / kui se Issa mind on lähhätanud / ninda lähhätan minna ka teid.

22. Ning kui temma sedda sai üttelnud / puhhus temma nenda päle / ning ütlis neile: Wotke pühha Waimo.

23. Kellele Pattud teie andeks annate / neil on need andeks antud: Kellele Pattud teie kinnitate / neil on need kinnitud.

Ewangelium Toma Päwal.

24. Agga Tomas / üks neist kaksteistkümnest / ke nimetakse Kaksik / ei olnud mitte nende jures / kui JEsus tulli.

25. Siis ütlid need teised Jüngrid temmale: Meie olleme Issandat nãinud. Agga temma ütlis neile: Minna ei ussu sedda mitte / enne kui minna nään teña Käes sees Naelade-Assemet / ning pannen oña Sörme Naelade-Asseme sisse / ning pannen omma Kät temma Külje sisse.

26. Agga kahheksa Päwa pärrast ollid need Jüngrid jälle sãlsammas / ning Tomas nendega. Siis tulleb JEsus / kui need Uksed lukkus ollid / ning

ning seisis kesk nende wahhel / ning ütlis: Rahho olgo teile.

27. Pärrast ütleb temma Tomale: Pista omma Sörme seie / ning wata minno Kääd; Ning öienda omma Kät ning panne minno Külje sisse / ning ärra olle uskmatta / waid usklik.

28. Ning Tomas wastas ning ütlis temmale: Minno Issand / ning minno Jummal!

29. JEsus ütlis temmale: Tomas / sinna olled usknud / sest et sinna mind olled näinud; Önsad on need / ke ei nä / ning siiski uskwad.

30. Agga JEsus on muud paljo Immetähta teinud omma Jüngride ees / mis ep olle ülleskirjotud sesinnase Ramato sees.

31. Agga needsinnased on kirjotud / et teie peate uskma / et JEsus on Kristus Jummala Poeg / ning et teie peate uskma ning Ello sama temma Nimmel.

Se XXI Pätük.

1. Pärrast näitis JEsus ennast jälle neile Jüngridele Tiberia Märre ures. Agga temma näitis ennast ninda.

2. Simon Peetrus ning Tomas / ke nimmeta kse Kaksik / ja Natanael / ke olli Kalilea Maalt Kana Linnast pärrit ning Sebedeusse Pojad / ja weel teised kaks temma Jüngrist ollid kous.

3. Simon Peetrus ütleb neile: Minna lähhän Kalla püüdma. Nemmad ütlewad temmale: Meie tulleme ka sinnoga. Nemmad läksid wälja / ning astsid warsi Laewa sisse / ning Ösel ei sanud nemmad ühtekit.

4. Agga JEsus seisis Koido Ajal Ranna äres: Ning need Jüngrid ei täädnud / et se piddi JEsus ollema.

5. Siis ütleb JEsus neile: Lapsed / kas teil ep olle middakit süa? Nemmad kostsid temmale: Ei olle mitte.

6. Agga temma ütlis neile: Heitke Nota wälja Laewa parrama Polele / siis peate teie sama. Nemmad heitsid / ning ei sudand ennamb sedda weddada / sure Kalla Hulga pärrast.

7. Siis ütleb se Jünger / kedda JEsus armastas / Peetrussele: Se on meie Issand. Agga Simon Peetrus / kui temma kulis tedda Issandat ollewa / panni temma Rided ennese ümber (sest temma olli allasti) ning heitis ennast Merrese.

8. Agga need teised Jüngrid tullid Laewaga / (sest nemmad ep olnud kaugel Maalt / waid liggi kaksadda Küünra Maad) ning weddasid Nota.

9. Kui nemmad nüüd said Ma päle astnud / näwad nemmad Söed / ning Kallokest päle pandud ollewa / ning Leiba.

10. JEsus ütleb neile: Toge neist Kal-

3

27 | lâksid | plâle | selsaṅal

28 4 | kui jo walge saṅud, seisis Jesus
Merre âres

29 5 | orested | kôrwast [illegible]

30 6 | leidma

31 7 | kui nuid
| siis | sârki

8 | ârra | kesse
1 | nart | kalladega

9 | seâlt ârratullid Male
2 | seâl ollid kous | Sûtte-tuld seât Maas
| kuks

10.

11 | läänd katki | neid

12 | de F. M. [illegible] [illegible] [illegible]

13

14 | Lubla se olli kolmas kord, ét

15

16 | teña
| sälle

17

| kolmat korda olli uttelnu

18

| pannet wö so ümber ja wüb
sind

19

20 | käiwad
| pole nihhutand

21. | kui | näggi ütles
teña

Kallast/ mis teie nüüd ollete püüdnud.

11. Simon Peetrus läks ning weddas Nota Male/ täis suri Kallo/ sadda ning kolm kuetkümmend; Ning se Noot ei katkend mitte/ et kül ni paljo Kalla ollid.

12. JEsus ütlis neile: Tulge/ wotke Launat. Agga üksigi neist Jüngrist ei julgend temmalt küssida: Kes sinna olled? Sest et nemmad täädsid tedda Issandat ollewa.

13. Agga JEsus tulli ning wottis Leiba/ ning andis neile/ ning Kallo selsammal kombel.

14. Ninda näitis JEsus ennast kolmandal korral omma Jüngridele pärrast sedda/ kui temma olli surnust üllestousnud.

15. Agga kui nemmad said Launat sönud/ ütleb JEsus Simona Petrusse wasto: Simon Jona Poeg/ armastad sinna mind ennamb/ kui needsinnased? Temma ütleb temmale: Ja Issand/ sinna täad/ et minna sind armastan. Temma ütleb temmale: Hoia minno Talled.

16. JEsus ütleb temmale teist korda: Simon Jona Poeg/ armastad sinna mind? Temma ütleb temmale: Ja Issand/ sinna täad/ et minna sind armastan. Temma ütleb temmale: Hoia minno Lambad.

17. JEsus ütleb temmale jälle kolmandal korral: Simon Jona Poeg/ armastad sinna mind? Petrus sai kurwaks/ et temma ütlis temmale kolmandal korral: Armastad sinna mind? Ning ütleb temmale: Issand/ sinna täad keik/ sinna tunned/ et minna sind armastan. JEsus ütleb temmale: hoia minno Lambad.

18. Töest/ töest/ minna ütlen sinnule/ kui sinna noremb ollid/ siis pannid sinna issi Wö Wöle/ ning läksid/ kuhho sinna tahtsid. Agga kui sinna saad wannaks sanud/ siis pead sinna omma Kääd wälja öiendama/ ning teine peab sind siddoma/ ning sinna wima/ kuhho sinna ei tahha.

19. Agga se ütlis temma/ tähhändada/ mesugguse Surmaga temma piddi Jummalat anustama. Ning kui temma sedda sai räginud/ ütleb temma temmale: Käi minno järrele.

Ewangel: Johannese Öppetaja Päwal.

20. Agga Peetrus pöris ennast ümber/ ning näggi sedda Jüngri/ kedda Jesus armastas/ järrele tullewa/ ke ka olli Öhto-Söömajal JEsusse Rinna külge magganud/ ning üttelnud: Issand/ kes on se/ ke sind ärraannab?

21. Sedda sinnast nääb/ Peetrus ning ütleb JEsusse wasto: Issand/ mis sesinnane otsib?

22.

22. JEſus ütleb temmale: Kui minna tahhan/ et temma peab jäma/ kunni minna tullen/ mis ſinna ſeſt holid? Käi ſinna minno järrele.

23. Siis tõſteti Kõnne Wennade ſäas/ et ſeſinnane Jünger ei piddand ſurrema. Ning JEſus ei olle temmale üttelnud/ et temma ei piddand ſurrema/ waid: Kui minna tahhan/ et temma peab jäma/ kunni minna tullen/ mis ſinna ſeſt holid?

24. Seſinnane on ſe Jünger/ ke neiſt ſinnatſiſt Asjuſt tunniſtab/ ja neid on ülleskirjotanud/ ja meie täame/ et temma Tunniſtus on tõſſine.

25. Agga muud paljo on/ mis JEſus on teinud/ kui ſedda keik peaks ülleskirjotadama/ ſiis arwan minna/ et need Ramatud/ mis peaks kirjotadama/ ei mahhuks Ma-Ilma ſiſſe

AMEN.

Johanneſe Ewangeliummi Otſ.

Püh-

22

23 | tousis ûur
| mitte | mud

24
| sedda

25 | weel | muid
| need veia issi ärranis saapsid
üller virjotud, siis arwan mitta,
et sesinane ma-ilm eijonar
need damatud, mis peaks
virjotadama, ärramoi-
ta. Amen.

1 | kirjotanud

2

3 | tössise Märgiga ja näitis ennast
| kunninga-~~rigi~~

4

5

6

7

8 | kui temma teie peale saab
tulnud

Pühha Luka Ewangeliummi teine Osa.

Pühha Apostlide Teggudest.

Se I. Pätük.

Epistel Kristusse Taewaminnemisse Päwal.

Essimest Könnet ollen minna kül teinud / Teowil / keigest sest / mis JEsus hakkas teggema ja öppetama.

2. Se Päwani / mil temma ülleswoeti / kui temma neile Apostlidele (kedda temma olli ärrawallitsenud) Pühha Waimo läbbi sai Kässo andnud.

3. Kennele temma pärrast ommа Kannatamist ennast ellawalt olli näitnud / mitme tugguste Tähtega / ja lasktis ennast neist nähha nellikümmend Päwa / ja rägis Jummala Rigi-Asjo.

4. Ning kui temma neid sai kokko toggonud / käskis temma neid / et nemmad ei piddand Jerusalemmast ärraminnema / waid Issa Tootust ootma / mis teie (ütlis temma) minnust ollete kuulnud.

5. Sest Johannes on kül Wega ristinud / agga teid peab Pühha Waimoga ristitama / ei mitte kaua pärrast neid Päiwi.

6. Siis küssisid temmalt need / ke ollimad kokko tulnud / ja ütlid: Issand / kas sinna sel Ajal jälle üllesehhitad Israeli Rigi?

7. Agga temma ütlis neile: Teile ei sünni Aega ehk Tundi tädа / mis Issand omma Melewallale on pannud.

8. Waid teie peate Pühha Waimo Wägge sama / ke teie päle peab tullema. Ja peate minno Tunnistajad ol-

ollema Jerusalemmas / ja koggone Juda ja Samaria Maal / ja Mailma otsani.

9. Ja kui temma sedda sai üttelnud / siis tösteti temma nende nähhes ülles / ja Pilw wottis tedda nende Silmade eest ärra.

10. Ja kui nemmad Taewa pole waatsid / kui temma ärraläks / waat siis seisid nende jures kaks Meest walge Ridede sees.

11. Need / ke ütlid: Kalilea Ma-Mehhed / mis teie seisate / ja wahhite ülles Taewa? Sesinnane JEsus / ke teilt on ülleswoetud Taewa / peab tullema selsammal Kombel / kui teie ollete tedda näinud Taewa minnewa.)

12. Siis pörid nemmad ümber Jerusalemma pole säält Mäält / mis Olli-Mäeks kutsutakse / mis Jerusalemma liggi ühhe Pühha Päwa Tekäiminne olli.

13. Ja kui nemmad sisse tullid / siis läksid nemmad Üllema-Tuppa / kus kous ollid Peetrus ja Jakobus / Johannes ja Andreas / Wilippus ja Tomas / Partolomeus ja Matteus / Jakob Alweusse (Poeg) ja Simon Selotes / ja Judas Jakobi (Wend).

14. Need keik ollid ühhel Melel ühheskous Palwel ja Pallumissel / Naeste ja Maria JEsusse Emma ja temma Wennadega.

Epistel Maddise Päwal.

15. Ja neil sammal Päiwil tousis Peetrus ülles kesket Jüngride sekka / ja ütlis: (Agga sedda Rahwa Hulka olli Nimmelt ühheskous liggi sadda päle kaks kümmend.)

16 Mehhed / Wennad / se Kirri piddi töeks sama / mis Pühha Waim enne üttelnud Tawida Su läbbi / Judast / ke Johhatajaks sai neile / ke JEsust kinniwotsid.

17. Sest temma olli meie sekka arwatud / ja olli ühhe Ammeti Ossa meiega sanud.

18. Sesamma on nüüd kül saatnud ühhe Pöllo Üllekohtusse Palga eest / agga temma on ülle Kaela mahhakukkunud / ja keskilt löhki läinud / ja keik temma Sissekond on wälja puistetud.

19. Ja se on täda sanud keigile / ke Jerusalemmas ellawad / ninda et sesamma Pöld nende omma Kelel kutsutakse Akeldamaks / se on Werre Pöld.

20. Sest Laulo-Ramatus on kirjotud: Temma Kodda sago tühjaks / ja ärya olgo sedda / ke temma sees ellago / ja teine sago temma Piiskopi Ammetit.

21. Siis peab üks neist Mehhest (ke meie jures on olnud keige se Aja) mil Issand JEsus meie säas sisse ja wälja läinud /

22.

9

10

11 (teie jaresst)

12

13

(se Wihhastaja

14 (ühhes Meles allati ühhes kous
Palwes ja Pallumisses

προσκαρτηρουντες anhaltend mit aller
macht u. Lust.

15

(waimo

16

17 (sesinatse

18

19 F τη ιδια διαλεκτω ingr.
nonde nende kele t Murre sänele

20

21.

22

23 | seisatatud

24 | ūur

25 | Et tem̄a

26

1.

2 | kohhi | keige se koia

3. | Ja neist nähti kui lõhhatud
Culle=kelad

4
| selgeste ulles

5

6 | kohhi semine

7
| ma mehed

8

9 | rahwas

10 | digi sees | kaudo
| rahwas n-kis Juda-rahwa usso
wastowotnud

11 | kreta ja Arabia rahwas
F Vielleicht aus Murre wie v. 6 et 8.

12

22. Ja hakkanud Johannese Risimissest se Päwa sadik/ mil temma meilt on ülleswoetud) tem̃a ülles tousmisse Tunnistajaks meiega sama.

23. Ja nemmad säädsid kaks ette/ Josepi/ kedda kutsutakse Parsabaks/ Liignimmelt Justus/ ja Mattiast.

24 Ja nemmad piddasid Palwet/ ja ütlid: Sinna Issand/ keige Süddame Tundja! näita ülles ühte neist kahhest/ kedda sinna olled ärrawallitsenud/

25. Se Tenistusse ja Apostlide Ammeti-Ossa wotta/ kellest Judas on ärratagganud/et temma omma Paika lähheks.

26. Ja nemmad heitsid Liisko nende pärrast/ ja Liist langis Mattiase päle/ ja temma arwati nende ühheteistkümne Apostlide sekka.

Se II. Pätük.

Epistel Nelli Pühhi essimessel Päwal.

1. Ning kui Nelli-Pühhi Pääw kätte sai/ siis ollid nemmad keik ühhel Melel ühhes.

2. Ja Taewast sündis äkkiselt üks Mürriseminne/ otsego kange Tuul olleks puhhunud/ ja täitis sedda koggona Kodda/kus nemmad istusid.

3. Ja nende Keled nähti neil löhki ollewa/ otsego tullised/ja temma laskis ennast igga ühhe päle nende säast

4. Ja nemmad said keik täis Pühha Waimo/ ja hakkasid rägima teisi Keledega/ ninda kui se Waim neile andis rägida.

5. Agga Jerusalemmas ollid Judalissed ellamas/Jummala kartlikkud Mehhed/ keiksuggu Rahwast/ mis Taewa al on.

6. Kui nüüd sesinnane Hääl sündis/ tulli se Hulk kokko/ ja ehmatasid ärra/ sest igga üks kulis neid omma Kelel rägiwa.

7. Agga nemmad ehmatasid keik ärra/ja pannid immeks/ ja ütlid teine teisele: Waat/ eks needsinnased keik/ ke rägiwad/ Kalilealissed olle?

8. Kuida siis meie igga üks omma Keelt kuleme/ me sees meie olleme sündinud.

9. Partilissed/ja Medilissed/ja Elamitilissed/ja ke meie ellame Mesopotamia/ Juda/ja Kappadootsia/ Pontusse ja Asia-Maal.

10. Wrigia/ Pamwilia/ Egiptusse ja Libia Rajal Kirene liggi/ ja wörad Romalissed/ja Indaliste kissu wotjad/ Krekalissed/ ja Arabilissed.

11. Meie kuleme neid rägiwa meie omma Kelel Jummala suri Teggusid.

12. Agga nemmad ehmatasid keik ärra/ ja ollid otsego kahhe pääl; ja üt-

ütlid teine teisele: Mis sest tahhab sada?

13. Agga teised pannid sedda Naeruks ja ütlid: Nemmad on täis maguſat Wina.

14 Agga Peetrus seisis nende ühhe teist kümnega / tõstis omma Hääle / ja rägis nendele: Juda Mehhed / ja keik ke teie Jerusalemmas ellate / seolgo teile täda / ja pange minno Sanna tähhele.

15. Sest needsinnased ep olle mitte joobnud / ninda kui teie mõtlete / sest se on se kolmas Päwa-Tund.

16. Waid se on / mis Prohweti Joel läbbi on ette ütteland:

17. Ja wiimsil Päiwil peab sündima (ütleb Jummal): Minna tahhan omma Waimust wälja wallada keige Lihha päle / ja teie Pojad / ja teie Tüttred peawad Prohwetide Õppetussed kulutama / ja teie nored Mehhed peawad Näggo näggema / ja teie Wannamad peawad Unnenäggema.

18. Ja minno Sullaste / ja minno Ümmardajade päle tahhan minna neil sammal Päiwil minno Waimust wälja wallada / ja nemmad peawad Prohweti Õppetussed kulutama.

19. Ja minna tahhan Immet tehha üllewel Taewas / ja Tähtesid al Ma päal / Werd ja Tuld / ja Suitsu-Auro.

20. Päiwlik peab pimmedaks / ja Ku Werreks minnema / ennego se suur ja kaklik Aud-Issanda Pääw tulleb.

21. Ja peab sündima / et igga üks ke Issanda Nimme Appi hüab / peab önsaks sama.

22. Israeli Mehhed / kuulge neid sinnasid Sanno: JEsust Naatsaretist Jummalast teie saate ülles näidetud Meest Wäe / Imme ja Tähtega / mis Jummal temma läbbi teie sees teggi / ninda kui teie issigi täate.)

23. Sedda samma / kui temma Jummala säetto Nono ja Ennetäädmisse läbbi olli ärraannetud / ollete teie wotnud Ülle kohtuste Kätte läbbi ja Naeldega kinni lönud / ja ärratapnud.

24. Kedda Jummal on ülles ärratanud / kui temma tedda sai päästnud Surma Walluse / sepärrast ei wotnud se mitte olla / et tedda piddi temmast kinni peetama.

25. Sest Dawid ütleb temmast: Minna ollen Issandat ikka minno ette säädnud / sest temma on minno parramal Kääl / et minna ei peaks köikoma.

26. Sepärrast on minno Südda römus / ja minno Keel römustelleb / sest peab ka minno Lihha hingama Lotusses.

27. Sest et sinna ei jätta minno Hinge mitte Handa / egga salli / et sinno Pühha peab Ärramäddanemist nägema.

28.

113

114

115

16

17 | [illegible] Näggusid
| ne Näggusid

18 | [illegible]

119

20

21

22 | aarwalikkuks tehtud
| teggude

23

24

25

26 | on wägga rõnuw, ning
| peab

27

28

29 | Serse

30

31

32

33 il Mo. 11.23 el Cuo. 10, 15. ütteltam

34

35

36

37 + | nōne: süs nende süddant kihwatati

38

39

40

41

42

43

44.

28 Sinna olled mulle tåda andnud Ello-Teed / sinna tåidad mind Römoga sinno Palle ees.

29. Mehhed/ Wennad/ laske mind julgeste rägida teile sest wanna Issast Tawidast/ tem̃a on surnud ja mahha maetud/ ja temma Haud on meie jures tänna Päwani.

30. Kui temma nüüd Prohwet olli / ja tädis / et Jummal temmale Wandmissega tootanud/ temma Pusa-suggust Kristust ülles ärratada Lihha polest/ et se piddi istuma temma Järre päle.

31. Siis näggi temma enne ärra/ ja rägis Kristusse üllestousmissest / et temma Hing ep olle mitte Hauda jäetud / ja temma Lihha ep olle mitte Mäddänemist näinud.

32. Sedda samma JEsust on Jummal Surmast ärratanud / sest olleme meie keik Tunnistajad.

33 Et temma nüüd Jummala parrama Käe läbbi on üllendud/ ja pühha Waimo Tootust Issalt on sanud/ siis on temma sedda wäljawallanud/ mis teie nüüd näte ja kulete.

34. Sest Tawid ep olle mitte Taewa läinud / agga temma ütleb: Issand on üttelnud minno Issandale: Istu minno parrama Käle.

35. Kunni minna sinno Waenlased pannen sinno Jalge-Allusseks.

36. Sepärrast olgo nüüd koggona Israeli Koijale öiete tåda/ et Jummal tedda Issandaks ja Kristusseks on teinud/ sedda samma JEsust/ kedda teie ollete Risti ponud.

37. Agga kui nemmad sedda kulid / siis läks se nende Süddame läbbi/ ja ütlid Peetrusse ja teiste Apostlide wasto: Mehhed / Wennad / mis peame meie teggema?

38. Agga Peetrus ütlis neile: Pöörge Pattust / ja igga üks lasko ennast ristida JEsusse Kristusse Nimme päle Pattude Andeks-andmisseks/ ja siis peate teie pühha Waimo Andet sama.

39. Sest teile ja teie Lastele on se Tootus sündinud/ ja keigile/ ke kaugel on/ kedda Jummal meie Issand eal tahhab jure kutsuda.

40. Ka monne mu Sannaga tunnistas temma / ja manitsis/ ja ütlis: Laske ennast aitada sestsinnasest tiggidast Suggust.

41. Ke nüüd hääl Melel temma Sanna wasto wotsid / neid ristiti / ja sel Päwal koggoti jure/ liggi kolm tuhhad Hinge.

42. Agga nemmad jäid kindlaste Apostlide Öppetusse / ja Ossa-samisse / ja Leiwa Murdmisse ja Palwede jure.

43. Agga keige Hingele tulli Hirm päle / ja sündis paljo Immet ja Tähtesid Apostlide läbbi.

44. Agga keik need Usklikkud ollid üh-

ühhes kous / ja keik mis neil olli / sedda jaggasid nemmad teine teisele.

45. Omma Wilja ja Warra müsid nemmad ärra / ja jaggasid neid igga ühhele / sedda möda / kui kellegille tarwis läks.

46. Ja ollid iggapääw ühhel Melel ühhes kous Jummala Koijas / ja murdsid Leiba Kodduſid möda / ja wotsid Roga / Römo ja wagga Südamega /

57. Jummalat kites / ja neil olli Armo keige Rahwa jures. Agga Issand panni iggapääw selle Koggoduſſe jure neid / ke önsaks said.

Se III. Pätük

1. Agga Peetrus ja Johannes läksid ühtlaise Jummala Kotta ühhekſamal Palwe-Tunnil.

2. Ja üks Mees / ke Emma Jhhust jalloto olli / kanti ja pandi igga Päwa Jummala-Koija Ukſe ette / mis Illusaks kutſutakſe / Andeb palluma neilt / ke Jummala Kotta läksid.

3. Seſamma / kui temma näggi Peetrust ja Johannest Jummala Kotta minnemas / pallus temma Andid.

4. Agga Peetrus watis temma pale Johanneſega / ja ütlis: Wata meie pale.

5. Ja temma watis nende pale / ja otis ennast neilt middakit sawa.

6. Agga Peetrus ütlis: Höbbedat ja Kulda ep olle mul mitte / agga mis mul on / sedda annan minna sulle JEſuſſe Kristuſſe Nimmel / ke Naatsarettist on / touse ülles ja kõndi.

7. Ja temma hakkas temma parrama Kätte kinni / ja aitas tedda ülles. Ja sedda maid jäid temma Jallad ja Tallad kindlaks.

8. Ning tema kargas ülles ja seisis / ja käis / ja läks nendega Jummala Kotta / kõndides ja karrates / ja Jummalat kites.

9. Ja keik Rahwas näggi tedda kõndiwa / ja Jummalat kiitwa.

10. Nemmad tundsid tedda ka / et temma seſammane olli / ke olli istunud Andes pärrast Jummala Koija illusa Ukſe ees / ja immetellid sedda wägga / ja ehmatasid selle pärrast / mis temmal olli sündinud.

11. Agga kui se Jalloto / ke terweks olli ſanud / Peetrust ja Johannest takka hoidis / jooksis keik Rahwas nende jure sinna Paika / mis Salomoni Paikaks kutſutakſe / ja immetellid wägga.

12 Agga kui Peetrus sedda näggi / kostis temma Rahwale: Israeli Mehhed / mis teie sedda immeks pannete? Ehk mis teie meid wahhite / otsego ollekſime meie omma Wäe ehk Jumma.

45

46 | õmsa

47. | ta rüitsid

1

2

3 | et ne~~ma~~ piddid

4 | ûksi Silini

5 | et te~~m~~a | piddi sama

6

7

8 | rõndis

9

10 | Verjamisse | ne~~m~~ad pan~~n~~id | i~~m~~ens

11 | wõlwitud Honeks hü | pan~~n~~id sedda

12 | ûksi Silini meie peäle watate

13

14

15

16

17

18

19 | Parrandage ettaff Pattuff

20

21

22

23

24

25 | Seemner

26

mala Kartusse läbbi seddasinnast käima saatnud.

13. Abrahami ja Isaaki ja Jakobi Jummal/ meie Wannamade Jummal on omma Last JEsust auustanud/kedda teie ollete ärraandnud ja ärrasalganud Pilatusse ees/ kui temma Kohto moistis/ kedda lahti lasta.

14. Agga teie salgasite sedda Pühha ja Oigedat ärra/ ja pallusite ennesele sedda Meest/ ke Tappia olli/ kinkida.

15. Agga Ello-wörsti ollete teie ärratapnud/ kedda Jum̃al on surnust ülles ärratanud/ se päle olleme meie Tunnistajad.

16. Ja Ussu läbbi temma Nimme sisse on temma sesinnase päle / kedda teie näte ja tunnete / omma Nimme kinnitanud / ja se Usk temma läbbi on sellele Terwist andnud/ teie keigide Silma nähhes.

17. Ja nüüd/ Wennad/ tään minna/ et teie sedda ollete teinud Rummalusse läbbi/ninda kui teie üllemadke.

18. Agga Jummal / mis temma keigi omma Prohwetide läbbi on enne kulutanud / et Kristus piddi kannatama / on sedda ninda töeks teinud.

19. Sepärrast kahhetsege nüüd Pitto / ning pöörge ümber / et teie Pa[illegible]ud woiksid saa ärrakustutud/ kui need Pahhutamisse Ajad sawad tulnud Issanda Pallest

20. Ning kui temma saab läkkitanud JEsust Kristust / ke teile enne on kulutud.

21. Ke sedda Taewast peab ennesele wotma / se Ajani / mil keik peab jälle [illegible]ama / mis Jummal on räginud/ keige omma pühha Prohwetide Su läbbi/ Ma-Ilma Algmissest.

22. Sest Moses on Wannamille üttelnud: ühhe Prohweti tahhab teile Issand teie Jummal ärratada teie Wennade sääst/ ninda kui mind/ tedda peate teie kuulma keigis/ mis temma ütleb.

23. Ja peab sündima / et igga Hing / ke seddasamma Prohwetit ei kule / peab ärrakitkotatama Rahwa sääst.

24. Ja keik Prohwetid Samuelist sadik / ja pärrast / ni mitto kui neid on räginud/ need on neidsinnasid Päiwi enne kulutanud.

25. Teie ollete nende Prohwetide ja (Armo) Sädusse Lapsed/mis Jummal on säädnud teie Wannamadega/ kui temma Abrahamile ütlis: Ja sinno Suggust peawad önnistadama keik Rahwa - suggu Ma pääl.

26. Teile on Jummal essiti omma Poega JEsust üllesärratanud / ja on tedda teie jure läkkitanud/teid önnisstada/ninda et igga üks ennast peab ümberpöörma omma Kurjussest.

Se IV. Pätük.

1. Agga kui nemmad Rahwa wasto räägsid/ tullid Preestrid/ ja Jummala Koija üllemb/ ja Sadduserid nende jure.

2. Ja nende Meel olli kurri/ et nemmad Rahwast öppetasid/ ja kulutasid JEsusse üllestousmist Surnust.

3. Ja hakkasid neist kinni/ ja pannid nemmad Wangi hoomseks/ sest se olli jubba Öhto.

4. Agga paljo neid/ ke seddasamma kuulsid/ uskusid. Ja nende Meeste Arro olli liggi wiis tuhhad.

5. Agga teisel Päwal sündis/ et nende üllemad/ ja Wannamad/ ja Kirjatundjad Jerusalemmas kokko tullid.

6. Ja Hannas se üllemb Preester/ ja Kaiwas/ ja Johannes/ ja Aleksander/ ja mitto/ kui üllema Preestri Suggu olli.

7. Ning nemmad säädsid neid keskel ja küssisid neilt: Missugusest Wääst/ ehk kelle Nimmel ollete teie sedda teinud?

8. Siis ütlis Peetrus täis pühha Waimo nende wasto: Rahwa üllemad/ ja Israeli Wannamad/

9. Kui meilt tänna Pääw küssitakse se Häteggemisse pärrast/ mis selle wiggase Innimessele on sündinud/ me läbbi temma on terweks sanud?

10. Siis olgo teile keigile ja keige Israeli Rahwale täda/ et JEsusse Kristusse Nimmel Naatsarettist/ kedda teie ollete Risti ponud/ kedda Jummal Surmast on üllesärratanud/ selle samma läbbi seisab sesinnane siin teie ees terwe.

11. Sesinnane on se Kiwwi/ mis teist Koija-Ehhitajist on ärraheidetud/ ke Nurka-kiwwiks on sanud.

12. Ja ühhegi mu sees ep olle Önnistust. Sest ühtegid muud Nimmet ep olle ka Taewa al Innimestele annetud/ kelles meie peame önsaks sama.

13. Agga kui nemmad Peetrusse ja Johannese julgust näggid/ ja täädsid neid kirjatundmatta ja öppetamatta Mehhed olleda/ immetellid nemmad/ ja tundsid neid/ et nemmad ollid JEsussega olnud.

14. Agga kui nemmad sedda Innimest/ ke terweks olli sanud/ nende jures näggid seiswa/ siis ep olnud neil middakid Wastoräakmist.

15. Agga nemmad käsksid neid wälja minna surest Kohtust/ ja piddasid issikeskes Nou ja ütlid:

16. Mis peame meie nende Innimestega teggema? Sest se nende läbbi sündinud Immetäht on täda/ a awwalik keigil/ ke Jerusalemmas ellawad/ ja meie ei woi seddamitte salgada.

17. Ag-

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11 | põlgtud NB al. ff kui kolbmata ärrahendetud

12

| kenne läbbi

13 | teada sãid
| et nennad
| pannid
| sinnekr

14 | se warto

15

16 | se teadaw mitte läht on nende läbbi sündimud, n. on kül kulus l. aw walik keikile

17

18 | paigattui

19

20

21

22

23

24.

25

26

27

28

29

30

31

32

17. Agga et se ennamb ei sa Rahwa sekka laotud / siis ehwerdagem neid kowwaste / et nemmad ei pea ennamb rägima ühhegi Inninesselle selle Nimmel.

18. Ja nemmad kutsusid neid / ja annid neile täda / et nemmad ei piddand milgi kombel rägima / egga öppetama JEsusse Nimmel.

19. Agga Peetrus ja Johannes kostsid neile / ja ütlid: Kas se öige on Jummala ees / teid ennamb kuulda / kui Jummalat? Moistke issi.

20. Sest meie ei woi sedda mitte rägimatta jätta / mis meie olleme nähnud ja kuulnud.

21. Agga nemmad ähwerdasid neid / ja laksid nemmad lahti / ja ep leidnud middakit / mispärrast nemmad neid piddid nuhtlema / Rahwa pärrast / sest nemmad kiitsid keik Jummalat se eest / mis olli sündinud.

22. Sest se Innimenne olli jubba ennamb kui nellikümnend Aastawanna / kellel sesamma Terwise Imme täht olli sündinud.

23. Agga kui nemmad lahti said / tulsid nemmad Ommade jure / ning kulutasid / mis need Ülllemad-Preestrid ning Wannemad neile ollid üttelnud.

24. Kui need sedda kuulsid / töstsid nemmad ühhemeelitste omma Häle Jummala pole / ning ütlid: Issand / sinna olled se Jummal / ke on teinud / Taewa Ma ning Merre / ning keik / mis nende sees on.

25. Sinna olled omma Sullase Tawida Su läbbi üttelnud: Ming pärrast mässawad need Pagganad / ja se Rahwas mötlewad tühja.

26. Need Ma-Kunningad tullewad kokko / ja need Ülllemad koggowad ennast Issanda wasto ning temma Kristusse wasto.

27. Sest Herodes ning ka Pontius Pilatus on Töe polest kokko tulnud Pagganade ning Israeli Rahwaga / sinno pühha Poja JEsusse wasto / kedda sa olled woidnud /

28. Et nemmad piddid teggema sedda / mis sinno Käsi ja Nou olli enne säädnud / et se piddi sündima.

29. Sepärrast wata nüüd Issand nende ähwerdamiste päle / ja anna sinno Sullastele keike Julgussega sinno Sanna rägida.

30. Ja sirrota sinno Kät / et terweks teed / ja Immetegusid ning Tähhed woiksid sündida sinno pühha Poja JEsusse Nimme läbbi.

31. Ning kui nemmad said Palwed piddanud / wärrises se Paik / kus nemmad kous ollid / ning nemmad said keik täis pühha Waimo / ning rägisid Jummala Sanna julgest.

32. Ning selle hulkal / ke olli usklikkuks sanud / olli üks Meel ja Mötte;

Ning ükſigi ei öölnud middakid Warranduſt enneſe omma ollewa / kuid keik olli neil ühte.

33. Ning need Apoſtlid kulutaſid ſure wäega Iſſanda JEſuſſe ülleſtousmiſt / ja ſuur Arm olli nende keigide jures.

34. Seſt ükſki Sant ep olnud nende ſäas; Seſt mitto Põllud ehk Koijad Pärris-Iſſandad ollid / need müſid neid / ning töid ärranüüte Asjade hinda /

35. Ja pannid ſedda Apoſtlide Jallade ette; Agga igga ühhe kätte jaeti / ſedda möda / kui iggaühhele tarwis olli.

36. Agga Joſes / ke neiſt Apoſtlideſt Ltignimmelt kutſuti Parnabaks (ſe on ärraſelletud / Römuſtamiſſe Poeg) olli üks Lewiit / ja Küüpri Sareſt pärrit.

37. Temmal olli Põld / ning temma müüs ſedda ärra / ja töi Rahha ja panni ſedda Apoſtlide Jallade ette.

Se V. Pätük.

1. Agga üks Mees Nimmega Ananias olli omma Näese Sawiraga Põldo münud /

2. Ning muiſt hinda ärraſalganud omma Näese tädes; Ning muiſt töi temma / ja panni Apoſtlide Jallade ette.

3. Agga Peetrus ütlis: Ananias / mingpärraſt on Saban ſinno Südda täitnud / et ſinna pühhale Waimule walleſ rägid / ning muiſt Põllo hinda ärrapeitad /

4. Eks ſa woinud ſedda enneſele piddada / kui ſe ſinnul olli / ning kui ſe ſai müdud / ſiis olli ſe jo ſinno Kääs; Mikspärraſt olled ſinna ſedda Asja ettewotnud ommas ſüddames; Sinna ei olle walletellenud Innimeſtele waid Jummalal.

5. Kui nüüd Ananias need Sannad kulis / langis temma mahha / ning heitis Hinge; Ning ſuur Kartus ſai keigide päle / ke ſedda kulid.

6. Agga need nored Mehhed touſid ülles / wotſid ja kandſid tedda wälja / ja matſid tedda mahha.

7. Ning ſe ſündis liggi kolm Tundi pärraſt / et temma Naene tulli / ning ei täädnud mitte / mis olli ſündinud.

8. Agga Peetrus koſtis temmale: ütle mulle / kas ollete teie ſedda Põlpo ni kalliſt ärramüüud? Agga temma ütlis: Ja ni kalliſt.

9. Siis ütlis Peetrus temma wasto: Mingpärraſt on teil üks Nou olnud Iſſanda Waimo kiuſada / waat / nende Jallad / ke ſinno Mehhe on matnud / on Ukſe ees / ning peawad ſind ka wäljakandma.

10. Siis langis temma warſi temJal-

|el se piddi teīna

33

34 |kellel

35

36

37.

1 |on omad Maad

2

3

4 |so oīna

5

6

7

8 |lo
|selle Hīna eest, jah selle Hīna eest

9

10

19 | Wangitorni

11

20 | Jumala koiar

12 | teggusid

21 NB N. 21 ὑπο το ὀρθρον
honiko warra
| Jumala kotta
| sure | Laste | Wangitorni

13 | ker Jesanda sisse uskid, sai
ikka suremaks

22 | Agga kui | said
| nemad
| Wangitornis | n. tullid

14

29

15 | neid

24 | Jumala koia
| wahhel

16 | ker | ollid

25. | Wangitorni pannud

17

18

Jallade ette mahha / ning heitis hinge. Agga need nöred-Mehhed läksid sisse / ning leidsid tedda surnud / ning kandsid tedda wälja / ning matsid tedda omma Mehhe körwal.

11. Ning suur Kartus sai koggoda Koggoduse päle / ning keigde päle / ke sedda kulid.

12. Agga paljo Immeteggo ning Tähte sündsid Rahwa sääs Apostlide läbbi / ja nemmad ollid keik kous ühhek melel Kirkus Salomoni Paikas.

13. Agga üksti teisist ei julgend nende liggi tulla; Sest Rahwas piddas neid sureks.

14. Agga suremb Hulk Mehhi ning Naesi said usklikuks Issanda sisse /)

15. Ninda et nemmad need Haiged möda Ulitsad kandsid ja pannid Wodide ja Kanide päle / et kui Peetrus piddi tullema / temma Warri agga monningade päle neist piddi warjoma.

16. Agga suur hulk Rahwas tullid ka neist Linnadest / mis ümberkoudo ollid / kokko Jerusalemma / ning töid Haiged / ning rojasist Waimudest Waewatud / ja need keik said terweks.

17. Agga üllemb-Preester tousis ülles / ning keik / ke temmaga ollid / se on Sadduseride Selts / said wägga wihhaseks /

18. Ja wotsid Apostlid kinni / ning wisid neid Allewe-lauta.

19. Agga Issanda Ingel teggi Ösel Allewe-lauta Uksed lahti / wiis neid wälja ning ütlis:

20. Minge / seisge ning rägige Rahwale Kirkus keik Sannad sestsinna-sest Ellust.

21. Kui nemmad nüüd sedda said kuulnud / läksid nemmad Koidiko-Ajal Kirko ning öppetasid: Agga se üllemb-Preester tulli ning need / ke temmaga ollid / ning kutsusid sedda Kohto n. keik Israeli Rahwa Wannemad kokko / ning läkkitasid Allewe-lauta neid toma.

22. Need Sullased agga tullid sinna / ning ei leidnud / neid mitte Allewe-lautas / läksid taggasi ning andsid sedda tädda /

23. ütteldes: Wangitorni leidsime meie kül wäggahästi Lukkus pantud ollewa / ja need hoidjad oues Uksees seiswa; Agga kui meie lahti teggime / ei leidnud meie keddakit mitte säälsees.

24. Kui nüüd üllemb-Preester / ning Kirkopälik ning teised üllemad-Preestrid need Sannomed kulid / ollid nemmad kahhepääl / nende pärrast / mis sest piddi sama.

25. Agga üks Mees tulli sina / ning kulutas neile / ütteldes: Need Mehhed / kedda teie ollete Allewe-lauta heitnud / seiswad Kirkus / n. öppetawad Rahwast

26.

26. Siis läks se Pälik omma sullastega / ning töid neid / agga mitte wäggiselt / sest nemmad kartsid Rahwast / et neid peaks Kiwwidega surnuks wissatama.

27. Agga nemmad töid / ja pannid neid Kohto ees seisma / ning se üllemb-Preester küssis neid / ütteldes:

28. Eks meie olle teid kowwaste käsknud / ei mitte öppetada sellesinnasel Nimmel; Ning waat / teie ollete Jerusalemma Linna omma Öppetussega täitnud / ja tahhate sesinnase Innimesse Werd meie päle sata.

29. Agga Peetrus ning need Apostlid kostsid / ning ütlid: Jummala Sanna peab ennamb kuuldama / kui Innimeste Sanna.

30. Meie Wannamade Jummal on JEsust üllesärratanud / kedda teie ollete Risti ponud / ning tapnud.

31. Sedda on Jumal omma parrama Käe läbbi Wörstiks ning Önnistegiaks tösinud / et temma piddi Israeli Rahwale andma Pattust-pöörmist / ja Pattude Andeksandmist.

32. Ning meie olleme temma Tunnistajad sesinnase Asja päal / ning se pühha Waim ka / kedda Jummal on andnud neile / ke temma Sanna kuulwad.

33. Agga kui nemmad sepda kulid / käis se neide Süddame läbbi / ning piddasid Nou neid tappa.

34. Agga siis tousis ülles üks Wariseer Nimmelt Kamaliel / üks Käsjo-Öppetaja / kedda keik Rahwas suurest piddas / ja käskis Apostlid natoke wälja minna.

35. Ning ütlis nende wasto: Israeli Mehhed / möttelge ööete / mis teie tahhate nende Innimestega tehha.

36. Sest enne neid Päiwi tousis Teidas ülles / ning ütlis ennast uiddakit suurt ollewa / ning temma Seltsi läksid liggi nelli sadda Meest. Se sinnane on tappetud / ning keik / ke temma Sanna kulid / on laiale ning otsa sanud.

37. Pärrast sedda tousis Judas Kalilealane / neil Ülleskirjotamisse Päiwil / ning awwatas paljo Rahwast ennese järrele; Ning temma sai hukka / ning keik / ke temma Sanna kulid / said laiale.

38. Ja nüüd ütlen minna teile: Jätke need Innimessed rahhule / ja laske neid minna; Sest on sesinnane Nou / ja sesinnane Tö Innimesest / siis ei lähhä se mitte korda.

39. On se agga Jummalast / siis ei wöi teie sedda mitte keelda / et ep teid ei leieta kui neid / ke Jummala wasto pannewad.

40. Ning nemmad wotsid temma Sanna; Ning kui nemmad neid Apostlid said kutsunud / peksid nemmad

neid

26

27 | sure

28 | el teie eipea

29

30

31

32

33

34 | ses sures kohhus
| auustas

35

36
| pillatud
| n. raisko läinud

37 | ma meer

38
| tühja

39 | tühjaus tekha

40

neid Witstega / ning keelsid neid JEsusse Nimmel rägimast / ning lassid neid lahti.

41. Agga nemmad läksid Römoga Kohtust ärra / sest et nemmad ollid wäärt olnud / Jesusse Nimme pärrast Teotamist kannatada.

42. Ning nemmad ei jätnud mitte mahha igga Pääw Kirkus ning Koijade sees öppetada / ning JEsusse Kristusse Sanna kulutada.

Se VI. Pätük.

1. Agga neil Päiwil / kui neid Jüngrid paljo said / tousis Krekalisist Nurrisemminne Ebrealiste wasto / et nende Lässede eest ei petud öiget Murret iggapäwase Jao sees.

2. Sepärrast kutsusid need kaksteistkümmend Apostlid ennese jure Jüngride Hulka / ning ütlid: Se ei sunni mitte / et meie Jummala Sanna mahhajättame / ning Toitusse eest murretseme.

3. Sepärrast / Wennad / kulage teie sääst seitse Meest / kel hä Tunnistus on / ke täis pühha Waimo ning Tarkust on / kedda meie woiksime sesinnase Jhho-toitusse Ammeti pále panna.

4. Agga meie tahhame Palwed ja Jummala Sanna Öppetamisse pole kowwaste hoida.

5. Ning sesinnane Könne olli kogo gena Hulga Mele pärrast. Ning nemmad wallitsesid Tehwanust / ke olli Mees täis Usko ning pühha Waimo / ja Wilippust / ja Prokorust / ja Nikanora / ja Timona / ja Parmena / ja Niggolast Antiohkia Linna-Mees / ke olli öige Usso pole pöörnud.

6. Neid pannid nemmad Apostlidecees seisma / ning kui nemmad said Palwed piddanud / pannid nemmad Kääd nende pále.

7. Ning Junnala Sanna sai Woimust; Ning Jüngride Arro kaswas wägga Jerusalemma-Linnas; Ning suur Hulk Öppetajad wotsid öige Usso-Sanna kuulda.

8. Agga Tehwanus täis Usko ning Wägge teggi Jmmetähte / ning surep Jmmetead Rahwa sääs.

9. Siis tousid monningad sest Koggodussest / mis kutsutakse Libertini / Kireni ning Aleksandri Koggodusseks ning monningad Kilikia ning Asia Maalt könnetellid Tehwanussega.

10. Ning ei sanud mitte selle Tarkusse ning se Waimo wasto / kelle läbbitemma rägis.

11. Siis säädsid nemmad kawwalast Mehhi / need ütlid: Meie olleme tedda kuulnud Teotamisse Sanno rägimas Mosese ning Jummala wasto.

12. Ning ajasid Rahwa / ning Wanne-

nemadt / ning Kirjatundjadt pále: Läksid temma pále / kiskusid ning wisid tedda Kohto ette.

13. Ning saatsid sinna Walletunnistusse Mehhi / need útlid: Sesinnane Innimenne ei jätta järrele Teotamisse Sanno rägida sesinnase pühha Paika ning Kässo wasto.

14. Sest meie olleme kuulnud tedda útlema: JEsus Naatsarettist / sesamma saab sesinnase Paika rikkuma / ja muutma need Kombed / mis Moses meile on andnud.

15. Ning keik / ke Kohtus istsid / waatsid temma pále / ning näggid temma Palge otsekui Jngli Palge olewad.

Se VII. Pátük.

1. Ngga se üllemb-Preester útlis: On se ninda?

2. Agga temma útlis: Mehhed / Wennad ning Wannemad / kuulge. Se Auo Jssand näitis ennast meie Jssa Abrahamil / kui ta Mesopotamias olli / enne ko temma Karranis ellas.

3. Ning útlis temma wasto: Minne wälja omma Maast / ja omma Sugguwőssast / ning tulle sinja Male / mis ma sulle tahhan näita.

4. Siis läks temma Kaldea-Maast wälja / ning ellas Karranis. Ning kui temma Jssa sai surnud / satis Jummal tedda säält sele Male / kus teie nüüd ellate.

5. Ning ei andnud temmale selle sees Pärrandust / eiga Sambki Maad. Ning tootas sedda temmale ning temma Suggule pärrast tesma anda Pärrandusseks / kui temmal es olnud Last.

6. Agga Jummal rägis ninda / et temma Suggu piddi ollema Wőras wőra Ma sees / ning sääl saaksid nemmad neid sundima / ning waewama nelli sadda Aasta.

7. Ning sedda Rahwast / kedda nemmad teniwad / tahhan Minna nuhhelda / útlis Jummal; Ning pärrast / sawad nemmad wäljaminnema; ning mind tenima sesinnasel Paigal.

8. Ning andis temmale ümberleikamisse Sädust / ning ninda sünnitas temma Jsakit / ning ümberleikas tedda kahhekssamal Päwal; Ning Jsaak sünnitas Jakobit / ning Jakob need kaksteistküm[illegible]d Pá-wannemad.

9. Ning need Wannemad kaetsesid Joseppit / ning müsid tedda ärra Egipti Male; Ning Jssand olli temmaga.

10. Ja päästis tedda keikest temmast Willetsussest / ja andis temmale Armo ning Tarkust Egipti Kuninga Warao ees / ke tedda panni Pálikkuks

Egip-

13 | seisatasid
| mata

14
| teisiti seädma

15 | waatsid, siis

1

2

3

4

5 | mo
| Leemnele | dd

6 | Leme
| piddid | Orjaiis teggema
| uurjaste

7

8

9

| Jumal

10
| m. temma töstis

11

12 | tema

13

14 | Sir lakkitar | it | keige enese

15

16 | Sikemi Issa Laste kaest

17

18

19 | I nemad piddid omad nored. Lapsed
kirwale saatma

20

21

22 | Sanade n.

23

24 | peastis selle ama, kellele

25

26 | pudis nend leppitada

27

Egipti Ma/ ja omma koggona Koi-
ja pále.

11. Agga kallis Aeg tulli ülle kog-
gona Egipti ja Kanaani Ma/ ja suur
Willetsus/ ja meie Wannamid ep
leidnud mitte Tôitust.

12. Agga Jakob kulis/ et Egipti
Male piddi Wilja ollema/ ja läkki-
tas meie Wannemid wälja esimes-
sel korral.

13. Ja teisel kordal tunti Joseppit
omma Wendast/ ja Warao sai tâda
Joseppi Suggu.

14. Agga Josep laskis tua omma
Issa Jakob/ ja temma koggona Sug-
gu-Wôssa/ wits kahhekssakümme Hin-
ge.

15. Ning Jakob läks alla Egipti
Male/ ja surri/ temma ja meie Wan-
namid.

16. Ja nemmad on ülles widud Si-
kemi/ ja pandud se Hauda/ mis A-
brahami olli ostnud Rahha pärrast
neist Hemori Lapsest Sikemis.

17. Kui nüüd se Tootusse-Aeg liggi
joudis/ mes Jummal sel Abrahamil
olli wandnud/ kaswis se Rahwas
ja siggis paljuks Egipti Male/

18. Senni kui teine Kunningas tul-
li/ ke Joseppist ühtekit ei tâdnud.

19. Sesamma olli kawwal meie
Suggu wasto/ ja teggi kurja meie
Wannamille/ ja satis/ et nende nored
Lapsed ärra heiteti/ et ep nemmad
nitte piddand Ello jure jäma.

20. Sel Ajal sündis Moses/ ja ol-
li üks kaunis Laps Jummala ees/
ja tedda töiteti kolm Kuud omma
Issa Koijas.

21. Kui temma kà olli wäljaheite-
tud/ wottis tedda Waraoni Tüttar
ennesel/ ja kaswatas tedda enneselle
Pojaks.

22. Ning Mosest öppetati keike nen-
de Egipti-Ma Rahwa-Tarkusse sees/
ning teña olli wäggew Teggude sees.

23. Agga kui temma nelli kümmend
Aasta wannaks sai/ tulli teña se Môt-
te/ et temma läks katsma omma
Wennad/ neid Jisraeli Lapsi.

24. Ning kui temma näggi ühti/
kennele üllekohhut tehti/ tulli temma
appi/ ja maksis sedda/ mis temmale
liga tehti/ ja löi se Egipti-Ma-Mees
surnuks.

25. Agga temma môtlis/ et temma
Wennad sedda piddi moistma/ et
Jummal temma Käe läbbi neile tah-
taks Önne anda/ agga nemmad ei
moistnud sedda mitte.

26. Agga teisel Päwal tulli tem-
ma nende jure/ kui nemmad riidle-
sid/ ja sundis neid Rahhule olla ning
ütlis: Mehhed teie ollete Wennad/
miks teie teine teisele liga tete?

27. Ke agga omma Liginesselliga teggi/ toukas tedda ennesest ärra/ ning ütlis: Kes sind meie Ülemaks ning

ning Kohtomoistjaks on tõstnud?

28. Kas sinna ka mind tahhad ärra tappa/ kui sa eile sedda Egipti-Ma-Meest tappsid?

29. Agga Moses pöggenis ärra se Könne pärrast/ ja ellas kui üks Wõras Midiani Ma sees/ säälsammas sündisid temmast kaks Poega.

30. Ning kui nellikümmend Aasta möda said/ näitis ennast temmale Kõrwes/ Sinai-Mä päal/ Issanda Ingel ühhe Tulli-kirre Metsa sees.

31. Kui Moses sedda näggi/ panni temma sedda Näitmist Immeks. Agga kui temma liggi astus watada/ kulis temma Issanda Häle:

32. Minna ollen sinno Wannamade Jummal/ Abrahami Jummal/ ja Isaaki Jummal/ ja Jakobi Jummal. Agga Moses jäi wärrisema/ ning ei julgnud päle watada.

33. Agga Issand ütlis temma wasto: Tomma omma Kingi ärra sinno Jallast/ sest se Paik/ kus sa päle seisad/ on üks pühha Ma.

34. Minna ollen kül näinud omma Rahwa Hädda/ kumb Egipti Maie on/ ja ollen nende Ohkamisse kuulnud/ ja ollen mahhatulnud/ et minna neid ärrapäästan; Siis tulle nüüd/ minna tahhan sind Egipti Male läkkitada.

35. Sedda Mosest/ kedda nemmad ärrasalgnud ning üttelnud: Kes on sind Üllemaks ja Kohto-Issandaks tõstnud/ tedda läkkitas Jummal ühheks üllemaks ning Ärrapäästjaks/ se Jngli Käe läbbi/ ke ennast temmale näitis Metsa sees.

36. Sesamma wiis neid wälja/ ja teggi Immetegguśid ja Tähte Egipti Male/ punnase Märres ja Kõrwes/ nellikümmend Aasta.

37. Se on se Moses/ ke Jisraeli Laste wasto on üttelnud: ühhe Prohwetit tahhab teile Issand teie Jummal sata teie Wennade seest/ ninda kui mind/ tedda peate teie kuulma.

38. Se on/ ke olli Koggodusse sees Kõrwes se Jngliga/ ke temmaga rägis Sina Mä päal/ ja meie Wannemadega. Sesamma sai ellawad Sannad/ mis temma meile piddi andma.

39. Kennel mitte ei tahtnud sanna kulelikkud ollatteie Wannamad/ waid toukśid tedda enneseśt ärra/ ja pöörśid omma Südda mega Egipti Ma pole/

40. Ja ütlid Aaroni wasto: Te meile Jummalid/ ke meie eel woiksid käia/ sest meie ei tåa mitte/ mis Mosesel on sündinud/ ke meid on Egipti-Ma seest wäljawinud.

41. Ja nemmad teggid ühhe Wassika sel-Ajal/ ja ohwerdasid sel Lihha Jumalal Ohwrid/ ja ollid röömsad omma Käede/ Teggude pärrast.

42. Ag-

28

29

30 | türna pu Pöösar m. ind. Exod.

31 | gge

32

33 | Peärta Kingad ennese

34 | mir

35

| türna pu Pöösar ind. Exod.

36

37

38

39 | 8. kuulda
| lükka

40
| selle

41 | neilsamul Päiwil

42 | nenda

43
| kumardasite

44 | nenda

45
| kedda

46 | ello

47

48 | koddade
| nenda

49

50

51 | kangekaelsedja

52 | kedda brohnaekde seass
| takka

53

54

55 | ja ûksi kilmi | watis siij- | tema

56

57 | kippusid | ühhes Nonnus

42. Agga Jummal pöris ennast/ ja ülleandis neid/ et nemmad tenisid Taewa Wäkke/ kui kirjotud on nende Prohwetide Ramatus: Kas ollete/ teie Jisraeli Kotast/ neid nellikümend Aasta Körwes mulle eal Ohwrid ja Weiksed ohwerdanud?

43. Waid teie wotsite Molokki Hone ja teie Jummala Rampani Tähte/ need Kujud/ mis teie ollite teinud/ et teie neid pallusite. Ja minna tahhan teid ärraheita teist pole Pabilonni.

44. Meie Wannamille olli se Sädusse Hoon Körwes/ kui säädnud olli se/ ke Mosega rägis/ et temma sedda piddi teggema se Tähhe järrele/ mis temma olli näinud.

45. Kumb meie Wannamad ka wotsid/ ja wisid sedda Josuaga sinna Male/ mis nende Pagganade Käes olli/ kummad Jummal wäljaajas meie Wannamade Palle eest/ Tawida Päiwini.

46. Temma leidis Armo Jummalale jure/ ja pallus/ et temma ühhe Hone leiaks sel Jakobi Jummalale.

47. Agga Salomon ehhitas temmale ühhe Kodda.

48. Agga se Keikeüllemb ei ella mitte Kiwwi-Honede sees/ kummad Käedega on tehtud/ kui se Prohweet ütleb:

49. Taewas on minno Järre/ ja Ma minno Jallade-Allus. Me Kodda tahhate teie mulle ehhitada/ ütleb se Issand/ ehk kumbs on minnu Hingamisse Asse?

50. Eks minno Kässi sedda keik olle teinud?

51. Teie ümberleikamatta Süddamest ja Körwist/ teie pannete ikka pühha Waimo wasto/ kui teie Wannamad/ ninda teiege.

52. Missuguse Prohweti ep olle teie Wannamad kiusanud? Ja ep olle tapnud neid/ ke enne kulutasid sellesinnase Öigeda Tullemist/ kelle Ärraandjaks ja Tapjaks teie nüüd ollete sanud?

53. Ke teie ollete Kästo sanud Inglide Tenistusse läbbi/ ja teie ep olle sedda mitte piddanud.

54. Agga kui nemmad sedda kulid/ leikas se nende Süddames/ ja kärristasid Hambaid temma päle.

55. Agga kui temma pühha Waimo täis olli/ watis temma ülles Taiwa pole/ ja näggi Jummala Auo ja JEsust seiswa Jummala parramal Käel/

56. Ja ütlis: Ennä! minna nään Taewa lahti/ ja Innimesse Poega Jummala parramal Käel seiswa.

57. Siis kissendasid nemmad sure Hälega/ piddasid omma Körwad kinni/ ja kargsid keik ühhemelelist temma päle.

58. Ja lükkasid (tedda) Linnast wälja / ja wisksid tedda Kiwwidega / ja need Tunnistusse-Mehhed pannid omma Rided mahha ühhe nore Mehhe Jalge ette / ke kutsuti Saulusseks.

59. Ja nemmad wiskasid Tehwanust Kiwwidega / ke hüdis ja ütlis: Issand JEsus wotta wasto minno Waimo.

60. Agga temma langis Pölweli mahha / ja kissendas sure Hälega: Issand! Ärra arwa mitte sedda Patto neile Süüks / ja kui temma sedda sai üttelnud / uinus temma ärra.

Se VIII. Pätük.

1. Agga Saulussel olli hä Meel temma Surma pärrast; Ja sel Päwal tousis suur Kiusaminne Koggodusse wasto Jerusalemmas / ja nemmad pilloti keik ärra Juda / ja Samaria Male / ilma neid Apostlita.

2. Agga monnigad Jummalakarttikkud Mehhed korristasid Tehwanid ärra / ja leinasid tedda wägga.

3. Agga Saulus pillotas sedda Koggodust / läks ühhest Koijast teise / töi wälja Mehhed ja Naesed / ja andis nemmad Wangi.

4. Siis käisid need ärrapillatud möda Maad / ja kulutasid sedda Sanna.

5. Agga Wilippus tulli ühhe Samaria Linna / ja kulutas neile Kristust.

6. Agga se Rahwas panni ühhemeleliste sedda tähhele / mis Wilippus ütlis / kui nemmad kulid ja näggid neid Tähtesid mis temma teggi.

7. Sest mitmede seest läksid rojased Waimud sure Hälega kissendades wälja / ja mitto Lu-Wallust waewatud ja jallutumad said terweks.

8. Ja sai suur Rööm sesamma Linnas.

9. Agga üks Mees / Nimmega Simon / olli enne sääl Linnas Noid-Ammetit prukinud / ja eksitas Samaria Rahwast ärra / ja kitis ennast sureks.

10. Kedda keik tähhele pannid / ni hästi pissokessed kui sured / ja ütlid: Sesinnane on Jummala suur Wäggi.

11. Agga nemmad pannid tedda tähhele (sepärrast) / et temma koua Aega neid Noidussega olli ärraeksitanud.

12. Kui nemmad Wilippust usksid / ke neile Jutlust piddas Jummala Rigist / ja JEsusse Kristusse Nimmest / siis läksiwad Mehhed ja Naesed et nemmad ennast piddid laskma ristida.

13. Siis uskus Simon issi ka / ja kui temma sai ristitud / hoidis temma Wilippust tagga / ja kui temma näggi neid Tähte ja wäggewad Teggusid / mis sündsid / immetellis temma.

Epis

58 | vedda hûti | surmuks

59

60 . | mitte
| maggama

1 | flakka
| neid

2+ | cf. versionē Gen. 50, 10.

3

4

5

6 | tinetähhed

7 | ver ollid alwatud

8 | seal

9 | dust | gimas
| sure mehhe l. Prohweti ollewad

10+ | απο μικρου εως μεγαλου, pissokessest
| surest sadik (vt in Genesi.)

11

12 | ristiti

13 | Jme | imeks

14 | ollid, faid mulda

15 | Immalat

16 | mud | langemud, sest
| sisle

17

18

19

20

21

22

23

24

25 | pöörsid

26

27
| warrandur

28

29

30.

Epistel Nelli-Pühhi kolmandal Pühhal.

14. Agga kui Apostlid Jerusalemmas kuld / et Samaria-Ma Jummala Sanna olli wastowotnud / läkkitasid nemmad nende jure Petrust ja Johannest.

15. Kui need sinna said / piddasid nemmad Palwed nende eest / et nemmad pühha Waimo piddid sama.

16. Sest temma ei olli weel ühhegi päle nende sääst tulnud / waid nemmad ollid agga Issanda JEsusse Nimme päle ristitud.

17. Siis pannid nemmad Käed nende päle / ja nemmad said pühha Waimo.)

18. Agga kui Simon näggi / et nende Apostlide Kätte-pälepannemisse läbbi pühha Waim anneti / pakkus temma neile Rahha /

19. Ja ütlis: Andke mulle ka sedda Melewalda / et se / kelle päle minna Käed pannen / pühha Waimo saab.

20. Peetrus ütlis temma wasto: Kadduko sinno Rahha sinnoga / et sa mötled Jummala Anded Rahha läbbi sadawa.

21. Sul ep olle Ossa egga Jaggo seltsinnasest Sannast / sest et sinno Südda ep olle öige Jummala ees.

22. Sepärrast pöra ümber sestsinnasest sinno Kurjusest / ja pallu Jummalat / et sinno Süddame Mötted sulle saaksid andeks antud.

23. Sest minna nään sind wihhawa Sappis / ja üllekohto Sölmes kinni ollewad.

24. Agga Simon wastas ja ütlis: Palluge teie Issandid minno eest / et neid ühtegid minno päle ei tulgo / mis teie ollete üttelnud.

25. Agga kui nemmad said tunnistanud / ja räginud Issanda Sanna / käändsid nemmad jälle ümber Jerusalemma pole / ja kulutasid sedda Armo-Öppetust mitme Samaria-Ma Allewille.

26. Agga Issanda Ingel rägis Wilippusse wasto / ja ütlis: Touse ülles / ja minne Louna pole / sedda Teed / mis Jerusalemmast alla lähhäb Kaatsa pole / mis tühhi on.

27. Ja temma tousis ülles / ja läks. Ja waat / üks Mora-Ma Mees Kuninglikko Emmanda Kandaatse suur Issand / ke olli keige temma Rikkusse ülle / se olli tulnud Jerusalemma Jummalad kummardama.

28 Ning tema olli taggasi tullemas / ja istus Töllas / ja luggis Prohweti Esaia Ramato.

29. Agga Waim ütlis Wilippusele: Tulle ja astu Tölla liggi.

30. Agga kui Wilippus sinna liggi jooksis / kulis temma tedda Prohti Esaia Ramato luggewa / ja ütlis:

Kas

Kas sa ka moistad / mis sa loed?

31. Agga temma ütlis: Kuida ma woin moista/ kui mulle kegi ei selleta ärra? Ja pallus Wilippust ülles astma ja enese Körwale istuma.

32. Agga se Kirja-Tük/ mis temma luggis / olli se: Temma on kui üks Lambas widud tappa / ja kui üks Tal waik on omma Niitja ees / ninda ep olle temma omma Su mitte awwanud.

33. Teña Allandamisse sees on temma Nuhtlus ärrawõetud; Agga kes woib temma Ello-Igga ülles arwada/ seest temma Ello on Ma päält ärrawoetud.

34. Agga se suur Issand wastas Wilippusele ja ütlis: Ma pallun sind/ kellest ütleb se Prohweet sedda / enneseſt ehk ühhest teiseſt?

35. Agga Wilippus awwas omma Su/ ja hakkas seſtsammast Kirjast temmale sedda Armo-Õppetust JEsusest kulutada.

36. Agga kui nemmad Teed möda läksid / said nemmad ühhe We jure/ ja (se suur Issand) ütlis: Mis mul peaks Ristmist keelma?

37. Agga Wilippus ütlis: Kui sinna ussud keigest Südda mest / siis woib sedda sündida? Temma kostis ja ütlis: Minna ussun / JEsust Kristust Jumala Poega ollewa.

38. Ning temma käskis Tölda kinni piddada/ ja nemmad läksid mollemad mahha Wette / Wilippus ja se suur Issand / ja temma ristis tedda.

39. Agga kui nemmad Weest wälja tullid / siis wottis Issanda Waim Wilippust ärra / ja (se suur Issand) ei näinud tedda mitte ennamb / waid temma läks omma Teed Römoga.

40. Agga Wilippust leieti Asdodis ja läbbiminnes kulutas temma Armo-Õppetust keigile Linnadelle / kunni temma sai Sesaria Linna.

Se IX Pätük.

1. Agga Saulus/ noorskas weel Ikka Ähwerdamisse ja Tapmissega Issanda Jüngride wasto/ ja läks Ülllema-Preestri jure.

2. Ja pallus temmalt Ramatud/ Tamasko Linna Koggodustesse / et kui temma leal keddakit piddi leidma Te pääl/ Mehhi ehk Naesi / temma neid kinni köidetud Jerusalemma woiks weddada.

3. Agga kui temma olli siña minnes/ ja Tamasko Linna liggi sai / siis paistis äkkiselt temma ümber üks Walgus Taewast.

4. Ning temma langis Ma pale mahha / ja kulis ühhe Häle ennesette üttelwa: Saul/ Saul/ miks sa mind takka kiusad?

5. Agga temma ütlis: Issand / kes

31 | ûus-ki mind

32 | eeo
| ud

33 | F Kohtust päärnud
F gfer. Lindham. p. 350.

34

35 | lahti | ja kulutas

36 | Ünä sin on Wersi

37 | Agga

38

39

40 F nonne Afodist.

1+ | nonne melius: nohhises?

2 | kälte
| se öppetuste
| seu

3

4 | mis-temale ütles

5.

| tarra

6 | Ning

7

8

9

10 | gge

11 | he järrele

12 | he drehke

13

14

15 | et tema

16

17 | [illegible] nähtud

18

19 | tuggewa

kes sa olled? Agga Issand ütlis: Minna ollen JEsus / kedda sinna kiusad / se tulleb sulle rasteks / Astla wasto tangant ülleslüa.

6. Siis ütlis temma wärrisles ja ehmates: Issand / mis sinna tahhad / et minna pean teggema? Issand ütlis temmale: Touse ülles ja minne Linna / sääl peab sulle öeldama / mis sinna pead teggema.

7. Agga need Mehhed / ke temmaga Te pääl ollid / seisid ja ollid ehmatud / kulid kül sedda Häält / agga ei nähnut keddakit.

8. Agga Saulus tous ülles Maast / ja kui temma omma Silmad lahti teggi / ei nähnud temma keddakid / agga nemmad wotsid tedda kättepiddi / ja tallotasid tedda Damasko Linna.

9. Ja temma ei nähnud kolmil Päiwil / ja ei sönud egga jonud middakid.

10. Agga Damasko Linnas olli üks Jünger Nimmega Ananias / ja selle wasto ütlis Issand Nägemisse läbbi: Ananias / ning temma ütlis: Issand / siin ma ollen.

11. Issand ütlis temma wasto: Touse ülles ja minne sinna Ulitsale / mis Oigeks kutsutakse / ja küssi Juda Koijas üht / kelle Nimmi on Saul Tarsest / sest wata temma peab Palwet.

12. Ning tema on ühhes Nägemisses näinud üht Meest / Nimmega Ananias sisse tullewad / ja Kät ennese päle pannewad / et temma omma Näggo piddi jälle sama.)

13. Agga Ananias wastas: Issand minna ollen mitmest kuulnud sest Mehhest / kui mitto kurja temma sinno Pühhadele Jerusalemmas on teinud.

14. Ja temmal on siin Lubba üllemalt Preestrilt / keik sidduda / ke sinno Nimmi Appi hüüdwad.

15. Agga Issand ütlis temma wasto: Minne / sest sesinnane on mul üks ärrawadlitsetud Asti / minno Nimme Pagganade ja Kunningade ja Israeli Laste ette kanda.

16. Sest minna tahhan temmale näita / kui paljo temma peab kannatama minno Nimme pärrast.

17. Siis läks Ananias / ja sai sinna Kotta / ja kui temma Kääd temma päle sai pannud / ütlis temma: Saul Wend / Issand on mind läkkitanud (JEsus / ke ennest sulle näitnud on se Te pääl / mis sinna tullid) et sinna omma Näo pead jälle sama / ja täis sama pühha Waimo.

18. Ning seddamaid puddus temma Silmade päält / otsego Somuksed / ja sai warsi omma Näo jälle / ja tousis ülles / ja laskis ennast ristida.

19. Ning kui temma sai Leiba wotnud / sai temma kindlaks / ja Saulus olli monnega Päwa Jüng-

Ji ri

ride jures Tamastus.

20. Ning warsi kulutas temma Koggoduste sees Kristust/ et sesamma on Jummala Poeg.

21. Agga keik ehmataſid/ ke tedda kulid/ ja ütlid: Eks se olle sesamma/ ke JErusalemmas neid ärrahäwitas/ ke selle Nimmi Appi hüüdsid/ ja on sepärrast seie tulnud/ et temma neid piddi kinnisiddoma/ ning ärrawima üllema-Preestride jure?

22. Agga Saulus sai ikka wäggewamaks/ ja woitis Jummala Sannaga ärra neid Judälisse/ ke Tamaskus ellasid/ ja teggi tõeks/ et sesinnane on se Kristus.

23. Ning monne Päwa pärrast piddasid Judalisſed Nou/ tedda ärratappa.

24. Agga Sauluſſel sai nende Nou tåda/ ja nemmad wahtisid Päwa ja ö Wärrawis/ et nemmad tedda piddid ärratapma.

25. Agga Jüngrid wotsid tedda Öse/ ja laskſid tedda Korwiga Müri läbbi mahha.

26. Agga kui Saulus Jerusalemma sai/ püdis temma ennast Jüngride sekka heita/ ja nemmad kartsid tedda keik/ ja ebba usknud mitte/ tedda Jüngri ollewa.

27. Agga Parrabas wottis tedda wasto/ ja wiis tedda Apostlide jure/ ja rägis neile/ kuida temma Te päal olli Issandat näinud/ ja temmaga könnelenud/ ja kuida temma Tamaskus JEsusse Nimmel julgeste olli kulutanud.

28. Ning temma olli nende jures sisse ja wälja käies Jerusalemmas/ ja kulutas julgeste Issanda JEsusse Nimmel.

29. Temma rägis ka/ ja könnelis Krekalastega; Agga nemmad püüdsid tedda ärratappa.

30. Agga kui Wennad sedda täda said/ saatsid nemmad tedda Sesaria Linna/ ja säält läkkitasid nemmad tedda Tarsusse Linna.

31. Siis olli nüüd Koggodustel Rahho keige Juda/ Kalilea ja Samaria Maal/ ja siggisid ja käisid Issanda Kartusses/ ja said/ pühha Waimo Römustamisega täidetud.

32. Agga se sündis/ kui Petrus keik Paigad läbbi käis/ et temma ka tulli nende Pühhade jure/ ke Lidda Linnas ellasid.

33. Agga säal leidis temma ühhe Innimesse Nimmega Eneas/ ke olli kahheksa Aasta Wodis Maas olnud/ se olli Lutöbbine.

34. Ning Peetrus ütlis temmale: Eneas! JEsus Kristus tehko sind terweks. Touse üllesl/ ja te issi enneſele Wodi. Ja seddamaid tousis temma üllesl.

35. Ning keik näggid tedda/ ke Liddas ja Saronis ellasid/ ke ennast pöörsid

	|Liñnas
20	28 |ngimnes
21 |pilla	29 |rahwa
22 = vorsu tuggewamaks x. 19	30
= al. tuda rahwas et Mehtad |liñnas	
23	31 |sees |täis
24	32
25	39
26 |et teña piddi ünes tunges ollema.	34
27	35

26

|emmane hirae

|usid

|ja andir rohveste Waestele

37

38

39

|ed

40

|sôrir

41 |seisatar

42 |reige |lâbbi

43

1

2

3

4 |ehmatar ârra

5

6

sid Issanda pole.

36. Agga Joppi Linnas olli üks usklik Naeste-Rahwas / Nimmega Tabita / se on / kui sedda ärraselletakse / ni paljo ütteldud kui Piddet; Se oli täis hä Teggo / ja Andede-Andmist / mis temma teggi.

37. Agga neil Päiwil sündis / et temma haigeks sai / ja ärrasurri; Siis pessid nemmad tedda / ja pannid tedda üllema Tuppa.

38. Agga Joppi olli Lidda liggi; kui Jüngrid kulid / et Peetrus sääl olli / läkkitasid nemmad kaks Meest temma jure / ja palluſid tedda / et temma ei peaks wibima nende jure tulla.

39. Agga Peetrus tousis üllés / ja tulli nendega / ja kui temma sai sinna sanud / wisid nemmad tedda üllés üllema Tuppa / ja keik Lesk-Naesed seisid temma ümber / nutsid ja näitsid neid Kuduſid ja Rided / mis Tabita / nende jures ollés / olli teinud.

40. Agga kui Peetrus keik sai wälja aianud / langis temma Pölweli mahha / piddas Palwet / ja käänis ennast se kehha pole ja ütlis: Tabita / touse üllés / ja temma teggi oma Silmad lahti / ja kui temma Peetrust näggi / tousis temma istma.

41. Ning temma andis temmale Kät / ja töstis tedda püsti / ja kutsus need Pühhad ja Lesſedad / ja pannit tedda ellawalt nende ette.

42. Ning se Asi sai täda läbbi teggema Joppi Linna / ja mitto usksid Issanda sisse.

43. Ning se sündis / et temma mönde Päwa jäi Joppe Linna / ühhe Simona jure / ke olli üks Nahkur.

Se X. Pätük.

1. Agga Sesaria Linnas olli üks Mees Nimmega Kornelius / se Wä-Pälik / mis kutsutakse Italiseks /

2. Wagga ja Jummalakartlik ketge onuna Koijaga / ja jaggas Rahwale paljo Armo-Andid / ja pallus allati Jummalat.

3. Se näggi ühhes Nähtmisses awwalikkult / liggi ühhekſamal Päwa Tunnil ühhe Jummala Ingli ennese jure sisse tullewat / ja temmale ütlewat: Kornelius!

4. Agga temma watis temma pále / sai arraks ja ütlis: Issand / mis on? Agga temma ütlis temmale: Sinno Palwed ja sinno Armo-Anded on üllestausnud Jummala ette / ühheks Mälleſtusseks.

5. Ja nüüd läkkita Mehhed Joppe Linna / ja lasse kutsuda Simona / kelle Lisig-Nimmi on Peetrus.

6. Temmal on Assed Simona ühhe Nahkuri jures / kelle Kodda on Merre ärres / se peab sulle ütlema / mis sinna

na pead teggema.

7. Agga kui se Jngel ärraläks / ke Korneliussega rägis / siis kutsus temma kaks omma Perrest / ja ühhe Jummalakartlikko Mehhe neist / ke temma jures wahhis ollid.

8. Ning kui temma neile sedda keik sai könnelenud / läkkitas temma neid Joppe Linna.

9. Agga teisel Päwal / kui nemmad Te pääl ollid / ja Linna liggi said / läks Peetrus ülles Kattuselle / Palwed piddama kuendal Tunnil.

10. Ning kui temmale Nälg kätte tulli / tahtis temma süa; Agga kui nemmad temmale Roga walmistasid / tulli temma päle / otsego olleks temma enneset ärra olnud.

11. Ning näggi Taewast lahti ollewa / ja ennese jure mahha tullewa üht Astja otsego suurt linnast Nätte / neljast Nurgast kokko seotud / ja Ma päle mahha laskwa.

12. Selle sees ollid keik sugguse d Nelljalgsed Ma-ellajad ja Metsalissed ja Maud ja Taewa Linnud.

13. Ning temmale tulli üks Hääl: Touse ülles Peetrus / tappa ja sö.

14. Agga Peetrus ütlis: Ei mitte Jssand / sest minna ep olle weel ellades sedda sönud / mis keeldud ehk rojane on.

15. Ning se Hääl ütlis ta teist puhko temma wasto: Mis Jummal on puhtaks teinud / sedda ärra tehko sinna mitte rojatsets.

16. Ning se sündis kolmad puhko / ja se Asti wõeti jälle ülles Taewa.

17. Agga kui Peetrus issi enneses kahhe pääl olli / mis suggune Nägminne se piddi ollema / mis temma olli näinud / waat / siis küssisid need Mehhed / ke Korneliusest ollid läkkitud / Simona Kodda järrele / ja seisid ukse ees

18. Ning nemmad hüüdsid / ja küssisid: Kas Simond / Kes Nimega Peetrus / sääl piddi Assed ollema?

19. Agga kui Peetrus weel alles ennese Meles mõtlis sedda Nägminist / ütlis se Waim temmale: Waat / kolm Meest otsiwad sind.

20. Agga touse ülles / ja astu alla ja minne nendega / ja ärra mõtle mitte kaksepiddi / sest minna ollen neid läkkitanud.

21. Agga Peetrus läks alla nende Meeste jure / ke Korneliusest ollid läkkitud temma jure / ja ütlis: Waat / minna ollen se / kedda teie otsite. Mis Assi se on / kumma pärrast teie ollete seie tulnud?

22. Agga nemmad ütlid: Se Pälik Kornelius / üks öige ja Jummalakartlik Mees / kel hä Tunnistus on keigilt Juda Rahwalt / on pühha Jngli Sanna sanud / et temma sind piddi laskma kutsuda ennese Kotta / ja sinnult Sanna kuulma.

23. Siis kutsus temma neid sisse / ja an-

7 | Lõdda

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17 | wakkel
| gge
| kil
| wärrawa

18 | kelle Liig-Nüsi

19 | Näggemiste peäle

20

21

| mis

22

23

|ärra

24 |Sesaria
|lased

25

26

27

28 + |ei meie neise lange, wir gehn ö mit ihnen
hat H.P. T=H.

29
|mis Asja

30

31 |eme Mele tulletamm

32 |lia Nume pärnass hü

33

34
|pea luggu

35 |on temma Meles armas se

36

37 |Asja |keige se

andis neile Ö-maja. Agga teisel Päwal läks Peetrus nendega wälja / ja monningad Wennad Joppe Linnast temmaga.

24. Ning teisel Päwal said nemmad sesamma Linna. Agga Kornelius otis neid / ja kutsus kokko omma Suggu-Wössa ja parrajad Söbbrad.

25. Agga kui Peetrus sisse tulli / läks Kornelius temma wasto / ja langis temma Jalge ette mahha / ja kummardas tedda.

26. Agga Peetrus töstis tedda ülles / ja ütlis: Touse ülles / minna ollen issi ka Innimenne.

27. Ning kui temma temmaga ollikönnelenud / läks temma sisse ja leidis paljo neid / ke ollid kokko tulnud.

28. Ning temma ütlis neile: Teie täate / et Juda Mehhel ei sünni ühhe wöra Ma-Mehhega ümberkäia / ehk temma jure tulla. Agga Jummal on mulle näitnud / et minna ühtegit Innimest ei pea alwaks ehk rojaseks piddama.

29. Sepärrast ollen minna ilmawastopannematta tulnud / kui mind kutsuti. Siis küssin minna nüüd / miks pärrast teie mind ollete kutsnud?

30. Ning Kornelius ütlis: Minna ollen nelli Päwa paastnud / se sinnase Tunni sadik / ja ühheksamal Tunnil pallusin minna Jummalat ommas Koijas / ja waat / üks Mees seisis minno ees hilawas Rides.

31. Ning ütlis: Kornelius / sinno Palwe on kuuldud / ja sinno Armo-Anded on Jummal Mele pannud.

32. Siis läkkita nüüd Joppe Linna / ja lasse kutsuda Simona / ke Liignimmelt kutsutakse Peetrusseks. Selsamal on Assed Nahkro Simona Koijas Märre äres / se peab sulle ütlema / kui temma tulleb.

33. Seddamaid läkkitasin minna sinno jure / ja sinna olled hästi teinud / et sinna olled tulnud. Nüüd olleme meie keik siin ühheskous Jumala ees / keik kuulma / mis sinnul Jummalast on käsktud.

Epistel Kristusse üllestousmisse teisel Päwal.

34. Agga Peetrus awwas omma Su ja ütlis: Nüüd moistan minna töeste / et Jummal ei wata mitte / missugguse Suggust Innimenne on /

35. Waid keige Rahwa säast wottab temma wasto / ke tedda kardab / ja Öigust teeb.

36. Se on se Sanna / mis temma Israeli Lastele läkkitanud / ja on lasknud Rahho kulutada JEsusse Kristusse läbbi / sesamma on keigide Issand.

37. Teie täate se Sanna / mis on sündinud koggona Juda Ma läbbi / ja on alganud Kalilea Maalt pärrast sedda Ristmist / mis Johannes kulutas.

38. Kuida Jummal sedda Jesust Naatsarettist on woidnud pühha Waimo ja Wäega/ ke on ümberkoudo käinud/ ja hääd teinud / ja Terwist saatnud neile keigile/ kelle päle Kurrat olli Woimust sanud/ sest Jummal olli temmaga.

39. Ning meie olleme Tunnistajad keigist / mis temma on teinud Juda Maal ja Jerusalemmas. Tedda on nemmad tapnud ja Pu külge ponud.

40. Tedda on Jummal ülles ärratanud kolmandal Päwal/ ja on tedda lasknud nähha sada /

41. Ei mitte keigist Rahwast/waid neist Jummala ärrawallitsedut Tunnistajast / ke meie temmaga olleme sönud ja jonud/pärrast sedda/kui temma surnust on üllestousnud.

42. Ja temma on käsknud meid/ kulutada Rahwale ja tunnistada / et temma on se Jummalast säetud ellawade ja surnude Kohto-Moistja.

43. Sestsinnasest tunnistawad keik Prohwetid / et temma Nimme läbbi keik / ke temma sisse ussuwad / peawad Pattude Andeks-Andmist sama.

Epistel Nelli Pühhi teisel Pühhal

44. Kui Peetrus neid Sanno weel alles rägis / langis pühha Waim keigide päle/ke sedda Sanna kuulsid.

45. Ning need usklikkud Ümberleikamissest / ni mitto kui Peetrussega ollid tulnud/ ehmatasid ärra/ et ka Pagganade päle pühha Waimo Andei wallati.

46. Sest nemmad kulid neid wöra Keli rägiwa ja Jummalat wägga kiitwa; Siis wastas Peetrus:

47. Kas kegi woib Wet keelda/ et neid ei peaks ristitama / ke pühha Waimo on sanud/ ninda kui meiege?

48. Ning temma käskis neid ristida Issanda Nimmel. Siis pallusid nemmad tedda/ et temma monningad Päwad nende jure piddi jäma.

Se XI. Pätük.

1. Agga need Apostlid ja Wennad / ke Juda Maal ollid/ kuulsid/ et ka Pagganad ollid Jummala Sanna wastowotnud.

2. Ning kui Peetrus üllestulli Jerusalemma/riidlesid temmaga/ke ümberleikamissest ollid /

3. Ja ütlid: Sinna olled sisseläinud nende Meeste jure/keñel Ees-nahk on/ja olled nendega sönud.

4. Agga Peetrus hakkas / ja rägis keik Korra pärrast/ ja ütlis:

5. Minna ollin Joppe Linnas Palwet piddamas / ja näggin / kui minna otsego ennesest ärra ollin / ühhe Näitmist/

38 | mõda Maad

39

40 | ilusiks sada

41 | neile Tuñistajattele, kedda
Mnal eñe olli ârrawallitsemd

42

43

44

45

46 | aurstawad | kostis

47

48

1

2

3

4 | ûrsi târi

5.

|mis neljast Nurgast peti n.

6 |ûrsi Silmi se peâle
|tundsin mina

7

8

9 |has tamm |arawa

10

11

12 |piedi

13

14

15

16

17

18

19 |let |lärsid Maad läbbi

20 |rahwale

21

misse ühhe Aasja mahha tullewa / kui sulle Linnast Rätte nelli Nurgaga Taewast Mahha lastawa / ja se tulli kohhe minno jure.

6. Kui minna sedda tähhele pannin / katsusin ja näggin minna Nelli Jalgsid / Ma-Ellajid / ja Metsalisse ja Madduside ja Taewa Lindo.

7. Agga minna kulin ühhe Häle ütlewa: Touse ülles Peetrus / tappa ja sö.

8. Agga minna ütlin: Ei mitte Jssand; Sest minno Suhhu ep olle ellades ühtegit ärrakeeldud ehk rojast sanud.

9. Agga mulle wastas teist korda üks Häal Taewast: Mis Jummal on puhtaks teinud / sedda ärra tehko sinna rojaseks.

10. Ning se sündis kolmkord. Ning keik tommati jälle ülles Taewa.

11. Ning waat / seddamaid seisid kolm Meest se Koija ees / kus minna sees ollin / need ollid Sesariast minno jure läkkitud.

12. Agga Waim ütlis mulle / et minna piddin nendega minnema / ja mitte kaksitt mötlema. Agga siis tullid minnoga needsinnasid kuus Wenda / ja meie läksime se Mehhe Kotta.

13. Ning temma kulutas meile / kuida tema olli näinud ühhe Ingli oma Koijas seisma ning temmale ütlewa: Läkkita Joppe Linna Mehhed / ja kutsuda Simona Lig-Nimmel Peetrus.

14. Se peab sulle rägima Sanno / me läbbi sinna ja sinno koggona Kodda peab önsaks sama.

15. Agga kui minna hakkasin rägima / langis pühha Waim nende päle / ninda kui meiege päle Algmisses.

16. Siis mötlesin minna Jssanda Sanna päle / kui temma ütlis: Johannes on kül Wega ristinud / agga teid peab pühha Waimoga ristitama.

17. Kui nüüd Jummal neile nisuguse Andeh / kui meilegi on andnud / ke meie ussume JEsusse Kristusse sisse / kes siis minna ollin / et minna Jummalat woiksin keelda?

18. Kui nemmad sedda kuulsid / jäid nemmad waig / ja kiitsid Jummalat ja ütlid: Siis on ka Jummal Pagganille Umberpöörmist andnud Ello pole.

19 Agga need / ke ollid laiale pillatud / se Wiletsusse läbbi / mis Tehwani pärrast sündis / käisid ümberkoudo Wönitsia ja Sipri Ma ja Antiohkia Linna sadik / ja ewwad räginud ühhelgi mulle sedda Sanna / kui agga Judalistele üksi.

20. Monningad Mehhed nende Hulgast ollid Siprist ja Kirenist / need läksid Antiohkia Linna / ja rägsid Krekalistele / ja kulutasid Jssandat JEsust

21. Agga Jssanda Käsi olli nende ag

ga/ ja suur Hulk sai usklikkuks/ ja pöris Issanda pole.

22. Agga Jerusalemma Koggodus sai sedda Kõnnet neist kuulda/ ning nemmad läkkitasid Parnabast wälja/ et temma Antiohkia sadik piddi minnema.

23. Kui temma sinna sai / ja näggi sedda Jummala Armo / sai temma röömsaks / ja mainitsis / et nemmad keik piddid kindla Süddamega Issanda sure jäma.

24. Sest temma olli üks hea Mees / ja täis pühha Waimo ja Usko / ja paljo Rahwast koggoti Issandale.

25. Agga Parnabas läks wälja Tarsusse Linna pole/ Saulust otsima/ ja kui temma tedda leidis / töi temma tedda Antiohkia Linna.

26. Agga se sündis / et nemmad koggona Aasta Koggodusses kokko tullid / ja paljo Rahwast öppetasid/ ja Antiohkias kutsuti neid Jüngrid keik esiti Risti-Innimesseks.

27. Neilsammul Päiwil tullid Jerusalemmast Prohwetid Antiohkia Linna.

28. Agga üks neist Nimmega Agabus tousis ülles/ ja kulutas Waimo läbbi suurt Nälga/ mis piddi keige Ma-Ilma päle tullema/ ja se sündis ka Keisri Klaudiusse Ajal.

29. Agga Jüngrid tootasid igga-üks sedda mõda / kui kellegil Joudo olli/ Abbi läkkitada neile Weljalle/ ke Juda Maol ellasid.

30. Ninda kui nemmad ka teggid/ ja läkkitasid sedda Wannamade kätte/ Parnaba ja Saulusse käe läbbi.

Se XII Pätük.

1. Selsammal Ajal wottis Kuningas Herodes Kätte / monnele Koggodusseſt kurja tehha.

2 Ning temma tappis ärra Jakobit / Johannesse Wenda Mõegaga.

3. Ning kui temma näggi / et se Judaliste Mele pärrast olli / siis wottis temma ka Peetrus kinni; Agga siis ollid maggusa Leiba Päwad.

4. Ning kui temma tedda sai kinni wotnud / heitis temma tedda Wangi-Torni/ ja andis tedda nelja Neljandiko Söddameeste Kätte hoida / ja tahtis pärrast Lihhawotme Pühhade tedda Rahwa ette tua.

5. Ning Peetrus peti kül Wangis; Agga Koggodusse sees peti löpmatta Palwet Jummala pole temma eest.

6. Ning kui Herodes tedda tahtis wäljatua / siis maggas Peetrus selsammal Ösel kahhe Söddameesse wahhel / kahhes Raud-Ahhelas kinni/ ja Hoidjad Ukse ees hoidsid Wangi.

7. Ja waat / Issanda Ingel seisis sääl ja Walgus paistis Koijas: Ning tem-

	|dadele
22	30.
23	
	1
24	
	2
25	
	3 |hapnemata
26	
	4 |Pasa
27	5
28	
	6 |Ööl |hhe
29 |iggaühhe	|Honet
	7 |5

14

8 | oñad | talga | se tugel | kåi
| eñese kumb

15

9

| gge

16

10

| neile
| mõda

17 råkir

11

18

12

| keix sai järrele mõttemd
| Koia jure
| n. piddasid lalweid

19

13

| talg-

20

temma löi Peetrusse Külge / ja ärratas tedda ülles / ja ütlis: Touse ussinaste ülles. Ning temma Ahhelad langsid temma Kätte päält mahha.

8. Ning se Ingel ütlis temma wasto: Panne Wö Wöle / ja panne Kingad Jallas / ja temma teggi ninda / ja ütlis temmale: Panne omma Riide Selga / ja tulle minno järrele.

9. Ning temma tulli wälja / ja läks temma järrele / ja ei täädnud mitte / et se piddi tössi ollema / mis Ingli läbbi sündis; Waid temma mötlis / ennast Näitmisse näggewa.

10. Agga kui nemmad essimesest ja teisest Wahhist said läbbi läinud / said nemmad Raud-Wärrawa ette / mis Linna lähhäb / se läks issiennesest lahti / ja nemmad läksid wälja / ja käisid ühhe Ulitsat eddasi / ja se Ingel lahkus seddamaid temmast ärra.

11. Ning kui Peetrus enneses hakkas jälle öiet moistma / ütlis tema: Nüüd tään minna töeste / et Issand omma Ingli on läkkitanud / ja mind on ärrapäästnud Herodesse Käest / ja keigest Juda Rahwa Ootmisest.

12. Ning kui temma nende Mõttes olli / siis tulli temma Maria Johannesse Emma Kotta / kelle Liig-Nime olli Markus / kuhho mitto ollid kokko tulnud palwed piddama.

13. Agga kui Peetrus Wärrawa üks päle kopputas / tulli üks Tüdruk emme wälja kulama / Nimmega Rode.

14. Ning kui temma Peetrusse Häält tundis / ei teinud temma Wärrawad mitte lahti Römo pärrast / waid jooksis sisse ja kulutas / Peetrust Wärrawa ees seisma.

15. Ning nemmad ütlid temmale: Sinna jamhsid; Agga temma tunnistas se töest ninda ollewa. Ning nemmad ütlid: Se on temma Ingel.

16. Agga Peetrus kopputas weel ikka; Ja kui nemmad lahti teggid / siis näggid nemmad tedda / ja ehmatasid.

17. Agga temma näitis neile Käega / et nemmad piddid waig ollema / ja ütlis neile / kuida Issand tedda olli Wangi-Torist wälja saatnud. Ning temma ütlis: Kulutage sedda Jakobile ja Wennadele. Ning temma läks wälja / ja läks ärra teise Paika.

18. Agga kui Walge sai / siis ep olnud pissut Murret nende Sõdda-Meeste seas / mis Peetrusse leeb sündinud.

19. Agga kui Herodes tedda otsis / ja ei leidnud / siis laskis temma nende Hoidjade päle Kohhut käia / ja käskis neid ärrawia. Ja issi läks temma Juda Maalt Sesaria Linna ja wibis sääl.

20. Sest Herodes tahtis Tiro ja Si-

Sidoni-Rahwaga söddida. Agga nemmad tullid ühhemeleliste temma jure/ ja kui nemmad sedda Kamri-Ullemat Plaastust said hääd Sannad andnud/ pallusid nemad ennesele Rahho/ sest/ et nende Ma piddi Kunninga Maast ennast toitma.

21. Agga ühhel säete Päwal panni Kunningas Herodes kunninglikkud Ehted Selga/ ja istus Kohto-Järre pääl/ ja piddas Kõñet nende wasto.

22. Agga Rahwas kissendas: Se on Jummala/ ja mitte Innimesse Hääl.

23. Seddamaid löi tedda Issanda Ingel/ et temma es olle Jummalal Auo andnud/ ja tedda södi ärra Maudest/ ja heitis Hinge.

24. Agga Jummala Sanna kaswis ja siggis.

25. Agga Parnabas ja Saulus tullid taggasi Jerusalemmast/ kui nemmad omma Ammetit said teinud/ ja neid korjatud Armo-Anded wäljajagganud/ ja wotsid ennesega Johannest/ ke Liig-Nimmelt Markuseks kutsuti.

Se XIII. Pätük.

1. Agga Antiohkia Linnas ollid Koggodusses monningad Prohwetid ja Öppetajad/ Parnabas ja Simon/ kedda kutsuti Nigriks/ ja Luutsius Kirenist/ ja Manahen/ ke Herodesse se Nelli-Wörstiga olli ülleskaswatud/ ja Saulus.

2. Agga kui nemmad Issandat tenisid ja paastsid/ ütlis pühha Waim: Lahhutage mulle issipäines Parnabast ja Saulust selle Töle/ miks tarwis minna neid ollen kutsnud.

3. Ja siis paastsid nemmad ja piddasid Palwet/ ja pannid Kääd nende päle ja lasksid neid minna.

4. Ning kui nemmad pühhast Waimust said wäljaläkkitud/ siis tullid nemmad Seleitsia Male/ ja säält läksid nemmad Laewaga Siipri Male.

5. Ning kui nemmad Salamina Linna said/ kulutasid nemmad Jummala Sanna Judaliste Koggodusse-Koijade sees; Agga neil olli ka Johannes Teenriks.

6. Agga kui nemmad se Sare said läbbi käinud Pawusse sadik/ leidsid nemmad ühhe Noia ja Walle-Prohwetit/ ke Judalinne olli/ Nimmega Par-Jehu.

7. Se olli Ma-Wallitseja Sergiusse Paulusse ühhe targa Mehhe jures/ se kutsus Parnabast ja Saulust ennese jure/ ja püdis Jummala Sanna kuulda.

8. Agga nende wasto panni se Noid Elimas/ sest ninda selletakse temma Nimme/ ja püdis Ma-Wallitsejat öigelt Ussult ärrapöörda.

9. Agga Saulus/ ke ka Paulusseks kut-

3
/kuninga
/melitanud

21

/koñelen

22

23 /dd

24

25 /löppetanud ja ollid eñesega
wotnud
/pärnass

1

2 /wallitsege

3

4 /ollid
/sare

5

6

7

8

9

| ursi Silmi

10 | keir kawwalust ja keir tiggedust

11 | ilirkut

12

13

14

15

| emisse

16

17

18

19

20

21 | ennestele
| chees

22 | lurkamud
| kis oo urs chees.

23 | ülles

kutsuti/ täis pühha Waimo!/ watis temma päle.

10. Ning ütlis: Oh/ sinna Kurrati Laps/ täis Kawwalust ja keige Pettise Töod/ keige Öiguse Waenlane/ eks sinna ei jätta mahha Issanda öiged Teed rikkuda?

11. Ja nüüd/ waat/ Jummala Kässi tulleb sinno päle ja sinna pead pimme ollema/ ja mitte Päwakikko näggema Tükki Aial. Ning seddamaid tulli temma päle Hämmerik ja Pimmedus/ ja temma käis ümberkoudo ja otsis Tallotajaid.

12. Kui se Ma-Wallitseja näggi/ mis sündis/ siis uskus temma/ ja panni Issanda Öppetust Inimeks.

13. Agga kui Paulus/ ja need/ ke temmaga ollid/ Pawust ärralähsid/ siis said nemmad Pergeni Linna Pamwilia Maal; Agga Johannes lahkus neist ärra/ ja läks taggasi Jerusalemma.

14. Agga nemmad läksid Pergemist läbbi/ ja said Antiohkia Linna Pisidia Male/ ja läksid Koggoduse-Kotta ühhe Pühhade-Päwal/ ja istusid mahha.

15. Agga pärrast/ kui Käsk ja Prohwetid said loetud/ läkkitasid need Koggoduse-Koja Ullemad nende kure ja ütlid: Mehhed/ Wennad/ kui teil on Maenitsuse Sanna Rahwale rägida/ siis üttelge.

16. Siis tousis Paulus ülles/ ja näitis Käega/ ja ütlis: Israeli Mehhed/ ja ke teie Jummalat kartate/ kuulge.

17. Sesinnane Israeli Jummal on ärrawalitsenud meie Wannamad ja sedda Rahwast üllendanud sääl/ kussa nemmad Wörad ollid/ Egipti Maal/ ja körge Käe-Warrega töi temma neid säält wälja.

18. Ning liggi nellikümmend Aastat sallis temma nende kombed Körwes.

19. Ning kaotas ärra seitse Suggu-Rahwast Kanaani Maast/ ja jaggas nende Ma neile Liisko läbbi.

20. Ning pärrast andis temma neile Kohto-Issandad liggi kolm sadda ja wiiskümmend Aastat/ Samueli Prohweti Ajani.

21. Ning sest Ajast palluśid nemmad ühhe Kunningast/ ja Jummal andis neile Saulust Kisi Poega/ ühhe Mehhe Penjamini Sugust/ nellikümmend Aastat.

22. Ning kui temma tedda sai ärraheitnud/ tõstis temma Tawidat nende Kunningaks/ kellest temma tunnistades ütlis: Minna ollen leidnud Tawidat Jesse Poega/ üht Meest minno Süddame pärrast/ ke keik minno Tahtmisse peab teggema.

23. Selle Sugust on Jummal omma Tootusse järrele ärratanud JEsust/ Israeli Rahwale Önnisteggiaks.

24. Kui Johannes olli enne kulutanud/enne temma Tullemisse/Pattust-Pöörmisse Ristmist / keige Israeli Rahwale.

25. Agga kui Johannes omma Eelkäimisse Ammetit sai löppetanud/ ütlis temma: Keddas teie mind arwate ollewa/ ei olle minna mitte. Agga waat/ temma tulleb pärrast mind/ kelle Kinga minna wäärt ep olle Jallast päästma.

Epistel kolmandal Kristusse üllestousmisse Pühhal.

26. Mehhed / Wennad/ Abrahami Suggu-Lapsed / ja ke teie säas Jummalat kartwad/ teile on sesinnase Onnistusse Sanna läkkitud.

27. Sest ke Jerusalemmas ellawad/ ja nende üllemad / et nemmad seddasinnast JEsust ei tundnud/siis on nemmad nende Prohwetide Sannad mis igga pühhal-Päwal loetakse / temma päle Kohhut moistes/töeks teinud.

28. Ning kui nemmad ühtegit Surma Süüd ei leidnud / pallusid nemmad Pilatust/ et tedda piddi ärrahukkatama.

29. Agga kui nemmad keik said löppetanud / mis temmast olli kirjotud/ wotsid nemmad tedda Puust mahha/ ja pannid temma Hauda.

30. Agga Jummal on tedda üllesärratanud Surnust.

31. Ning temma on ennast näitnud mitto Päwa neile / ke temmaga ollid läinud Kalilea Maalt Jerusalemma/ need on temma Tunnistajad Rahwa ees.

32. Ning meie ka kulutame teile sedda Tootust/ mis meie Wannamille on sündinud / et Jummal seddasamma meile / nende Lastele / on täielikkult töeks teinud / kui temma JEsust sai üllesärratanud.

33. Ning kui teise Laulo sees on kirjotud: Sinna olled minno Poeg / tänna olled sinna minnust sündinud.

34. Agga et temma tedda on Surnust üllesärratanud/ et temma eal ei pea ärramäddenema/ on temma ninda üttelnud: Minna tahhan teile sedda Armo-Tawidal towotud/töeste/ anda.

35. Sepärrast ütleb temma ka teises Paikas: Sinna ei salli mitte/et sinno pühha peaks Mäddanemist näggema.

36. Sest Tawid / kui temma omma Ajal Jummala Mele pärrast olli teinud / on uinunud maggama/ ja on pandud omma Wannamade jure/ ja on Mäddanemist näinud.

37. Agga se/ kelle Jummal on üllesärratanud / ep olle mitte Mäddanemist näinud.

38. Sepärrast olgo teile nüüd täda/ Mehhed / Wennad / et teile sesinnase Kristusse läbbi Pattude-Andeks-Andmist kulutakse.

39.

24

25

26

27

|fedda hukkamoistes

28

29

30

31

32

|antud

|este

33

|ollen minna sind sünnitanud

34

|mis Tawidale on tootud

35 |~~ei~~ anna mitte omma pühha
Jesust mäddanema.

36

37 |kedda

38

39 | mir läbbi

40

41 | teie Pölgiad

42

43

44 | keik se

45

46

47

48

49

| keige se

50 | Naesed, kis Tummalat tenisid n. aufad ollud

| misse

51

52

|

39. Ning igga üks / ke ussub / moistetakse sellesamma Kristusse sees õigeks keigest sest / kummast teie Mosese Kässsüs ei woinud õigeks sada.

40. Katsge nüüd / et teie päle ei tulle / mis Prohwetide Kirja sees on ütteldud:

41. Waatge Põlkjad / ja pange Immeks ja minge tühja / sest minna teen ühhe Töö teie Ajal / ühhe Töö / mis teie mitte ei ussu / kui kegi teile sedda rägib.

42. Agga kui Judalissed Koggodusse-Koijast wälja läksid / siis palluſid need Pagganad / et neile neid Sanno pühha Päwa wahhel piddi rägitama.

43. Agga kui se Koggodus ühhest ärralahkus / käisid paljo Judalissi ja Jummalakartlikkud Judaliste Ussuwotjid Paulusse ja Parnaba järrele / ke nendega räägsid / ja maenitsesid neid / et nemmad piddid jäma Jummala Armo sisse.

44. Teisel pühha Päwal tulli liggi koggoma Lin Jummala Sanna kuulma.

45. Agga kui need Judalissed sedda Rahwast näggid / said nemmad täis Wihha / ja räägsid se wasto / mis Paulus ütlis / räägsid wasto ja teotasid.

46. Agga Paulus ja Parnabas räägsid julgeste ja ütlid: Teile piddi essiti Jummala Sanna rägitama / agga nüüd / et teie sedda ennesest ärralükkate / ja ei arwa ennast issi mitte iggawesse Ello wäärt / waat / siis meie pörame ennast Pagganade pole.

47. Sest ninda on meid Issand käskmud: Minna ollen sind Pagganade Walgusseks pannud / et sinna pead ollema se Onnistus Ma-Ilma Otsani.

48. Agga kui need Pagganad sedda kulid / said nemmad röömsaks / ja kiitsid Issanda Sanna / ja said usklikkuks / ni mitto kui iggawesse Ello Sanna wastowotjid.

49. Ning Issanda Sanna laoti laiale se koggona Ma läbbi.

50. Agga Judalissed kihhutasid neid / Jummalakartlikkud ja ausad Naesi ja Linna üllemad / ja töstsid kanget Kiusatust Paulusse ja Parnaba wasto / ja toukasid neid omma Rajalt ärra.

51. Agga nemmad puistasid omma Jallade Pörmo nende päle / ja tullid Ikona Linna.

52. Agga need Jüngrid täideti Römo ja pühha Waimoga.

Se XIV. Pätük.

1. Agga Ikonia sündis / et nemmad ühtekokko tullid Judaliste Koggodusse Kotta / ja ninda räägsid / et suur Hulk Juda

dalissi ja Krekalisi usklikkuks sai.

2. Agga need uskmatta Judalissed kihhutasid ja teggid wihhaseks nende Pagganade Meled Weñade wasto.

3. Siis wibisid nemmad sääl kaua Aega/ ja öppetasid julgeste/ Issanda päle lotes/ ke andis Tunnistust omma Armo Sannale/ ja laskis Tähtaja Imme sündida nende Käe läbbi.

4. Agga se Linna Rahwas läks kahte Hulka; Monnigad ollid Judaliste polel/ agga monnigad Apostlide polel.

5. Agga kui Mässaminne tousis Pagganist ja Judalistest ühtlaise nende üllemadega / et neñad neid piddid teotama ja Kiwwidega wiskama/

6. Siis said nemmad sedda täda/ ja pöggenesid Likonia-Ma Linnade sisse/ Listra ja Terbäni/ ja sinna ümberkoudse Male.

7. Ning sääl kulutasid nemmad Armo-Öppetust.

8. Ning üks Mees olli Listras/ se olli Jallust woimato/ ja istus: Se olli jallotoma/ Emma Ihhust/ ke eal ei olli käinud.

9. Se kulis Paulust rägiwa/ ja kui temma temma päle watis/ ja näggi/ et temmal Usk olleks terweks sada/

10. Ütlis temma sure Hälega: Touse omma Jalge päle püsti/ ja temma kargas ülles ja köndis.

11. Agga kui Rahwas näggi/ mis Paulus olli teinud/ töstsid nemmad Häält/ ja ütlid Likgonia Kelel: Jummalid on Innimesse sarnaseks sanud/ ja meie jure mahha tulnud.

12. Ning kutsusid Parnabast Jupetriks/ ja Paulust Merkuriusseks/ sepärrast et temma se Sanna-kulutaja olli.

13. Agga Jupetri Pap/ ke nende Linna ees olli/ töi Härgi/ ja Krantsid Wärrawa ette/ ja tahtis ühtlaisse Rahwaga ohwerdada.

14. Agga kui need Apostlid/ Parnabas ja Paulus sedda kuulsid/ kiskid nemmad omma Rided katki/ ja kargsid kissendades Rahwa sekka/

15. Ning ütlid: Mehhed/ miks pärrast teie sedda tete? Meie olleme ka surrelikkud Innimesed/ ninda kui teiege/ ja kulutame teile/ et teie neist tühjast Asjust peate pöörma se ellawa Jummala pole/ ke on teinud Taewast ja Maad ja Märd/ ja keik mis nende sees on.

16 Ke ennemuiste on lasknud keik Pagganad käia omma Teed.

17. Ning siiski ep olle temma issi ennast mitte tunnistamatta jätnud/ on meile paljo häid teinud Taewast/ meile Wihma ja wiljalikko Aega andnud/ ja Roa ja Römoga meie Süddamed täitnud.

18. Ning kui nemmad sedda ütlid/ siis waigistasid nemmad/ waewalt sed-

| oma Heale

2

12

3 | teggufid

13 | Pärgi

4 | teifed
| teifed

14
| kärrista
| kued löhki

5

15
| nisamasuggufed nödrad

6 F [illegible] corrigirt

16

7

17

8 | wiggane

9 | üksi Silmi

18
| ei naljalt

10

| ei piddand

19 | meli

20

21

22

23

24

25 | said ~~rägimud~~ | rägimud

26

27

28

1

2

3

4

sedda Rahwast/et nemmad neile mitte ~~piddid~~ ohwerdama.

19. Agga Antiohkiast ja Ikoniast tullid Judalissed sinna/ ~~ukku~~tasid Rahwast/ ja wiskasid Paulust Kiwwidega/ ja weddasid temma Linnast wälja/ ja mötlesid/ tedda surnud ollewa.

20. Agga kui Jüngrid temma ümber tullid/ tousis temma ülles/ ja läks Linna. Ja teisel Päwal läks temma ärra Parnabaga Terbäni Linna.

21. Ning kui nemmad selle Linnale Armo-Öppetust said kulutanud/ ja mitto Jüngriks teinud/ läksid nemmad taggasi Listra ja Ikonia ja Antiohkia Linna.

22. Kinnitasid Jüngride Hinged/ ja maenetsesid neid/ Usso sisse jäda/ ja et meie mitme Willitsusse läbbi peame Jummala Rigi minnema.

23. Ja kui nemmad igga Koggodussel siin ja sääl said Wannamid säädnud/ ja Paastmissega Palwed piddanud/ jätsid nemmad neid Issanda Holeks/ kenne sisse nemmad ollid ~~usklikkuks sanud~~.

24. Ning kui nemmad Pisidia Maad ollid läbbi läinud/ ~~siis~~ saiwad nemmad Pamwilia Male.

25. Ja nemmad ~~räägsid~~ Pergenis sedda Sanna/ ~~ja~~ läksid alla Attalia Linna.

26. Ja säält läksid nemmad Laewaga Antiohkia Linna/ kust nemmad ollid Jummala Armo läbbi ~~säedud~~ selle Töle/ mis nemmad ollid löppetanud.

27. Agga kui nemmad sinna said/ koggosid nemmad Koggodust kokko ja kulutasid/ mis ~~surid Asjad~~ Jummal nendega olli täinud/ ja et temma Pagganille Usso-Ust olli lahti täinud.

28. Agga nemmad wibisid ~~sääl~~ kaua Aega nende Jüngridega.

Se XV Pätük.

1. Ning monnigad tullid alla Juda Maalt/ ja öppetasid Wendasid/ kui teie ei lasse ennast Mosese kombe järrele ümberlaigada/ siis ei woi teie mitte önsaks saa.

2. Kui nüüd ~~Mäs~~ tousis/ ja Paulussel ja Parnabal nendega mitte pissut Rido olnud/ säädsid nemmad/ et Paulus ja Parnabas ja monni mu neist piddi ülles minnema Jerusalemma Apostlide ja Wannamade jure/ sesinnase Küssimisse pärrast.

3. Ja neid sadeti Koggodussest ärra ja läksid Wöniitsiast ja Samariast läbbi/ ja kulutasid Pagganade Ümberpöörmist/ ja teggid suurt Römo keige Wendadelle.

4. Agga kui nemmad Jerusalemma said/ wöeti neid Koggodussest ja Apostlidest ja Wannamist wasto. Ja nem-

nemmad kulutasid/kui paljo Jummal nendega olli täinud.

5. Agga monnigad Wariseride uſſuſt/ ke õige-uſſulisseks olid sanud / tousid ülles ja ütlid: Neid peab ümberleigatama ja käsketama / Moseſe Käsko piddada.

6. Agga Apostlid ja Wannamid tullid kokko seddes könnet järrelemõtleda.

7. Agga kui se Assi paljo Riidlemist teggi/ tousis Peetrus ülles/ ja ütlis nende wasto: Mehhed / teie täate/ et Jummal jobba amma Ajast meie sääs on ärrawallilsenud / et minno Su läbbi Pagganad Armo-Õppetuſe Sanna piddid kuulma ja uſkma.

8. Ja Jummal se Suddame-Tundja on neile tunnistanud / ja neile pühha Waimo andnud / ninda kui meilege.

9. Ja ep olle ühtegit wahhet täinud meie ja nende wahhel/ ja on nende Süddamed Ussu läbbi puhtaks teinud.

10. Mis siis teie nüüd Jummalat kiusate/ Jüngride Kaela päle ikket pañemas/ mis ep olle meie Wañamad egga meie suutnud kanda.

11. Waid meie ussume Issanda JEsusse Kristusse Armo läbbi önsaks saa/ otse ninda kui nemmad.

12. Agga koggona Hulk olli waik ja kuulsid Parnabast ja Paulust ülles rägiwa/ kui paljo Tähta ja Imme Junmal Pagganade sääs nende läbbi olli täinud.

13. Agga pärrast kui nemmad said waik jänud / kostis Jakobus ja ütlis: Mehhed/ Wennad/ kuulge mind.

14. Simon on üttelnud/ kuida Jummal essiti on kutsnud Pagganist wasto wotta Nahwast/ omma Nimmel.

15. Ning sega sündiwad/ kokko Prohwetide Sannad / ninda kui kirjotud on:

16. Pärrast sedda tahhan ma jälle tulla / ja tahhan ülles ehhitada Tawida Maija / mis on ärralaggunud/ ja tahhan temma Aukud jälle parrandada ja tahhan sedda ülles ehhitada.

17. Et need üllejänud Innimessed ja keik Pagganad / kenne päle minno Nimmi on pallutud / Issandat peawad otsima/ ütleb se Issand / ke sedda keik teeb.

18. Jummalal on keik omma ennesa Teggusid iggawesse tädа.

19. Sepärrast annan minna Nou/ et neile/ ke Pagganist Jummala pole pöörwad / mitte ei pea Tülli tehtama.

20. Waid et neile peab kirjotadama / et nemmad ennast hoidwad wõra Jummalade Rojastamisse ja Pordo-Ello ja ärralakkatu Lojuste ja Werre eest.

21. Sest.

5 ||uskplikkuks
|et nemmad piddid

6

7

8

9

10 |et teie

11

12 |rein settulk jäi waid

|teggusid

13

14 |tulnud katsma Pagganad ning

15 |ühte

16

17 |appi hütud

18 |ud |sest

19 |arwan

20

21

22 /arwoſed
/velle liig nitmi olli

23

24
/tülli /teinrud

25

26

27

28

29 /Et teie peate

30

31 /nende rõõmſa Lañade

32

33

34

35.

21. Sest Mosesel on wannast Ajast keige Linnade sees neid kül / ke tedda kulutawad/ ja tedda löetakse igga pühhal Päwal Koggodusse-Koijade sees.

22. Siis olli Apostlide ja Wannamade/ ja keige Koggodusse Melest hä/ nende säast Mehhi wallitseda/ ja läkkitada Antiohkia Linna Paulusse ja Parnabaga sedda Judast Liig-Nimelt Parsabast/ ja Silast/ ke üllemad Mehhed ollid Wennade säast.

23. Ja kirjotasid nende Käede läbbi ninda: Meie Apostlid ja Wañamid ja Wennad/läkkitame Terwist Weñadele/ ke Pagganade säast on/ Antiohkia/ ja Siria ja Siliitsia Maal.

24. Sepärrast/ et meie olleme kuulnud/ et moñigad meie säast on wälja läinud/ja on teid Öppetamissega ärraeksitanud/ ja teie Hinged kaksepiddimötlemisse päle saatnud/ ütteldes: Et teid peab ennast laskma ümberleigada ja Käsko piddama / kennele meie sedda mitte ep olle käsknud.

25. Siis olleme meie/ ke meie ollime ühhemeleliste kokko tulnud/ hääks arwanud/ Mehhed ärrawallitseda ja teie jure läkkitada, meie arma Parnaba ja Paulussega/

26. Nisugguste Innimestega/ke omma Hinged on ärraandnud meie Issanda JEsusse Kristusse Nimme eest.

27. Siis olleme meie nüüd läkkitanud Judast ja Silast/ ke Su-Sannaga seddasamma teile peawad kulutama.

28. Sest pühha Waim ja meie olleme hääks arwanud/ ühtegit Koormat ennamb teie päle panna/ kui agga sedda/ mis wägga tarwis on.

29. Kui/ ennast hoida wöra Jum̃ala Ohwri ja Werre / ja ärraläkkato Lojuste ja Pordo Ello eest. Kui teie ennast nende eest hoiate / siis tete teie hästi. Jäge Jummalaga.

30. Kui nemmad nüüd ollid ärrasadetud/ said nemmad Antiohkia Linna / ja koggosid Rahwast kokko/ ja andsid neile sedda Ramato kätte.

31. Kui nemmad sedda said luggenud / said nemmad röömsaks se Troosti pärrast.

32. Agga Judas ja Silas/ ke ka issi Prohwetid ollid/ maenitsesid neid Wennad mitme Sannaga / ja kinnitasid neid.

33. Ning kui nemmad sinna tükki Aega wibisid/ läkkitasid need Wennad neid jälle Rahhoga ärra nende Apostlide jure.

34. Agga Silas arwas hä ollewa/ sinna jäda.

35. Agga Paulus ja Parnabas wibisid Antiohkia Linna/ öppetasid ja kulutasid Issanda Sanna mitme teistega.

36. Agga monne Päwa pärrast ütlis Paulus Parnaba wasto: Meie

tahhame taggasi minna / ja katsuda omma Wendadsid / keige Linnade läbbi / kussa meie Issanda Sanna olleme kulutanud / kuida nende Kässi käib.

37. Agga Parnabas andis Nou enneſega wotta Johannest / ke kutsutakse Markuseks.

38. Agga Paulus ei arwand hääks / sähherdust enneſega wotta / ke olli neist Pamfiliast ärralahkunud / ja mitte neudega Töle läinud.

39. Seſt tousis Riidlemine / et nemmad teine teisest ärralahkusid. Ning Parnabas wottis enneſe jure Markust / ja läks Laewaga Siipri Male.

40. Agga Paulus wallitses Silast / ja läks ärra / ja jäeti Wendadd Jummala Armo-Holeks.

41. Agga temma läks läbbi Siria ja Siliitsia Ma / ja kinnitas neid Koggodusse.

Se XVI. Pätük.

1. Ning temma sai Terbeni ja Listra Linna / ja waat / sääl olli üks Jünger / Nimmelt Timoteus / ühhe usklikko Judalisse Naese Poeg / agga Krekalisest Issast.

2. Sel olli hä Tunnistus Wendadelt / ke Listras ja Ikonias ollid.

3. Sedda tahtis Paulus / et temma temmaga piddi wälja minnema / ja wottis Kätte / ja ümberleikas tedda nende Judaliste pärrast / ke sääl Paigus ollid; Seſt nemmad tundsid keik temma Issa / et temma Krekalinne olli.

4. Agga kui nemmad Linnadt läbbi käisid / käskſid nemmad neid / pidada need Säädmisſed / kumad Apostlidest ja Wannamist Jerusalemmas ollid säetud.

5. Siis kinnitadi neid Koggodusst Ussus / ja nende Arro läks iggapääw surematks.

6. Agga kui nemmad Wrigia ja Kalaatsia Maalt läbbi läksid / keeldi neid pühhast Wainust / sedda Sanna rägida Asia Maal.

7. Ning kui nemmad Misia Male said / püüdsid nemmad Petulia Ma läbbi minna / ja Waim ei lasknud neid mitte.

8. Agga kui nemmad Misia Maast möda läksid / tullid nemmad alla Troada pole.

9. Ja Paulusse nättis ennast üks Näitminne Ösel; Uks Maatsedonia-Ma Mees seisis ja pallus tedda ja ütlis: Tulle alla Maatsedonia Male / ja aita meid.

10. Agga kui temma sedda Näitmist olli nähnud / siis püüdsime meie seddamaid wäljaminna Maatsedonia Male / ja ollime se päle julged / et Issand meid olli kutsunud / neile Armo-Öppetust kulutada.

11. Siis

| neiſsammus
| Meer

37

4

38

5 | ſai
| eñamaks 100 poleſt.

39 | tulli neile nukker Meel

6
| käiſid
| maſt

40

7 | Pitinia

8

41

9 | Näggemiſle

10
| Näggemiſle

1 | rahwa

2

3

11. Siis läksime meie Troadast wälja/ja tullime otse kohhe Samotrasia Male / ja teisel Päwal Neapoli Linna.

12. Ja säält Wilippi Linna/ mis on Maatsedonia Ma-Pä-Lin. Ja sinna Linna wibisime meie monnigaks Päwaks.

13. Agga pühhal Päwal läksime meie wälja Linnast Jõe äre / kussa Palwet peti / ja istsime mahha / ja räägsime neile Naestele / ke sinna kokko tullid.

14. Ning üks Naene / Nimmelt Lidia/Purpuri-Müja Tiatira Linnast/ ke Junalat tenis kulis pale/selle Süddant teggi Issand lahti / sedda tähhele panna/ mis Paulusest öeldi.

15. Agga kui temma ja temma Kodda sai ristitud / pallus temma ja ütlis: Kui teie arwate/et minnä usklikkuks sanud Issanda sisse / siis tulge minno Kotta / ja jäge sinna; Ja temma ajas wäggisi meie päle.

16. Agga se sündis / kui meie Palwele läksime / et üks Tüdruk meie wasto tulli/sel olli ühhe Lausja Waim/ se satis omma Issandile paljo Kasswo Lausmissega.

17. Se tulli Paulusse / ja meie järrele / ja kissendas ja ütlis: Needsinnased Innimessed on keige üllema Jumala Sullased / ke teile Önnistusse Teed kulutawad.

18. Ning sedda teggi temma mitto Päwa. Agga Paulusse Meel olli haige se päal / ja pöris ennast ümber/ ütlis se Waimo wasto: Minna käsin sind JEsusse Kristusse Nimmel / temma seest wäljaminna / ja temma läks wälja selsammal Tunnil.

19. Agga kui temma Issandid näggid / et nende Kasso-Lotus olli ärralöpnud / wotsid nemmad Paulust ja Silast kinni / ja weddasid nemmad Turro päle üllemade ette.

20. Ja wisid nemmad Pälikkude jure ja ütlid: Needsinnased Innimessed ekssitawad meie Linna Rahwast ärra/ja ommad Judalissed.

21. Ning kulutawad kombid/ mis meile ei süni wasto wotta / egga tehha/ sest et meie Romalissed ollene.

22. Ning Rahwas tousit ülles nende wasto/ja Pälikkud käskid nende Rided Seljast mahha kiskuda/ ja neid Witsadega peksa.

23. Ja kui nemmad said neid wahwaste peksnud / heitsid nemmad neid Wangi-Torni / ja käskid Wangitorni-Hoidjat/neid kowwaste hoida.

24. Kui temma nisuggusse kange Sanna sai / heitis temma neid keige kindlama Wangi-Torni / ja panni nende Jalad Plekkis kinni.

25. Agga kesk Ösel piddas Saulus ja Silas Palwed/ ja kiitsid Junalat ja need Wangid kulsid neid.

26. Agga äkkiselt sündis suur Ma-Wärriseminne/ et se Wangi-Hone Raja wabbisis/ ja seddamaid läksid keik Uksed lahti/ ja keigede Köidikud päsid wallale.

27. Agga kui Wangi-Hoidja Unnest üllesärkas/ ja näggi Wangi-Torni Uksed lahti ollewa/ tömbas temma Mooga wälja/ ja tahtis issi enneselle Surma tehha. Sest temma mötlis/ neid Wangid ärrapöggenud ollewa.

28. Agga Paulus kissendas sure Hälega/ ja ütlis: Ärra te issienneselle Kurja/ sest meie olleme keik siin.

29. Agga temma küssis Tuld/ kargas sisse/ wärrisis ja langis Paulusse ja Sila ette mahha.

30. Ja töi nemmad wälja ja ütlis: Issandid/ mis minna pean teggema/ et ma önsaks saan?

31. Agga nemmad ütlid: Ussu Issanda JEsusse Kristusse sisse/ siis saad sinna ja sinno Kodda önsaks.

32. Ning nemmad räägsid temmale Issanda Sanna/ ja keigile/ ke temma Koijas ollid.

33. Ning temma wottis neid selsammal Ö Tunnil ennese jure/ ja pessis nende Hawo/ ja temma laskis ennast seddamaid ristida/ ja keik omma Perret.

34. Ning wiis nemmad omma Kotta/ kattis Lauda/ ja olli römus/ et temma keige omma Perrega usklikkuks sanud Jummala sisse.

35. Agga kui Walge sai kätte/ siis läkkitasid Pälikkud Linna-Sullased ütlema: Laske neid Innimessi lahti.

36. Ning se Wangi-Hoidja rägis neid Sanno Paulussele: Need Pälikud on seie läkkitanud/ et teid peab lahti lastama/ sepärrast tulge nüüd wälja/ ja minge Rahho sees.

37. Agga Paulus ütlis neile: Nemmad on meid awwalikkult peksnud/ ilma kohtomoistmatta/ ke meie Romalissed olleme/ ja on meid Wangi-Torni heitnud/ ja nüüd tahtwad nemmad meid sallaja wäljalükkata? Mitte ninda/ waid tulgo nemmad issi/ ja saatko meid wälja.

38. Ja need Linna-Sullased kulutasid neid Sanno Pälikkule/ ja nemmad kartsid/ kui nemmad kuulsid neid Romalissi ollewa.

39. Ning nemmad tullid/ ja pallusid neid/ ja kui nemmad neid wäljatöid/ pallusid nemmad neid Linnast ärraminna.

40. Siis tullid nemmad Wangi-Tornist wälja/ ja läksid Lidia jure; Ning kui nemmad said Wennad näinud/ römustasid nemmad neid/ ja läksid ärra.

Se XVII. Pätük.

1. Agga kui nemmad Amwipolist ja Apoloniast läbbi läksid/ siis said nemmad Tessa-

2

3 | näitis selgeste
| ütlestemma

4 | rahwast, res dumalat tenisid ja
| nüid suri Cmandaid

5 | Sanna

6 | Mäshamist töstwad, on

7 | käskude

8 F supra melitasid c. 14, 19.

9. NB. Jasonit n. teisi ollid
käemehhius wastowotmud
ikarov Caution

10

11

12

13

14

15

16.

26

27 |ggema
|ollid

28

29

30

31 |Cerre

32

33

34 |pañi doga tanale
|wāgya römus

35

36

37 |rahwas

38
|rahwa

39 |et neñad
|piddid

40

11

salonika Linna/ kussa üks Judaliste Koggodusse-Kodda olli.

2. Ning Paulus läks om̃a Kombe pärrast sisse nende jure/ ja rägis nendele kolm pühha-Päwa Kirjast/

3. Selletas ja ~~panni nende ette~~/ et Kristus piddi kannatama ja üllestousma Surnust/ ja et sesinnane on Kristus JEsus/ kedda minna teile kulutan.

4. Ning monnigad neid uskusid ja heitsid ennast Paulusse ja Sila pole ja suur Hulk ~~jum̃alakartlikkud~~ Krekalisi/ ja ~~neist ausamast Naesist~~ mitte pissut.

5. Agga need ~~uskmattummad~~ Judalissed said wihhaseks/ ja wotsid ennese jure monnigad Hulkujad/ kurjad Mehhed/ ja saatsid Rahwast kokko jooksma/ ja töstsid Mässamist Linnas ja tormasid Jasoni Koija päle/ ja püüdsid neid Rahwa sekka wia.

6. Agga kui nemmad neid ei leidnud/ weddasid nemmad Jasonit ja monnigad Wennad Linna-üllemade ette/ ja kissendasid: Need/ ke keik Ma-Ilma ~~ülles ajawad~~/ ~~ommad~~ ka seie tulnud.

7. Neid wottab Jason wasto/ ja needsammad keik tewad Keisri ~~Sanna~~ wasto/ ja ütlewad/ teist Kunningat ollewa/ JEsust.

8. Ja nemmad ukkutasid Rahwast/ ja Linna üllemad/ ke sedda kulid.

9. Ning kui nemmad Jasonilt ja teiselt said Wabbandamist wotnud/ lasksid nemmad neid lahti.

10. Agga Wennad saatsid seddamaid läbbi Öid Paulust ja Silast Perroe Linna. Kui nemmad sinna said/ läksid nemmad Judaliste Koggodusse-Kotta.

11. Agga need ollid ausamad/ kui need/ ke Tessalonika Linnas ollid/ sest nem̃ad wotsid ~~sedda~~ Sanna ~~koggona~~ häa Melega wasto/ ja otsisid igga pääw Kirja sees/ kas se ninda piddi ollema.

12. Siis usksid nüüd paljo neist/ ~~eiga~~ pissud neist Krekaliste ausamast Naesist ja Mehhist.

13. Agga kui Judalissed Tessalonikas täda said/ et Perroe Linnas Jummala Sanna Paulussest kulutati/ tullid nemmad ka sinna/ ja ukkutasid sedda Rahwast.

14. Agga siis saatsid Wennad Paulust seddamaid Märre sadik minnema; Agga Silas ja Timoteus jäid sinna.

15. Agga need/ ke Paulust saatsid/ wisid tedda Ateni Linnä sadik/ ja kui nemmad Käsko said Silase/ ja Timoteusse kätte/ et nemmad otse ruttuste tem̃a jure piddid tullema/ läksid nemmad ärra.

16. Agga kui Paulus Ateni Linnas neid otis/ siis ~~wihhastas ennast~~ temma Waim temma sees/ kui temma näggi/

se Linna koggona wöra Jummala-Tenistusse täis ollewa.

17. Ja temma rägis kül nende Judaliste ja Jummala kartlikkudega Koggodusse-Koijas / ja Turro pääl iggapääw nendega/ke temma jure juhtusid.

18. Agga monnigad Epikurilissed ja Toiko Targad riidlesid temmaga/ ja monnigad ütlid: Mis se Lobba tahhab öelda? Agga monnigad ütlid: Tedda näikse otsego ue Jummalade Kulutaja ollewa/ sest temma olli neile JEsussest ja sest Ullestousmissest kulutanud.

19. Agga nemmad wotsid temma kinni / ja wisid temma Kohto-Paika/ ja ütlid: Kas meie woime täda sada / mis uus Oppetus se olneb / mis sinna öppetad?

20. Sest sinna tood monda wöra Asja meie Körwade ette / sepärrast tahhame meie nüüd täda / mis se se olneb?

21. Agga keik Ateni Rahwas ja need Wörad/ ke neile Majalisseks ollid tulnud/ ei teinud muud/ kui usi Sannomid könneleda ja kuulda.

22. Agga Paulus seisis kesked Kohto-Paikas / mis kutsuti Areopaguks/ ja ütlis: Ateni Mehhed/minna nään/ et teie keigepiddi wägga Ebbaussulissed ollete.

23. Sest minna ollen läbbiminnes ja teie Jummala Tenistusse katsudes/ ka ühhe Altari leidnud / kelle päle olli kirjotud: SEL TUNDMATTA JUMMALAL; Kedda teie nüüd täädmatta tenite/sedda kulutan miña teile.

24. Jummal/ ke Ma-Ilma on teinud ja keik/ mis temma sees on/ sesamma/ et temma Taewa ja Ma Issand on/ei ella mitte Käedega tehtud Koijades sees.

25. Tedda ei tenita ka mitte Innimesse Kääst/otseko olleks temmal middakid waja. Temma annab issi keigile Ello ja Hinge ja keik.

26. Ja temma on teinud ühhest Werrest keik Innimesse-suggu keige Ma pääl ellama / ja on märanud Aad/ja Rajad/mis temma eine on säädnud/ kui kaua ja kui kaugele nemmad peawad ellama.

27. Et nemmad sedda Issandat piddid otsima / kas nemmad tedda woiksid tunda ja leida / ehk temma kül mitte igga ühhest meie sääst kaugel ep olle.

28. Sest temma sees ellame / ligume ja olleme meie. Ninda kui monnigad teie Laulo-Teggiad ommad üttelnud: Meie olleme ka temma Suggu.

29. Kui meie nüüd Jummala Suggu olleme / siis ei pea meie mitte mötlema jumalikko Ollemist Kullaehk Höbbe ellik Kiwwi-Kuijo sarnane ollewa/ mis Innimeste Kunsti ja Mötte läbbi on tehtud.

30.

17 /nendega, ker-
/tenisid
/ker-

18 f waidlesid
/üttel
/usi

19

20

21 /nende juses/ollid/tul nud ellama

22 NB. ingr. ἐκβιδαιμονεστερος
keigepiddi neid Imnalat tenite
ennam kui tersed /. mu rahwas 29

23

29 /kättega on tehtud

25 /te käsisst

26 /t

27 /kül

28 /on

30 | et nem̄ad peawad

31 | seäd

32

| pårrast

33

34 | pooll | mund

1.

2 | ~~olli~~

3

4 | pühha | uskma

5 | läbbi et tem̄a

| piddi

6

7 | tenis

8 | ~~Perrega~~

| uole rahwast

9

30. Sepärrast on Jummal kül sedda Rummalusse Aega sallinud / agga nüüd kulutab temma keigile Innimestele keiges Paigus / ennast Pattust pöörda.

31. Sepärrast / et temma ühhe Päwa on määranud / mil temma Mailma päle tahhab Kohhut moista Öigusses ühhe Mehhe läbbi / kedda temma seks on säädnud / ja pakkub Usko keigile / pärrast sedda / kui temma tedda on Surnust üllesärratanud.

32. Agga kui nemmad Surnude Üllestousmist kuulsid / pannid monnigad sedda Naeruks / agga monnigad ütlid; Meie tahhame sind se Asja polest weel teist puhko kuulda.

33. Ja ninda läks Paulus nende keskilt ärra.

34. Agga monnigad Mehhed heitsid ennast temma pole ja usksid / kenne sääs olli Dionisius / üks Kohto-Issand / ja üks Naene / Nimmelt Damaris / ja teised nendega.

Se XVIII. Pätük.

1. Pärrast sedda läks Paulus Atenist ärra / ja tulli Korintusse Linna.

2. Ja leidis ühhe Judalisse Nimmelt Akila / se olli Pontust perrit; se olli hilja Italia Maalt tulnud omma Naese Prisillaga / sepärrast et Keiser Klaudius olli käsknud keik Judalissed Roma Linnast ärraminna; Nende jure läks temma.

3. Ning et temmal nendega üks Ammet olli / jäi temma nende jure / ja teggi Töid / sest nemmad ollid omma Ammeti polest Teldi-Teggiad.

4. Ja öppetas Koggodusse-Koisas igga päew / ja satis oma usku jure neid Judalisti ja Krekalisti.

5. Agga kui Silas ja Timoteus Maatsedonia Maalt tullid / siis sunditi Paulus Waimust ueile Judalistele tunnistada / JEsust ollema Kristust.

6. Agga kui nemmad wastopannid ja teotasid / siis puistis temma omma Rided / ja ütlis nende wasto: Teie Werre olgo teie Pä päal / minna ollen puhhas / ja tahhan sest Alast Pagganade jure minna.

7. Ja kui temma säält ärra läks / sai temma ühhe / Nimmelt Justusse / Kotta / ke Juummala kartlik olli / ja temma Kodda olli otse Koggodusse-Koija körwal.

8. Agga Krispus Koggodusse-Koija üllemb uskus Issanda sisse keige omma Koijaga / ja paljo Korintlisi / ke sedda kuulsid / usksid ja lasksid ennast ristida.

9. Agga Issand ütlis Nägemisse läbbi Ösel Paulusse: ärra karda / waid rägi / ja ärra olle mitte waig.

10. Sest

10. Sest minna ollen sinnoga / ja ükkſigi ei pea sinno pâle tulema / sulle kurja tehha. Sest mul on paljo Rahwast sesinnase Linna sees.

11. Siis istus temma sääl ühhe Aasta / ja kuus Kuud / ja öppetas nende sâas Jummala Sanna.

12 Agga kui Kallion Ahkaja-Ma Wallitseja olli / siis tousid Judalissed ühhemeelitse ülles Paulusse wasto / ja wisid tedda Kohto-järre ette.

13/ Ning ütlid: Sesinnane öppetab Rahwast / Käsko wasto Jummalat tenima.

14. Agga kui Paulus tahtis Suud lahti tehha / siis ütlis Kallion Judaliste wasto: Kui se üks üllekohtune Asi ehk kurri Tö olleks / Oh Judalissed! siis kulaksin minna teid / ninda kui kohhus olleks.

15. Agga et se üks Küssimine on / Sanna / ja Nimme / ja Käsko pärrast teie sâas / siis katske issi. Sest minna ei tahha nende Asjade ülle Kohtomoistja olla.

16. Ja temma ajas nemmad Kohto-järre eest ärra.

17. Agga keik Krekatissed wotsid Sostenest ühhe Koggoduse-Koija Ulle-mad kätte / ja peksid tedda Kohto-järre ees. Ja Kallion ei holinud sest middagid.

18. Agga Paulus jâi sinna weel mitto Pâwa / ja kui temma sai Wennad Jummalaga jätnud / läks temma Laewaga Siria Male / ja temmaga Prissilla ja Akila / kui temma omma Pâa olli paljaks ajanud Kenkreas / sest temma olli (sedda) tootanud.

19. Ja temma tulli Ewesso Linna / ja jättis nemmad sinna. Agga temma issi läks Koggoduse-Kotta / ja könnelis Judalistega.

20. Ja kui nemmad tedda palusid / ennamb Aega jure jâma / ei tahtnud temma mitte.

21. Waid jättis nemmad Jummalaga / ja ütlis: Minna pean sedda tullewa Pühha Jerusalemmas pidama / agga minna tahhan jälle teie tulla / kui Jummal tahhab / ja läks Ewesust ärra.

22. Ja kui temma Sesaria Linna sai / läks temma ülles / ja terretas Koggodust / ja läks alla Antiohkia Linna.

23. Ja kui temma sääl sai olnud tükki Aega / läks temma ärra / ja käis järrest Kalaatsia ja Wigria Ma läbbi / ja kinnitas keik Jüngrid.

24. Agga üks Judalinne / Nimmelt Apollo Aleksandria Linnast pärrit / üks wahwa Könne-Mees / tulli Ewesso Linna / se olli wäggew Kirjas.

25. Tedda olli öppetud Issanda Teed / ja olli tulline Waimus / ja öpetas sure holega sest Issandast / ja moistis ükspäines Johannese Ristmist.

26. Ja hakkas julgeste öppetama Koggoduse-Koijas. Agga kui Akilas / ja

27 | hir mainitsesid tedda
| n. kirjotasid
| temma | kasso neile
28

29 | ed | st

1.

2.

3.

4

5 - | on (temmast)

6 | renda kui

7

8 | need öppetusted

9 | dda hüti

10 | ning

11

12 | kkud

13

ja Prissilla tedda kuulsid / wotsid nemmad tedda eñeste jure / ja selletasid temmale selgeminne ärra Jummala Teed.

17. Agga kui temma tahtis Ahkaja Male minna / kirjotasid need Wennad (ke tedda ollid maenitsenud) / neile Jüngridele / et nemmad tedda piddid wastowotta. Kui temma sinna sai / awwitas / temma paljo neid / ke ollid usklikkuks sanud Armo läbbi.

19. Sest temma woitis wäggewaste neid Judalisse awwalikkult / ja näitis Kirja läbbi / JEsust ollewa Kristust.

Se XIX Pätük.

1. Agga se sündis / kui Apollo Korintus olli / et Paulus üllemad Ma- paikad läbbi käis / ja tulli Eweso Linna / ja kui temma monnigad Jüngrid leidis /

2. Ütlis temma neile: Kas teie ollete pühha Waimo sanud / kui teie usklikkuks satte? Agga nemmad ütlid temmale: Meie ep olle ellades kuulnud / pühha Waimo ollewa.

3. Ning temma ütlis neile: Mis päle teie siis ollete ristitud? Ning nemad ütlid: Johannesse Ristmisse päle.

4. Agga Paulus ütlis: Johannes on kül ristinud Pattustpöörmisse Ristmissega / ja on Rahwale üttelnud / et nemmad selle sisse piddid usknia / ke pärrast tedda piddi tullema / se on Kristusse JEsusse sisse.

5. Agga need / ke tedda kuulsid / ommad ristitud Issanda JEsusse Nimme päle.

6. Ja kui Paulus Kääd nende päle panni / siis tulli pühha Waim nende päle / ja nemmad rägisid wõrat Kele / ja kulutasid Prohwetida Öppetust.

7. Ja neid keik olli liggi kaksteistkümmend.

8. Agga temma läks Koggodusse-Kotta / ja rägis julgeste kolm Kuud / öppetas / ja rägis neile Jummala Rigist.

9. Agga kui monnigad kowwad ollid / ja ep usknud / ja kurjaste rägsid (Issanda) Teest Rahwa ees / läks temma nende jurest ärra / ja lahhutas ärra need Jüngrid / ja rägis iggapääw ühhe Mehhe Kolis / ke kutsuti Tirannusseks.

10. Ja se sündis kaks Aasta / ninda et keik / ke Asia Maal ellasid / Issanda JEsusse Sanna said kuulda / Judalisséd kui Krekalisséd.

11. Ning Juñal ei teinud mitteallwad Teggusid Pauluse Käe läbbi.

12. Ninda et nemmad ka temma Ihho pält Higgi-rättid ja Pölled haigede päle wisid / ja Töwwed neist ärralahkusid / ja kurjad Waimud neist wäljaläksid.

13. Agga monnigad Hulkjad Ju-

dalisséd/ ke Lausjad ollid/ wotsid kätte/ Issanda JEsusse Nimme nende päle nimmetada/ kel kurjad Waimud ollid/ ja ütlid: Meie wannutame teid ärra JEsusse polest/ kedda Paulus kulutab.

14. Agga nende Hulga- monnigad neist/ ke sedda teggid/ ollid ühhe Judalisse üllema-Preestri seitse Poega.

15. Agga se kurri Waim wastas ja ütlis: JEsust tunnen minna/ ja Paulust tään minna/ agga kes teie ollete?

16. Ja se Innimenne/ kelle sees se kurri Waim olli/ kargas nende päle/ ja kui temma sai Woimust nende ülle sanud/ woitis temma neid ärra/ ninda et nemmad allasti ja hawatud Koija-seest ärrapöggenesid.

17. Agga se sai täda keigile Judalistele ja Krekalistele/ ke Eweso Linnas ellasid; Ja Hirm tulli nende keigide päle/ ja Issanda JEsusse Nimmet kideti wägga.

18. Ja neid tulli/ ka paljo/ ke usklikkuks ollid sanud/ ja tunnistasid/ ja kulutasid omma Teggusid.

19. Agga paljo neist/ ke Liga-kunsti ollid prukinud/ töid kokko Ramatud/ ja pölletasid nemmad keigide nähhes ärra/ ja arwasid nende Hinda ülles/ ja leidsid sedda Rahha ollewa wiiskümmend tuhhad Höbbe-Tükki.

20. Ni wäggewaste kaswis Issanda Sanna/ ja sai Woimust.

21. Kui se olli sündinud/ wottis Paulus Waimus ette/ Maatsedonia ja Ahkaja Maalt lähhi minnes Jerusalemma minna/ ja ütlis: Kui minna saan sääl käinud/ siis pean minna ka Roma Linna näggema.

22. Ja temma läkkitas kaks neist/ ke tedda tenisid/ Timotenst ja Erastust Maatsedonia Male/ ja jäi issi tükkis Ajaks Asia Male.

23. Agga selsammal Ajal et tousnud mitte pissud Tülli se (Issanda) Te pärrast.

24. Sest üks Nimmelt Demetrius üks Kuldsep teggi Tianal höbbe Kirkud/ ja satis neile Ammeti Meestele mitte pissud Kaswo.

25. Neid koggus temma kokko/ ja keik ke sesamma Tö jures Abbi-Mehhed ollid/ ja ütlis: Mehhed/ teie täate/ et meil sest Ammetist Kaswo on.

26. Ja teie näte ja kulete/ et sesinnane Paulus mitte ükspäines Eweses/ waid ka liggi koggona Asia Maal paljo Rahwast ärraeksitab/ ja ärraawwatelleb/ ütteldes: Et need ep olle mitte Jummalid/ mis Käedega on tehtud.

27. Agga se sadab meile mitte ükspäines sedda Kahjo/ et meie Ammet ennamb middaki ei maksa/ waid et ka se sure Jummala se Tiana pühha Kodda miski pantakse/ ja ka temma sure Auu ärrakaotakse/ kedda koggona Asia ja Ma-Ilm kui Jummalat tenib.

28. Ag-

14 | skewa

15 | teie

16

| sest sammast

17 | rahwale

| annstati

18

19 | need
| neid

20

21

| käies

22

| puhhuks

23

24 | kuinsid höbbedast ja ei saatnud se

25

26 | pea keige
| seer | annutab ja

27

| suur Au
| keik

28 | rahwa

29 | na seer olli wägga seggane Assi
| Tonega | Turro

30

31 || Turro peâle

32 | Hulk

33 | liñe

34 | rahwa | kissendasid

35 -

| rahwa

36 | siñna wasto rägida

37

38 | cha wallitsejad

39

40.

1.

2

28. Agga kui nemmad sedda kuulsid / said nemmad täis Wihha/kissendasid ja ütlid: Suur on Eweseliste Tiana.

29. Ja se Lin sai täis Mässamist/ ja nem̃ad jooksid ühhemeliste / ühhe nähtawa Paika päle / ja wotsid kinni Kajust ja Aristarkust/ ke Maatsedonia Maalt ollid/Paulusse Seltsi-mehhed.

30. Agga kui Paulus Rahwa sekka tahtis minna / ei lasknud Jüngrid tedda mitte.

31. Agga monnigad Asia Ma üllemad ollid ka temma Söbbrad / need läkkitasid temma jure/ja pallusid/et temma mitte ei peaks minnema sinna nähtawa Paika.

32. Ja teine kissendas sedda / teine teist; Sest se Koggodus olli seggamissi/ ja suremb Ossa ei täädnud mitte/ mikspärrast nemmad ollid kokko tulsenud.

33. Agga Rahwa säast woeti Aleksander wälja / kedda Judalissed ette toukasid, Agga Aleksander näitis Käega/ ja tahtis Rahwa kuuldes ennese eest kosta.

34. Agga kui nemmad moistsid/tedda Judalist ollewa / siis karjusid keik ühhe Hälega/ ja kissendasid liggi kaks Tundi: Suur on Eweseliste Tiana.

35. Agga kui se suur Kohtokirjotaja Rahwast sai waigistanud/ ütlis tem̃a: Eweso Mehhed/ missugune Innimenne peaks ollema/ ke ei peaks täädma/ et Eweseliste Linn se sure Jummala Tiana/ ja se Taewast mahhalangenud (Kuijo) Hoidja on?

36. Et nüüd ükski sedda ei woi salgada/ siis peate teie waig ollema/ ja ühtegit äkkilisse Melega-teggema.

37. Teie ollete need Mehhed seie tonud / ke ep olle Kirko-risujad / egga teie Jummala-teotajad.

38. Agga kui Temetriussel/ ja neile Ammeti-Meestele / ke temmaga on/ kellegi päle middakid on kaebamist/siis petakse Kohhut/ ja on Kohto-üllemad/ kaebago (nemmad) teine teise päle.

39. Agga kui teile muud Asje on küssimist/ siis sünnib sedda öige Koggodusses sees selletada.

40. Sest meile tulleb karta/ et se tännapäwase Mässamisse pärrast meie päle weel kaebatakse/ ja meil ep olle ühtegit Asja/ mega meie woime wastata / sesam̃a Kokko-jooksmisse pärrast. Ja kui temma sedda sai üttelnud/ laskis tem̃a sedda Rahwast ärramiña.

Se XX. Pätük.

1. Kui nüüd se Mässaminne olli waigistud / kutsus Paulus neid Jüngrid ennese jure / ja kui tem̃a neid sai Jummalaga sätnud/ läks temma ärra / Matsedonia Male minnes.

2. Ja kui temma neid Maid sai

läbhi käiuud / ja neid mitme Sanna-ga maenitsenud / tulli temma Kräka Male.

3. Ning kui temma sääl kolm Kuud olli wibinud / ja need Judalissed tedda takka noudsid / kui temma (pid-di) Siria Male minnema / siis olli temmal se Nou / Maatsedonia-Ma läbbi jälle taggasi tulla.

4. Agga Sppater Perroest satis tedda Asia-Ma sadik / ja neist Tessaloni lisest saatsid tedda Aristarkus / ja Se-kundus / ja Kajus Terbenist / ja Timo-teus ; Agga Asia-Maalt Tigikus ja Trowimus

5. Need läksid eel / ja ootsid meid Troade Linnas.

6. Agga meie läksime Laewaga pärrast neid magguse Leiba Päiwi Wilippist ärra / ja saime nende jure Troades / wiendal Päwal / ja ollime sääl seitse Päwa.

7. Agga essimessel Näddala Pühh-tal / kui Jüngrid kokko tullid Leiba murdma / öppetas Paulus neid / ja tahtis teisel Päwal ärraminna / agga se Jutlus kestis kest Ö sadik.

8. Agga sääl olli mitto Künalt üllemas Toas / kussa nemmad kous ol-lid.

9. Agga üks noor Mees Nimega Ei-tikus istus Akna pääl / ja jäi rasketse maggama / kui Paulus kaueminne rägis / kui nüüd Une tedda wottis / lan-gis temma kolmanda Toa laelt mahha / ja tösteti surnud ülles.

10. Agga Paulus läks alla / ja häitis ennast temma päle / ja hakkas temma ümber kinni / ja ütlis : Ärge tehke Tülli / sest tema Hing on (weel) temma sees.

11. Ning temma läks ülles / ja mur-dis Leiba / ja söi / ja könneles paljo Päwa-koitoni / ja läks ninda ärra.

12. Ning nemmad töid sedda noort Meest ellawalt / ja said mitte pissut römustud.

13. Agga meie läksime eel Laewa / ja saime Assoni Linna / ja tahtsime sääl Paulust ennese jure wotta / sest ninda olli temma käsknud / ja temma issi tahtis Jalla tulla.

14. Kui temma nüüd meiega kokko sai Assonis / wotsime meie tedda enne-se jure / ja tullime Mitileni Linna.

15. Ja säält läksime meie ärra Lae-waga / ja saime teisel Päwal Kioni kohta / ja Päwa tagga läksime meie Samusse-Sare liggi / ja saime Trogil-lio Linna / ning ta Päwal tagga saime meie Mileto Linna.

16. Sest Paulus tahtis Ewesust möda-minna Laewaga / et temmal ei piddand tarwis ollema Asia Maal Aega wiwitada. Sest temma töttas nelli Pühhi-päwaks Jerusalemma saa / kui ta eal woiks.

17. Agga Mileto Linnast läkkitas temma

temma Ewesso Linna / ja kutsus need Koggodusse-Wannamad ennese jure.

18. Agga kui nemmad temma jure tullid/ ütlis temma nendele: Teie täate sest essimessest Päwast/ kui minna Asia Male tulin/ kuida minna iggal Ajal teie jures ollen olnud/

19. Issandat tenides keige Allandussega/ ja mitme Silma-pissara ja Kiusatussega / mis mul on sündinud Judalaste Takka-Noudmisse läbbi.

20. Kuitao minna ep olle middakid üttelmatta jätnud / mis teile tarwis piddi ollema/ mis mina teile ep ollekssa kulutanud / ja teid öppetanud awwalikkult / ja Koddasid möda.

21. Ja ollen tunnistanud/ Judalaste kui Krekalaste/ Pattust-pöörmist Jummala pole / ja sedda Usko meie Issanda JEsusse Kristusse sisse.

22. Ja nüüd / waat/ minna Waimus seotud lähhän Jerusalemma/ ja ei tåa mitte / mis mul sääl woib juhtuda.

23. Kui agga sedda/ et pühha Waim igga Linnas tunnistab / ja ütleb / et mind Köidikud ja Willetsussed sääl ootwad.

24. Agga minna ei holi sest middakid / ei pea ka omma Ello issi nitte kallis / et minna agga omma Ametit Römoga löppetan/ ja sedda Teenistust/ mis minna ollen sanud Issanda JEsusse Käest / tunnistada sedda Armo Öppetust Jummala Armust.

25. Ja nüüd waat / minna tåan/ et teie keik ei sa eal ennamb minno Silmi nähha / kelle jurest minna ollen läbbi läinud/ Jummala Rigi kulutades.

26. Sepärrast tunnistan minna teile tännasel Päwal / et minna puhhas ollen keigide Werrest.

27. Sest minna ep olle ühtegit Jummala Nou teile kulutamatta jätnud.

28. Sepärrast pange issi ennast ja keik Karja tähhäle/ kelle päle teid pühha Waim on Piiskobiks pannud/ Jummala Koggodusse eest / Murret piddada/ kedda temma omma ennese Werre läbbi on lunnastanud.

29. Sest minna tåan sedda / et pärrast minno Ärraminnemist teie sekka tullewad hirmsad Huntid / ke Karjale Armo ei anna.

30. Ka teie ennese säast touswad Mehhed / ke Walle-Öppetussed räägwad / et nemmad woiksid Jüngrid ennese järrele awwattelleda.

31. Sepärrast walwage ja möttelge / et minna kolmel Aastal/ Öed ja Päwa ep olle jätnud igga üht Silma-pissaradega maenitseda.

32. Ja nüüd annan minna teid/ Wennad/ Jummala ja temma Armo San-

Sanna holeks/ ke wäggew on ülle ehhitada/ja teile anda Pärrandust keigide sääs/ ~~kedda~~ pühhit set~~akse~~.

33. Minna ep olle kellegi Höbbedat/ Kulda/ ~~ehk~~ ~~Riet~~ ihheldanud.

34. Agga teie täate issi/ et needsinnaset Käed ommad teninud minno ja nende Tarwedussel / ke minnoga on olnud.

35. Minna ollen teile keik näitnud/ et/ninda Tööd tehhes/neid nödrad peab wasto-woetama/ ja Issanda Jesusse Sanna Meles petama / mis temma on issi üttelnud : Önsamb on anda/ kui wotta.

36 Ja kui temma sedda sai üttelnud/ langis temma omma Pölwede päle mahha/ ja piddas Palwet nende keigidega.

37. Agga üks suur Nutminne tousis keigile/ ja nem̃adlangsid Paulusse Kaela ümber/ja andsid tem̃ale/ Suud.

38. Keige ennamiste teggi neile se Sanna haige/ mis temma üttelnud/ et nem̃ad temma Silmi ei piddanud ennamb näggema/ja nemmad saatsid tedda Laewa

Se XXI. Pätük.

1. Agga se sündis / ~~kui~~ meie neist ärralahkusime/ ja ärraläksime/~~saime meie otse kohhe~~ Koo Sare/ ja teisel Päwal Rodo/ ja säält Patara Sare.

2. Ja kui meie ühhe Laewa leidsime/ mis Wöniitsia Male läks/ astsime meie sisse/ ja läksime ärra.

3. Agga kui meie Siiprus Sare nähha saime / jätsime ~~meie~~ tedda pahhemale käle / ja läksime Laewaga Siria Male/ja saime Tiro Liña/sest sinna piddi se Laew ~~omma~~ Koorma tühhendama.

4. Ning kui meie sääl Jüngrid leidsime / jäime meie sinna seitse Päwa. Need ütlid Paulussel Waimo läbbi/ et temma mitte ei piddand ülles Jerusalemma minnema.

5. Agga kui meie neid Päwi sääl ollime olnud/ tullime meie wälja / ja läksime ärra / ja nemmad saatsid meid Naeste ja Lastega Linnast wälja / ja langsime Pölwele mahha Rañа äres/ ja piddasime Palwet.

6. Ja kui meie teine teist saime Jummalaga jätnud / astsime meie Laewa; Agga nemmad pöörsid jälle taggasi omma Koijo pole.

7. Ja meie läksime Laewaga Tirust ärra / ja saime Tolomase Linna/ ning terretasime neid Wende / ning jäime ühheks Päwaks nende jure.

8. Teisel Päwal läksime meie wälja / ke meie Paulussega ollime ja tullime Sesaria Liña/ja meie läksime Ewangelis-

/kis ou

33 /egga Ridid

34

35

36

37 /mittokonda

38

1

2

3 /piis

4

5

6

7 /nad

8.

9

10

11 |fiddur |fiddu

12 |üller

13 |fidduda

14

15

16 |eñestega

17

18

19

20 |sted |piddawad

21 -

22

29

24 -

gelisti Wilippusse Kotta / ke olli üks neist seitsmest/ja jäime temma jure.

9. Ja temmal olli nelli Tüttart/need ollid Neitsid / ja kulutasid tullewad Asjo.

10. Agga kui meie mitto Päwa sinna jälme / siis tulli alla üks Prohwet/ Nimmelt Agabus Juda Maalt.

11. Ja kui temma meie jure tulli/ wottis temma Paulusse Wö/köitis omma Kääd ja Jallad/ ja ütlis: Seda ütleb pühha Waim / sedda Meest kenne pärralt se Wö on / köitawad Judalissed Jerusalemmas ninda kinni/ ja andwad tedda Pagganade Kätte.

12. Agga kui meie sedda kulime/ pallusime meie tedda / ja se Rahwas/ mis sääl ellas / et temma mitte ei piddand Jerusalemma minnema.

13. Agga Paulus wastas: Mis teie tete / nuttes ja minno Südda kurwastades? Sest minna ep olle mitte üks päines walmis / ennast laskma köita/ waid ka surra Jerusalemmas / Issanda JEsusse Nimme pärrast.

14. Agga kui temma meie Sanna ei wotnud kuulda / jäime meie waig/ ja ütlime: Issanda Tahtminne sündko.

15. Ja pärrast neid Päiwi pannime meie Riistad mahha / ja läksime ülles Jerusalemma.

16. Agga meiega tullid monnigad Jüngrid Sesariast/ ja töiwad meie jure ühhe wana Jüngri/ sedda Mnasonit/ ühhe Siipri-Ma Mehhe / kelle jure meie piddime korteris minnema.

17. Ja kui meie Jerusalemma salme / siis wotsid meid Wennad hääl Melel wasto.

18. Agga teisel Päwal läks Paulus meiega Jakobi jure. Ja keik Wannamad tullid sinna.

19. Ning kui temma neid sai terretanud / ütlis temma keik korra pärrast ülles / mis Jummal Pagganade sääs olli teinud temma Ammeti läbbi.

20. Agga kui nemmad sedda kulid/ kiitsid nemad sedda Issandat/ ja ütlid temma wasto: Sinna nääd Wend/ kui mitto tuhhad Judalisston / ke usklikkuks sanud / ja on keik kanges Käsko-Noudjad.

21. Agga nemmad on sinnust sanud kuulda / et sinna pead öppetama Mosesest ärratagganema / keik Judalissed/ ke Pagganade sääs ellawad/ ütteldes: Et nemmad ei pea Poeg-Lapsi ümberleikama / egga ei kombe järrele elama.

22. Mis nüüd on (tehha)? Otse töeste peab Koggodus kokko tullema/ sest nemmad sawad kuulda/ et sinna olled tulnud.

23. Siis te nüüd sedda / mis meie sulle ütleme: Meil on nelli Meest/ kennel on Tootus enese pääl.

24. Wotta neid enese jure/ ja puhhasta/

hasta ennast nendega / ja te sedda Kullo nende pärrast / et nemmad Pääd paljaks ajawad/ja et keigile täda saab/ et se ~~takka~~ ühtekit ei olle/ mis nemmad sinnust on kuulnud/waid et sinna ka issi ninda ellad / ja teed Käsko järrele.

25. Agga neile Pagganille / ke usklikkuks on sanud/ olleme meie Kirja läkkitanud / ja säädnud/ et nemmad ei pea neist ühtegit piddama / kui agga ennast hoidma wöra Jummala Ohwri / ja Werre / ja ärraläkkato Lojuste / ja Pordo-Ello eest.

26. Siis wottis Paulus need Mehhed ennese jure / ja laskis ennast teisel Päwal nendega puhhastada / ja läks Jummala Kotta / ja kulutas/ et ~~temma tahtis neile~~ Puhhastamisse Päi~~wile jäad senniks~~ / ~~kui~~ igga ühhe eest nende säast Ohwrid todi .

27. Agga kui need seitse Päwad hakkasid otsa sama/ näggid tedda Judalissed / ke Asia Maalt ollid/ Jummala Koijas / ja ~~ajasid ülles keik Rahwast / ja wotsid tedda kinni~~ / ja kissendasid:

28. Israeli Mehhed ~~awwitage~~; Se on se Mees / ke sesinnase Rahwa wasto / ja Käsko wasto / ja sesinnase Asseme wasto keiges Paigus keik öppetab; Ja päle sedda / on temma neid Krekalissi Jummala Kotta ~~wedda~~nud / ja sedda pühha Paika ärrateotanud.

29. Sest nemmad ollid enne näinud temmaga Linnas ollewa Trowimust / ühhe Eweseliste / temmast mötlid nemmad / et Paulus tedda olli Jummala Kotta ~~wedda~~nud.

30. Ning ~~koggona~~ Lin ~~tousis ülles~~/ ja Rahwas jooksid kokko / ja nemmad wotsid Paulust kinni / ja ~~kisksid~~ tedda wälja Jummala Koijast / ja seddamaid pandi Uksed lukko.

31. Agga kui nemmad püüdsid tedda ärratappa / sai üllemb Wäe-Pälik täda / et ~~koggona~~ Jerusalem olli Mässamist tösinud.

32. Se wottis seddamaid Södda-Mehhi / ja Pälikkud ennese jure / ja tulli joostes nenda sekka. Agga kui nemmad üllemad Pälikko / ja neid Södda-Mehhi näggid / jätsid nemmad järrele / Paulust peksmast.

33. Siis tulli se Pälik liggi/ wottis tedda kinni / ja käskis tedda kahhe Ahhelad ega kinni panna/ ja küssis/ kes temma piddi ollema / ja mis temma olli teinud.

34. Agga Rahwa säast kissendas teine sedda/ teine teist. Ja kui temma ei woind öiete sedda Asja täda saa Mässamisse pärrast / käskis temma tedda Kantsi wia.

35. Agga kui temma Reppi päle sai / siis piddid need Södda-Mehhed tedda kandma / se Rahwa Päletungimisse pärrast.

36. Sest se Rahwas ~~tulli~~ Hulkas jär-

|ūna Meest

30 |hakkas- mäsama
|tombasid
|need

25

31
|kein

26 |wad ollid lõpnud ja jäi sūna
kuni

32
|ed

27
|saatsid kein Rahwast mäsama
ja pistsid käed teina külge 33

28

|rahwast 34

29

35

36

37 | our und Lubba

38

39 | ſe | meer

40

1.

2

3.

4 | kurjarte

5 | wad

6

7 | kurjarte

8

9

10 | Aggn

11

rele / ja kissendas: hukka temma ärra.

37. Ja kui Paulust jubba Kansi piddi widama / ütlis temma üllema-Pälikko wasto: Kas ma tohhin middakid sulle rägida? Agga temma ütlis: Kas sa moistad Kreka-keelt.

38. Eks sinna olle se Egipti-Ma Mees / ke enne neid Päiwi Mässamist töstis / ja wiis wälja körbe nelli tuhhat Mörtsokad?

39. Agga Paulus ütlis: Minna ollen Judalinne Tarsust / ja ühhe Siliitsia kulus Linna Koddanik; Agga minna pallun sind / anna mulle Lubba Rahwa wasto rägida.

40. Ja kui temma Lubba andis / astus Paulus Reppi päle / ja näitis käega Rahwale / ja kui keik waig jäid / rägis temma neile Ebrea-kelel / ja ütlis:

Se XXII. Pätük.

1. Mehhed / Wennad / ja Wannamad / kulge / mis minna nüüd ennese eest kostan teie wasto.

2. Agga kui nemmad kuulsid / et temma Ebrea-kelel nende wasto rägis / jäiwad nemmad waigsemaks / ja temma ütlis:

3. Minna ollen Juda-Ma Mees / sündinud Tarsus Siliitsia-Maal / ja ülles kaswatud sesiñase Linna sees / Kamalieli Jalge ees / öppetud keikekangema Wannamade Kässus / ja ollin kowwa Jummala-Noudja / ninda kui teie keik tännapääw ollete.

4. Ke minna sedda Teed ollen kangeste takkakiusanud Surmani / köites ja Wangi-Torni sates Mehhi ja Naesi.

5. Ninda kui mulle üllemb-Preester ja keik Wannamade Hulk Tuñistust anab / kellelt minna ka ollen Kirja wotnud Wennadele wia / ja läksin wälja Tamasko Linna / neid / ke sääl piddid ollema / kinni köita ning Jerusalemma wia / et neid piddi nuhheldama.

6. Agga se sündis / kui minna Te pääl ollin / ja liggi Tamasko Linna sain / Louna Ajal / paistis äkkiselt minno ümber üks suur Walgus Taewast.

7. Ja minna langsin mahha / ja kulin ühhe Häle mulle ütlewa: Saul Saul / mis sinna mind takkakiusad?

8. Agga minna wastasin: Issand / kes sinna olled? Ja temma ütlis mulle: Minna ollen JEsus Naatsarettist / kedda sinna takkakiusad.

9. Agga need / ke minnoga ollid / näggid kül sedda Walgust / ja ähmasid wägga / agga sedda Häält / mis mulle rägis / ei kuulnud nemmad mitte.

10. Agga minna ütlin: Issand mis pean minna teggema? N. Issand ütlis mulle: Touse ülles / miñe Tamasko Linna / sääl peab sulle ööldama keik / mis sulle on säetud tehha.

11. Agga kui minna sesamma Walgusse-selgusse-pärrast ei woinud nähha / tallotadi mind käepiddi neist / ke miño Seltsist ollid / ja sain Tamasko Linna.

12. Agga üks Kässo polest jummalakartlik Mees / Ananias / kennel hä Tunnistus olli keigist Judalistelt / ke sääl ellasid /

13. Se tulli minno jure / astus liggi ja ütlis minno wasto: Saul / Wend / wata ülles / ja minna waatsin selsammal Tunnil temma päle.

14. Agga temma ütlis: Meie Wannamade Jummal on sind ärrawallitsenud / et sinna temma Tahtmist pead tundma / ja sedda Sigedat (Kristust) näggema / ja Häält temma Suust kuulma.

15. Sest sinna pead temma Tunnistaja ollema keige Inimeste wasto / neist Asjust / mis sinna olled näinud ja kuulnud.

16. Ja mis sa nüüd otad? Touse ülles / ja lasse eñast ristida / ja ärrapesta sinno Pattud / ja hüa Appi Issanda Nimmi.

17. Agga kui minna jälle Jerusalemma tullin / ja Palwet piddasin Jummala Koijas / siis sündis / et minna enneset ärra sain.

18. Ja näggin tedda (JEsust) mulle ütlewat: Tõtta ja minne noppeste ärra Jerusalemmast / sest nemmad ei wotta sinno Tunnistust minnust mitte wasto.

19. Ning minna ütlin: Issand nemmad täädwad issi / et minna Wangi wiisin ja peksin Koggodusse-Koijade sees neid / ke sinno sisse uskid.

20. Ning kui Tehwanni sinno Tunnistaja Werd ärrawallati / seisin minna kaasäal liggi / ja mul olli temma Hukkatamisse pärrast hä Meel / ja hoidsin nende Rided / ke tedda tapsid.

21. Agga temma ütlis mulle: Minne / sest minna tahhan sind kaugele Pagganade sekka läkkitada.

22. Agga nemmad kulid tedda se Sanna sadik / ja tõstsid omma Häle / ja ütlid: Hukka seddasuggust ärra Ma päält / sest temmiale sünni mitte ellada.

23. Agga kui nemmad kissendasid / ja oma Rided Selja päält ärra heitsid ja Põrmo wasto Taewa wiskasid /

24. Käskis se üllemb Pälik tedda Kantsi wia / ütteldes / et tedda piddi Piitsadega peksetama ja küsitama / et temma woiks tõda saada / mis Sü pärrast nemmad ninda temma päle kissendasid.

25. Agga kui nemmad tedda Rihmadega kinnisidsid / ütlis Paulus Pälikko wasto / ke sääl jures seisis: Kas teil / lubba on üht Roma-Linna Meest ilma kohtomoistmatta Piitsadega päksta?

26. Agga kui Pälik sedda kulis / läks temma / ja kulutas sedda üllema Pälikkulle / ja ütlis: Katso / mis sa wottad tehha

12

19

13

20

14

21

15

22 /eñarte /el ta peal ellama.

16

23 /eñerte

17

24

25 /haid kiñi wennitamud
/selle
/eñe kui teña ülle kohhur käinud

18

26.

27 | meer-

28 | doma Lin̄na

29 | telle

30 | dihmust
| keia ....
| seisatar

1.

2

3

4

5

6 | kissendar

7

8

9

tehha? Sest sesinnane Innimenne on üks Romalinne.

27. Siis tulli se üllemb-Pälik temma jure ja ütlis: ütle mulle/ olled sinna üks Romalinne? Ning temma ütlis: Minna ollen.

28. Ja üllemb-Pälik wastas: Minna ollen sure Rahhaga sedda Keddanikko-kohhut enneselle saatnud. Agga Paulus ütlis: Agga minna ollen ka (Romalinne) sündinud.

29. Siis läksid seddamaid need temma jurest ärra/ ke temmalt piddid küssima/ ja se üllemb-Pälik kartis/ kui temma tåda sai/ et temma Roma-Mees olli/ ja temma tedda olli kinnisiddonud.

30. Agga teisel Päwal tahtis temma öiete tåda såa/ mikspärrast neist Judalistest piddi temma päle kaebatama/ ja päästis tedda Köidikust lahti/ ja käskis need üllemad Preestrid ja nende koggone suur Kohhut kokkotulla/ ja töi Paulust wälja/ ja pannis tedda nende ette.

Se XXIII. Pätük.

1. Agga Paulus watis sure Kohto pále/ ja ütlis: Mehhed Wennad/ minna ollen keige hä Suddame-tunnistusse'ga Jumala ees ellanud sesinnase Päwa sadik.

2. Agga üllemb-Preester Ananias käskis neid/ ke temma liggi seisid/ temma Su pále lüa.

3. Siis ütlis Paulus: Kül Jummal sind löób/ sinna Walgeks tehtud Sein. Istud sinna/ ja moistad Käsko järrele minno pále Kohhut/ ja käskid mind lüa Käsko wasto.

4. Agga need ke (temma) liggi seisid/ ütlid: Sõimad sinna Jummala üllemat-Preestrit?

5. Ning Paulus ütlis: Wennad/ minna ei tåådnud mitte/ et temma üllemb-Preester on/ sest se on kirjotud/ sinna ei pea omma Rahwa üllemat mitte sõimama.

6. Agga kui Paulus tådis/ et teine Ossa olli Saddutseridest/ ja teine (Ossa) Wariseridest/ hüdis temma sure Kohto ees: Mehhed/ Wennad/ miña ollen Wariseer/ ja Wariseri Poeg/ minno pále moistetakse Kohhut/ Lotusse ja surnude Üllestousmisse pärrast.

7. Agga kui temma sedda sai rägi-nud/ tousis Riid Wariseride ning Sadutseride wahhel/ ja se Hulk lahkus ühhest ärra.

8. Sest need Sadutserid ei ütle ollewa Üllestousmist egga Inglid/ egga Waimo; Agga Wariserid tunnistawad mollemad (ollewa).

9. Agga suur Karjominne tousis/ ja kui Kirjatundjad Wariseride Hulkast üllestousid/ riidlesid nemmad/ ja

ütlid: Meie ei leia ühtegit kurja se Inimesse pähe; Ons agga üks Waim ellik Ingel temmaga räginud / siis ärge riidlegem mitte Jumala wasto.

10. Agga kui se Mässaminne sureks läks/kartis se üllemb-Pälik/et Paulust neist peaks lahti kistama ja käskis Sõdda Wäggi alla minna / ja tedda nende säast ärra tõmbada ja Kantsi wia.

11. Agga teisel Õsel seisis Issand temma jures / ja ütlis: Olle julge Paulus/ sest otse kui sinna minnust Jerusalemmas olled tunnistanud / ninda pead sinna ka Roma Linnas tunnistama.

12. Agga kui Walge sai / läksid monnigad Judalissed kokko/ wandusid issi ennast ärra/ ja ütlid/ ennast ei süa/ egga jua tahtwa / ennego nemmad piddid Paulust sama ärratapnud.

13. Agga neid olli ennamb kui nellikümmend / ke ninda ollid kokko wandunud.

14. Need läksid üllema-Preestride ja Wannamade jure ja ütlid: Meie olleme ennast Wandumissega ärrawandunud / ühtegit Suhhu wotta / ennego meie Paulust olleme ärratapnud.

15. Se pärrast andke teie nüüd täda Sõdda-Pälikkule / ja sure Kohtule ka/ et temma tedda Homme teie ette toob/ kui tahhaksite teie, temma Asja parramine kuulda; Agga meie olleme walmid tedda ärratappa / ennego temma teie ette saab.

16. Agga kui Pauluse Õe Poeg sedda kawwalat Nou kulis / läks temma / ja tulli Kantsi / jä kulutas sedda Paulusele.

17. Agga Paulus kutsus ennese jure ühhe Pälikko / ja ütlis: Wi se Poise üllema Pälikko jure/ sest temmal on middakid temmale räginist.

18. Se wottis tedda / ja satis tedda üllema Pälikko jure/ ja ütlis: Se kõrdetud Paulus kutsus mind ennese jure/ ja pallus sedda Poise siño jure wia/ sest temal on middakit sulle räägmist.

19. Agga se üllemb Pälik wottis tedda Käepiddi / ja wiis temma kõrwale / ja küssis temmalt / mis sul on mulle kulutamist?

20. Agga temma ütlis: Judalissed on ühhel Noule heitnud/ sind palluda / et sinna Paulust home sure Kohto ette pead laskma tua / kui tahhaksid nemmad temmalt parreminne küssida.

21. Agga ärra ussu sinna neid mitte/ Sest ennamb kui nellikümmend Meest nende säast wahhiwad tedda/ need ommad ennast ärrawandnud/ ei süa egga jua/ ennego nemmad tedda sawad ärratapnud / ja nüüd on nemmad walmid / ja ootwad sinno Tootust.

22. Siis

/pangen

10

11

12

/et neman

13

14

/kowwarte

15

/otse

16

17

18

/se wang

19

20

/ksid /toma

/pänast

21 /wotta /kuulda

/sallaja

/neman ei tahha

22 | le

31

23 | sai
| ma

32

24 | kårkis | piddada
| selga | sid

33

25

34

26

35

27 | et temma | meer alli
| sü

28

1.

29. | olli

30

22. Siis laskis üllemb-Pälik se Poisi ärra / ja käskis tedda: Arra ütle kellegille / et sinna sedda mulle olled täda andnud.

23. Ja kui temma kaks Pälikkud ennese jure kutsnud / ütlis temma; Pange walmis kaks sadda Södda-Mehhi / et nemmad Sesaria Linna lähhäwad / ja seitse kümmend Rüütlid / ja kaks sadda Piki-Meest / kolmandal O Tunnil.

24. Ja pange Lojussed walmis / et nemmad Paulust nende päle woiwad panna / ja terwelt sata Welisesi Ma-Wallitseja jure.

25. Ja kirjotas ühhe Ramato nende Sannadega:

26. Klaudius läkkitab selle Kalilea Ma Wallitseja Weliitsile paljo Terwist.

27. Seddasinnast Meest ollid Judalissed kinniwotnud / ja püüdsid tedda ärratappa / siis tullin minna Södda-Wäega päle / ja wotsin tedda nende Kääst / kui minna täda sain / tedda Roma Mehhe ollewa.

28. Agga kui minna tahtsin täda / mis Asta pärrast nemmad temma päle kaebasid / wisin minna tedda nende sure Kohto ette.

29. Siis moistsin minna temma päle kaebatid / nende Käsko Küsimide pärrast / agga ühtegid kaebmist ep olnud Surma / egga kinnipannemisse wäärt.

30. Agga kui mulle täda anti / et Judalissed selle Mehhele Kawwalust tahtsid tehha / läkkitasin miña (tedda) seddamaid sinno jure / ja käsksin neid Kaebjad üttelda siño ees / mis neil temma wasto piddi ollema. Jä Jummalaga.

31. Siis wotsid Södda-Mehhed Paulust / ninda kui neile olli käsketud / ja wisid temma ärra O läbbi Antipatrida Linna.

32. Agga teisel Päwal lasksid nemmad need Rüütlid temmaga minna / ja tullid jälle taggasi Kantsi.

33. Kui need Sesaria said / andsid nemmad Ramato Ma-Wallitseja kätte / ja jätsid Paulust temma jure.

34. Agga kui Ma-Wallitseja Ramato luggis / küssis temma / kust Maalt temma piddi ollema? Ja kui temma täda sai / et temma Siliitsia Maalt olli /

35. Ütlis temma: Minna tahhan sind kuulda / kui sinno Kaebajad ka seie sawad / ja käskis tedda hoida Herodesse Kohto-koijas.

Se XXIV. Pätük.

1. Agga wie Päwa pärrast / tulli se üllemb-Preester Ananias alla Wannamade ja Tertullusse ühhe Könne-Mehhega. Need tullid Ma-Wallitseja ette Paulusse pärrast.

2. Ja

2. Ja kui tedda ette kutsuti/ hakkas Tertullus kaebama temma päle / ja ütlis:

3. Et meie sinno läbbi sure Rahho olleme sanud/ja mitto ausa Asja selsinnasel Rahwal sinno Hole-kandmisse läbbi on sündinud/sedda wottame meie ikka ja keiges Paigus/ kallis Weliks / sure Tännoga wasto.

4. Agga et minna sind kauaks ei wiwita/ siis pallun minna sind/ et sinna meid lühhidelt kulad / sinno Helduse pärrast.

5. Sest meie olleme leidnud sedda Meest Kahjo-Teggia ollewa / ja et temma Mässamisk töstab keigile Judalistele keige Ma-Ilmas / ja et temma Naatsarenilisse wõra-Ussu Pämees on.

6. Ke on ka püüdnud Jummala-Kodda ärrateotada / kedda meie ka kinni wotsime ja tahtsime temma päle Kohhut moista meie Käsko järrele.

7. Agga Lisias se üllemb-Pälik tulli päle / ja wottis tedda wäggisi meie Kääst ärra.

8. Ja käskis temma Kaebajad sinno jure tulla / kennelt sinna issi woid küssida/ ja keik sedda (Asja) täda saa/ mis meie teña päle kaebame.

9. Agga need Judalissed tunnistasid sedda ka/ ja ütlid: se ninda ollewa.

10. Agga Paulus/ kui Ma-Mallitseja temmale näitis (Käega)/ et ta pidi rägima/ wastas ja ütlis: Et minna tean/ sind mitto Aastat selle Rahwa Wallitseja ollewa / siis tahhan minna seddajulgeminne enneste eest kosta.

11. Sest sinna woid moista / et ennamb ep olle kui kaksteistkümmend Päwa/ kui minna ollen üllesläinud Jerusalemma/ Jummalat pallumа.

12. Ning et nemmad mind ep olle leidnud Jummala Koijas kellegiga köñelewa ehk Mässamist Rahwa sekka töstwa / mitte Koggodusse Koddades/ egga Linnas.

13. Ei woi ka nemmad sedda töeks tehha/ mis nemmad nüüd minno päle kaebawad.

14. Agga sedda tunnistan minna sulle / et minna sedda Teed möda/ mis nemmad wõraks Ussuks kutsuwad/ ninda oña Wannamade Jummalat tenin / et minna ussun keik/ mis Käsko/ ja Prohwetide sees on kirjotud.

15. Ning minnul on se Lotus Jummala päle / mis ka needsinnased issi ootwad / et Oigedade ja üllekohtuste Surnude üllestousmiñe peab tullema.

16. Ja selle sees püan minna allati ühhe puhta Südda me-Tunnistust hoida/ Jummala ja Innimeste wasto.

17. Agga nüüd ollen minna tulnud

mitto

2

3

4

5 | enride

6

7

8

9

10

| et sinna
| alled olmed

11

12

| mast
| mast

13

14 | selle Oppeturle

15

16

17

18 | mõnningad Vadalised Asia Maalt
| hulga Rahwa

19 | Need

20

21 | teist tänna | kiskendalis

22 | sest õppetusse Teest parremine

23 | et ta saaks
| teggemast

24

| rägiwad sest Usust

25 | ks puhtuks

26

27

1

2

3

mitto Aasta pärrast/ ja ollen Armo-Andet tonud omma Rahwale ja Ohwrid.

18. Sepäle leidsid nemmad mind/ et minna lasksin ennest puhhastada Jummala Koijas/ mitte Tülli egga Mässamissega.

19. Need agga ollid monnigad Judalissed Asia-Maalt/ ke peaksid siin sinno ees ollema ja miño päle kaebama/ kui neil middakit minno wasto olleks.

20. Ehk üttelgo needsinnased issi/ kas nemmad mingisuggust üllekohhut minnust leidnud / kui minna sure Kohto ees seisin.

21. Kui agga se aino Sanna pärrast / et minna nende säas seistes hüüdsin: Nende Surnude Üllestousmisse pärrast moistetakse Kohhut minno päle.

22. Agga kui Weliks sedda kulis/ wiwitas temma neid/ sest temma tädis sedda Teed otse hästi/ ja ütlis: Kui se Pälik Lisias alla tulleb/ siis tahhan minna teie Asja järrele kulada.

23. Agga temma käskis Pälikko/ sedda Paulust hoida/ja lasta hingada/ ja keddakit temma ommasist keelda / ke temmal peaks tahtma hääd tehha/ ehk temma jure tullema.

24. Agga monniga Päwa pärrast tulli Weliks Trusilla omma Emmandaga / ke olli Juda Suggust/ ja kutsus Paulust ennese ette / ja kulis temmalt sedda Usko JEsusse Kristusse sisse.

25. Agga kui temma rägis Öigussest ja kassinast Ellust/ ja tullewa Kohtust/ ehmatis Weliks/ ja kostis: Minne sel hobil ärra / kui mul ennamb Aega on / kül ma siis sind kutsun.

26. Agga temma lotis ka Paulussest Rahha sawa / et temma tedda piddi lahti laskma / sepärrast kutsus temma tedda ka saggedaste ennese jure/ ja könnelis temmaga.

27. Agga kui kaks Aasta täis sai / tulli Pontius Westus Welisi Assemelle/ agga Weliks tahtis Judalistele Melehääd tehha / ja jättis Paulust kinni.

Se XXV. Pätük.

1. Kui nüüd Westus sinna Male sanud/ läks temma kolme Päwa pärrast Sesaria Linnast Jerusalemma.

2. Siis tullid temma ette üllemad Preestrid/ ja Judaliste üllemad Paulusse pärrast/ ja pallusid tedda.

3. Ja püüdsid (temmalt) Armo temma wasto / et temma tedda piddi Jerusalemma kutsuma / agga nemmad piddasid kawwala Nou / tedda Te pääl ärratappa.

4. Ag.

4. Agga Westus wastas/ et Paulust piddi Sesaria Linnas kinnipetama/ agga temma issi tahtis pea sinna taggast tulla.

5. Ke nüüd teie sääst woiwad/ (ütlis temma) need tulgo ühtleisse minnoga alla/ ja kui selsinnasel Mehhel Süüd on/ kaibago nemmad temma päle.

6. Ning kui temma ennamb kui kümme Päwa nende jure sai wibinud/ läks temma alla Sesaria Linna/ ja teisel Päwal istus temma Kohto-Järje pääl/ ja käskis Paulust ette tua.

7. Agga kui temma sinna sai/ siis seisid need Judalissed/ ke Jerusalemmast ollid alla tulnud/ temma ümber/ ja töid mitto rasket kaebdust Pauluse wasto/ mis nemmad ei woinud töeks tehha.

8. Sest temma wastas enese eest: Minna ep olle Judaliste Käsko wasto/ egga Jumala Koija wasto/ egga Keisri wasto ühtegit eksinud.

9. Agga Westus tahtis Judalistele Melehää tehha/ ja kostis Paulusse le ning ütlis: Tahhad sa ülles Jerusalemma minna/ ja sääl minnust lasta Kohhut sinno päle moista nende Asjade pärrast?

10. Agga Paulus ütlis: Minna seisan Keisri Kohto ees/ sääl peab minno päle Kohhut moistetama; Judalistele ep olle minua middakit liga teinud / ninda kui sinna ka parreminne tead.

11. Sest kui minna middakit ollen liga teinud/ ja mis Surma wäärt on/ siis tahhan minna surra / agga kui sest ep olle middakit / mis nemmad minno päle kaebawad / siis ei woi mind ükstigi nende kätte anda. Keisri jures otsin minna Kohhut.

12. Siis rägis Westus sure Kohtoga/ ja wastas: Käisri Kohhut olled sinna noudnud/ Keisri jure pead sinna minnema.

13. Agga kui monni Päwa sai möda läinud/ tulli Kunningas Agrippas ja Perniitse Sesaria/ Westust terretama.

14. Ja kui nemmad sääl jubba mitto Päwa said wibinud/ siis rägis Westus Kunningale Pauluse Asja / ja ütlis: üks Mees on (seie) Welikst sist kinnijätud.

15. Kelle pärrast üllemad-Preestrid ja Judaliste Wannamad minno jure tullid / kui minna Jerusalemmas ollin/ ja palusid Kohhut temma päle.

16. Neile kostsin minna/ et Roma Rahwale sedda Wisi ep olle üht Innimest teiste Meelehääks anda ärrahukkata/ ennego se/ kedda päle kaebatakse/ saab Suud Suud wasto Kaebjadega/ ja Aega saab ennese eest kosta se poleft/ mis temma päle kaebatakse.

17.

4

5

6

7

8

9

10

11 | ei törka minna mitte surra

12

13

14

15

16 | Löbrule pärnast

17

18

19

20 | sinnatse Asja

21 | pe

22

23

24

25

26 | keige eñamiste
| kui se Asi saab järrele
kulatud mulle

27 | arwates

1

2 | Minna arwan eñese Ömnens

17. Kui nemmad nüüd seie Kohto tullid / siis ei wibind minna mitte/ waid läkssin teisel Päwal Kohto Järre pääl istma/ ja käsksin sedda Meest ette tua.

18. Kui need Kaebjad ette tullid/ ei woinud nemmad ühtigit sedda Süüd temma päle tösta/ mis minna mötlesin.

19. Agga neil olli monnigad Küssimissi tem̃a wasto/ nende omma Ebbaussust/ ja ühhest ärrasurnud JEsussest kedda Paulus ütlis ellawa.

20. Agga kui minna se Küssimisse päle ei moistnud/ütlesin minna: Kas temma piddi tahtma Jerusalemma minna / ja sääl nende Asjade päle laskma Kohhut moista?

21. Agga kui Paulus Keisri Öigusse päle käis/et temma ni kaua piddi kinni hoitama/kunni Keiser piddi Kohhut moistma/ siis käsksin minna tedda kinni piddada senniks/ kui minna tedda Keisri jure woiksin läkkitada.

22. Agga Agrippas ütlis Westusse wasto: Minnagi tahhaksin sedda Innimest kuulda; Agga temma ütlis: Home pead sinna tedda kuulma.

23. Kui nüüd teisel Päwal Agrippas ja Perniitse sure Körkussega tullid/ ja Kohto-kotta läksid üllemade Pälikudega / ja nende Meestega/mis Linnas keige üllemad ollid / todi Paulus Westusse Sanna päle.

24. Ning Westus ütlis: Kunningas Agrippas / ja keik Mehhed/ ke siin on meiega / teie näte sedda Innimest/ kelle pärrast keik Judaliste Hulk mind on pallunud Jerusalemmas/ ja siin/ kissendades/ et temma ei peaks ennamb ellama.

25. Agga kui minna täda sain / et temma ei olle ühtegit Surma wäärt teinud / ja tem̃a issi ka Keisrilt Öigust noudis / siis on mo Mötte olnud tedda sinna läkkitada.

26. Kellest mul ep olle ühtegit öiete Issandale kirjotadast; Sepärrast ollen minna tem̃a wälja tonud teie ette/ ja issi ärranis siño ette/Kunningas Agrippas/et mulle sesiñase kulatud Asja järrele woiks olla middakit kirjotada.

27. Sest minno Meles on se üks rummal Assi/ ühhe wangi läkkitada/ ja mitte neid Süüd/ mis temma päle töstetakse / täda anda.

Se XXVI. Pätük.

1. Agga Agrippas ütlis Paulusse wasto: Sul on lubba ennese eest rägida; siis wastas Paulus ennese eest ja sirrotas Kät wälja /

2. Miño Meles on se wägga armas/ Kunningas Agrippas et minna tännapääw sinno ees saan ennese eest kosta keige nende Asjade pärrast / mis neid Judalissed minno päle kaebawad.

3. Keike ennaminne/ et sinna tead keik Judaliste Kombed ja Küssimisst/ sepärrast pallun minna sind/ et sinna mind kannatlikkult kuled.

4. Minno Ello norest East/ mis mul Algmissest om̄a Rahwa säas Jerusalemmas olnud/ täädwad keik Judalissed/

5. Ke mind enne jobba tundnud/ kui nemmad sedda agga tahtwad tunnistada/ et minna meie Jummalatenistusse keigekangema wisi polest ollen Wariseer olnud.

6. Ja nüüd seisan minna/ ja minno päle moistetakse Kohhut Lotusse pärrast se Tootusse päle/ mis Jummalalt meie Wannamille on sündinud.

7. Kenne (Lotusse) jure meie kaksteist kümmend Suggu/ Öed ja Päwa allati Jummalat tenides / lootwad tulla. Se Lotusse pärrast / Kunningas Agrippas / kaebatakse minno päle neist Judalistest.

8. Miks teie jures sedda uskmatta Asjaks petakse/ et Jummal surnud üllesärratab?

9. Minna mötlin ka issi enneses/ et minna Naatsaretti JEsusse wasto paljo piddin teggema/

10. Ninda kui minna Jerusalemmas ka ollen teinud / ja minna ollen mitto pühha Meest Wangi-Torni kinni pannud / kui minna üllemilt-Preestrilt ollin lubba sanud / ja kui neid ärratappeti / siis andsin minna omma Sanna körwa.

11. Ja minna walwasin neid saggedaste keike Koggodusse Koddades/ ja sundsin neid Jummalat teotada / ja ollin wägga hul nende päle/ ja kiusasin neid kurjaste takka ka wöra Liñade sees.

12. Ja kui minna ka sepärrast Tamasko läksin / üllema-Preestride Melewalla ja Lobbaga/

13. Siis näggin minna / Oh Kunningas/ kesk Päwa Ajal Te pääl üht Walgust/ selgem kui Pääwlik / minno ja nende ümber paistwa/ ke minnoga Teed käisid.

14. Agga kui meie keik mahhalangsime/ kuulsin minna ühhe Häle minno wasto rägiwa/ ja Ebrea-kelel ütlewa: Saul/ Saul / mis sinna mind kiusad takka? Se on sul raske Astla wasto takka wäljalüa.

15. Agga minna ütlin: Issand/ kes sa olled? Agga temma ütlis/ minna ollen JEsus/ kedda sinna kiusad takka.

16. Siis touse nüüd ülles/ ja seisa püstü omma Jalge päle/ sest sepärrast ollen minna sulle ennast näitnud / et minna sind tahhan säda omma Sullaseks ja Tunnistajaks ni hästi sest / mis sinna olled näinud / kui ka sest / mis ma sulle weel tahhan näita.

17. Ja tahhan sind päästa sest Rahwast/ ja neist Pagganist/ kelle sekka ma sind nüüd läkkitan.

18. Nen-

3

4 | Wisid

5

6

7.

8

9. | Nime
| kurja

10

| sinna jure

11 | nuhtlesin

| aste | sisse

12

13 | he
| mis Taewast
| paistis
| peal

14

| taggant üller

15

16

17

18

19

20

21

22 | urtele | mina

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

18. Nende Silmad lahti ~~awwada~~/ et nemmad Pim̃edussest woiksid pöörda Walgusse pole/ ja Sadana Woimussest Jum̃ala pole/ et nemmad woiksid Pattude Andeks-Andmist saa ja Pärrandust nende sáas/ ke ~~ommad~~ puhtaks tehtud Ussu läbbi minno sisse.

19. Sepärrast/ Kunningas Agrippas/ ei olnud minna mitte se taewase Nä~~ll~~misse wasto uskmata.

20. Waid minna kulutasin essiti Tamaskus/ ja Jerusalemmas/ ja keige Juda Maal/ ja Pagganille/ et nemmad piddid ennast parrandama/ ja Jum̃ala pole ümber pöörma/ ja öiged Pattust-pöörmisse Te~~ggusid~~ teggema.

21. Se Asja pärrast on need Judalissed mind Jummala Koijas kinniwotnud/ ja püüdsid mind ärratappa.

22. Agga et minna Jummalast ollen Abbi sanud/ seisan minna weel tännapäwani/ ja tunnistan weikille ja su~~rille~~/ ja ei ütle muud middakit/ kui sedda/ mis Prohwetid ja Moses ~~ommad~~ räginud/ mis piddi sündima/

23. Et Kristus piddi kannatama ja se essimeñe ollema surnude Ullestousmissest/ ja Walgust kulutama Rahwale ja Pagganille.

24. Agga kui temma sedda ennese eest rägis/ ütlis Westus sure Hälega: Paulus/ sinna jölled/ se suur Kirjamoistminne satab sind jöllama.

25. Agga temma ütlis: Kallis Westus/ minna ei jölla mitte/ waid rägin tössised ja moistlikkud Sañad.

26. Sest Kunningas teab neid Asjo küül/ kelle wasto minna ka julgeste rägin. Sest minna ei arwa middakit neist Asjust temmale täädmatta ollewa/ sest sedda ep olle mitte Nurgas sündinud.

27. Ussud sinna/ Kunningas Agrippas/ neid Prohwetid? Minna tean/ et sa ussud.

28. Agga Agrippas ütlis Paulusse wasto: Ei pudu paljo/ sinna sadad omma Sannadega/ et minna ~~ennast~~ Risti-~~ussule heitan~~.

29. Agga Paulus ütlis: Minna sowiksin kül Jummalast/ puduks pissut ehk paljo/ et mitte ükspäines sinna/ waid ka keik/ ke mind tännapääw kuulwad/ sähhärdusseks saaksid/ kui minna ollen/ agga ilma neid Köidikud.

30. Ning kui temma sedda ütlis/ tousis Kunningas ja Ma-Wallitse-ja ja Perniitse ja need/ ke nendega istsid/ ülles.

31. Ja läksid körwale/ ja räägsid issikeskes ja ütlid: Sesinnane Innimenne ei te~~nud~~ middakit/ mis Surma ehk Köidi~~ko~~ wäärt on.

32. Agga Agrippas ütlis Westuselle: Sedda Innimest olleks sündind lahtilasta/ kui temma Keisri jure ep olleks ~~Öigust~~ noudnud.

Se

Se XXVII. Pätük.

1. Agga kui se Nou olli petud/et meie piddime Laewaga Italia Male minnema/ andsid nemmad Pauluſt ja monnekud muid Wangid köidetud ühhe Päliko kätte/ kelle Nimmi Julius/Keisri Wä Hulgast.

2. Agga kui meie ühhe Adramitti Laewa astisime/ et meie piddime Asia Ma möda minnema / siis läksime meie Maalt ärra/ ja metega olli Aristarkus Maatsedonia Maalt/ Tessalonika Linnast.

3. Ja teisel Päwal saime meie Sidonia Linna / ja Julius käis heldeste Pauluſſega ümber/ ja andis temmale Lubba omma Sõbrade jure minna ja ennast kaſſida.

4. Ning kui meie säält saime ärralänud / läksime meie Siipruſt möda / et Tuled meie wasto ollid.

5. Ja kui meie se Märre läbbi/ mis Silitsia ja Pamwilia kõrwal on/ saime läinud / siis saime meie Mira Linna Liitsia Maal.

6. Ja sääl leidis se Pälik ühhe Aleksandria Linna Laewa / mis Italia Male läks / ja panni meid selle päle.

7 Agga kui meie mitto Päwa tassa ollime läinud / ja waewalt Knidusse kohto saime (sest Tuul ei lasknud meid) läksime meie Kreta Sare alt möda / Salmoni Linna pole.

8. Ja kui meie waewalt säält möda saime / siis saime meie üht Paika / mis kutsutakse Hääks Saddamaals / kelle liggi olli Lasea Linn.

9. Agga kui paljo Aega sai möda läinud / ja nüüd jõbba pahha olli Laewaga käia / et Paasto Aeg jõbba möda olli/ maenitsis Paulus/

10. Ja ütlis neile: Mehhed / Minna nään / et se Purjetaminne sureks Waewals ja Kahjuks tahhab olla/ mitte ükspäines koormale / ja Laewale / waid ka meie Ellule.

11. Agga se Pälik uſſus ennamb se Kippri ja Tüürmanni/ kui Pauluſſe könnet.

12. Agga et sinna Saddamase ep olnud hä ülle Talwe jäda/ siis olli surema Hulga Nou/ säält ärraminna / ehk nemmad woiksid Wõnitsia Male sada/ ja ülle Talwe sinna jäda/ kumb on üks Saddama Kreta Maal / wasto Ettel - ja Loie - tuult /

13. Agga kui Louna-tuul tousis puhuma/ ja nemmad mõtlid/ nüüd enneſe Nouo järrele eddasi minnewa/ tõmbasid nemmad Purje ülles / ja läksid otse liggi Kreta Sareſt möda.

14. Agga ei kaua pärraſt sedda tousis Torm nende wasto/ kedda kutſutakse Idda-Pohhi-tuleks.

15. Ja kui se Laewaſt kinni hakkas/

et

1

2 | ä
| ärt

3 | olli hea
| wasto
| et neiñad tedda woiksid harrida

4
| sarest

5 | 4
| ülle
| kohhal

6

7

8

9 | miñna

10 | ja häddaks

11 [illegible] mis kippar ja tüürman
kui mis Paulus ütles.
cf. c. 13, 45.

12
| se

13

14 | mitte
| mis hütak
| huur

15

16 | mir | ei wrinud meie naljalt

17 | keik
| kõitega

18 | muist koormat

19

20 | ei käitikkut egga
| keik

21
| Häddast

22

23

29

25

26

27

28

29 | sowisid et Wadge piddi tullema

30

31

32 | sedda Merrese

et temma ei woinud wasto Tuult minna/ laskſime meie sedda Tulest ajada.

16. Agga meie saime ühhe Sare liggi/ kumb Klaudaks kutsuti/ sääl woiſime waewalt (omma) Pati kätte saa.

17. Sedda wotsid nemmad ülles/ ja pruukſid Abbi/ ja köidsid sedda Laewa alla kinni/ agga kui nemmad kartsid ennast Liwa päle juhtuwa/ laskſid nemmad Purjed mahha/ ja weersid ninda.

18. Agga kui meid kurjast Ilmast wägga aeti/ siis heitsid nemmad teisel Päwal Riistad wälja.

19. Ja kolmandal Päwal heitsime meie oma Käega Laewa-riistad wälja.

20. Agga kui mitmel Päwal ehk Pääwliko ellit Tähtaolnud nähha/ ja mitte piſſut kurja Ilmo (meie wasto) olnud/ siis löppis wimati Lotus ärra Elluse jäda.

21. Agga kui nemmad kaua Aega ollid sömata olnud/ siis astus Paulus nende keskele ja ütlis: Oh Mehhed/ teie olleksite piddand minno Sanna kuulma/ ja mitte Kretast ärratulema/ ja seſt Waewast/ ning Kahjust ilma jäma.

22. Ja nüüd maenetsen minna teid rahhul olla/ seſt ükſigi Hing ei sa meie säast hukka/ kui agga se Laew.

23. Seſt sel Ösel seisis Jummala Ingel minno jures/ kenne pärralt ma ollen/ kedda minna ka tenin.

24. Ja ütlis: Ärra karda Paulus/ sinna pead Keisri ette sama/ ja waat/ Jummal on sulle neid keik kinkinud/ kes mis sinnoga Laewas on.

25. Sepärrast Mehhed olge rahhul/ seſt minna ussun Jummalat/ et se ninda peab sündima/ kui mul on öeldud.

26. Agga meie peame ühhe Sare päle ajama.

27. Agga kui jubba neljas teist kümnes Ö kätte tulli/ ja meie Adria Märre pääl purjetasime/ siis mötlesid Laewa-mehhed/ ennast ühhes Paigas Male sawad.

28. Ning kui nemmad Lodi Wette heidsid/ leidsid nemmad kakskümend Sülda Wet/ agga kui nemmad pissut eddasi läksid/ ja jälle Lodi heidsid/ leidsid nemmad wiisteistkümmend Sülda.

29. Siis kartsid nemmad/ ennast kowwa Paika sawa/ ja heidsid nelli Ankru wälja Laewa taggamisseſt otsast/ ja iggatseſid Walget sawa.

30. Agga kui need Laewa-mehhed Laewast püüdsid ärrapöggeneda/ ja Pati Märrese laskſid/ kui piddid nemmad esimeseſt Laewa otsast Ankrud mahha lasta/

31. Utlis Paulus Pälikko ja Söddameeste wasto/ kui need ei jä Laewa/ siis ei woi teie Elluse jäda.

32. Siis raiusid need Södda-mehhed Pati Köijed katki/ ja laskſid lemma wälja langeda.

33.

33. Agga kui Walge hakkas tullema / maenitsis Paulus neid Leiba wotma / ja ütlis: Tänna on neljasteistkümnes Pääw / et teie otate / ja sömata ollete / ja et teie ep olle middakit ~~enneste~~ wotnud.

34. Sepärrast maenitsin minna teid Leiba wotma / sest se tulleb teie ~~jahhutamisseks~~. Sest teie sääst ei pea ühhegi Pääst Juukse Karwa ~~mahhalangma~~.

35. Kui tenima sedda sai üttelnud / wottis tenima Leiba / tännas Jummalat nende keigide nähhes / murdis sedda ja hakkas söma.

36. Siis sai neile keigile hä Meel / ja nemmad wotsid ka Roga.

37. Agga meid olli keik ühtekokko Laewa pääl kaks sadda ja kuus Hinge kahhekssatkümmend.

38. Agga kui nemmad said Leiba wotnud / siis kergetasid nemmad Laewa / ja heidsid Wilja Märrese.

39. Agga kui Pääw sai / ei tunnud nemmad sedda Maad mitte; Agga ühe Märre Nurka said nemmad nähha / kussa Rand olli / sinna olli nende Mötte Laewa ajada / kui nemmad woiksid.

40. Ning kui nemmad Ankrut said ülleswötnud / siis läksid nemmad Märrese / ja päästsid Aero-paelad lahti / ja weddasid Purje ülles Tuult möda / ja püüdsid Randa minna.

41. Agga kui meie ühte Paika saime / kus ~~mollemel polel Märre olli~~ / hakkas Laew kinni / ja essimenne Ots jäi likomatta seisma / agga taggumine ots katkes neist kangist Laenist katki.

42. Agga Sõdda-meestel olli se Nou / et nemmad tahtsid Wangid ärratappa / et ükkigi ei piddand uijudes ärrapääsema.

43. Agga se Pälik tahtis Paulust piddada / ja kelis neid ärra sedda Nouo wõtta / ja käskis neid / ke moistsid uijuda / esiti wäljakargada / ja Male taotada.

44. Ja neid teist / muist Laudade pääl / muist Laewa Tukkide pääl. Ja ninda sündis / et keik terwelt Male said.

Se XXVIII. Pätük.

1. Ning kui nemmad ollid päästud / siis said nemmad täda / et se Saar Melitiks kutsuti.

2. Agga se Sare Rahwas ei teinud meile pissut Söbrust / sest nemmad teggid Tuld / ja wõtsid meid keik wasto Wihma pärrast / mis meie pääle olli tulnud / ja Külma pärrast.

3. Agga kui Paulus hulka Haggo kokko risus / ja Tulese pannu / tulli üks Nastik Pallawast / ja hakkas temma Kätte kinni.

4. Agga kui se Rahwas näggi sedda Ellajat temma Kä külges rippowa / ütlid nemmad issikestes: Wist on

se

33

34

35

36

37

38

39

40

41 /ûns Neem olli

/ede

42

43 /ellus

/maft

44

1

2

3 Fdz

4

| wihha

5 - | tas | de

6 | ootsid | eta | ärritselt
| näggid et | ei fündinud

7 | seäl | se

8 | ero

9 | lel ses

10

11 | se täht

12

13

14

15

16

17

| kui uus-Wang

18

se Mees üks Mehhe-eksia/ kedda Jummala Sundminne/ ei lasse ellada/ ehk temma kül Märrest on päästnud.

5. Agga temma lönguks se Ellaja Tulleke/ ja ei tunnud ühtigi Wigga.

6. Agga nemmad mötlid sündiwa/ et temma piddi üllespaistma ja surnud mahhalangema/ agga kui nemmad kaua ootsid/ ja ei nähtud teñale middakit kurja sündiwa/ siis mötlid nemmad teisiti/ ja ütlid tedda Jummalat ollewa.

7. Agga selsammas paigas ümberkaudo olli sel Sare üllemal/ Nimmelt Publius/ üks Mois/ teña wottis meid wasto/ ja piddas meid kolm Päwa wägga hästi.

8. Agga se sündis/ et Publiusse Issa soja ja kohho Többes haige maas olli/ selle jure läks Paulus sisse/ ja piddas Palwet/ panni Kääd temma päle/ ja teggi tedda terweks.

9. Kui se olli sündinud/ tullid ka teised temma jure/ kel selle Sares wigga olli/ ja said terweks.

10. Ja nemmad auustasid meid wägga/ ja kui meie ärrapurjetasime/ andsid nemmad meile Te päle/ mis tarwis olli.

11. Agga kolme Ku pärrast läksime meie ärra ühhe Laewaga/ se olli Aleksandriast/ ja olli ülle Talwe Sares olnud/ sel olli Awwitajaks Taewa-Täht/ mis kutsutakse Kastikus (nimmelt Kastor ja Polluks.)

12. Ja kui meie Strakusa saime/ seisime meie kolm Päwa paigal.

13. Kui meie säält Laewaga ümber läksime/ saime meie Regiumme Liña/ ja kui ühhe Päwa pärrast launa Tuul tousis/ saime meie teisel Päwal Puteoloni Linna.

14. Sääl leidsime meie neid Wende/ neist palluti meid seitse Päwa nende jure jäda/ ja ninda saime meie Roma Linna.

15. Ning kui sääl need Wennad meist said kuulda/ tulliwad nemmad wälja meie wasto Appiwerre ja Tritaberni sadik. Kui Paulus neid näggi/ tännas temma Jummalat/ ja sai röömsaks.

16. Agga kui meie Roma Linna saime/ siis andis se Pälik need Wangid Üllema-Päliko kätte. Agga Paulussel anti lubba jäda/ kuhho temma tahtis/ ühhe Söddamehhega/ ke tedda hoidis.

17. Agga kolme Päwa pärrast sündis/ et Paulus kokkokutsus Judaliste üllemad/ ja kui nemmad kokko tullid/ ütlis temma nende wasto: Mehhed/ Wennad/ minna ep olle middakit teinud meie Rahwa ehk Wannamade kombede wasto/ ja siiski ollen minna kinnikoidetud Jerusalemmast ärraantud Roma Rahwa kätte.

18. Kui need mind ollid kuulnud/ tahtsid nemmad mind lahtilasta/ sest min-

miñul ep olnud ühtigid Surma Süüd.

19. Agga kui Judalissed se wasto räägsid / siis piddin minna Hädda pärrast Keisri Kohhut noudma / mitte kui olleks mul middakit minno Rahwa päle kaebmist.

20. Sesamma Asja pärrast ollen minna teid nüüd kokkokutsnud / teid nähha saa / ja teiega rägida. Sest Jisraeli Lotusse pärrast ollen minna sesinnase Ahhelaga kinniköidetud.

21. Agga nemmad ütlid temma wasto: Meie ep olle ühtegit Kirja sinno pärrast sanud Juda Maalt / ep olle ka üksigi Wend seie tulnud / ke sinnust middakit kurja olleks kulutanud ehk räginud.

22. Agga meie tahhame sinnult kuulda / mis siña mötled; Sest sestsinnase Wöra ussust on meil täda / et selle wasto igga paigas rägitakse.

23. Agga kui nemmad temmal ühhe Päwa ollid märanud / tullid paljo temma jure (temma) Majase / keñel temma ärraselletas ja tunnistas Jummala Rigi / ja öppetas neile JEsussest Mosese Käsko ja Prohwetide seest / warrahomikust Öhtoni.

24. Ja muist uskusid sedda / mis ütteldi / muist ei usknud mitte.

25. Agga kui nemmad issikeskes ep olnud ühhemelelissed / läksid nemmad ärra / kui Paulus üht Sanna olli üttelnud: Et pühha Waim hästi räginud Prohweti Esaia läbbi meie Wannamade wasto /

26. Ja üttelnud: Minne sesinnase Rahwa jure ja ütle: Kuuldes peate teie kuulma / ja sedda mitte moistma / ja nähhes peate teie näggema / ja sedda mitte tähhelepannema.

27. Sest sesinnase Rahwa Südda on kowwaks läinud / ja nemmad kuulwad raskeste omma Körwadega / ja pannewad omma Silmad kinni / et nemmad Silmil ei nä / egga Körwil ei kule / ja Süddamega ei moista / ja ei pöra ümber / et minna neid woiksin parrandada.

28. Siis olgo teile täda / et Pagganille on läkkitud Jummala Önnistus / ja nemmad kuulwad sedda.

29. Ning kui temma sedda rägis / läksid Judalissed ärra / ja neil olli issikeskes paljo küssimist.

30. Agga Paulus jäi kaks koggona Aasta omma palgate Honese / ja wottis wasto keik / ke temma jure tullid.

31. Kulutas Jummala Rigi / ja öppetas JEsussest Kristussest keige Julgussega / ilma keelmata.

Pühha Apostlide Teggude Ots.

19

20

21

22

23

| pūdis neid sata uskma need
ctrjad pmis tesus lest olli 30
kirjotud

24

25

26

27

| adega | adega

28

29

31

Öppetaja Lutteruse pühha Öppetus sest Ramatust/ mis Paulus neile Romalistele on kirjotanud.

SEsinnane Ramat on Ue Sädusse Pätük/ ja se keige kallimb Ewangelium/ ja on wäärt/ et iggaüks tössine Ristiinnimene sedda Sannast Sannani öppeks/ ja armastaks kui omma Hinge iggawesse Leiba/ Sest üsski ei woi kül sedda Ramato luggeda/ egga kül tähhelepanna; sedda ennamb sinna sedda wottad tähhele panna/ sedda armsamaks ning kallimmaks saab se sinnule.

Sepärrast tahhan minna (ütleb Lutterus) sedda ärraselletada se mõda/ kui Jumal mul on Tarkust andnud/ et iggaüks sedda woiks parreminne moista.

Meie peame agga öiete öppema moistma need Sannad: Käsk/ Pat/ Arm/ Ust/ Öigus/ Lihha/ Waim ning teised sellesugguſed. Ke need Sannad ei moista/ se ei moista ka seddasinnast egga teised Ramatud/ mis need pühhad Apostlid on kirjotanud.

Sedda Käsko ärra moista Jnimeste Wisil ehk Kombel. Jnnimeste Käsk on sega rahhul/ kui sinna sedda teed ehk mahhajättad/ et kül sinno Südda sest ei holi/ mis se käskib ehk keelab.

Jumal moistab Kohhut Süddame Pohja järrele. Sepärrast tahhab temma ka/ et sinna keik/ mis sa teed/ pead teggema Süddamest; ning kui sinna wäljaspiddi näitad wagga ollewa/ ja hääd Tegguſid teggewa/ agga sinna teed neid pahhast ehk surelisſest Süddamest/ siis ei kõlba need Jummala Meles ühtekit/ waid teña nimmetab neid Kawwaluſſe ning Walle Tööks. Sepärrast Laul. CXVI. 11. öölt akse/ keik Jnnimeſſed wallelikud ollewa (Sündmisse polest)/ sest et üks ki keikest Süddamest ei pea Jummala Käsko/ eiga woi piddada/ sest temma tunneb issi ennesest/ et temma wägga ussin ning walmis on kurja tehha. Ke nüüd ilmasundimatta ei noua hääd tehha/ se ei armasta ka mitte Jummale Käsko/ ning saab Jummala kange Wihha omma Kaela päle/ et temma kül Jnnimeste nähhes näitab wagga ollewa/ ning wäljaspiddi hääd Tegguſid teggewa.

Sest armab Paulus v. 11. 12. 13. II. Pät. Judaliſſed keik Pattuſed ollewa/ ning ütleb/ et need Käſſo-Teggiad üksjäines öiged ommad Jumala ees. Öppetab sega/ et üksi ei woi Teggudega sedda öiete tehha/ mis Käsk tahhab. Sepärrast ütleb temma: Sinna öppetad/ et üksi ei pea Abbiello ärrarikma/ ning issi olled sinna Abbiello-ärrarikja. Ning II. Pät: v. 1. me sees sinna teise päle Kohhut moistad/ selle sees moistad sinna issiennast hukka/ sest sinna teed otse sedda/ me päle sino Kohhut moistad. Se on: sinna ellad Jnnimeſſe nähhes Käſſo-Teggude sees/ ning lattad neid/ ke ei ella ninda/ sinna moistad keik öppetada; Pinda nääd sinna teiste Silmas agga Palki ei panne sinna tähhele omma enneſe Silmas Matt. VII. 3.

Sest et sinna (ke oñas Süddames weel Patto armastad) Ussu-Tegguſid teed Silmakirjuks/ sepärrast et sinna sest Palka otad/ ehk Nuhtlust kartad/ siis teed sinna sedda keik pahha Melega/ tahhaksid hääl Melel teist wisi tehha/ kui ep olleks Käsko. Sest moistad sa et sinna Süddames Käſſo-Waenlane olled; Mis siis on/ et sinna teisi öppetad/ mitte warastama/ kui sa issi Süddames Warras olled/ ning wäljaspiddi Warras tahhaksid olla/ kui sul lubba olleks? Agga se wäljaspiddine

)o(kurri

kurri Tõ ei jä ommeti wimaks teggematta nisugguseſt kawwalaſt Innimeſſeſt. Ninda õppetad ſinna teiſe/ agga mitte isſiennaſt/ ei moista ſa isſi/ mis ſa õppetad/ olled ka Käſko mitte moiſtnud. Pále ſedda kaswatab Käſk Patto/ kui Paulus ütleb V. Pátükkis. Sepärraſt/ et ſe Innimenne ikka ennamb Käſko wihkab/ ſeſt et Käſk ſedda tahhab/ mis Innimenne iſſi cal ei woi tehha.

Sepärraſt ütleb tema VI Pátükkis. v. 14. Se Käſk on waimolik. Mis on ſe? Kui ſe Käſk Innimeſteſt olleks antud/ ſiis ſaaks ſeſt kül/ kui kegi wäljaspiddi Käſſo järrele teeks; agga nüüd on ſe Käſk waimolik/ ſepärraſt peab keik keikeſt Süddameſt tehtama/ mis Käſk tahhab. Agga niſugguſe Südda ei anna ükſigi mu/ kui Jummala Waim/ ſe teeb Innimeſt Käſſo ſarnaſeks/ et temma hakkab Käſko armaſtama/ ning keik teggema hä Melega/ ei mitte Hirmo egga Sundmiſſe pärraſt. Waat/ninda on Käſk waimolik/ning peab Innimenne niſugguſe woimolikko Süddamega ſedda armaſtama/ ning temma Sanna kuulma/ ning ſepärraſt lähhäb pühha Waim tarwis. Kui ſe ep olle Süddames/ ſiis jääb ſelle ſiſſe Pat/pahha Meel/ning Waen Käſſo waſto/ kumb ommetion hä/ õige ning pühha.

Õppe nüüd õiete need Sannad moiſtma/ et koggona teine Aſſi on/ Käſſo Tegguſid teggema/ teine Aſſi/ Käſſo-Sanna kuulma.

Käſſo-Teggud on keik/ mis üks Innimenne Käſſo järrele teeb/ ekh woib tehha ommaſt Meleſt ja Wäest. Agga et nende Teggude jures Süddameſſe jääb pahha Meel/ ja Innimenne ennaſt ſundib ſedda teggema/ mis Käſk tahhab/ ſepärraſt ep olle temmal neiſt Teggudeſt ühtekit Kaswo. Sedda õppetab Paulus III. Pát. v. 20. kui temma ütleb/ ühhekit Jñimeſt Käſſo-Teggude läbbi Jumala ees õigeks ſawa. Seſt nääd ſinna/ et need Walle-Õppetajad ommad Pettiſed/ kui neñad õppetawad/ et Innimenne Käſſo-Teggudega eñaſt peab walmiſtama/ et temä Jumala Kääſt woiks Armo ſaa. Kuida ſe woib ennaſt walmiſtada/ Teggudega Jummala kääſt Armo ſaa/ ke neid wäljaspiddiſid hääd Tegguſid pahha Melega teeb? Kuida woib ſe Tõ Jummala Mele pärraſt olla/ mis pahhaſt Meleſt ning kurjaſt Süddameſt tulleb?

Agga Käſſo-Sanna kuulma/ on/ hää Melega Käſſo-Teggud teggema/ ning ilma ſunditmatta häſti ning Jummala Mele pärraſt ellama/ otſekui ep olleks Käſko egga Nuhtluſt. Agga niſugguſe hää Mele annab ſe pühha Waim Süddameſſe. V. Pát. v. 5. Agga ſedda Waimo antakſe ükspäines õigeUſſu läbbi JEſuſſe Kriſtuſſe ſiſſe. Agga Uſk tulleb Jummala Sanna ning Ewangeliummi läbbi/ ſe kulutab Kriſtuſt/ et temma on Jummala Poeg/ ning tõſſine Innimenne/ ke meie pärraſt on ſurnud ning üllestousnud. III. Pát. v. 25.

Sepärraſt teeb ſe Uſk ükspäines õigeks/ ning ſatab Käſſo-Sanna kuulma/ ſeſt ſe Uſk toob JEſuſſe kunnaſtamiſſeſt ſedda pühha Waimo. Agga ſe pühha Waim annab hää Mele ning Südda/ ninda kui Käſk tahhab; Siis tullewad hääd Teggud Uſſuſt. Sedda õppetab temma III. Pát. v. 31. Sääl ütleb temma/ Käſſo-Tegguſid mitte kõlbawa/

Et nüüd ſe näitis/ Käſko iſſi ärrateotada/ ſepärraſt ütleb temma: Meie ei teota mitte Käſko/ Uſſu läbbi/ waid meie kinnitame Käſko Uſſu läbbi/ ſe on/ meie kuleme Käſſo-Sanna Uſſu läbbi.

Pat on pühhas Kirjas ei mitte ükspäines ſe wäljaspiddine kurri Tõ/ waid keik/ mis eal ſedda wäljaspiddiſt kurja Tõ ſatab/ ſe on/

Süd-

Süddame kurjad Himmud ning Mõtted. Sepärrast Patto teggema / on ni paljo / kui hääl Melel ning keigest Süddamest Patto sisse langema. Sest kui üks wäljaspiddine kurri Patto Tõ sünnib / siis langeb Jñimenne hää Melega ning Süddamest sinna sisse. Jsiärranis watab Jumala Sanna Südame sisse / ning keige Patto Jure ning Hallika pále; Se Patto Juur / ning Hallikas on se Uskmatta Südda. Se õige Usk teeb üks päines õigeks / ning satab pühha Waimo ning hää Mele / neid wäljaspiddised hääd Teggusid tehha; Ninda satab se uskmatta Südda ükspäines Jnnimest Patto sisse / annab Lihhale ning kurja Himmudele Wägge ning Woimust / wäljaspiddised kurjad Teggusid tehha / kui Adamile ning Ewale sündis Paradisi Aias. 1 Mos. III. 6.

Sepärrast nimetab Kristus sedda uskmatta Südda isiärranis Pattuks Joh. XVI. 8. Se pühha Waim saab Ma-Jlma nomima Patto pärrast / et nemmad ei ussu minna sisse.

Sepärrast / enne kui hääd Teggud kui hää Wilja woiwad sündida / peab esmalt se õige Usk Süddames ollema. Ninda tullewad ka need kurjad Teggud sest uskmatta Südda mest / se uskmatta Südda on keige Patto Juur / Mahla / ning Wäggi / sepärrast kutsutakse se uskmatta Südda pühhas Kirjas / Ussi ning wanna Maddo Pääks / sedda piddi se Naese Seme Kristus russuks tallama 1. Mos. III. 15.

Arm niug Anded on kahhesugguséd. Arm tähhendab Jummala Helduši ning hää Mele / mis temmal on meie pääl / et temma Kristust ning pühha Waimo meie Süddame sisse tahhab wallada ehk rohkeste anda V. Pät. v. 15. Need Waimo Anded peawad meie sees Päwast Päwani kaswama / sest et neil ep olle weel keik Woimus kääs / sepärrast et nende Waggade sisse weel alles jäwad kurjad Himmud ning Pattud / need pannewad Waimo nasto. Rom. VII. 14 / Kal. V. 7. Ninda kulutakse 1. Mos. III. 15. se Rio ning Waeno selle Naese ning Ussi Seme wahhel. Ommeti Arm teeb ning arwab meid õigeks Jummala ees. Sest Jummala Arm ei kate ehhast mitte / ninda kui need Anded; Waid Jumala Arm wottab meid oma Holeks meie Lunnastaja Jesusse Kristusse pärrast / ning et need Anded jubba meie sees omad hakkanud.

Usk / se ep olle mitte se tühhine ning walle-Mõtte / mis monningad arwawad Usko ollewa. Ning kui nemmad tundwad / et ühteke Ello-Parrandus / egga hääd Teggud sest tullewad / ning ommeti kuulwad paljo Ussust / ning woiwad ka paljo sest lobbisema / siis langewad nemmad se Eksitusse sisse / et nemmad ütlewad: Ussust ei sa kül / waid Jnnimenne peab ka hääd Teggusid teggema / kui ta tahhab waggaks ning önsaks saa. Se Rummalus tulleb sest / kui nemmad Armo-Õpetust kuulwad / siis tewad nemmad ommast Wäest enesele ühhe Mõtte omas Süddames / se ütleb: Minna ussun / ning sedda arwawad nemmad õige Usto ollewa; Agga se on ühhe Jñimesse tühhi Mõtte / ning Südda ei tunne sest ühtekit; Sepärrast ei te se tühhine Usk ühtekit / ning ei tulle ka ühteke Parrandus se järrele.

Agga (õige) Usk on Jummala Tõ meie sees / se mutab meid / ning sünnitab meid ueste Jummalast. Joh. I. 13. Se õige Usk surretab sedda Wanna Adami / teeb meid koggona teiseks Jñimesseks / Süddame / Mele ning keige Mõttede polest / ning teob sedda pühha Waimo ennesega. Tõeste / se õige Usk on üks

ellaw/ teggew ning wäggew Assi/ sepärrast teeb temma allati sedda/ mis hä on. Se öige Usk ei küssi ka mitte/ kas hääd Teggusid peab tehtama/ waid enne kui küssitakse/ on temma neid teinud/ ning on ikka teggemas.

Agga ke nisuggusid hääd Teggusid ei te/ se on sögge/ ning sellel ep olle ühtekit Usko/ ei täagi/ mis Uskning hääd Teggud on/ et temma kül paljo lobbiseb Ussust ning hä Teggudest.

Usk on üks ellaw ning julg Lotus Jummala Armo pääl/ et Jñimeñe sepärrast ka Surma ei karta. Ning se Jum̃ala Armo Tundminne teeb Innimest röömsaks ning julgeks Jummala wasto/ ning keige Lomude wasto/ sedda teeb se pühha Waim Ussu läbbi. Sepärrast on Innimenne ilmasundimatta walmis ning ussin/ iggaühhele hääd teggema/ iggaüht tenima/ keik kannatama/ selgest Armust Jummala wasto/ ke sedda Armo temmale on andnud. Ninda ei woi meie hääd Teggusid mitte lahhutada Ussust/ otse kui pöllema ning paistma Tullest ei sa lahhutud. Sepärrast hoia ennast omma ennese Walle-mötte eest/ ning nende tühja Lobbajade eest/ ke mötlewad/ Ussust ning hääd Teggudest paljo tarkaste könnelda/ ning ommad need surrmad Jölled; Pallu Jummalat/ et temma sedda Usko siño sees süttitako/ muido jääd sinna iggaweste ilma ussuta/ et sa ka mötled ning teed ommast Wäest/ mis sa eal woid ning tahhad.

Öigus on nüüd sesiñane Usk/ ning kutsutakse Jummala Öigusseks/ sepärrast/ et Jummal sedda añab/ ning Öigusseks arwab Kristusse meie Lunnastaja pärrast/ ning sesinnane Usk parrandab Innimest/ et temma iggaühhele annab/ mis temma Kohhus on anda. Sest Ussu läbbi saab Innimenne Pattust lahti/ ning armastab Jum̃ala Kässo-Sannad/ se läbbi annab temma Jummalale omma Auo/ ning teeb temmale/ mis temma Kohhus on tehha. Agga Liggimest tenib temma ilmasundimatta/ ning maksab iggaühhele/ mis Kohhus on. Sedda Öigust ei woi meie ommast Melest ja Wäest ennesele mitte sata/ üksigi ei woi ennesele issi Usko anda/ ning üksigi ei woi issi omma uskmatta Südda ärrasata; Sepärrast on keik Walle/ Kawwalus/ ning Pat/ mis ilma ussuta ühhest uskmatta Süddamest tulleb/ et se kül näitab hä ollewa. Rom. XIV. 23.

etc. etc.

1

2

3

4 | ollewad
| Ülles tous misse läbbi Surnust [illegible] Spen-
[illegible] [illegible] Lorin. v. 3 [illegible]

5
| et nemad peawad Usso sanna kuulma

6

7

8

9

10 | saaksin
| teie jure tulla

11

12 | meie teine teisega saaksime
rômustud teie jures

13 | peab ollema
| ma polle tännini samud

14
| ja mu rahwa

15 | Nenda ollen ma enese polest

16

Pühha Apostli Pauluse Ramat neile Romalistele kirjotud.

Se I. Pätük.

1. Paulus Jesusse Kristusse Sullane kutsutud Apostliks/ärrawallitsetud Jummala Armo-Öppetusseks.

2. Mis temma on enne tootanud omma Prohwetide läbbi pühhas Kirjas.

3. Temma Pojast/ (ke on sündinud Tawida Seemnest/ Lihha polest.

4. Ja on wäggewaste näidetud Jummala Pojaks Waimo polest/ ke pühhitseb/ sest Ajast/ kui temma Surnust on üllestousnud/) JEsus Kristus meie Issand.

5. (Kelle läbbi meie olleme sanud Armo ja Apostli Ammetit Uskmu-Sannakuulmisseks/ keige Pagganade sääs/ temma Nimmes.

6. Kelle sääs teie ka ollete/ ke teie JEsusses Kristusses ollete kutsutud.)

7. Keigile/ ke Roma Linnas armad/ neile Jummala Armsadele/ ja kutsutud Pühhadele: Arm olgo teile ja Rahho Jummalalt meie Issalt/ ja Issandalt JEsusselt Kristusselt.

8. Essiti tännan minna omma Jummalat JEsusse Kristusse läbbi teie keikede pärrast/ et teie Ust keiges Ma-Ilmas kulus on.

9. Sest Jummal on minno Tunnistaja/ kedda minna tenin omma Waimega/ temma Poja Armo-Öppetusses/ et minna järgeste teie pälе mötlen/

10. Ja iggal Ajal omma Palwes ohkan/ kas peaks ükskord woima sündida/ et minna peaksin woima teie jure tulla Jummala Tahtmisse läbbi.

11. Sest minna iggatsen teid nähha/ et minna teile ühhegitsuguft waimolikko Ande woiksin ka jaggada/ teid kinnitada/

12. Se on/ et minna teiega saaksin römustud teie ja minno Ussu läbbi/ mis meil on issikeskes.

13. Agga minna ei tahha/ armad Wennad/ teile täädmatta jätta/ et mul saggedaste se Meel on olnud teie jure tulla/ (agga tännini mitte sedda sanud)/ et ma teie sääs ka woiksin mingisuggusse Kaswo sada/ ninda kui mude Pagganade sääs.

14. Minna ollen nende Krekalisse ning Umbkrekalisse/ nende Targade/ ning Rummalade Wölgulisse.

15. Sepärrast/ sedda möda kui minno Meel on/ ollen minna walmis teile Roma Linnas ka sedda Armo-Öppetust kulutada.

16. Sest minna ei häbbene ennast mitte Kristusse Armo-Öppetusse pärrast; Sest se on Jummala Wäggi

Önnistusseks keigile / ke ussuwad/ Judalistele essiti / ning ka Krekalis-
ppi.

7. Sest Jummala Öigus saab se-
samma sees awwalikkuks tehtud Us-
sust Ussu sisse/ kui kirjotud on: Se/ ke
Ussu läbbi öige on/ peab ellama;

18. Sest Jummala Wihha Tae-
wast saab awwalikkuks keige Inni-
meste Jummalakartmatta Ello ja
üllekohto wasto/ ke Töt üllekohto sees
kinnipeawad.

19. Sest et se/ mis Jummalast on
tunda / awwalik on nende sees; Sest
Jummal on neile sedda täda annud.

20. Sest temma näggematta (As-
jad/ se on) temma iggawenne Wäggi
ja jummalik Olleminne nähhakse
Ma-Ilma Lomissest/ kui sedda tähhe-
le pannakse neist Teggudest/ et neil
ep olle ühtegit Wabbandamist.

21. Sepärrast kui nemmad täädsid/ et üks Jummal on/ siiski ep olle
nemmad tedda mitte kui Jummalat
auustanud/ egga tännanud/ waid om-
mad omma Mötlemiste sees rumma-
laks sanud/ ja nende moistmatta Süd-
da on pimmedaks läinud.

22. Kui nemmad ennast targaks
pannid / on nemmad jölledaks sanud.

23. Ja ommad se hukkaminnemat-
ta Jummala Auo nende kadduwa
Innimeste/ ja Lindude/ ja Neljajalg-
sede/ ja romawa Ellajade Kuijo sar-
naseks muutnud.

24. Sepärrast on neid Jummal ka
ärraandnud nende Süddame Him-
mude läbbi Rojastusseks/ nende omma
Ihhud issikeskes teotada/

25. Ke Jummala Töt omad Walleks
pöörnud / ja auustanud / ja teninud
Lojust ennamb kui Lojat/ ke on kide-
tud iggawest/ Amen.

26. Sepärrast on Jummal neid
ärraandnud häwwitumma Himmude
sisse; Sest nende Naesed on sedda lo-
dut Kokkopiddamist seks pöörnud/ mis
lodud wasto on.

27. Selsammal kombel on ka Meh-
hed mahhajätnud sedda lodud Naese
Piddamist/ ja on teine teise wasto
pöllenud omma Himmude läbbi/ ja
ommad Mees Mehhega Häwwe
Tööd teinud/ ja omma Eksitusse Pal-
ka (kui Kohhus olli) jälle eñesele sanud.

28. Ja otsego nemmad ep olle mit-
te holind/ et nemmad Jummalat
piddid tundma/ on neid Jummal ka
ärraandnud ühhe kölbamatta Mele
sisse/ sedda tehha/ mis ei sünni/

29. Täis keik üllekohhut / Horust/
Kurjust/ Ahnust/ Tiggedust/ täis Kad-
dedust/ Tapmist / Riidlemist / Kaw-
walust/ kurjat Kombet.

30. Et nemmad sanud Körwa-Kos-
kutajaks/ Kelepeksiaks/ Jummala
Wihkajaks/ Laitjaks/ Surelisseks/
Hooplejaks/ ke kurja Töde Nou pid-
dawad/ ke Wannamade Sanna ei
kule.

31.

17 |selle sama seer ihmutakse tumala
Öiguss
|agga

18 |ihmutakse

19

20

|nemad ei woi endid wabbandada!

21

|siirki

22

23 |ühhe

24 |sees
|ennestes

25 |walle sees |on teisiti

26
|ühte |teisiti
|kui

27
|ühte |Naesega
|pallawa ks samud |sees
|Meestega häbbemata
|nenda |issiennestes kätte

28
|öiete

29 |olles

30 |kelekandjad
|uhked
Targad kurja peäle

+ xis omaksid ei armasta

31 | ilma Hallastusseta

32 -

1

2

| ed Asjad

3

| sinna sedda, et

4

5

6

7 | Kannatussega

8

9 | essite luda Mehhe n. xa
Krexa Mehhe

10

11.

12 | nende peäle
| kohhut

13. | waid

14 | ~~waid~~

31. Moistmattumaks/ Leppitusse Rikjad/ Ärmotummaks/ Leppimattummaks/ Konwasüddaseks.

32. Ke/ kui nemmad Jummala Öigust täädsid/ (et need/ ke nisuggust tewad/ Surma wäärt on) ei te sedda ükspäines issi/ waid neil on ka hä Meel nende pääl/ ke sedda teggewad.

Se II. Pätük.

1. Sepärrast/ oh Innimenne! ei woi sinna ennast mitte wabbandada/ ke sinna eal Kohhut moistad; Sest me sees sinna teise päle Kohhut moistad/ moistad sinna issiennast hukka/ sest sinna teed otse sedda/ me päle sinna Kohhut moistad.

2. Sest meie täame/ et Jummala Kohhus on öige nende pääl/ ke nisuggust tewad.

3. Agga/ Oh Innimenne! ke sinna Kohhut moistad nende päle/ ke nisuggust tewad/ ja teed ka seddasamma/ mötled/ sa ennast Jummala Kohtust ärrapääsiwa?

4. Woi pölgad sinna temma Heldusse/ Kannatusse/ ja Pitkamele Rikkusse? Eks sinna ei tää/ et sind Jummala Heldus Pattustpöörmisse pole sadab?

5. Agga sinna koggud issiennesele omma kange ja Pattustpöörmatta Süddamega/ Wihha/ selle Wihha ja Jummala öige Kohto Ilmotamisse Päwal.

6. Ke iggaühhele maksab temma Teggude järrele;

7. Iggawest Ello neile/ ke hä Teggude tähe jäes Auo ja Kitust/ ja hukkaminnematta Ello otsiwad;

8. Agga Hirmo ja Wihha neile/ ke Riakad ommad/ ja Töt ei kule/ kuid agga kuulwad Üllekohhut.

9. Willetsus ja Ahhastus igga Innimesse Hinge päle/ ke kurja teeb/ Judalisse esitti/ ning Krekalisse (Hinge päle).

10. Agga Au ja Kitus ja Rahho iggaühhele ke hääd teeb/ esiti Judalisele/ ning ka Krekalisele.

11. Sest Jumnal ei pea ühhegist Innimesest ennam Luggu/ kui teisest.

12. Ke eal ilmakässuta ommad Patto teinud/ need peawad ka ilmakässuta hukkaminnema/ ja ke eal Kässo al ommad Patto teinud/ neid peab ka Kässo läbbi hukka moistetama.

13. (Sest Jummala ees ep olle öiged need Käsku kuuljad/ kuid need Käsku Teggiad peawad öigeks sanna.

14. Sest kui need Pagganad/ kennel ep olle Käsko/ ja ommeti issiennesest Käsku Tööd tewad/ needsammad/ ehk neil kül ep olle Käsko/ ommad issiennesele Käsk

15. Ke üllesnäitwad/ et se Käsko Tö kirjotud on nende Süddame~~sisse~~/ ja nende Süddametunnistus (sedda ka) tunnistab/ ja need Mötted/ ~~kummad~~ teine teise päle issikeskes kaebawad/ ehk ennast wabbandawad.)

16. Sel Päwal/ kui Jummal nende Innimeste sallaja Tö päle JEsusse Kristusse läbbi Kohhut moistab/ minno Armo-Öppetusse järrele.

17. ~~Agga~~ katso: Sind kutsutakse Juda~~lisseks~~/ ja sinna lodad Käsko päle/ ja ~~kidad ennast~~ Jummalast.

18. Ja tunned temma Tahtmist/ ja et sinna Kässus olled öppetud/ ~~kiu~~sad sinna/ mis ~~parras olneb~~.

19. Ja arwad ennast ollewa Söggedade Juhhataja/ ~~ja~~ nende Walgus/ ke Pimmedusses o~~mmad~~/

20. Nende Rummalade ~~Karris~~taja/ ja Moistmattumade Öppetaja/ ~~(otsego se~~/) kellel Tundmisse ja Töe Öppetusse ~~Wiis~~ Kässus ~~peaks ollema~~.

21. Ke sinna nüüd teist öppetad/ eks sinna ennast issi ei öppeta? Ke sinna kulutad/ et ei pea warrastadama/ eks sa issi warrastad?

22. Ke sa ütled/ et ei pea Abbiello ärrarikkutama/ eks sa ~~issi~~ Abbiello ärrarikku? Sul on Hirm wöra Jummalade eest/ eks sa issi ei risu/ mis Jummala pärralt on?

23. Ke sinna ennast Kässust kidad/ eks sa teota issi Jummalat Kässo ülleastmisse läbbi?

24. Sest teie pärrast teotakse Jummala Nimme nende Pagganade säas/ ninda kui kirjotud on:

25. Ümberleikaminne on kül hä/ kui sinna Käsko pead/ agga kui sinna Käsko ülleastja olled/ siis on sinno ümberleikaminne jo Eesnahhaks sanud.

26. Kui nüüd Eesnahk Käsko Öigust peab/ eks siis temma Eesnahk ei pea ümberleikamisseks arwatama?

27. Ja eks siis se/ ke Sündmisse polest ümberleikamatta on/ ja Käsko ~~teeb~~/ sinno päle Kohhut ei moista/ ke sinna Kirjatähhe ja Umberleikamisse jures Käsko ülleastja olled?

28. Sest se ep olle Juda~~linne~~/ ke wäljaspiddi (Juda~~linne~~) on/ ep olle ka se ümberleikaminne/ mis wäljaspiddi Lihhas sünnib;

29. Waid se on Juda~~linne~~/ ke seespiddi on/ ja Süddame ümberleikaminne Waimus/ ja mitte Kirjatähhes/ (on ümberleikaminne)/ kelle Kitust ep olle mitte Innimestest/ waid Jummalast.

Se III. Pätük.

1. Mis on siis Juda~~listel~~ eñamb ehk mis hääd sadab ümberleikaminne?

2. Töest wägga paljo. Esmalt on nende Holeks antud/ mis Jummal on räginud.

3. Sest

15 | de seer-
| lemisted

16

17
| rütled

18
| ei sünni ühte rässoga.

19

20 | tuhha

21

22

23

24

25

26

27 | täieste peab

28

29

1. | rasso

2

3

4. | Argo | neuda
| moistetama
| n. et sa woidad

5.

6

7

8 | lees

9. | polegi
| rahwas

10 | Neuda

11.

12 | ühtlaise on neuad

13 | on neude kurk

14

15

16

17

18 | Polle

19

20 | ei moisteta ükski Lihha

21

22 | Usso läbbi saab awwalikkuks

3. Sest mis seon / et monnigad usk mattumnad olnud ? Kas siis nende uskmatta Meel Jummala Usko peaks tühjaks teggema?

4. Se sündko mitte / waid Jummal olgo tössine / ja keik Inimessed wallelikkud / kui kirjotud on: Et sinda pead öige ollema Sannades sees / ja woitma / kui sinno päle Kohhut moistetakse.

5. Agga kui meie üllekohhus Jummala Öigust kidab / mis tahhame meie üttelda? Ons siis Jummal üllekohtune / et temma se päle wihhaseks saab? (Mina rägin Inimeste kombel.)

6. Ei mitte: kuida woiks Jummal muido Ma-Ilma päle Kohhutmoista?

7. Sest kui Jumala Tödde minno Walle läbbi suremaks saab temma Kitusseks / mikspärrast siis minno kui ühhe Pattuse päle Kohhut moistetakse.

8. Ja ei peaksime meie mitte enneminne ninda teggema (kui meid teotakse / ning kui monnigad rägiwad / meid ütlewat) tehkem kurja / et sest hä tulgo / kelle Hukkatus öige on.

9. Mis siis nüüd / kas meie parramad olleme? Ei mitte; Sest meie olleme enne töeks teinud / et Judalissed ning Krekalissed keik Patto al olnud /

10. Kui kirjotud on: Ep olle sedda / ke öige on / ei ühte ainust.

11. Ep olle sedda / ke moistaks; üts-ki ep olle / ke Jummalat otsiks.

12. Nemmad on keik ühtlaise ärratagganenud / ja kölbamattunmaks lainud / üts-ki ep olle / ke hääd teeks.

13. Nende Kurk on lahti Haud / omma Kelega petwad nemmad. Tärwa Kaudi - Mad Wihha on nende Molkade al.

14. Nende Su on täis Needmist ja Wihha.

15. Nende Jallad on nobbedad / Werd ärrawallama.

16. Nende Tede pääl on Willetsus ja Hädda.

17. Ja Rahho Teed ep olle nemmad tundnud.

18. Jummala Kartust ep olle nende Silmade ees.

19. Agga meie täame / et mis Käsk ütleb / sedda ütleb temma neile / ke Käsko al on / et keigide Su peab kinnisullutama / ja keige Ma-Ilmal Jummala ees piddi Süüd ollema.

20. Sepärrast ei sa ükkigi kihha Käsko Teggude läbbi temma ees öigeks / sest Käsko läbbi tulleb Patto Tundminne.

21. Agga nüüd on ilmaka Jumala Öigus awwalikkuks sanud / mis Käsk ja Prowetid on tunnistanud /

22. (Moista) Jummala Öigus / se tulleb Ussu läbbi JEsusse Kristusse sisse keigile / ja keigide päle / ke usk wad; Sest sin ep olle ühtegit Wahhet;

23. Se

23. Sest keik ~~ommad~~ Patto teinud/ ja ~~neil~~ on ~~Pudo~~ Jummala Auust/

24. Ja sawad ilma öigeks temma Armust/ se Ärralunnastamisse läbbi/ mis JEsusse Kristusse ~~läbbi on sündinud~~/

25. Kedda Jummal on ette säädnud Ärraleppit~~amisseks~~ Usso läbbi temma Werres/omma Öigusse üllesnäitmisseks (selle sees)/ et temma endised Pattud andeks annab/ mis Jummal olli sallinud/

26. ~~Et temma~~ selsinnasel Ajal ~~omma Öigust piddi näitma/ (selle sees)~~/ et temma issi ~~piddi~~ öige ~~ollema~~ ja öigeks ~~teggema~~ sedda/ ke JEsusse Ussust on.

27. Kussa nüüd on Kiitminne? ~~Sedda ep olle~~. Missugguse Käsko läbbi? Kas Teggude-Käsko läbbi? Ei mitte/ ~~kuid~~ Usko Kässo läbbi.

28. Sepärrast arwame meie Innimest ~~Ussu läbbi öigeks sawa~~ ilma Käsko-Teggusid.

29. Woi! on Jummal ükspäines Juda~~liste~~ Jummal? Eks temma ei olle ka Pagganade Jummal? Ja töest/ (temma on) ka Pagganade Jummal.

30. Sest üksainus Jummal on/ ke öigeks teeb sedda ümberleikamist Ussu seest/ ja sedda Eesnahka Ussu läbbi.

31. Kas siis meie Käsko tühjaks teme Ussu läbbi? Ei mitte/ waid meie kinnitame Käsko.

Se IV. Pätük.

1. Mis meie siis ütleme ~~omma~~ Issa Abraham Lihha polest ~~leidnud ollewa~~?

2. Sest kui Abraham Teggude ~~läbbi~~ on öigeks ~~sanud~~/ siis on temmal Kitus/ agga mitte Jummala ~~ees~~.

3. Sest mis ütleb se Kirri? Abraham on Jummalat usknud/ ja se on temmale Öigusseks arwatud.

4. Agga sellele/ ke Tööd teeb/ ei arwata Palka Armo pärrast/ waid ~~Wölla~~ pärrast.

5. Agga ~~sellele~~/ ke Tööd ei te; Agga selle sisse ussub/ ke Jummalakartmat~~tumad~~ öigeks ~~teeb~~/ arwatakse temma Usk Öigusseks/

6. Ninda kui Tawid ka sedda Innimest önsaks kitab/ kedda Jummal öigeks moistab ilma Töta:

7. Önsad on need/ kelle Ülles~~astmis~~sed ~~ommad~~ Andeks antud/ ja kenne Pattud o~~mmad~~ kinnikattetud:

8. Önnis on se Mees/ kennel Jummal Pattud ei arwa Süüks.

9. Sesinnane Önnistus nüüd/ kas se on ümberleikamisse pärralt/ ehk ka Eesnahha pärralt? Sest meie ütleme/ et Abrahamile temma Usk on Öigusseks arwatud.

10. Kuidas siis se on arwatud? Kui temma ümberleikamisses/ ehk kui temma Eesnahhas olli? Ei mitte ümb-

23. |ilma

24 |. moistetarse öigers ilma
|sees on

25 |usseks |. tamisse kaners M

26 |oma öigusse ülesnäitmisseks
|on
|teeb

27 |se on tühjaks moistetud arwatud

28 |öigers moistetarse usso läbbi

29

30

31

1 |on samud

2 |moistetud
|jures.

3

4 |öigusse

5 |moistab, sellele

6

7 |ll

8

9

10

11.

12

13

14 | jaks sanud

15

16

17

18 | ~~[illegible]~~ | mis
wasto lotusses on uskmud need As jad
| sedda möda

19

20
| siddamega

21 | julge
| wäggew on

22

23

24

25

ümberleikamisses / kuid Eesnahhas.

11. Agga ümberleikamisse Tähhe sai temma Ussu Öigusse Kinnitusseks / mis temmal jubba Eesnahhas olli / et temma piddi ollema keigide Issa / ke uskwad Eesnahhas / et neile se ka Oigusseks piddi arwatama.

12. Ja ka ümberleikamisse Issa / ei mitte ükspäines neile / ke ümberleikamissest ommad / waid ka neile / ke käiwad Ussu Jälgede sees / mis meie Jssa Abrahami Eesnahhas olli /

13. Sest se Tootus / et temma piddi ollema se Ma-Ilma Pärria / ep olle mitte sündinud Abrahamile ehk temma Seemnele Käsku läbbi / waid Ussu Öigusse läbbi.

14. Sest kui need / ke Käsust on / Pärriad ~~ommad~~ / siis ep olle Usk middakit / ja se Tootus on tühine;

15. Sest Käsk sadab Wihha; Sest kussa ep olle Käsko / sääl ep olle ka ülleastmist.

16. Sepärrast (tulleb Öigus) Ussu läbbi / et temma peaks Armust ollema / ja et se Tootus peaks kindel ollema keigele Seemnele / ei mitte ükspäines sellele / ke Käsust on / waid ka sellele / ke Abrahami Ussust on / ke on meie keigide Issa.

17. (Ninda kui kirjotud on: Minna ollen sind pannud paljo Pagganade Issaks) Jummala ees / kedda temma on usknud / ke ellawaks teeb neid Surnud / ja kutsub ~~neid / ke~~ ep olle / otsego ollekssid (nenimad).

18. Ke ~~on usknud~~ Lotusse pääle / kussa ~~ep olnud~~ ühtegit Lootmist / et temma paljo Paggganade Issaks piddi sama / kui ~~öeldud~~ on: Ninda peab sinno Seme ollema.

19. Ning temma ei sanud Ussus nõdraks / ei waatnud ka omma Jhho pääle / mis jubba olli ärra-ellatanud / sest et temma liggi sadda aastane olli; Ei waatnud ka Sara ärra-ellatanud Jhho pääle;

20. Sest temma ei möttelnud mitte kahtepiddi Jummala Tootusest uskmatta ~~Meelega~~ / waid sai wäggewaks Ussus / ja andis Jummalale Auo /

21. Ja olli se pääl kindel / et Jummal sedda ~~ka woib~~ tehha / mis temma ~~tootab~~.

22. Sepärrast on se temmale ka Öigusseks arwatud.

23. Agga se ep olle ükspäines kirjotud temma pärrast / et se temmale on arwatud /

24. Waid ka meie pärrast / kellele sedda peab arwatama / kui meie ussume selle sisse / ke meie Issandat JEsust on üllesärratanud Surnust /

25. Ke on meie Pattude pärrast ärraannetud / ja meie Oigekssamisse pärrast üllesärratud.

Se

Se V. Pätük.

1. Et meie nüüd Uſſuſt olleme öigeks ſanud/ ſiis on meil Rahho Jummalaga meie Iſſanda JEſuſſe Kriſtuſſe läbbi/

2. Kelle läbbi meie ka woime liggi aſtuda Uſſus ſeſinnaſe Armo ſure/ mes ſees meie ſeiſame/ ja kiitleme ennaſt Jummala Auo Lotuſſe pärraſt.

3. Agga mitte ükspäines ſeſt/ waid meie kiitleme ka ennaſt Willetſuſte ſees/ et meie täame/ et Willetſus ſadab Kannatuſt;

4. Agga Kannatus Tundmiſt; Agga Tundminne Lotuſt;

5. Agga Lotus ei laſſe mitte Häwweſe minna/ ſeſt et Jummala Arm on wäljawallatud meie Süddame ſiſſe pühha Waimo läbbi/ ke meile on antud.

6. Seſt Kriſtus/ kui meie weel nõdrad ollime/ on ommal Aial Jummalakartmattumade eeſt ärraſurnud.

7. Nüüd ſurreb kegi waewalt öigeda eeſt/ ühhe Hä eeſt ehk monni wottaks ſurra.

8. Sepärraſt kidab Jummal omma Armaſtamiſt meie waſto/ et Kriſtus meie eeſt on ſurnud/ kui meie weel Pattuſed ollime.

9. Sepärraſt paljo ennamb meid/ ke meie nüüd temma Werre läbbi olleme öigeks tehtud/ peab temma läbbi hoietama Wihha eeſt.

10. Seſt kui meie Jummalaga leppitud olleme temma Poja Surma läbbi/ kui meie weel Waenlaſed ollime; Paljo ennamb ſame meie önſaks temma Ello läbbi/ kui meie nüüd olleme leppitud.

11. Agga mitte ükspäines ſedda/ waid meie kiitleme ennaſt ka Jummalaſt/ meie Iſſanda JEſuſſe Kriſtuſſe läbbi/ kenne läbbi meie ſedda Leppitamiſt olleme ſanud.

12. Sepärraſt otſe kui ühhe Innimeſſe läbbi Pat on Ma-Ilma ſiſſe tulnud/ ja Patto läbbi Surm; ninda on ka Surm keige Innimeſte päle läbbi tükkund/ kelle ſees nemmad keik ontmad Patto teinud.

13. Seſt Pat olli kül Ma-Ilmas Käſko ſadik; Agga Pat ei arwata/ kuſſa ep olle Käſko.

14. Siiſki on Surm (ütled ſa) kui Kuüingas wallitſenud Adamiſt Moſeſe ſadik ka nende üle/ ke mitte ep olle Patto teinud ühhe ſarnaſe Ülleaſtmiſſega/ kui Adam/ ke on üks Tähhendaminne ſeſt/ ke piddi tullema.

15. Agga Armo-Andega ep olle ſeſuggune (Järg)/ kui Pattolangmiſſega; Seſt kui ſe ühhe (Innimeſſe) Pattolangmiſſe läbbi paljo on ſurnud/ ſiis on Jummala Arm ja Ande paljo ennamb mitmele rohkeſte ſündinud ſe üh-

1 /jures

2

3

4

5 /astaminne

6

7 /Sest õige eest ei naljalt vegisurre

8

9 Sepärrust päseme meie paljo ennam
tenna läbbi Wikka eest, et meie nüüd
tenna Werre läbbi olleme õigeus
moistetud

10 /alles
/päseme

11

12
/sisse
/lainud

13
/sust

14

15 /järg

/sanud selle

16 | Sarmaga | on tulmud

| Sü

| moistmischer

17 | kui kuningad

| kui kuningad

18 | immesle

| Arm | ello-öigeksamischer

19

20

21.

1

2

3

4

5 | Sarnatsker

6

ühhe Innimesse JEsusse Kristusse Armo läbbi.

16. Ja Andega ep olle nisuggune (Järg) / kui sega / mis sündinud on se ühhe Innimesse läbbi / ke Patto on teinud; Sest se Kohtomoistminne on ühhe Aino (Pattolangmisest tulnud Hukkatusseks / agga se Armo-Ande (aitab) mitme Pattolangmisest Õigusseks.

17. Sest kui selle ühhe Pattolangmisse läbbi Surm on wallitsenud se ühhe läbbi / paljo ennamb peawad need / ke sawad sedda wägga rohke Armo ja Õigusse Andet / wallitsema Ellus se ühhe JEsusse Kristusse läbbi.

18. Sepärrast nüüd / kui ühhe aino Pattolangmisse läbbi Hukkamoistminne keige Innimeste päle sanud: Ninda on ka ühhe aino Õigusse läbbi Elo-Õigus keige Innimeste päle tulnud.

19. Sest otsego se aino Innimesse Sannapölgmisse läbbi paljo Pattuseks on sanud: Ninda sawad ka selle ühhe Sannakuulmisse läbbi paljo õigeks.

20. Agga Käsk on se wahhele sisse tulnud / et Pattolanginninne piddi süremaks sama; Agga kussa Pat on sureks lainud / sääl on ommeti Arm weel paljo süremb.

21. Et / otsego Pat on kui Kunningas wallitsenud Surmas / ninda ka Arm peaks kui Kunningas wallitsema Õigusse läbbi iggawesse Ellusse / JEsusse Kristusse meie Issanda läbbi.

Se VI. Pätük.

1. Mis meil siis tulleb üttelda? Kas meie peame Patto sisse jäma / et Arm peaks süremaks minnema?

2. Milgil kombel / ke meie Pattule olleme ärrasurnud / kuidas tahhame meie weel selle sees ellada?

Epistel kuendal pühha Päwal pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

3. Eks teie täa? Mitto meid Kristusse JEsusse päle on ristitud / et meie temma Surma sisse olleme ristitud?

4. Siis olleme meie temmaga mahhamaetud Ristmisse läbbi Surma sisse / et ninda kui Kristus on üllesärratud Surnust Issa Auo läbbi / meie ka peame ues Ellus käima.

5. Sest kui meie temmaga olleme istotüd ühhesarnase Surma / siis peame meie ka (temma) Üllestousmisse (sarnased) ollema.

6. Sest et meie sedda teame / et meie wanna Innimenne (temmaga) on Risti podud / et se Patto Jhho peab tühjà minnema / et meie teps Patto ei teni;

7. Seſt ke ſurnud on/ ſe on öigeks tehtud Pattuſt.

8. Agga kui meie Kriſtuſſega olleme ſurnud/ ſiis uſſume nieie / et meie ka temmaga peame ellama.

9. Seſt et meie teame / et Kriſtus/ Surnuſt üllesärratud / teps ei ſurre/ Surm ei wallitſe teps temma ülle.

10. Seſt mis temma on ſurnud / ſedda on temma Pattule ſurnud ükskord; Agga mis temma ellab/ sedda ellab temma Jummalale.

11. Ninda arwage ka teie ennaſt Pattule ſurnud ollewa/ agga Jummalale ellawa meie Iſſanda JEſuſſe Kriſtuſſe läbbi)

12. Sepärraſt ärge andke nüüd mitte Patto kui Kunningaſt wallitſeda teie ſurrelikko Jhho ſees/ temma Sanna kuulma temma Himnude sees.

13. Ärge andke ka mitte omma Lulikmiſſed üllekohto Söddariiſtuks Pattule; Kuid andke ennaſt iſſe Jummalale otſe kui need / ke Surnuſt ommad ellawaks ſanud / ja teie Lulikmiſſed Öiguſſe Söddariiſtuks Jummalale.

14. Seſt Pat ei woi mitte teie ülle wallitſeda/ ſeſt teie ep olle mitte Käſſo al / waid Armo al.

15. Mis ſiis? Kas meie peame Patto teggema / et meie Käſſo al ei olle/ waid Armo al? Milgil kombel.

16. Eks teie tea / et / kenne Sullaſeks teie ennaſt heidate Sanna kuulma / ſelle Sullaſed teie ollete / kelle Sanna teie kulete / olgo Patto Sullaſed Surmaks / ehk Sanna kuulmiſſe Sullaſed / Öigusſeks.

17. Agga Tänno olgo Jummalal/ et teie Patto Sullaſed ollete olnud/ agga Süddameſt Sannakuuljaks ollete ſanud ettekirjoto Öppetuſſele/ kennele teie ollete ärraannetud.

18. Ja kui teie Pattuſt ollete wabbaks ſanud / ollete teie Öiguſſe Sullaſeks ſanud.

Epiſtel ſeitsmel pühha Päwal

pärraſt kolmeaino Jummala Pühha.

19. Minna rägin Innimeſſe kombel teie Lihha Nödruſſe pärraſt; Seſt otſego teie ommad Lulikmiſſed / ollete andnud Rojaſtuſſe Teniſtuſſele / ja üllekohtule üllekohtuſt: Ninda andke nüüd omma Lulikmiſſed Öiguſſe Orjaks Pühhitſemiſſeks.

20. Seſt kui teie Patto Sullaſed ollite / ſiis ollite teie Öiguſſeſt lahti.

21. Mis Kaswo olli teil ſiis (neiſt Aſjuſt) / me pärraſt teie nüüd häbbenete? Seſt nende Palk on Surm.

22. Agga nüüd et teie ollete Pattuſt lahti / ning Jummala Orjaks ſanud / on teil oma Kaswo / et teie pühhaks ſate / ja Palk on iggawenne Ello.

23. Seſt

7

8

9.

10

11.

12

13

14

15

16

17 / selle ettekirjotud õppetusele
mis teie ollete wastowotnud?

18 / Agga et
/lahti

19
/orjaks
/ükhest /teise

20

21 / on / Ots

22

23

1

2.

|on ârrasurnud

3

|on ârrasurnud
|sest

4

|Wilja

5 |mir

6 |sannud
|l. ue wisi l. ello
|l. wanna Kombe

7

8

9

10

11

12

13

14

13. Sest Patto Palk on Surm; Agga Jummala Armo Ande on iggawenne Ello Kristusse JEsusse meie Issanda sees).

Se VII. Pätük.

1. Uhk eks teie tea / Wennad! (sest minna tägin nendega / ke Käsko moistwad) / et Käsk Innimesse ülle wallitseb / senni kui ta ellab?

2. Sest se Naene / ke Mehhe Melewalla al on / on senni / kui Mees ellab / Kässo läbbi temma al; Agga kui Mees surreb / siis on temma lahti Mehhe Kässust.

3. Sepärrast nüüd / kui temma teise Mehhele lähhäks / senni kui (temma) Mees ellab / siis kutsutakse tedda Abbiellorikjaks; Agga kui Mees surreb / siis on temma lahti Kässust / et temma Abbiellorikja ep olle / kui temma teise Mehhele saab.

4. Ninda / mo Wennad / ollete teie ka surretud Kässule Kristusse Jhho läbbi / et teie teise Mehhele peate sama / sellele / ke Surnust on üllesärrätud / et meie Jummalale peame Suggu kandma.

5. Sest kui meie Lihha sees ollime / ollid pattused Himmud / kummad Kässo läbbi (tousid) / wäggewad meie Luliikmede sees / Surmale Suggu kandma.

6. Aggä nüüd olleme meie Kässust lahti / sest et se on ärrasurnud / kellest meid kinnipeti / ninda et meie peame tenima Waimo Uendusse / ja mitte Kirjatähhe Wannusse sees.

7. Mis meie siis tahhame üttelda? Ons Käsk Pat? Milgil kombel. Agga Patto ei tunnud minna muido mitte / kui Kässo läbbi. Minna ei täädnud ka kurri Himmo Patto ollewa / kui Käsk ep olleks öölnud: Sinna ei pea mitte himmustama.

8. Agga Pat wottis woimust Käsko läbbi / ning satis minno sees keik Himmud; Sest ilma Kässota on Pat surnud.

9. Agga minna ellasin enne ilma Kässota; Agga kui Käsk tulli / sai Pat jälle ellama.

10. Agga minna surrin / ning se Käsk / mis mul olli antud Elluks / se sanma satis mind Surma.

11. Sest Pat / kui temma Woimust sai Kässo läbbi / pettis mind / ning tappis mind temma läbbi.

12. Sepärrast on Käsk kül pühha / ja Kässo-Sanna pühha ja öige ja hä.

13. Ons nüüd se / mis hä on / mulle surmaks sanud? Ei mitte. Waid Pat / et temma piddi näitma Pat ollewa / on se hä läbbi mul Surma teinud / et se Pat piddi Kässo läbbi omma üpris suurt Wäggi näitma.

14. Sest meie teame / Käsko wai-

molik ollewa; agga minna ollen lihhalik / ning Patto Melewalla akla mûdud.

15. Seſt ma ei kita hääks / mis ma teen; Seſt ma ei te mitte / mis minna tahhan / waid minna teen ſedda / mis ma wihkan.

16. Kui minna nûûd teen / mis ma ei tahha / ſiis tunniſtan minna / et Käſk hä on.

17. Agga nûûd ei te minna ſedda ennamb / waid ſe Pat / mis minno ſees ellab.

18. Seſt ma tean / et minno ſees (ſe on minno Lihha ſees) ei ella mitte hääd; Seſt tahtma ou mul / agga hääd teggema ei leia minna mitte.

19. Seſt minna ei te mitte ſedda hääd / mis ma tahhan / waid ſedda kurja / mis minna ei tahha / teen minna.

20. Kui minna nûûd ſedda teen / mis ma ei tahha / ſiis ei te minna ennamb ſedda / waid Pat / mis minno ſees ellab.

21. Kui minna nûûd hääd tahhan tehha / ſiis leian minna ſedda Käſko / et ſe kurri Pat minno ſees on.

22. Seſt mul on Melehääd Jummala Käſſuſt ſeeſtpiddiſe Innimeſſe poleſt.

23. Agga minna tunnen teiſt Käſko minno Liikmede ſees ollewa / ſe panneb minno Mele Käſko waſto / ja wottab mind wangi Patto Käſſuſt / mis minno Liikmede ſees on.

24. Oh minna willets Innimenne! Kes pääſtab mind ſeſinnaſe Surma Jhhuſt?

25. Minna tännan Jummalat JEſuſſe Kriſtuſſe meie Iſſanda läbbi. Sepärraſt tenin minna nûûd Melega Jummala Käſko; Agga Lihhaga Patto Käſko.

Se VIII. Pâtûk.

1. Nûûd ei moiſteta neid hukka / ke JEſuſſe Kriſtuſſe ſees ommad / ke ei käi Lihha / waid Waimo Sanna järrele.

2. Seſt Waimo Käſk / ke ellawats teeb JEſuſſe Kriſtuſſe ſees / on mind Patto ning Surma Käſſuſt pääſtnud.

3. Seſt mis Käſk ei woind tehha / ſeſt et temma Lihha läbbi rammoto olli / ſedda teggi Jummal ning läkkitas omma Poja Patto-Lihha Nâo ſees / ning Patto pärraſt / ning moiſtis Patto hukka Lihha ſees /

4. Et Käſſo Oigus peaks ſündima meie ſees / ke meie ei käi Lihha / kuid Waimo järrele.

5. Seſt ke Lihha Sanna järrele ellawad / neil on lihhalik Meel; Agga ke Waimo Sanna järrele ellawad / neil on waimolik Meel.

6. Seſt Lihha Meel on Surm / agga Waimo Meel on Ello / ning Rahho /

7. Se-

15

16

17

18 /inne /miño jures

19 /agga

20

21 Nüüd leian miña, kui ma tahhan head tehha, et se kurri miño jures on.

22

23

24

25 /issi

1

/~~ello~~

2 /ello

3

4 /täieste

5

6

7 sest temma

8

9

10

11 | teeb

12

13

14 | ni | kui

15 | jälle | kartma

16

17

18 | kannatamissed
| selle Au wäärt
| e wasto | seer

19

20 | önnetuma asja alla
heidetud

21 | sama, kui

22 | ühtlaise

23 | need | n-meie issi äggame

7. Sepärrast/ et Lihha Meel on Waen Jummala wasto; Sest temma ei heita ennast Jummala Kässo alla/ ei woigi heita.

8. Ke nüüd Lihha sees ommad/ ei woi Jummala Mele pärrast olla.

9. Agga teie ep olle mitte Lihha sees/ kuid Waimo sees/ sepärrast et Jummala Waim teie sees ellab. Agga kennel ep olle Kristusse Waimo/ sesinnane ep olle mitte temma pärralt.

10. Ons agga Kristus teie sees/ siis on kül Jhho surnud Patto pärrast; Agga se Waim on Ello/ öigusse pärrast.

11. Kui nüüd selle Waim/ ke JEsust on Surnust üllesärratanud/ teie sees ellab/ siis saab se/ ke Kristust on Surnust üllesärratanud/ teie surrelikkud Jhhud ellawaks teggema omma Waimo läbbi/ ke teie sees ellab.

Epistel kahhiksamal pühha Päwal pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

12. Sepärrast/ Wennad/ ep olle meil Wölga Lihhaga/ et meie peaksime Lihha Sanna järrele ellama.

13. Sest kui teie Lihha Sanna järrele wottate ellada/ siis peate teie surrema; Agga kui teie Waimo läbbi pattuse Jhho Teggo wottate surretada/ siis peate teie ellama.

14. Sest mitto Jummala Waimo läbbi juhhatakse/ need on Jummala Lapsed.

15. Sest teie ep olle sanud Sundimisse Waimo/ et teie peaksite arrad ollema/ waid teie ollete Laste Waimo sanud/ kelle läbbi meie kissendame: Abba (aita) Issa!

16. Sesamma Waim tunnistab meie waimoga/ et meie olleme Jummala Lapsed.

17. Olleme meie nüüd Lapsed/ siis olleme meie ka Pärriad/ Jummala Pärriad/ ning Kristusse Kapärriad/ kui meie temmaga kannatame/ et meie temmaga Auo sisse same.

Epistel näljandal pühha Päwal pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

18. Sest minna arwan/ et sesinnase Aja Willetsussed ep olle wäärt sedda Auo/ mis meis peab sündima.

19. Sest keik Loom odab pitki Silmi Jummala Laste Auo Jlmomist.

20. Sest Loom on kadduwaks sanud/ ei mitte temma hä Mele pärrast/ waid selle pärrast/ ke tedda sinna alla on heitnud/

21. Se Lotusse päle/ et ka sesamma Loom se kadduwa Asja Tenistussest peab päästetud/ ning Jummala Laste Auust ka Ossa sama.

22. Sest meie teame/ et keik Loom/ ühtlasse äggab ning sures Waewason tännini.

23. Agga ei mitte ükspäines se/ waid ka meie issi/ kellele Waimo essimessed kallid Anded on/ öhkame

me enneſe ſees/ ning otame Lapſe Kohhut/ ſe on/ meie pattuſe Jhho Arrapäästmist.

24. Seſt meie olleme önsad Lotusse läbbi; Agga ſe Lotus/ mis näikſe/ ep olle Lotus; Seſt mis kegi nääb/ mikspärraſt peaks temma ſedda lootma?

25. Agga kui meie ſedda lotame/ mis meie ei nä/ ſiis otame meie Kannatuſſe läbbi.

26. Selſammal koinbel agga tulleb ka ſe Waim meie Nöddruſſele appi; Seſt meie ei tea mitte/ mis meie peame palluma/ ninda kui Kohhus on; Waid ſeſaña Waim pallub meie eeſt ilmawäljaräkimatta Ohkamiſtega.

27. Agga ke Süddamed läbbi katſub/ teab/ mis Waimo Mötte on/ ſeſt et temma Jummala Tahtmiſſe järrele Pühhade eeſt pallub.

Epiſtel Jakobi Päwal.

28. Agga meie teame/ et keik hääks tulleb neile/ ke Jummalat armaſtawad/ ke temma ennepeto Noud läbbi on kutſutud.

29. Seſt kedda temma on enne ärratundnud/ neid on temma ka enne ſäädnud/ et nemma peawad ollema temma Poja Näo ſarnaſed/ et temma ſe (Poeg) piddi ollema ſe Eſſik mitme Wennade ſäas.

30. Agga kedda temma on enne ſäädnud/ neid on temma ka kutſnud/ ning kedda temma on kutſnud/ neid on temma ka öigeks teinud/ ning kedda temma on öigeks teinud/ neid on temma ka auuſtanud.

31. Mis peame meie nüüd ſe päle ütlema: Ons Jummal meie eeſ/ kes julgeb meie waſto panna?

32. Ke omma enneſe Poja päle ep olle Armo heitnud/ waid on tedda meie keigide eeſt ärraandnud; Kuida peaks temma mitte keik muid temmaga meile kinkima?

33. Kes julgeb nende päle Süüd tösta/ kedda Jummal on ärrawallitſenud? Jummal on/ ke öigeks teeb.

34. Kes on/ ke julgeb hukkamoiſta? Kriſtus on ſe/ ke on ſurnud/ ning mis weel ennamb on/ ke on üllesärratud/ ke ka on Jummala parramal polel/ ke ka meie eeſt pallub.

35. Kes woib meid lahhutada Kristuſſe Armuſt? Waew/ ehk Ahhastus/ ehk Kiuſaminne/ ehk Nälg/ ehk Allaſtus/ ehk Hädda/ ehk Moök?

36. (Ninda kui kirjotud on: Et ſinno pärraſt tappetakſe meid koggona Päwa/ meid arwatakſe Nuum-lammaks.)

37. Agga ſelle keike ſees ſame meie Woimuſt kül temma läbbi/ ke meid on armaſtanud.

38. Seſt minna ollen julge ſe päal/ et mitte Surm/ egga Ello/ egga Inglid/ egga Wörſtid/ egga Wäg-

ge-

24

31 /sinna jure
/woib /olla

25

32 /and

26

33

34 /woib
/ka
/kâel

27 /cheel

35 /willetsur

28

36 /keige se

29

37 /selle

30

38

39.

1

2 | lopmata wallo on

3

4 | öigus | kâsso-andnimme

5 | gede

6 | need | Luggu

7.

8

9 | Aasta pärrast

10 | sellega
| ga on sesamma Luggu olmud

11 | Ärrawallitsemisse järrele

12
| wähhemat

13 | Nenda

14

15

gewad / egga mis praego sünnib / egga mis tullew on /

39. Egga mis kõrge / egga mis süggaw on / egga ükski mu lodud Ass ei woi meid lahhutada Jummala Armust / mis on JEsusse Kristusse meie Issanda sees.

Se IX. Pätük.

1. Mina rägin Tõt Kristusse läbbi / ning ei walletelle / (sedda tunnistab ka minno Süddame-tunnistus pühha Waimo läbbi.)

2. Et mul suur Kurwastus on / ning allati suur Wallo minno Süddames /

3. Sest minna issi sowiksin ärralahhutud olla Kristussest minno Wennade pärrast / ke minno Suggulassed on Lihha polest.

4. Ke ommad Israeli Rahwas / kelle pärralt on Lapse Kohhus / Au / ja need Sädussed / ja Kohto-säädminne / ning Jummalateenistusse Kombed / ning need Tootussed.

5. Kelle pärralt need Wannemad ommad / ja kellest Kristus tulleb Lihha polest / ke on Jummal ülle keik tidetud iggawesses Ajaks / Amen.

6. Agga se ei woi olla / et Jummala Sanna olleks tühjaks sanud: Sest keik ep olle Israeli Rahwas / ke Israelist on sündinud.

7. Egga keik olle Abrahami Lapsed / ke Abrahami Suggu ommad: Waid Isaki sees peab sülle Pärris-Suggu kutsutud sama.

8. Se on / need ep olle Jummala Lapsed / ke Lihha polest Lapsed on; Waid Tootusse Lapsi arwatakse Jummala Sugguks.

9. Sest se on Tootusse Sanna: Sessinasse Aja järrel tullen minna jälle / ning Saral peab Poeg ollema.

10. Agga ei mitte ükspäines se / waid ka Rebekka on sedda tundnud / kui temma ühhest / se on meie Issast Isakist käima päle sai.

11. Sest kui need Lapsed weel es olle sündinud / eiga middakit häädd egga kurja teinud / et Jummala ärrawalitsemisse Nou piddi kindel ollema / ei mitte Teggude pärrast / waid Kutsja pärrast /

12. Öeldi temmale: Se Wanemb peab noremat tenima /

13. Kui kirjotud on: Jakobi ollen minna armastanud / agga Esawi ollen minna wihkanud.

14. Mis peame meie nüüd ütlema? Ons üllekohhus Jummala jures? Ei mitte.

15. Sest Mosessele ütleb temma: Minna heitan Armo selle päle / kelle päle ma tahhan Armo heita / ning hallastan selle päle / kelle päle ma tahhan hallastada.

16. Sepärraſt ei aita Junimeſſe ennese Tahtminne / egga Jooksminne / ärranis Jummala Hallaſtaminne.

17. Seſt pühha Kirri útleb Waraonile: Seks ollen minna ſind ärratanud / et minna omma Wäggi ſinnus näitan / ning et minno Nimmi keige Ma ſees peab kulutadama.

18. Sepärraſt heitab temma Armo / kelle pále temma tahhab; Ning nuhtleb Kangekaelusſega / kedda temma tahhab.

19. útled ſinna nüüd minnule: Mis on temma ſiis weel wihhane? Kes woib temma Tahtmiſſe waſto paña?

20. Se pále koſtan minna: Oh Jumimenne! kes olled ſinna / ke ſinna waſto Jummalat koſtad? Kas Tõ útleb Teggiale; Miks olled ſinua mind ninda teinud?

21. Ehk kas ep olle Pottiſeppal Melewald Sauc pále / et temma ühheſt Tükkiſt woib tehha muiſt Auo- / muiſt Häbbe-riiſtaks.

22. Agga kui Jummal tahtis omma Wihha näita / ning omma Wäggi tåda anda / on temma wägga pitkamelelinne kañatanud need Wihhariiſtad / kummad on walmiſtud Hukkatuſseks.

23. Et temma katåda annaks omma Auo Rikkuſt nende Armo Riiſtade waſto / kedda temma on walmiſtanud Auuks.

24. Ning on meid kutsnud / ei mitte ükſpäines Judaliſte / waid ka Paggana Rahwa Seltſiſt.

25. Ninda kui temma ka Oſea läbbi útleb: Minna tahhan omma Rahwaks kutsuma / mis ep olle minno Rahwas olnud; Ning armokeſſeks / mis ep olle armokenne olnud.

26. Ning peab ſündima / et ſäälſammas Paikas / kus neil on ööldud: Teie ep olle mitte minno Rahwas / peab neid kutſütama ellawa Jummala Lapſeks.

27. Agga Eſaias kulutab Iſraeli Laſteſt: Kui Iſraeli Laſte Arro olleks kui Märre Liiw / ommeti peawad agga piſſut önſaks ſama.

28. Seſt Jumal on ſedda Asja ſäädnud ning moiſtnud Öiguſſega / ſeſt et Iſſand ſedda Asja / mis temma on moiſtnud / tahhab tehha Ma pääl.

29. Ning kui Eſaias on enne üttelnud: Kui Iſſand Säbaot ei olleks meil Suggu jätnud / ſiis olleſsime meie Sodoma ning Komorra ſarnaſeks ſanud.

30. Mis útleme meie nüüd? Sedda útleme meie / et Pagganad / ke ep olle Öiguſt noudnud / ommad Öiguſt kätte ſanud / agga ſedda Öiguſt / mis Uſſuſt tulleb.

31. Agga Iſraeli Rahwas / ke Öiguſſe Käſko on noudnud / ep olle mitte Öiguſſe Käſſule tulnud.

32. Miks-

16

17 | Otse sepärrast
| se isatamud
| piddin ülles näitma

18

19

20

21 | teist auuus, teist autumaus

22 | sure | ga
| mis

23

24

25 | uda

26
| seäl

27 | siis peab agga suggu päsema 1.
X suggu, mis üllejääb

28 | temma teeb sesamma asja peäle Otsa,
ja löppetab neid öigussest; sest
Issand teeb ükhe loppetud asja ma
peäl

29 | semet
| rahwas ohmud | rahwa

30 | on

31

32
|nenda mi

33 |Nenda
|peale todab

1 |hea meel; ja palwe Jumala pole

2 |annan neile Tunistust
|Hool

3 |kiñitada |nemad

4 |iggaühhele

5 |~~[illegible]~~ Sedda teeb

6 |omas

7.

8

9 |Sep.

10

11.

12 |mehhe
|sesama on keigede Issand
|heaus

13

14

15 |Nenda
|olle |ud

32. Miks pärrast? Sest et nemmad Õigust ep olle noudnud Ussu läbbi / waid Käsko Teggude läbbi / sest nemmad on ennast koukand wastotoukamisse Kiwwe wasto.

33. Kuida kirjotud on: Waat! Minna pann en Sionis wastotoukamisse Kiwwi / ning Pahhandusse raudkiwwi / ning üksike / ke temma sisse ussub / ei pea häbbe sisse sama.

Se X. Pätük.

1. Mennad / minno tahhaksin Süddames / ja paltun Jummalat Israeli Rahwa eest / et nemmad saaksid önsaks.

2. Sest minna tunnistan neile / et neil suur Murre on Jummala pärrast / agga rummala wisil.

3. Sest nemmab ei moista Jummala Õigust / ning otsiwad omma enese Õigust säda / ning ep olle ennast Jummala Õigusse alla heitnud.

4. Sest Käsko Ots on Kristus / Õigusseks keigile / ke ussuwad.

5. Sest Moses kirjotab sest Õigusest / mis Käsust tulleb / et se Inimenne / ke sedda saab teinud / peab se läbbi ellama.

6. Agga se Õigus / mis ussust tulleb / ütleb ninda: ärra ütle mitte / sinno Süddames / kes tahhab ülles minna Taewa? Se on / Kristust mahha toma.

7. Ehk / kes tahhab alla minna Süggawusse / se on / Kristust surnust wäljatoma.

8. Agga mis ütleb temma: Se Sanna on sinno läbbidel sinno Suus / ning sinno Süddames / se on se Usso Sanna / mis meie kulutame.

Epistel pühha Andreasse Päwal.

9. Kui sinna omma Suga saad üllestunnistanud Issanda Kristust / ning saad usknud ommas Süddames / et Jummal tedda on Surnust üllesärratanud / siis pead sinna önsaks sama.

10. Sest Süddamega usktakse Õigusseks / ning Suga tunnistakse Önnistusseks

11. Sest pühha Kirri ütleb: üksike / ke temma sisse ussub / ei pea mitte häbbe sisse sama.

12. Sest ep olle wahhet Judalisse ning Krekalisse wahhele; Sest üks Issand on keigile / rikkas keigidele / ke tedda appi hüüdwad.

13. Sest iggaüks / ke Issanda Nimme appi hüab / peab önsaks sama.

14. Agga kuida peawad nemmad appi hüüdma / kelle sisse nemmad ep olle usknud? Agga kuida peawad nemmad usma / mis nemmad ep olle kuulnud? Agga kuida peawad nemmad kuulma ilma kulutaja.

15. Agga kuida peawad nemmad kulutama / kui neid ei läkkitäkse? Kui kirjotud on / kui illusad ommad nende

Jallad/ ke Rahho kulutawad/ ke hääd kulutawad.

16. Agga keik ei kule Ewangeliumi Samma. Sest Esaias ütleb: Jssand/ kes on meie Jutlust usknud?

17. Sepärrast tulleb Usk Jutlusest/ agga Jutlus Jummala Sõna läbbi.

18. Agga minna ütlen; Eks nemmad polle kuulnud? Kowwaste/ keige Ma sisse on nende Hääl wäljaläinud/ ning nende Könned Ma-ilma otsani.

19. Agga minna ütlen: Eks Jsrael polle tundnud Jummalat? Se esimenne Moses ütleb: Minna tahhan teid kaddeks tehha nende päle/ ke ep olle miño Rahwas olnud/ ning tahhan teid wihhaseks tehha ühhe rummala Rahwa päle.

20. Agga Esaias julgeb üttelda: Mind on leitud neist/ ke mind ei otsi/ minna ollen ennast näitnud neile/ ke minno järrele ei küssi.

21. Agga Jsraeli wasto ütleb temma: Koggona Päwa ollen minna omma Kääd wäljasirrotanud ühhe Rahwa wasto/ ke Sanna kuulmata on/ ning wasto rägib.

Se XI. Pätük.

1. Sepärrast ütlen minna: Ons Jummal omma Rahwast ärralükkanud? Ei mitte. Sest minna ollen ka üks Jsraeli Mees/ Abrahami Seemnest/ Penjamini Suggu-arrust.

2. Jummal ep olle mitte omma Rahwast ärralükkanud/ mis temma on enne ärramoistnud. Ehk/ eks teie ei tea/ mis pühha Kirri Eliast ütleb: Kuida temma könneleb Jummalaga/ Jsraeli wasto ütteldes.

3. Jssand/ nemmad on sinno Prohwetid tapnud/ ja sinno Altarid sutumaks rikkonud/ ja minna ollen üksi jäetud/ ja nemmad otsiwad minno Hinge.

4. Agga mis ütleb Jummala Sõnna temmale: Minna ollen ennesele jätnud seitsetuhhad Meest/ ke ep olle mitte omma Pölwe kummardanud Paali ees.

5. Ninda on ke nüüd selsinnasel Ajal middakit üllejänud Jummala Armo ärrawallitsemisse järrele.

6. Ons se nüüd Armust/ siis ep olle se Teggudest/ muido ep olleks Arm mitte ennamb Arm; Ons se agga Teggudest/ siis ep olle se mitte ennamb Arm/ muido olleks Teggo mitte ennamb Teggo.

7. Mis on nüüd? Sedda mis Jsrael otsib/ ep olle temma mitte sanud/ agga need ärrawallitsetud on sedda sanud; Agga need teised on kangeks läinud.

8. (Kui kirjotud on: Jummal on neile annud raske Unne-Waimo/ Silmad/

16

17

18 | kûl ikka,

19

| ârritada | wasto

20

| ilmunud

21 | keige se
| lautanud

1

2 |
| tunnud
| rågib
| n. ûtleb

3

| kåiwad minno Hinge plåle

4 | kostus
| ûlle

5

6
| ep

7 | kowwaks

8 | Nenda

9.
|maks |neile

10 |paenota |g

11. |neid Tuda Rahwast piddo saatma
eñeste tölgi noudma

12 |kahjo
|rahwa

13

14

15 |rahwas |on
|rahwast

16

17

18 |nende wasto

19

20 |öige kül
|surelinne omas Meles-

21 |adele ehk

22

23 |umaks

24

mad/ et nemmad ei nå/ ning Körwad/ et nemmad ei kule) tånna påwani.

9. Ning Tawid ütleb: Nende Laud sago neile Köidikuks/ ja Wörguks/ ja Pahhandusseks/ ja Kättetassumisseks.

10. Nende Silmad sago pimmedaks/ et nemmad ei nå/ ning murra nende Selja iggal Ajal.

11. Sepårrast ütlen minna: Ons nemmad kommistand/ et nemmad piddid langema? ei mitte. Agga nende Langmisse låbbi on Pagganille önnistus sanud/ et need Pagganad neid Judalissi piddid holelikkuks teggema.

12. Agga kui nende Langminne on juhtnud Ma-ilma Rikkuseks/ ning nende Pudus Pagganade Rikkuseks; kui paljo ennamb peaks se Pagganade hääks sündima/ kui nende Judaliste Arro täis saaks.

13. Sest minna rägin teile Pagganille/ sest et minna Pagganade Apostel ollen/ kidan minna omma Ammeti/

14. Kas ma woiksin omma Lihha holelikkuks ning monnigad nende såast önsaks tehha.

15. Sest kui Ma-ilm olleks leppitud se låbbi/ et need Judalissed on årralükkatud; Mis olleks se/ kui Judalissi wastowoetakse/ muido/ kui Ello Surnust wotma?

16. Agga kui essimenne uus Willi on pühha/ siis on keik Taigen ka pühha/ ning kui Juur pühha on/ siis on ka need Oksad pühhad.

17. Kui nüüd monnigad Oksad ommad årramurtud; Agga sinna kui Mets-Ölli-Pu olled nende assemel Pu sisse istotud/ ning sest öige Ölli-Pu Juresi ning Merjast Ossa sanud/

18. Siis årra kiitle Oksade wasto; Agga kui sinna kiitled/ siis tea/ et sinna ei kanna Juurt mitte/ waid Juur kannab sind.

19. ütled sinna nüüd: Need Oksad ommad årramurtud/ et mind piddi Pu sisse istotama.

20. Hästi/ nemmad on omma uskmatta Süddame låbbi årramurtud/ agga sinna seisad ussu låbbi; Årra olle hooplik/ waid karda.

21. Sest kui Jummal ep olle Armo andnud öigil Oksil/ siis katso/ et Jummal sinnulge ei anna Armo.

22. Sepårrast wata Jummala Armo ning Hirmo/ Hirmo nende wasto/ ke on langenud; Agga Armo sinno wasto/ kui sa jääd Armo jure/ muido raiotakse ka sind mahha.

23. Ning neidge/ kui nemmad ei jå uskmatta/ peab jälle Pu sisse istotama; Sest Jummal woib neid jälle sisse istotada.

24. Sest kui sinna ühhest öigest Mets-Ölli-Puust olled årraleikatud/ ning wasto öige Wisi hå Ölli-Pu sisse istotud; Kui paljo ennamb peab neid/ ke

ke õige Olli-Pu Oksad on/ omma ennese Olli-Pu sisse istotama.

25. Sest minna tahhan teile/ Wennad/ tõda anda sedda salla Asja (et teie ei pea eñese Meles targad ollema)/ et muist Israeli Rahwast on kangeks läinud/ kunni Pagganade Arro saab täis sanud/ ning Jummala pole pöörnud/

26. Ning keik Israel ninda peab önsaks sama/ kui kirjotud on; Sionist peab se Ärrapäästja tullema/ ning Jakobi Suggust se jummalakartmatta Ello ärrapöörma.

27. Ning sesinnane on se Sädus/ mis minna nendega teen/ kui minna saan nende Pattud ärrawotnud.

28. Sepärrast on nemmad Ewangeliumi polest Waenlased teie pärrast; Agga Jummala Armo-ärrawallitsemisse polest on nemmad armsad Wannemade pärrast.

29. Sest Jummal ei kahhetse mitte omma Armo Anded ning Kutsmist.

30. Sest otsekui teie ennemuist ep olle Jummala Sanna kuulnud; Agga nüüd nende Sannakuulmatta Süddame läbbi ollete Armo sanud.

31. Ninda ep olle nemmad ka nüüd sannakuulnud/ et nemmad ka pidid Armo sama/ se Armo läbbi/ mis teie ollete sanud.

32. Sest Jummal on keik sannakuulmatta Ello sees kinnisulgund/ et temma keigide pale pidi Armo heitma.

Epistel selle kolm-aino Jummala Pühhal.

33. Oh sedda Jummala Rikkusse ning Tarkusse/ ning tundmisse Süggawust! Kui moistmatta on temma Kohto-asjad/ ning ilmaarwamata temma Teed!

34. Sest kes on Issanda Mõtted tundnud? Ning kes on temma Nouandja olnud?

35. Ning kes on temmale middagit enne andnud? Et sedda peaks temmale tassutama?

36. Sest temmast/ ning temma läbbi/ ning temma sisse on keik Asjad; temmal olgo Au iggawest Amen.

Se XII. Pätük.

Epistel esimessel pühha Päwal pärrast kolm-Kunninga Pühhal.

1. Sepärrast maenitsen minna teid/ Wennad/ Jummala Süddamelelikko Hallestusse läbbi/ et teie annate ommad Jhhud ellawaks/ pühhaks/ ning Jummala melepärralisseks Ohwriks/ ning se olgo teie moistlik Junala-teenistus.

2. Ning ärge wotke mitte/ sesinnase Ma-ilma sarnased olla; Waid muutke ennast teie Mele Uendamisse läbbi/ et

25 | ei tahka mitte
| et teil sesimane salla Assi
peab teadmata ollema

26 | nenda
| i rahwas

27 (N. ust on neile antud. N)

28 | Armo-öppetusse

29

30

31 | Hallastusse

32

33 | kuis ei woi ükski temma kohto
Asjad ärramaista, eggatemma
teed ärraarwada

34 | ehu

35

36

1

2

9

3 | ker | on

| nenda et ta ôiete tark ollen

10 | Armastage teine teist ellaste
kui Wennad

11

4 | ühtefuggust Teed

12

5 | iggaüks

13

6 | mõda

14

| meil

| Enne kulutamine, siis peab se
usso Moõda järrele ollema

15

16

7 | siis olleme meie teine teise Likmed
se Tärrelewaatmisse ämetis

17 | ühhelegi

|| se on teise Like Öppetuse sees

| Noudke head keigede tinnesti
nähhes

8 | se on teise Like Mainitsemise sees

18

et teie woikſite moiſtma / mis Jummala hä / melepärralinne ning täielik Tahtminne on.

3. Seſt minna ütlen ſe Armo läbbi / mis minnule on antud / iggaühhele teie ſääst / et temma ei arwa ennast targemaks / kui ſinnib arwada / wald et iggaüks ennast arwago ni tark ollema / kui temma on / ſedda möda / kui Junal iggaühhele Uſſu-mööto on jagganud.

4. Seſt otſe kui meil ühhe Jhho ſees paljo Liikmiſſed on; Agga keike Liikmiſtele ep olle nitte üks Tö.

5. Ninda olleme meie paljo üks Jhho Kriſtuſſe ſees; Agga iſſiärranis olleme meie teine teiſe Liikmiſſed.

6. Agga meil on monneſugguſed Armo-andet ſe Armo polest / mis meil on antud; Ehk kel on Prohwetide Annet / piddagem ſedda Uſſu Sarnadusſe järrele /

Epiſtel teiſel pühha Päwal päraſt kolm-Kunninga Pühhal.

7. Ehk kel on Järrelewaatmiſſe Ammet / piddago ſedda Ammeti; Ehk ke öppetab / jägo öppetama.

8. Ehk ke maenitſeb / jägo maenitſema; Ke jaggab / tehko ſedda ilma kawwaluſe; Ke on Pälewaatja / olgo uſſin; Ke Waeſte eeſt murretſeb / tehko ſedda Römoga.

Epiſtel Maria Katsmiſſe / ehk Heina Maria Päwal.

9. Armaſtaminne olgo ilma kawwaluſe. Wihkage Kurja / noudke häädt.

10. Olge walmid teine teiſt kui Wennad armaſtama; Teine joudko teiſe ette Auuſtamiſſega.

11. Ärge olge laiſad ſes / mis teie peate teggema. Olge tulliſſed Waimus. Tenige Jſſandat.

12. Olge röömſad Lotuſſes / kannatlikkud Willetſuſſes; Olge kindlad Palwes.

13. Aitke pühhadt Puduſt. Wotke hä Melel Wöraid waſto.

14. Önniſtage neid / ke teid perſekiuſawad / önniſtage / ja ärge wandke mitte.

15. Olge röömſad röömſadega / ja nutke Nutjadega.

16. Olge ühhemeleliſſed teine teiſe waſto. Ärge noudke körgi Asjo / kuid heitke eñast allandikkude Seltſi.

Epiſtel kolmandal pühha Päwal päraſt kolm-Kunninga Pühhal.

17. Ärge pange ennast iſſi targaks. Ärge makſke kellegille kurja kurjaga. Näitke eñast ausaſte igga ühhe waſto.

18. Kui ſe eal woib olla / ſiis piddage keige Innimeſtega Rahho / ni paljo / kui teie poleſt on.

19. Är

19. Ärge maksge issi kurja/ Armad/ waid andke Maad Jummala Wihhale/ sest kirjotud on: Minno pärralt on Maksminne/ minna tahhan maksta/ ütleb Issand.

20. Kui nüüd sinno Waenlasel Nälg pteaks ollema/ siis söta tedda/ kui temmal Janno on/ siis jota tedda. Kui sinna sedda teed/ siis koggud sinna tullised Süssi temma Pää pále.

21. Ärra anna ennast Kurjast ärrawoita/ kuid woita sinna Kurja ärra Hâga.

Se XIII. Pátük.

1. Jgga Hing heitko ennast Üllemade alla/ kellel Melewald on temma ütte; Sest üllemad ei olle muido kui Jummalast. Agga kus Üllemad on/ need on Jummalast säetud.

2. Ke nüüd üllemade wasto panneb/ se panneb Jummala Säädmisse wasto; Agga ke wasto pannewad/ saatwad issiennese pále Hukkatust.

3. Sest Wallitsejad ei olle mitte Hirmuks hâ Tôle/ waid kurjale. Agga kui sinna Üllemad ei tahha karta/ siis te hääd/ siis saad sinna neilt Kitust.

4. Sest nemmad on Jummala Sullased sinno Hääks; Agga teed sinna kurja/ siis karda; Sest nemmad ei kanna Moeka mitte ilmaasjata. Nemmad on Jummala Sullased/ Maksjad/ nuhhelda sedda/ ke kurja teeb.

5. Sepärrast peate teie ennast allaheitma/ ei mitte ükspäines Nuhtlusse/ waid ka Süddame Tunnistusse pärrast.

6. Sest sepärrast peate teie ka Makso maksma/; Sest nemmad on Jummala Sullased/ ke Murret kandwad.

7. Siis tassuge nüüd iggaühhele omma Wõlga: Makso/ kellel Makso tulleb: Kohtorahha/ kel Kohtorahha tulleb; Kartust/ kel Kartus tulleb; Auo/ kel Auo tulleb.

Epistel neljandal pühha Pâwal pärrast kolm-Kunninga Pühha.

8. Ärge olgo teile Wõlga kellegega/ kui et teie teine teist armastate; Sest ke teist armastab/ se on Kässo nõda ellanud.

9. Sest se: Siña ei pea mitte Abbielloärrarikkuma; Sinna ei pea mitte tapma; Sinna ei pea mitte warastama; Sinna ei pea üllekohto tunnistama; Sinna ei pea mitte himmustama/ ja kui weel muid Kässo-Sanna on/ se pannakse selle sinnase Sanna sisse ühte: Sinna pead omma Liggimest armastama kui issiennast.

10. Arm ei te Liggimesele kuria. Siis on nüüd Arm Kässo Täitminne.

Epis-

19

20

21

1 /keigeüllen

2 /Nuhtlust

3 /~~[illegible]~~ hea, waid kurja Teggudele
/selle / hirmo karta

4 /

/kätte

5

6 /otse se eest

7 /Tolli /lele Tolli
/lele
/lele

8 /ühtegi /ühhegiga

9 /ünr teine

/selle see

10 /astaminne
/astaminne

11. | el meie jo ~~piddima~~ olleme üller
ärratud

12 | agga se Pääw

13 | prassimisses egga lia
| Roppo-töös | kimalusses
| ~~kad~~ dedusse sees

14 | kaudke Lihha eest Hooll

1.

2.

3.

4

| tedda peab kiñitadama

5.

6.

7.

8. | ehk meie ellame

9.

10.

11.

Epistel esimessel Kristusse Tulle misse Pühhal.

11. Ja sedda (ütlen minna) / et meil täda on se Aeg/ et se Tund nüüd on/ üllestousta Unnest; Sest nüüd on meie Onnistus lähhemb/ kui siis / kui meie usk sime.

12. O on möda läinud / Pääw on kätte tulnud/ sepärrast heitkem ennesest ärra Pimmeduse Teggud/ ja ehhitagem ennast Walguse Söddartis tadega.

13. Ellagem ausaste kui Päwa Aal ei mitte Lia-sõnisses / ja Jomisses / ei mitte Pordo-ellus / ja Tirastusses / mitte Rio ja Wihha sees.

14. Waid ehhitagem ennast Issanda JEsusse Kristussega / ja ärge kaesigem omma Lihha ninda / et Himmud sest touswad.

Se XIV. Pätük.

1. Sedda / ke nöddra Ussus on / wotke wasto / ja ärge saatke tedda mitte kaksiti mõtlema.

2. Üks ussub ennast tohtwa keik süa; Agga ke nödder on / söob Aiparohtu.

3. Ke söob / se ärgo pölgago sedda / ke ei mitte sö / ke ei sö / se ärgo moistko Kohhut selle päle / ke söob; Sest Jummal on tedda wastowotnud.

4. Kes sinna olled / et sinna wõera Sullase päle Kohhut moistad? Temma seisab ehk langeb omma Issandale; Agga tedda woib ülles awwitada / sest Jummal on wäggew tedda üllespattima.

5. Üks arwab ühhe Päwa parrema ollewa kui teine; Agga teine arwab keik Päwad ühhesuggused. Iggaüks olgo omma Meles kindel.

6. Ke Päwa tähhelepanneb / se panneb Issandale tähhäle / ja ke Päwa mitte tähhäle ei panne / se ei panne sedda Issandale mitte tähhäle; Ke söob / se söob Issandale / sest temma tännab Jummalat / ja ke mitte ei sö / se ei sö Issandale / ja tännab Jummalat.

7. Sest ükkigi meist ei ella isiennesele / ja ükkigi ei surre isiennesele.

8. Sest kui meie ellame / siis meie ellame Issandale / kui meie surreme / siis meie surreme Issandale: Sepärrast ellago ehk surrego meie / siis olleme meie Issanda pärralt.

9. Sest seks on Kristus ka surnud / ja üllestousnud / ja jälle ellawaks sanud / et temma Ellawade ja Surnude ülle piddi Issand ollema.

10. Agga sinna / mis sinna omma Wenna päle Kohhut moistad / ehk sinna / mis sa omma Wenda pölgad; Sest meid peab keik Kristusse Kohto Järre ette saetama.

11. Sest kirjotud on: Ni töest kui minna ellan / ütleb Issand / mulle peawad

awad keik Pölwed kummardama/ja keik Keled peawad Jummalat tunnistama.

12. Siis peab jo meist iggaüks ennese eest Jummalale Arwo andma.

13. Sepärrast ärge moistkem teps Kohhut teine teise päle/ kuid moistke enneminne Kohto se päle/ et ükſigi omma Wennale Tülli ehk Pahhandust ei te.

14. Minna tean/ ja ollen kindel se päle Issanda JEsusse sees/ et ühtekit ep olle rojane issiennesest/ kui agga ke middagit rojaseks arwab/ sel on se rojane.

15. Agga kui sinno Wend Roa pärrast kurwaks saab/ siis ei käi sinna teps Armo järrele. Ärra sata hukka omma Roaga (sedda/ kelle pärrast Kristus on surnud.

16. Sepärrast ärge laske omma Hääd mitte teotada.

17. Sest Jummala Riik ep olle mitte Sömminne ja Jomminne/ waid Öigus/ Rahho ja Röom pühha Waimo läbbi.

18. Ke neis Asjus Kristust tenib/ se on Jummala Mele pärrast/ ja Inimestele armas.

19. Sepärrast noudkem sedda/ mis Rahhuks ja Parrandusseks issikeskes tarwis tulleb.

20. Ärra te Roa pärrast Jummala Töod tühjaks; Keik on küll puhhas/ agga selle Inimesele on se turri/ ke sedda sööb Pahhandussega.

21. Se on parramb/ et sinna Liha ei sö/ ja Wina ei jo/ eiga sedda/ kummas sinno Wend ennast toukab/ ehk pahhandab/ ellik nödraks saab.

22. Kui sinnul Usk on/ siis olgo se sul enneſel Jummala ees.

23. Önnis on se/ ke issiennast hukka ei moista sööl sees/ mis tema hääks arwab; Agga ke kahhewahhel on/ kui temma sööb/ se on hukkamoistetud; Sest se ei sünni mitte Ussust: Agga keik mis Ussust ei sünni/ se on Pat.

Se XV. Pätük.

1. Agga meile/ ke meie kanged olleme/ tulleb nende Jouotummade Nödrust kanda/ ja meie ei pea mitte issiennese Mele pärrast ollema.

2. Sest iggaüks meist olgo Liggimesse Mele pärrast/ (temma) Hääks ja Parrandusseks.

3. Sest ka Kristus ei ep olnud hä Mele issiennese wasto/ waid ninda kui kirjotud on: Nende Teotamisſed/ ke sind teotawad/ sünd miño päle langenud.

Epistel teisel Kristusse Tullemisse Pühhal.

4. Sest mis enne on kirjotud/ se on meile Öppetusseks kirjotud/ et meil Kannatusse ja Kirja Römustamisse läbbi peab Lotus ollema.

5. Ag-

| igga keefl peab

12 | sepârrast peab nüüd

13

14

| lesamale

15

| astamisle

16

17 | a-aeg egga Joma-aeg

18

19 | teise

20 | rikku | Road | tad

21 | hea

| kuhho wasto

22 | Kohhul | selle Asja

~~23~~ | tulle

| talle

1 | peame

2 | hea Asja seer

3 | oma eñese Mele pârrast olnud

se oz teña polle oma Au nondnud

4 | eñe

5. |te

6 |anustate

7

8 |sa
|et teina |piddi

9 |ka |anustama se Hallastuse
pärnst

10

11. |kiitke

12 |kis tonseb
|selle |need

13 |so seer
|woiks rohkeste Lotust olla

14

|n. woite ka

15.
|kui se, kes ta teie chele seddu
tulletab

16
|pukha tööd teggema
|Jumala cheles armas olleks

17

18 |neist Asjust, mis
|ep olle teinud
|et need Rayganad piddid Lanna
kuulma.

19

20.
|ep olle |etud

5. Agga se Kannatusse ja Römustamisse Jummal andko teile / et teie ühhelarnast Meelt peate issikeskes Jesusse Kristusse Witsil.

6. Et teie ühhe Mele ja ühhe Suga Jummalat kidate / ja meie Issanda JEsusse Kristusse Issa.

7. Sepärrast wotke teine teist wasto / ninda kui ka Kristus meid on wastowotnud Jummala Auuks.

8. Agga minna ütlen / et JEsus Kristus on ümberleikamisse Sullane olnud Jumala Töe pärrast / nende Wañemade Tootusse kinnitada.

9. Ja et Pagganad se Armo eest Jummalat piddit kiitma / ninda kui kirjotud on: Sepärrast tahhan minna sind kita Pagganade sääs / ja sinno Nimmele laulda.

10. Ning ta ütleb temma: Olge röömsad teie Pagganad temma Rahwaga.

11. Ja ta: Kiitke Issandat / keik Pagganad / ja anustage tedda keik Rahwas.

12. Ning ta ütleb Esaias: Se peab ollema Jesse Juur / ja peab tousma wallitseda Pagganade ülle / temma päle peawad Pagganad lootma.

13. Agga se Lotusse Jummal täitko teid keige Römo ja Rahhoga Ussus / et teie rohked woiksite olla Lotusses pühha Waimo Wäe läbbi.)

14. Agga minna tään issi tül teist / minno Wennad / et teie issi täis Armo ollete / täidetud keige Tundmissega / et teie ennast issikeskes woite maenitseda.

15. Agga minna ollen muist sepärrast teile julgeminne kirjotanud / Wennad / et minna teie Mele tahhan tulletada / se Armo pärrast / mis mulle Jummalast on antud.

16. Et minna pean ollema JEsusse Kristusse Sullane Pagganade sääs / ja Jummala Armo-Öppetusse ohwerdama / et Pagganade Ohwer / hästi wastowotlikkuks peaks sama / pühhitsedud pühha Waimo läbbi.

17. Sepärrast on mul / mis ma woin kitelda Kristusse JEsusse läbbi / Jummalikko Asjade sees.

18. Sest minna ei julgek sim middagit rägida / kui Kristus / sedda ei teeks minno läbbi / meid Pagganad sata Sannakuulmisse jure / Sanna ja Teggoga.

19. Tähtede ja Immeteggude Wäe läbbi / ja Jumala Waimo Wäe läbbi / ninda et minna Jerusalemmast ja ümberkoudse Maast Illiriko / sadik keik Kristusse Armo-Öppetussega ollen täitnud.

20. Agga minna ollen püüdnud sedda Armo Öppetust kulutada / kussa Kristusse Nimmi ep olnud tuttaw / et ep minna wöra Raja päle ei ehhita.

21. Waid kui kirjotud on: Need/ kellel tedda ep olle kulutud/ peawad näggema/ja need/ke ei olle kuulnud/ peawad moistma.

22. Sepärrast on mind ka mitto kord ärrakeeldud teie jure tulla.

23. Agga nüüd/ et minnul ei olle ennamb Maad neissinnasis Paigus/ ja et minna ni mitto Aasta ollen iggatsenud teie jure tulla/

24. Siis tahhan minna teie jure tulla/ kui ma lähhän Hispania Male; Sest minna lodan läbbiminnes teid nähha saa/ ja teitest saa sinna sadetud/ kui minna enne teiega saan ennast pissut römustanud.

25. Agga nüüd lähhän minna Jerusalemma/ neid pühhad Innimessed tenima.

26. Sest Maatsedonia ja Ahkaja Ma on helde Melega Andid koggonud nende waeste Pühhade Hääks Jerusalemmas.

27. Neminad on sedda hä Melega teinud/ ja ommad ka nende Wöllalissed; Sest kui need Pagganad nende waimolikko Asjast Ossa sanud / siis on ka nende Kohhus/ neid ihholikko (Asjaga) jälle tenida.

28. Kui minna nüüd saan löppetanud sedda tehha/ ja neile se Kaswo kätte saatnud/ tahhan minna teie koudo Hispania Male minna.

29. Agga minna tean / kui minna teie jure tullen / et minna tullen Kristusse Armo - Oppetusse rohke Önnistussega.

30. Agga minna maenitsen teid/ Wennad/ meie Issanda JEsusse Kristusse läbbi/ ja Waimo Armo läbbi/ et teie ühtleisse miñoga päleajate Palwes/ minno eest Jummala pole.

31. Et minna Juda Maal uskmatta Rahwa kääst päsetsin / ja et minno Tenistus/ mis minna Jerusalemmas teen/ nende Pühhade Mele pärast woiks olla.

32. Et minna woiksin Römoga teie jure tulla Jummala Tahtmisse läbbi/ ja teiega ennast ühtleise römustada.

33. Agga se Rahho Jummal olgo teie keigedega/ Amen.

Se XVI. Pätük.

1. Agga minna annan teie Holeks meie Odde Wöbet/ ke on Kengrea Koggodusse Orri.

2. Et teie tedda wastowottate Issanda sees/ kui Pühhade kohhus on/ ja temmale Appi tullete keige Asjade sees/ me sees temma on ka/ monnele Abbiks olnud/ ka mul ennesel.

3. Terretage Priskillad ja Akilat/ minno Abbimehhi Kristusse JEsusse sees.

4. (Ke minno Ello eest omma Kaela ommad pañud/ kellele mitte üksjäines min-

21 |mmast |middagi |at

22

23

24

25

26 |heaas arwanud middagi jaggadag
neile
|ker

27 |g
|uist Andist
|Andettega

28

29

30

|astamisk
|woitlete

31 |saaksin paastetud sse, mis ma
olles koggunud, n.
|wiin

32

33

2 |aitate tedda, mis Asjas
ial teie te=ale tarwis
läbbäte
|mihnele

3

4

5. |ga
|ast

6

7. |ver |ga
|5 olmud |kulus

8

9

10

11.

12

13

14.

15
|ad, ver

16

17 |et teie |ete

18 |needsinatsed

19 |teada

20

21

22

23

miña / woid ka keik Koggodussed Paganade sääs tännawad.)

5. Ka terretage sedda Koggodust uende Koijas. Terretage Epenetust minno armsa / ke se esimenne olnud / ke Ahkaja Rahwa sääst Kristusse pole on pöörnud.

6. Terretage Mariat / kel paljo Töödmeie pärrast on olnud.

7. Terretage Andronikust ja Juniat minno Suggulasi / ja minno Kawangid / ke on need ausannad Apostlide sääs / ke ka enne mind on olnud Kristusse sees.

8. Terretage Ampliat minno Armsa Issanda sees.

9. Terretage Urbanit meie Abbi meest Kristusse sees / ja Takinit minno armsa.

10. Terretage Apellest sedda kinnitud Kristusse sees. Terretage neid / ke Aristobulusse (Koijas) onnmad.

11. Terretage Herodionit / minno Suggulast. Terretage neid / ke ömmad Narkissusse Perrest Issanda sees.

12. Terretage Triwenat ja Triwosat / ke ömmad Töödteinud Issanda sees. Terretage Pärsidat sedda armsa / ke paljo Töödon teinud Issanda sees.

13. Terretage Ruwust sedda ärrawallitsetut Issanda sees / ja temma ja minno Emma.

14. Terretage Asinkrituſt / Wlegontit / Hermanit / Paatrobat / Hermest / ja neid Wendi nende jures.

15. Terretage Wilogoluſt / ja Juliat / Nereat ning temma Odde ja Olimpat / ja keik neid Pühhi nende jures.

16. Terretage teine teist pühha Suandmissega. Kristusse Koggodussed läkkitawad teile Terwit.

17. Agga minna maenitsen teid / Wennad / neid tähhäle panna / ke Lahkomisi ja Pahhandussi töstwad se Öppetusse wasto / nuis teie ollete öppenud / ja tagganage neist ärra.

18. Sest nisuggused ei teni mitte Issandat JEsust Kristust / waid omma Köhto / ja nemmad petwad magguſa Sanna ja libbeda Könne läbbi nende Waggade Süddamed.

19. Sest teie Sannakuulminne on keigile tutwaks sanud / sepärrast ollen minna teie pärrast römus; Agga minna tahhan / et teie Hä poleſt peate targad / agga Kurja poleſt rummalad ollema.

20. Agga se Rahho Jummal tallab pea sedda Satanat teie Jalge alla. Meie Issanda JEsusse Kristusse Arm olgo teiega / Amen.

21. Teid terretawad Timoteus minno Abbimees / ja Luutsius / ja Jason / ja Sosipater / miño Suggulased.

22. Minna Tertsius terretan teid Issanda sees / ke minna se Rainato ollen kirjotanud.

23. Teid terretab Kajus / ke minno ja keige Koggodusse Pärremees on.

Teid terretab Erastus se Linna Rentmeister/ning se Wend Kwartus.

24. Meie Issanda JEsusse Kristusse Arm olgo teie keigidega. Amen!

25. Agga sellel/ ke teid woib kiñitada minno Armo-Öppetusse ja JEsusse Kristusse Jutlusse järrele/ me läbbi se sallaja Assi on ilmotud/ kumb iggawesseſt Ajast on kinnipetud olnud/

26. Agga nüüd on ilmotud ja täda antud nende Prohwetide Kirjaläbbi/ iggawesse Jummala Käsko pärrast/ Ussu Sannakuulmisseks/ ning täda antud keigele Pagganadele.

27. Selle sammal aino targa Jummalal olgo Au JEsusse Kristusse läbbi iggawesseks Ajaks. Amen!

28. Neile Romalistele kirjotud Korintusi Wõbo läbbi/ ke olli Kengrea Koggodusse Orri.

Epistli Ots neile Romalistele kirjotud.

Apostli Paulusse essimene Ramat neile Korintilistele läkkitud.

Se I. Pätük.

1. Paulus Jesusse Kristusse kutsutud Apostel Jummala Tahtmisse läbbi/ ning se Wend Sostenes.

2. Sel Jumala Koggodussel/ mis Korintus on/ neile/ ke on pühhitsetud Kristusse JEsusse läbbi/ neile kutsutud Pühhale/ nende keigedega/ ke meie Issanda JEsusse Kristusse Nimme appi hüüdwad/ keige nende ja meie Paigas.

3. Arm olgo teiega/ ja Rahho Jummalast meie Issast/ ja Issandast JEsussest Kristussest.

Epistel kahhekſateistkümnel pühhal Päwal pärrast kolmaino Jummala Pühha.

4. Minna tännan ikka omma Jummalat teie pärrast se Jumala Armo eest/ mis teile on antud Kristusse JEsusse läbbi.

5. Et teie temma läbbi keiges Asjas ollete rikkaks sanud keige Öppetusse/ ja keige Tundmisse sees.

6. Ninda kui Kristusse Tunnistus teie sees on kinnitud.

7. Ninda et teil ühhege Andest ei olle Pudo/ ning otate meie Issanda JEsusse Kristusse Ilmotamist.

8. Ke ka teid tahhab kinnitada otsani/ et teie laitmatta woiksite olla meie Issanda JEsusse Kristusse Päwal.

9. Sest Jummal on tru/ kelle läbbi teie ollete kutsutud temma Poja meie Issanda JEsusse Kristusse Ossa-samissel.)

10. Agga minna maenitsin teid/ Wennad/ meie Issanda JEsusse Kristusse Nimme läbbi/ et teie keik ühhesug-

24 | ade, kis-oh

25 3

26 | misse

27 4 | eest

28 | rahwale 5 | Sanna
| Siinast

6

7

8

1 9 | es teie

2 10

|ei olle

11.
|lemisted

12
|polest

13 |lahhutud

14

15

16

17 |lâkki

18

19
|se tark

20
|ârraarwaja |sinatse
|jölledaks

21
|olmud jölleda

22 |rahwas küssiwad
|rahwas

23 |rahwale
|agga

24 |ker on kutsutud ni hästi
|rahwale kui |rahwale

25 |ste tarkus

26
|targaid Lihha polest ei mitte
paljo |teie sear

27

ſugguſt Könnet peate. Ja kahkumis ſi ärra olgo mitte teie sääs/ waid ſün nige teine teiſega kokko ühheſugguſes Meles/ ja ühheſugguſes Möttes.

11. Seſt minna ollen Kloeſo Perre läbbi teinſt tåda ſanud/ minno Wennad/ et teie sääs Riid on.

12. Agga minna ütlen ſedda/ et iggaüks teie sääst ütleb: Minna ollen Pauluſſe/ (teine) minna ollen Apolloni/ (teine) minna ollen Kewa/ (teine) minna ollen Kriſtuſſe pärralt.

13. Ons ſüs Kriſtus ärrajaetud? Ons Paulus teie eest Riſti podud? woi ollete teie Pauluſſe Nimme pále riſtitud?

14. Minna tännan Jummalat/ et minna ei olle keddakit teie sääst riſtinud/ kui ükspäines Kriſpuſt ning Kajuſt.

15. Et ükſke ei woi üttelda: Et minna omma Nimme pále ollen riſtinud.

16. Agga minna ollen ka riſtinud Tehwani Perret; Ennamb ei tea minna mitte/ kas minna muud keddakit ollen riſtinud.

17. Seſt Kriſtus ep olle mind mitte läbbätanud riſtima/ waid Armo-Oppetuſt kulutama/ mitte targa Sannadega/ et mitte Kriſtuſſe Riſti-Oppetus peaks tühjaks minnema.

18. Seſt ſe Sanna Riſtiſt on neile üks Rummalus/ ke hukkalähhäwad/ agga meile/ ke meie önſaks ſame/ on ſe üks Jummala Wäggi.

19. Seſt kirjotud on: Minna tahhan Targade Tarkuſt ärrakaotada/ ja Moiſtlikkude Moiſtuſt tühjaks tehha.

20. Kus on nerd Moiſtlikkud? Kus on Kirjatundjad? Kus on ſeſinäse Ma-Ilma Targad? Eks Jumal olle ſelle Ma-Ilma Tarkuſt Rummaluſſeks teinud?

21. Seſt et Ma-Ilm omma Tarkuſſe läbbi Jumalat ei tundnud Jummala Tarkuſſe sees/ olli Jummala Mele pärrast rummala Jutluſſe läbbi önſaks tehha neid/ ke uſkwad.

22. Seſt et Judaliſſed Tähte püüdwad/ ning Krekaliſſed Tarkuſt nöudwad.

23. Agga meie kulutame Riſti pále podud Kriſtuſt/ neile Judaliſtele/ ühhe Pahhanduſt/ ja neile Krekaliſtele ühhe Rummaluſt.

24. Agga neile kutſutuile Judaliſtele ning Krekaliſtele kulutame meie Kriſtuſt/ Jummala Wägge/ ning Jummala Tarkuſt.

25. Seſt Jummala Rummalus on targemb/ kui Inimeſſed on/ ja Jummala Nödrus on wäggewamb kui Inimeſſed.

26. Seſt teie näte/ Wennad/ omma Kutsmiſt/ et ei nitte paljo/ wäggewad/ mitte paljo ſureſüggused ei olle kutſutud.

27. Waid mis rummal on Ma-Ilma ees/ ſedda on Jummal ärrawalitſenud/ et temma Targadele Häb-

bi

bi teeks/ ja mis nõdder on Ma-Jlma ees/ sedda on Jummal ärrawallitsenud/ et temma Häbbi teeks sellel/ mis wäggew on.

28. Ja mis Ma-Jlmas alw ning ärrapõlgtud on/ sedda on Jummal ärrawallitsenud/ ja sedda/ mis ühtekit ep olle/ et temma tühjaks teeks sedda/ mis näitab middakit ollewa.

29. Et üksigi Lihha temma ees ei peaks kiitlema.

30. Ning temmast ollete teie Kristusse JEsusse sees/ ke meile Jummalast on tehtud Tarkusseks/ ja Oigusseks/ ja Pühhitsemisseks/ ja Lunnastamisseks.

31. Et/ ninda kui kirjotud on/ se/ ke ennast tahhab kita/ ennast peaks Jssandast kiitma.

Se II. Pätük.

1. Ning kui minna teie jure tulin/ Wennad/ ei tulnud minna mitte kõrke Sannade/ ehk Tarkussega/ teile Jummala Tunnistust kulutama.

2. Sest minna ei arwand ennast teie sääs ühtekit muud täädwa/ kui agga JEsust Kristust/ ning sedda/ ke olli Risti päle podud.

3. Ja minna ollin teie jures Nõdrusse/ Kartusse/ ja sure Wärrisemisse sees.

4. Ning minno Sanna ja minno Jutlus ep olnud mitte kauni Jnimesse Tarkusse Sannadega/ waid Waimo ning Wäe üllesnäitmissega.

5. Et teie Usk mitte ep ollels Jnnimeste Tarkusses/ waid Jumala Wäes.

6. Agga meie rägime sest Tarkusest/ mis on täielikk (Jnnimeste) jures. Mitte sesinnase Ma-Jlma Tarkusest/ ka mitte sesinnase Ma-Jlma Ullemade Tarkusest/ ke hukka lähhäwad.

7. Waid meie rägime sest sallaja ning ärrapeidut Jummala Tarkusest/ mea Jummal on säädnud enne Ma-Jlma Algmist/ meie Auuks.

8. Mis üksigi sesinnase Ma-Jlma üllemist ep olle tundnud; Sest kui nemmad sedda olleksid tundnud/ ep olleksid nemmad sedda Auo Jssandat Risti päle ponud.

9. Waid kui kirjotud on: Mis Silm ep olle näinud/ ja Kõrw ep olle kuulnud/ ja Jnnimesse Süddamesse ep olle tulnud/ sedda on Jummal walmistanud neile/ ke tedda armastawad.

10. Agga meil on Jumal täda awdnud oma Waimo läbbi. Sest Waim otsib keik Asjad läbbi. Ka Jummala Süggawussed.

11. Sest kumbs Jnimene täab/ mis Jnnimesse sees on/ kui agga Jnnimesse Waim/ ke temma sees on. Nnda ei tea ka üksigi/ mis Jummala sees on/ kui agga Jummala Waim.

12. Agga meie ep olle mitte se Ma-Jlma Waimo sanud/ waid se Waimo/

28

|piddi |teggeina

29

30

31 |kidab, se kiitno eñast Isanda sees.

1 |kõrkusega kui miña

2 |sama Kristust

3

4 |mõñusatte

5

6 |sedda Tarkust
|ude |sees
|egga selle |kadduwad

7 Jumala Tarkust salla-asjas, sedda
ärrapeidetud Tarkust, mis I

8

9 |nenda
|tousmud mis

10 |4 müüd ilmutanud

11. |5te seast |sedda

12

13

|arwa

14

|Asjad
|jölle Assi |reid
|reid

15

|st

16

1. |teile

2 |ei woinud

3.

4

5

|Mir mund kui

6

7

8

9

10

11 |kui agga

12

mo/ke Jummalast on/ et meie woime tâda/ mis meile Jummalast on Armo/ pole antud.

13. Sedda râgime meie ka / ei mitte Sannadega/ mis Innimesse Tarkus weib ôppetada / waid mis pühha Waim ôppetab/ ja moistame waimolikkud Asjad ârra waimolikkul kombel.

14. Agga lihhalik Innimenne ei moista mitte/ mis Jummala Waimost on. Sest se on temmal ûks Rummalus / ja temma ei woi sedda mitte tunda/ sest sedda peab waimolikkult moistetama.

15. Agga waimolik Innimenne moistab kûl keik ôiete ârra / ja tedda ennast ei moisteta ühhegist ârra.

16. Sest kes on Issanda Meelt tundnud? Ehk kes tahhab tedda ôppetada? Agga meil on Kristusse Meel.

Se III. Pâtük.

1. Ning minna ep olle/ Wennad/ mitte teiega woinud râgida kui Waimolikkudega/ waid kui Lihhalikkude/ kui noorde Lastega Kristusse sees.

2. Pima ollen minna teile jua andnud/ ning ei mitte kowwa Roga; Sest teie ep arrendand weel mitte/ egga arrenda weel nûûdke mitte.

3. Sest teie ollete alles Lihhalikkud/ sepärrast/et Wihha ja Riid / ja wastastikkud Meled teie sâas on. Eks teie olle lihhalikkud / ja eks teie ei ella Innimeste wisil?

4. Sest kui kegi ütleb: Minna ollen Paulusse / agga teine / minna ollen Apollo pärrast / eks teie siis ei olle Lihhalikkud?

5. Kes on nûûd Paulus? kes on Apollo? Sullased on nemmad / kenne läbbi teie ollete usklikkuks sanud/ning kui Issand igga ühhele on andnud.

6. Minna ollen istotanud / Apollo on kastnud / agga Jumnal on kossutanud.

7. Siis ep olle nûûd middakit / ke istotab / egga ke kastab / waid Jummal / ke kossutab.

8. Agga ke istotab/ ning ke kastab/ need on ühhesuggused / agga igga ûks saab omma Palka omma Tô järrele.

9. Sest meie olleme Jummalad Abbilisséd / teie ollete Jummala Pôllo-Ma / ning Jummala Hoone.

10. Jummala Armo järrele / mis minnul on antud/ ollen minna sedda Raja teinud/ kui tark Kodda-ehhitaja/ teine ehhitab se pâle; Agga iggaûks katsko/ kuida temma se pâle ehhitab.

11. Sest teist Raja ei woi ükkigi panna se pâle / mis jubba on pantud/ se on JEsus Kristus.

12. Agga kui kegi sesinnase Raja pâle ehhitab Kulda / Hôbbedat / kallid Kiwwid/ Puid / Heina/ Kört.

13. Siis

13. Siis peab iggaühhe Tö awwalikkuks sama/ sest se Pääw peab sedda selletama. Sest Tulle läbbi peab se awwalikkuks sama/ ja missuggune iggaühhe Tö le olneb/ peab Tulli läbbi katsutama.

14. Kui kellege Tö sääb/ mis temma se päle on ehhitanud/ siis peab temma Palka sama.

15. Agga kui kellegi Tö ärrapölleb/ siis saab temma sest Kahjo; Agga temma issi peab önsaks sama/ agga ninda kui Tulle läbbi.

16. Eks teie tea/ et teie Jummala Hoon ollete/ ning Jummala Waim teie sees ellab.

17. Kui kegi Jummala Hone ärrarikkub/ tedda tahhab Jummal ärrarikkuda; Sest Jummala Kodda on pühha/ se ollete teie.

18. üksigi ärgo petko ennast issi; Ke ennast teie säas arwab tark ollewad/ se sago rummalaks sesinnase Ma-Ilmas/ et tem̃a woiks Targaks sada.

19. Sest sesinnase Ma-Ilma Tarkus on Rummalus Jummala jures; Sest kirjotud on/ Targad tabbab temma nende Kawwalusses.

20. Ning taas: Issand tunneb Targade Mötted/ et nemmad tühjad on.

21. Sepärrast ärgo kiitko ennast üksigi Innimestest; Sest keik on teie pärralt.

22. Olgo Paulus/ olgo Apollo/ olgo Kewas/ olgo Ma-Ilm/ olgo Ello/ olgo Surm/ olgo Ollew/ olgo Tullew/ keik on teie pärralt.

23. Agga teie ollete Kristusse pärralt/ Kristus agga on Jum̃alapärralt.

Se IV. Pätük.

Epistel kolmandal Kristusse Tullemisse Pühhal.

1. Ninda arwago meid iggaüks/ kui Kristusse Sullased ning Majapiddajad Jummala salla Asjade ülle.

2. Päle se/ siis otsitakse Majapiddajadest/ et kegi peab tru leitama.

3. Agga minna ei panne sedda mikski/ et minno päle teitest Kohhut moistetakse/ ehk Innimesse Kohto-päwast/ ja minna ei moista ka issi ennese päle Kohhut.

4. Sest minna ei tea ennese päle ühtegit Süüd: Agga sepärrast ep olle minna mitte öigeks arwatud. Agga Issand on/ ke minno päle Kohhut moistab.

5. Sepärrast ärge moistke Kohhut mitte enne Aega/ kunni Issand tulleb/ ke ka Päwa ette töstab/ mis Pimmedusses sallaja on/ ja Süddamede Nouud awwalikkuks teeb/ siis saab igga üks Jummalalt Kitust.

6. Agga sedda ollen minna/ Wennad/

13

|ōd, missuggune se on

14

15

|räseb

16

17

18 |ennast
|jölledaks

19 |liggeda kawwalusse ber

20 |lemissed

21.

22 |ad Asjad

23

1

2 |tahhetanse
|käest |iggaüks |ollema.

3 |agga ei minnage

4

5

|Asjad

6

/ei mitte	
/d ollema ülle ſedda vd. lom.	13
7.	
/ei ollens ſa	14
8 /wallitſete kui kuningad	15 /ſees ollen mina teid ſünitanud
/wallitſete	
	16
9 /wiimſid	17
	18
10	
	19
11 /kämaltega	
12	20
	21

nad / enneſe ning Apollo pâle teie pârraſt tâhhendanud / et teie meiſt peate õppema / et kellegille ei ſünni ennaſt targemaks panna / kui kirjotud on / et teie teine teiſe waſto kellegi pârraſt ei pea ſuruſtellema.

7. Seſt kes on ſinno wahhel Wahhet teinud? Agga mis on ſul / mis ſinna ep olle ſanud? Agga kui ſinna olled ſedda ſanud / mis ſa ſiis hooplid / otſe kui ſe / ke ſedda mitte ſanud?

8. Teie ollete jubba tâis ſanud / teie ollete jubba rikkaks lâinud / teie ollete Woimuſt ſanud ilma meid / ja Jummal andko / et teie olleksite Woimuſt ſanud / et ka meie woiksime teiega Woimuſt ſada.

9. Seſt minna arwan / et Jummal meid Apoſtlid keige alwamaks on pannud / kui Surmal ârraannetud; Seſt meie olleme Silma-inneks ſanud Ma-Ilmale / ja Juglidele / ja Inimeſtele.

10. Meie olleme ruummalat Kristuſſe pärraſt / agga teie ollete targad Kriſtuſſe ſees: Meie nôdrad / agga teie kanged; Teie auſad / agga meie teotud.

11. Tânnini kannatame meie Nâlga / ning Janno / ja olleme allaſti / ja meid peksetakſe / ning meile ep olle kuſſagipool Aſſet.

12. Meie nâme Waewa / Tôôd tehhes omma kättega; Kui meid ſôimatakſe / ſiis ônniſtame meie; Kui meid wâgga kiusatakſe / ſiis kannatame meie ſedda.

13. Kui meid teotakſe / ſiis pallume meie; Meie olleme tânnini otſe kui Ma-Ilma Pühkmeks ja keigide Roiſkuks ſanud.

14. Minna ei kirjota ſedda mitte / et miña teile häbbi teeksin / waid minna maenitſen teid / kui miño armad Lapſed.

15. Seſt ehk teil olleksid kümne tuhhat Juhhatajad Kriſtuſſe ſees / ommeti ep olle teil paljo Iſſaſid / ſeſt tete ollete minnuſt ſündinud Kriſtuſſe JEſuſſe Armo-Õppetuſſe läbbi.

16. Sepärraſt maenitſen minna teid / olge minno Järrelekäijad.

17. Sepärraſt ollen minna Timoteuſt teie jure läkkitanud / ke minno armas ning tru Poeg Iſſanda ſees on / ke teie Mele peab tulletama minno Teed / kummad Kriſtuſſe ſees ommad / ninda kui minna keiges Paigus igga Koggoduſſes õppetan.

18. Agga monnigad ſurustellewad / otſe kui peaksin minna mitte teie jure tullema.

19. Agga minna tahhan pea teie jure tulla / kui Iſſand tahhab / ja tâda ſaa / mitte nende Sureliſtele Kõnnet / waid Wâkke.

20. Seſt Jummala Rig ei olle mitte Kõnnes / waid (Waimo) Wâes.

21. Mis teie tahhate? Pean minna

na Witsaga teie jure tullema / woi Armo ning tassase Melega.

Se V. Pätük.

1. Mlleüldes kulutakse/ Horust teie sääs ollewa/ ja nisuggune Horus/ mis Pagganade sääs ei nimmetakse/ et ühhel omma Issa Naene peab ollema.

2. Ning teie ollete surelisséd / ja ollete mitte ennemiñe murretsenud/ et se/ ke sedda kurja Töödteinud/ teie säast peaks ärraheidetama.

3. Sest minna ollen jubba / ke minna kül Jhhoga säält ärra / agga Waimus liggi ollen / kui teie jures olles Kohhut temma päle moistnud/ ke sedda ninda on teinud/

4. Meie Issanda JEsusse Kristusse Nimmel/ kui teie ning minno Waim kous ommad / meie Issanda JEsusse Kristusse Wäega /

5. Nisuggust Sadanale ärra-anda Lihha Nikmisséks/ et se Waim woiks önsaks saa Issanda JEsusse Päwal.

Epistel Kristusse Üllestousmisse Pühha essimessel Päwal.

6. Teie kitus ep olle mitte hä. Eks teie ei tea/ et pissut Happotaigna keik Taigna happuks teeb?

7. Sepärrast pühkige wälja wanna Jurretaigna/ et teie uus Taigen olete / ninda kui teie hapnematta ollete; Sest meie Ohwer-Tal Kristus on meie eest tappetud.

8. Sepärrast piddagem Pühhad/ ei mitte wanna Happotaignas/ eiga kurjusse ning Kawwalusse-Juretaignas/ waid Waggadusse ja Tõe hapnematta Taignas.)

9. Minna ollen teile kirjotanud Ramatus/ et teie ei pea ennast seggama Pordopiddajadega.

10. Ja sedda ep ütle minna mitgil kombel sesinnase Ma-Ilma Pordopiddajist/ egga Ahnist/ egga Risujist/ eiga wõra Jummala-Teenrist / muido peaksite teie Ilma seest ärraminnema.

11. Agga nüüd ollen miña teile kirjotanud / et teil ei pea nendega middakit ollema teggemist/ kui kegi on/ ke ennast Wennaks lasseb kutsuda/ ning on Hora-Mees / ehk Ahne / ehk wõra Jummala-Piddaja/ ehk Teotaja/ ehk Jodik/ ehk Risuja; Sähhärdussega ei pea teie ühhes söma.

12. Sest mis mul tarwis lähhäb nende päle Kohhut moista / ke wäljas on? Eks teie nende päle Kohhut moistate/ ke sees ommad?

13. Agga kül Jummal nende päle ke wäljas on/ kohhut moistab; Sepärrast heitke teie sedda Kurjateggia enneste jurest wälja.

Se

1

|ei |ge

2

|saaks ärralükkatud

3

4

|on

5

|Hukkasa

6 |kütlemine

7

|woinsite olla

|ka |Pasa

8

|happo

9 |Teggemist ollema

|Hora

10

11 |sellega

|keddagi |rinnetakse

|Tener

12

|koggoduste

13 |lükkage

1 | julgeb | teie seast

10

2 | kus | tte

11

3 | mixts | iis ei

4 | seädke need, ker koggodusses alwemadon kohtomoistiaks 12

5 | ei ühteainustki

13 | löppetada

6

14 | ka

7 | Näad on jo töeste lingga teie 15

8 | Üllekohrul

16

9

Se VI. Pätük.

1. Kas teiteſt kegi/ kui temmal teiſega teggemiſt on/ tohhib Kohto minna üllekohtuſte/ ning mitte Pühhade ette?

2. Eks teie ei tea/ et Pühhad peawad Ma-Ilma päle Kohhut moiſtma? Kui nüüd teiteſt Ma-Ilma päle peab Kohhut moiſtetama/ eks teie ſiis ei kölba wähhema Asjade päle Kohhut moiſta?

3. Eks teie ei tea/ et meie peame Inglide päle Kohhut moiſtma / kui palju ennamb ajalikko Asjade päle?

4. Kui teile nüüd ajalikko Asjade päle tulleb Kohhut moiſtma/ ſiis wottate teie neid/ kummad Koggoduſſeſt ärrapölgetakſe/ ja tete neid Kohto-Issandaks.

5. Minna ütlen ſedda teile Häwmiks. Eks ſiis ei olle ühtekit Tarka teie ſäas/ egga ühtekit/ ke Wenna ja Wenna wahhel woiks Kohhut moiſta?

6. Waid Wend käib Kohtus Weenaga/ ja ſedda nende uſkmattumade ees.

7. Siis on jo nüüd Wigga teie ſäas/ et teie teine teiſega Kohtus käite; Miks teie enneminne üllekohhut ei kannata? Miks teie enneminne ei laſſe Kahjo enneſele tehha?

8. Waid teie tete Liga ning Kahjo/ ja ſedda pälegi Wennadele.

9. Ehk/ eks teie ei tea/ et Üllekohtuſed ei pea mitte Jummala Rigi pärrima? Ärge ekſige mitte; Ei Horapiddajad/ eiga wõra Jumala Teenrid/ egga Abbi-Ello-Rikjad/ egga ſallaja Roppед / egga Poiſte-Teotajad.

10. Egga Wargad / egga Ahned/ egga Joſikud/ egga Laiſjad / egga Riſujad ei pea Jummala Rigi pärrima.

11. Ning teie ollète monnigad ſeſugused; Agga teie ollete ärrapeſtud/ teie ollete pühhitſetud/ teie ollete õigeks tehtud Iſſanda JEſuſſe Nimme läbbi/ ning meie Jummala Waimo läbbi.

12. Keik on mul lubba antud/ agga keigeſt ep olle Kaſſo/ keik on mul lubba antud / agga ühtegit ei pea mind omma Mellewalla alla heitma.

13. Roog on Kõhhule/ ning Kõht Roale ſädud/ agga Jummal tahhab üht ni häſti kui teiſt hukkata. Agga Jhho ep olle mitte Horuſſele / waid Iſſandale/ ning Iſſand Jhhule ſädud.

14. Agga Jummal on Iſſandat üllesärratanud / ja tahhab meid ka üllesärratada omma Wäe läbbi.

15. Eks teie ei tea/ et teie Jhhud Kriſtuſſe Lulikmiſſed on? Pean minna ſiis Kriſtuſſe Liikmed wotma/ ja Hora Liikmiſſeks teggema? Ärge ſündko ſedda.

16. Eks teie ei tea/ et/ ke Horaga ühtepeab / ſe on üks Jhho temmaga?

Sest need kaks (ütleb temma) peab üks Lihha ollema.

17. Agga ke Issanda pole hoiab / se on üks Waim temmaga.

18. Pöggenege Horusest. Keik Pat / mis Innimenne igganes teeb / se on wäljaspoolt Jhho / agga ke Horusse Töödt teeb / se teeb Patto omma ennese Jhho wasto.

19. Ehk / eks teie ei tea / et teie Jhho on pühha Waimo Kodda / ke teie sees on? Ke teil Jummalast on / ja teie ep olle issi ennese pärralt.

20. Sest teie ollete kallist ostetud; Sepärrast auustage Jummalat omma Jhhus ning omma Waimus / kummad on Jummala pärralt.

Se VII. Pätük.

1. Agga mis Asjust teie mulle ollete kirjotanud / (kostan minna): Se on Innimesel hä / et temma Naest ei putu.

2. Agga Horusse pärrast olgo iggaühhel omma Naene / ning igga (ühhel) olgo omma Mees.

3. Mees tehko omma Naesele sedda Melehäädt / mis temma kohhus on / selsammal kombel Naene ka Mehhele.

4. Naesel ei olle Melewalda omma Jhho ülle / waid Mehhel. Selsammal kombel ei olle Mehhel Melewalda oma Jhho ülle / waid Naesel.

5. Ärge keelge ennast teine teisele muido / kui mollemade tahtes / ühheks Ajaks / et teil Aeg woiks olla paastuda / ning Palwet piddada. Ning tulge jälle kokko / et teid Sadanas ei kiusa teie Lihghimmude pärrast.

6. Agga sedda ütlen minna lubbades / ei mitte käskides.

7. Sest minna nääksin / et keik Innimessed olleksid ninda / kui minna. Agga iggaühhel on omma ennese Andest Jummalalt / teisel ninda / teisel teisiti.

8. Agga minna ütlen neile / ke kossimatta on / ja neile Lessedele; Se on neile hä / kui nemmad jäwad ninda kui minnagi.

9. Agga kui nemmad ei woi ennast tallitada / siis kossigo nemmad. Sest parramb on kossida / kui pölleda.

10. Agga neid / ke ommad kosinud / ei kästi minna / waid Issand / et Naene Mehhest ei pea lahkuma.

11. Agga kui temma peaks lahkuma / siis jägo temma Mehheta ehk leppigo Mehhega ärra / ning Mees ärra jätko mitte Naest mahha.

12. Agga neile teistele ütlen minna / ei mitte Issand: Kui ühhel Wennal üks uskmatta Naene on / ning temma Mele pärrast on temmaga ellada / se ärra jätko tedda mitte mahha.

13. Ning kui ühhel Naesel üks uskmatta Mees on / ning temma Mele pär-

17

18 Tõ eest
|ial

19 |Hone

20

1

2 Tõ

3

4

5 |ůhte
|sepârrast et ei woi ihna

6

7 |tahhaksin
|armo

8 |wallale clahwale
|k

9 |ilna aita
|Himmude Pollemist tunda

10 |abbiellus-on

11 |ka ollekr lahhutud
|et
|ei jätta

12

13

Sest ne
üks Li
17

15 | Bol
| is
| seer

16
| ehe nitte

17
| de

18
| ärgo

19

20

21.

22

23

24

25 | se ker | on

26

27 | ilma | ta

28 | teinud
| samud | teinud
| Uhho polest

29 | el se | pärrast seddu | on

30

16 /kaks kümmend tuhhalkord

2 /tehtud

17 /ollud

3

18

4

19

5

20 /keige sesinatse Nuhtlusse sees
/siiski

6

21

7 /wottab
/se rôômsa Lacunne

1

8

| mis
| peal

9

10

11

| eme
| lele

1

2 | se one

3

4

5

6

| Nuhtlussega

7

8

| kütarse
| usser

9 | Arrude ja keelte

pärraſt on temmaga ellada / ſe ärra jätko tedda mitte mahha.

14. Seſt ſe uſkmatta Mees on pühhitſetud Naeſe läbbi / ning ſe uſkmatta Naene on pühhitſetud Mehhe läbbi / muido olleksid teie Lapſed rojaſed / agga nüüd on nenmad pühhad.

15. Agga / kui ſe uſkmatta Mees ärralahkub / ſiis lahkugo temma. Niſugguſte Asjus ep olle Wend egga Odde mitte Orjaks tehtud / agga Jummal on meid Rahho jure kutsnud.

16. Seſt mis tead ſinna Naene / kas ſinna Meeſt woid önſaks tehha? Ellik mis tead ſinna Mees / kas ſinna Naeſt woid önſaks tehha.

17. Kummatagi ninda / kui Jummal iggaühhele on jagganud / ninda kui Iſſand iggaüht on kutsnud / ninda käigo temma / ning ninda ſään minna keige Koggoduſte ſees.

18. On kegi ümberleikatud kutſutud / ſe ärra tehko enneſele Ees-Nahka / on kegi Ees-Nahhas kutſutud / Se lasko ennast mitte ümberleikada.

19. ümberleikaminne ep olle midagkit / ja Ees-Nahk ep olle middakit / waid Jummala Käſſude-pidda minne.

20. Igga üks jägo ſe kutsmiſſe ſiſſe / me ſees temma on kutſutud.

21. Kui ſinna kui üks Sullane olled kutſutud / ſiis ärra murretſe / agga kui ſinna woid wabbaks ſada / ſiis te ſedda enneminne.

22. Seſt ke kui üks Sullane on kutſutud Iſſanda ſees / ſe on Iſſanda wabba; Selſammal kombel / ke Wabba on kutſutud / ſe on Kriſtuſſe Sullane.

23. Teie ollete kallifte oſtetud; Ärge ſage Innimeſte Sullaſeks.

24. Iggaüks / Wennad / me ſees temma on kutſutud / ſelle ſiſſe jägo temma Jummala jures.

25. Agga Neitſidest ei olle mul Iſſanda Käſko / agga minna annan omma Nou / ninda kui minna olen Iſſandalt Armo ſanud / tru olla.

26. Siis arwan minna nüüd hä ollewa ſeſinnaſe Aja Hädda pärraſt / et Innimeſſel hä on ninda olla.

27. Olled ſinna Naeſega kokko ſanud / ſiis ärra püa lahti ſada / olled ſinna Naeſeſt wallale / ſiis ärra püa Naeſt.

28. Agga kui ſinna Meeſt wottad / ei te ſinna mitte Patto; Ja kui Neitſid Mehhele läbbäb / ſiis ei te temma Patto; Agga niſugguſtel tulleb ihholik Willetſus. Agga minna heldan Armo teie pale.

29. Agga ſedda ütlen minna / Wennad: Aeg on lühhikenne, Se on weel (üttelda) / et need / kennel Naeſed on / ninda peawad ollema otſego olleks neile mitte (Naeſt).

30. Ja ke nutwad / otſego ei nutſaks

taksid neñad mitte / agga ke röömsad ommad / otsego ep ollekśid neñad mitte röömsad / ning ke ostwad / otsego ep olleks se nende pärralt.

31. Ja ke sesinnase Ma-Ilma prugiwad / et nemmad sedda kurjaste ei prugi; Sest sesinnase Ma-Ilma Näggo löppeb ärra.

32. Agga minna nääksin / et teie murreta olleksite; Ke Naeseta on / murretseb sedda / mis Issanda pärralt on / kuida temma Issanda Mele pärrast woib olla.

33. Agga ke on kosinud / murretseb sedda / mis Ma-Ilma pärralt on / kuida temma Naese Melepärrast woiks olla.

34. Issi Luggu on Naesel / issi Neitsil. Ke Mehheta on / se murretseb sedda / mis Issanda pärralt on / et temma pühha woiks olla / Jhho ning Waimo polest / agga ke Mehhel on / murretseb sedda / mis Ma-Ilma pärralt on / kuikas temma Mehhe Mele pärrast woiks olla.

35. Agga sedda ütlen minna teie enese Kaswuks: Ei mitte / et minna Köit teie Kaela heitan / waid et se kaunis on / ning teie lahkumatta woitsite Issanda pole hoida.

36. Agga kui kegi mötleb / omma Neitsile sedda mitte sündiwa / kui temma täis kaswanud on / ja et se ninda peab ollema / siis tehko temma / mis temma tahhab / temma ei te Patto / mingo temma Mehhele.

37. Agga kui kegi se päle kindel on ommas Süddames / ning temmal sedda tarwis ep olle / waid temmal Melewald on tehha / mis ta tahhab / ning on sedda ommas Süddames ettewotnud / omma Neitsit Neitsiks jätta / se teeb hästi.

38. Sepärrast / ke nüüd omma Tüttre Mehhele panneb / teeb hästi / agga (ke tedda) Mehhele ei panne / se teeb parremine.

39. Naene on Kässust kinni / kunni temma Mees ellab / agga kui temma Mees (Surma) on uinunud / on temmal lubba Mehhele minna / kellel temma tahhab / agga (et se sündko) Issanda sees.

40. Agga temma on önsamb / kui temma ninda jääb / minno arwades. Agga minna mötlen / ennesetka Jummala Waimo ollewa.

Se VIII. Pätük.

1. Agga wöra Jummala Ohwrist; Teame meie / et meil keigil on Tundmine / Tundminne teeb uhkeks / agga Arm parandab.

2. Agga kui kegi ennast arwab middakit ollewa / se ei tea weel ühtegit / kuida temma peab täädma.

3. Ag-

|nemad

37

|agga

31 |liaar

32

|woiar

33

34

|ni hästi |kui.

35 |pannen |sekr.

|et teie ja ei lasse ennast sinna ja tänna kiskuda.

36 |wasto mitte hästi eite

38 |tart

39

|nib

40 |arwan et minulke

11 |de|

2 |teädawad

3 | Sitzane

4

5

6

7 | ei olle sedda Undrist mitte
| mir nödder on

8 | egga kurjernad

9 | Melewald

10 | Landar

11.

12

13

1.

2

3.

4

5

6

3. Agga kui kegi Jummalat armastab/ se on temmast ärratuntud.

4. Siis teame meie nüüd wõra Jummala Ohwri-Sõmisest/ et wõras Jummal Ma-Ilmas ep olle middakit/ ning et ühtekit teist Jumalat ei olle/ kui üks.

5. Sest ehk neist kül on/ kedda Jumalaks kutsutakse/ olgo Taewa sees ehk Ma päal (ninda kui paljo Jummalid on/ ja paljo Issandid.)

6. Siiski id on meil üks Jummal/ se Issa/ kellest keik Asjad on/ ning meie temma sees/ ning üks Issand JEsus Kristus/ kenne läbbi keik Asjad on/ ning meie temma läbbi.

7. Agga keik ei moista sedda mitte. Sest monnigad tewad ennesele tänni ni Süddame Koormat wõra Jummalade pärrast/ ja sõwad sedda/ kui wõra Jummala Ohwrid/ ning nende Süddame-Tunnistus saab rojaseks/ sest et senörk on.

8. Agga Roog ei te meid Jummala Meles hääks; Sest kui meie sõme/ siis ep olle meie sepärrast mitte parramad; Ja kui meie ei sõ/ siis ep olle meie sepärrast mitte kurjamad.

9. Agga katske/ et sesamma teie Wabbandus Nõdradele Pahhandusseks ei sünni.

10. Sest kui sind/ kennel Tundmine on/ kegi wõra Jummala Koijas nääks istwa/ eks siis temma Süddame-Tunnistus/ mis nõdder on/ sadetakse wõra Jummala Ohwrid süa?

11. Ja sinno nõdder Wend lähhäb sinno Tundmisse läbbi hukka/ kenne pärrast Kristus on surnud.

12. Agga kui teie ninda Wennade wasto Patto tete/ ja nende nõdra Süddame-Tunnistust hawate/ siis tete teie Patto Kristusse wasto.

13. Sepärrast kui se Roog minno Wenda pahhandab/ siis ei tahha minna eal Lihha süa/ et minna omma Wenda ei pahhanda.

Se IX. Pätük.

1. Eks miña Apostel ei olle? Eks minna Wabba ei olle? Eks miña ei olle Jesust Kristust meie Issandat näinud? Eks teie ei olle minno Tõ Issanda läbbi?

2. Kui minna muile ep olle Apostel/ siis ollen minna tommeti teile; Sest teie ollete minno Apostli Ammeti Pitsadi-Märk Issanda sees.

3. Se on minno Wastaminne neile/ ke minnult küsiwad.

4. Eks meile olle lubba süa ning jua?

5. Eks meile ei olle lubba üht Õdde Naeseks ennesega ümberkoudo weddada/ kui teistel Apostlidel/ ja Issanda Wennadel ja Kewal?

6. Ehk kas miñul ükspäines ja Parnga-

nabal ep olle lubba/ mitte Tööd tehha?

7. Kes lähhäb eal omma ennese Palka pále Sõtta? Kes istotab Wina Mäkke/ ning ei sõ temma Wilja? Ehk kes hoiab Karja/ ja ei sõ Karja Pima?

8. Kas minna sedda rägin Innimesse Wisil? Ehk eks Käsk sedda ka ei ütle?

9. Sest Mosese Käsus on kirjotud: Sinna ei pea Härja Suud kinnisiddama/ ke Pahma tallab. Murretseb Jummal Härjade eest?

10. Woi/ eks temma sedda keige ennama meie pärrast ei ütle? Sest se on meie pärrast kirjotud/ et ke künnab/ peab Lotusse pále kündma/ ja ke Reht pekseb/ peab Lotusse pále peksma/ et temma oma Lotussest peab Ossa sama.

11. Kui meie teile sedda Waimolikko külwame/ ons siis suur Assi/ et meie teie Jhholikko leikame?

12. Kui teistel nisuggune Kohhus teie jures on/ mispärrast ei paljo ennamb meil? Agga meie ep olle sedda Kohto prukinud/ wäid meie sallime keik/ et meie Kristusse Armo-Öppetussele ühtekit Wiwitust ei te.

13. Eks teie ei tea/ et/ ke pühha Tööd tewad/ need sõwad pühhast Ohwrist? Ning ke Altarit teniwad/ sawad Altarist (omma) Ossa.

14. Ja ninda on ka Issand säädnud/ et/ ke Armo-Öppetust kuluta-wad/ Armo-Öppetusest peawad ellama.

15. Agga minna ep olle neist ühtekit prukinud/ minna ep olle ka sedda sepärrast kirjotanud/ et mul ninda peab tehtama; Sest paljo parremb olleks mul surra/ kui et keegi minno Kitust peaks tühjaks teggema.

16. Sest kui minna Jummala Sanna kulutan/ sest ep olle mul Kitust. Sest minna pean sedda teggema. Ja Hädda mulle/ kui minna Jummala Armo-Öppetust ei kuluta.

17. Sest kui minna sedda hä Melega teen/ on mul Palk; Agga kui minna (sedda) ülle Meelde (teen)/ siis on ommeti se Ammet minno kätte ussutud.

18. Mis siis minno Palk on? Et minna Kristusse Armo-Öppetust kulutan/ ja teen sedda ilma maksota/ et minna omma Melewalda Armo-Öppetusse sees kurjaste ei pruki.

19. Sest ehk minna kül keigest wabba ollen/ ollen minna ommeti keigede Sullaseks ennast heitnud/ et minna paljo (Innimessi) woiksin kaswuks sata (Jummalale).

20. Minna ollen Judalistele kui Judalisseks sanud/ et minna Judalissi woiksin kaswuks saa. Neile/ ke Käsko al ollunud/ ollen minna sanud/ kui need/ ke Käsko al on/ et mina neid/ ke Käsko al on/ woiksin kaswuks saa.

21. Nei-

7

8

9

10 | Lotusse peâl Reie | Rehhe

11 | need
| kud Arjad olleme kûlwamd
| lihhalikud Arjad

12
| ûlle
| chelewalda

13
| allati | jures on
| ga

14

15 | agga
| le

16 | Armo-Öppetusse
| Agga

17

18

19
| ~~[illegible]~~ parrandada

20 | mehhens

21 1

22
|nenda kuir 2

23 3

24
c̄ NB ßcaßenor kihhelweddo 4

5

25
|elsame 6

26

7 |sôma ja joma

27 |wâssitan teddu âmu
|ei ûtlej ja 8

21. Neile / ke Kässota ommad / ollen minna sanud kui Kässota (ehk minna kül Kässota Jummalal ep olle / waid Kristusse Kässo al) / et minna neid / ke Kässuta omad / woiksin Kaswuks saa.

22. Neile Nödradele ollen minna Nödraks sanud / et minna need Nöddrad woiksin Kaswuks saa. Miña ollen keigile keigeks sanud / et minna keigepiddi monnigad woiksin önsaks sata.

23. Agga sedda teen miña se Armo-Öppetusse pärrast / et minna sestsammast Ossa saaksin.

Epistel ühheksamal pühhal Päwal enne Kristusse üllestousmisse Pühha.

24. Eks teie ei tea / et need / ke Woito jookswad / need jookswad kül keik / agga üks saab Jooksmisse Woito-palka Jookske ninda / et teie sedda kätte sate.

25. Agga iggaüks / ke woitleb / on keiges Asjus kassin. Nemmad on kassinad sepärrast / et nemmad kadduwa Kroni sawad / agga meie / ühhe kaddumatta.

26. Sepärrast jooksen minna nüüd ninda / ei mitte kui täädmatta Asja päle. Minna woitlen ninda / ei mitte kui se / ke Tuult peksab.

27. Waid minna sundin omma Ihho / ja tallitan tedda / et minna / muile Jutlust ütteldes / issi ei sa ärraheitlikkuks.

Se X. Pätük.

1. Agga minna ei tahha / Wennad / et teile peab täädmatta ollema / et meie Wannamad keik ommad Pilwe al olnud / ja on keik Märre läbbi käinud.

2. Ja ommad keik Mosese päle ristitud Pilwe ja Märre sees.

3. Ja ommad keik ühhesuggust waimolikko Roga sönud.

4. Ja ommad keik ühhesuggust waimolikko Joomist jonud (Sest nemmad jöid sest waimolikkust järrele tullewast Kaljust; Agga se Kaljo olli Kristus.

5. Agga nende säas ep olnud se suremb Hulk mitte Jummala Mele järrele; Sest nemmad on körwes mahhalödud.)

Epistel ühheksamal pühhal Päwal pärrast kolmaino Jummala Pühha.

6. Agga se on meie Ettetähhendamisseks sündinud / et meie sedda kurja ei pea himmustama / kui nemmad on himmustanud.

7. Ärge sage ka mitte Wöra Jummala Teenriks / ninda kui monnigad neist / kui kirjotud on: Se Rahwas istus mahha / et nemmad söid ja joid / ja tousis ülles mängima.

8. Ärge piddagem ka Hora Ello / ninda kui monnigad neid on Hora Ello piddanud / ja langsid ühhel Päwal

wal kolm tuhhat kolmat kümmend.

9. Ärge ka kiusagem Kristust/ ninda kui monnigad neist ka kiusasid/ ja rikkuti Ussist ärra.

10. Ärge nurrisege ka mitte/ ninda kui monnigad neid nurrisesid/ ja said hukka Ärrarikkja läbbi.

11. Agga se on sündinud teil neile Ettetähhendamisseks. Agga meile on se kirjotud Maenitsusseks/ kelle päle Ma-Ilma Ots on tulnud.

12. Sepärrast/ ke ennast arwab seiswa/ se katsko/ et temma ei lange.

13. Teile ep olle weel muud kui Inimesse Kiusatus kätte tulnud/ agga Jummal on tru/ ke teid ennamb ei lasse kiusata/ kui teie sudate kanda/ waid tahhab Kiusatusse päle Otsa tehha/ et teie sudate sedda kanda.)

14. Sepärrast minno Armad/ pöggenege wöra Jummala-Tenistusse eest.

15. Minna rägin kui Targadele; Moistke teie se päle/ mis minna rägin.

16. Se önnistud Karrikas/ mis meie önnistame/ eks se olle Kristusse Werre Ossasamine? Se Leib/ mis meie murrame/ eks se olle Kristusse Ihho Ossa saminne?

17. Sest se on üks Leib/ (ninda) olleme meie paljo üks Ihho/ sest meie same kik ühhe Leiwa Ossalisseks.

18. Waatke Israeli päle Lihha polest; Eks need/ ke Ohwri söwad/ sawad Altarist Ossa?

19. Mis siis minna nüüd ütlen? (Kas sedda/) et wöras Jummal middakit on? Woi/ et wöra Juñala Ohwer middakit on?

20. Agga minna ütlen: Mis Pagganad ohwerdawad/ sedda ohwerdawad nemmad kurja Waimudele/ ja mitte Jummalale. Agga minna ei tahha mitte/ et teie kurja Waimude Ossalisseks peate sama.

21. Teie ei woi mitte jua Issanda Karrikat/ ja kurja Wainude Karrikat. Teie ei woi mitte Ossa sada Issanda Lauast/ ja kurja Waimude Lauast.

22. Ehk tahhame meie Issandat ärritada? Kas meie olleme wäggewamad tedda?

23. Mul on keigis lubba antud/ agga kik ei tulle kasswuks; Mul on keigis lubba antud/ agga kik ei parranda mitte.

24. Uksigi ärdo otsigo/ me temma ennese/ waid iggaüks otsigo/ mis teise (Kaswo) on.

25. Kik Lihha/ mis Turro päal müakse/ sedda söge/ ja ärge tehke mingisugguse wahhele Wahhet/ Südame-Tunnistusse pärrast.

26. Sest Ma on Issanda pärralt/ ja kik/ mis temma sees on.

27. Agga kui kegi neist Uskmattumaist teid kutsub/ ja teie tahhate minna/ siis söge kik/ mis teie ette pannakse/

9 |reid
|dest

10

11 |keik
|reie

12

13

|kasedda

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23 |kein tehha

24

25 |küssige jämele

26

27

28 |sama
|tus

29 |pârrast

30

31 |~~rahwale~~ |~~rahwale~~

32 |rahwale |rahwale

33

1

2

3

4 |Pear

5 |ratmata

6 |Dunksi leikatama
|Pea paljaks aiada

7

8

9

10

11

se/ ja ärge tehke mingisuggune wahhel Wahhet / Süddame-Tunnistusse pärrast.

28. Agga kui kegi teile ütleks: Se on wõra Jummala Ohwer/ siis ärge sõge mitte selle pärrast/ ke sedda on täda andnud/ ja Süddame-Tunnisse pärrast. Sest Ma on Issanda pärralt ja keik/ mis temma sees on.

29. Agga minna ep ütle mitte sinno/ waid teise Süddame-Tunnistusest. Sest mikspärrast peab minno Wabbaduse pále Kohhut moistetama teisest Süddame-Tunnistussest.

30. Sest kui minna sedda Tännoga wastowottan/ miks mind sepärrast teotakse/ mis eest minng tännan?

31. Sepärrast ehk teie sõte ehk jote/ ellik mis teie eal tete / sedda tehke keik Jummala Auuks.

32. Ärge andke mitte Pahhandust/ mitte Judalistele/ egga Krekalistele/ egga Jummala Koggodusele.

33. Ninda kui minnagi keiges keigede Mele pärrast ollen/ ja minna ep otsi mitte oma/ waid mitmede Kasso/ et nemmad önsaks saaksid.

Se XI. Pátük.

1. Olge minno Järrelekäijad/ kui minna ollen Kristusse (Järrelekäija.)

2. Agga minna kidan teid/ Wennad/ et teie keike Asjade sees minno pále mõtlete/ ja peate neid Õppetusi/ ninda kui minna teile ollen andnud.

3. Agga minna tahhan/ et teie peate täádma/ et Kristus on iggaühhe Mehhe Pá/ agga Mees on Naese Pá/ ja Jummal on Kristusse Pá.

4. Igga Mees/ ke Palwet peab/ ehk Kirja selletab kattetud Pága/ se naerab omma Pääd ärra.

5. Agga igga Naene/ ke Palwet peab/ ehk Kirja selletab awwa Pága/ se naerab omma Pääd ärra/ sest se on otse ni paljo/ kui olleks temma Pá paljaks aetud.

6. Sest kui Naene ei olle kaetud/ siis peab temma Pá paljaks aetama. Agga kui Naesel Häbbi on/ et temma Juukssed leikatakse/ ehk ärraajatakse/ siis katko temma Pääd.

7. Agga Mees ei pea mitte Pääd katma/ sest temma on Jummala Kuijo ning Au/ agga Naene on Mehhe Au.

8. Sest Mees ep olle Naesest/ waid Naene on Mehhest.

9. Ja Mees ep olle mitte Naese pärrast lodud/ waid Naene Mehhe pärrast.

10. Sepärrast peab Naesel Melewalla-täht olema Pá pääl/ Inglide pärrast.

11. Ommeti ep olle Mees ilma Naeseta/ egga Naene Mehheta Issanda sees.

12. Sest

12. Sest otsego Naene Mehhest / ninda on ka Mees Naese labbi / agga keik on Jummalast.

13. Moistke isstkeskes / kas Naesel sünnib katmatta Jummala ees Palwet pidada?

14. Eks mitte teid ka (teie) lodud Meel ei öppeta / et Mehhel Habbi on pitke Juukst kaswatada?

15. Agga Naesel on Au / kui temmal pikkad Juukstd on / sest Juukstd on temmale Katmisseks antud.

16. Agga kui kegi hä Melel näikse riidlewa / ep olle meil sahhardust Wisi mitte / egga Jummala Koggodustele.

17. Agga sedda käsku ma minna / mina ei kida mitte / et teie ei tulle kokko parrema / waid pahhema Wisil.

18. Sest esmalt kulen minna / et kui teie Jummala Koggodusses kokko tullete / Lahkumisted teie sääs ommad / ja poleti usstun minna sedda.

19. Sest seggased Öppetussed peawad teie sääs ollema / et need / ke Oiged on / woikstd teie sääs awwalikkuks saa.

20. Kui teie nüüd sinna kokko tullete / siis ei peta mitte Issanda Öhtosömaega.

21. Sest iggaüks wottab enne omma ärra (Öhto Sömaega) Sömisses / ja monnil on pudo / moni on naks.

22. Eks teile siis Koddasid ei olle / kus teie woite süa ja jua? Woi pölgate teie Jummala Koggodust / ja tete Häbbi neile / kellel ep olle ühtekit kaas? Mis minna teile pean ütlema? Pean minna teid kiitma? Ses ei kita minna (teid) mitte.

Epistel Surel Neljal Päwal.

23. Sest minna ollen Issandalt sedda sanud / mis minna teilegi ollen andnud / et Issand JEsus sel Ösel / mil temma ärraanneti / wottis Leiba /

24. Tännas ja murdis / ja ütlis; Wotke / söge / se on minno Ihho / mis teie eest murtakse; Sedda tehke minno Mällestusseks.

25. Selsammal kombel (wottis temma) ka Karrikat pärrast Öhtosömaega / ja ütlis: Sesinnane Karrikas on se uus Sädus minu Werres / sedda tehke / nimittokord kui teie sedda jote / minno Mällestusseks.

26. Sest / nisaggedaste kui teie sedda Leiba söte / ja sedda Karrikat jote / siis kulutage Issanda Surma / senni ko temma tulleb.

27. Ke nüüd kurjaste sedda Leiba söob / ehk Issanda Karrikat joob / sel on Issanda Ihhust ja Werrest Süüd.

28. Agga Inimenne katsko issi ennast labbi / ja ninda sögo temma sest Leiwast / ja jogo se Karrika seest.

29. Sest ke kurjaste söob ja joob / se söob ja joob issienesele Hukatust / sest et temma ei te Wahhet Issan-

12

13 23

14

24

15 | kui Nane pitkad Juukfed
kasvatab, se on temale
Auuks sest pitkad

16 | katte eest 25

| seer

17 | kui mina sedda kulutan ei kida
ma mitte
| parrandusseus waid pahhandusseus

18 26

19 | kölbawad

27

20

28

21 | sües oma Roga enne ara
| nälg | joobnud. 29

22

19

20 | Sest et minna pitri silmi otan
n. lodan
| wägga auustud sama

21 | ellama

22

23 | petarse mind rinni
| wägga

24

25 | ollen minna julge

26 | se läbbi et ma jälle
teie jure tullen

27 | waid nenda rui kohhus

| saan kuulda
| seisate | meles

28 | et teie ei lasse ennast ehmatada mingisugguse asja-
seer wastopannemist

29 | et teie ei pea
| ma, waid

30 | Et teil
| suggust

1

2 | ja
| peate rui ~~[illegible]~~

3

4

13

5

14

6 | Sagiss et tem̄a Dum̄alaga ukhe-
suggune olli

15 | wiggata
| pôrast
| walgusted

7

16 | N. hoiate | pole

8 | ja allandas | sai

17 | ollen ma rômus

9 | wâgga
| ukhe Nim̄e mis

18 | olge teie ka rôômsad
n. olge rôômsad mim̄oga

10

19 | et ma saan
| meel woins hea olla

11 | igga keel peab

20 | kellel ukhesuggune Meel
ollens | kes

12 | eñaste Ommistust

21

22

ſanda Jhho wahhele.

30. Sepärraſt on ka paljo Nõdrad ja Haiged teie ſäas/ ja paljo maggawad.

31. Seſt kui meie iſſiennese päle Kohhut moiſtaksime/ ſiis ei moiſteta meie päle Kohhut.

32. Agga kui meie päle Kohhut moiſtetakſe/ ſiis moiſtetakſe Iſſandaſt Hirmo/ et meid Ma-Ilmaga ei peaks hukka moiſtetama.)

33. Sepärraſt minno Wennad/ kui teie kokkotullete ſõma/ ſiis ootke teine teiſt.

34. Agga ke iſſub/ ſe ſõgo Koddo/ et teie Hukkatuſſeks kokko ei tulle. Agga mis weel muud on tehha/ ſedda tahhan ma ſada/ kui ma tullen.

Se XII. Pätük.

1. Agga waimolikkuſt Andeſt/ Wennad/ ei tahha minna mitte/ et teil peab täädmatta ollema.

2. Teie teate/ et teie ollite Paggana d/ ja läkſite keletumade wõra Jummalade jure/ ninda kui teid ſadeti.

3. Sepärraſt annan minna teile tãda/ et ükſigi/ ke Jummala Waimo läbbi rägib/ ei woi JEſuſt ärraneda. Ja ükſigi ei woi JEſuſt Iſſandaks kutſuda/ kui pühha Waimo läbbi.

Epiſtel Pühha Matteuſſe Päwal.

4. Anded ommad mitmeſuggused/ agga ſeſamma Waim:

5. Ja Ammetid ommad mitmeſuggused/ agga ſeſamma Iſſand.

6. Ja Teggud ommad mitmeſuggused/ agga ſeſamma Jummal on/ ke ſedda keik keigide ſees teeb.

7. Agga iggaühhe ſees näitwad ennaſt Waimo Anded/ (Kiggimeſſe) Kaswuks.

8. Seſt ühhele antakſe Waimo läbbi rägida Tarkuſſeſt/ agga teiſele rägida Tundmiſſeſt/ ſeſamma Waimo läbbi.

9. Agga teiſele (antakſe) Uſko ſeſamma Waimo läbbi. Teiſele Anded terweks tehha/ ſeſamma Waimo läbbi.

10. Agga teiſele wäggewad Teggusid tehha/ ja teiſele Kirja ſelletada/ ja teiſele Waimuſid ärraarwada/ agga teiſele monneſuggused Keled/ ja teiſele Keled ſelletada.

11. Agga ſedda keik teeb üks ja ſeſamma Waim/ ja jaggab iggaühhele omma/ ninda kui temma tahhab.)

12. Seſt otſego Jhho üks on/ ja temmal on paljo Lulikmiſſed; Agga keik ſelle ühhe Jhho Liikmiſſed; Ehkeneſt külpaljo on/ on nemmad üks Jhho/ ninda ka Kriſtus.

13. Seſt meie olleme ka keik ühhe Waimo läbbi ühheks Jhhuks riſtitud/ olgud

olgud Judalised ehk Krekalised/ olgud Sullased ehk Wabbad/ ja olleme keik ühheks Waimuks jodetud.

14. Sest Jhho ep olle mitte üks Liikmine/ waid paljo.

15. Agga kui Jalg ütleks: Minna ep olle Käsi/ sepärrast ep olle minna Jhhust; Eks temma sepärrast ep olle Jhhust?

16. Ja kui Kõrw ütleks: Minna ep olle mitte Silm/ sepärrast ep olle minna Jhhust; Eks temma sepärrast Jhhust ep olle?

17. Kui koggona Jhho Silm olleks/ kuhho jääks Kuulminne/ kui keik olleks Kuulminne/ kuhho jääks Haiso-Tundminne?

18. Agga nüüd on Jummal Liikmised pannud/ iggaühhe neist Jhho külge/ ninda kui temma on tahtnud.

19. Ja kui nemmad keik üks Liikminne olleksid/ kuhho jääks Jhho?

20. Agga nüüd on kül paljo Liikmised/ agga üks Jhho.

21. Agga Silm ei woi Käe wasto üttelda: Mul ep olle sind tarwis; Ehk taas Pä Jalge wasto; Mul ep olle teid tarwis.

22. Waid paljo ennam on neid Jhho Liikmeid/ mis näitwad nödramad ollewa/ tarwis.

23. Ja mis meie arwame auutumaks Jhho külges/ nende ümber panneme meie üllemad Ehted/ ja meie illotumille (Luliikmisele) on keige üllemb Ehte.

24. Sest neile/ mis meil illusad on/ ep olle (Ehte) tarwis. Sest Jummal on sedda Jhho ninda ühtesünnitanud/ ja sel auutamale ennama Auo andnud.

25. Et Jhho sees ei peaks Lahkumist ollema/ waid et Liikmised isikeskes teine teise eest peaksid Murret kandma.

26. Ja kui üks Liikminne kannatab/ siis kannatawad keik Liikmised/ ja kui üht Liikmist auustakse/ siis on keik Liikmised ka röömsad.

27. Agga teie ollete Kristusse Jhho ja Liikmised (igga üks omma) Ossa polest.

28. Ja Jummal on monnigad Koggoduse sees säädnud/ esmalt Apostlid/ teiselt Kirjaselletajad/ kolmandalt Öppetajad/ pärrast Immeteggiad/ pärrast Anded terweks tehha/ Awwitajad/ Wallitsejad/ monnesarnased Keled.

29. Kas siis keik Apostlid ommad? Kas keik Kirjaselletajad ommad? Kas keik Öppetajad? Kas keik Immeteggiad?

30. Kas keigil on Anded terweks tehha? Kas keik monnesuggust Keelt rägiwad? Kas keik selletawad (Kirja)?

31. Agga noudke keik parrajad Andid takka/ ning minna näitan teile weel üht Teed/ mis üllemb on.

Se

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25 /ükhesuggust

26

27

28 /ks

/Prohwetiks

/iks /iks

/iks /iks

29 /Prohwetidon

30 /Kelesid

31 /Arno

| ehe Raasto Pühha ~~[illegible]~~ Päwal

1 | keeltega
| astamist
| mis kuuiseb ja kelloke, mis helliseb

2 | ma woiksin enne kulutada

| in
| astamist

3

| astamist
| ühtega

4
| astaminne
| astamiñe | astamiñe

5
| peäle

6 | sest
| sest Tõest

7 | tema lõdab keik, tema

8 | olyo
| olyo

9

10.

11 | wäeti | kui wäeti
| wäeti
| mul olli wäeti
| wäeti Lapse Kambed

12
| Moistetusses
| saan | tunda

13

1

2

3

4

5

Se XIII. Pätük.

Epistel seitsmel pühhal Päwal enne Kristusse Üllestousmisse Pühha.

1. Kui minna Innimeste ja Inglide Keledega rägiksin / ja miñul ep olleks Armo / siis olleksin minna üks kummisew Wask / ja hellisew Kelloke.

2. Ja kui mul olleks Kirja Selletamisse / ja teaksin keik salla Asjo / ja keik Tundmist (ja mul olleks keik Usk ninda / et minna woiksin Määd Assemelt ärratösta / agga mul ep olleks Armo / siis olleksin minna middakit.

3. Ja kui minna keik omma Warra Waestele jaggaksen / ja kui minna omma Ihho annaksen ärrapölletada / ja mul ep olleks Armo / siis ep olle mul sest middakit Kaswo.

4. Arm on pitkamelelinne ja helde / Arm ep olle kadde / Arm ei te Wallatust / temma ei surustelle.

5. Temma ei näita ennast kurjaste / temma ep otsi omma Kaswo / temei sa wihhaseks / temma ei mötle kurja.

6. Temmal ep olle Röömo üllekohtust / agga Töddest on temmal Rööm.

7. Temma sallib keik / ussub keik / kannatab keik.

8. Arm ei wässi eal ärra. Kulutamissed löpwad ärra / ja Keled löpwad ärra / ja Tundminne löppeb ärra.

9/ Sest se on pissut / mis meie tunneme / ja pissut on / mis meie Kirjas ärraselletame.

10. Agga kui se täielik tulleb / siis löppeb se ärra / mis waja on.

11. Kui minna Laps ollin / siis rägsin minna otsego Laps / ja ollin tark kui üks Laps / ja piddasin Lapse Mötted. Agga kui minna Mehheks sain / jätsin minna mahha Lapse Asjad.

12. Sest meie näme nüüd Peegli (jehk Silma Klasi läbbi) Tähhendamisse Sanna sees / agga siis Pallest Pallesi. Nüüd tunnen minna pissut / agga siis tunnen minna / ninda kui minna tuntud ollen.

13. Ja nüüd jääb Usk / Lotus / Arm / need kolm: Agga suremb neist on Arm.)

Se XIV. Pätük.

1. Noudke Armo takka / olge ussinad waimolikko Andede päle / agga keikennamiste / et teie Kirja selletate.

2. Sest ke wöral Kelel rägib / se ei rägi mitte Innimestele / waid Jummalale. Sest tedda ei kule üksigi / agga Waimus rägib temma sallajad Asjo.

3. Agga ke Kirja selletab / se rägib Innimestele Parrandamisseks / Maenitsemisseks / ja Römustamisseks.

4. Ke (wöral) Kelel rägib / se parrandab issi ennast; Agga ke Kirja selletab / se parrandab Koggodust.

5. Agga minna tahhatsin / et teie keik

keik (wõral) Kelel rägiksite / ja paljo ennam/ et teie Kirja selletaksite. Sest ke Kirja selletab / on süremb tedda / ke (wõral) Kelel rägib/ kui temma minda ärra ei selleta / et se Koggodus sest Parrandust saab.

6. Agga nüüd / Wennad / kui minna teie jure tulleksin / ja rägiksin wõral Kelel / mis Kasswo olleks teil minnust / kui minna teile ei rägiksin / ehk Näitmisse / ehk Tundmisse / ehk Selletamisse / ehk Õppetusse läbbi.

7. Ninda on ka Järg hingetumma Asjadega / kummad Häält andwad / olgo Pil / ehk Kandel; Kui nemmad mondasuggust Häält ei anna / kuida siis peab tuntama / mis Pillega on puhhutud / ehk Kandle päle lödud.

8. Sest / kui Passun moistmatta Häält annab / kes panneb ennast walmis Sõtta?

9. Ninda ka teie / kui teie Kelega moistlikkud Sanno ei rägi / kuidas siis woib tädda olla / mis ütteldud on? Sest teie rägiksite / otsego Tule kätte.

10. Mitmesugguséd Häled ommad kül Ma Ilmas / ja ühtekit neist ep olle Häleta.

11. Kui minna nüüd ei tea Häle Wägge / siis ollen minna sel / ke rägib / umbkeel / ja ke rägib / se on mul umbkeel.

12. Ninda ka teie; Sest et teie ussinad ollete waimolikkud Andid püüdma / siis noudke / et teile woiks neid rohkeste olla / Koggodusse Parrandamisseks.

13. Sepärrast / ke (wõral) Kelel rägib / se piddago Palwet / et temma sedda woiks selletada.

14. Sest kui minna (wõral) Kelel Palwet pean / siis peab minno Waim Palwet / agga minno Moistminne ei sata (kellegille) Kaswo.

15. Mis siis nüüd on? Minna tahhan Palwet piddada Waimus / ja tahhan ka Palwet piddada moistlikkult. Minna tahhan laulda Waimus / ja tahhan ka laulda moistlikkult.

16. Muido kui sa Waimus ännistad / kuida siis se / ke sedda ei moista / sinno Tännamisse päle peab Amen ütlema / sest temma ei tea / mis sinna ütled?

17. Sest sinna tännad kül hästi / agga teist ei parrandatakse mitte.

18. Minna tänuan omma Jumalat / et minna ennamb (wõra) Keledega rägin / kui teie keik.

19. Agga minna tahhan enneminne Koggodusses wiis Sanna moistlikkult rägida / et minna ka muid woin õppetada / kui kümmetuhhat Sanna wõral Kelel.

20. Wennad / ärge sage Lapséks Moistmisse polest / waid Kurjusse polest olged Lapsed / agga Moistmisse polest olged täielikkud.

21. Käs-

|olgo siis et temma neid ârra sellelab

6

|Umutamisle

7

|mis

8 |seggast

9 |tunnuse mis râgitarse

10

11

12

13 |pallugo tunnalat

14

15

|et mind moistetarse M

|et mind moistetarse

16 |tännad

|keelt

17

18 |sid

19 |et mind moistetarse

20

21. | keeltega

22

23 | keik se
| lesid

24

25 | oy
| kuuzardaks

26
| (woôras)
| Ehyntaminne

27 | rägigo
| u. järrestikko

28

29

30 | nuddagi

31

32

33

34

35 | Häbbi

36

11. Käſſus on kirjotud: Minna tahhan teiſte Kelede/ ja teiſte Mokkadega ſelle Rahwale rägida/ ja nindagi ei kule nemmad mind mitte/ ütleb Issand.

22. Sepärraſt on need Keled Tähheks/ ei mitte neile/ ke uskwad/ waid neile/ ke Uskmattummad on; Agga Kirja Selletaminne/ mitte neile/ ke ei ussu/ waid neile/ ke uskwad.

23. Kui nüüd koggona Koggodus ühte Paiga kokko tulleks/ ja keik (wöral) Kele rägiksid/ agga tulleksid Öppetummad ja uskmattumad ſinna/ Eks nemmad ütleksid teid jamſiwa?

24. Ning kui nemmad keik Kirja ſelletaksid/ ja tulleks ſiis üks Uskmatta ja Öppetamatta ſiſſe/ ſiis ſaaks temma keigiſt Sannadega nomitud/ ja keigiſt temma päle Kohhut moistetud.

25. Ja ninda ſaaks awwalikkuks/ mis temma Süddames ſallaja olleks/ ja ninda langeks temma Silmili mahha/ ja paſſuks Jummalat/ ja ütleks ülles/ et Jummal töeſt on teie ſtaas.

26. Mis ſiis nüüd on/ Wennad? Kui teie kokko tullete/ ſiis on iggaühhel teie ſäas Laul/ temmal on Öppetus/ temmal on Keel/ temmal on Näitminne/ temmal on Kirja Selletaminne; Keik ſündko Parrandamiſſeks.

27. Kui kegi (wöral) Kekel rägib/ ehk kaks/ ehk keige ennamb kolm/ ja üks teiſe järrele/ ſiis ſelletago üks ſeda ärra.

28. Ning kui temma ep olleks Selletaja/ ſiis olgo temma waid Koggoduſſes; Agga enneſele rägigo temma/ ja Jummalale.

29. Agga neiſt Kirjaſelletajaſt rägigo kaks ehk kolm/ ja need teiſed moiſtko ſe päle.

30. Ja kui teiſele/ ke iſtub/ üks ſalla Näitminne juhtuks/ ſiis olgo eſſimenne waid.

31. Seſt teie woite pärraſtikko Kirja ſelletada/ et keik öpwad/ ja keik Maenitſuſt ſawad.

32. Ja Prohwetide Waimud on Prohwetide Melewalla al.

33. Seſt Jummal ep olle mitte Seggamiſſe (Asja)/ waid Rahho (Jummal)/ ninda kui keigide meie Pühhade Koggoduſte ſees.

34. Teie Naeſed olgud Koggoduſſes waid/ ſeſt neil ep olle Lubba annetud rägida/ waid allamad olla/ ninda kui ka Käſk ütleb.

35. Agga kui nemmad middakit tahtwad öppeda/ ſiis küſſigo nemmad Koddo ommalt Mehhilt. Seſt Naeſtel ei ſünni Koggoduſſes rägida.

36. Ehk on Jumala Sanna teiteſt wälja tulnud? Woi on ſe ükſpäines teie jure tulnud?

37. Kui kegi arwab ennast Kirja-selletaja / ehk waimolik ollewa / se moistko / mis minna teile kirjotan / sest need ommad Issanda Kässu-Sañad.

38. Agga kui kegi moistmatta on / se olgo moistmatta.

39. Sepärrast Wennad / noudke / et teie woite Kirja selletada / ja ärge keelge mitte (wöral) Kelile rägida.

40. Keik sündko ausaste / ja Korra pärrast.

Se XV. Pätük.

Epistel ühheteistkümnel Pühhal Päwal pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

1. Agga minna annan teile täda / Wennad / sedda Armo Öppetust / mis minna teile ollen kulutanud / mis teie ka ollete wasto wotnud / selle sees seisate teie ka.

2. Selle läbbi sate teie ka önsaks / kui teie sedda ninda peate / kui minna teile ollen kulutanud / olgo siis / et teie olleksite tühja usknud.

3. Sest minna ollen Algmissest teile sedda andnud / mis minna ka ollen sanud / et Kristus on surnud meie Pattude eest / Kirja järrele.

4. Ja et temma on mattetud / ja et temma on üllestousnud kolmandal Päwal / Kirja järrele.

5. Ning et temma ennast Kewale on näitnud / pärrast neile Kahheteistkümnele.

6. Pärrast on temma nähtud ennamb kui wie sadda Wennadest ühhel hobil / kelle säas weel nüüdki paljo Ellus on / agga monnigad ommad ka uinunud (leinud maggama).

7. Pärrast on temma ka nähtud Jakobist / pärrast keigist Apostlidest.

8. Agga keige wiimselt on temma ka minnust / kui ühhe Enneaegsest nähtud.

9. Sest miña ollen se keige wähhemb Apostlide säast / ke wäärt ep olle Apostliks kutsuda / sepärrast et minna Jummala Koggodust wägga ollen kiusanud takka.

10. Agga Jummala Armust ollen minna / mis ma ollen / ja temma Arm minno wasto ep olle mitte tühhine olnud / waid minna ollen paljo ennamb Tööd teinud / kui nemmad keik; Agga ei mitte minna / waid Jummala Arm / mis minno sees on.)

11. Olgo nüüd minna ehk nemmad / ninda teme meie Jutlust / ja ninda ollete teie usknud.

12. Agga kui Kristust kulutakse / et temma on Surnust üllestousnud / kuida siis monnigad teie säas ütlewad / et ep olle Surnude Üllestousmist?

13. Agga kui ep olle Surnude üllestousmist / siis ep olle ka Kristus üll-

les-

37 |on

38

39

40

1

2

3

4

5

6 |hüt sadik surem Hulk

7

8 |ft

9 |es mind
|hutanke

10

|minoga

11 |kulutame

12

13

14 | ayga

15 | kiir

16

17 | aller -

18

19 | olleme lootud

20 | on maygama läinud

21

22

23 | pärast

24

25

26

27 | ep olle alla heidetud

28

29

30

31

32 | tunnesle wisil

leſtousnud.

14. Ning kui Kriſtus ep olle ülleſtousnud/ ſiis on meie Jutlus tühhine/ tühhine on ka teie Uſk.

15. Agga meid leitakſe ka/ kui Jummala Walle-Tunnisſtajad ollewa/ et meie Jummalaſt olleme tunniſtanud/ et temma Kriſtuſt on ülleſärratanud/ kedda temma ep olleks ülleſärratanud/ kui Surnud ei touſe ülles.

16. Seſt kui Surnud ei touſe ülles/ ſiis ep olle ka Kriſtus ülleſtousnud.

17. Agga kui Kriſtus ep olle ülleſtousnud/ ſiis on teie Uſk tühhine; Siis ollete weel omma Patto ſees.

18. Siis on ka need/ ke Kriſtuſſe ſees ommad ſurnud/ hukka läinud.

19. Kui meie ſeſinnaſe Ello ſees ükspäines Kriſtuſſe päle lodame/ ſiis olleme meie keigide Innimeſte ſäas keige armotummad.

20. Agga nüüd on Kriſtus ülleſärratud Surnuſt/ ja Eſſimeſſeks ſannud nende ſäas/ ke maggawad.

21. Seſt ühhe Innimeſſe läbbi tulleb Surm/ ja ühhe Innimeſſe läbbi ülleſtousminne Surnuſt.

22. Seſt ninda kui Adami ſees keik ärraſurrewad/ ninda peab ka keik Kriſtuſſe ſees ellawaks tehtama.

23. Agga iggaüks omma Korra järrele. Se Eſſik Kriſtus/ pärraſt need/ ke Kriſtuſſe pärralt on/ kui temma tulleb.

24. Pärraſt tulleb ſe Ots/ kui temma Rigi ſaab andnud Jumalale/ ja Jeſule; Kui temma keik Wallitſuſſe/ ja keik Melewalla ja Wägge pääl ſaab otſa teinud.

25. Seſt temma peab wallitſema/ kunni temma keik Waenlaſed enneſe Jalge alla panneb.

26. Wiimne Waenlane/ kelle pääl Ots tehhakſe/ on Surm.

27. Seſt temma on keik temma Jalge alla pannud/ agga kui temma ütleb/ et keik temma alla on heidetud/ ſiis on awwalik/ et ſe ſeſt wabba on/ ke keik temma alla on pannud.

28. Agga kui keik temma allapannakſe/ ſiis peab ka Poeg iſſi ſelle alla pandama/ ke keik temma alla on pannud/ et Jummal keigide ſees keik olgo.

29. Mis tewad muido need/ ke Surnude ülle riſtitakſe/ kui Surnud koggone ei touſe ülles? Mikspärraſt neid ſiis Surnude ülle riſtitakſe?

30. Ja mikspärraſt olleme meie ka igga Tunnil Häddas?

31. Minna ſürren iggapääw/ (ſedda ütlen minna töeſt) meie Kiitmiſſe pärraſt/ mis minnul on JEſuſſe Kriſtuſſe meie Iſſanda ſees.

32. Ollen minna kui Innimeune Eweſus Metſaliſtega taplenud/ mis mulle ſeſt Kaswoon/ kui Surnud ei tou-

touse ülles? Sögem / ja jogem / sest home surreme ärra / (ütleb monni).

33. Ärge eksige: Kurjad Könned rikkuwad häad Kombed.

34. Ärkage öiete ülles / ja ärge tehke Patto / sest monnigad ei tea ühtekit Jummalast / sedda ütlen minna teile Häwwiks.

35. Agga kui monni ütleb: Kuidas peawad Surnud üllestousma? Ja missugguse Jhhoga tullewad nemmad?

36. Rummal! Mis sinna külwad / se ei sa ellawaks / kui temma ei surre?

37. Ja kui sinna külwad / siis ei külwa sinna mitte sedda Jhho / mis peab sündima / waid paljast Jwwa / olgo Nisso ehk teist suggu Wilja.

38. Agga Jummal annab temmale Jhho / kui temma tahhab / ja iggaühhe Seemnele omma Jhho.

39. Keik Lihha ep olle mitte ühhesuggune Lihha / waid issi on Innimeste Lihha / ja issi on Weikse Lihha / ja issi Kallade / ja issi on Linnude (Lihha.)

40. Ja on Taewalikkud Jhhud / ja Mapäälsed Jhhud; Agga issi Au on neil Taewalikkusse / ja issi neil Mapäälsedele.

41. Issi Selgus on Päälikkul / issi Selgus on Kuul / issi Selgus on Tähhedel; Sest ühhel Tähhel on ennamb Selgust / kui teisel.

42. Ninda on ka Surnude Üllestousminne. Kadduwa külwetakse / agga kaddumatta touseb jälle ülles.

43. Auota külwetakse / ja aususe touseb jälle ülles / Nödrusses külwetakse ja Wäes touseb jälle ülles.

44. Lihhalik Jhho külwetakse / ja waimolik Jhho touseb jälle ülles. Lihhalik Jhho on / ja on waimolik Jhho.

45. Ninda kui kirjotud on: Essimenne Innimenne Adam on tehtud ellawaks Hingeks; Wiimne Adam ellawaks teggewa Waimuks.

46. Agga waimolik Jhho ep olle mitte essimenne / waid lihhalik / pärast waimolik.

47. Essimenne Innimenne Mullast on mullane / teine Innimenne on Issand Taewast.

48. Mähherdune se mullane on / sähherdused ommad ka need Mullased: Ja mähherdune se Taewane on / sähherdused ommad ka need Taewalissed.

49. Ja otse ninda kui meie olleme se Mullase Kuijo kanud / ninda peame meie ka se Taewase Kuijo kandma.

50. Agga sedda ütlen minna / Wennad / et Lihha ja Werri ei woi Jummala Rigi pärrida / egga kadduwa woi pärrida sedda kaddumatta.

51. Waat! Minna ütlen teile ühhe salla Asja: Meie ei pea mitte keik uinuma maggama / agga meid keik peab mudetama /

52. Äk-

33

34

35

36

37

38

39

40 (def

41

42

43

44

45 |ou ka

|ker ellawanr teeb

46

47

48

49

50

51

52 | [illegible]

53

54 | [illegible]

59

56

57

58

| Agga otsego [illegible] se [illegible] [illegible]

2 | Iggal ersimessel Näddala Päwal

| sedda mõda [illegible] [illegible] [illegible] on et [illegible] wast sedda [illegible] ei [illegible]

3 | [illegible]

| [illegible] [illegible]

4

5

6

7

8

9 | tehtud

10. | ilma

52. Ükkiſelt ühhe Silma Pilkmiſſes/ wiimſel Paſſuna Ajal. (ſeſt Paſſun peab helliſema) ja Surnud peawad üllestousma ilma wiggata/ ja meid peab muudetama.

53. Seſinnane Kadduw peab enneſe päle wotma ſedda kaddumatta/ ja ſeſinnane Surrew peab enneſe päle wotma ſedda ſurrematta.

54. Agga kui ſeſinnane Kadduw enneſe päle wottab ſedda kaddumatta/ ja ſe Surrew wottab enneſe päle ſedda ſurrematta/ ſiis ſaab ſe Sanna töeks/ mis kirjotud on: Surm on ärraneeldud Woimuſſe ſiſſe.

55. Surm/ kus on ſinno Aſtel? (Pörgo) Haud/ kus on ſinno Woimus?

56. Agga Surma Aſtel on Pat/ ja Patto Wäggi on Käſk.

57. Agga Jummalal olgo Tänno/ ke meile Woimuſt annab/ Kriſtuſſe JEſuſſe meie Iſſanda läbbi.

58. Sepärraſt/ minno armad Wennad/ olge kindlad likumatta/ ja ſage järgeſte täiemaks Iſſanda Töÿ ſees/ ſeſt tele teate/ et teie Tö Iſſanda ſees ep olle Asjata.

Se XVI. Pätük.

1. Agga mis ſe Rahha pärraſt/ mis Pühhadele koggutakſe/ on ütlemiſt; Kut miña ſäädnud ollen Koggoduſtele Kalaatſia Maal/ ninda tehke teie ka.

2. Ühhel Näddala Pühhal pango iggaüks teie ſäaſt enneſe jure kokko/ ui paljo/ kui temma iſſi hääle arwab/ et ep olle tarwis ſiis kokko panna/ kui ma ſinna ſaan.

3. Agga kui ma ſaan finna ſanud/ tahhan minna neid/ kedda teie Ramatude läbbi hääle arwate/ läkkitada/ et nemmad teie Anded Jeruſalemma peawad wima.

4. Ja kui ſe ni paljo wäärt on/ et minna ka ſinna lähhän/ ſiis peawad nemmad minnoga ühhes minnema.

5. Agga minna tahhan teie jure tulla/ kui minna Maatſedonia Maalt läbbi lähhän. (Seſt minna lähhän Maatſedonia Maalt läbbi.)

6. Ehk et minna jään teie jure/ ehk ollen ka üle Talwe/ et teie mind ſadate/ kuhho minna eal lähhän.

7. Seſt minna ei tahha teid nüüd mitte möda minnes nähha; Waid ma lodan ühheſt Tükki Ajaks teie jure jäda/ kui Iſſand tahhab.

8. Agga minna jään Nelli-Pühhini Eweſo Linna.

9. Seſt mul on ſuur ja wäggew uks lahti awwatud/ ja on paljo Wasto-pannejad.

10. Agga kui Timoteus tulleb/ ſiis katſke/ et temma kartmatta teie jures woiks olla/ ſeſt temma teeb Iſ-

sanda Tööd / ninda kui minnagi.

11. Siis ärra pölgago tedda üksigi / waid saatke tedda Rahhus ärra / et temma minno jure woib tulla / sest minna otan tedda Wennadega.

12. Agga Wennast Apollussest (täädke /) et minna tedda saggedaste ollen maenitsenud / et temma Wennadega teie jure piddi minnema / ja temmal es olle polegi Meel nüüd tulla; Agga temma tulleb / kui temmal Aeg on.

13. Walwage / seiske Ussus / olge Mehhed / ning kindlad.

14. Keik teie Asjad sündko Armo sees.

15. Agga minna maenitsen teid / Wennad; Teie tunnete Tehwani Kodda / et sesam̃a Ahkaja Maal Essimeñe on / ja nemmad ~~ommad~~ ennast issi Pühhade Tenistussele heitnud.

16. Et ka teie nisugguste alla ennast heidate / ~~ke ka aitwad~~ / ja Tööd ~~teggewad~~.

17. Agga minna ollen römus Tehwani / Wortunatusse ja Ahkaikusse Tullemisse pärrast / sest nemmad ~~ommad~~ sedda teinud / mis mul teie polest Pudo olli.

18. Nemmad ommad minno ja teie Waimo jahhutanud / sepärrast auustage nisuggusid.

19. Asia-Ma Koggodussed läkkitawad teile paljo Terwit. Akila ja Prissilla läkkitawad teile paljo Terwit Issanda sees / se Koggodussega / mis nende Koijas on.

20. Keik Wennad läkkitawad teile Terwit. Terretage ennast issikeskes pühha Su-Andmissega.

21. Minna Paulus terretan teid omma Käega.

22. Kui kegi JEsust Kristust ei armasta / se olgo Anatema / Maratana.

23. Issanda JEsusse Kristusse Arm olgo teiega.

24. Minno Arm olgo teie keigedega Kristusse JEsusse sees. Amen.

Essimenne Ramat Korintelistele kirjotud Wilippi Linnast / Tehwani / Wortunatusse / Ahkaikusse / ja Timoteussega läkkitud.

Pühha Apostli Paulusse essimesse Ramato Ots neile Korintelistele kirjotud.

Pühha Apostli Paulusse teine Ramat neile Korintelistele kirjotud.

Se I. Pätük.

1. Paulus JEsusse Kristusse Apostel Jum̃ala Tahtmisse läbbi / ja se Wend Timoteus Jummala Kog-

go-

11. |Sepârrast

12

13

14

15

|ks

16 |n. iggâukke alla ker aitab

17

18

19

20

21

22

23

24

|rahwale Ohyra Korintarle

|urle Rahwale

1

| meil ep ohnud Latustke ennam

2

9

3 | keige Hallastusse Issa

10 | in surest

4 | läbbi | sendid

11 uhtlaise Palwega meie eest appi tallete et se arnw ande pärrast mis meile mitmest immesest on sadetud, ka peaks tehtama mitme läbbi

5 | römustakse meid ka rohkeste

12

6 | waggew on teie seer kui teie kannatate need samad Willetsused

13

ad neidesinnaste Willetsuste kannatus sega in Gr.

| peate tundma

7

14

8

15

godusſele / mis Korinto Linnas on / keige Pühhadega / ke koggona Ahkaja Maal ommad.

2. Arm olgo teile / ja Rahho Jummalaſt meie Iſſaſt / ja Iſſandaſt JEſuſſeſt Kriſtuſſeſt.

3. Jummal olgo kidetud / ja meie Iſſanda JEſuſſe Kriſtuſſe Iſſa / ſe Armo-heitwa Iſſa / ja keige Rõmuſtamiſſe Jummal.

4. Ke meid rõmuſtab keige meie Willetſuſſe ſees / et meie ka woime rõmuſtada neid / ke keigeſugguſe Willetſuſſe ſees ommad / ſe Rõmuſtamiſſega / mega meid Jummalaſt rõmuſtakſe.

5. Seſt otſego meile Kriſtuſſe Kannatamiſt paljo on / ninda peab meid ka rõmuſtadama Kriſtuſſe läbbi.

6. Olgo meil nüüd Willetſus / ſiis ſünnib ſe teie Rõmuſtamiſſeks ja Õnniſtuſſeks / kumb ſadetakſe nende ſamma kannatlikko Kannatamiſtega / me meiege kannatame: Ehk kui meid rõmuſtakſe / ſiis ſünnib ſe ka teie rõmuſtamiſſeks ja Õnniſtuſſeks.

7. Ja meie Lotus teiteſt on kindel / ſeſt et meie teame / et otſego teie Kannatamiſſeſt ollete Oſſa ſamud / ninda peate teie ka Rõmuſtamiſſeſt Oſſa ſama.

8. Seſt meie ei tahha mitte / Weñad / et teile peab täädmatta ollema meie Willetſus / mis meile Aſia Maal on ſündinud / kuſſa meid üllе wägga / ja üllе Woimuſt waewati / ninda / et ſe kahhe pääl olli / kas meie piddime Elluſe jäma.

9. Waid meil olli meie enneſe arwades Surm kääs / et meie ei piddand enneſe pääle lootma / waid Jummala pääle / ke Surnud üilesärratab.

10. Ke meid niſuggueſt Surmaſt on pääſtnud / ja weelgi pääſtab; Kelle pääle meie lodame / et temma meid ka ettespiddi pääſtab.

11. Kui teie ka aitate meie eeſt palluda / et mitmeſt Junimeſteſt meie eeſt paljo Tänno woiks ſündida / ſe Armo-Ande pärraſt / mis meile on antud.

12. Seſt meie Kitus on ſe / et meie Südda meile Tunniſtuſt annab / et meie Waggaduſſega / ja jummalikko Puhhaſtuſſega / ei mitte lihhalikko Targuſſega / waid Jumala Armega Ma-Ilmas olleme ellanud; Agga keigennamiſt teie jures.

13. Seſt meie ei kirjota teile muud middakit / kui agga ſedda / mis teie loete ja ka tuñete / agga minna lodan / et teie ka Otſani tunnete.

14. Ninda kui teie meid ka ennamiſte ollete tundnud. Seſt meie olleme teie Kitus / ninda kui teie ka meie Kitus ollete Iſſanda JEſuſſe Päwal.

15. Ja niſugguſe Lotuſſe ſees tahtſin minna eeſiti teie jure tulla / et teie taas Ar-

Armo woiksite saa.

16. Ja minna woiksin teilt läbbi-minna Maatsedonia Male / ja jälle Maatsedonia Maalt teie jure tulla / ja teitest ennast lasta sata Juda Male.

17. Agga / kas minnul sedda mötteldes kawwal Meel on olnud? Ehk kas minna lihhalikko Kombel mötlen / mis minna mötlen? Ei mitte; Minno jures on Ja / Ja / ning Ei / Ei.

18. Agga Jummal on tru / et meie Sanna teie jures ep olle olnud / Ja / ning Ei mitte.

19. Sest Jummala Poeg JEsus Kristus / ke meie läbbi teie säas on kulutud / minno ja Silwanusse ja Timoteusse läbbi / ep olnud mitte Ja / ning Ei mitte / waid Ja olli temma sees.

20. Sest keik Jummala Tootussed on Ja temma sees / Ja on Amen temma sees / Jummala Auuks / meie läbbi.

21. Agga Jummal on / ke meid kinnitab teiega Kristusse sisse / ja ke meid on woidnud.

22. Ke meid ka Pitsadiga on kinnitanud / ja andnud sedda Panti / sedda Waimo meie Süddamesse.

23. Agga minna kutsun Jummalat Tunnistajaks minno Hinge päle / et minna teie päle ollen Armo heitnud / ses / et minna mitte ep olle jälle tulnud Korinto.

24. Mitte / et meie olleme Issandad teie Usso ülle / waid et meie olleme teie Römo Abbimehhed / sest teie seisate Ussus.

Se II. Pätük.

1. Agga minna wotsin ennese Meelde / mitte kurb jälle teie jure tulla.

2. Sest kui minna teid kurwaks teen / kes on muido / ke mind röömsaks teeb / kui agga se / ke minnust on kurwastud.

3. Ja seddasamma ollen minna teile kirjotanud / et mul tulles Kurwastust ei sa neist / kellest minna ennast piddin römustada; Sest et mul teitest keigist se Lotus on / et minno Rööm teie keigide Rööm on.

4. Sest minna ollen teile kirjotanud sure Willetsusse ja Süddame Ahhastusse sees / mitme Silma Pissaradega / mitte / et teie peate kurwaks minnema / waid et teie sedda Armo peate tundma / mis mul on rohkeste teie wasto.

5. Agga kui kegi on Kurwastust töstnud / se ep olle mind kurwastanud / kuid agga politi teid keik (et minna tedda ennamb ei koorma.)

6. Agga sellesuggusel on sest Romimissest kül / mis mitmest on sündinud.

7. Ninda / et teie enneminne peate An-

24

16

17 |non piddader
|umber ingr Ὀλαφρία
Likka polest

1 Mele|durler

18

2

19.

3 |le |inna
|pärrast

20
|need on'

21

4
|piddite
|wägga

22 |waimo

5 |tamu
|wäkka
|waewa.

23
|weel mitte

6 |Söitlusest

7

| Sâhhâr dust | lâbti

8

9 | selye mele

10 | kellele | olles ma andere annus
| st

11

12 | olli lahti tektud
| rahlo

13

14

15.

16

17

1

2

3

4

Andeks andma/ ja tedda römuſtama/ et ſeſuggune ſurema Kurwaſtuſſe ſees hukka ei lähhä.

8. Sepärraſt maenitſen minna teid/ et teie temmale peate Armo näitma.

9. Seſt ſepärraſt ollen minna teile ka kirjotanud/ et minna täda ſaaksin/ kas teie töeſſed ollete keigepiddi Sanna kuulma.

10. Agga kennele teie middakid Andeks annate/ ſellele annan minna ka Andeks. Seſt minnagi/ kui minna kellegille middakid Andeks andnud/ ollen minna Andeks andnud teie pärraſt Kriſtuſſe nähhes/ et meid Satana lähhi ei pea petteta ma.

11. Seſt temma Mötted ep olle meil täädmatta.

12. Agga kui minna Troada tullin/ Kriſtuſſe Armo-Öppetuſt kulutama/ ja mulle Uks lahti tehti Iſſandaläbbi/ ep olnud mul Hingamiſt ommas Waimus/ ſepärraſt/ et minna omma Wenda Tituſt ei leidnud.

13. Waid minna jätſin neid Jummalaga/ ja läkſin ärra Maatſedonia Male.

14. Agga Jummalal olgo Tänno/ ke meile itka Woimuſt annab Kriſtuſſes/ ja annab omma Tundmiſſe Haiſo täda meie läbbi keiges Paigas.

15. Seſt meie olleme Jummalal hä Kriſtuſſe Hais/ ni hästi nende ſäas/ ke önſaks ſawad/ kui nende ſäas/ ke hukka lähhäwad.

16. Neilſinnatſil kül Surma Hais Surmaks/ agga teiſtile Ello Hais Elluks. Ja kes ſeks kölbab?

17. Seſt meie ep olle mitte/ kui mitto muud/ ke Jummala Sanna ſeggawad/ waid kui puhtaſt Meleſt/ ja kui Jummala ſeeſt Jummala ees rägime meie Kriſtuſſes.

Se III. Pätük.

1. Hakkame meie ſiis taas ennaſt iſſi kiitma? Woi kas meil Kituſſe Ramatud teie jure tarwis on/ kui monnele/ ehk Kituſſe Ramatud teie Kääſt?

2. Teie ollete meie Ramat/ meie Süddameſſe kirjotud/ kumb tunnuſe ja loetakſe keigiſt Inimeſteſt:

3. Ke teie ollete awwalikkuls ſanud/ et teie Kriſtuſſe Ramat ollete/ meie Jutluſſe Ammeti läbbi walmiſtud/ ja ei mitte Ramato Muſta/ waid ellawa Jummala Waimoga kirjotud/ ei mitte kiwwiſte Lauakeſte/ waid Süddame lihhalikko Lauakeſte ſiſſe.

Epiſt. kahheteiſtkümnel Pühha Päwal pärraſt kolmando Jummala Pühha.

4. Agga niſuggune Lotus on meil Kriſtuſſe läbbi Jummala pole.

5. Ei mitte/ et meie issenneseſt kölbame middakit mõttelda/ kui issenneseſt/ waid meie Kölbaminne tulleb Jummalaſt/

6. Ke meid ka on teinud kölbawaks ue Sáduſſe Sullaſeks/ ei mitte Kirja Tähhes/ waid Waimus. Seſt Kirja Täht ſurretab/ agga Waim teeb ellawaks.

7. Ja kui Surma Ammetil Kirja Tähhes/ mis Kiwwide ſiſſe olli kirjotud/ Au olnud ninda/ et Israeli Lapſed ei woinud mitte Moſeſe Pallet wata/ temma Palle Selguſſe pärraſt/ kumb ärralõppis.

8. Kuis ei peaks paljo ennamb Waimo Ammetil Selguſt ollema?

9. Seſt kui Hukkatuſſe Ammetil Selguſt olnud/ paljo ennamb peab Õigusſe Ammetil ſedda furemat Selguſt ollema.)

10. Seſt ſegi Affa/ mis olli ärraſelletud/ ep olnud mitte Selguſſeks arwata/ ſeſinnaſe üpre ſure (Armo-Õppetuſſe) Selguſſe wasto.

11. Seſt/ kui Selgus olli ſel/ mis ärralõppis/ paljo ennamb peab Selgus ollema ſel/ mis jällejääb.

12. Et nüüd meil niſuggune Lotus on/ prugime meie ſuurt Julguſt Rägimiſſe ees.

13. Ja (ei te) mitte ninda/ kui Moſes/ ke Kattet omma Palle pále pani/ et Israeli Rahwas ei woinud mitte ärra nähha ſelle Otſa/ mis ärralõppis.

14. Waid nende Meled ommad kangeks ſanud. Seſt tännapäwani jääb ſeſama Katte lahtiteggematta/ wanna Sáduſſe Luggemiſſe ees/ mis Kriſtuſſe ees ärralõppeb.

15. Agga tännapäwani/ kui Moſeſt loetakſe/ ſiis ripub ſe Katte nende Süddame ees.

16. Ja kui nemmad ennaſt ümberpöraksid Iſſanda pole/ ſiis saaks ſe Katte ärrawoetud.

17. Agga Iſſand on ſe Waim: Kus nüüd Iſſanda Waim on/ ſáál on Wabbadus.

18. Agga meid keik/ ke meie Iſſanda Selguſt katmatta Pallega otſego Peeglis watame/ mudetakſe ſeſamma Kuijuks ühheſt Selguſſeſt teiſe/ otſego Iſſanda Waimuſt.

Se IV. Pátük.

1. Sepärraſt et meil niſuggune Ammet on/ ninda kui meie olleme Armo ſanud/ ſiis ei wässi meie mitte ärra.

2. Waid meie olleme ärraheitnud ſalla Häbbeduſt/ ja meie ei käi mitte Kawwaluſſes/ ei ſegga ka mitte Jummala Sanna ärra/ waid Tõe Tádaandmiſſega näitame meie ennaſt häſti keige Inimeſte Süddame Tunni-

5 | motlerna

6 | Sullasiks

7 | uksi Silmi
| mis

8 | au

9 | moistwiske
| n. rohkem on

10 | selgeks-tehtud ei olnud selgeks-tehtud ses Osfas selle üpris sure Armo-Öppetuse selgeks
11 | au pürrast

12

13

14 | n. ei woeta peält ärra

15 | seisab

16 | nende Sudda saab Ishanda pole pöörnud, siis woetruse kattet ümbert ärra

17

18 | näme

1

2 | tiggeda kawwaluse sees
N. teme ettast armsaks sühre-commendiren.

3

4 |seer

5

6 |onse, ver |seer

7 |Rüstade
|ollen

8

9

10

11

12 |Nenda et Surmon

13 |ning

14 |wottab
|ense ette seâda

15

16

17

18

nistusse wasto Jummala ees.

3. Kui nüüd meie Armo-Oppetus on kinnikattetud/ siis on se nende sees kinnikattetud/ ke hukka sawad/

4. Kelle jure sesinnase Ma-Ilma Jummal Uskmattummade Meled söggedaks tetnud/ et neile ei pea paistma Armo-Oppetusse Walgus Kristusse Selgusest/ ke on Jummala Kuijo.

5. Sest meie ei kuluta mitte issiennast/ waid JEsust Kristust Issandat (ollewa)/ agga meid ennast teie Sullased JEsusse pärrast.

6. Sest Jummal/ ke käskis Walgust Pimmedusse seest wälja paista/ se on meie Süddame sisse paistnud/ et meie woiksime (teised) Jumala Auo-Tundmisega walgustada JEsusse Kristusse Palle sees.

Epistel Pühha Pertli Päwal.

7. Agga meil on nisuggune Warra sauaste Astjade sees/ et se üpres suur Wäggi Jummala pärralt olgo/ ja ei mitte meiest.

8. Meid waewatakse keiges Paigas/ agga meie ep ahhasta ennast/ meie olleme kahhe wahhel/ agga meie ep heita Lotust ärra.

9. Meid kiusatakse/ agga meid ei jäeta mahha. Meid wajotakse alla/ agga meie ei sa hukka.

10. Meie kanname ikka ümberkoudo Issanda JEsusse Surretamist ommas Ihhus/ et ka JEsusse Ello meie Ihhus woiks awwalikkuks saa.)

11. Sest meid/ ke meie ellame/ antakse järgest Surma JEsusse pärrast/ et ka JEsusse Ello meie surrelikko Lihha sees woiks awwalikkuks saa.

12. Sepärrast on nüüd Surm wäggew meie sees/ agga Ello teie sees.

13. Agga et meil sesamma Ussu Waim on/ sedda möda/ kui kirjotud on: Minna ollen usknud/ sepärrast ollen minna räginud/ siis meiege ussume/ sepärrast meiege rägime/

14. Ja teame/ et se/ ke Issandat JEsust on üllesärratanud/ saab meid ka JEsusse läbbi üllesärratama/ ja teiega ettesäädma.

15. Sest se keik (sünnib) teie pärrast/ et se üprerohke Arm mitme Innimeste Tännamisse läbbi peaks rohke ollema Jummala Auuks.

16. Sepärrast ei wässi meie mitte ärra; Waid et kül meie wäljaspiddist Innimest ärrarikkutakse/ ommett uendakse sedda seespiddist Innimest Päwast Päwani.

17. Sest meie Willetsus/ mis Silma-Pilkmisseks kestab/ ja kerge on/ sadab meile iggawest ja üpre wägga suurt Auo.

18. Kui meie tähhele ei panne sedda/ mis nähtaw/ waid mis näggemat-

matta on; Sest mis nähtaw on/ se on ajalik/ agga mis näggematta on/ se on iggawenne.

Se V. Pätük.

1. Sest meie teame/ kui selle meie Maja mullane Hone mahha kistakse/ et meil Hone on Jummalalt/ üks Kodda mis Kättega ep olle tehtud/ ning on iggawenne Taewa sees.

2. Sest selle sees öhkame meie/ ja iggatseme kattetud saa oma Honega/ mis Taewas on.

3. Ommeti ninda/ et meid leitakse kactud ja mitte allasti (ollewa.)

4. Sest ke meie sesinnases Majas olleme/ ohkame ja olleme waewatud/ sest et meie ei tahha Rietepäästmist/ waid katmist/ et se surrelik saaks ärraneeldud sest Ellust.

5. Agga ke meid sels walmistab/ on Jummal/ ke meile Waimo on Pandiks andnud.

6. Sepärrast olleme meie julged iggal Ajal/ ja teame/ et kunni meie Jhhus ellame/ siis ellame meie kui (wõral) Maal selle Issandale.

7. (Sest meie käime Ussu läbbi/ ja ei mitte Näggemisse läbbi.)

8. Agga meie olleme julged/ ja iggatseme enneminne Jhhust ärra olla/ ja Koddo olla Issanda jures.

9. Sepärrast püame meie ka/ ehk meie olleme Koddo/ ehk wähhas/ temma Mele pärrast olla.

10. Sest meie peame keik awwalikuks sama Kristusse Kohto Järre ees/ et iggaüks peab sedda möda sama/ kui temma Jhhus on teinud/ olgo hääd ehk kurja.

11. Et meie nüüd teame/ et Issandat peab kardetama/ siis maenitseme meie neid Innimesse/ agga Juñalale olleme meie awwalikkud. Agga miña lodan/ et (meie) ka teie Süddame Tunnistusses awwalikkud olleme.

12. Sest meie ei kita eñast ta teie ees/ waid meie teme sedda sepärrast/ et teie ennast meist woiksite kita; Et teile woiks middakid olla nende wasto/ ke ennast Silma-Näo polest kiitwad/ ja mitte Süddame polest.

13. Sest kui meie waljud olleme/ siis (teme meie sedda) Jummalal; Agga olleme meie tassased/ siis olleme meie teile tassased.

14. Sest Kristusse Armastaminne ajab meie päle.

15. Ja meie arwame/ et kui üks keigide eest on surnud/ siis on keik surnud; Ja temma on keigide eest surnud/ et need/ ke ellawad/ eddespidi ennesele ei pea ellama/ waid sellele/ ke nende eest on surnud ja üllestousnud.

16. Sepärrast ei tunne meie sest Ajast

9

10

1

11

|ks samud

2 |Hone

12

|kütmist

3 kui meie agga olleme ehhitatud
ei pea meid allarti leitama

13 Lest eha meie ollesime Melest
ärra, siis olleme meie kumma-
lale, eha olleme tarsased
se. olleme teile

4

5 |Santi

14

6 |Ischanda jurest ärra

15

|emmaj ennesele

7

16

8

1

17

2 | armas

18

3 | ühtegi

19 | Alleastinisse

4

20

| otsego mainitseks

5 | nitmes Töös, walwamisses

6

21 | stri

7

8

9 | rääd keida karristanse

10 | stud

jaſt ſadik keddakit Lihha poleſt/ ja ehk meie ka Kriſtuſt Lihha poleſt olleme tundnud/ ſiis ei tunne meie tedda kummatiggi nüüd teps.

17. Sepärraſt kui kegi Kriſtuſſe ſees on/ ſiis on temma uus Loom. Se Wanna on mödda läinud/ waat/ keik on ueks ſanud.

18. Agga ſe on keik Jumalaſt/ ke meid on issiennesega lleppitanud JEſuſſe Kriſtuſſe läbbi/ ja on meile Leppitamiſſe Ammetid andnud.

19. Seſt Jummal olli Kriſtuſſe ſees ja leppitas Ma-Ilma issiennesega ärra/ ja ep arwanud neile mitte nende Patto (Süüks) ja on meie ſäas üllesſäädnud ÄrraleppitamiſſeSanna.

20. Siis olleme meie nüüd Käſſud Kriſtuſſe aſſemel/ ſeſt Jummal maenitſeb meie läbbi/ ſiis pallume meie nüüd Kriſtuſſe aſſemel: Andke ennaſt Jummalaga ärraleppitada.

21. Seſt temma on tedda/ ke ühhegi Pattuſt ei täädnud/ meie eeſt Patto Ohwriks teinud/ et meie piddime Jummala ees öigeks ſama temma ſees.

Se VI. Pätük.

Epiſtel eſſimeſſel pühha Päwal Paaſtus.

1. Agga meie maenitſeme teid ka/ kui Abbimehhed/ et teie Jummala Armo asjata ei peawaſtowotma.

2. Seſt temma ütleb: Minna ollen ſind öigel Ajal kuulnud/ minna ollen ſind Önniſtuſſe Päwal aitnud. Waat/ nüüd on ſe öige Aeg/ waat/ nüüd on ſe Önniſtuſſe Päew.

3. Meie ep anna kellegille ühhegi Asja ſees Pahhanduſt/ et meie Ammetit ütſti ei ſaaks teotama.

4. Waid keigis nättame meie ennaſt kui Jummala Sullaſed/ ſure Kannatuſſe/ Willetſuſſe/ Hädda/ Ahhaſtuſſe ſees.

5. Hawus/ Wangis/ Mäſſamiſſe/ Paaſtmiſſe/

6. Puhhaſtuſſe/ Tundmiſſe/ pitka Mele/ Helduſſe/ pühha Waimo/ kawwalata Armo ſees.

7. Töe Sanna ſees/ Jumala Wäes/ Öiguſſe Sõdda-Riiſtade läbbi/ parramal ja pahhamal Käel.

8. Au ja Häbbe läbbi/ kurja ja hä Könne läbbi/ kui Hukkaſaatjad/ ja (ſiiſki) Tõsiſed.

9. Kui tundmattad/ ja ommeti tutwad/ kui need/ ke ſurrewad/ ja wata/ meie ellame. Kui hirmotud/ ja (ommeti) ei ſurmatud.

10. Kui kurwad/ agga itka röömſad/ kui waeſed/ agga ke paljo rikkaks teggewad/ kui need/ kennel mi-

dakit ep olle / ja kennel (ommeti) keik on.)

11. Korintelissed / meie Su on teie wasto lahti awwatud / meie Südda on (Römo pärrast) wälja laotud.

12. Teie ep ella *kitsaste meie sees / waid teie ollete kitsad ommas Süddames.

* Se on: Meie Süddames on teil Maad kül / agga meil on teie Süddames pissut Maad. Temma tahhab üttelda: Meie Süddames on teie wasto suur Arm / agga teie Süddames leietakse pissud Armo meie wasto: Sest teie Südda on meie wasto ninda kitsas / et nigipaljo sinnosisse ei mahhu / et teie meid Melesse peaksite.

13. Agga minna ütlen teile kui Lastele / *sest Wasta-tassumissest. Laotage teie ennast ka meie wasto wälja.

* Se on: Tehke teie ka meile ninda / kui meie teile teme / ja andke meile ka ennese Süddames Maad.

14. Ärge weddage mitte wöra Ikkes Uskmattumadega. Sest mis on Oigussel teggemist üllekohtoga? Mis Ossa on Walgussel Pimmedussega?

15. Kuida sünnib Kristus ja Pelial kokko? Ehk mis Ossa on Usklikkul sellega / ke ei ussu.

16. Kuida Jummala Kodda kokko sünnib wöra Jummaladega? Sest teie ollete Jummala Kodda / ninda kui Jummal ütleb: Minna tahhan nende sees ellada / ja nende säas ümberkäia / ja tahhan nende Jummal olla / ja nemmad peawad minno Rahwas ollema.

17. Sepärrast minge nende säast ärra / ja lahhutage ennast / ütleb Issand / ja ärge puutke Rojust / siis tahhan minna teid wastowotta.

18. Ja minna tahhan teie Issa olla / ja teie peate minno Pojad ja Tütrid ollema / ütleb se keigewäggewa Issand.

Se VII. Pätük.

1. Et meil nüüd nisuggussed Tootussed on / minno Armad / siis tehkem ennast keigest Lihha ja Waimo Rojussest puhtaks / ja löppetagem sedda Pühhitsemist Jummala Kartusse sees.

2. Moistke meid; Meie ep olle kellegille Üllekohto teinud / meie ep olle keddakit ärrarikkunud / meie ep olle keddakit petnud.

3. Sedda ep ütle minna mitte teie Hukkamoistmisseks; Sest minna ollen enne üttelnud / et teie meie Süddames ollete / meiega surra ja meiega ellada.

4. Minna rägin sure Julgussega teie wasto / minna kidan paljo teitest; Minna ollen Römo täis; Minnul on wägga rohke Rööm keige meie Willetsusse sees.

5. Sest kui meie Maatsedonia Ma-

le

11 | Oh Korintusse Rahwas
| tehtud

12

13

14 | Ning

15 | ühte

16 | ste
| ellawa
| on ütbehud

17 | sesse, mis rojane on

18 | teile Issaks
| mulle Poegeks
| eks

1

2 | Wotke meidwasto meie Oppe-
tusega
| Ühhelegi

3

4 | chul on suur hulgus rägides
| mul on palio kiitmist te ie
pärrast

5

| piddi

6

7

| Ullunist
| Murret

8

| ollekhin kakhetsenud

| aiaks

9

| ükheski Asjas
| olle sanud

10 | Tuttala pärrost

11 | mis sure Hole

| Murret ja Wikha

12

13

14

| keik töes

15 | temal on üpris wägga halle Tudda
| keikide

16

1

le ſaime / ep olnud meie Lihhal ühtegit Hinganiſt / waid keigis Paigus ollime meie Willetſusſes / wäljaspiddi Taplemiſſed / ſeespiddi Karmiſſed.

6. Agga Jummal / ke allandikkud römuſtab / on meid römuſtanud Tituſſe Tullemiſſe läbbi.

7. Agga mitte ükspäines temma Tullemiſſe läbbi / waid ka ſe Römo läbbi / mega temma teie pärraſt olli römuſtud / kui temma meile kulutas teie Iggatſemiſt / teie Nutmiſt / teie Hoolt minno pärraſt / ninda et uinna weel ennamb röömſaks ſain.

8. Sepärraſt / ehk minna teid kül Ramatoga ollen kurwaks teinud / ei kahhetſe minna ſedda nüüd mitte / ehk minna ſedda kül kahhetſenin. Seſt minna nään / et ſeſamma Ramat teid agga ürrikeſſeks on kurwaſtanud.

9. Nüüd ollen minna römus / mitte ſepärraſt / et teie ollete kurwaks ſanud / waid et teie ollete kurwaks ſanud Pattuſt-Pöörmiſſeks. Seſt teie ollete Jummala pärraſt kurwaſtud / et teie ühtegit Kahjo meiteſt ei ſa.

10. Seſt Jummalik Kurwaſtus ſadab Pattuſt-Pöörmiſt Önniſtuſſeks / mis ei kahhetſetakſe / agga Ma-Ilma Kurwaſtus ſadab Surma.

11. Seſt waat / ſeſamma / et teie Jummala pärraſt ollete kurwaks ſanud / miſſugguſt Murret on ſe teile ſaatnud? Miſſugguſt Waſtamiſt / ja Melepahhuſt / ja Kartuſt / ja Iggatſemiſt / ja Wihkamiſt / ja Kättemaksmiſt? Teie ollete keigepiddi ennaſt näitnud puhtad ollewa ſeſt Tööſt.

12. Sepärraſt ehk miña teile kül ollen kirjotanud / ſiis ep olle ſe mitte ſündinud ſelle pärraſt / ke kurja teinud / egga ſelle pärraſt / kellel kurja on tehtud / waid ſepärraſt / et teie Hool meie pärraſt awwalikkuks piddi ſama teie jures / Jummala ees.

13. Sepärraſt olleme meie römuſtud / teie Römo pärraſt; Agga pále ſe olleme meie paljo ennamb römuſtud / Tituſſe Römo pärraſt / et temma Waim teiſt keigiſt on jahhutud.

14. Seſt kui minna temma waſto teiteſt middakit ollen kiitnud / ſiis ep olle mulle ſeſt Häbbi olnud; Waid otſekui meie teile kõike olleme Töt räginud / ninda on ka meie Kiitminne Tituſſe waſto töeks ſanud.

15. Ning temma Südda on üpres heldet teie waſto / kui temma mötleb teie Sannakuulmiſſe pále / kuitao teie tedda Kartmiſſe ja Wärriſemiſſega ollete waſtowotnud.

16. Sepärraſt ollen minna römus / et minna keigis teie pále woin lota.

Se VIII. Patük.

1. Agga meie anname teile täda / Wennad / Jummala Armo / mis Maakedonia Ma

Ma Koggodustele on antud.

2. Sest kui meid mitme Willetsusse läbbi kiusati/ olli nende Rööm üpre suur/ ja ehk nemmad koggone waesed ollid/ on nemmad kummatagi hä Süddamega rohkeste andnud.

3. Sest (minna tunnistan sedda/ nemmad ollid keige Joudo polest/ ja ülle Joudo walmid (andma.)

4. Ja palluśid meid mitme Maenitsustega/ sedda hädd Teggo/ ja Teenistusse Ossa wastowetta/ mis Pühhadelle (olli koggotud)

5. Ja ei (teinud) mitte/ kui meie lootsime/ waid andsid issi ennast esmalt Issandale/ pärrast meile/ Jummala Tahtmisse läbbi.

6. Et meie piddime Titust maenitsema/ et temma ninda/ kui temma enne olli hakkanud/ ka sedda hädd Teggo teie sääs piddi löppetama.

7. Agga otse kui teie keigis rikkad ollete/ Ussus/ ja Sannas/ ja Tundmisses/ ja keigisuggusse Ussinusses/ ja oma Armo sees meie wasto/ ninda (tehke)/ et teie ka sesinnase Hätteggenusse sees rikkad ollete.

8. Minna ep ütle sedda mitte kui ühte Käsko/ waid teised pärrast/ kes sinad ommad/ kiusan minna ka teie Armo/ kas temma selgele olneb on.

9. Sest teie teate meie Issanda JEsusse Kristusse Armo/ et/ ehk temma tül rikkas olli/ temma ommeti teie pärrast on waeseks sanud/ et teie temma Waesusse läbbi piddite rikkaks sama.

10. Ja ses annan minna omma Nouo; Sest se tulleb teile/ tarwis/ ke teie jubba mullo ollete alganud/ mitte ükspäines sedda Teggemist/ waid ka sedda Tahtmist.

11. Agga nüüd löppetage ka sedda Teggemist/ et/ ninda kui hä Meel on tahtma/ ninda ka hä Meel olgo teggema/ sest/ mis teil (käes) on.

12. Sest kui kellegil enne hä Meel on/ siis on temma sedda möda armas/ kui temmal on/ ei mitte sedda möda/ kui temmal ep olle.

13. Se ei sünni sepärrast/ et teisel peab Hölpo/ ja teile Waewa ollema; Waid ühhesuggusse Arro pärrast/ sel sinnasel Ajal awwitago teie Rikkus nende Pudust/

14. Et ka pärrast nende Rikkus teie Pudust woiks aitada/ et ühhesuggune Arro woiks olla.

15. Ninda kui kirjotud on: Ke paljo (koggonud)/ sel ep olnud liiks/ ja ke pissut (koggunud) sel ep olle Pudo olnud.

16. Agga Jummalal olgo Tänno/ ke nisuggust Ussinust Titusse Süddamesse teie wasto on andnud.

17. Sest temma wottis kül Maenitsust wasto/ agga et temma wägga ussin olli/ siis on temma issi hä Mele-

2 |et

3

4 |et meie piddime wastowot
ma se Ande, n.+ Ameti seddu
pühhadele wima
m.h.l. ist +kowwria im Gr.
ausgelassen.

5 |ükspäinis nenda

6 |jures

7 |teie Armastamisses

8 |käskides
|te Ussinusse läbbi
|astamist

9

|kui temma rikkas olli.

10
|kassuks
|enne hakkand

11
|löppetama

12

13 |sest sedda ütlen ma ~~et~~
ei mitte et teistel

14

15

16 |Hoolt
|pärrast

17

18

19 | Agga
| wallitsetud
| Andega
| ennese

20

21 | nouame head ei
| ees

22 | Agga
| mounikord

23 | mees | jures
| olgo | on

24 | astamisse
| teie pärrast tõssi ollewad nende
ja

1

2

3 | läkki

4
| mast

5
| et se woiks walmis olla, nenda
kui rohke ande
| ja enne

6

7 | andko

lega teie jure läinud.

18. Agga meie olleme ühhe Wenna temmaga läkkitanud / kedda kidetalse Armo-Oppetusse pärrast keige Koggoduste jures.

19. Ei mitte ükspäines se/waid temma on ka neist Koggodustest meie Te-Seltsimehhels tõstetud / sesinnase Hätteggemissega / mis meie läbbi toimetakse Issanda Auuks / ja teie hä Mele Kitussels.)

20. Ja hoiame ennast se eest / et üksigi meid ei pea laitma se rohke Ande pärrast / mis meie läbbi toimetakse.

21. Ja katsume / et se ausaste sünnib / mitte ükspäines Issanda / waid ka Innimeste ees.

22. Meie olleme ka temmaga läkkitanud omma Wenda / kedda meie mitmes Asjas olleme tundnud ussin ollewad / agga nüüd paljo ussinama / se sure Lotusse pärrast / mis temmal teie pääl on.

23. Olgo se Titusse pärrast / ke minno Selts / ja Abbimees on teie sääs / ehk meie Wennade pärrast / ke ommad Koggoduste Apostlid ja Kristusse Au.

24. Sepärrast näitke nüüd ülles omma Armo-Tunnistust / ja meie Kiitmisse / teiest nende wasto ja awwalikult Koggoduste nähhes.

Se IX. Pätük.

1. Sest se Abbi pärrast / mis Pühhadele korjatakse / ep olle mul tarwis teile kirjotada.

2. Sest minna tean teie walmist Meelt / mis minna teitest kitan Maakedonia Rahwale / et Ahkaja Ma mullo jo on walmis olnud / ja et teie Murrepiddaminne on mitto wirgaks teinud.

3. Agga minna ollen need Wennad läkkätanud / et meie Kitust teiltest ses Asjas ei pea tühjaks minnema / et teie (ninda kui minna ollen räginud) walmid peate ollema /

4. Et / kui need Maakedonia Mehhed minnoga tullewad / ja teid ei leia walmid ollewa / meil (ei ütle minna teil) Häbbi ei sa / nisugguse surest Kiitmisest.

5. Agga minna ollen arwanud tarwis ollewa / need Wende maenitseda / et nemmad eel teie jure peawad miñema / walmis teggema teie enne tootut Önnistamiñe / ja mitte kui Ahnus.

Epistel Lauritsa Päwal.

6. Agga sedda (ütlen minna): Ke kassinaste külwab / peab ka kassinaste leikama / ja ke rohkeste külwab / peab ka rohkeste leikama.

7. Iggaüks ninda / ninda kui temma omma Süddames on ettewotanud /

nud / ei mitte kurwa Melega / egga wäggise: Sest röönisa Andja armastab Jummal.

8. Agga Jummal woib tehha / et keiksuggust Armo rohkeste teie sáas on: Et teil ikka keigis rohkeste woib olla / ja rikkad woite olla keige hä Töle.

9. (Kui kirjotud on:) Temma on wäljawiskanud / ja Waestele andnud; Temma Öigus kestab iggawest.

10. Agga ke Semet annab Külwjale / se andko ka Leiba Roa tarwis / ja lissago teie Semet / ja kaswatago teie Öigusse Wilja.

11. Et teie keigis rikkaks lähhäte keige Waggadusse sees / kumb meie läbbi Jummalale Tänno satab.)

12. Sest sesinnase Ande Saatminne täitab mitte ükspäines nende Pühhade Pudust / waid saab se läbbi suremaks / et paljo Jummalat tännawad / et nemmad sesinnase Saatmist hääks kiitwad.

13. Ning kiitwad Jummalat sepärrast / et teie Kristusse Armo-Öppetust allandikkult üllestunnistate / ja ausast Süddamest neile ja keigile ka jaggate.

14. Ning et nemmad teie eest palluwad / ja iggatsewad teie järrele Jummala üpres sure Armo pärrast / mis teie sees on.

15. Agga Jummalal olgo Tänno temma ilma arwamatta Ande eest.

Se X. Pätük.

1. Agga minna issi Paulus maenitsen teid Kristusse tassase ja wagga Mele pärrast / ke minna teie sáas näitan tassane olla / agga walli / kui ma ärra ollen.

2. Agga sedda pallun minna / et mul ei olle tarwis / kui ma teie jures ollen / walli ning julge olla / ninda kui minnule Süüd antakse / nende wasto / ke meid arwawad Lihha järrele käiwa.

3. Sest meie ellame kül Lihha sees; Agga meie ei woitle mitte Lihha järrele.

4. (Sest meie Woitlemisse Söddariistad ep olle lihhalikkud / waid wäggewad Jummala läbbi ärrarikkuda need Wastopannemissed.)

5. Ja meie rikkume need kurjad Mötlemissed ja keik Körkust / mis ennast sureks töstab / Jummala Tundmisse wasto / ja wotwad Wangi keik Mötted Kristusse Sannakuulmisse läbbi.

6. Ning kui teie Sannakuulminne saab wäggewaks sanud / siis olleme meie walmid keik Sannakuulmattummad nuhhelda.

7. Moistate teie Kohhut Silma Näo järrele? Kui kegi mötleb ennast Kristusse pärralt ollewa / se möttelgo issi eñesest ka sedda / et otsekui teña Kristus.

8

9 | Nenda
| laiale

10

14 | Heateggemisses, mis

12 | Ameti toimetamine ei

13 | Et nemad sesinatse kalli
Ameti labbi
| sannakuleliskult
| waggast

14

15

1
| jures olles allandik olles
| julge teie wasto

2 | teie jures olles julge olla
se tulgussega (misga mind ar-
watakse lügjulge olnud olleend)
nende wasto

3
| käime

4

5
| tame

6 | täieks

7 | Kas teie watate
| ~~[illegible]~~ ennese meles se peäle
julge on, et tema
| on se arwaga sedda ta issiemesest

8

9

10 | meie jures olles

11

12 | mõõmgatte egga arwada
| moista mitte

13

14

15

| suremans teie sear

16

17

18

1

2 | kaõõan Hoolt teie pärrast
Mõõala Holega 1. wägga
sure Holega

3

tusse pärralt on/ ninda ka meie Kristusse pärralt olleme.

8. Sest kui minna ka middakit ennamb peaksin kiitma meie Melewallast/ mis se Issand meile on andnud Parrandamisseks ja mitte teie Rikkumisseks/ siis ei saaks ma mitte Häbbi sisse/

9. Et mind ei arwata/ kui tahhaksin minna Ramatude läbbi teid hirmotada.

10. Sest (ütlewad nemmad): Need Ramatud on rasked ning kanged; Agga Ihho polest on temma nödder/ kui ta meie jures on/ ning temmal on maddal Hääl.

11. Ke sähherdune on/ se möttelgo sedda/ et mähherdussed meie olleme Sanna sees Kirja läbbi/ ärra olles/ sähherdussed olleme ka Teggo sees/ teie jures olles.

12. Sest meie ei julge ennast mitte nende säas arwada/ ehk nende sarnaseks panna/ ke issiennast kiitwad; Agga nemmad ei panne tähhele/ et nemmad issiennast omma ennese Motte järrele moötwad/ ja issiennast issiennese sarnaseks arwawad.

13. Agga meie ei tahha ennast mitte ülle Moöto kita/ waid selle Nöri Moöto järrele/ kumma Moötoga Jummal meid on moötnud/ et meie ka teie jure piddime tullema.

14. Sest meie ei lähhä mitte ülle Mära/ kui need/ ke teie jure es olle sanud: Sest meie olleme jo teie sadik tulnud Kristusse Armo-Öppetussega.

15. Ning meie ei kita ennast mitte ülle Moöto wöra Tö sees/ waid meil on se Lotus/ kui teie Usk teie sees kaswab/ et meie siis ka omma Nöri järrele paljo emalemb same.

16. Et meie ka nende Made sees/ mis on teisel polel teid/ sedda Armo-Öppetust kulutame/ et meie ennast mitte ei kita sest/ mis wöra Nöri järrele on walmistud.

17. Agga ke ennast kitab/ se kiitgo ennast Issanda sees.

18. Sest se pärrast ei kölba kegi mitte/ ke issiennast kitab/ waid kedda se Issand kitab.

Se XI. Pätük.

1. Andko Jummal/ et teie minnust nattoke Rummalust sallikſite/ agga teie sallite sedda minnust.

2. Sest minna nouan teid takka jummalikko Noudmissega; Sest minna ollen teid kihlanud ühhe Mehhele/ et minna ühhe puhta Neitsi Kristussel woiksin sata.

3. Agga ma kartan/ et/ ninda kui se Us Ewa on ärrapetnud omma Kawwalussega/ teie Meled nisammoti ärrapöörtakse sest Waggadussest/

kumb on Kristusse sees.

4. Sest kui kegi tulleb / ning teist JEsust kulutab / kedda meie ei olle kulutanud / ehk kui teie teist Waimo sate / mis teie ei olle sanud / ehk teist Armo-Oppetust / mis teie ei olle wastowotnud: Siis salliksite teie sedda kül.

5. Sest minna ei arwa ennast mitte wähhemaks / kui need sured Apostlid.

6. Agga et minna kül ollen rummal Könneleminsse polest: Siis ep olle minna ommeti rummal Moistmisse polest; Agga meie olleme keige Asjade sees keigis Paikus teie jures tuttawad olnud.

7. Ehk ollen minna Patto teinud / et minna ennast allandan / et teid piddi üllendatama? Se on / et mä-ilma palkata Jummala Armo-Oppetust teile ollen kulutanud.

8. Teised Koggodussed ollen minna risunud / ja ollen neilt Palka wotnud / et minna teid woiksin tenida / ning kui ma teie jures ollin / ning mul olli Pudus / ep olle minna kellegille Waewaks olnud.

9. Sest mis mul waja olli / sedda tassusid need Wennad / ke Maatsedonia Maalt tullid: Ning keige Asjade sees ei tahtnud minna issi teil Koormaks olla / ja ei tahhage eddespiddi mitte.

10. Ni tõeste kui Kristusse Tõdde minno jures on / ei pea sesinnane minno Kiitminne lõpma Ahkaja Ma sees.

11. Miks? Kas / et minna teid ei peaksin armastama? Jummal tääb sedda.

12. Agga mis ma teen / sedda tahhan minna tehha / et minna woiksin keelda neid kiitmast / ke ennast tahtwad kita / et nemmad peaksid nisuggused ollema / kui meie.

13. Sest nisuggused Walle-Apostlid ja pettised Õpetajad näitwad ennast otsekui Kristusse Apostlid ollewa.

14. Ja se ep olle Imme: Sest et Kurrat issi ennast näitab kui Walgusse Ingel.

15. Sepärrast ep olle sest ni suur Asi / et ka temma Teenrid ennast näitwad otsekui Oigusse Teenrid / kelle Ots peab ollema nende Teggude järrele.

16. Taas ütlen minna / et ep ükski ei arwa mind rummal ollewa? Muido agga wotke mind kül wasto kui ühhe rummala / et minna ka woiksin ennast pissut kita.

17. Mis ma rägin / ei rägi ma mitte Issanda käbbi / waid kui Rummalusse käbbi / ni kaua kui meil sest Kiitlemisest Könne on.

18. Sest et paljo kiitlewad Lihha järrele / siis tahhan ka minna kitelda.

19. Sest

4

5 F l. wähkäny ollewad

6

7

8

9

10 l. Nitöeste mu Kristus mäis
NB Kliprala

11

12 /weel

13 F muutwad enast Kristusse Apostlias

14 F mutab Inglias

15

16

17 / Nou jänele

18

19

20 | teic om̄a ârrasöob

21 F l. rum̄alusses

22 | lapsed
F l. seme

23

24 | rahwa käest

25 | merre | terwe

26 | mitmes | mitmes
| suxatte

| mitmes | mitmes
| mitmes | mitmes

27 | mitmes
| mitmes

28 | neid
| l | wad

29 | kse

30

31

32 | tahtis

33

1 | Ilmata

2

19. Seſt teie ſallite neid Rumma-laid hääl Melel/ ſepärraſt et teie tarkad ollete.

20. Seſt teie ſallite/ kui teid kegi Sullaſeks teeb/ kui kegi teid rüüb/ kui kegi Palka wottab/ kui kegi ſurus-telleb/ kui kegi teid waſto Silme lööb.

21. Se Teotuſſe pärraſt rägin min-ſedda/ kui olleksime meie nöddraks läinud. Agga me pääl kegi julg on (ma rägin rummalaſte)/ ſe pääl ol-len minna ka julge.

22. Nemmad on Ebrealiſſed? Min-na ka. Nemmad on Iſraeliteliſſed? Minna ka. Nemmad on Abrahami Sugguſt? Minna ka.

23. Nemmad on Kriſtuſſe Teen-rid? (Ma rägin rummalaſte) Min-na ollen üllemb. Minna ollen ennamb Waewa näinud/ ennamb hawatud/ ennamb Wangis/ ning ſaggedaſte Surma Häddas olnud.

24. Reiſt Judaliſſeſt ollen minna wiiskord ſanud ühhe Hawa wähhemb kui nellikümmend.

25. Kolmkord peksti mind Witſade-ga/ ükskord wiſſati mind Kiwwide-ga/ kolmkord ollen minna Laewa Häddas olnud/ Ööd ja Päwa ollen minna Märre Pohjas olnud.

26. Saggedaſte on mul Teläimis-ſed olnud/ minna ollen olnud Jögge pääl/ Häddas/ Häddas Mörtſuude ſäas/ Häddas omma Ma-Rahwa ſäas/ Häddas Pagganade ſäas/ Häddas Linnade ſees/ Häddas Kört-be ſees/ Häddas Märre pääl/ Häd-das walle-Wennade ſäas.

27. Tö ning Waewa ſees/ ſaggeda-ſte Walwamiſſe ſees/ Nälja ning Jan-no ſees/ ſaggedaſte Paaſtiniſſe ſees/ Kilma ſees ning allaſtil.

28. Ilma ſe/ mis muido iggapääw Hulgaga minno pääl tulleb/ moiſta/ ſe Murre keige Koggoduſte eeſt.

29. Kes on nödder/ ja minna ei pe-akſim nödraks ſama? Kes pahhan-dab ennaſt/ ja minnul ei peaks ſeſt Melehaigus ollema?

30. Kui peab kiitlema/ ſiis tahhan minna omma Nöddruſſeſt kiitleda.

31. Jummal ja meie Iſſanda JE-ſuſſe Kriſtuſſe Iſſa/ ke olgo iggaweſte kidetud/ ſe tääb/ et ma ei walletelle.

32. Tamaſko Linnas hoidis Areda Kunninga Pälik Tamaſko Rahwa Linna/ ning püdis mind kinniwotta.

33. Ja mind laſti Aknaſt Korwi ſees mahha/ Mürr möda/ ja päſeſin temma Käeſt.

Se XII. Pätük.

1. Kiitlemiſſeſt ep olle mul ühte-gi Kaswo; Ommeti tah-han minna Näggemiſſed ja Iſſanda Näitmiſſed üllesrägida.

2. Ma tunnen ühhe Innimeſſe Kris-

Kristusse sees/ nelliteistkümne Aasta ees (olli temma Jhho sees/ ei tea minna/ ehk olli temma Jhhust ärra/ ei tea ma: Jummal tääb). Sesinnane sai kissutud kolmanda Taewa sadik.

3. Ning minna tunnen seddasamma Innimest (olli temma Jhho sees/ ehk Jhhust ärra/ ei tea ma/ Jummal teab.)

4. Tedda kisti Paradisi sisse/ ja kulis Imme Sanno/ mis Innimenne ei wei rägida.

5. Sestsinnasest tahhan minna kiitleda; Agga issiennesest ei tahha minna muido kiitleda/ kui agga omma Nödrussest.

6. Sest kui minna ka tahhaksin kiitleda/ ei olleksin minna sepärrast rummal: Sest et ma Töt rägiksin. Agga minna ei te sedda mitte/ et ep ükski ennamb minnust ei mötle/ kui temma minnust nääb ehk minnust kuleb.

7. Ja et minna nende suurde Näitmiste pärrast ei pea surustellema/ on mulle Lihha sees Odda antud/ se Sadana Ingel/ et temma mind piddi Russikaga löma/ et ep minna mitte ei surustelle.

8. Sesamma pärrast ollen minna kolmkord Issandat pallunud/ et se minnust peaks ärralahkuma.

9. Ja temma on mul üttelnud: Olle rahhul minno Armoga: Sest minno Wäggi saab Nödrusse sees Woimust. Sepärrast tahhan minna paljo ennamb minno Nödrussest kita/ et Issanda Wäggi minno sees woiks ellada.

10. Sepärrast ollen minna römus Nödruste/ Teotuste/ Willitsuste/ Kiusatuste ning Ahhastuste pärrast; Sest kui minna nödder ollen/ siis ollen minna wäggew.

11. Kiitlemisse sees ollen minna rummal olnud. Seks ollete teie mind sundinud: Sest minnul piddi teitest kidetama; Sest et minna ühhegi Asja sees ep olle wähhemb olnud/ kui need sured Apostlid/ et minna kül ühtegit ep olle.

12. Sest ühhe Apostli Tähhed on teie jures sündinud/ keike Kannatussega/ Immetähhede/ Immeteggude ning wäggewa Teggude läbbi.

13. Sest mis on/ me sees teie ollete alwemad olnud/ kui muid Koggodussed/ kui agga et minna issi teil ep olle Koormaks olnud? Andke mulle sedda üllekohhut Andeks.

14. Wata/ minna ollen walmis kolmandal korral teie jure tulla/ ning ei tahha teile mitte Koormaks olla. Sest minna ei noua teie omma takka/ waid teid ennast. Sest need Lapsed ei pea mitte neile Wannamille Warrandussed kogguma/ waid Wannamad Lastele.

15. Ag-

/olnud
/kas
/kedda kiffti.

3 /olnud

4 /mis ei woi rāgida
/sūni ulles

5

6
/tahhan
/mind /ollewad /mis temā

7 /Ilmutamiste
/wai

8

9

/omas /kitelda
/Kristusle

10

/seer Kristusle

11 /kiteldes
/aks sarnud
/ei olle sugguge alwem
/keigesuremad

12 /
/seas tehtud
/seer

13 /need teised

14 /ema

15

16

17

18 | käinud

19 | ~~to~~ kostame ~~teie~~ meie eest

20 | nisugguseid ollemast
| nisugguse | tanse
| dde | liidlemis
| kelenand~~mis~~

21

1
| Sañ̄a kindel ollema

2
| weel eñe

3

| wasto

4

5 | olgo siis et teie milgi wisib

6 | peatetundma

7

15. Agga minna tahhan hääl Melel Kullo tehha/ isſiennaſt ärrakullutada teie Hingede eeſt/ et minna teid kül wägga armaſtan/ ning mind piſſut armaſtakſe.

16. Agga olgo ninda/ minna ep olle teile mitte Waewa teinud: Agga et minna kawwal ollin/ ollen minna Kawwalusſega teid kinni ſanud.

17. Kas ollen minna teile liga teinud ühhege läbbi neiſt/ kedda minna teie jure ollen läkkitanud?

18. Minna ollen Titust palunud/ ning temmaga ühhe Wenna läkkitanud/ ons Titus teile liga teinud? Eks meie olle ühheſugguſe Waimo ſees ellanud? Eks meie olle ühheſugguſe Jälgede ſees käinud?

19. Kas mõtlete teie/ et meie ennaſt teie eeſt wabbandame? Meie rägime Kriſtuſſe ſees Jummala ees; Agga keik/ armad Wennad/ teie Parandamiſſeks.

20. Seſt minna kartan/ et/ kui ma tullen/ minna teid ei leia ninda/ kui ma tahhan/ ning mind ninda ei leida/ kui teie tahhate; Et teie ſäas on Kiid/ Kaſdus/ Wihha/ Tapplemiſſed/ Kelepeksmiſſed/ Kõrwakuſkutamiſſed/ Hooplemiſſed/ Mäſſamiſſed.

21. Et/ kui ma ſaan jälle tulnud/ minno Jummal mind allandab teie jures/ ning minna pean kurb ollema mitmede pärraſt/ ke enne Patto teinud/ ning ep olle mitte pöörnud ommaſt Rojuſſeſt/ ning Horuſſeſt/ ning Kimaluſſeſt/ mis nemmad on teinud.

Se XIII. Pätük.

1. Nüüd tullen minna kolmandal Korral teie jure. Kahhe ning kolme Tunniſtajade Tunniſtuſſe päle peab keik Aſſiſelletadama.

2. Minna ollen enne üttelnud/ ning ütlen teiſtkorda otſekui olleſin minna teie jures/ ning nüüd/ et minna teie jureſt ärra ollen/ kirjotan minna neile/ ke enne on Patto teinud/ ning keigile muile/ et/ kui minna ſaan jälle tulnud/ minna ei tahha Armo anda.

3. Seſt et teie otſite Tunniſtuſt Kriſtuſſeſt/ ke minno ſees rägib/ ke teie jures ep olle nõdder/ waid on wäggew teie ſees.

4. Seſt et temma kül Nõdruſſe poleſt on Riſti lödud/ ommeti ellab temma Jummala Wäe läbbi. Seſt meieke olleme nõdrad temmaga; Agga meie ſaame temmaga ellama Jummala Wäe läbbi teie jures.

5. Katſuge ennaſt iſſi läbbi/ kas teie ollete Uſſus: Kiuſage ennaſt läbbi/ ehk kas teie isſiennaſt ei tunne/ et JEſus Kriſtus teie ſees on? Kui mitte/ ſiis ollete teie kolbamattumad.

6. Agga minna lotan/ et teie tunnete/ et meie ep olle kolbamattumad.

7. Agga minna pallun Jummalaſt/

last/ et teie ei te ühtekit Kurja: Ei mitte/et meie peaksime kolbama; Waid et teie peaksite teggema/ mis hä on/ ning meie kui need kolbamattumad olleksime.

8. Sest meie ei woi ühtegit Tõe wasto/ waid Tõe eest.

9. Sest meie olleme röömsad/ et/ kui meie nõdrad olleme/ teie wäggewad ollete. Agga sedda pallume meie/ et teie woiksite parrandatud saa.

10. Sepärast kirjotan minna sedda/ teie jurest ärra olles/ et mul ei lähhä tarwis teie jures olles/ Waljust prukida/ se Melewalla järrele/ mis Issand on minnule andnud Parrandamisseks/ ning ei mitte Kahjuks.

11. Päle se/ Wennad/ olge röömsad/ sage ikka parramaks/ römustage ennast/ olge ühhemelelisséd ning rahholisséd. Ning se Armo ning Rahho Jummal saab teiega ollema.

12. Terretage teine teist pühha Suandmissega. Keik Pühhad läkkitawad teile Terwit.

13. Issanda JEsusse Kristusse Arm/ ning Jummala Heldus/ ning Pühha Waimo Ossasáminne olgo teie keigedega. Amen.

Teine Ramat Korintilistele kirjotud Maakedonia-Ma Linnast Wilippist/ Tituse ning Luka läbbi.

Apostli Pauluse Ramat Kalatelistele kirjotud

Se I. Pätük.

1. Paulus Apostel (ei mitte Inniniestest/ egga Innimesse läbbi/ waid JEsusse Kristusse ja Jummala se Issa läbbi/ ke tedda on Surnust üllesärratanud.)

2. Ja keik Wennad/ ke minno jures ommad/ Kalaatsia-Ma Koggodustele.

3. Arm olgo teiega ja Rahho Jummalast Issast/ ja meie Issandast JEsusse Kristusest/

4. Ke ennast iesi meie Pattude eest on andnud/ et temma meid piddi ärrapäästma sestsinnasest kurjast Ma-Ilmast/ Jummala ja meie Issa Tahtmisse pärrast.

5. Sellel olgo Au iggawest iggawesseks Aiaks/ Amen.

6. Minna pannen Imneks/ et teie ennast ni pea lassete ärrapöörda temmast/ ke teid on kutsnud Kristusse Armo sees/ teise Armo-Öppetusse ette.

7. Kumb ommeti mitte ep olle teine/ kui agga/ et monningad onnad/ ke teid ärraeksitawad/ ja tahhawad Kristusse Armo-Öppetust ümberpöörda.

8. Ag-

/head /agga meie ollepsime kui kolbmatumad	/Kalatia-ma rahwale
8	1
9 /agga /sowime /karrandamist	2 /on
10 /walli olla /ärrarikkumisseks	3
11 /wimaks /wotke Mainitsust /on siis	4
12	5
13 /Armastaminne	6 /sellest
	7 /on

8 | Armo

9 | Armo

10

11 | nimesest

12

13 | rahwa Ussur | ûpres
| koggodust

14 | ennam kui mitto, ker mi̅n̅oga
ühhe eased ollid

15

16

17

18 | Pärrast
| tanka

19

20

21 | Kilikia

22

23 | ûnspäinis

24

8. Agga / ehk meiege / ellik Jngel Taewast teist Öppetust teile peaks kulutama päle se / mis meie teile olleme kulutanud / se olgo ärranetud.

9. Otsego meie enne olleme üttelnud / ninda ütlen minna nüüd taas: Kui kegi teile teist Öppetust kulutab päle se / mis teie ollete sanud / se olgo ärranetud.

10. Sest kas minna nüüd Innimessi kulutan / woi Jummalat? Ehk kas minna püan Innimeste Mele pärrast olla? Sest kui minna weel Innimeste Mele pärrast olleksin / siis ep olleks minna mitte Kristusse Sullane.

11. Agga minna annan teile täda / Wennad / et se Armo-Öppetus / mis minnust on kulutud / mitte ep olle Innimeste Wisil.

12. Sest minna ep olle sedda ka Innimessest sanud / egga öppenud / waid JEsusse Kristusse Jlmotamisse läbbi.

13. Sest teie ollete kuulnud minno endisest Ellust / kui minna weel alles Judalinne ollin / kuida minna koggone wägga Jummala Kodda kiusasin / ja sedda häwwitasin.

14. Ja kossusin Judalisse Öppetusse sees / mitme minno Seltsi ülle / minno Suggus / ja minnul olli suur Hool Wannamade Säädmiste pärrast.

15. Agga kui Jummala Mele pärrast olli / ke mind minno Emma Jhhust on ärrawallitsenud / ja omma Armo läbbi kutsunud /

16. Omma Poega minno sees awwalikkuks tehha / et minna tedda Pagganade säas piddin kulutama / ni pea ei piddanud minna mitte Lihha ja Werrega Nou.

17. Minna ei läinud mitte jälle Jerusalemma nende jure / ke enne mind Apostlid ollid / waid minna läksin Arabia Male / ja tullin jälle taggasi Tamasko (Linna).

18. Siis läksin minna kolme Aasta pärrast ülles Jerusalemma Peetrust katsma / ja jäin temma jure wiisteistkümmend Päwa.

19. Agga minna ei näinud ühhegit muud Apostlit / kui Jakobit Jssanda Wenda.

20. Agga mis minna teile kirjotan / waat / (sedda tunnistan minna) Jummala ees / et minna mitte ei walleta.

21. Pärrast tullin minna Siria ja Siliitsia Ma kohta.

22. Agga minna ep olnud Pallest tuttaw Juda-Ma Koggodustele / kummad Kristusse sees ommad.

23. Waid nemmad ollid agga / kuulnud / et ke meid muiste kiusas / se kulutab nüüd sedda Usko / mis temma muiste häwwitas /

24. Ja kiitsid Jummalat minno pärrast.

Se II. Pätük.

1. Pärrast läksin minna neljateistkümne Aasta pärrast jälle Jerusalemma Parnabaga/ ja wotsin Titust ennesega.

2. Agga minna läksin ülles salla Räitmisse läbbi/ ja räägsin nendega Armo-Öppetussest/ mis minna Pagganade säas kulutan; Agga issiärranis nendega/ kedda sureks peti/ et minna ei piddand asjata jooksma/ ehk jooksnud ollema.

3. Agga ei Titustgi/ ke minnoga olli/ ep olle sunnitud ennast ümberleigata/ et temma kül Krekalinne olli.

4. Agga se sündis kawwala Wennade pärrast/ ke ollid sekka tükkunud/ ja sallaja sissetulnud meie Wabbadust kulama/ mis meil on Kristusse JEsusse sees/ et nemmad meid piddid Orjaks teggema.

5. Kennele meie Tundigi ei annud järrele (nende) Sanna kuulda/ et Armo-Öppetusse Tössidus teie jure piddi jäma.

6. Agga nende pärrast/ kedda sureks peti/ missuggused nem̃ad eñe om̃ad olnud/ se ei putu minnusse mitte; (Jummal ei wata Innimesse Surusse päle) Sest mul ep olle need/ kedda sureks peti/ ühtegit muud öppetanud.

7. Waid se wasto/ kui nemmad näggid/ et minnule * Eesnahha Armo-Öppetus olli ussutud/ ninda kui Peetrussele ümberleikamisse

* Se on Pagganille/ neid kutsub Paulus saggedaste Eesnahhaks/ sepärrast et nemmad ep olnud ninda kui Judalissed ümberleikatud: Ja se wasto kutsub temma Judalissi Ümberleikamisseks.

8. (Sest se/ ke Peetrussega on wäggew olnud ümberleikamisse Apostli Ammetis/ se on ka minnoga wäggew olnud Pagganade säas.)

9. Ja kui Jakob ning Kewas/ ja Johannes/ kedda Sambaks arwati/ sedda Armo tundsid/ mis mul olli antud/ siis andsid nemmad minnule ja Parnabale parramat Kät/ ja lepsid meiega se päle/ et meie Pagganade/ agga nemmad ümberleikamisse säas (piddid Jutlust ütlema.)

10. Agga et meie ka Waeste päle piddime mötlema/ ning sedda ollen minna ka ussin olnud teggema.

11. Agga kui Peetrus Antiohkia sai/ siis pannin minna temma wasto Suust Suhho/ et temma Nomimisse wäärt olli.

12. Sest enne kui monnigad Jakobilt tulliwad/ söi temma Pagganadega/ agga kui nemmad tullid/ siis tagganas temma/ ja lahhutas ennast neist/ sest temma kartis neid/ ke ümberleikamissest ollid.

13. Ja temmaga läksid ka teised Judalissed kawwalaks/ ninda et ka

Par-

|Holeks- |kulutada.

1 |takka

2

|tühja
|egga

3

|ûks kreka-meer

4 |walle

5

6 |on mul ûks kein
|pea mitte ühhest
|ennam Lugga kui teisest.

7 |mino Holeks olli antud

8

|seer

9 |u

|armo-ôppetust kulutama

10 |sedda kinitasid nemad meile
|sama

11 |sisle

12 |ühher

13

14

|Meer |rahwa
|rahwa

15

16

|eggude |kuid agga

|Teggudest
|Teggudest

17 |mast |milgil kombel

18

19

20

21

1 |rahwas

2 |Teggudest |kulutamissest

3 |hakkamud, kas teie nüüd

4

5 |Teggudest

6

Parnabast ühtleise ükkutadi nende Kaiwoluſſe läbbi.

14. Agga kui minna näggin/et nemmad ötete ei käinud Armo-Öpetuſſe Töe järrele/ ütlin minna keigide ees Peetruſſe wasto: Kui ſinna/ ke ſin Judalinne olled/ Pagganade kombel ellad/ ja ei mitte Judalitte kombel/ mis ſa ſiis ſundid Pagganad Judalitte kombel ellama?

15. Meie olleme Judalitted Sündmiſſe poleſt/ja ei mitte Pattuſed neiſt Pagganiſt/

16. Ja et meie teame/et Inimenne Käſſu Töd läbbi ei ſa öigeks/waid Uſſu läbbi JEſuſſe Kriſtuſſe ſiſſe/ ſiis olleme ka meie JEſuſſe Kriſtuſſe ſiſſe uſknud/ et meie Uſſu läbbi JEſuſſe Kriſtuſſe ſiſſe piddime öigeks ſama/ ja ei mitte Käſſu Töödſt; Seſt Käſſu Töödſt ei ſa ükſki Lihha öigeks.

17. Agga kui meid/ ke meie Kriſtuſſe läbbi püame öigeks ſada/ iſſi ka leitakſe Pattuſed/ (olleme) ons ſiis Kriſtus Patto Sullane? Ei olle mitte/

18. Seſt kui minna ſedda/ mis ma ollen mahha kiſknud/ jälle ülles ehhitan/ ſiis teen minna iſſiennaſt ülleaſtujaks.

19. Seſt minna ollen Käſſu läbbi Käſſule ſurnud/ et minna Jummalale pean ellama.

20. Minna ollen Kriſtuſſega Riſti podud/ agga minna ellan/ mitte ennamb minna/ waid Kriſtus ellab minno ſees; Seſt mis minna nüüd ellan Lihhas/ſedda ellan minna Jummala Poja Uſſus/ke mind on armaſtanud/ ja ennaſt iſſi minno eeſt ärraandnud.

21. Minna ei pölga Jummala Armo mitte ärra. Seſt kui Öigus Käſſo läbbi tulleb/ ſiis on Kriſtus ilmaasjata ſurnud.

Se III. Pätük.

1. Oh teie rummalad Kalatelliſted! kes on teid ärrateinud/ et teie ei tahha Töe-Sanna kuulda? Kellele JEſus Kriſtus Silmade ette on kirjotud/ ke teie ſäas on Riſti podud.

2. Sedda tahhan minna agga teilt öppeda: Ollete teie Waimo ſanud Käſſu-Töö läbbi/ woi Uſſu-Jutluſſe läbbi?

3. Ollete teie ninda rummalad? Teie ollete Waimus alganud/ tahhate teie ſiis Lihhas löppetada?

4. Ollete teie ni paljo ilmaasjata kannatanud? Kui agga ſe ilmaasjata on.

5. Ke teile nüüd Waimo jaggab/ ja teeb niſuggused wäggewad Teggud teie ſäas/ (kas ſe ſedda teeb) Käſſu-Töd/ woi Uſſu Jutluſſe läbbi?

6. Ninda kui Abraham on Jumma-

malat usknud / ja se on temmale Õigusseks arwatud.

7. Jo siis teie nüüd tunnete / et ke Ussust ommad / need ommad Abrahami Lapsed.

8. Agga Kirri on enne ärranäinud / et Jummal Pagganad Ussu läbbi õigeks teeb. Sepärrast kulutab temma enne Abrahamile sedda Hääd: Sinno sees peab kõik Pagganad õnnistud sama.

9. Ninda õnnistakse nüüd neid / ke Ussust ommad usklikko Abrahamiga.

10. Sest ni mitto kui Käsku Tööst on / need on Needmisse al; Sest kirjotud on: Ärranetud olgo iggamees / ke ei jä keige sisse / mis kirjotud on Käsku-Ramatus / et temma sedda teeks.

11. Ja et Käsku läbbi ükski Jummala ees õigeks ei sa / se on täda. Sest se / ke Ussust õige (on) / peab ellama.

12. Agga Käsk ep olle mitte Ussust / waid Inimenne / ke sedda teeb / peab se läbbi ellama.

13. Agga Kristus on meid ärralunnastanud Käsku-Needmisest / kui temma sai Needmisseks meie eest. Sest kirjotud on: Ärranetud on iggamees / ke Puus poub.

14. Et Abrahami Õnnistus Pagganade päle piddi tullema Kristusse JEsusse läbbi / et meie Waimo Tootust piddime sama Ussu läbbi.

Epistel kolmeteistkümne pühha

Päwal pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

15. Wennad / minna rägin Inimeste kombel; ükski ei pölga Inimesse wimist Säädmist ärra / kui se kinnitud on / egga panne middakit sinna körwa.

16. Agga nüüd on need Tootusse Abrahamile ja temma Seemnele rägitud. Temma ep ütle mitte: Ja sinno Seemnedelle / kui mitmest / waid kui ühhest / ja sinno Seemnele / ke on Kristus.

17. Agga minna ütlen sedda: Se Käsk / kumb nellisadda päle kolmkümmend Aasta pärrast on antud / ei te mitte kõlbmattumaks sedda Säädust / kumb Jummalalt Kristusse päle on enne kinnitud / et se (Käsk) sedda Tootust peaks tühjaks teggema.

18. Sest kui Pärrandus Käsust on / siis ep olle se teps Tootusest; Agga Jummal on sedda Abrahamile Tootusse läbbi kinkinud.

19. Miks siis Käsk? Temma on Pattude pärrast päle tulnud / kunni se Seme piddi tullema / kellel se Pärrandus olli tootud / ja Käsk on säetud Inglidest / Wahhemehhe Käe läbbi.

20. Agga Wahhemees ep olle mitte ühhe ainu (Wahhemees) / agga Jummal on üks.

21. Kas

7

8

9

10 | Teggudest
| on

11

12

13

14 | sedda ~~tootud~~

15

| ust

16

| Semettele

17 | mir

| mir

| piddi

18

| Armust annud

19 | Se
| Ülleastmiste
| jure antud
| läbbi

20

21

22 | kim̄i pan̄ud

23

24

25

26

27

28 | meest

29

1

2 | Ille | mis

3

4

5

6

7

8

21. Kas siis Käsk on Jummala Tootusse wasto? Ei olle mitte. Sest kui Käsk olleks antud/ mis woiks ellawaks tehha/ siis tulleks Õigus töeste Käsust.

22. Agga Kirri on keik Patto alla sulgnud/ et Tootus piddi Ussust JEsusse Kristusse sisse annetama neile/ ke ussuwad.)

Epistel Neari Päwal.

23. Agga enne kui Usk tulli/ hoieti meid Käsu al/ ja ollime kinnipandud tullewa Ussu pale/ mis piddi ilmotadama.

24. Ninda on Käsk meie Juhhataja olnud Kristusse pale/ et meie Ussu läbbi piddime õigeks sama.

25. Agga et Usk on tulnud/ ep olle meie mitte ennamb Juhhataja al.

26. Sest teie ollete keik Jummala Lapsed Ussu läbbi Kristusse JEsusse sees.

27. Sest mitto teid Kristusse pale on ristitud/ need on Kristusse ga ennast ehhitanud.

28. Siin ep olle Judalist/ egga Krekalist/ siin ep olle Sullast egga Wabbat/ siin ep olle Meest egga Naest/ sest teie ollete keik üks Kristusse JEsusse sees.

29. Agga kui teie Kristusse pärralt ollete/ siis ollete teie ka Abrahami Seme/ ja Tootusse järrele Pärriad.

Selv. Pätük.

Epistel esimessel pühha Päwal pärrast Joulo-Pühha.

1. Agga minna ütlen: senni kui Pärria Laps on/ siis ep olle temma ja Sullase wahhel ühtegit Wahhet/ ehk temma kül keige Pärrandusse Issand on.

2. Waid temma on Kulajade ja Hälewaatjade al seks Ajaks/ kumb Issast on säetud.

3. Ninda ka meie/ kui meie Lapsed ollime/ siis ollime meie Sullased wäljaspiddiste Säädmiste al.

4. Agga kui Aeg täis sai/ läkkitas Jummal omma Poega/ et temma piddi Naeset sündima/ ja Kässu alla pandama/

5. Et temma neid/ ke Kässu al ollid/ piddi ärralunnastama/ et meie piddime Laste Kohhut sama.

6. Agga et teie nüüd Lapsed ollete/ on Jummal omma Poja Waimo teie Süddamesse läkkitanud/ ke kissendab: Abba Issa.

7. Sepärrast ep olle sinna nüüd ennamb Sullane/ waid Laps; Agga kui sa olled Laps/ siis olled sinna ka Jummala Pärria Kristusse läbbi.)

8. Agga sel Ajal/ kui teie Jummalat ei tunnud/ teniste teie neid/ ke omma Olemisse polest Jummalid ep olnud.

9. Agga nüüd/ et teie Jummalat tunnete/ ehk ennemb Jummalaſt ollete tuntud/ kuida ſiis teie pörate ümber nödrade ja kahwa Säädmiſte pole/ me teie ueſte tahhate tenida.

10. Teie peate Päwad ja Kuud/ ja Ajad ja Aastad.

11. Minna kartan teie pärraſt/ et minna teie jures asjata ollen Tööd teinud.

12. Sage niſugguſeks kui minna; Seſt minna ollen kui teie. Wennad/ minna pallun teid; Teie ep olle mulle ühtegit liga teinud.

13. Seſt teie teate/ et minna Lihha Nödruſſes teile ollen esmalt Armo-Öppetuſt kulutanud.

14. Ja minno Kiuſatuſt/ kumba minna ommas Lihhas ollen kannatanud/ ep olle teie mitte ärrapölgnud/ egga naernud/ waid ollete mind wasto wotnud/ kui Jummala Ingli/ kui Kriſtuſt JEſuſt.

15. Mähhärdune olli ſiis teie Önnistus! Minna ollen teie Tunniſtaja/ et kui ſe olleks woinud ſündida/ teie olleſite omma Silmad wäljakaewanud ja mulle andnud.

16. Kas ſiis minna nüüd teie Waenlaſeks ollen ſanud/ et minna teile Tött rägin?

17. Neid näitſe teid wägga armaſtawa/ agga mitte öiete/ waid nemmad tahtwad meid ärralahhutada/ et teie neid peate wägga armaſtama.

18. Wägga armaſtama on hä/ kui ſe järgeſt hä pärraſt ſünnib/ ja ei mitte ükſpäines ſiis/ kui minna teie jures ollen.

19. Minno Lapſokeſſed/ kedda minna taas Walloga (waimolikkul) Ilmale toon/ kunni Kriſtus teie ſees Teggomodo ſaab.

20. Agga minna tahhakſin nüüd teie jures olla/ ja omma Häält teiſſiti pöörda/ ſeſt minna ollen kahhe päal teie pärraſt.

Epiſtel neljandal pühha Päwal Paaſtu.

21. Ütlege mulle/ ke teie Käſſu al tahhate olla/ eks teie Käſko ei kule.

22. Seſt kirjotud on/ et Abrahamil kaks Poega olli/ teine ümmerdajaſt/ teine Wabbaſt.

23. Agga ke ümberdajaſt olli/ on Lihha poleſt ſündinud; Agga ke wabbaſt olli/ Tootuſſe läbbi.

24. Neil Asjal on (omma) Tähhendaminne. Seſt/ need emmad kaks Säduſt/ teine Sina Mäeſt/ kummaſt Sullaſed ſündiwad/ ſe on Agar.

25. Seſt Agar on Sina Mäggi Arabia Maal/ ja ſünnib ſelleſe Jeruſalemmaga kokko/ me nüüd on/ agga omma Laſtega orjab.

26. Agga ſe Jeruſalem/ mis üllewel on/ ſe on wabba/ kumb meie teigide Emma on.

27. Seſt

9. | eminne
| ârra | jâlle
| jâlle

10

11 | kollal

12

13.

14

15

16

17 | Nemmad kannawad Hoolt-
teie pârrast

18

19 | kenne pârrast minna jâlle
Lapse Waewas ollen

20

21
| sedda

22 | olnud

23 | se teine sest
| se teine sest

24 | sel Asjal on omma
| on need
| Mäell, mis Sullasers sünnitab

25 | sühte
| ja on

26

27 | siggimata
| kissenda
| waewas ei olle.
28 | nuel
| nenda

29 | kui | takka

30 | mar
| mar

31 | sepårast
| mar

1 | mir

2

3

| keik se
4
| takhate

5

6

7

8

9

10 | peab omma Hukkatust kandmar

11

12

13 | astamisse

27. Sest kirjotud on: Olle römus sinna sugguta/ ke sinna ei kanna Jl male; Tösta Häält ja oiska/ ke sinna Lapse Wallo ei tunne; Sest sel/ ke Mehheta on/ on paljo ennamb Lapsi/ kui sel/ kel Mees on.

28. Agga Wennad/ meie olleme kui Jsak/ Tootusse Lapsed.

29. Agga otsego sel Ajal se/ ke Lihha polest olli sündinud/ sedda kiusas/ ke Waimo polest (olli sündinud)/ ninda ka nüüd.

30. Agga mis ütleb Kirri? Lükka ümberdajad ja temma Poega wälja/ sest ümberdaja Poeg ei pea mitte pärrima selle wabba Naese Pojaga.

31. Siis Wennad/ ep olle meie nüüd teps Ümberdaja, waid selle wabba Naese Lapsed.

Se V. Pätük.

1. Siis seiske nüüd Wabbadusses/ kummaga Kristus meid on wabbaks tehnud/ ja ärge laske ennast mitte jälle Sullase Jkke panna.

2. Waat/ minna Paulus ütlen teile/ kui teie ennast lassete ümberleigata/ siis ei sa teie Kristussest ühtegit Kaswo.

3. Agga minna tunnistan taas igga ühhe Innimessele/ ke ennast lasseb ümberleigata/ et temma Kohhus on koggona Käsko piddada.

4. Teie ollete Kristussest lahti sanud/ ke teie Kässu läbbi tahtsite öigeks sada/ teie ollete Armust ärralangenud.

5. Sest meie otame Waimo läbbi Ussust Öigusse Lotust.

6. Sest Kristusse JEsusse sees ei maksa ümberleikaminne/ egga Eesnahk middakit/ kuid Usk/ mis Armastamisse läbbi teggia on.

7. Teie jooksite kül hästi/ kes on teid keelnud Töt kuulmast?

8. Se Nou ep olle sest/ ke teid kutsub.

9. Pissut Happotaignat teeb koggona Taegna happuks.

10. Minna lotan teitest Jssanda sees/ et teile teist Meelt ei sa ollema; Agga ke teid eksitab/ se kannab omma Kohhut/ olgo temma/ kes eal tahhab.

11. Agga minna/ Wennad/ kui minna Umberleikamist weel kulutan/ mispärrast siis mind weel kiusatakse? Jubba siis Risti Pahhandus olleks tühjaks sanud.

12. Oh! Et neid peaks ärrakaotadama/ ke teid ukkutawad.

13. Sest teie ollete/ Wennad/ Wabbadusseks kutsutud/ agga katske/ et teie Wabbadusse läbbi ei anna Lihhale Mahto/ waid Armo läbbi tenige teine teist.

14. Sest

14. Seſt koggona Käsk ſaab täis ühhes Sannas/ ſelle ees: Armasta omma Liggimest/ kui issi ennast.

15. Agga kui teie purrelete/ ja teine teist söte/ siis katske/ et teid teine teisest ärra ei neelta.

Epistel näljateistkümne pühha

Päwal pärrast kolmaino Jummala Pühha.

16. Agga minna ütlen: Käige Waimus/ siis ei te teie mitte Lihha Himmo.

17. Sest Lihha himmustab Waimo wasto/ ja Waim Lihha wasto/ needsammad ommad teine teise wasto/ et teie ei te/ mis teie tahhate.

18. Agga kui teid Waimust aetakse/ siis ei olle teie mitte Käsku al.

19. Agga awwalikkud ommad Lihha Teggud/ kummad on needsinnased: Abbiellorikminne/ Horus/ Nojus/ Kimalus.

20. Wõra Jummala-Teenistus/ Noidus/ Waen/ Riid/ Wihhastelemine/ Wihha/ Söitleminne/ Tapluſed/ Walle-Õppetamiſſed.

21. Kaddedus/ Tapminne/ Liigjominne/ Prassiminne ja mis sellesuggused ommad/ mis minna teile enne ütlen/ ninda kui minna ka enne ollen üttelnud/ et ke nisuggust tewad/ ei pea Jummala Rigi pärrima.

22. Agga Waimo Suggu on: Armu/ Rõõm/ Rahho/ Pitkmeel/ Sõbrus/ Heldus/ Usk/ Tassandus/ Kassinus.

23. Nisugguste wasto ep olle Käsk mitte.

24. Agga ke Kristusse pärralt on/ need on omma Lihha Risti ponud Himmo ja Ihhaldamissega.)

Epistel wieteistkümne pühha

Päwal pärrast kolmaino Jummala Pühha.

25. Kui meie Waimus ellame/ kätgem ka Waimus.

26. Ärge olgem tühja Aus päle ahned/ teine teist wihhastama ja wihkama.

Se VI. Pätük.

1. Wennad/ kui Inimenne ühhe Eksitusse sisse sattuks/ siis saatke teie tedda jälle paigale tassase Waimoga/ ke teie waimolikkud ollete/ ja wata issiennese päle/ et sind ka ei kiusata.

2. Kandke teine teise Koormad/ ja ninda ellate teie Kristusse Käsko järrele.

3. Agga kui kegi mõtleb ennast middakit ollewa/ kui temma ühtegit ep olle/ se pettab issi ennast.

4. Agga iggaüks katsko omma Teggo/ ja siis on temmal enneseſt ükspäines Kiitmist/ ja ei mitte teiseſt.

5. Seſt

14

15 | issikeraes

16

17 | iñatsed on
| sedda

18 | jukhatar

19 | need

20 | suur wikka
| rüdlemissed
| ärrulakkatamissed

21 | nendesarnatsid on

22 | astaminnes. Armastus

23 | Heldus- | Hea

24 | seestpiddiste kombe ja Hiñu
dega

25

26 | ärritades- ja raetseder

1 | parrandage nisuggust

2 | täitke

3 | oma Mottega

4 | näitko oma teggo laitmata
ollewad

5.

6

7 |pilkada

8 |hest

9.

10 |ñel |ga Usk

11 |to

12 |waewatama

13

14

15

16 |heddasmast Nöört

17

18

|urle Rahwale

1.

|dele

|kir Ewesurle

|klikkudele

2

5. Seſt iggaüks peab omma Koorma kandma.

6. Agga kedda öppetakſe Sannaga/ ſe jaggako keik Hääd ſellel/ ke tedda öppetab.

7. Ärge eksige mitte/ Jummal ei anna ennaſt mitte waerda! Seſt mis Innimenne külwab/ ſedda temma ka leikab.

8. Ke omma Lihha päle külwab/ ſe leikab Lihha päält Hukkatuſt; Agga ke Waimo päle külwab/ ſe leikab Waimuſt iggaweſt Ello.

9. Agga ärge wäsſigem mitte ärra Hääd tehhes/ ſeſt meie peame ka ommal Ajal leikama/ kui meie järrele ei anna.

10. Et meil nüüd Aeg on/ tehkem Hääd iggamehhele/ agga keikennamneile/ ke meie üllüſt on.)

11. Waatke/ mitme Sannad minna teile oma Käega ollen kirjotanud.

12. Ke eal püüdwad kölbada Lihha poleſt/ needſammad ſunniwad teid/ et teid peab ümberleikatama/ ſepärraſt ükſpäines/ et neid Kriſtuſſe Riſtiga ei pea kiuſatama.

13. Seſt needke iſſi/ ke ommad ümberleigatud/ ei pea Käſko/ waid nemmad tahtwad/ et teid peab ümberleikatama/ et nemmad teie Lihhaſt woikſid ennaſt kita.

14. Agga ſedda ärra ſündko minnuſt/ et minna peakſin kiitma/ kui agga ükſpäines meie Iſſanda JEſuſſe Kriſtuſſe Riſtiſt/ kelle läbbi Ma-Ilm mul on Riſti pandud/ ja minna Ma-Ilmale.

15. Seſt Kriſtuſſe Jeſuſſe ſees ei maksa ümberleikaminne/ egga Eesnuhk middakit/ waid uus Loom.

16. Ja ni mitto kui ſeſinnaſe Rörti möda käiwad/ nende ülle olgo Rahho ja Halleſtus/ ja Jummala Iſraeli ülle.

17. Wimati/ ärra tehko mulle tegi teps Waewa/ ſeſt minna kannan Iſanda JEſuſſe Kriſtuſſe Armid omma Jhho külges.

18. Wennad/ meie Iſſanda JEſuſſe Kriſtuſſe Arm olgo teie Waimoga! Amen.

Kalateliſtele kirjotud Roma Linnaſt.

Apoſtli Pauluſſe Ramat neile Eweſeliſtele kirjotud.

Se I. Pätük.

Paulus/ JEſuſſe Kriſtuſſe Apoſtel Jummala Tahtmiſſe läbbi/ pühha Rahwale/ mis Eweſo Linnas on/ ja Uſkjlle Kriſtuſſe Jeſuſſe ſees.

2. Arm olgo teiega ja Rahho Jummalaſt meie Iſſaſt ja Iſſandaſt JEſuſſeſt Kriſtuſſeſt.

Epiſtel Toma Päwal.

3. Jummal ja meie Iſſanda JEſuſſe Kriſtuſſe Iſſa olgo kidetud/ ke meid on önniſtanud keikſuggu waimolikko Önniſtamiſſega taewalikko Andede ſees Kriſtuſſe läbbi.

4. Ninda kui temma meid on ärrawallitſenud temma ſees enne Ma-ilma Rajamiſt/ et meie piddime ollema pühhad ja laitmattumad temma ees Armaſtamiſſe ſees.

5. Ja on meile enne ärramäranud Laſte-Kohhut JEſuſſe Kriſtuſſe läbbi enneſe ſees/ omma Tahtmiſſe hä Mele pärraſt.

6. Omma Armo-Auo Kituſſeks/ mega temma meid on önniſtanud ſe Armſa (Poja) läbbi.

7. Kelle läbbi meil on Ärralunnaſtaminne/ temma Wärre läbbi/ Pattude Andeks-Andminne/ temma Armo Rikkuſſe järrele/

8. Mis meie rohkeſte olleme ſanud keiges Tarkuſſes ja Moiſtuſſes.

9. Ja on meile täda andnud omma Tahtmiſſe Salla-asja/ omma Hämele pärraſt/ mis temma enneſes on ettewotnud.

10. Et Aja Täiuſſes ninda piddi ſäetama/ et keik Kriſtuſſe läbbi piddi kokkowoetama/ mis Taewas ja Ma päal on/

11. Selle läbbi/ kelle läbbi meiege olleme Pärriaks ſanud/ ke meie enne olleme ärramäratud/ ſelle Ettewotmiſſe järrele/ ke keik omma Nou Tahtmiſſe mödda teeb.

12. Et meie temma Auo Kitus peame ollema/ ke meie enne Kriſtuſſe päle olleme lootnud.

13. Kelle läbbi teiegi ollete kuulnud Tõe-Sanna/ ſedda Armo-Öppetuſt teie Önniſtuſſeſt/ kelle läbbi teie ka ollete otſego Pitſidiga kinnitud/ ſe Tootuſſe pühha Waimoga.

14. Ke on meie Pärranduſſe Pant/ (meie) Lunnaſtamiſſeks/ et meie teña ommaks piddime ſama/ temma Auo Kituſſeks.

15. Sepärraſt ka minna/ (kui ma ollen kuulnud ſedda Uſko/ mis teie jures on Iſſanda JEſuſſe ſees/ ja ſedda Armo/ mis teil on teige pühha Rahwa waſto.)

16. Ei jätta mitte mahha teie eeſt tännamaſt/ ja tulletan teid enneſe Mele minno Palwedes.

17. Et meie Iſſanda JEſuſſe Kriſtuſſe Jummal/ ſe Auo Iſſa teile ſanda Tarkuſſe ja Selletamiſſe Waimo temma Tundmiſſes.

18. Ja teie Moiſtmiſſe walguſtud Silmad/ et teie tunnete/ meſuggune teie Kutsmiſſe Lotus/ ja meſuggune temma Auo Pärranduſſe Rikkus olneb/ Pühhade ſees.

19. Ja meſuggune temma üpre ſuur Wäg-

3 | ge

4 | Assutamist N

5

6 | eñesele armsaks teimud

7 | sees

8 | teña on rohke olmud

9

10 | sees

| seätud | Non piddamisse
| teeb | j ärrele nenda kui teña isse tahhab

12

13 | sees
| sees | ker teie ollete uskmud
| ser

14

15
| astamist

16 | ~~mitte~~ miña

17 | wottaks anda
| Ilmutamisse

18 | mis
| mis
| on

19

| sure | to Cabbi

20

21 | de ja Melewalla
| s

22
| Asjade

23 | mir | se on
| mir täidetakse

1 | ~~[illegible]~~ | de seer (on Mumal Kristuskega
ellawaks teimud)

2 | järrele | lle | kennel Melewald on
| selle

3 | de

4

5 | On ka meid

6

7

8

9

10 | Leggudele

11

12

13

Wäggi olneb meie wasto/ ke meie ussume temma wäggewa Teggemisse Woimusse järrele/

20. Mis temma Kristusse sees on teinud/ kui temma tedda on Surnust üllesärratanud/ ja pannud istma omma parrama Käle Taewas.

21. Keige Wörsti walla ja Woimusse ja Wäe ja Wallitsusse ja keige Nimme ülle/ mis nimmetakse/ mitte ükspäines sesinnases/ waid ka tullewas Jlmas.

22. Ja temma on keik temma Jalge alla pannud/ ja on tedda pannud Päaks Koggodussele ülle keik/

23. Kumb on teña Jhho/ (moista) selle Täius/ ke keik keigis täitab.

Se II. Pätük.

1. Ka teid/ ke teie ollite surnud neile ülleastmistele ja Pattule/

2. Me sees teie ennemuiste ollete käinud sesinnase Ma-Jlma Wisi pärrast/ se Wörsti Wisil/ ke Taewa al wallitseb/ se Waimo Wisil/ ke nüüd omma Tööd teeb sannakuulmattummade Laste sees/

3. Kelle säas ka meie keik eñemuist olleme käinud/ omma Lihha Himmudes/ ja teggime Lihha ja Mötte Tahtmist. Ja ollime Sündmisse polest Wihha Lapsed ninda kui teisedke.

4. Agga Jummal/ ke rikkas on Hallastussest/ on meid omma sure Armastamisse pärrast/ mega temma meid on armastanud/

5. Ja kui meie ülleastmistele surnud ollime/ Kristussega ellawaks teinud. (Armust ollete teie önsaks sanud.)

6. Ja on meid ka üllesärratanud/ ja ka Taewalikkude sekka säädnud Kristusse JEsusse sees/

7. Et temma tullewal Ajal omma Armo üpre suurt Rikkust piddi üllesnäitma omma Heldusse läbbi meie wasto/ Kristusse JEsusse läbbi.

8. Sest teie ollete Armust önsaks sanud Ussu läbbi. Ja sedda ep olle mitte teitest; Jummala Ande on se.

9. Ei mitte Teggust/ et üksigi ennast ei peaks kiitma.

10. Sest meie olleme temma Tö Kristusse JEsusse sees/ hä Töle lodud: Seks on Jummal meid enne walmistanud/ et meie nende sees piddime käima.

11. Sepärrast mötlege se päle/ et teie/ ke teie eñemuist Lihha polest Pagganad ollite/ ja Eesnahhaks kutsuti neist/ kedda kutsuti ümberleikamisseks/ mis Käega sünnib Lihhas.

12. Et teie sel Ajal ilma Kristust ollite kaugel ärra Jsraeli Koggodussest/ ja wörad Tootusse Sädussest/ kellel Lotust ep olnud/ ja ollite ilma Jummalat Ma-Jlma sees.

13. Agga nüüd ollete teie/ ke teie enne,

ennemuiſte kaugel ollite / JEſuſſe Kriſtuſſe ſees liggi ſanud Kriſtnſſe Wärre läbbi.

14. Seſt temma on meie Rahho/ ke mollemad on ühheks teinud/ ja on ſedda Wahhe Aeda/ mis wahhel olli/ ärrakiſknud/

15. Siis/ kui temma omma Lihha läbbi ſedda Waeno / (moiſte ſedda Käſke Säädmiſt/ mis Kombeks olli ſaetud /) ärraſatis ; Et temma neid kaks enneſe ſees ühheks ueks Innimeſeks piddi loma ja Rahho teggema/

16. Ja mollemid Jummalaga ärraleppitama ühhes Jhhus Riſti läbbi/ ſega/ et temma Waeno ſelle (Riſti-Pu) külge ärratappis.

17. Ja temma on tulnud ja Rahho Armo-Öppetuſt kulutanud teile/ke teie kaugel ollite / ja neile/ ke liggi läbhidel ollid.

18. Et meie mollemad temma läbbi woime liggi minna ühhes Waimus/ Iſſa jure.

Epiſtel Wilippuſſe ja Jakobi Päwal.

19. Sepärraſt ollete teie teps Wõrad ja mu Ma Majaliſſed/ waid Pühhade Seltſi-rahwas/ ja Jumala Koddakontſed.

20. Apoſtlide ja Prohwetide Raja päle üllestehtud/ kus JEſus Kriſtus iſſi Nurga Kiwwi on/

21. Kelle päle koggone Kodda kokko on lidetud / ja kaswab pühha Koijaks Iſſanda ſees.

22. Kelle päle teidke üllestehtakſe Jummala Honeks Waimo ſees.)

Se III. Pätük.

1. Sepärraſt minna Paulus Kriſtuſſe JEſuſſe tõdetud teie Pagganade eeſt/

2. Kui teie ollete kuulnud Jummala Armo Wäljajaggamiſt/ mis mulle teie jure on antud.

3. Et mulle ſe Salla-aſſi Ilmotamiſſe läbbi on täda antud / ninda kui minna enne lühhidelt ollen kirjotanud /

4. Mis läbbi teie / kui teie ſedda loete/ woite moiſtma / mis minna JEſuſſe Salla-Asjaſt moiſtan.

5. Mis muil Põlwil Innimeſte Laſtele ep olle täda antud/ ninda kui ſe nüüd on ilmotud temma pühhale Apoſtlidele ja Prohwetidele Waimo läbbi.

6. Et Pagganad peawad Kapärriad ja ühhe-ihholiſſed ja ka temma Tootuſſe-Oſſaſaajad ollema Kriſtuſſe ſees/ Armo-Öppetuſſe läbbi.

7. Kumma Sullaſeks minna ollen ſanud / ſe Jummala Armo Ande poleſt / mis mulle temma Wä Teggo jär-

14 | selle Aia wakke Leina

15 | seer kautar
| se on 7 kärkude Leädmist
oma kombedega

16 | läbbi
| küljer surrelar

17

18

19 | ei olle

20 | ehhitud

21 | ker

22 | ka teid ühtlaise üller ehhi-
tause

1 | wang

2 | kulutamisse Ammetist

3 | sest | Jumal Ilmutamisse läbbi
mulle on teäda annud sedda
Lalla Asja

4 | arwata

5

6 | ühher Ihhur ollema
| sama

7 | kelle
| wäggewa wäe

8 | mis ûkski ei woi ârra arwata

9 | iggawesseſt

10 | Wâggewattele

11 | piddamisse
| piddamud

12 | sees meil on dulgus | ga
| liggimiña

13 | sees | eest, mis

14

15 | pûhhade

16 | naks

17

18 F 1. kiñitud
| ârra | Armastusse

19 | et sedda woib ârra moista
et teie saaksite tûidetud
| rohke

20 | keige se
| sedda Wâgge mõda

21 | sammale | sees keige
rahwa Polwes
Gr. [illegible]

1 | Wang
| misga

2 | astamisse

järrele on antud.

8. Mulle keigewähhemale keige Pühhade sääst on sesinnane Arm antud Pagganade sääs Kristusse ~~pohjata~~ Rikkust kulutada.

9. Ja keik walgustada/ mähhärdune se Salla-asja Ossasaminne ~~olneb~~/ mis ~~mitmest~~ Ajast Jummala sees on ärrapeidetud olnud/ ke keik JEsusse Kristusse läbbi on lonud.

10. Et Jummala mitmesuggune Tarkus Koggodusse läbbi nüüd piddi täda sama Wörsti-~~walla~~dele/ ja Woimustele Taewas/

11. Se iggawesse Nou~~o-wotmisse~~ järrele / mis temma on ~~wotnud~~ Kristusse JEsusse meie Issanda sees.

12. Kelle ~~läbbi meie julgeste~~ ja Lotusse ~~sees woime tötma~~ (temma) jures/ Ussu läbbi temma ~~sisse~~.

Epistel kueteistkümne pühha Päwal-pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

13. Sepärrast pallun minna/ et teie ei wässi minno Willitsusses teie ~~pärrast~~/ ~~kumb~~ teie Au on.

14. Sepärrast kummardan minna omma Pölwi meie Issanda JEsusse Kristusse Issa ees.

15. Kellest keik Sugguwössa Taewas ja Ma pääl nimmetakse.

16. Et temma teile an~~dko~~ omma Auo Rikkusse järrele wägga kangeks sada temma Waimo läbbi seestpiddise Innimesse polest.

17. Et Kristus Ussu läbbi teie Süddame~~de~~ sees ~~ellago~~.

18. Et teie (Jummala) Armastamisse sees juretud ja pohjatud ollete/ et teie woiksite moista keige Pühhadega/ mähhärdune se Laius/ ja Pitkus/ ja Süggawus/ ja Körgus ~~olneb~~/

19. Ja tunda Kristusse Armastamist/ mis üllemb on kui ~~keik/ et teie woiksite~~ keik Jummala Anded ~~rohkeste saa~~.

20. Agga sellel/ ke paljo ennamb woib tehha ~~ülle~~/ mis meie pallume ehk moistame/ ~~se Wäe järrele~~/ mis meie sees wäggew on/

21. Selle olgo Au Koggodusses Kristusse JEsusse ~~läbbi iggal Ajal/ iggawesseks Ajaks iggawest~~. Amen.

Se IV. Pätük.

Epistel seitseteistkümnel pühha Päwal pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

1. Sepärrast maenitsen minna teid/ ke minna Issanda pärrast ~~köidetud~~ ollen/ et teie ninda käite/ kui teie Kutsmisse Kohhus on/ ~~me sees~~ teie ollete kutsutud.

2. Keige Allandusse ja Tassandussega/ Pitkamelega/ teine teist sallida Armo sees.

3. Ja olge uſſinad ühte Meelt pidada Waimus / Rahho Siddeme läbbi.

4. üks Jhho / ja üks Waim / ninda kui teie ka ollete kutſutud / teie Kutſmiſſe ühhes Lotuſſes.

5. üks Jſſand / üks Uſk / üks Riſtminne.

6. Üks Jummal ja keigede Jſſa / ke on keige üllе / ja keige läbbi / ja teie keigede ſees.)

7. Agga meile iggaühhele on Armo antud / Kriſtuſſe Ande Möedo järrele.

8. Sepärraſt ütleb temma: Temma on Körgeſſe üllеsläinud / ja on Wangitſeniſt wangi wotnud / ja on Junimeſtele Andid andnud.

9. Agga et temma üllеsläinud / miſſe mu on / kui ſe / et temma enne on allaläinud / keige allamiſte Ma Paikе?

10. Ke alla on läinud / ſe on ſamma / ke üllеs on läinud keige Taewa üllе / et temma keik piddi täitma.

11. Ja temma on ſäädnud monnigad Apoſtliks / ja monnigad Prohwetiks / ja monnigad Armo-Öppetuſſe Kulutajaks / ja monnigad Karjaſeks ja Öppetajaks.

12. Et Pühhad piddid Ammeti Tölе ſäetama / me läbbi Kriſtuſſe Jhho peab üllеsehhitama.

13. Senniko meie keik ühhe Uſſulеſanie / ja Jummala Poja Tundmiſеle / täieks Mehheks / Kriſtuſſe täie Kaewo-Möedole.

14. Et meie ennamb ep ollе Lapſed / ja ei laſſe ennaſt kigotada / ja kakſipidi ädtſotada keigeſt Öppetuſſe Tuleſt / Innimeſte Kawalуſſe ja Petmiſſe läbbi / mega nemmad püawad (meid) petta.

15. Noudkem Töt Armaſtamiſſega / ja kaswagem keigis temma ſiſſe / ke Pää on / (ſe on) Kriſtus.

16. Kelleſt keik ſe Jhho on kokkolidetud ja kokkopandud keige Liikmiſte läbbi / et teine teiſt awwitab / igga üks oma Oſſa Teggemiſſe järrele / omma Möedo järrele / ja teeb / et Jhho kaswab enneſele Parrandamiſſeks Armaſtamiſſe läbbi.

17. Sepärraſt ütlen minna ſedda / ja tuñiſtan Jſſanda ſees / et teie eñamb ninda ei pea käima / kui muud Paganad käiwad omma tühja Meles.

18. Ke Meles pimmedaks ſanud / ja emmad kaugel / Jummala Eluſt / ſe Rummaluſſe / läbbi / miſ nende ſees on / nende Südame Kanguſſe pärraſt.

19. Ke pärraſt ſedda / kui nemmad kowwaks läinud / ennaſt emmad äraandnud keikſuggu Rojuſt ahueſte tehha.

20. Agga teie ep ollе Kriſtuſt mitte ſedda Wiſi öppenud.

21. Kui teie muido tedda ollete kuul-

3

4 /polest

5

6

7

8

9 /Paigade sisse

10

11

12 /Pükhade Parrandamisseks
Ameti Tõõks, Kristuse Ihho
Ekhitamisseks.

13 /uhlsuggu Usko n. Jumala Poia
Tundmist kätte

/n. same
/hea. Moodo järrele.

14

/tiggeda

15

16

/e /abbiks
/iggaühhe Liikme Moodo järrele
wäggewaste

17

18

/sest
/ärra /pärrast

19 /tuimaks /issi /on
/kimalussele

20

/nenda

21

|otse |Tödde os

22 |dda rikkutakse Pettusse

23 |Ning

24

25

26

27

28 |ärgo |jaggada
|ollens

29

30

31

32

1

1

2

3 |olgo nimetamata

4 |N. rop |inne

5

kuulnud/ ja tem̃a sees ollete öppetud/ ninda/ kui JEsusse sees üks tössine Assi on.

Epistel ühheksateistkümnel pühha Päwal pärrast kolmaino Jummala Pühha.

22. Et teie ennese päält peate ärraheitma endise Ello polest sedda wanna Innimest/ ke ennast ärrarikkub petwa Himmude läbbi.

23. Agga et teie peate ueks sama omma Mele Waimus/

24. Ja ennese päle wotma sedda uut Innimest/ ke Jummala sarnaseks on lodud tössise Öigusse ja Pühhitsusse sees.

25. Sepärrast jätke mahha Wallet/ ja rägige Töt/ igga üks omma Liggimessega/ sepärrast et meie teine teise Luliikmissed olleme.

26. Kui teie wihhased ollete/ siis ärge tehke kummatagi Patto/ ärge andke Päwa loja minna teie Wihha ülle.

27. Ja ärge andke Maad Kurratille.

28. Ke warrastanud on/ warrastago teps/ waid tehko enneminne Tööd/ ja saatko Kättega middakit Hääd/ et temmal olgo sellel anda/ kel tarwis on.)

29. Ärge laske ühtegi nurjato Sanna omma Suust wäljaminna/ kuid se/ mis hä on Parrandamisseks/ kui tarwis on/ et se Armo annab neile/ ke sedda kuulwad.

30. Ja ärge kurwastage Jummala Pühha Waimo/ kellega teie kui Pitsadiga ollete kinnitud Ärralunnastamisse Päwani.

31. Keik Wihhastus/ ja kurri Meel ja Wihha/ ja Kärrin/ ja Teotamiñe olgo kaugel teitest ärra keige Kurjussega.

32. Agga olge teine teise wasto halledad/ ja andke teine teisele andeks/ ninda kui ka Jummal Kristusse läbbi teile on andeks andnud.

Se V. Pätük.

Epistel kolmandal pühha Päwal Paastus.

1. Siis olge nüüd Jummala Järrelekäijad/ kui armad Lapsed.

2. Ja käige Armastamisse sees/ ninda kui ka Kristus meid on armastanud/ ja on issiennast meie eest ärraandnud Andeks ja Ohwriks Jummalale maggusa Haisuks.

3. Agga Horajahti ja keik Rojastust ehk Ahnust ärra nim̃etadago teie säas/ ninda kui Pühhade Kohhus on.

4. Egga häwwitummat/ egga Jölle-könne ehk Naljaheitmist/ mis ei sünni/ waid enneminne Tännamist.

5. Sest sedda teate teie/ et ühhegi Horapiddajal/ eiga Rojasel/ eiga Ahnel/ ke wörast Jummalat tenib/ ep

olle

olle Pärrimist Kristusse ja Jummala Rigis.

6. Üksige ärgo petko teid tühja Sannadega/sest nende pärrast tulleb Jummala Wihha sannakuulmattumma-de Laste päle

7. Sepärrast ärge olge mitte nende ossalissed.

8. Sest teie ollite eñemuist Pimmedus/ agga nüüd (ollete teie) Walgus Issanda sees; Siis ellage kui Walgusse Lapsed.

9. Sest Waimo Suggu on keiksuggune Heldus ja Oigus ja Tödde.)

10. Ja katske/ mis Issanda Mele pärrast on/

11. Ja ärge olge ossalissed Pimme dusse suggumatta Teggudest/ waid nomige neid enneminne.

12. Sest mis neilt sallaja sünnib/ on ka Häbbi üttelda.

13. Agga se ilmub keik/ kui sedda Walgussest nomitakse; Sest keik mis ilmub/ se on Walgus.

14. Sepärrast ütleb temma: Ärka ülles/ ke sa maggad/ ja touse ülles Surnust/ siis/walgustab sind Kristus.

Epistel kahhekümnel pühha Päwal pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

15. Sepärrast katske/ ei teie targaste käite; Ei mitte kui rummalad/ waid kui targad.

16. Pange Aega kalliks* / sest Aeg on kurri.

* Kreka Kelel - Ostke Aega/ se on: Piddage Aega Meles/ ja ärge laske Aega tühjaste möda minna.

17. Sepärrast ärge olge rummalad/ waid moistlikkud (se päle)/ mis Issanda Tahtminne on.

18. Ja ärge joge ennast täis Wina/ kummast tigge Ello tulleb/ waid sage täis Waimo.

19. Ja rägige issikeskes Laulo/ ja Kitusse Luggusid/ ja waimolikko Laulusid/ laulge ja kiitke Issandat omma Süddames.

20. Ja tännage ikka keige eest/ meie Issanda JEsusse Kristusse Nimmel/ Jummalat ja Issa.

21. Ja kuulge teine teise Sanna Jummala-Kartusse sees.)

22. Naesed/ kuulge omma Meeste Sanna/ kui Issanda (Sanna.)

23. Sest Mees on Naese Pä/ ninda kui ka Kristus on Koggodusse Pä/ ja temma on omma Ihho Onnisteggia.

24. Agga ninda kui Koggodus Kristusse Melewalla al on/ ninda ka Naesed omma Meeste (Melewalla al) keige Asja sees.

25. Mehhed/ armastage omma Naese/ ninda kui Kristus on armasta-

|Kunninga-

6

7

8

9 |Headur

10

11 |ga

12

13 |ilmutab

14

15

16

17 |öppige niöstma

18 |kül ûks ônneto

19 |udega
|Luggudega
|dega.

20

21

22

23

24

25

26 | sema

27 | egga

28

29 | Likha | ka

30

31 | need kaks peawad ollema uks Likha.

32 | sinnane

33 | kats-ko es tem̄a meest kardab

1 | sm̄a

2

3

4 | Ishad

5 | Likha polest

6 | need ker | puawad olla

7

8 | saab tem̄a Ishanda kaest

9

10

tanud Koggodust / ja on issi ennast temma eest ärraandnud.

26. Et temma tedda piddi pühhitsema / ja ~~on tedda~~ puhtaks pes~~nud~~ We-Pessemisse läbbi Sanna sees.

27. Et temma seddasamma (Koggodust) ennesele issi piddi säädma ausaks / kel ep olleks ühtegit Wigga egga Kortso / ~~ehk~~ muud seddasarnast / waid et temma piddi ollema pühha ja laitmatta.

28. Ninda peawad ka Mehhed omma Naesed armastama / kui omma ennese Jhhusid. Ke omma Naest armastab / se armastab issiennast.

29. Sest ükski ep olle omma ennese ~~Jhho~~ wihkanud / waid temma toitab ja hoiab sedda / ninda kui Issand sedda Koggodust.

30. Sest meie olleme temma Jhho Liikmed / temma Lihhast ja temma Luist.

31. Sepärrast jättab Mees omma Issa ja Emma mahha / ja jääb omma Naese jure / ja ~~sawad need mollemad ühheks Lihhaks~~.

32. Se Salla Assi on suur / agga miña rägin Kristussest ja Koggodussest.

33. Sepärrast ka teie ~~sias~~ iggamees ennese kohhal armastago omma Naest / ninda kui issi ennast. Agga Naene ~~kartko Meest~~.

Se VI. Pätük.

1. Lapsed kuulge Wañamade Sanna Issanda sees / sest se on öige.

2. Auusta omma Issa ja Emma (~~kumb~~ on essimenne Käsk / ~~kel~~ Tootus ~~on~~.)

3. Et sinno Kässi woiks hästi käia ja ~~sul pitk Igga~~ olla Ma pääl.

4. Ja teie ~~Wannamad~~ / ärge kihhutage omma Lapsi Wihhale / waid kaswatage neid Karristamisses ja Issanda Maenitsemisses.

5. Teie Sullased kuulge (omma) ~~lihhalikko~~ Issandade ~~Sanna~~ Kartmisse ja Wärrisemissega omma Süddame Waggadusses / ninda kui Kristusse (Sanna.)

6. Ei mitte (~~ükspäines~~) Silmakirjuks / tenides / kui Innimeste Melepärrast / waid kui Kristusse Sullased / ke Jummala Tahtmist Süddamest tewad.

7. Ke hääl Melel Issandat teniwad / ja mitte Innimessi.

8. Ja täädke / mis hääd kegi saab tehnud / sedda ~~tahhab Jummal Issand tassuda~~ / olgo Sullane ehk Wabba.

9. Ja teie Issand~~a~~ / tehke ka seddasamma nende wasto / ja jätke Ähwardamist mahha / ja täädke / et ka teil ennesel Issand Taewas on / ja temma jures ei peeta Lnggu Surussest.

Epistel essimessel pühha Päwal kolmat kümmend pärrast kolmaino Jummala Pühha.

10. ~~Päle~~ se / mo Wennad / sage wägge-

gewaks Issanda ~~läbbi~~/ja temma kange Wäe ~~läbbi~~.

11 Wotke ennese päle keik Jummala Södda riisto/ et teie woite seista Kurrati kawwala Püüdmisse wasto.

12. Sest et meil ep olle ~~söddamist~~ Wärre ja Lihha wasto/ kuid suurde ~~Wallade ja Woimuste~~ wasto/ sesiñase Ma-Ilma Pimmedusse ~~Wäggewade~~ wasto/ ~~nende kurja Waimude~~ wasto Taewa ~~al~~.

13. Sepärrast wotke keik Jummala Södda-riisto/ et teie woite wasto-~~piddada~~ kurjal Päwal/ ja seisma jäte/ kui teie keik sate ärratallitanud.

14. Sepärrast seiske/ ja teie Niudid olgo Tõega kui Wõga ümberpandud ja olge Õigusse Raud-Rietega ehhitud.

15. Ja teie Jallad olgo kinnipandud ja walmid Rahho kulutama.

16. Keigeennamist wotke Ussu-Kilpi/ mega teie woite ärrakustutada keik selle Tiggeda tullised Noled.

17. Ja wotke Õnnistusse Raud-Kübbarat/ ja Waimo Moõka/ ~~kumb~~ on Jummala Sanna.)

18. Ja palluge iggal Ajal Palwe ja Pallumissega Waimus/ ja sesamma pärrast walwage keige ~~Päleaja~~misse ja Palwega keige Pühhade eest.

19. Ja miño eest/ et se Sanna ~~woiks~~ mulle antud ~~sa~~ julge Su-~~awwa~~missega/ Armo Õppetusse Salla-As ja ~~kulutada~~.

20. Me pärrast minna kui üks Käsk omma Ammetit teen Ahhelas/ et minna sesam̃a sees julgeste pean rägima/ ninda kui minno Kohhus on rägida.

21. Agga et teie ka sedda täaksite/ kuida minno Kässi käib/ siis peab teile Tigikus ~~keik täda andma~~/ se armas Wend/ ja ustaw Sullane Issanda sees.

22. Kedda minna sepärrast teie jure ollen läkkitanud/ et teile täda sago/ kuida meiega Luggu on/ ja et temma teie Süddamed römustago.

23. Rahho olgo Wennadille/ ja Armastaminne ussuga/ Jummalast Issast/ ja Issandast JEsussest Kristussest.

24. Arm olgo keigega/ ke meie Issandat JEsust Kristust kindlaste armastawad/ Amen.

~~Eweselistele~~ kirjotud Roma Linnast Tigikusse~~ga~~.

Apostli Paulusse Ramat neile Wilippi~~listele~~ kirjotud.

Se I. Pätük.

1. Paulus ja Timoteus JEsusse Kristusse Sullased/ keigile Pühhadele Kristusse JEsusse sees Wilippi Linnas/ neile Piiskopidele ja Jummala Sullastele.

2. Arm

11.
/ste

12 /woitle
/Würstide ja Wäggewatte
/Wallitsejatte
/selle Waimolikko kurjusse
13 /likkude Asjade sees

/panna

14

15

16

17

18 /wastopiddamisse

19 /akse /Lahtitegge
/julgeste kuflutada

20

21
/mis mateey
/ke ik teada andma

22
/aks

23

24
/Cwesusse Rahwale
/lâbbi.

/Linna Rahwale

/

/kes

2

3

4 | Palwet teen

5 | Et | ollete Ossa sarud

6 | julge

7 | sedda teist

8 | Siddamelikko Hallastussega

9 | weel ennarriga

10 | ollete
| teisi ei

11

12

13 | keiges

14 | usse

15

16 | ilio pârrast ei
| usse

17 | astanusse
| sün ollen

18 | kulutanse

2. Arm olgo teile ja Rahho Jummalast meie Issast ja Issandast JEsussest Kristussest.

Epistel teisel pühha Päwal kolmat kümmend pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

3. Minna tännan omma Jummalat/ ni saggedaste/ kui minna teie päle mötlen/

4. (Ke minna iggakord keige minno Palwe~~d~~s teie keigide eest Römoga ~~pallun~~.)

5. Teie ~~Ossa samisse pärrast~~ Armo-Öppetusses/ essimessest Päwast seit sadik.

6. Ja ollen se pääl ~~kindel~~/ et/ ke teie sees on alganud sedda hääd Tööd/ ~~et se ka~~ sedda löppetab JEsusse Kristusse Päwani.

7. Ninda kui se ka minno Kohhus on/ ~~ninda teitist~~ keigist möttelda/ se pärrast/ et teie ollete minno Süddames/ minno Köidikude ja ~~minno~~ Wastamisse/ ja Armo-Öppetusse Kinnitamisse sees/ sest et teie keik minnoga sest Armust Ossa sate.

8. Sest Jummal on minno Tunnistaja/ kui minna teid keik ~~Süddamest~~ iggatsen JEsusse Kristusse ~~sees~~.

9. Ja minna pallun sedda/ et teie Armastaminne ~~ikka~~ ennamb kaswa~~ko~~ Tundmisses ja keiges Moistmisses.

10. Et teie woite katsuda/ mis parremb ~~olneb~~/ et teie ~~woite~~ selged ~~olla~~ ja pahhanda~~matta~~ Kristusse Päwa sadik.

11. Täis Öigusse Suggu/ ~~kumad~~ JEsusse Kristusse läbbi tulle~~wad~~ Jummala Auuks ja Kitusseks.)

12. Agga minna annan teile täda/ Wennad/ et mis mul on juhtunud/ se on ennamiste Armo-Öppetusse Laotamisseks sündinud.

13. Ninda/ et minno Wangi ~~Köidikud~~ ~~ommad~~ awwalikkuks sanud Kristusses/ ~~koggona~~ Kohto Koijas/ ja ~~keige muinde jures~~.

14. Ja suremb Wennade Hulk Issandas/ ke minno Wangi ~~Köidikude~~ läbbi Lotust sanud/ julgwad weel ennamb sedda Sanna ilmakartmatta rägida.

15. Monnigad kulutawad kül ka Kristust/ Kaddedusse ja Rio pärrast; agga monnigad hä Mele pärrast.

16. Teised/ ~~ke Rio pärrast~~/ ~~ei~~ kuluta Kristust/ mitte seljeste/ sest nemmad mötlewad ennamb Willetsust minno Wangi ~~Köidikude~~ päle sata.

17. Agga teised kulutawad Armo pärrast; Sest et nemmad kääd wad/ et minna ~~sädud~~ ollen Armo-Öppetusse eest kostmas.

18. Mis ~~se~~ siis on? ~~Kui agga~~/ ~~et~~ Kristus keigesugguse kombel ~~saaks kulutud~~/ olgo Silma Kirjuks ~~ehk Töd-~~

des/ ja sest ollen minna römus/ ja tahhan römus olla.

19. Sest minna tean/ et se minnule Önnistusseks peab siggima/ teie Palwe ja JEsUsse Kristusse Waimo Abbi läbbi/

20. Minno kindla Ootmisse ja Lootmisse järrele/ et minnul ühhegi Asjas ei pea Häbbi sama/ waid et Kristus keige Julgussega/ kui ikka/ ninda nüüdke peab körgeste kidetama minno Ihhus/ olgo se Ello ehk Surma läbbi.

21. Sest Kristus on mul Ellaminne/ ja Surreminne on mulle Kaswo.

22. Agga kui minna Lihhas pean ellama/ se tulleb minno Tö Kassuks/ ning mis minna pean wallitsema/ ei tea minna mitte.

23. Sest mollemilt polelt abbastakse mind; Sest minna iggatsen ärrapäästetud sada/ ja Kristussega olla/ sest se on paljo parremb.

24. Agga Lihha sisse jäda/ on ennamb tarwis teie pärrast.

25. Ja se päle lotan minna ja tean/ et minna jään/ ja pean teie keigide jure jäma teie Kassuks/ ja teie Ussu Römuks.

26. Et teie Kiitminne minnust woiks rohke olla/ JEsusse Kristusse sees/ minno Jälletullemisse läbbi teie jure.

27. Agga ellage ausaste Kristusse Armo-Öppetusse järrele/ et minna/ olgo et ma tullen ja teid nään/ ehk teie jurest ärra ollen/ teitest kulen/ et teie ollete ühhes Waimus/ ja ühhes Hinges/ ja ühtlaise woitlete Armo-Öppetusse Ussu eest.

28. Ja ei ehmata mingi sees Wastopanniade eest; Se on neil Hukkamiñemisse/ agga teil Önnistusse Täht/ ning se Jummalast.

29. Sest teile on se Armust annetud Kristusse pärrast/ mitte ükspäines temma sisse uskuda/ kuid ka temma pärrast kannatada.

30. Ja sesamma Woitleminne olgo ka teile/ mis teie minnus ollete nähnud/ ja nüüd minnust kulete.

Se II. Pätük.

1. Kui nüüd mingisuggune Maenitseminne Kristusses/ kui mingisuggune Armastamisse Rööm/ kui mingisuggune Waimo Ossa-saminne/ kui mingisuggune süddamelik Armastaminne ja Hallastus (teil on;)

2. Siis täitke sesinnase minno Römo/ et teie ühhemelelissed ollete/ ühhesugguse Armastamisse/ piddades/ ühhest Hingest ja ühhes Möttest.

3. Ärge tehke middakit/ Rio ehk tühja Auo läbbi/ kuid arwage teine teist Allandusse läbbi üllemaks kui issiennast.

4. Ükski ärra waatko se päle/ mis tem-

temma omma (Kaſſo) en waid igga-
ühs se pähle/ mis teiſte (Kaſſo) ees.

Epiſtel Urbe Päwal.

5. Seſt ſeſammaſuggune Meel ol-
go teie ſees/ mis Kriſtuſſe JEſuſſe ees
ka olli.

6. Ke/ ehk temma kül Jummala
Näul olli/ ſedda mitte ei arwand Ri-
ſonimiſſeks/ Jummala-ſarnane olla.

7. Waid allandas isſiennaſt/ ja
wottis Sullaſe Näggo/ ja ſai Inni-
meſte ſarnaſeks.

8. Ja leiſti wäljaspiddiſe Kombeſt
kui Innimenne; Temma on isſien-
naſt allandanud/ ja on Sannawot-
likkuks ſanud Surmani/ pälegi Riſti
Surmani.

9. Sepärraſt on ka Jummal ted-
da üllendanud/ ja on temmale and-
nud ühte Nimmet/ kumb keige Nim-
me ülle on.

10. Et JEſuſſe Nimmel keik nende
Pölwed peawad kummardanja/ ke
Taewas/ ja Ma päal/ ja Mä al olud.

11. Ja keik keled peawad tunniſta-
ma/ et JEſus Kriſtus on ſe Iſſand
Jummala Iſſa Auuks.)

12. Sepärraſt minno Armad/ otſe
kui teie ikka ollete minno Sanna kuul-
nud/ mitte ü ſpäines/ kui minna teie
jures ollin/ waid ka nüüd paljo en-
namb/ kui minna ärra ollen/ ninda
ſaatke/ et teie Karruſſe ja Wärriſemis-
ſega önſaſte ſaate.

13. Seſt Jummal on/ ke teie ſees
ſatab Tahtmiſt ja Teggemiſt omma
hä-Mele pärraſt.

14. Tehke keik nurriſematta ja kak-
ſipiddi mötlematta.

15 Et teie woikſite olla ilmalaitmat-
ta/ ja waggad/ kui Jummala tütu-
mad Lapſed/ keſkelt tiggedat ja ärra-
pöörtut/ Sugu/ kelle ſäas teie ötſeſo
Tähhed Ma-Ilmas paiſtate/

16. Et Ello Sanna kindluſte hoia-
wad/ minnule Kituſſeks/ Kriſtuſſe Pä-
wal/ et minna tühja ep olle jooks-
nud/ egga tühja Tööd tehnud.

17. Ja et mind kül ohwerdakſe teie
Uſſu Ohwri ja Jummala Teniſtuſſe
pärraſt/ ſis rõmuſtellen minna/ ja
ollen rõmus teie keigidega.

18. Seſamma pärraſt peate teie
ennaſt ka rõmuſtama/ ja minnoga
ühtlaiſe rõõmſad ollema.

19. Agga minna lotan Iſſandas
JEſuſſes Timoteuſt pea teile läkkita-
da/ et ka minno Hingel Rõmo ſaaks/
kui minna täda ſaan/ kuitao teie
Käſſi käib.

20. Seſt mul ep olle ühtegit/ et
minnoga ühhes Meles on/ ja teie eeſt
Murret kannab.

21. Seſt keik otſiwad omma/ ei mit-
te/ mis Kriſtuſſe JEſuſſe pärralt on.

22. Agga teie täate temma Töſſi-
duſt; Seſt otſego Laps omma Iſſa
ninda on temma minnoga teninud
Armo-Öppetuſſes. 23. Sed.

23. Seddasamma lotan minna warsi läkkitada/ kui minna tåda saan/ kuida minno Asjad käiwad.

24. Agga minnul on kindel Lotus Issandas/ et minna issigi pea tullen.

25. Agga minna ollen arwanud tarwis ollewa Epawroditust sedda Wenda/ ja minno Abbimeest/ ja Söddimisse Seltsi/ agga teie Apostlid ja minno Tarwidusse Sullast teie jure läkkitada.

26. Sepärrast et temma teid keik iggatsenud/ ja Murres on ollnud/ sepärrast et teie ollite kuulnud/ tedda haige ollewa.

27. Sest temma olli ka Surremisse pääl haige: Agga Jummal on temma päle Armo heitnud; Agga mitte temma päle ükspäines/ waid ka minno päle/ et mul es piddand Murret Murre päle ollema.

28. Sepärrast ollen minna tedda sedda nobbedaminne läkkitanud/ et teie tedda jälle nähhes röömsaks saaksite/ ja mullege wähhemat Murret olleks.

29. Siis wotke nüüd tedda wasto Issandas keige Römoga/ ja piddage nisuggusid ausaste.

30. Sest Kristusse Tö pärrast on temma ninda Surma liggi sanud/ ja omma Ello alwaks pannud/ et temma teie Pudust tahtis täita mind tenides.

Se III. Pätük.

1. Päle se/ minno Wennad/ olge röömsad Issandas. Et minna teile ikka ühhesuggust kirjotan/ sest ei tüddi minna mitte/ ja teid kinnitab se.

2. Hoidke ennast Koerde eest/ hoidke ennast Kurja teggiade eest/ hoidke ennast Katkileikamisse eest.

3. Sest meie olleme se ümberleikaminne/ ke meie Jummalat tenime Waimus/ ja kitame ennast Kristusse JEsusse sees; Ja ei lota mitte Lihha päle.

4. Ehk mul ka kül woiks Lootust olla Lihha pääl. Kui kegi mu arwab ennast Lihha päle woiwa Lotust panna; Minna weel ennamb/

5. Ke minna kahheksamal Päwal ollen ümberleigatud/ Israeli Suggu/ Penjamisse Suggu Arrust/ Ebrealinne Ebrealistest/ Kässo polest Wariseer.

6. Koggodusse holikas Kiusaja/ Kässo Öigusse polest laitmatta.

7. Agga mis minnul Kasso olli/ se ollen minna Kristusse pärrast Kahjuks arwanud/

8. Sest minna arwan se keik töeste Kahjuks minno Issanda KEsusse Kristusse wägga sure Tundmisse wasto/ kumma pärrast minna keik ollen Kahjuks arwanud/ ja arwan sedda

Pühk-

23 | el ma saan tedda
| ni pea kui ma saan näinud | | kül
| agga

24

2 | waatke
| tö | peäle | waatke

25 | meest

3

26 | wägga | surer

4 | el tenna waib Likha peäle
lota

27
| kurbdur kurbdurle

5
| rahwa suggust

28
| kurbdur

6 | Sure Wikhaga kiusasin minna
sedda koggodust ja ollin lait
mata bigurle polest, mir kärsur
on

29
| kallikr

7

8 | Agga töerte
| kelle

30 | ei olle | holinud
| kui teie ei jondnud, tenna
teie Arsemel mind tahti-
tenida

9

9. | ei olle | oma
| mis käsfust tulleb

10 | Et mina
| et mina tema kanatamisest
Ossa saan, et

11

12 | mis sees

13 | seks ses sedda
| kül
| agga

14
| kihhelweddo cf. Mor. 9, 24
pärast

15 | olgo meil nisuggune meel
| uks teme meel on, ka sedda ilmutab

16

17

18 | kedda

19 | lle au on nende häbbi sees

20

21

1.

2

Pühkmeks/ et minna Kristust woiksin Kassuks saa/

9. Ja mind temma sees leitakse/ et mitte otsego olleks mul Õigus Kässust/ waid mis Ussu läbbi Kristusse sisse tulleb/ se Õigus, tumb Jummalast tulleb Ussu läbbi.

10. Tedda tunda/ ja temma üllestousmisse Wägge/ ja/ temma Kannatamiste Ossasamist/ kunni minna temma Surma sarnaseks saan.

11. Kas minna kuigepiddi Surnude üllestousmisse pole woiksin saa.

12. Mitte otsego olleks ma sedda jubba Kätte sanud/ ehk et minna peaksin täielik ollema; Waid minna nouan sedda takka/ et ma woik sedda Kätte sada/ me pärrast minna ka ollen Kristussest JEsussest Kätte sadud.

13. Wennad/ minna ei arwa ennast issi weel mitte sedda ollewa Kätte sanud. Agga ühhe Asja (ütlen minna) minna unnustan ärra/ mis tagga on/ ja sirrotan ennast se pole/ mis ees on.

14. Minna kiusan ette säetud Märgi pole/ se üllewelt se Jummala Kutsmisse Auo Palga pole Kristusse JEsusse sees.

15. Mitto nüüd meist täielikkud on/ mötlegem ninda/ ja kui teie middakit teisiti mötlete/ siis annab teile Jummal ka sedda tada.

16. Ommeti peame meie (ses)/ kuhho meie olleme sanud/ ühhe Nöri möda käima/ ja ühhemelelissed ollema.

Epistel kolmandal pühha Päwal kolmatkümmend pärrast kolmeaino Jummala Pühha.

17. Käige minno järrele/ Wennad/ ja waatke nende päle/ ke ninda käiwad/ kui meie teile Märgiks olleme.

18. Sest mitto käiwad/ kellest minna teile saggedaste ollen üttelnud/ agga nüüd ütlen minna nuttes/ neid Kristusse Risti Waenlased (ollewa).

19. Kenne Ots on Hukkatus/ kelle Köht Jummal on/ ja ke omma Häbbe kiitwad/ kel mapäälsed Mötted onnad.

20. Agga meie Ellaminne on Taewas/ kust meie ka otame Önnisteggiat Issandat JEsust Kristust.

21. Ke meie alwa Ihho tahhab muta/ et se temma ärrasellet Ihho sarnaseks peab sama/ se Wäe järrele/ mega temma keik Asjad woib ennese alla heita.)

Se IV. Pätük.

1. Sepärrast minno armsad ja Süddame Wennad/ minno Rööm ja minno Kroon/ seiske ninda Issandas/ minno Armad.

2. Minna maenitsen Ewodiat/ ja mae-

maenitsen Sintiket/ et nemmad ühhemelelissed peawad ollema Issandas.

3. Ja minna pallun ka sind minno ~~ustawa~~ Seltsimeest/ aita neid/ ke ühtlaise minnoga Armo-Öppetusses ~~ommad~~ woitlenud/ Klementi ja minno teiste Abbimeestega/ kelle Nimmed ~~ommad~~ Ello Ramatus.

Epistel neljandal Kristusse Tullemisse Pühha Päwal.

4. Olge ikka röömsad Issandas. Ta ütlen minna: olge röömsad.

5. Teie Tassadus sago tutwaks keigele Innimestele: Issand on liggi.

6. Ärge murretsege ühtegit: ~~Kuid~~ laske keigis omma Pallumissed Palwe ja Öhkamisse läbbi Tännoga Jummalale täda saa.

7. Ja Jummala Rahho/ ~~kumb~~ üllemb on/ kui keik Moistus/ ~~saab~~ hoid~~ma~~ teie Süddamed ja ~~Meled~~ Kristusse JEsusse sees.)

8. Wimat~~i~~/ Weñad/ mis tössine on/ mis aus/ mis öige/ mis kassin/ mis armas/ mis hä ~~on~~ kuulda/ kui üks hä Kombe on/ ja kui üks Kitus on/ se päle möttelge.

9. Mis teie ka minnust ollete öppenud ja sanud ja kuulnud ja nähnud/ sedda tehke; Siis on Rahho Jummal teiega.

10. Agga minna ollen wägga römustud Issandas/ et teie jälle ollete wapraks sanud minno eest Hoolt piddama/ me pärrast teie ka (enne) ollete Hoolt kannud/ agga Aeg on teid keelnud.

11. ~~Mitte~~ ütlen minna sedda sepärrast/ ~~et mul peaks ollema Pudo olnud;~~ Sest minna ollen öppenud/ ~~kelle jures miña ollen/ keik hääks wotma.~~

12. Minna moistan kehwa ja rikkas olla/ minna ollen keigipiddi ja keigis Asjus öppenud/ söma ja Nälga kannatama/ ~~rohkeste ja waewalt ellama.~~

13. Keik arrendan minna Kristusse läbbi/ ke mind wäggewaks teeb.

14. Siiski ollete teie hästi tehnud/ et teie minno Willetsust ollete aitnud kandma.

15. Agga teie Wilippi~~lissed~~ täate/ et Armo-Öppetusse Algmissest/ kui minna Maatsedonia Maalt wälja läksin/ üksigi Koggodus ep olle ~~minnoga~~ jagganud Wäljaandmisse ja Wastowotmisse Arwo järrele/ kui teie ükspäines.

16. Sest ka Tessalonika Linna läkkitaksite teie minno ~~Tarbeks~~ ühhe ja teise korra.

17. Mitte ~~otsego peaksin~~ minna An~~did~~ püüdma/ waid minna püan sedda ~~rohket Kaswo~~ teie Arwopiddamisse Hääks.)

18. Sest minna ollen keik sanud/ ja mul on ~~liakske.~~ Ma sain sest kül/ kui minna Epawraditusselt sain wastowot-

3

4

5

6 | waid

7 | kindlaste | Mele Nouud

8

9

10

11 | waelsste pärast
| sega, mis mulon, rahhul
ollema

12
| et mul kûlon n. pudo on

13

14

15 | rahwas
| mulle

16 | Tarwidusleks

17 | kaslo
| mis rohke on

18 | rohkeste

|ūur |armas ohwer

19 |kūl| tāidab
|Au seir

20

21

22

23
|rahwale
|urle rahwale

1

2 |kūdele

3

4

5

6 |on, ja kaṉab Wilja

7

8

9 |teggema

wötnud/ sedda/ mis teilt läkkitati/ kui maggusat Haise/ ja armsa Ohwri/ mis Jummala Mele pärrast (on.)

19. Agga minno Jummal saab täitma keik teie Tarwidust omma Rikkusse järrele / Auustussega Kristusse JEsusse läbbi.

20. Agga Jummalale/ ja meie Issale olgo Au iggawest iggawesseks Ajaks! Amen.

21. Terretage keik Pühhad Kristusse sees. Teile läkkitawad Terwit need Wennad/ ke minno jures ommad.

22. Keik Pühhad läkkitawad teile Terwit/ agga keigennaminne need/ ke Keisri Koijast ommad.

23. Meie Issanda JEsusse Kristusse Arm olgo teie keigidega! Amen.

Wilippilistele kirjotud/ Roma Linnast Epawroditussega.

Apostli Paulusse Ramat Kolossilistele kirjotud.

Se I. Pätük.

1. PAulus/ JEsusse Kristusse Apostel Jummala Tahtmisse läbbi/ ja Wend Timoteus.

2. Neile Pühhadele Kolosso Liñas/ ja usklikko Wennadele Kristusse sees. Arm olgo teile ja Rahho Jummalast meie Issast ja Issandast JEsussest Kristussest.

3. Meie tänname Jummalat ja meie Issanda JEsusse Kristusse Issa/ ja peame iggal Ajal Palwet teie eest.

4. Kui meie olleme teie Usko JEsusse Kristusse sisse kuulnud/ ja teie Armo keigide Pühhade wasto/

5. Se Lotusse pärrast / mis teile Taewas on tallelepandud/ mis teie enne ollete kuulnud Armo-Öppetusse Töe Sanna sees.

6. Kumb teie jure on tulnud/ kui ka keige Ma-Ilmas sisse/ ja on kassulinne/ otsego teiege säas sest Päwast sadik/ kui teie sedda ollete kuulnud ja tundnud Jummala Armo Töes.

7. Ninda kui teie ka ollete öppenud Epawrast meie armsast Kasullasest/ ke üks tru Kristusse Sullane on teie eest.

8. Ke meile ka on täda andnud teie Armastamist Waimo sees.

Epistel neljandal Pühha Päwal kolmatkümmend pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

9. Sepärrast ka meie/ sest Päwast/ kui meie sedda olleme kuulnud/ ei jätta meie mitte mahha teie eest Palwet/ piddada/ ja palluda/ et teid peab täidetama teña Tahtmisse Tundmissega/ keiges Tarkusses ja Waimolikko Moistmisses.

10. Et teie ninda woikſite ellada/ kui kohhus on/ keige Melehääks Iſſanda-le/ja Suggu kanda keige hä Tõ ſees/ja kaswada Jummala Tundmiſſe ſees.

11. Ja keige Wäega wäggewaks ſa-da temma Auo Wäe järrele/ keige Kannatuſſes ja Pitka-meles Römoga.

12. Sedda Iſſa tännadas/ ke meid kõlbawaks on teinud Pühhade Pärranduſſe-Offale Walguſſe ſees.

13. Ke meid on ärrapääſtnud Pim-meduſſe Woimuſſeſt/ ja on meid iſtotanud omma armſa-Poja Rigi.

14. Kelle ſees meil on Lunnaſtamine temma Wärre läbbi/ Pattude An-deks Andminne.)

15. Ke on ſelle näggematta Jum-mala Kuijo/ ke enne keik Loma on ſün-dinud.

16. Seſt temma läbbi on keik lo-dud/ mis Taewas ja Ma pääl on/ mis nähtaw ja näggematta on/ olgo Wõrſti-wallad/ ehk Wäed/ keik on temma läbbi ja temmale lodud.

17. Ja temma on enne keik/ ja keik ſeiſab temma ſees.

18. Ja temma on Jhho/ (ſe on) Koggoduſſe Pää/ ke on ſe Algminne ja Eſſimeñe ſündinud neiſt ſurnuſt/ et teña keigis Eſſimenne peaks ollema.

19. Seſt ſe on (Iſſa) Tahtminne olnud/ et keik (Jummala) Täius tem-ma ſees piddi ellama.

20. Ja temma läbbi keik ärraleppitama temma enneſele/ olgo ſe/ Ma pääl ehk Taewas/ kui ta Rahho olli teinud omma Riſti Wärri läbbi/ teſſi enneſe läbbi.

21. Ja temma on teid/ ke teie enne-muiſte Wõrad ja Waenulaſed ollite Moiſtmiſſe läbbi kurja Tõ ſees/

22. Nüüd ärraleppitanud omma Lihha Jhhus Surma läbbi/ et temma teid kui Pühhad ja ilmalõtumad ja ilmalaittumad enneſe ette tahtis ſäda.

23. Agga kui teie jäte Uſſu ſiſſe poh-jandud ja kindlad/ ja ei laſſe ennaſt ärrapõõrda ſeſt Armo-Õppetuſſe Lo-tuſſeſt/ mis teie ollete kuulnud/ kumb on kulutud keige Lomale/ mis Tae-wa al on/ kumma Sullaſeks minna Paulus ollen ſanud.

24. Nüüd ollen minna römus min-no Kannatamiſſe ſees teie pärraſt/ ja täitan/ mis Kriſtuſſe Willetſuſſeſt wa-ja on/ minno Lihhas/ temma Jhho eeſt/ kumb on ſe Koggodus.

25. Kelle Sullaſeks minna ollen ſanud Jummala Säädmiſſe järrele/ kumb minnule on antud teie Hääks/ Jummala Sanna tõeks tehha.

26. Sedda Salla-asja/ mis Ma-Ilma Algmiſſeſt ni mitme Põlwe olli ſallaja pretud/ agga nüüd on aw-walikkuks tehtud temma Pühhadele.

27. Kennele Jummal on tahtnud

täda

10 /Wilja

11 /gge mõla

12 /et meil piddi Ossa ollema
pukkade pärrandusseß

13 /saatnud

14 /se on

15

16 /te seer
/Au-järged (M. [illegible] [illegible] [illegible])
olgo wallitsussed, olgo wärsti-rigid
olgo

17 /Asjad
/kous

18

19 /hea meel

20 /mis
/seer on
/temma

21
/usses
/eggude seer müüd ka ärraleppitanud
omma Likha Ihhus surma Läbbi.

22 /Et
/ilmawiggata /ma

23 /piddi seissatama
/mis /selle

24
/jure /t
/se

25
/mis
/~~teggema~~
/et ma piddin /teggema

26 /se on
/rahwal
/olnud

27

|mis dikkus

28 |seisatada

29 |woitles
|mis

1

2

3 |ndursed

4

5

6

7 |kinnitud
|usso

8 |kui dowel arra ei wi 1. petta

9 |Ollemisse

10 |detud

11 |rigide
|wäggede

12 |omma 3 wäega

13

tâda anda/ mis sesinnase Salla-asja Auo Rikkus piddi ollema Pagganade sâas/ ke on Kristus teie sees/ se Auo Lotus.

28. Kedda meie kulutame/ maenetsedes igga Innimest/ ja öppetades igga Innimest keige Tarkusse sees/ et meie igga Innimest woime täielikkuks sata Kristusse JEsusse sees.

29. Mepärrast minna ka Töödteen/ ja Süddamest kinsan selle samma Wäe järrele/ ke minno sees üpris wäggew on.

Se II. Pâtük.

1. Sest minna tahhan/ et teile peab tâda ollema/ missuggune Woitleminne minnul on teie ja nende pärrast/ ke Laoditsea Linnas olnnud/ ja keigide pärrast/ ke minno Pallet Lihhas ep olle nähnud.

2. Et nende Süddamed saaksid römustud ja kokkolidetud Armastamisses ja keige tôssise Moistmisse Rikkusseks/ Jummala ja Issa ja Kristusse Salla-asja tunda.

3. Kelle sees keik Tarkusse ja Tundmisse Warra on ärrapeetud.

4. Agga minna ütlen sedda/ et ükkigi teid ei petko kawwala Könnelemisega.

5. Sest ehk minna Jhho polest teie juures ärra ollen/ siis ollen minna ommeti Waimus teie jures/ ollen römus ja nään teie Wisi ja teie kindla Usko Kristusse sisse.

6. Otsego teie nüüd Kristust JEsust sedda Issandat ollete wastowotnud/ ninda käige temma sees.

7. Ja olge juretud ja üllesehhitud temma sees/ ja olge kindlad Ussus/ ninda kui teid on öppetud/ ja olge selle sees rohked Tännamisega.

8. Katske/ et ükkigi teid ei risu Jlmalikko Tarkusse ja tühja Petmisse läbbi/ Innimeste Säädmisse ja Ma-Jlma Kombe järrele/ ja mitte Kristusse järrele.

9. Sest temma sees ellab keik Jummaladusse Täius ihholikkult.

10. Ja teie ollete täielikkud temma sees/ ke on keige Wörsti-wallade ja Wäede Pâa.

11. Kelle sees teie ka ollete ümberleikatud ümberleikamisega/ mis Käeta sünnib/ pattuse Jhho Mahhaheitmisse läbbi Lihhas/ Kristusse ümberleikamisse läbbi.

12. Ke teie temmaga Ristimisses ollete mahhamaetud/ kelles teie ka ollete üllestousnud Ussu läbbi/ mis wäggewaste sadab Jummal/ ke tedda on Surnust üllesärratanud.

13. Ja on teid ka temmaga ellawaks teinud/ kui teie surnud ollite Pattude sees/ ja teie Lihha Eesnahhas

has/ ja on teile andeks andnud keik Pattud.

14. Ja on ärrakustutanud se Käkirja/ mis Säädmiste polest meie wasto olli/ ja sedda on temä ärrawotnud/ ja sedda Risti külge pannud.

15. Ja on ärrarisunud ja awwalikkult ettetonud Wörsti-wallad ja Wäggewad/ ja on neist ärrawoitmisse Römo issiennese läbbi teinud.

16. Sepärrast ei pea ükske teie päle Kohhut moistma Sömisse ehk Jomisse/ ehk säeto Pühha ehk nore Kuu/ ehk pühha Päwade pärrast.

17. Kummad ommad tullewa Asjade Warri/ agga se Jhho on Kristusse sees.

18. Ärge andke keddakit teie päle Woinust wotta/ ke Allandusse ja Jngli Tenistusse läbbi (sedda) püab/ ja se päle ajab/ mis temma ep olle nähnud/ ja on asjata uhke omma lihhalikkus Meles.

19. Ja ei pea ennast Pääst kinni/ kelleft loggone Jhho Liikmede ja Lituste läbbi awwitakse/ ja kous seisab/ ja kaswab selle Kaswamisseks/ mis Jummal annab.

20. Kui teie nüüd Kristussega ollete ärrasurnud Ma-Jlma Säädmistele/ mis teie ennast siis kinni säädmistega lassete koormada/ otsego teie weel peaksite Ma-Jlmas ellama?

21. (Kui on): Sinna ei pea ka mitte kinnihakkama/ sinna ei pea sedda mitte maitsma/ sinna ei pea selle puutma.

22. Need Asjad löppewad keik ärra/ kui neid kurjaste prukitakse Jnnimeste Säädmiste ja Öppetuste järrele.

23. Kennel kül Tarkusse Näggo ennese wallito Jummala-tenistusse ja Allandusse/ pärrast/ ja et nemmad Jhhule Armo ei anna/ egga Auo mitte Lihha Toitmisseks.

Se III. Pätük.

1. Kui teie nüüd Kristussega ollete üllestousnud/ siis otsige sedda/ mis üllewel on/ kussa Kristus on/ istmas Jummala parramal Käel.

2. Noudke sedda/ mis üllewel on/ ei mitte sedda/ mis Ma päal on.

3. Sest teie ollete surnud/ ja teie Ello on ärrapeetud Kristussega Jummala sees.

4. Kui Kristus meie Ello awwalikkuks saab/ siis peate teie ka temmaga Auo sees awwalikkuks sama.

5. Siis surretage nüüd omma Liikmed/ kummad Ma päal ollad/ Pordo-Ello/ Rojust/ Tirastust/ kurja Himmo/ ja Ahnust/ kumb on wõra Jummala-tenistus.

6. Nende pärrast tulleb Jummala Wihha/ Sannakuulmattumade Laste päle.

7. Nen-

14 /seer mis

15 /rigid

16 /ärgo möistra ürsri kohhut
teie peäle

17 /chis on

18 /de

19 /keik se

20 sl. waewada

21

/ärra maitse, ärra katsi

22

23 /Neil Asjadel on

/issi tehtud
/seer
/mingisugguse Auga

1 /ärratud

2 /need Asjad
/neid

3

4

5 /mis /on

6

7

8

9

10 | redda wendarse
| Nåo järrele

11 | Meest
| Umbreelst, kuta meest

12 | ehhitage ennast

13 | pläle

14 | reiye se
| ega

15

16

| raunisti

17

18 | ennerte

19

20

21 | ärritage enneste
| tennder

22

23

24

7. Nende sees ollete teie ka muiste kõndinud/ kui teie nende sees ellasite.

8. Agga jätke ka teie nüüd mahha keik sedda/ Wihha/ Wihhastelmist/ Kurjust/ Teotamist/ roppud Kõuned teie Suust.

9. Ärge walletellege mitte teine teise wasto/ sest et teie ollete mahhapannud sedda wanna Innimest omma Töga/

10. Ning ollete (kui ühhe Ride) enneste pále wotnud sedda uut (Innimest) /ke ueks lähhäb Tundmisselle/ selle sarnaseks/ ke tedda on lonud.

11. Kus ep olle Krekalist egga Judalist/ ümberleikamist egga Eesnahka/ Umbrolalist/ Kütilist/ Sullast/ Wabbat; Waid keik ning keigide sees on Kristus.

12. Sepärrast wotke kui Jumala ärrawallitsetud/ pühhad ning armastud (Lapsed) enneste pále Süddame Hallastus/ Heldust/ Allandust/ Tassandust/ pitka Meelt/

13. Kannatage teine teisega/ ja andke andeks teine teisele/ kui kellegil on middakit kaebmist teise wasto. Kui Kristus teile ka on andeks andnud/ ninda (tehke) ka teie.

14. Agga pále sedda keik (wotke enneste pále) Armastamist/ se on Tätusse Sidde.

15. Ning Jummala Rahho wallitsego teie Süddame sees/ sels ollete teie ka kutsutud ühhe Ihho sees/ ning olge tännalikkud.

16. Kristusse Sanna ellago rohkeste teie sees keige Tarkusega; Õppetage ning maenitsege teine teisi Laulude/ Kitusse- ning waimolikko Lauludega; Laulge hästi Issandale teie Südda mes.

17. Ja keik/ mis teie eal wottate tehha Sanna ehk Teggoga/ sedda (tehke) keik JEsusse Kristusse Nimmel/ ja tännage Jummala ja Issa temma läbbi.

18. Naesed/ kuulge omma Meeste Sanna/ ninda kui Kohhus on/ Issanda sees.

19. Mehhed/ armastage omma Naesed/ ning ärge olge wihhased nende wasto.

20. Lapsed/ kuulge omma Wannemade Sanna keigide Asjade sees; Sest se on Issanda Mele pärrast.

21. Issad/ ärge wihhastage omma Lapsi/ et nemmad arraks ei lähhä.

22. Sullased/ kuulge keige Asjade sees nende Sanna/ ke teie Issandid on Lihha polest/ ei mitte Silma Kirjaks/ kui need/ ke Innimeste Mele pärrast püüdwad olla/ waid wagga Süddamega Jummalat kartes.

23. Ja keik/ mis teie eal wottate tehha/ sedda tehke Süddamest/ ninda kui Issandale/ ja ei mitte Innimestele.

24. Ja täädke/ et teie Issanda Käest Pärranduse Palka peate sama/ sest teie

teie tenite Issandat Kristust.

25. Agga ke Üllekohto teeb/ peab ennese kätte sama/ mis üllekohto temma on teinud; Ning ei peta siin Luggu ühhegist.

Se IV. Pätük.

1. Issandid/ tehke sedda Sullastele/ mis öige ning kohhus on/ ning täädke/ et ka teil Issand on Taewas.

2. Olge kindlad Palwede sees/ ning walwage nende sees Tännoga.

3. Ja palluge ühtlaise ka meite eest/ et Jummal Sanna Ukse meile lahti teeks/ Kristusse Salla-asja rägida/ mikspärrast minna ka ollen köidetud.

4. Et minna sedda woiksin täda anda/ ninda kui minna pean rägima.

5. Ellage targaste nende wasto/ ke wäljas on/ ning piddage Aega kalliks.

6. Teie Könne olgo ikka Solaga seggatud/ et teie teaksite/ kuida teie iggaühhele peate kostma.

7. Kuida Järg minnoga on/ sedda keik saab se armas Wend ning tru Sullane ning Kasullane Issanda sees teile täda andma.

8. Kedda minna teie jure seks ollen läkkitanud/ et temma peab kulama/ kuida teie Kässi käib/ ning et temma teie Süddamed peab römustama/

9. Se tru ning armsa Wenna Onesimussega/ ke on teie säast: Need sawad teile keik kulutama/ mis siin sünnib.

10. Teile läkkitawad Terwit Aristarkus minno Ka-wang/ ning Markus Parnaba Emma Ödde Poeg/ kelle pärrast teie ollete Sanna sanud; Kui temma tulleb teie jure/ wotke tedda wasto.

11. Ning JEsus/ kedda kutsutakse Justusseks/ ke ümberleikamissest ommad; Needsinnased ommad ükspäines minno Abbimehhed Jum̃ala Rigi kallal/ ke mind om̃ad römustanud.

12. Teile läkkitab Terwit Epawras/ ke on teie säast Kristusse Sullane; Ke allati woitleb teie eest Palwes/ et teie peaksite seisma täieliktud ning täidetud keige Jummala Tahtmissega.

13. Sest minna annan temmale Tunnistust/ et temma pallo Murret peab teite eest/ ning nende eest/ ke Laodikeas ning Hirapolis ommad.

14. Teile läkkitab Terwit Lukas se armas Arst/ ning Temas.

15. Terretage neid Wennad/ ke Laodikeas ommad/ ning Nimwat/ ning sedda Koggodust/ mis tem̃a Koijas on.

16. Ning kui se Ramat teie jures on loetud/ siis saatke/ et se ka Laodikea Koggodusses loetakse; Ning et teie ka sedda loete/ mis Laodikeast on kirjotud.

17. Ja ütlege Arkippule: Katsu sedda Ammetit/ mis sinna olled sanud Issanda sees/ hästi ajada.

18. Se

	|kuda sin Jäg Luggus on
25	10
	11
1	|mina Sõmaks, on olnud
2	12 |tte
3 |sentud	13
4	14
5	15
6 |armas |solatud	16 |dda
7 |kärsi käib kül |teile teada annab Tigikus	17
8 |saaks teada	
9	

18. | Akhalatte
| usle Rahwale

| rahwale

1 | rahwa~~le~~

2

3 | lõpmata

4

5

6

7

8 | kulus sanud
| ka keik Paika

9 | mis sisse tulleminne on
teie jure

10 | test

1.

2.

18. Se Terretaminne minno Paulusse Käega. Mötlege minno Köidikude pääle. Arm olgo teiega / Amen.

Neile Kolosselistele kirjotud Roma Linnast/ Tügikusse ning Onesimusse läbbi.

Apostli Paulusse essimenne Ramat Tessalonilistele kirjotud.

Se I. Pätük.

1. PAulus ning Silwanus ning Timoteus Tessalonilistele Koggodussele/ Jummala se Issa ja Issanda JEsusse Kristusse sees. Arm olgo teile ja Rahho Jummalast meie Issast ning Issandast JEsussest Kristussest.

2. Meie tänname ikka Jummalat teie keigide eest/ninda kui meie teie pääl mötleme allati meie Palwede sees/

3. Ning tulletame omma Mele teie Ussu Teggo/ ning Armastamisse Tö/ ning kannatlikko Lotust meie Issanda JEsusse Kristusse pääl/ Jummala ja meie Issa ees.

4. Ja teame/ Jummalast armastud Wennad/ et teie ollete ärrawallitsetud.

5. Sest et meie Ewangelium teie jure ep olle tulnud ükspäines Sannaga/waid ka Wäe ning pühha Waimo ning sure kindla Julgussega; Ninda kui teie teate/missuggused meie teie säas olleme olnud teie pärrast.

6. Ning teie ollete meie ning Issanda Järrelenoudjaks sanud / ning ollete sedda Sanna sure Willetsusse sees wastowotnud pühha Waimo Römoga.

7. Ninda et teie ollete sanud Märgiks keigile/ ke uskwad Makedonia ning Ahkaja Maal.

8. Sest teitest on Issanda Sanna wäljalaotud/ ei mitte ükspäines Makedonias ning Ahkajas/ waid keikes Paikus on teie Usk Jummala sisse wäljaläinud / ninda et meil ep olle tarwis ühtekit rägida.

9. Sest nemmad kulutawad teitest/ kuida meie olleme teie jure tulnud/ ning kuida teie ollete wörast Jummalast pöörnud Jummala pole/ sedda ellawa ning tössist Jummalat tenida/

10. Ning otada temma Poega Taewas/ JEsust Kristust/ kedda temma on Surnust üllesärratanud/ ke meid sest tullewast Wihhast ärrapäästab.

Se II. Pätük.

1. Sest teie teate/ Wennad/ meie Sissetullemist teie jure/ et se ep olle tühhine olnud.

2. Waid meie ollime ka enne kanna-

natanud ning teotud sanud/ ninda kui teie teate Wilippo Linnas/ ning olleme meie Jummala sees Julgust wotnud/ Jummala Ewangeliummi teile kulutada sure Woitlemissega.

3. Sest meie Maenitsus ep olle olnud Pettusse/ egga Kawwalusse läbbi.

4. Waid ninda kui Jummal meid on kölbawaks teinud/ sedda Ewangeliummi meile uskuda/ ninda rägime meie/ ei mitte ninda kui Innimeste/ waid Jummala Mele pärrast/ ke meie Süddamed läbbikatsub.

5. Sest meie ep olle eal teie Su pärrast räginud/ ninda kui teie teate/ egga ahned olnud; Jummal on Tunnistaja.

6. Meie ei otsi ka Auo Innimeste/ egga teie/ egga teiste Kääst.

7. Meie olleksime woinud teile Koormaks olla kui Kristusse Apostlid; Agga meie olleme helded teie säas/

8. Kui üks Amm omma Lapsed hoiab/ ninda/ et meie teid ihhaldasime/ olli meie Meel teile kajaggada mitte ükspäines Jummala Ewangeliummi/ waid ka meie ennese Hinged/ sepärrast/ et teie meil armsad ollite/

9. Sest mötlege/ Wennad/ meie Tö ning Waewa pääl; Sest Ööd ning Päwa olleme meie Tööd teinud/ sepärrast/ et meie ei tahtnud kellegile teie säas Koormaks olla/ ning olleme teie säas Jummala Ewangeliummi kulutanud.

10 Teie ollete Tunnistajad ning Jummal/ kui pühhaste ja öiete ja ilmalaitmatta meie olleme olnud teie wasto/ ke teie ussute.

11. Ninda kui teie teate/ et meie iggaüht teie säas olleme armastanud/ otsekui Issa omma Lapsed.

12. Meie olleme teid maenitsenud/ ja römustanud/ ja tunnistanud/ et teie peate ellama/ ninda kui Kohhus on Jummala ees/ ke teid kutsub omma Rigile ning Auule.

13. Sepärrast tänname meie ka Jummalat allati/ et teie/ kui teie Jummala kulutud Saña meie Kääst saite/ sedda wastowotsite ei mitte kui Innimeste/ waid (ninda kui se töeste on) kui Jummala Sanna/ ke ka wäggew on teie sees/ ke teie ussute.

14. Sest teie ollete/ Wennad/ sanud nende Jummala Koggoduste Järrelenoudjaks/ kummad Judea Maal on/ Kristusse JEsusse sees/ et teie ka ommast Seltsist seddasamma ollete kannatanud/ nindagi/ kui nemmad Judalistest/

15. Ke ka Issandat JEsust on tapnud/ ja omma ennese Prohwetid/ ja kiusawad meid takka/ ja ep olle Jummala Mele pärrast/ ja ommad keike Innimeste wastased.

16. Keelwad meid Pagganile rägida/ et nemmad peawad önsaks sama/ et nemmad öiete ommad Pattud täit-

|sürki

3 |st egga dojurlest

4 |Arno – õppetust
|kätte

5

6

7 |olnud

8 |ümetaw Naene |eñeste
|tahtsime meie hea Melega
|sanud

9 |ühhelegi

10

11 |he

12 |v.12 hic incipit. Ja
F digi n. Au sisse

13

14 |mir
|eñarte
|ge

15
|aste
|meid Wilhaga takka kiusa~~wad~~nud

16
|saarsid

F ja nenda täitwad neñad oma eñarte
Pattud ikka pläle

17 /ûhhe Tuñi Aega

5 /tedda

18

19 /itmisse
/sedda

6

20

7

1

8

2

9

3

10 /wâyga raskeste
+ kohhendada sedda, mis teie ussule
weel tarwis /. wariar on

4

11

täitwad; Seſt Jummala Wihha on nende päle tulnud kangeſte.

17. Seſt meie olleme/ Wennad/ teiteſt ärralahhutud olnud ürrikeſſeks Ajaks/ Palle ei mitte Süddame poleſt/ ning olleme wägga noudnud teie Palge nähha ſure Himmoga.

18. Sepärraſt olleme meie tahtnud teie jure tulla (minna Paulus)/ ükskord ja kakſkord/ ja Sadan on meid keelnud.

19. Seſt kes on meie Lotus ehk Rööm ehk Kitusſe Kroon? Ehk eks teie ka ei olle meie Iſſanda JEſusſe Kriſtusſe ees/ temma Tullemiſſel?

20. Seſt teie ollete meie Au ning Rööm.

Se III. Pätük.

1. Sepärraſt ei woinud meie ennamb ota/ ja olleme hääks arwanud üksſipäines jäda Atena Linna.

2. Ja olleme läkkitanud Timoteuſt/ meie Wenda ning Jummala Sullaſt ning meie Abbimeeſt/ KriſtuſſeEwangeliummis/ et temma teid peab kinnitama/ ning teid maenitſema teie Uſſu pärraſt.

3. Et üksigi ei laſſe ennaſt wintſotada nendeſinnaſte Willetſuſte ees; Seſt teie teate/ et meid ſeks on ſädud.

4. Ning kui meie teie jures olime/ ſiis ütlime meie teile ſedda enne/ et meie piddime Willetſuſt kannatama/ ninda kui ka on ſündinud/ ning teie teate.

5. Sepärraſt ei woinud minna ennamb ota/ waid ollen lähhätanud/ et minna teie Uſko täda ſaksin/ et ſe Kiuſaja teid ei kiuſanud/ ning meie Tö tühjaks ei lähhäks.

6. Agga kui Timoteus hiljalt teiteſt meie jure tulli/ ja töi röömſad Sañomed teie Uſſuſt ja Armaſtamiſeſt/ ja et teie ikka häädt Mötted meiteſt peate/ ja iggatſete meid nähha/ ninda kui meiege teid.

7. Sepärraſt olleme meie/ Wennad/ römuſtud ſanud teie pärraſt/ keige meie Willetſuſſe ning Hädda ſees/ teie Uſſu läbbi.

8. Seſt et meie nüüd ellame/ kui teie ſeiſate Iſſanda ſees.

9. Seſt mis Tänno woime meie Jummalale jälle anda teie pärraſt/ keige ſe Römo ees/ mega meie röömſad olleme teie pärraſt meie Jummala ees.

10. Ning pallume Öödja Päwa kangeſte/ et meie teie Palge woikſime nähha/ ja parrandada ſedda/ mis teie Uſſuſt pudub.

11. Agga meie Jummal ning Iſſa ſelſi ning meie Iſſand JEſus Kriſtus juhhatago meie Teed teie jure.

12. Agga ſe Iſſand täitko teid/ ning kaswa-

kaswatago teie Armastamist issikeskes/ ning keigide wasto/ ninda kui meie (Armastamist) teie wasto.

13. Et temma teie Süddamed kinnitaks ilmalaitmatta Pühhitsemisse sees Jummala ja meie Issa ees/ meie Issanda JEsusse Kristusse Tullemisel keige temma Pühhadega.

Se IV. Pätük.

Epistel kolmandal Pühha Pä-wal Paastus.

1. Wäle se nüüd/ Wennad/ pallume ning maenitseme meie teid Issanda Jesusse sees/ninda kui teie ollete meie Kääst sanud/ kuida teie peate ellama ning Jummala Mele pärrast ollema/ et teie ennamb täielikkuks sate.

2. Sest teie teate/missuggused Käskud meie teile olleme andnud Issanda JEsusse läbbi.

3. Sest se on Jummala Tahtminne/ teie Pühhitsenninne/ et teie ennast hoiate Pordo Ello eest.

4. Ning et iggaüks teaks omma Astja hoida Pühhitsemisse ja Auo sees.

5. Ei mitte Himmo-tõlles/ninda kui need Pagganad/ ke Jummalat ei tunne.

6. Et üksti liga ning üllelohto tehko omma Wennale Kaxplemisse sees; Sepärrast/ et Issand on Maksja keikenendesinnaste Asjade pärrast/ ninda kui meie teile olleme enne üttelnud/ ning tunnistanud.

7. Sest Jummal ep olle meid mitte kutsnud Rojusseks/ waid Pühhitsemisseks.

8. Sepärrast/ ke meid pölgab/ se ei pölga Innimest waid Jummalat/ ke ka omma pühha Waimo meile on andnud.

9. Agga sest wennalikkust Armastamisest ep olle tarwis teile kirjotada; Sest teie ollete issi Jummalast öppetud teine teist armastada.

10. Ja/ teie tete sedda ka keigile Wennadele koggona Makedonia Maal; Agga meie maenitseme teid/ Wennad/ et teie täiemaks lähhäte/

11. Ja nouate waiksed olla ja omma tehha/ ja omma ennest Kätga Töödtehha/ ninda kui meie teid olleme käsknud.

12. Et teie peate ausaste ellama nende wasto/ ke wällas on/ ning et teil ühhegi Abbi ei lähhä tarwis.

Epistel wiendal Pühha Päwal kolmatkümmend pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

13. Agga minna ei tahha/ et teil peab täädmatta ollema/ Wennad/ nende Järg/ ke maggama läinud/ et teie ei lähhä kurwaks/ ninda kui teised/ kel/

| kulutamud

13

7

8 | meie sisle

9 | et teie peate

1 | kui et meie teid

10 | sest

| weel täiemaks sate

2

11 | te ~~tt~~

3

12

4 | teie seast

5

13

6. | ei te egga petta oma wenda

14 | Hakkab
| Resurlegi
| teinaga ettetua

15

| on | aiani

16
| takkab
| pea

17

18
= Epistel VI Pukka Pawal pannast
kohne Kuninga Pawa

1 | Wennad, neist Aegust

2

3

4

5

6

7

8 | ehhitud
| ga kui se on Onnistuse

9 | Lapsiks | et meie peame

10

11 | teine teist

12

kel ep olle Lotust.

14. Sest kui meie ussume / et JEsus on surnud ning üllestousnud; Ninda saab Jummal ka ennesega ärrawima neid / ke Kristuste läbbi on läinud maggama.

15. Sest meie ütleme sedda teile kui Jssanda Sanna / et meie / ke meie ellame ning üllejäme Jssanda Tullemisse / ei pea nende ette joudma / ke ommad maggama läinud.

16. Sest et Jssand issi Sõdda-kissendamisse / Pää-Ingli Häle ning Jummala Passunaga saab mahhatullema Taewast / ning need surnud Kristusses sawad üllestousma esmalt.

17. Pärrast peab meid / ke meie ellame ning üllejäme / ühtlaise nendega Pilwede sees kistama Jssanda wasto Taewa alla; Ja ninda peame meie ikka Jssandaga olema.

18. Römustage nüüd teine teist nendesinnaste Sannadega.

Se V. Pätük.

1. Agga sest Aast ning Tunnist ep olle tarwis teile kirjotada.

2. Sest teie teate issi otse hiete / et se Jssanda Päew ninda tulleb / kui Warras Öse.

3. Sest kui nemmad ütlewad / Rahho on / ning ühtekit Hädda ep olle / siis tulleb ruttulline Hädda nende päle / ninda kui Lapse Waew selle päle / ke käima pääl on; Ning nemmad ei päse mitte.

4. Agga Wennad / teie ep olle mitte Pimmedusses / et se Päew teid kui Warras peaks kinni sama.

5. Teie kõik ollete Walgusse Lapsed ning Päwa Lapsed; Meie ep olle mitte Ö egga Pimmedusse Lapsed.

6. Sepärrast ärgem maggagem nüüd / ninda kui need teised / waid walwagem ning olgem kassinad.

7. Sest ke maggawad / need maggawad Öse; Ja ke joobnuks sawad / need on Ösel joobnud.

8. Agga meie / ke meie Päwa-Lapsed olleme / olgem kassinad / Ussu ja Armastamisse Raudriega ja Lotusse Raudkübbraga ehhitud.

9. Sest et Jummal meid ep olle säädnud Wihhale / waid Önnistust pärrida meie Jssanda JEsusse Kristusse läbbi.

10. Ke meie eest on surnud / et meie temmaga peame ellama / ehk meie walwame ehk maggame.

11. Sepärrast maenitsege teine teist; Ning öppetage teid issikesses / ninda kui teie ka tete.

12. Agga meie palume teid / Wennad / et teie öppete ärratundma neid / ke teie sääs Tööd teggewad / ja teie pärrast Murret kandwad Jssanda sees / ja teid maenitsewad.

13. Ja et teie neid üpris wägga armastate nende Tö pärrast. Piddage Rahho nendega.

14. Agga meie maenitseme teid / Wennad: Maenitsege need Wallatummad / römustage need Arrad / aitke need Nödrad / olge hiljameleliſſed keigide wasto.

15. Katske / et üksti kurja kurjaga ühhegile ei maksa; Waid noudke ikka sedda häid takka / ni hästi isſikeskes / kui keigide wasto.

16. Olge ikka röömsad.

17. Piddage allati Palwed.

18. Tännage keike Asjade sees; Sest se on Jummala Tahtminne teiteſt JEsusse Kristusse sees.

19. Ärge lämmatage Waimo.

20. Ärge pölgage Kulutamiſſed.

21. Kiusage keik; Ning piddage kinni / mis hä on.

22. Hoidke ennast keike kurja Kombe eest.

23. Agga se Rahho Jummal isſi pühhitsego teid läbbi ning läbbi; Ja tete Waim ja Hing ja Ihho sago hoitud ilmalaitmatta meie Issanda JEsusse Kristusse Tullemiſſel.

24. Se on tru / ke teid on kutsnud; Kül temma ka sedda teeb.

25. Wennad / piddage Palwed meie eest.

26. Terretage keik Wennad pühha Su-Andmiſſega.

27. Minna waunutan teid Issanda läbbi / et se Ramat keige pühha Wennade ette loetakse.

28. Meie Issanda JEsusse Kristusse Arm olgo teiega / Amen.

Essimenne Ramat Tessalonikide tele kirjotud Atena Linnast.

Apostli Pauluse teine Ramat Tessalonikide kirjotud.

Se I. Pätük.

1. PAulus ning Silwanus ning Timoteus / Tessalonikide Koggodusele Jummala meie Issa ning Issanda JEsusse Kristusse sees.

2. Arm olgo teile ja Rahho Jummalast meie Issast ja Issandast JEsusseſt Kristusseſt.

Epiſtel kuendal Pühha Päwal kolmatkümmend pärrast kolmainu Jummala Pühha.

3. Meie peame ikka Jummalat tännama teie eest / Wennad / ninda kui Kohhus on / sest et teie Usk wägga kaswab / ning igga ühhe Armastaminne teie keigide sääs rohke on isſikeskes.

4. Ninda et meie isſieñast tetteſt kiitleme Jummala Koggoduste sees / teie Kannatusse ning Ussu pärrast keige

teie

teie Kiusatusse ning Willetsusse sees/ mis teie kannatate.

5. Se näitab Jummala oige Kohto ülles/ et teie peate kölbama Jummala Rigile/ mepärrast teie ka kannatate.

6. Sest se on öige Jummala jures/ nende Kätte maksta/ ke teid wägga waewawad.

7. Ja teile/ kedda waewatakse/ Hingamist meiega/ kui Issand JEsus Taewast tulleb om̃a Wäe-Inglidega/

8. Tulle-Lögiga/ nende Kätte maksta/ ke Jummalat ei tunne/ ning ke Issanda JEsusse Kristusse Ewangeliummi Sanna ei kule.

9. Need peawad Nuhtlust kannatama/ iggawesse Hukkatust/ ärraheidetud Issanda Pallest ning temma Wäe Auust.

10. Kui temma tulleb/ et temma peab sama auustud omma Pühhade sees/ ning Imme ollema keigide sees/ ke uskwad sel Päwal/ (sest et teie meie Tunnistust ollete usknud.)

11. Sepärrast pallume meie ka allati teie eest/ et meie Jummal teid kolbawaks tehko seks/ me jure teid on kutsutud/ ning täitko wäggewaste keik Hääd/ mis temma Mele pärrast on/ ja sedda Ussu Teggo.

12. Et meie Issanda JEsusse Kristusse Nimme teie sees sago auustud/ ning teie temma sees/ meie Jummala ning Issanda JEsusse Kristusse Armo järrele.

Se II. Pätük.

1. Agga meie pallume teid/ Wennad/ meie Issanda JEsusse Kristusse Tullemisse ja meie Kokkosamisse pärrast temma jure.

2. Et teie ei anna ennast/ pea sinna ja tänna keigotada ommast Melest/ eiga hirmotada/ ei mitte Waimo läbbi/ eiga Sanna läbbi/ eiga Ramato läbbi/ otsego olleks se meitest läkkitud/ et Kristusse Pääw peaks liggi ollema.

3. Ükski ei petko teid milgi kombel; Sest se ei tulle mitte enne/ kui se Ärratagganeminne (Kristussest) tulleb/ ja se Patto Innimenne ja Hukkatusse Poeg ilmub.

4. Ke wasto panneb/ ja ennast üllendab ülle keik/ mis Jummalaks ja Jummala Tenistusseks kutsutakse/ ninda et temma otsego Jum̃al lähheb Jummala Kotta istma/ ja näitab ennast kui Jummalat ollewa.

5. Eks teie mälleta/ et minna sedda teile ütlin/ kui minna alles teie jures ollin?

6. Ja mis tedda nüüd wiwitab/ teate teie/ et temma omma! Ajal peab ilmuma.

7. Sest se wasto (Jummala) Sañа ollewa Salla-Assi on jubba liikwal

agga üks on nüüd/ ke sedda toiwitab/ senniko tedda ärrasadetakse

8. Ja siis peab se (Jumala) Sonna Rikka ilmuma/ kedda Issand tahhab ärrakaotada omma Su Waimoga/ ja omma Tullemisse Näitmisse läbbi Otsa tehha temmale.

9. Kelle Tulleminne on Sadana Teggemisse järrele/ keige suggusse Walle Wäega/ Tähhedega/ ja Immeteggudega.

10. Ja keige üllekohtuse Petmisega nende sääs/ ke hukka sawad; Sepärrast/ et nemmad Tõt ei wotnud armastada/ et nemmad ollekssid önsaks sanud.

11. Ja sepärrast tahhab Jumal meile läkitada wäggewat Eksitust/ et nemmad Wallet usskwad.

12. Et Kohhut peab moistetama keikede päle/ ke Tõt ep olle usknud/ waid kenne Meles üllekohhus hä on olnud.

13. Agga meie peame ikka Jummalat tännama teie pärrast/ Issandast armastud Wennad/ et Jummal teid Algusseest Önnistusseks on ärrawallitsenud/ Waimo Pühhitsemisse ja Tõsiduse Usko sees.

14. Selle pärrast on temma teid kutsunud meie Armo-Õppetusse läbbi/ meie Issanda JEsusse Kristusse Auo Kätte saada.

15. Siis seiske nüüd/ Wennad/ ja piddage neid Õppetusse/ mis teie olete öppenud/ olgo Sanna ehk meie Ramato läbbi.

16. Agga meie Issand JEsus Kristus isse/ ja Jummal ja meie Issa/ ke meid on armastanud/ ja andnud iggawest Römustamist/ ja hääd Lotust Armo läbbi;

17. Se römustago teie Südda med/ ja kinnitago teid keige hä Õppetusse ja Tö sees.

Se III. Pätük.

1. Käle se/ Wennad/ tehke meie eest Palwet/ et Issanda Sanna woiks eddasi minna/ ja auustud sada/ ninda kui teiege sures.

2. Ja et meie same ärrapääsetud neist üllean nutummast ja kurjast Inimesest. Sest Usk ep olle mitte iggaühhele.

3. Agga Issand on tru/ ke teid tahhab kinnitada ja Kurja eest hoida.

4. Agga meie lotame Issanda sees teitest/ et teie ka ninda tete/ ja wottate tehha/ mis meie teid käskime.

5. Agga Issand säätko teie Südda med Jummala Armastamisse ja Kristusse Kannatusse pole.

6. Agga meie käskime teid/ Wennad/ meie Issanda JEsusse Kristusse Nimmel/ et teil ei pea teggemist olle-

ma

|se, re-sedda müüd wiwitab, wiwitab seida
sennikso sedda eñast löppetarse

16

8 |ülleroh tune

9 17

10

11 1

12 2

13 3

14 |et teie 4

5

15 6

7
/ilma hea wisita

8

9

10

11
/ilma hea wisita

12

13

14 / mis ramatoseer on

15

16

17 / iggaükker

18
/a rahwale

1 / järrel

2

3 / usse / nenda mainitsen rimata

ma iggaühhe Wennaga/ke seggamiste ellaw/ ja mitte se Öppetusse järrele/ mis temma meilt on sanud.

7. Seſt teie teate iſsi/ kuida teie peate meie järrele käima/ seſt meie ep olle mitte seggamiſt Ello teie sääs ellanud/

8. Eiga kellege jures Leiba sönud ilma; Waid Tö ja Waewaga Öö ja Päwa Tööd tehhes/ et meie teie sääs ühhegil ei piddand Koormaks ollema.

9. Mitte otsego ep olleks meil Melewalda/ waid et meie issiennast teile piddime Märgiks andma meie järrele käia.

10. Seſt kui meie ka teie jures ollime/ käskſime meie sedda teile; Et ke ei tahha Tööd tehha/ ei pea ka mitte söma.

11. Seſt meie kuleme/ et monnigad teie sääs seggamiſte ellawad/ ja ei te mitte Tööd/ kuid ajawad tühja Asja takka.

12. Agga nisuggusid käskime ja maenitseme meie/ meie Issanda JEsusse Kristusse läbbi/ et nemmad tassaste Tööd tehhes omma Leiba peawad söma.

13. Agga Wennad/ ärge teie mitte wäsige hääd tehha.

14. Agga kui kegi meie Sanna Kamatust ei tahha kuulda/ sedda pange tähhele/ ja ärge seggage ennast temma sekka/ et temmale Häbbi saak.

15. Ommeti ärge piddage tedda kui Waenlast/ waid maenitsege tedda kui Wenda.

16. Agga se Rahho Issand isſand ko teile Rahho allati keigepiddi. Issand olgo teie keigidega.

17. Terretaminne minno Pauluſſe Käga/ se on Tähheks keige Ramatus/ minda kirjotan minna.

18. Meie Issanda JEsusse Kristusse Arm olgo teie keigidega. Amen!

Teine Ramat Tessaloniliſtele kirjotud Atena Linnast.

Apoſtli Pauluſſe essimene Ramat Timoteusſele kirjotud.

Se I. Pätük.

1. PAulus JEsusse Kristusse Apostel Jummala meie Onnisteggia/ ja Issanda JEsusse Kristusse Sanna/ mitte/ ke meie Lotus on.

2. Timoteusſele minno öige Poiale Ussus/ Armo/ Hallastüst/ Rahho Jummalast meie Issast ja JEsusseſt Kristusseſt meie Issandast.

3. Ninda kui minna sind ollen nigenitsenud Eweso jäda/ kui minna Makedonia Male läksin/ et sinna monnigad

gad piddid käskma / mitte muud Õppetussi õppetada /

4. Eiga tähhele panna Juttusid ja Suggu-Arwatamist / kennel ep olle Otsa pále / kummad emamb Küssitellemist saatwad / kui Parrándamist Jummala pole Ussu läbbi.

5. Sest Kässo Pá-Õppetus on Armastaminne puhtast Süddamest / ja hääst Süddame Tunnistusest / ja tössisest Ussust.

6. Kummast monnigad ommad árrakahhenud / ja ennast pöörnud tühjade juttude pole /

7. Tahtwad Kässo Õppetajad olla / ja ei moista mitte / mis nemmad ütlewad / eiga mis nemmad säädwad.

8. Agga meie teame / Käsk hääd ollewa / kui sedda kegi õiete prugib.

9. Ja sedda teab / et Õigele ep olle mitte Käsko sädud / waid Ülle kohtustele ja Kangekaelsile / Jummalalakartmattummile ja Pattustele Ilmapühhitsemattummile / kölbamattummile / Issatapjile ja Emmatapjile / Mehhe Ekstjale.

10. Pordo-piddajile / Poiste-piddajile / Innimeste Wargadele / Walletajile / ja mis muido terwe Oppetusse wasto on.

11 Se önsa Jummala ausa Armo Õppetusse järrele / mis mul on ussutud.

12. Ja minna tännan Kristust JEsust meie Issand / ke mind on wäggewaks teinud / et temma mind on truuks arwanud / et teña mind Ammeti pále säädnud.

13. Ke minna enne ollin Teotaja ja kange Kiusaja ja Laitja; Agga minna ollen Armo sanud / sest minua ollen sedda täädmatta teinud uskmattumma Kombel /

14. Agga meie Issanda Arm on paljo rohkemb olnud Ussu ja Armastamisséga / kumb Kristusse JEsusse sees on.

15. Se on öige tössine Sańa / ja keige Wastowötmisse wäärt / et Kristus JEsus Ma-Ilma sisse on tulnud / Pattusid önsaks tehha / kelle sáas minna keige-üllemb ollen.

16. Ja sepärrast ollen minna Armo sanud / et Kristus JEsus minno se keige-üllema (Pattusse sees) keige enamb piddi näitma keik Pitkameelt / ühheks Tähheks neile / ke tahtwad wotta uskuda temma sisse iggawesseks Elluks.

17. Agga selle iggawesse Kuningale / selle ilmalöpmatta näggematta / aino targa Jummalale olgo Au ja Kitus iggawest iggawesseks Ajaks. Amen!

18. Seddasamma Sanna annan minna sulle / Poeg Timoteus / nende endiste Kulutamiste järrele sinnust / et sinna nende pärrast pead söddima hääd

|sesinnathe
|sisse on

4 |wössa |kus
|mis

13

5 |Ots-

14

15

6 |ggane
|köne

|teggema

7 |kinnitawad

16 |Agga
|wad

8

17

9

18

|mis sinno pärrast sündimud

10
NS Neile, ver töe järrele ei wanna

11

12

19

20 | Hirmo tunder emiam ei teota
mm̄alat

1

2 | ülle | on
| ausa ello

3

4

5

6

7

8

9 | puhta kuega
| kassina
| egga
10

11 | pigo waidoller

12 | et tem̄a tassane on

13

14

15

hääd Söddimist/

19. Piddades Usko ja hääd Südame tunnistust/ mis monnigad omma ärrapölgnud/ ja omma Ussu polest otsego Laew katki pörrunud.

20. Kelle sääs on Himeneus ja Aleksander/ kedda minna ollen Sadanale ärraandnud/ et nemmad kui sawad karristud/ öpiwad teps teotada.

Se II. Pätük.

1. Siis maenitsen minna nüüd keige esmalt tehha Pallumisi/ Palwesid/ Eestpallumisi ja Tännamisi keige Innimeste eest.

2. Kunningade eest ja keige eest/ ke allamad ommad/ et meie rahholist ja tassast Ello woime ellada keige Jummalakartusse ja Auo sees.

3. Sest se on hä ja armas Jummala meie Önnisteggia ees.

4. Ke tahhab/ et keik Innimessed peawad önsaks sama/ ja Tõetundmisele tullema.

5. Sest üks Jumal on/ ja üks Wahhemees Jummala ja Innimeste wahhel/ se Innimenne Kristus JEsus/

6. Ke ennast issi on andnud Lunnastamisse Hinnaks keige eest/ et sedda ommal Ajal piddi tunnistadama-

7. Mepärrast minna ollen säetud Kulutajaks ja Apostliks/ (Minna rägin Tõt Kristusse sees/ minna ei waltetelle mitte) Pagganade Öppetajaks Ussus ja Tõdes.

8. Stis tahhan minna nüüd/ et Mehhed peawad Palwet piddama keiges Paigus/ ja üllestõstma pühhad Kääd ilma wihhata ja kakspiddi Mõtlematta.

9. Selsammal Kombel ka/ et need Naesed kassinaste Rietes häbbelikko ja tassasse Melega ennast peawad ehhitama/ mitte kähharaks tehtо Juustega/ ehk Kullaga/ ehk Perlide/ ehk kalli Rõega.

10. Waid ninda kui neil Naesel sünnib/ ke Jumalakartust üllestunnistawad/ hä Teggude läbbi.

11. Naene öpto tassaste/ keige Allandussega.

12. Agga Naesele ep anna minna mitte Lubba öppetada/ eiga Mehhe ülle wallitseda/ kuid tassane olla.

13. Sest Adam on esmalt lodud/ pärrast Ewa.

14. Ja Adam ep olle mitte pettetud/ agga Naene on pettetud ja ülle astmisse sisse juhtunud.

15. Agga temma saab önsaks Lapsesamisse läbbi/ kui temma jääb Ussu ja Armastamisse ja Pühhitsemisse sisse/ Kassinussega.

Se III. Pätük.

1. Se on tössine Sanna / kui kegi Piiskobi Ammetit püab / se iggatseb hääd Tööd.

2. Siis peab nüüd Piiskob ollema laitmatta / ühhe Naese Mees / wapper / kaine / kassin / Wörade wastowotja / ussin öppetama.

3. Ei mitte Jodik / ei Tapleja / eiga tiggida Kasso Püüdja / waid tassane / ei Niidleja / eiga ahne.

4. Ke omma Maja hästi wallitseb / kel sannawotjad Lapsed ommad / keige Tassadussega.

5. (Sest ke omma Maja ei märka wallitseda / kuida temma Jummala Koggodusse eest woib Hoolt kanda?)

6. Ei mitte sesuggune / ke Kristlikko Usko hilja wastowötnud / et temma ei olle uhke / ja ei sa Teotaja Kohtomoistmisse alla.

7. Agga temmal peab ka hä Tunnistus ollema neilt / ke wäljas ommad / et temma ei sattu Laitja Naero ja Köidikude sisse.

8. Selsammal kombel peawad ka Jummala Sanna-Sullased ausad ollema / ei mitte kahhekelelissed / mitte Jodikud / ei ga tiggida Kasso Püüdjad.

9. Kel Ussu Salla-assi on puhta Süddametunnistusses.

10. Agga neidsammo peab essiti katsutama / pärrast tenigo nemmad / kui nemmad ilmalaitmattummad ommad.

11. Selsammal kombel peawad ka nende Naesed ausad ollema / ei mitte Teotajad / kuid waprad / keigis truwid.

12. Jummala Sanna-Sullased peawad igga üks ollema ühhe Naese Mehhed / ke Lapsi ja omma Ello-Maja hästi wallitsewad.

13. Sest ke hästi teniwad / need saatwad ennesele issi hääd Ullendamist / ja suurt Julgust Ussus / kumb on Kristusse JEsusse sees.

14. Sedda kirjotan minna sulle / ja lodan sinno jure tulla.

15. Agga kui minna peaksin wibima / et sinna tead / kuida sinna Jummala Koijas pead käima / kumb on ellawa Jummala Koggodus / se Töe Sammas ja Tuggi.

16. Ja awwalik suur on Jummala-Kartusse Salla-assi: Jummal on ilmotud Lihhas / öigeks moistetud Waimus / nähtud Inglidest / kulutud Pagganade säas / ussutud Ma-Ilmas / ülleswoetud Auoga.

Se IV Pätük.

1. Agga Waim ütleb selgeste / et wiimsel Ajal monnigad Ussust ärratagganewad / ja tähhelepannewad eksitajad Waimu-

1

2 | kassin, moistlik
| ker moistab

3

4 | Hoolt kannab

5 | Hoolt kanda

6 | kurrati

7 | kurrati

8 | Nendasamoti
| koggodusle | elsed, ei Jomamehed
ei roppo

9

10

11 | au

12 | Koggodusle
| ennaste

13 | Järje
| mis

14
| pea

15 | woinsid teâda
| ellama, mis

16 | kult

2

3 | kossimast

4 | kolbmata

5

6 | le kulutad

7 | pôlga ârra need pahhad

8 | sata suurt kasso
| s satab keikile Asjadele kasso, ja

9 | keige

10 | de | keige ennamiste

11

12 | misses

13

14

15 | Nende Asjade
| kassumist | näikse

16

1

2

3 | tôeste Lessed on

4 | pigo | Perre Dumala kartuse pole
saatma
| head

5 | ker tôeste | ning ûksi järrele jamud on

musid / ja kurja Waimo Öppetusséd.

2. Ke Kawwalusses Wallet rägiwad/kelle Süddametunnistus Nauamärgiga on pölletud.

3. Ja keelwad ärra Abbiello ja (käskwad) mahhajätta Noga / mis Jummal Usklikkulle ja neile / ke Töt kundwad / on lonud Tännoga wastowotta.

4. Sest keik Jummala Loom on hä/ ja ühtegit ep olle ärrawisatáw/ mis Tännoga wastowoetakse.

5. Sest se tehhakse pühhaks/ Jummala Sanna ja Palwe läbbi.

6. Kui sinna sedda Wennade Meelde tulletad / siis olled sinna JEsusse Kristusse hä Sullane/ kaswatud Ussu ja hä Öppetusse Sannades/ mis sinna olled tagganoudnud.

7. Agga roppud ja wanna Naese Juttud ätta mahha / agga öppeta ennast issi Jummalakartusselle.

8. Sest ihholikke walmistamisest on tarwis. Agga Jummala Kartusk on keige Asjale tarwis / sest temmal on sesinnase ja tullewa Ello Tootus.

9. Se on tösine Sanna ja wastowötmisse wäärt.

10. Sest sepärrast teme meie ka Töödd/ ja meid teotakse / et meie ellawa Jummala päle olleme lootnud/ ke keige Inimeste issiärranis Usklikkude Onnisteggia on.

11. Sedda kuluta ja öppeta.

12. ükssigi ärra pölgago sinno Norust/ kuid olle usklikkude Märk Sannas/Ellas/Armastamisses/Waimus/ Ussus / Puhtusses.

13. Olle ussin Luggemisses/ Maenitsemisses/ Öppetamisses/ kunni minna tullen.

14. Ärra jätta sedda Andet mahha/ mis sinno sees on/ mis sulle on antud Kulutamisse läbbi / Wannamade Käde Päle-pannemissega.

15. Se päle mötle / ja olle selle sees / et sinno Kaswaminne keigis ilmogo.

16. Panne tähhele issiennast ja Öpetust; Jä nende sisse. Sest kui sinna sedda teed / siis teed sinna isse ennast ja neid / ke sind kuulwad / önsaks.

Se V. Pätük.

1. Ähh Wanna ärra söitle mitte/waid maenitse tedda kui Issa/neid Nori kui Wende/

2. Wanno Naest kui Eñad / neid nori kui Öddesid keige Kassinusses.

3. Lessedad auusta/ ke öiged oñad.

4. Agga kui ühhel Lessedal Lapsi ehk Laste Lapsi on/ siis öpkud nemmad esmalt omma Maja wasto jummalakartlikkult ellada / ja onuna Wannamille jälle tassuda / sest se on hä ja Jummala Mele pärrast.

5. Agga se on öige Lest/ ke üksi on/ ja lodab Jummala päle/ ja jääb Palu-

luniste ja Palwede sisse Ööd ja Päwad.

6. Agga ke Lihha Himmus ellab/ se on ellawaste surnud.

7. Ja sedda käsi sinna/ et nemmad peawad laitmattummad ollema.

8. Agga kui kegi enese Ommaste/ keige ennami Koddakonsede eest ei kanna Murret/ se on Usko ärrasalganud/ ja on kurjamb kui uskmatta Inimenne.

9. ühtegit Lesse ei pea ärrawallitsetama/ ke noremb kuuskümend Aastat on/ ke ühhe Mehhe Naene on olnud/

10. Kennel hä Teggude Tunnistus on/ kui temma on Lapsi üllespaswatanud/ kui temma Wõraid hästi wastowõtnud/ kui temma Pühhade Jalgo pesnud// kui temma Häddalisi on awwitanud/ kui temma keige hä Teggude sees on nõsin olnud.

11. Agga norem Lesse ärra wotta wasto/ sest kui nemmad Kristusse wasto wallatummaks läinud/ siis tahhawad nemmad Mehhele minna/

12. Ja neil on Kohto Sanna Kääs/ et nemmad essimest Usko ommad mahhajätnud.

13. Agga nemmad ommad ka ühtlaise laisad/ ja öppewad ühhest Koijast teise ümberjookstma/ agga nemmad ep olle mitte ükspäines laisad/ waid ka lobbad/ ke tühja Asja ajawad//rägiwad/ mis ei sünni.

14 Sepärrast tahhan minna mitud/ et Norem mehhele peawad minnema/ Lapsi ilmale kandma/ Maja pidama/ ja ühtegit Sünd ei anna Wastopannale/ laitada.

15. Sest monnigad ommad jubba Sadana järrele pöördud.

16. Kui usklikko Mehhel ehk Naesel Lesse dad on/ siis toitko temma neidsamma/ ja ärge waewago Koggodust/ et neil/ ke öiged Lesse dad ommad/ ei pudu.

17. Wannamid/ ke hästi wallitsewad/ peab kahhe wõrra Auo wäärt petama/ issiärranis neid/ ke Tööd tewad Sannas ja Öppetusses.

18. Sest Kirri ütleb: Sinna ei pea mitte Härja Suud kinni siddoma/ ke Pahma tallab/ ja Töteggia on omma Palga wäärt.

19. Wannama wasto ärra wotta kaebmist wasto/ kui ep olle kahte elik kolmet Tunnistajad/

20. Ke Patto tewad/ neid nomi keigide kuuldes/ et ka teised kartwad.

21. Minna tunnistan/ Issanda JEsusse Kristusse ja ärrawallitsetude Inglide eest/ et sinna sedda hoiad ilma omma Mõtlemisse/ ei middagit te Söbrusse pärrast.

22. Ärra panne ni pea Käsi kellegi päle/ ärra te ennast wõra Patto ossalisteks. Pea ennast issi puhtaste.

23. Ärra jo ennamb Wet/ waid wotta pissut Wina/ omma Mao pär

rast

/Et neil ei olle ühteri Suud, mis-
pärrast üks Wastopannia woiks
laitada

6 15
/ennast

7 16
/et ei waewata
8 /se Poggodus neid, kestöeste Lessed
on, woiks toita.

17
9 /oma Ameti üllespiddawad /kaiawad
/keigeennamiste

10 18
/takkanoudmud

19

11

20 /neil teistel woiks kastus olla

12 21 /Jumala ja
/teta ja

13

22 /wotta ossa teiste Eutudest.

23
14

24 | on | tuñukse enne ârra

25 | Nendasamoti on ka need
| misga

1 | kui neid sullasid on, ker ikke al
on, need

2* | on.
| neñad
| sawad

3

4 | hul | peal, neist

5 | Neist sinatsist taggane

6 | la kartur
| kui sa

7 | woi ârrawia

8 | Ekko kattet | peame

9 | mir need

10

11 | sedda

12

13

rast / ja omma saggeda Pöddemisse pärrast.

24. Monnigade Innimeste Pattud ommad enne awwalikkud / ja jondwad enne Kohtomoistmisse ette / agga monnigade Pattud sawad pärrast awwalikkuks.

25. Selsammal kombel ommad ka hääd Teggud enne awwalikkud / ja need / kellega teine Luggu on / ei woi mitte sallaja jäda.

Se VI. Pätäk.

1. Ni mitto Sullast / kui Ikke alon / piddago omma Issandad keige Auo wäärt / et Jummala Nimmi ja Öppetust ei woiks teotud saa.

2. Agga kellel usklikkud Issandid on / need ärgo pölgagod neid / sepärrast / et nemmad Wennad onnad / waid tenigad enneminne / sest et nemmad usklikkud ja armsad ja se Häteggemisse Ossalisted onnad. Sedda öppeta ja maenitse.

3. Kui kegi teisiti öppetab / ja ei jä mitte Issanda JEsusse Kristusse terwe Sannade jure / ja Jummalakartusse Öppetusse jure /

4. Se on uhke / ja ei moista middakit / waid on ja süggelew Küssitellemiste ja Sanna Riidlemiste sees / sest touseb Kaddedus / Riid / Teotamine / kurjad Mötlemissed /

5. Nisugguste Innimeste Kärratsemisse d / kelle Meel on ärrarikkutud / ja kellelt Tödde on ärrarisotud / ke arwawad Jummalakartust Kaupa ollewad / Nisugguste eest hoia ennast.

6. Agga suur Kässo on Jummalakartma / ja oñaga rahhul ollema.

7. Sest meie ep olle middakit Ilma sisse tonud / (sepärrast) on awwalik / et meie ka ühtegit ärra ei wi.

8. Agga kui meil Pätoitust ja Rided on / siis olgem sega rahhul.

9. Agga ke tahtwad rikkaks sada / need langewad Kiusatusse ja Köidiko sisse / ja mitme rummala ja kahjoteggewa Himmo sisse / kummad Innimessi allawaotawad Ärrarikmisse ja Hukkatusse sisse.

10. Sest Rahha Ahnus on keige kurja Juur / mis monnigad ommad himmustanud ja Ussust ärra eksinud / ja ommad issi ennesele paljo Waewa saatnud.

11. Agga sinna / oh Jummala Innimenne! wihka sähhärdust / agga noua Öigust / Jummalakartust / Usko / Armastamist / Kannatust ja Tassandust.

12. Woitle hääd Ussu woitlemist / hakka iggawesse Elluse kinni / seks olled sinna ka kutsutud / ja olled ülles tunnistanud hääd Tunnistust / mitme Tunnistajade ees.

13. Minna käsin sind Jummala ees

ees / ke keik ellawaks teeb / ja Kristusse JEsusse ees / ke Pontsiusse Pilatusse ees hääd Tunnistust on tunnistanud /

14. Et sinna sedda Sanna pead piddama rojastamatta ja laitmatta / meie Issanda JEsusse Kristusse Ilmutamisse sadik /

15. Mis se önnis ja ükspäines wäggew Kunningade Kunningas ja Issand meile omma al Ajal tahhab näita.

16. Ke üksi ei woi surra / ja ke ellab Walgusses / kuhho üksigi ei woi tulla / kedda üksigi Innimenne ep olle näinud / ja ei woi nähha. Sel olgo Au ja iggawenne Wäggi. Amen!

17. Käske sesinnase Ma-Ilma Rikkad / et nemmad ei pea surust ollama / eiga kadduwa Rikkusse päle lootma / waid ellawa Jummala päle / ke meile keik rohkeste annab wastawötta.

18. Et nemmad Hääd teggewad / hä Tö sees rikkaks sawad / hääl Melel andwad / ja {omma} kajaggawad.

19. Ja ennesele issi hä Raja Warrandusseks pannewad Tullewa päle / et nemmad iggawest Ello woiwad kätte sada.

20. Oh! Timoteus / panne tallele sedda / mis sinno Holeks on antud / ja hoia ennast kölbamatta tühja Jutto / ja Wastopannemisse eest / mis nende Kurjade Tarkust nimmetakse.

21. Mis monnigad on kulutanud / ning Ussust ärraeksinud. Arm olgo sinnoga. Amen.

Es sinnenne Raamat selle Timoteusse le kirjotud Laoditseast / kumb on Wrigia Pakaatsiana Ma Pä-Lin.

Apostli Pauluse teine Raamat selle Timoteusse le kirjotud.

Se I. Pätük.

1. PAulus JEsusse Kristusse Apostel Jummala Tahtmisse läbbi / Ello Tootusse järrele / kumb on Kristusse JEsusse sees.

2. Selle Timoteusse le minno armsa Pojale / Armo / Hallastust / Rahho Jummalast est Issast / ja Kristusse st JEsusse st meie Issandast.

3. Minna tännan Jummalat / kedda minna tenin entsist Wannemist puhta Südda metunnistusse ga / et minna iggal Ajal sinno päle mötlen omma Palwes / Öd ja Päwad.

4. Minna iggatsen sind nähha / kui minna sinno Silmapissarade päle mötlen / et minna woiksin täis Römo saa.

5. Kui minna sedda öige selge Usko sinno sees Mele tulletan / mis on el-

14 | Laodikeass, mir

15 | Issand, se
| atte Issand

16 | on, ker

| egga
| llele

17 | Kassi need Rik kad sessimatses
| uhked ma-ilmas

18 | eggude

19 | st

20 | warra
| pahha
| ude | t

21 | pahharte Tarkussers

1

2
| olgo

3 | seer, nenda kui
| ter

4 | Ning

5 | ilma kawwalusseta

6 | Armo

13

| kus

7 | hea Mele u. Moistusse

8 | ärgo olgo sinnule Häbli

14

| sest | must

| wangist waid kannata kurja Armo-Oppetussega

9

15

| Non pidda

16 | jahhutanud ja neil ep olle minno Akhelast Häbli olnud

10 | ilmu

17

| kautanud

| Pälwe

11

18

12 | Mis | ul ei olle Häbli

1.

ellanud sinno Emma Emma Loide ja sinno Emma Einike sees/ agga minna tean töeste/ et ka sinno sees.

6. Me Asja pärrast minna sinno Mele tulletan/ et sinna sedda Jummala Andet pead jälle öhhutama/ mis sinno sees on/ minno Käe Pälepannemisse läbbi.

7. Sest Jummal ep olle meile mitte Kartusse Waimo andnud/ waid Wäe ja Armastamisse (Waimo.)

8. Sepärrast ärra-häbbene mitte meie Issanda Tunnistust/ eiga mind temma Kõidetud/ waid olle Armo-Öppetusse Waewa-Ossalinne/ Jummala Wäe järrele.

9. Ke meid önsaks teinud ja kutsnud pühha Kutsmissega/ ei mitte meie Teggude järrele/ kuid temma omma Ettewotmisse ja Armo järrele/ mis meile on antud Kristusse JEsusse sees enne Ma-Ilma Aega/

10. Agga nüüd täda antud meie Önnisteggia JEsusse Kristusse Tullemisse läbbi/ ke Surmatt on Wägge ärrawotnud/ ja Ello ja sedda hukkaminnematta/ on Walge ette tonud Armo-Öppetusse läbbi.

11. Me pärrast miuna ollen pandud Kulutajaks ja Apostliks/ ja Paggana de Öppetajaks.

12. Kumma Asja pärrast minna ka seda kannatan/ agga minna ei häbbene mitte; Sest minna tean/ kedda minna ollen usknud/ ja ollen [illegible] tundel/ et temma wäggew on minno tallele pandud Warra hoida sesamma Päwani.

13. Pea terwe Sannade Öppetust/ mis sinna minnust olled kuulnud Usust ja Armastamisses/ kumb on Kristusse JEsusse sees.

14. Hoia sedda hä tallele pandut Warra Pühha Waimo läbbi/ ke meie sees ellab.

15. Sinna tead sedda/ et keik/ ke Asia Maal ommad/ need ommad ennast minnust ärrapöörnud/ kelle säas on Wigellus ja Hermogenes.

16. Issand andko Armo Onesiworusse Perre kunnale/ sest temma on mind saggedaste rõmustanud/ ja ep olle minno Abbelik mitte häbbenenud.

17. Waid kui temma Roma Linnas olli/ on temma mind wägga ussinaste otsind ja leidnud.

18. Issand andko temmale/ et temma woiks Armo leida Issanda jures selsammal Päwal; Ja kui paljo temma Eweso Linnas on teninud/ sedda tead sinna keige parremminne.

Se II. Pätük.

1. Agga sinna/ mo Poeg/ olle wäggew se Armo läbbi/ kumb on Kristusse JEsusse sees.

2. Ja

2. Ja mis sinna minnust olled kuulnud mitme Tunnistaja läbbi/ sedda käske sinna truppi Jümestele/ ke kölbawad ka teisi öppetama.

3. Agga sinna/ kannata Kurja kui üks hä JEsusse Kristusse Söddamees.

4. Ükski Söddamees ei segga ennast Pätoitusse Tö sekka/ et temma selle Mele pärrast woiks olla/ kes tedda Sõtta on wotnud.

5. Ja kui kegi ka woitleb/ ei anta temmale mitte Kroni/ kui temma ei woitle öiete.

6. Üks Töteggew Pöllomees peab essiti omma Wiljast Jaggo sama.

7. Pane tähhele mis mа ütlen; Agga Issand andko sulle keigis Moistust.

8. Pea Meles JEsust Kristust/ ke Surnust on üllestousnud/ ke on Tawida Seemnest/ minno Armo Öppetusse järrele.

9. Mepäärrast minna ka Kurja kannatan Köidikude sadik/ kui Kurjateggia/ agga Jummala Sanna ep olle mitte kinnikõidetud.

10. Sepärrast kannatan minna keik nende Ärrawallitsetude pärrast/ et ka nemmad peawad Önnistust sama/ kumb on Kristusse JEsusse sees/ iggawesse Auoga.

11. Se on üks tõsine Sanna; Sest kui meie ühhes olleme ärrasurnud/ siis peame ka ühhes ellama.

12. Kui meie kannatlikkud olleme/ siis peame meie ka ühhes wallitsema; Kui meie ärrasalgame/ siis salgab temma meid ka ärra.

13. Kui meie ei ussu/ siis jääb temma tru. Temma ei woi issiennast mitte ärrasalgada.

14. Sedda tulleta Mele/ ja tunnista Issanda ees/ et nemmad ei pea riidlema Sannade pärrast/ mis ei kölba kuhhogi/ kui (agga) Kuuljade Eksitamisseks.

15. Olle ussin ennast Jummalale säda kölbawaks ja laitmatta Töteggiaks/ ke öiete ärrajaggab se Töe Sanna.

16. Agga kölbamattummad tühjad Juttud jätta mahha. Sest nemmad kaswawad ennamb Jummalakartmatta Ello pole.

17. Ja nende Sanna sööb ennese ümber otsego Söja/ kelle säas on Himeneus ja Wiletus.

18. Ke ommad Töest ärraeksinud/ ja ütlewad Ülleстousmist jubba sündinud ollewa/ ja pöörwad ärra monnigade Usko.

19. Agga se kindel Jummala Raja seisab/ ja temmal on sesinane Pitsadi Märk: Issand tunneb neid/ ke temma Ommased ommad; Ja igga üks tagganego üllekohtust/ ke Kristusse Nimme nimmetab.

20. Agga ühhes süres Koijas ep olle mitte ükspäines Kuld ja Höbbe

Ast.

2

3 | Nüüd

4 | eggude

5

6 | a | karso

7

8 | ärratud

9 | et mara kiiri wangir ollen

10

11

12

13

14

15 | seisatama

16 | seisa pahhade n. tühja

17

18 | sest

19

20

| muist on kul
| antumad

21 | uus

22

23 | need jölledad | umad
| ed pölga ärra

24 | riidlema waid lahke ollema
F hic infit v. 25. juxta Mastricht
| jukhatab neid, kes wasto pannewad

25

26 | kellest

1

2 F Luc. 16,14. stand: rahha peäle ahned.

3 | kis omaksid ei armasta, kes
ei tahha leppida
| waljud

4

5

6 | oke

7 | pole

8 | us.

9

10

Astjad/ waid ka Pu ja Kiwwi (Astjad) / ja monnigad ommad kül Auuks/ agga monnigad Häwweks.

21. Kui nüüd kegi nisuggusist ennast puhhastab / se on puhhastud Asti/ Auuks pühhitsetud/ ja Issandale tarwis / keige hä Töle walmistud.

22. Agga Norusse Himmude eest hoia ennast/ agga noua Öigust/Usko/ Armo/ Rahho nendega / ke Issandat puhtast Süddamest Appi hüüdwad.

23. Agga hullo ja kölbamatta Küssimissi jätta mahha; Sest sinna tead / et nemmad Rido saatwad.

24. Agga Issanda Sullasel ei sinni mitte rielda/ waid hä olla keigide wasto / ussin öppetama / ke Kurjad woib kannatada / ke tassase Melega Wastapannijid nomib.

25. Ehk neile wahhest Jummal Patto-Pöörmist woiks anda Töe Tundmisse pole.

26. Ja et nemmad jälle woiksid üllesärkada Kurrati Köidikust / kummast nemmad ommad kinniwoetud temma Tahtmissel.

Se III. Pätük.

1. Agga se olgo sulle täda/et wiimsil Päiwil hirmsad Ajad tullewad.

2. Sest Innimessed sawad issiennesest paljo Luggu piddama/ Rahhaahned / Hooplikkud / Surelissed/ Teotajad / Wannamatte Sanna Pölgjad/ Tännamattummad/ Jummalakartmattummad/

3. Armotummad / Leppitusse Rikjad/ Laitjad/ Prassiad / Hirmsad/ ke ei armasta sedda/ mis hä on.

4. Pettised / Ärraandjad/ Liigjulged/ Uhked / ke ennamb Lihha Himmo armastawad kui Jummala.

5. Kellel on Jum̃alakartusse Näggo / agga temma Wägge salgawad nemmad ärra/ ja nisugguste eest hoia ennast.

6. Sest nisugguste saast omad need/ ke Koijade sisse puggewad/ ja wiwad Naeste-Rahwast wangi/ke Pattudega omad koormatud/ ja kedda moñesuggusist Himmudest aetakse.

7. Ke ikka öppewad / ja ei woi eal Töe-Tundmissele sada.

8. Agga otsego Jannes ja Jambres Mossse wasto pannid / ninda pannewad ka needsinnased Töe wasto: (Nemmad ommad Innimessed Melest ärrarikkutud ja kölbamatta Ussule.)

9. Agga nemmad ei sa sega paljo eddasi: Sest nende Rummalus peab awwalikkuks keigile sama/ ninda kui nendege sai.

10. Agga sinna olled täda sanud minno Öppetust/ Ello-Kombet / Noud / Usko/ pitka Meelt / Armastamist/ Kannatust/

11. Kanged Kiusatussed/ Kannatamissed/ kummad minnule omad sündinud Antiohkias/ Ikonias ja Listras/ mis suggussed Kiusatussed minna ollen kannatanud/ ja neist keigist on meid Issand ärrapäästnud.

12. Ja keik/ ke tahtwad Jummala-kartlikkud ellada Kristusse JEsusse sees/ need peawad Kiusatust kannatama.

13. Agga kurjad Innimessed ja Petjad lähhawad kurjemaks/ nemmad eksitawad/ ja neid eksitakse.

14. Agga sinna jä selle sisse/ mis sinna olled öppenud/ ja mis sulle on ussutud; Sest sinna tead/ kennelt sinna olled öppenud.

15. Ja et sinna Lapsest sadik pühha Kirja tunnud/ siis woib se sind targaks tehha Önnistusse/ Usso läbbi Kristusse JEsusse sisse.

16. Keik Kirri on Jummalast sisse annetud/ ja on tarwis Öppetamisseks/ Nomimisseks/ Parrandamisseks/ Juhhatamisseks/ Öigusse (Te päle.)

17. Et Jummala Innimenne woiks täiskit/ ja keige hä Töle hästi walmistud olla.

Se IV. Pätäk.

1. Siis tunnistan minna nüüd Jummala ja Issanda Jesusse Kristusse ees/ ke ellawatte ja surnude päle saab Kohhut moistma/ omma Tullemisses ja Rigis.

2. Kuluta sedda Sanna/ aja päle/ olgo öigel ehk mitte öigel Ajal; Nomi/ ähwerda/ maenitse keige Kannatusse ja Öppetamissega.

3. Sest Aeg tulleb/ mil nemmad terwet Öppetust ei salli/ waid omma enne Himmude järrel ennesele Öppetajid kogguwad/ sepärrast et nende Körwad süggelewad/

4. Ja pöörwad Körwad ärra Töest/ ja heidwad ennast tühja Juttude pole.

5. Agga sinna/ walwa keigis/ kannata Kurja/ te Armo-Öppetusse Kulutaja Tööd/ sata omma Ammetit ausaste toime.

6. Sest jubba mind ohwerdatakse/ ja minno Ärrapäästmisse Aeg on lähhidel.

7. Minna ollen hääd Woitlemist woitlenud/ minna ollen Jooksmist löppetanud/ minna ollen Usko piddanud.

8. Päle se/ siis on minnule tallele pandud Öigusse Kroon/ mis minnule Issand se Öige Kohtomoistja sel Päwal tahhab anda; Agga ei mitte ükspäines mulle/ waid ka keigile/ ke temma Tullemist armastawad.

9. Tötta/ et sinna pea minno jure tulled.

10. Sest Temas on mind mahhajätnud/ ja sedda Ma-Ilma wotnud armastada/ ja Tessalonika lähnud/

Kres-

11 /järrele, / Mis. hic incip. x. 11.
/ranged / mind

12 /N. ra ~~rein~~
/lt

13

14 /sinno rätte
/räest

15 /olled
/rs / mis on

16

17

1

2 /rinnita sedda ühtepuhro
/söitle /pitra mele

3 t
/a

4 /poolt

5 /olle rassin
/te, et tuñurse, et sinna oma Ameti
öiete aiad l. üllespead

6 /se

7

8 /Ilma

9

10

11

12 | usse

13 | iste need

14 | eggude

15

16 | süüer

17 | se sanna kulutaminne

18 | ai

19

20 | usse

21

22
| ülle | usse rahwa

1

2

3 | se kulutamisse seer

Kressens Kalaatsia Male/ Titus Talmaatsia Male.

11. Lukas on ükspäines minno jures. Markust wotta ennese jure/ ja to temma ennesega/ sest tedda on mul wägga tarwis Tenistusseks.

12. Agga Tigikust ollen minna Ewesse läkkitanud.

13. Se Ramato-Laika/ mis minna Troada jätsin Karpusse jure/ to ennesega tulles/ ja need Ramatud/ agga keigeennamine seddat Ramato Nahkad.

14. Aleksander Wasksep on mulle paljo Kurja tehnud. Issand maksko temmale temma Tö järrele.

15. Hoia sinna ennast ka temma eest/ sest temma on wägga meie Sannade wasto pannud.

16. Minno esimesses Wastamisses ep olnud ükkigi minno jures/ waid keik jätsid mind mahha (se ärgo olgo neile arwatud.)

17. Agga Issand olli minno pole/ ja kinnitas mind/ et Jutlus minno läbbi piddi kinnitadama/ ja keik Pagganad sedda kuulma/ ja minna ollen ärrapäästetud Lõukoera Suust.

18. Ja kül Issand mind päästab keigest kurjast Töst/ ja tatab omma Taewa Rigise. Temal olgo Auiggawest iggawesseks Ajaks! Amen!

19. Terreta Priskat/ ja Akilast/ ja Onesiworusse Perre kunda.

20. Erastus jäi Korinto. Agga Trowimust jätsin miña Miletis haigek.

21. Tötta/ et sinna enne Talwet tulled. Eibulus ja Pudens ja Linus ja Kloudia ja keik Wennad terretawad sind.

22. Issand JEsus Kristus olgo sinno Waimoga. Arm olgo teiega. Amen!

Teine Ramat selle Timoteusselle/ kes esimeseks Piiskopiks Ewesse Koggoduse pale olli töstetud/ kirjotud Roma Linnast/ kui Paulust teistkorda Keisri Nero ette widi.

Apostli Pauluse Ramat selle Titusselle kirjotud.

Se 1. Pätük.

1. PAulus Jumala Sullane/ agga JESUSSE Kristusse Apostel/ Jummala Ärrawallitsetude Usko ja Töe Tundmisse järrele/ Jummalakartusseks.

2. Iggawesse Ello Lotusse sees/ mis Jummal/ ke ei woi walletada/ enne Ma-Ima Aega on tootanud/

3. Agga ommal Ajal omma Sanna awwalikkuks teinud/ Jutlusse läbi/ mis mulle on ussutud Jumala meie Onnisteggia Käskmisse järrele.

4. Tituſſele minno õige Pojale meie mollemade Ussu poleſt/ Arm/ Hallastus/ Rahho Jummalast Issast/ ja Issandast JEsusseſt Kristusseſt meie Onnisteggiast.

5. Sepärrast jätsin minna sind Kreta Male/ et sinna piddid toimetama/ mis weel waja olli/ ja Linnade mõda Wannamid säädma/ ninda kui minna sulle ollen käsknud.

6. Kui kegi on ilmalaitmatta/ ühhe Naese Mees/ kennel usklikkud Lapsed ommad/ kelle päle Prassimisse ehk Kangekaelusse pärrast Kaebdust ep olle.

7. Seſt Piiskop peab ilmalaitmatta ollema/ kui Jummala Majapiddaja/ mitte kangemelelinne/ mitte äkwihhane/ mitte Jodik/ mitte Taplik/ mitte hähwoito-kaswo-Püüdja.

8. Waid Wõrade Wastowõtja/ ke sedda armastab/ mis hä on/ kassin/ õige/ pühha/ puhhas.

9. Ke kinni peab tõsſiseſt Sannast/ mis sünnib õppetada/ et temma wäggew on maenitsema terwe Õppetusse läbbi/ ja wastoräkijd nomima.

10. Seſt paljo on kä Kangekaelsed/ Sorrigd/ ja Mele-eksitajad/ keigennamine need/ ke ümberleikamisseſt ommad.

11. Kelle Suud peab kinnisullutama/ ke koggona Perre kuhnad ärrapöörwad/ ja õppetawad sedda/ mis ei sünni/ tiggida Kasso pärrast.

12. üks nende säas on üttelnud/ nende omma Prohweet: Kreklaſſed on ikka Wallelikkud/ kurjad Lojussed ja laisad Kõhhud.

13. Se Tunnistus on tõssi; Se Asja pärrast nomi neid kowwaste/ et nemmad woikſid terwed olla Ussus.

14. Ja ei panne tähhele Judalaſte tühja Juttuſid/ ja Innimeste Käskmisſed/ ke ennast ärrapöörwad Tõest.

15. Puhtadel on keik puhhas/ agga Rojastelle ja Uskmattummaile ep olle middakit puhhas/ waid nende Meel ja Süddame-Tunnistus on rojane.

16. Nemmad ütlewad ennast Jummalat tundwa/ agga Teggudega salgawad nemmad sedda ärra; Seſt nemmad ommad (Jummalal) üks hirmus Asi/ ja ennewa kule Sanna/ ja ommad keige hä Töle kõlbamattummad.

Se II. Pätük.

1. Agga sinna/ rägi ninda/ kui terwe Õppetusseksinnib.

2. Et Wannad/ peawad ollema kainad/ ausad/ moistlikkud/ terwed Ussus/ Armastamisses ja Kannatusses.

3. Neile wanna Naestele selsammal kombel/ et nemmad peawad ollema/ kui Pühhade kohhus on/ ei mitte Teotajad/ mitte Joodikud/ (waid) hääd Õppetajad.

4. Et

4

5 | sare
| sind

6 | egga

7

| rappo karso

8

9 | minno oppetuse järrele
| ni hästi
| kuu ka need

10

11

12 | ta rahwas

13 | sama

14 | rahwas
| egga | öppetusest

15 | hastel | asjad puhtad
| ühtegi

16 | meles

1

2 | mehtad

3 | omas ridis
| nenda | ker paljo wina lakkuwad

4

5 | moist | kukult ollema
| head

6 | Nenda samoti

7 | näita ennast
| seer näita ülles

8 | et temal ühtegi ei olle
| teist

9 | n. et nemad ei hauku wasto

10 | Egga sata middagi
| nemad | wad
| auus

11 | mis onnistust sabab | toob

12

13 | Ilmu

14

15

1

2 | Et nemad
| et nemad on

3 | moistmatumad, sanna kuulmatumad

4

4. Et nemmad neid nort Naesewoiwad oppetada / moistlikkud olla / (omma) Mehhi armastada / Lapsi armsaste piddada /

5. Kassinad olla / puhtad / Malapiddajad / Waggad / omma Meeste Sanna Kuullad / et Jummala Sanna ei teotakse.

6. Selsammal kombel maenitse neid nori Mehhi / et nemmad peawad moistlikkud ollema.

7. Agga keigepiddi olle iesi hä Teggude Tähheks / puhta Öppetusses ja ausa Elloga /

8. Terwe ja laitmatta Sanna peab et Wastopannijal Häbbi saab / ja ei leia / mis temma meiest woiks kurja rägida.

9. Sullased käskki omma Issanda Sanna kuulda / keigis Asjus nende Melepärrast ja ei mitte Wastohakkajad olla.

10. ühtekit körwale sata / waidkeik häädd Truwist üllesnäita / et nemmad Jumala meie Önnisteggia Öppetust keigepiddi woiksid ehhitada.

Epistel Essimessel Joulo Pühhal.

11. Sest Jumala önnistawa Arm on ilmotud keige Innimestele /

12. Ja juhhatab meid / et meie peame ärrasalgama jummalakartmatta Ello / ja ilmalikkud Himmud / ja kassinaste / öiete / ja jumalakartlikkult ellama sesinnase Ma-Ilmas.

13. Ja ootma sedda önnist Lotust / ja se sure Jumala ja meie Önnisteggia JEsusse Kristusse Auo Tullemist.

14. Ke issiennast meie eest on andnud / et temma meid piddi ärralunnastama keigest üllekohtust / ja puhhastama ennesele ommaks Rahwaks / mis piddi ussin ollema hä Töle.)

15. Sedda rägi / ja maenitse / ja nomi keigest Süddamest. Ükssigi ärgo pölgago sind.

Se III. Pätük.

1. Tulleta nende Mele / et nemmad Wörstide ja üllemade wasto allandikkud timmad / ja Wannamade Sanna wotwad / ja keige hä Töle walmid peawad ollema.

2. Keddakit ei teotamma / eiga rüdlema / waid tassased ollema keik Tassadust keige Innimeste wasto üllesnäitma.

3. Sest meie ollime ennemuiste ka rummalad / kangekaelsed / eksijad / Himmo ja monnesuggust lihhalikko Ihhaldamisse Orjad / ja hulkusime Kurjusses ja Kaddedusses / kedda wihhati / ja ke teine teist wihkasid.

Epistel teisel Joulo Pühhal.

4. Agga kui Jummala meie Önnis-

nisteggia Heldus ja Arm Innimeste wasto ilmus/

5. Siis on temma meid önsaks teinud/ ei mitte Öigusse Tö pärrast/ mis meie ollime teinud/ waid omma Hallastusse pärrast/ Uestsündmisse Pessemisse ja Pühha Waimo Uendamisse läbbi/

6. Kedda temma on wäljawallanud meie päle rohkeste/ JEsusse Kristusse meie Önnisteggia läbbi.

7. Et meie temma Armo läbbi öigeks tehtud/ iggawesse Ello Pärriaks peame sama Lootmisse järrele.

8. Se on tössine Sanna. Ja minna tahhan/ et sinna sedda hästi pead kinnitama/ et need/ ke omad Jummalat usknud/ Hoolt kannawad/ hä Tö sees eel käia. Se on Innimestele hä ja tarwis.

9. Agga hullo Küssimisst/ Sugguwössa Arwamisst/ ja Rido/ ja Kässo Riedlemisst jätta mahha; Sest neid ei lähhä tarwis/ ja omad tühjad.

10. Walle-Ussu Innimesse eest hoia eñast/ kui temma ühhe ehk teise korra on maenitsedud/

11. Ja tea/ et üks nisuggune on ärrapöördud/ ja teeb Patto/ ke issiennast en hukka moistnud.

12. Kui minna Artemast ellik Tigikust sinno jure läkkitan/ siis tulle ruttuste minno jure Nikopoli Linna/ sest minno Meel on sinna ülle Talwe jäda.

13. Kässo Öppetajat sedda Senat ja Apollut sata ussinaste ärra/ et neile ühtegit waja ep olle.

14. Agga lasse ka meie Ommased öppema hääd Tööd tehha/ kussa neid waja on/ et neñad Sugguta ep olle.

15. Sind terretawad keik/ ke minnoga ommad. Terreta neid/ ke meid armastawad Ussus. Arm olgo teie keigidega! Amen!

Titussele/ ke essimesseks Piiskobiks Krekaliste Koggodusse päle on töstetud/ kirjotud Nikopolist Maatsedonia Maalt.

Apostli Paulusse Ramat kirjotud selle Wilemonile.

1. PAulus Esusse Kristusse köidetud/ ja Wend Timoteus selle Wilemonile meie Armale ja Ka-aw-witajale/

2. Ja selle armal Appiale ja Arkippule meie Ka-woitlejale/ ja selle Koggodussele sinno Majas.

3. Arm olgo teiega/ ja Rahho Jummalast meie Issast ja Issandast JEsussest Kristussest.

4. Minna tännan omma Jummalat/ ja mällestan sind ikka omma Palwedes.

5. Et minna kulen sinno Armastamist/

5 | Teggudest

6

7 | iddi
| Lotusse

8 | need sinnatsed Asjad

| eggude seer ellada

9 | seisa jöttedatte
| warto
| sata kasso

10

11 | ia on
| eser | et

12 | saan | ud

13

14 | hea Teggude seer ellama, et
nemad kolbaksid sinna, kusa
neid tarwis on

15

| rahwa

1 | wang
| abbimehhele

2 | kis-ühtlaise meiega woitleb

3 | teile

4

5

|sisse

6 |seer

7 |jahhutud

8

9 |pärrast et
|se on
|meer

10 |Akhelatte seer/ gf. Phil. 1,7.

11

12

13 |Akhelatte seer cf. v. 10.

14

15 |aiaks
|tem̄a ūggawerte piddi sinno jure
jäma

16 |em̄am |ūks
NB. liatagi
|polest

17

18 |kahjo

19
|peälegi

20 |jahhuta

21

22

23

tamist/ ja sedda Usko/ mis sinnul on Issanda JEsusse ja keige Pühhade wasto.

6. Et sinno Usk/ mis meil issikeskes on/ woiks wäggewaks sada keige hä Tundmisses/ mis teil on Kristusse JEsusse sees.

7. Sest meil on paljo Römo ja Troosti sino Armastamisse pärrast/ et Pühhade Süddamed ommad rõmustud sinno läbbi/ (armas) Wend.

8. Sepärrast/ ehk minnul kül paljo Julgust on Kristusses / sind käskma sedda/ mis sinno Kohhus on.

9. Siis pallun minna enne minne Armastamisse pohest/ ehk minna kül üks sesuggune ollen / Paulus/ üks Wanamb/ agga nüüd ka JEsusse Kristusse kõdetud.

10. Siis pallun minna sind minno Poja Onesimusse pärrast/ kedda minna ollen sünnitanud minno Köidikudes sees.

11. Ke eñemuiste sulle ei kõlband/ agga nüüd sulle ja mulle kül kõlbab/ tedda ollen minna taggasi läkkitanud.

12. Agga sinna wotta tedda/ se on/ minno Süddant / wasto.

13. Kedda minna enese jures tahtsin piddada/ et temma mind sinno Assemel piddi tenima Armo-Õppetusse Köidikude sees.

14. Agga ilma sinno Tahtmist ep olle minna middakit tahtnud tehha/ et sinno hä Tõ ei piddand wäggisi ollema/ waid hämelelinnega.

15. Sest temma ehk sepärrast (sinnust) ürrikesseks on ärralahkunud/ et/ sina tedda iggawest piddid jälle sama.

16. Ei mitte kui ühtSullast waid ennamb kui Sullast/ üks armas Wend / issiärranis mulle/ kui paljo ennamb sulle / ni hästi Lihha/ kui Issanda polest.

17. Kui sinna nüüd mind omma Seltsi-Mehheks arwad / siis wotta tedda wasto otsego mind.

18. Agga kui temma sulle mingi suggust Liga teinud/ ehk temmal sinnoga wõlgo on / sedda arwa mulle.

19. Minna Paulus ollen sedda kirjotanud omma Käga: Minna tahhan sedda maksta; Minna ei ütle sulle/ et sinna Ki issiennast mulle Wõlgo olled.

20. Tõest Wend / lasse mind se Kasso sada sult Issanda sees; Rõmustta minno Südda Issanda sees.

21. Sest et minna sinno Saunamatnisse pále lodan / tiis ollen minna sulle kirjotanud / sest minna tean/ et sinna weel ennamb teed/ kui minna ütlen.

22. Agga walmista mulle ka Asset/ sest minna lodan/ et mind tete Palwede läbbi teile jälle peab kinkitama.

23. Sind terretab Epawras/ min-

ny

no Kawang JEsusse Kristusse sees.
24. Markus/ Aristarkus/ Temas/ Lukas/ minno Abbimehhed.
25. Meie Issanda JEsusse Kristusse Arm olgo teie Waimoga! Amen!

Wilemonile kirjotud Roma Linnast/ Onesimusse selle Sullasega.

Apostli Peetrusse essimeñe Ramat

Se I. Pätük

1. Peetrus/ Jesusse Kristusse Apostel/ neile ~~ärrawallitsetuid~~ Wörastile/ ke laial ~~ommad~~/ Ponto/ Kalaatsia/ Kappadoo~~tsia~~/ Asia ja Pitinia Maal.

2. Jummala se Issa Ennetäadmisse järrele/ se Waimo Puhhitsemisse ~~läbbi~~ Sanna-Kuulmisseks/ ja JEsusse Kristusse Werre Pälesipputamisseks. Arm ja Rahho sago teile rohkeste.

Epistel Simona ja Juda Päwal.

3. Jummal ja meie Issanda JEsusse Kristusse Issa olgo kidetud/ kel~~lest meie~~ Omma sure Hallastusse pärrast neste ~~olleme~~ sündinud ellawaks Lotusseks JEsusse Kristusse ülletousmisse läbbi Surnust/

4. ühheks ~~hukkaminnematta/ ilmarojata ja närtsimatta Pärrandusseks/~~ mis ~~meile~~ Taewas on tallele pandud.

5. Kedda Jummala Wäes Ussu läbbi hoitakse Önnistusseks/ ~~kumb~~ walmis on wiimsel Ajal ~~awwalikkuks sada~~.

6. ~~Kelle pärrast~~ teie peate röömsad ollema/ ke teie nüüd pissut/ (~~ninda~~ kui ~~Kohhus on~~)/ kurwad ollete monnesarnast Kinsatusses.

7. Et teie ~~Ussu-Katsminne saaks leidud~~ paljo üllemb ollewa/ kui ~~kadduwa~~ Kulda/ mis Tulles katsutakse/ Kitusseks/ Auuks/ ja Auustamisseks Jesusse Kristusse Ilmotamisse ~~Päwal~~.

8. Kedda teie ~~näggematta~~ armastate/ kelle sisse teie nüüd ussute/ ehk teie tedda kül mitte ep ~~olle~~ nä~~tnud~~/ ja ollete röömsad ~~ilma arwamatta~~ ja kalli Römoga/

9. Ja sate omma Ussu ot~~sa~~/ ~~sedda Hinge Önnistust~~/ kätte.

10. Sedda Önnistust ~~ommad~~ need Prohwetid otsinud ja takka noudnud/ ke sest Armust/ mis teie päle on tulnud/ enne ~~ommad~~ kulutanud.

11. ~~Ja ommad takka noudnud~~/ ~~kumma~~ ja missuggust ~~Aja päle~~ Kristusse Waim/ ke nende sees olli/ ~~piddi~~ tähhenda~~ma~~/ ja ~~eel~~ tunnista~~ma~~ neid Kannatamissi/ mis Kristusse päle piddid tullema/ ja ~~sedda~~ Auo nende

(Kan-

24 4 | Pärrandusleks mis ei woi hukka
minna egga rojaseks sada
egga ärra närtsida

25 5 | mis

6 | se tarwis lähhäb

7 | Uhk kui se saab katsutud peab
leitama

1 | kaub ja siis-ki

8 | ei olle näinud ja siis-ki

2 | wägga
| mis üks-ki ei woi ülles rägida.

3 9 | se on Hinge õnnistust

| meid on
| nita

4 10

11 | Kui nenad takka noudsid kullal
| Aega se
| enne

12 | sedda ei
| heaks jagganud

| kum̄arkûlle

13 | kassinad

14

15

16

17

18 | Asjade | egga
| ollete õppinud.

19

20

21

22 | ~~dad~~ dade

23

24

25 | Armo-õppetuse lâbbi

1 | keik | keik

2

(Kannatamisse) järrel.

12. Kennel olli tädda antud / et nemmad sega mitte issiennaste / kuid meile piddid tenima / mis teile nüüd on kulutud nende läbbi / ke teile sedda Armo-Oppetust ommad kulutanud pühha Waimo läbbi / ke Taewast on läkkatud / me sisse ka Inglid iggatsewad watada.

13. Sepärrast walmistage omma Meled / olge kained / ja lootke täieste se Armo päle / mis teile pakkutakse JEsusse Kristusse Ilmotamisse Ajal.

14. Otsego sannawotlikkud Lapsed / ja ärge sake mitte teie endiste Himmude sarnaseks / kummad teil Rummalusses ollid.

15. Waid ninda kui se / ke teid on kutsnud pühha on / sake teie ka pühhaks keige omma Ello sees.

16. Sest kirjotud on: Teie peate pühhad ollema / sest minna ollen pühha.

17. Ja kui teie Issaks Auppi hüate tedda / ke ilma Innimesse Luggu piddamatta Kohhut moistab igga ühhe Tö järrele / siis ellage nüüd / kunni teie sin ollete / Kartusses.

18. Ja täädke / et teid ep olle hukkaminnewa Hõbbedaga ehk Kullaga lunnastud / omma tühhisest Ellamisest / mis teile Wannamist on.

19. Waid Kristusse / kui ühhe ilmasüta ja ilmateotamatta Talle kalli Werrega.

20. Ke kül enne on olnud ärranähtud / eneko Ma-Ilma Raja olli pantud / agga sel wiimsel Ajal teie pärrast ilmotud.

21. Ke teie temma läbbi Jummala sisse ussute / ke tedda on Surnust üllesärratanud / ja temmale Auo andnud / et teie Usk ja Lotus Jummala päle peab ollema.

22. Siis tehke puhtaks oma Hinged Tõe Sannawotmisses / Waimo läbbi / kawwalatta wennalikko Armastamisseks / ja armastage teine teist puhtast Südda mest kindlaste.

23. Ke teie ollete ueste sündinud / et mitte hukkaminnewa / waid hukkaminnematta Seemnest / ellawa Jummala Sanna läbbi / mis iggaweste jääb.

24. Sest keik Lihha on kui Rohhi / ja keik Innimesse Auu kui Rohho Lillikenne. Rohhi kuiwab ärra / ja temma Lillike langeb mahha;

25. Agga Issanda Sanna kestab iggawesti. Agga se on se Sanna / mis teile on kulutud.

Se II. Pätük.

1. Siis pange nüüd mahha keik Kurjust / ja keik Petmist / ja Kawwalusse d / ja Kaddedusse d / ja keik Kelekandmist.

2. Ja himmustage otsego praego

sündinud Lapsokesséd sedda (Jumma-la Sanna) selgest Pima/ et teie selle läbbi woite kaswada.

3. Kui teie muido ollete maitsnud/ et Issand helde on.

4. Kelle jure teie ollete tulnud / kui ellawa Kiwwe jure/ (ke kül Innimes-test kui kölbamatta on ärraheidetud/ agga Jumalast ärrawallitsetud ja wägga kallis.)

5. Ja teiege iesi sarnased kui ellawad Kiwwid/ üllesehhitud waimolikkuks Koijaks/ ja pühhaks Preestri-Ammetiks/ ohwerdama waimolikkud Ohwrid/ mis Jumala Mele pärrast on JEsusse Kristusse läbbi.

6. Sepärrast seisab ka Kirjas: Waat/ minna pannen Sionis ühhe Nurga-Kiwwi/ mis wallitsetud/ ja kallis on; Ja ke temma sisse usstub/ ei pea mitte Häbbe sisse sama.

7. Teile nüüd/ ke teie ussute/ on temma kallis/ agga neile usktmattum-mille on se Kiwwi/ mis need Kodda-ehhitajad on ärrapölgnud / Nurga Päkiwwiks/ ja Putumisse Kiwwiks/ ja Pahhandusse kalduks sanud.

8. Ke ennast Sanna wasto toukawad/ ning ei wotta Sanna kuulda/ mis tarwis neinad ka oinad pandud.

9. Agga teie ollete se ärrawallitse-tud Suggu / se Kunninglik Preestri-Ammet/ se pühha Rahwas/ se pärris Rahwas/ et teie peate selle Häteg-gusid kulutama / ke teid Pimmedast on kutsnud omma immelikko Wal-gusse.

10. Ja ke teie ennemuiste ep olnud sedda Rahwast/ agga nüüd Junala Rahwas (ollete)/ ke teie mitte es olle Armo sanud / agga nüüd ollete Armo sanud.

Epist: kolmandal Pühha Päwal

pärrast Kristusse Üllestousmisse Pühha.

11. Armad/ minna maenitsen teid kui Wörad/ ja Tekätjad/ hoidke ennast lihhalikko Himnude eest/ kum-mad Hinge waslo söddiwad.

12. Ja piddage häid Ello Pag-ganade säas/ et need/ ke teitest kurja rägiwad kui Kurjateggiadest/ teie häid Teggo sawad nähha/ ja Jum-malat kiitwad Katsmisse Päwal.

13. Heitke ennast keige Innimeste Säädmisse alla Issanda pärrast/ ol-go Kunninga kui üllema alla.

14. Ellik Pälikude/ kui nende alla/ ke temmast ommad läkkitud/ Kurja-teggijile Nuhtlusseks ja Häteggij-le Kitusseks.

15. Sest se on Jumala Tahtmin-ne/ et teie/ Häid tehhes / moistmat-tummade Innimeste Rummalust kinnisullute.

16. Kui Wabbad/ ja ei mitte otse-go olleks teil Wabbadus Kurjusse Kattes/ waid kui Junala Sullased.

17. Aus

|head kombed

3 10

|nud

4 |kui teie selle jure tullete
|meles

5 |Siis ehhitakse teid endid
ka ülles

11
|maialissed n. |et teie
|hoiate
|mis

6

12. |peate
|nemad se eest, mis nemad teist kui
kurja teggiattest pahha rägiwad
teie hea Teggude pärrast, mis
nemad teist näwad

|ärra
|peäle lodab

13 |sepärrast

7 |kui kolbmata on ärraheitnud
|wastotoukamisse
|raud kiwwiks

14

8

|seks on nemad ka seätud

15 |nenda

9

16

17 | nelld Weñad

18 | nende | tassaste
| Waljude

19 | keik kurwastust heaks wottab

20

| wastopeate

21 | teie | teile

22

23 | kis | keik selle Holeks

24 | üller | piddime Pattust lahtisama
ning

25

1

| parrandatud sada ilma Sañata

2

3 | kelle

4 | ning | kombe seer

5

6 | kuulda ja hudis
| ühtegi Hirmo ei karda

7 | Nendasañoli
| ga targaste
| rahwale
| neile, ker ka | ad on

17. Auustage iggameest/ armastage Wende/ kartke Jummalat/ auustage Kunningast.

18. Teie Sullased/ kuulge keige Kartussega omma Issandade Sanna/ ei mitte ükspäines hä ja waggade/ waid ka kurjade (Sanna.)

19. Sest se on Arm/ kui kegi Süddametunnistusse pärrast Jummala ees kurja nääb ja ülle kohhut kañatab.

20. Sest mis Kitus on se/ kui teid Sü pärrast pekstakse/ ning teie ninda kannatlikkud ollete. Agga kui teie Hääd tehhes ja kannates Kurja näte/ se on Arm Jummala jures.

Epistel teisel Pühha Päwal pärrast Kristusse Ülestousmisse Pühha.

21. Sest seks ollete teie kutsutud/ sest et ka Kristus on meie eest kannatanud/ ja meile Tähte jätnud/ et teie peate temma Jälgede sees käima.

22. Ke ep olle ühtegi Patto teinud/ kelle Suus ka ep olle ühtegit Pettust leitud.

23. Ke ei sõimand wasto/ kui tedda sõimati/ ei ähwerdanud/ kui temma kannatas/ agga temma andis selle nähha/ ke õiete Kohhut moistab.

24. Ke meie Pattud issi on kandnud omma Jhhus Pu. päle/ et meie Pattule ärrasurnud/ Õigusse l piddime ellama/ kelle Wörmide läbbi teie ollete terweks sanud.

25. Sest teie ollite kui ekſiwad Lambad; Agga nüüd ollete teie pöördud omma Hinge Karjatse ja Piskopi polt.)

Se III. Pätük.

1. Selsammal Kombel teie Naesed/ kuulge omma Meeste Sanna/ et ka need/ ke seda Sanna ep ussu/ Naeste Ello läbbi woiksid Ilma sõnata pöördud saada.

2. Kui nemmad teie puhta Ello tähhele pannewad Kartusses.

3. Nende Ehtimine ei pea wälja spiddi ollema Juukse Palmitamisses/ ja Kulla ümberpannemisses/ ehk Kalli Riete Kandmisses.

4. Waid se Süddame ärrapeidetud Innimenne ilmarikkumatta tassase waikse Waimoga; Se on kallis Jummala ees.

5. Sest ninda ommad ka ennemuiste pühhad Naesed eñast ehhitanud/ ke omma Lotust Jummala päle pannid/ ja omma Meeste Sanna kulid.

6. Kui Sara Abrahañi Sanna wottis/ ja kutsus tedda Issandaks/ kelle Lapseks teie ollete sanud/ kui teie hääd tete/ ja ep olle arrad.

7. Selsammal Kombel teie Mehhed/ ellage nende jures Mõistusega/ ja andke Naeste Suggule/ kui nõddrama Astjale Auo/ ninda kui Armo-Ello Kapärrijale/ et teie Palwepiddamisse ärra ei keelta.

Epistel wiendal Pühha Päwal pärrast kolmandamb Jummala Pühha.

8. Agga wiimseks olge keik ühhemeleliſsed / halledad / wennalikkud / armolikkud / helded.

9. Ärge makſke nitte Kurja kurjaga / ehk Sõimatuſsi Sõimamisſega. Waid ſe wasto õnnistage / ja moiſtke / et teie seks ollete kutſutud / et teie Õnnistust peate-pärrima.

10. Seſt ke omma Ello tahhab armastada / ja häid Päiwi nähha / ſe hoidko omma Keelt Kurja eest / ja omma Mokkad Kawwalust rägimast.

11. Temma pöörgo ennast Kurjast ärra / ja tehko Hääd / temma otſiko Rahho / ja noudko sedda takka.

12. Seſt Issanda Silmad pannewad Õigid tähhele / ja temma Körwad nende Palwet; Agga Issanda Palge on nende wasto / ke Kurja tewad.

13. Ja kes on / ke teile peaks woima Kurja tehha / kui teie Hääd takka nouate.

14. Ja kui teie ka kannate Õigusse pärrast / siis ollete teie õnsad; Agga ärge kartke nende Ähwerdamist / ja ärge ehmatage mitte /

15. Agga pühhitsege Jummala sedda Issanda omma Süddame sees). Agga olge iggal Ajal walmid Tassanduſse ja Kartuſsega Wastokostmisſele igga Mehhe wasto / ke teilt Arwo püab Lootmisſe pärrast / mis teie sees on;

16. Ja teile olgo hä Süddametunnistus / et need / ke teist Kurja rägiwad kui Kurjateggiadest / Häbbi sawad / et nemmad teie hääd Ello Kristusſes ommad teotamud.

17. Seſt ſe on parramb / (kui ſe Jummala Tahtminne on) hääd tehhes kannatada / kui kurja tehhes.

18. Seſt et Kristus ka ükskord Patto eest on kannatanud / üks Hige üllekohtuste eest / et temma meid Jummalale piddi saatma / ja on kül Lihha poleſt surmatud / agga Waimo poleſt ellawaks tehtud.

19. Kelles temma ka on ärralãinud / ja on Juttust piddanud neile Waimudele / ke Wangis on.

20. Ke ennemuiste ei usknud / kui Jumala Pitkmeel ükskord otis Noa Ajal / kui Laewa walmiſtati / me sees piſsud (ſe on kahheksa) Hinge We pääl hotti.

21. Kelle Wastotähhendaminne ſe Ristminne meid nüüd ka önsaks teeb / (mitte Rojusse Erraheitminne Lihha päält / kuid hä Süddametunnistusse Leppitus Jummalaga) JEsusse Kristusse üllestousmisse läbbi.

22. Ke on Jummala parramal Käel / pärrast kui temma on Taewaläinud / ja temma Melewalla al on

need

8 /ärda Melega /Wendade Armastajad

9 /sest et teie teate

10

11

12 /peäle
/kuulwad /lumist
/neid

13 /teggema

14 /Hirmo
/ni wägga ärra

15 /et teie woite wastada iggaühhele

/se Lotusse

16
/selle sees, mis nemmad pakka
/teist

17

18
/jure

19 /kulutamud

20
/sees

21 /Sellega sünnib ühtese
/mis

22

|moistikkult n. kassinad Pahoittele

8 |ennamiste

1

|kinnitage
|tanud se on

9

2 |tega |ei wotta ellada
|järrele

10 |kui iggaüks on Armo-Ande
sanud, nenda tenigo teine
teist sellega, kui

3 |järrele teinud

11

|keige
|Prassimisse Jotude
|keige

4

12 |mis teie sees on

|ömetuma n. wallatuma

5

13

6 |Sees

14 |polest teotakse tedda

7

need Inglid ja Wäggewad ja Wäed.

Se IV Pätük.

1. Et nüüd Kristus Lihhas meie eest on kannatanud/ siis ehhitage ennast ka sesamma Melega? Sest ke Lihhas kannatab/ se jättab Patto mahha;

2. Et temma se Ello-Aja/ mis weel ülle on/ mitte ennamb Innimeste Himmudele/ waid Jumala Tahtmisse peale ellama.

3. Sest se on kül/ et meie se minnewa Ello-Aja olleme tullutanud Pagganade Tahtmisse tehhes/ kui meie ellasime Kimalusse/ Himmude/ Kiajomisse ja Sömisse/ Prassimisse ja hirmsa Wõra Jummala-Tenistusse sees.

4. Se on nende Meles wõras/ et teie nendega ei jookse sesamma tiggida Ello sisse/ ja teotawad (teid.)

5. Nemmad peawad Arwo andma sellel/ ke walmis on Kohhut moistma Ellawa ja Surnude päle.

6. Sest sepärrast on ka Surnudele Armo-Oppetus kulutud/ et nende päle Innimeste polest kül piddi Kohhut moistetama Lihhas/ agga Waimus piddid nemmad ellama Jummala Tahtmisse järrele.

Epistel kuendal Pühha Päwal
pärrast Kristusse Ülestousmisse Pühha.

7. Agga keige Asjade Ots on liggi tulnud; Sepärrast olge kaine ja kained Palwe-piddamisele.

8. Agga keige Asjade ees piddake issikeskes kindlat Armastamist: Sest et Armastaminne Patto Hulka katkattab.

9. Olge issikeskes Wõraste Wastowotjad/ ilmanurrisematta.

10. Tenige teine teist igga üks se Andega/ mis temma on sanud/ kui Jummala monnesarnase Armo hääd Majapiddajad.

11. Kui kegi rägib/ se (rägiko) kui Jummala Sanna/ kui kegi tenib/ se (tenigo) sest Joudust/ mis Jummal annab/ et keigis Jummalat auustakse JEsusse Kristusse läbbi/ kellel olgo Au ja Wäggi iggaweste iggawesseks Ajaks. Amen!

12. Minno Armad/ ärge pange sedda Pallawat mitte wõraks/ mis teile teie Kiusatusses juhtub/ otse kui juhtuks teile wõras Asi;

13. Waid/ ninda kui teil Kristusse Kannatamisest Ossa on/ ninda olge röömsad/ et teie ka temma Auustusse Ilmotamisses sure römoga woite röömsad olla.

14. Önsad ollete teie/ kui teid teotakse Kristusse Nimme pärrast/ sest et se Auustusse ja Jummala Waim teie päal hingab; Nende jures on temma kül teotud/ agga teie jures on temma auustud.

15. Agga üksigi teie sääst ärya kannatako kui Tapja / ehk Warras / ehk Kurjateggia / ehk ke wöra Ammeti sisse tikkub.

16. Waid kui temma (kannatab) kui Ristinnimenne / siis ärya häbbenego temma mitte / kuid auustago Jummalat se polest.

17. Sest se Aeg on / et Kohhus peab Jummala Koijast algama; Agga kui se meitest esmalt (hakkab) / mähhärdune nende Ots siis on / ke Jummala Armo-Öppetust ei ussu?

18. Ja kui se Öige waewalt päseb / missuggune Järg saab siis Jummalakartmattumal ja Pattusel ollema?

19. Sepärrast ka need / ke kannatawad Jummala Tahtmisse järrele / need peawad temma kui ühhe tru Loja kätte omma Hinged andma hä Teggude sees.

Se V. Pätük.

1. Neid Wannemid / ke teie sääs ommad / maenitsen minna üks Ka-Wannamb / ja Kristusse Kannatamisse Tunnistaja / ke minna ka Ossa saan sest Auustusest / mis awwalikkuks peab sama.

2. Kaitske (kui Karjased) Jummala Karja / mis teie al on / ja katske tedda / ei mitte wäggisi / waid hä Melega / ei mitte tiggida Kasso pärrast / waid (heldest) Süddamest.

3. Eiga mitte kui need / ke Melewalda wotwad Koggoduste päle / waid olge (pühha) Karja Eeelkäiad.

4. Siis teie / kui Päkarjane ennast ilmotab / peate sama sedda ilmanärtsimatta Auustusse Kroni.

5. Selsammal Kombel teie Nored / olge Wannamade wasto allandikkud; Agga keik wotke teine teise Sanna / ja hoidke Allandust kinni; Sest Jummal panneb Körkede wasto / agga Allandikkudele annab temma Armo.

Epistel kolmandal Pühha Päwal pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

6. Siis allandage ennast nüüd Jummala wäggewa Kä alla / et temma teid üllandago ommal Ajal.

7. Keik teie Murret heitke temma päle / sest temma murretseb teie eest.

8. Olge kained ja walwage / sest teie Waenlane se Kurrad käib ümber kui möirawa Leikoer / ja otsib / kedda temma woiks ärraneelda.

9. Sesamma wasto pange kindlaste Ussus / ja täädke / et otse needsammad Kannatamissed teie Wennadele Ma-Ilmas kätte tullewad.

10. Agga se keige Armo Jummal / ke meid on kutsunud omma iggawesse sure Auule Kristusse JEsusse sees / ke meie ürrikesse olleme kannatanud; Se walmistako / tehko wäggewaks / kinnitako / wahwistago teid.

11. Sel-

15 | kui se ves teiste Asjade
kulaja on

16

17 | hakkama
| saab
| Sana ei wotta kuulda.

18 | kuida siis se Jumala kastmata
u. pattune korda saab

19 | Holeks

1 | ves ma ka üks
| olles
| ilmutadama

2 | Hoidke | sea | olge selle Ülewaatjad
| roppo cf. 1 Tim. 3, 3

3 | Jumala Kärranduse

4 | mis ei närtsi ärra

5 | ehhitage ennast seestpidi Allan-
duslega
| uhkede

6 | woiks

7

8 | kassinad

9 | seiske | peäle

10. | sisse

11 | Seur Ajaur

12

13

14

1 | ühtefuggust

2

3

4

| ust ollemisest

5

6

7 | Armastamist
| dade Armastamisses

8

9

10

11

11. Selle sammal olgo Au ja Wäggi iggawest/ ja iggawest. Amē!)

12. Silwanusse teie tru Wennaga/ ollen minna/ minno tuttes/ teile pissut kirjotanud/ maenitsenud ja tunnistanud/ et se se tössine Jummala Arm on/ me sees teie seisate.

13. Teid terretawad need/ ke teiega on ärrawallitsetud Babilonia Linnas/ ja minno Poeg Markus.

14. Terretage teine teist se Armastamisse Su-andmissega: Rahho olgo teie keigidega/ ke teie Kristusse Jesusse sees ollete. Amen.

Apostli Peetrusse teine Ramat

Se I. Pätük

1. SImon Peetrus JEsusse Kristusse Sullane ja Apostel/ neile ke meiega seddasamma kallist Usko ommad sanud/ meie Jummala ja Onnisteggia JEsusse Kristusse Õiguse läbbi.

2. Arm ja Rahho olgo rohkeste teile säas/ Jummala ja meie Issanda JEsusse Tundmisse läbbi.

3. Ninda kui temma jummalikko Wäggi meile on kinkinud keik/ mis Elluks ja Jummalakartusseks tarwis tulleb/ selle Tundmisse läbbi/ ke meid on kutsnud Auo ja hä Teggude pole.

4. Kelle läbbi meile need keigesuremad ja kallimad Tootussed ommad kinkitud/ et teie nende läbbi jummalikko Sugguse peate Ossa sama/ kui teie kadduwa Ma-Ilma Himmo mahhajättate.

5. Ja sepärrast olge nüüd se päle keige ussinamad/ ja näitke ülles omma Ussus hääd Töod/ ja hääd Töös Tundmist.

6. Ja Tundmisses Kassinust/ ja Kassinusses Kannatust/ agga Kannatusses Jummalakartust.

7. Ja Jummalakartusses wennalikko Söbrust/ ja wennalikko Söbrusses Armastamist keige wasto.

8. Sest kui need (Asjad) teie jures rohkeste ommad/ siis ei jätta nemmad teid mitte laisaks eiga suggumattummaks meie Issanda JEsusse Kristusse Tundmisse sees.

9. Agga kelle jures neid ep olle/ se on sögge/ ja ei nä mitte kaugele/ ja on unnustanud ärra endiste Pattude Puhhastamist.

10. Sepärrast Wennad/ olge sedda ussinamad teie Kutsumist ja Wallitsemist kinnitama. Sest kui teie sedda tete/ siis ei kommista teie ial.

11. Sest ninda annetakse teile rohkeste sedda Sisseminnemist meie Issanda ja Onnisteggia JEsusse Kristus,

tusse iggawesse Rigi.

12. Sepärrast ei tahha minna mitte mahhajätta/ sedda ikka teie Mele tulletada/ ehk kül teie sedda teate/ ja kinnitud ollete se Töe sees/ mis nüüd on.

13. Sest minna arwan öige ollewa/ kunni minna weel alles sesinnase Majas ollen/ teid ärratada Meletulletamissega.

14. Sest minna tean/ et minna sesinnase omma Maja pea pean mahhapannema; Ninda kui ka sedda meie Issand JEsus Kristus mulle on täda andnud.

15. Agga minna tahhan ussin olla/ et teie iggal Ajal pärrast minno Lahkumist sedda peate Meles piddama.

16. Sest meie olleme meie Issanda JEsusse Kristusse Wägge ja Tullemist teile täda andnud/ ei mitte kui needsuggused/ ke targa Juttude järrele käinud/ waid ke meie temma Auo issi olleme näinud.

17. Sest temma sai Jummalast Issast Auo ja Auustust se Häle läbbi/ mis temmale sündis/ sest surest kideto Auust/ ninda: Se on minno armas Poeg/ kelle pääl minnul hä Meel on.

18. Ja sedda Häält olleme meie kuulnud Taewast mahha tullewa/ kui meie temmaga se pühha Mä pääl ollime.

19. Ja meil on kindlamb Prohwetide Sanna/ ja teie tete hasti/ et teie sedda tähhele pannete/ kui üht Künalt/ mis pimmedas Paikas paistab/ kunni Pääw tulleb ja Koide Täht touseb teie Süddames.

20. Ja se olgo teile keige esmalt täda/ et ühtegit Kirja Kulutamist ei sünni omma ennese Ärraselletamissest.

21. Sest Innimesse Tahtmissest ep olle eal ühtegit Kulutamist ette todud/ waid need pühhad Jummala Mehhed ommad räginud/ aetud pühhast Waimust.

Se II. Pätük.

1. Agga Walle-Prohwetid ollid ka Rahwa säas/ ninda kui ka teie sekka sawad tullema Walle-Öppetajad/ ke hukkasaatwa Öppetussed sallaja sisse towad/ ja salgawad Issandat ärra/ ke meid on ostnud/ ja weddawad issi ennese Kaela päle äkkilist Hukkatust.

2. Ja mitto käiwad nende Hukkatusse järrele/ kelle läbbi Töe Teed teotakse.

3. Ja kauplewad teid ärra Ahnusse läbbi kawwala Sannadega/ kelle Kohhus jubba ammo Ajast ei wibi/ ja nende Hukkatus ei magga mitte.

4. Sest kui Jummal neile Inglidele/ ke Patto teggid/ ei andnud Armo/ waid on neid Pimmedusse Ahheladega Pörgo lükkanud/ ja ärrandnud/

et

12

19

20

13

/tulle

21

14

15

16

1 /tullewad

/walle Öppetursi mir tukka

saatwad

17

/neid /ârra

2 /keige

/pârrast

3 /walle

18

/tukka

4

5 | ~~[illegible]~~ kahhekhakessi M. den ächten und Franken
| kuitemma
| sai saatnud

6 | ärrarikkumisse läbbi hukkamoist-
nud
| annud reile ker tullewal Ajal Jumalat
ei wotta karta

7 | kimalisse

8 | nähhes n- kuulder pääro päwall

9

10
| ennaste Meles kallid on
| teotades

11

12 | omma Lundinnisse

13
| Roja Märgid ja Teotajad

14
| wotta Patto mahhajätta

15

16 | Kälsopölgmisse

17 | pilkane pime (H. P. Helle)

18

et neid Kohto (Päwani) kinnipetakse.

5. Ja ep olle Armo andnud essimesse Jlmale / waid on sedda kahheksama Oigusse Kulutaja Noa hoidnud / ja sedda We-Uppotust jummalakartmatta Ma-Jlma päle tonud.

6. Ja on Sodoma ja Komorra Linnad Tuhkaks teinud / ümberkäinud / ja hukka moistnud / ja tullewa Jummalakartmattaille Hirmo Tähheks säädnud.

7. Ja wagga Lotti ärrapäästnud / kellel se ülleannetud Rahwas keik Melehaigust teggi / omma häbbematta Elloga.

8. Sest sesinnane Öige / et temma nende säas ellas / waewas Päwast Päwani omma wagga Hinge / kui ta piddi näggema / ja kuulma nende üllekohtusid Teggusid.

9. Issand moistab neid jummalakartlikkud Kiusatussest ärrapäästa / agga üllekohtusid piddada Kohto Päwaks pinata.

10. Agga keigeennaminne neid / ke Rojusse Himmudes Lihha järrele käiwad / ja üllemid pölgwad / liaks julged ja kangemelelissed ommad / ja ei karta neid / ke sure Auo sees ommad / teotada.

11. Kui Jnglidke / ehk nemmad kül Woimussest ja Wäest suremad ommad / ühtekit Teotamisse Kohhut nende wasto ei moista Issanda ees.

12. Agga needsinnased / kui need meleta Lojussed / (kummad) Lihha polest Püüdmisseks ning Tapmisseks omad lodud / teotawad sedda / mis nemmad ei moista / ja saatwad issiennast omma kurja Kombede läbbi hukka.

13. Ja sawad omma üllekohto Palka kätte; Nemmad pannewad sedda Römuks / et nemmad iggapääw Himmudes omma Lihha ellitawad / nemmad on üks Häwwitus ja Teotus / ke omma Petmiste jures ellaste ellawad / kui nemmad Wöraspeul teiega on.

14. Neil on Silmad täis Abbiellorikmist / ja ei lasse ennast Pattust keelda / awwatellewad kinnitamatta Hinged / neil on Ahnusse päle öppetud Südda / ärranetud Lapsed.

15. Ke öiget Teed on mahhajätnud / ja ärraeksitanud / ja on käinud Palaami Posori Poja Teed / kelle Meles üllekohto Palk armas olli;

16. Agga tedda nomiti temma ülleastmisse pärrast; Sest üks keleto Koormakandja Weis rägis Jñimesse Hälega / ja kelis erra Prohweti Jölledust.

17. Needsinnased ommad Weta Kaewud / ja Tulispäästt ümberaetud Pilwed / kennele pakso Pimmedust iggaweste taklele petakse.

18. Sest et nemmad rägiwad tühjad hooplikkud Sañad / sils awwatelwad

kewad nemmad Lihha Himmude sisse Kimalusse läbbi neid/ ke otse öiete ollid ärrapöggenud neist/ ke Eksitusses käiwad.

19. Ja tootawad neile Wabbadust/ ja ommad issi Ärrarikmisse Orjad. Sest kellest kegi on ärrawoitud/ selle Orjaks on temma ka sanud.

20. Sest kui nemmad omad pääsnud selle Ma-Ilma Rojussest Issanda ja Önnisteggia JEsusse Kristusse Tundmisse läbbi/ agga mässiwad ennast neise jälle kinni/ ja woitakse ärra/ siis on nende wiimne Luggu kurjemaks sanud/ kui essimenne.

21. Sest se olleks neile parramb/ et nemmad ep olleks Öigusse Teed tunnud/ kui se/ et nemmad sedda tundwad/ ja ennast ärrapöörwad sest pühhast Kässust/ mis meile on antud.

22. Agga neile on Kätte tulnud se tössine wanna Sanna: Koer sööb jälle ärra/ mis temma on oksendanud/ ja pestud Sigga pöörleb jälle Porris.

Se III. Pätük.

1. Se on/ Armad/ se teine Ramat/ mis minna teile kirjotan/ me sees minna ärratan ja maenitsen teie puhta Meelt.

2. Et teie peate mötlema nende Sannade päle/ mis teile enne on ööldud nende pühhade Prohwetide läbbi/ ja meie Kässo päle/ ke meie olleme Issanda ja Önnisteggia Apostlid.

Epistel kuendal Pühhal Päwal kolmat kümmend parrast kolme-aino Jummala Pühha.

3. Ja sedda peate teie keige essiti täädma/ et wiimsel Ajal tullewad Pilkjad/ ke omma ennese Himmude järrele ellawad.

4. Ja ütlewad: Kus on temma Tullemisse Tootus? Sest/ sest sadik kui Wannamad ommad maggama läinud/ jääb keik ninda kui Loma Algmissest (on olnud.)

5. Agga Melel ei tahha nemmad sedda täda/ et Taewas ennemuiste olli/ ja Ma Weest ja We sees seisnud Jummala Sanna läbbi.

6. Me läbbi sel Ajal Ma-Ilm Weupputussega ärrarikkuti.

7. Agga Taewas ja Ma/ mis nüüd on/ petakse temma Sanna läbbi tallele/ et neid peab hoietama Tullele/ Kohto ja jummalakartmatta Innimeste Hukkatusse Päwaks.

8. Agga üks (Assi) olgo teile mitte täädmatta (minno) Armad/ et üks Pääw Issanda jures on kui tuhhat Aastat/ ja tuhhat Aastat kui üks Pääw.

9. Se Issand ei wiwita mitte Tootust/ (ninda kui monnigad sedda Wiwitusseks pannewad)/ waid temma on pitkamelelinne meie wasto/ ja ei tahha

3 | Seits-mel

19 | ehr nemad kül
| te

20

4

| tarse

21

5

| läbbi ükker

6 | mis ~~[illegible]~~ siis olli

22

| isse

7 | need taewad
| on sesama
| pandud ni koitarse tulle tarwis

8 | ärgo

1 | teie selge meelt ärratan teie mele
tulletader

2

9

10 | ilmalikkud
| rikkutakse

11

| ~~[illegible]~~ [illegible] et plur-

12 | ilmalikkud Asjad

13

14

15

16 | rägib, ~~[illegible]~~ neis on
| on

17 | eksitusse sisse ei sadeta

18

| ni hâsli nuud, kui

1

2

3

ha mitte / et üksigi peab hukka minnema / kuid et keik ennast Pattust peawad pöörma.

10. Agga Issanda Pääw tulleb kui Warras Öse / mil Taewad sure Räggisemissega hukka lähhäwad / ja keik Asjad Pallawast ärrasullawad / ja Ma ja need Teggud / mis temma sees on / ärrapöllewad.

11. Sest et nüüd se keik peab hukkaminnema / missugused teie siis peate ollema pühha Ellus ja Jumalakartusse sees?

12. Otes ja töttades Issanda Päwa Tullemisse pole / mil Taewad Tulle läbbi peawad hukka miñema / ja Elementid surest Pallawast peawad ärrasullama?

13. Agga meie otame uut Taewast / ja uut Maad / temma Tootusse järrele / me sees Oigus ellab.)

14. Sepärrast Armad / et teie sedda otate / siis katske hästi / et teid temmast puhtaste ja laitmatta Rahho sees leitakse.

15. Ja meie Issanda pitkalisse Meelt arwage Onnistusseks / ninda kui ka meie armas Wend Paulus se Tarkusse järrele / mis temmale on antud / teile on kirjotanud.

16. Ninda kui temma ka meist Asjust keige Ramatude sees rägib / me sees monnigad Asjad ommad rasted moistada / mis need öppetamatta ja kiñitamatta Hinged kurjaste ärraselletawad / otse kui muudke Kirja / omma ennese Hukkasamisseks.

17. Et teie nüüd / Armad / sedda enne ärra täate / siis hoidke ennast / et teid wallato Rahwa Eksitusse läbbi ühtleise ei petteta / ja teie ärra ei lange omma Kinnitusses.

18. Agga kossuge meie Issanda ja Onnisteggia JEsusse Kristusse Armus ja Tundmisses. Selsammal olgo Au nüüd ja iggawessel Ajal. Amen!

Apostli Johannese I. Ramat.

Se I. Pätük.

1. SE / mis Algmisest olli / mis meie olleme kuulnud / mis meie olleme nähnud omma Silmadega / mis meie olleme waatnud / ja meie Kääd ommad katsnud sest Ello Sannast.

2. (Ning se Ello on ilmotud / ja meie olleme nähnud / ja meie tunnistame ja kulutame teile sedda Ello / mis iggawenne on / mis Issa jures olli / ja meile on ilmotud.)

3. Mis meie olleme näinud ja kuulnud / sedda kulutame meie teile / et ka

teie meiega peate Ossa sama/ ja meie Ossa-saminne woiks olla Issa ja temma Poja JEsusse Kristussega.

4. Ja sedda kirjotame meie teile/ et teie Rööm woiks täis olla.

5. Ja-se on se Kulutanninne/ mis meie temmast olleme kuulnud/ ja teile kulutame/ et Jummal on Walgus/ ja temma sees ühtekit Pimnedust ep olle.

6. Kui meie ütleme/ et meil Ossa temmaga on/ ja käime Pimmeduses sees/ siis walletleme meie/ ja ei te mitte Töt.

7. Agga kui meie Walgusse sees käime/ ninda kui temma Walgusses on/ siis on meil iggasikestes Ossa/ ja JEsusse Kristusse temma Poja Werri teeb meid puhtaks keigest Pattust.

8. Kui meie ep ütle ennesele Patto ollewa/ siis pettame meie issiennast/ ja Tödde ep olle mitte meie sees.

9. Kui meie ommad Pattud tunnistame/ siis on temma tru ja Öige/ et temma meile Pattud Andeks annab/ ja teeb meid puhtaks keigest üllekohtust.

10. Kui meie ep ütle ennast Patto teinud ollewa/ siis teme meie tedda wallelikkuks/ ja temma Sanna ep olle mitte meie sees.

Se II. Pätük.

1. MInno Lapsokessed/ sedda kirjotan minna teile/ et teie mitte ei pea Patto teggema/ ja kui kegi on Patto teinud/ siis on meil Eestkostja Issa jures/ JEsus Kristus/ le öige {on}.

2. Ja temma on Arraleppitaminne meie Pattude eest; Agga mitte ükspäines meie/ kuid ka koggoma Ma-Ilma eest.

3. Ning sest moistame meie/ et meie tedda tunneme/ kui meie temma Kässo-sannad peame.

4. Ke ütleb: Minna tunnen tedda/ ja ei pea mitte temma Kässo-sannad/ se on wallelik/ ja selle sees ep olle mitte Töt.

5. Agga ke eal temma Sanna peab/ selle sees on töest Jummala Armtäieste; Sest tunneme meie/ et meie temma sees olleme.

6. Ke ennast ütleb temma sisse jäwa/ se peab ka käima/ ninda kui temma on käinud.

7. Wennad/ minna kirjotan mitte teile uut Kässo-sanna/ waid wanna Kässo-sanna/ mis teil Algmisest on olnud. Se wanna Kässo-sanna on se Sanna/ mis teie ollete kuulnud Algmisest.

8. Ta kirjotan minna teile uut Kässo-sanna/ mis tössine on temma sees/ ja teie sees; Sest Pimmedus lähhäb möda/ ja tössine Walgus paistab nüüd.

9. Ke ennast ütleb Walgusses ollewa/ ja wihkab omma Wenda/ se on

weel

wel ikka Pimmedusse sees.

10. Ke omma Wenda armastab/ se jääb Walgusse sisse / ja ep olle üht Pahhandust temma sees.

11. Agga ke omma Wenda wihkab/ se on Pimmedusses/ ja ei tea mitte/ kuhho temma lähhäb / sest et Pimmedus temma Silmad on söggedaks teinud.

12. Minna kirjotan teile/ Lapsokesséd/ et Pattud teile on andeks antud temma Nimme läbbi.

13. Minna kirjotan teile / Issad / sest et teie tedda tunnete/ ke Algmisest on. Minna kirjotan teile / nored Mehhed / sest et teie sedda Tiggedat ollete ärrawoitnud. Minna kirjotan teile/ Lapsokesséd / sest teie tunnete sedda Issa.

14. Minna ollen teile kirjotanud/ Issad / et teie tedda tunnete / ke Algmissést on. Minna ollen teile kirjotanud/ nored Mehhed/ sest et teie wäggewad ollete / ja Jummala Sanna teie sisse jääb/ ja (et) teie sedda Tiggedat ollete ärrawoitnud.

15. Ärge armastage Ma-Ilma / egga sedda / mis Ma-Ilmas on. Kui kegi Ma-Ilma armastab / selle sees ep olle mitte Issa Armastamist.

16. Sest kik / mis Ma-Ilmas on/ Lihha Himmo // Silma Himmo ja Kört Ello ep olle mitte Issast / waid Ma-Ilmast.

17. Ja Ma-Ilm lähhäb hukka/ ja temma Himmo; Agga ke Jummala Tahtmist teeb / jääb iggawest.

18. Lapsokesséd / wiimne Tund on/ ja ninda kui teie ollete kuulnud / et Kristusse Wastane tulleb/ ja nüüd on neid Kristusse wastasid paljo sanud; Sest tunneme meie/ et wiimne Tund Nüd on.

19. Nemmad ommad meitest wäljaläinud/ agga nemad ep olnüd mitte meist; Sest olleksid nemad meist olnud siis olleksid nemad meie jure jännd/ agga se on sündinud/ et nemmad piddid awwalikkuks sama / et nemmad kik meist ep olle.

20. Ja teil on se Woidminne selt / ke pühha on/ ja teate kik.

21. Minna ep olle teile kirjotanud/ sepärrast/ et teie Tòt ei tääkse/ waid et teie sedda tääte/ ja et ühtekit Wallet Tòe seest ei tulle.

22. Kes on wallelik kui agga se/ ke ärrasalgab / et JEsus ep olle Kristus? Se on se Kristusse Wastane / ke Issa ja Poega ärrasalgab.

23. Iggaüks/ ke Poega ärrasalgab/ sel ep olle ka Issa.

24. Mis teie nüüd Algmissést ollete kuulnud; Se jägo teie sisse; Kui se teie sisse jääb / mis teie Algmissést ollete kuulnud/ siis teie ka Issa ja Poia sisse jäte.

25. Ja se on se Tootus / mis temma issi meile on tootanud / se iggawenne Ello.

26. Sed-

26. Sedda ollen minna teile kirjotanud neist/ ke teid eksitawad.

27. Ja se Woidminne/ mis tete ollete temmalt sanud/ jääb teie sisse/ ja teil ep olle tarwis/ et teid kegi peaks öppetama/ waid otsego sesamma Woidminne teid keigis öppetab/ ninda on se tössi ja ep olle mitte Walle/ ja otsego se teid on öppetanud/ ninda jäge selle sisse.

28. Ja nüüd/ Lapsokessed/ jäge temma sisse/ et/ kui temma awwalikkuks saab/ meil Julgust woiks olla/ et meie mitte Häbbi ei sa temma ees temma Tullemisse Ajal.

29. Kui teie täate/ et temma öige on/ siis täädke/ et iggaüks/ ke Öigust teeb/ se on temmast sündinud.

Se III. Pätük.

1. Ennä/ missuggust Armo se Issa meile on andnud/ et meid Jummala Lasteks peab kutsutama; Sepärrast ei tunne Ma-Ilm meid mitte/ sest temma ei tunne tedda.

2. Armad/ meie olleme nüüd Jummala Lapsed/ ja ep olle weel mitte ilmotud/ mis meie peame ollema; Agga meie teame/ et/ kui temma saab ilmonud/ meie temma sarnased peame ollema; Sest meie same tedda näggema/ ninda kui temma on.

3. Ja iggaüks/ kennel se suggune Lotus temma päle on/ se puhhastab ennast/ ninda kui ka temma puhhas on.

4. Iggaüks/ ke Patto teeb/ se teeb ka sedda/ mis Käsko wasto on/ ja Pat on Käsko wasto.

5. Ja teie teate/ et temma on ilmonud/ sepärrast et temma meie Pattud piddi ärrawotma/ ja Pat ep olle temma sees.

6. Ke temma sisse jääb/ se ei te mitte Patto; Ke Patto teep/ se ep olle tedda mitte nähnud/ egga tedda tunnud.

7. Lapsokessed/ ükski ärra eksitago teid; Ke Öigust teeb/ se on öige/ ninda kui temma öige on.

8. Ke Patto teeb/ se on Kurratist; Sest Kurrat teeb Patto Algmissest. Seks on Jummala Poeg tulnud/ et temma Kurrati Tööd piddi ärrarikkuma.

9. Ke Jummalast on sündinud/ se ei te Patto/ sest temma Seme jääb temma sisse/ ja ei woi mitte Patto tehha/ sest temma on Jummalast sündinud.

10. Sest näikse/ ke Jummala Lapsed/ ja ke Kurrati Lapsed ommad/ iggaüks/ ke Öigust ei te/ se ep olle Jummalast/ ja ke ep armasta omma Wenda.

11. Sest se on se Sannum/ mis teie ollete kuulnud Algmissest/ et meie teine teist peame armastama.

12. Mit-

26

27

28 /ilmumad /ja

29 /kaud

1

2

3

4

5 /to

6 /ei ükski
/ükski

7

8 /ilmumad

9 /ükski

10 /ei ükski

11

12

13

14 | ülle läinud
| need

15

16

17 | pañeb

18

19

20

21

22 | middagi | seddu

23

24

1

2

3 | ürski

12. Mitte ninda kui Kain / kes ſest Tiggedast olli / ja tappis omma Wenda. Ja mispärrast tappis temma tedda? Sepärrast / et temma Teggud kurjad olli / ja temma Wenna (Teggud) öiged.

Epistel teisel pühhal Päwal pärrast kolme-aino Jummala Pühha.

13. Ärge pange Immeks / minno Wennad / kui teid Ma-Ilm wihkab.

14. Meie teame / et meie Surmast olleme tulnud Ello ſisſe / ſest meie armastame Wennaſid; Ke Wenda ei armasta / ſe jääb Surma.

15. Iggaüks / ke omma Wenda wihkab / ſe on Innimeſſe Tapja / ja teie täate / et ühhelgi Innimeſſe Tapjal ep olle iggawest Ello enneſe ſisſe jäwad.

16. Sest olleme meie (Jummala) Armastamist tunnud / et temma omma Ello meie eest on jätnud / ja meie peame ka Ello Wennade eest jätma.

17. Agga kel Ma-Ilma Päatoitust on / ja nääb ommal Wennal waja ollewa / ja ſulgub omma Südda temma eest kinni / kuidas jääb Jummala Armaſtaminne temma ſisſe?

18. Minno Lapſokeſſed / ärge armaſtagem mitte Sannaga / ega Kelega / waid Teggo ja Tõega.)

19. Ja ſest tunneme meie / et meie Töe ſeest olleme / ja woime temma ees omma Süddamed kinnitada.

20. Et kui meie Südda meid hukkamoiſtab / et Jummal ſuremb on kui meie Südda / ja tunneb keik ärra.

21. Armad / kui meie Südda meid hukka ei moiſta / ſiis on meil Julguſt Jummala ees.

22. Ja mis meie eſt pallume / ſame meie temmalt / ſest meie peame temma Käſſo-ſanna / ja teme / mis temma Mele pärrast on.

23. Ja ſe on temma Käſſo-ſanna / et meie peame uſkma temma Poja JEſuſſe Kriſtuſſe Nimme ſisſe / ja teine teiſt armaſtama / ninda kui temma meile Käſſo-ſanna on andnud.

24. Ja ke temma Käſſo-ſanna peab / ſe jääb temma ſisſe / ja temma temma ſisſe; Ja ſest tunneme meie / et temma meie ſisſe jääb / ſest Waimuſt / kedda temma meile on andnud.

Se IV. Pätük.

1. Armad / ärge uſkuge keik Waimud / waid katſke neid Waimuſid / kas nemmad Jummalaſt on; Sest mitto Walle-Prohweti on wäljaläinud Ma-Ilma ſisſe.

2. Sest peate teie Jummala Waimo tundma: Iggaüks Waim / ke tunniſtab / et JEſus Kriſtus on Lihha ſees tulnud / ſe on Jummalaſt.

3 Ja iggaüks Waim / ke ei tunniſta Jeſuſt Kriſtuſt Lihha ſisſe tulnud olle-

lewa/ se ep olle mitte Jummalast/ ja se on Kristusse Wastane (Waim)/ kedda teie ollete kuulnud tullewa/ ja nüüd jubba Ma-Ilmas on.

4. Teie ollete Jummalast/ Lapsokessed/ ja ollete neid ärrawoitnud/ sest et/ ke teie sees on/ surem̃b on tedda/ ke Ma-Ilmas on.

5. Nemmad ommad Ma-Ilmast/ sepärrast rägiwad nemmad Ma-Ilmast/ ja Ma-Ilm kuleb neid.

6. Meie olleme Jummalast/ ja ke Jummalat tunneb/ se kuleb meid/ ke ep olle Jummalast/ se ei kule meid mitte; Sest tunneme meie Töe Waimo/ ja Etsitusse Waimo.

7. Armad/ armastagem teine teist/ sest Arm on Jummalast/ ja iggaüks/ ke armastab/ se on Jummalast sündinud/ ja tunneb Jummalat.

8. Ke ei armasta/ se ei tunne Jummalat mitte; Sest Jummal on armastaminne.

9. Ses on Jummala Armastaminne ilmotud meie wasto/ et Jummal om̃a aino sündinud Poega Ma-Ilma sisse on läkkitanud/ et meie temma läbbi peame ellama.

10. Ses on Armastaminne/ mitte et meie Jummalat olleme armastanud/ kuid et temma meid on armastanud/ ja omma Poega läkkitanud Leppitamisseks meie Pattude eest.

11. Armad/ on meid Jummal ninda armastanud/ siis peame meie teine teist ka armastama.

12 üksigi ep olle eal Jummalat näinud: Kui meie teine teist armastame/ siis jääb Jummal meie sisse/ ja temma Armastaminne on täiste meie sees.

13. Sest tunneme meie/ et meie temma sisse jäme/ ja temma meie sisse/ et temma meile ommast Waimust on andnud.

14. Ning meie olleme näinud/ ja tunnistame/ et Issa on Poega läkkitanud Ma-Ilmas Önnisteggiaks.

15. Ke nüüd tunnistab/ et JEsus Jummala Poeg on/ selle sisse jääb Jummal/ ja temma Jummala sisse.

16. Ja meie olleme tundnud/ ja usknud sedda Armastamist/ mis Jummalal meie wasto on. Jummal on Armastaminne/ ja ke Armastamisse sisse jääb/ se jääb Jummala sisse/ ja Jummal temma sisse.

Epistel essimessel Pühhal Päwal

pärrast kolm-aino Jummala Pühha.

17. Ses on Armastaminne täieste meie jures/ et meil Julgust on Kohto Päwal/ sest otsego temma on/ ninda olleme ka meie sesinnase Ma-Ilmas.

18. Kartust ep olle mitte Armastamisses/ waid täielik Armastaminne ajab Kartust wälja/ sest Kartussel on

Wal,

4 /jälle

5

6 /ame

7

8

9

10

1

2 /veige
/Pattude

3 /olleme tunnud

4

5 /astamisme
/ve samud

6 /sama

7

8

9

|et ta tulleb

4

5

6

7 |astaminne

8 |olle |tunnud

9 |seer

10

11 |ra

12

13

14

15 |ial

16 F hier fangt die Spitzel an. folgt
sie erst gedrückt ab: Spissel essi
messel x u. hernach die fol-
genden Worte: Mutal on x

17 |täiers sanud
|woiks |olla

18

|ks samud

19 |cheie |me

20

21

1 |kes tedda on sünitamud

2

3

4

5

6

7

8

9

10

|teinud |alle mitte uskmud

11

12 |seddu

13

Wallo; Agga ke kartab/ se ep olle mitte teiste Armastamisses.

19. Armastagem tedda/ sest temma on meid enne armastanud.

20. Kui kegi ütleb: Minna armastan Jummalat/ ja wihkab omma Wenda/ se on Wallelik; Sest ke ei armasta omma Wenda/ kedda temma nääb/ kuidas se woib Jummalat armastada/ kedda temma ei nä?

21. Ja sesinnane Kässo-sanna on meil temmalt/ et/ ke Jummalat armastab/ ka omma Wenda peab armastama.

Se V. Pätük.

1. Iggaüks/ ke ussub/ et JEsus on Kristus/ se on Jummalast sündinud/ ja iggaüks/ ke armastab tedda/ kellest temma on sündinud/ se armastab ka tedda/ ke temmast on sündinud.

2. Sest tunneme meie/ et meie Jummala Lapsi armastame/ kui meie Jummalat armastame/ ja temma Kässo-sanno peame.

3. Sest se on Armastaminne Jummala wasto/ et meie/ temma Kässo-sanno peame/ ja temma Kässo-sannad ep olle mitte rasked.

Epistel esimesse Pühhal Päwal pärrast Kristusse Ülestousmisse Pühha.

4. Sest keik mis Jummalast on sündinud/ woitab Ma-Ilma ärra/ ja meie Usk on se Woimus/ mis Ma-Ilma on ärrawoitnud.

5. Kes on (muido) ke Ma-Ilma ärrawoitab/ kui agga se/ ke ussub/ et JEsus Jummala Poeg on.

6. Se on sesamma/ ke tulleb We ja Werrega/ JEsus Kristus/ ei mitte Wega ükspäines/ kuid We ja Werrega. Ning Waim on/ ke tunnistab/ et Waim on töddelik.

7. Sest kolm on/ ke tunnistawad Taewas/ Issa/ Sanna/ ja pühha Waim/ ja need kolm on üks.

8. Ja kolm on/ ke tunnistawad Ma päal/ Waim/ Wessi/ ja Werri/ ja need kolm on ühhestous.

9. Kui meie Innimeste Tunnistust wastowottame/ siis on Jumala Tunnistus süremb/ sest se on Jummala Tunnistus/ mis temma on tunnistanud ommast Pojast.

10. Ke ussub Jummala Poja sisse/ sel on Tunnistust ennese sees/ ke ei ussu Jummalat/ se teeb tedda wallelikkuks/ sest temma ei ussu tedda Tunnistust mitte/ mis Jummal on tunnistanud ommast Pojast.

11. Ja se on se Tunnistus/ et Jummal meile on iggawest Ello andnud/ ja sesamma Ello on temma Poja sees.

12. Kel (Jummala) Poeg on/ sel on Ello/ kel Jummala Poega ep olle/ sel ep olle Ello mitte.

13. Sedda ollen minna teile kirjo-

tanud/ ke teie ussute Jum̃ala Poja Nim̃e sisse/ et teie peate täädma/ et teil iggawenne Ello on/ ja et teie peate uskma Jummala Poja Nim̃e sisse.

14. Ja se on se Julgus / mis meil on temma ees/ et kui meie middakit pallume temma Tahtmisse järrele/ siis kuleb temma meid.

15. Ja kui meie teame/ et temma meid kuleb/ mis meie eal pallume/ siis teame meie/ et meie sedda same/ mis meie temmalt olleme pallunud.

16. Kui kegi nääb omma Wenda Patto teggewa mitte Surmaks/ se pallugo/ siis annab temma Ello neile/ ke ei te Patto Surmaks. üks Pat on Surmaks/ se eest ep ütle minna mitte/ et kegi peab palluma.

17. Keik üllekohhus on Pat/ ja Pat on/ mis ep olle Surmaks.

18. Meie teame/ et ke Jummalast on sündinud / se ei te mitte Patto/ waid ke Jummalast on sündinud/ se hoiab ennast/ ja se Tigge ei putu temmast mitte.

19. Meie teame/ et meie Jummalast olleme/ ja koggona Ma-Ilm seisab Kurjusses.

20. Agga meie teame/ et Jum̃ala Poeg on tulnud/ ja on meile Moistust andnud/ et meie tunneme sedda Tössist/ ja meie olleme selle Tössise sees/ temma Poja JEsusse Kristusse sees/ sesinnane on se tössine Jum̃al/ ja se iggawenne Ello.

21. Lapsokessed hoidke ennast wöra Jummalade eest. Amen.

Apostli Johannese teine Ramat.

1. Se Wannemb (Johannes läkkitab Terwit)/ selle wanna ärrawallitseto Em̃andal/ ja temma Lastele/ kedda minna armastan Töe sees/ ja mitte minna ükspäine/ waid ka keik/ ke Töt ommad tundnud.

2. Se Töe pärrast/ mis meie sisse jääb/ ja meie jures saab ollema iggawest.

3. Arm/ Hallastus/ Rahho Jummalast sest Issast/ ja Issandast JEsussest Kristussest/ selle Issa Poiast Töes ja Armastamisses olgo teiega.

4. Minna ollen wägga römustud/ et minna ollen leidnud sinno Laste säas/ ke Töes köndiwad/ ninda kui meie Issalt Kässo-sanna olleme sanud.

5. Ja nüüd pallun minna sind/ Emmand/ mitte otsego kirjotaksin minna sulle ue Kässo-sanna/ waid sedda mis meil Algmissest on olnud/ et meie teine teist peame armastama.

6. Ja se on se Armastaminne/ et meie peame käima temma Kässo-sannade järrele. Se on se Sanna/ ninda kui teie Algmissest ollete kuulnud/ et teie selle sees peate käima.

7. Sest

14 /pole | keikile kirjotud

15 /need Pallumisled | 1

16 /ühl Patto ei
/peab palluma /teinsale /seon
/teeb ei mitte | 2 /peab

17 | 3

18 /ükski | 4 /käiwad

19 /keik /maggab | 5

20 | 6

7 | et teñja Lihhas tullet
| Exsitaja

8 | meie
| eest meie olleme Waewa näinud
| meie täit | kätte same.

9 | sellel on ni hästi

10

11 | lele

12 | Suud Suud wasto

13

1

2 | keigeenramiste

3

4

5 | ade ja woorastele olled
teinud

6

| siis teed sa hästi

7

8 | sepärrast
| woiksime

9 | keige

10 | ud
| asid

7. Sest paljo Petjad on Ma-Ilma sisse tulnud / ke ei tunnista / JEsust Kristust Lihha sisse tulnud ollewa. Se on se Petja ja Kristusse Wastane.

8. Katske ennese ette / et teie ärra ei kaota / mis teie Töga ollete saanud / waid et teie Palka saate.

9. Ke ülleastub / ja ei jä mitte Kristusse Öppetusse sisse / sel ep olle Jummalat. Ke Kristusse Öppetusse sisse jääb / sel on Issa ja Poeg.

10. Kui kegi teie jure tulleb / ja ei to mitte sedda Öppetust ennesega / sedda ärge wotke mitte omma Majase wasto / ja ärge terretage tedda mitte.

11. Sest ke tedda terretab / sel tulleb Süüd temma kurja Teggudest.

12. Mul olleks paljo teile kirjotamist / agga minna ei tahtnud mitte Pabbiri ja Ramatomustaga / waid minna lodan teie jure tulla / ja Suusnaga teiega rägida / et meie Röömtäieks saab.

13. Sind terretawad sinno ärrawallitsetu Öe Lapsed / Amen.

Apostli Johannese III. Ramat.

1. Johannes se Wannemb selle arma Kajussele / kedda minna armastan Tõe sees.

2. Armas / minna sowin / et sinno Käsi kegis hästi woiks käia / ja et sinna terwe olleksid / ninda kui sinno Hingega hä Järg on.

3. Sest minna ollen wägga römus olnud / kui Wennad tullid ja andsid Tunnistust sinno Tõesidusest / ninda kui sinna Tõe sees käid /

4. Minnul ep olle suremat Römo / kui se / et minna kulen omma Lapsi Tões käiwad.

5. Minno armas / sinna teed truuiste / mis sinna eal Wendi ja Wõrile teed.

6. Ke sinno Armastamisest Koggodusse ees ollemad Tunnistust andnud / ja kui sinna neid saad ärrasaatnud / ninda kui Jummala ees Kohhus on.

7. Sest tema Nimme pärrast ollemad nemmad wäljaläinud / ja ep olle Pagganilt middakit wotnud.

8. Siis peame meie nüüd nisuggusid wastowotma / et meie Tõesidusel woime Abbimehhed olla.

9. Minna ollen Koggodusse le kirjotanud; Agga Tiotrewes / ke nende sääs tahhab üllemb olla / ei wotnud meid mitte wasto.

10. Sepärrast kui minna tullen / siis tahhan minna temma Mele tulletada neid Teggusid / mis temma teeb / ja lobbisep kurja Sannadega meie wasto / ja ep olle sega rahhul. Temma ei wotta isi Wendi wasto / ja kelab neid / ke sedda tahtwad tehha / ja lükkab neid Koggodusest wälja.

11. Minno Armas/ ärra noua mitte kurja waid hääd takka; Ke hääd teeb/ se on Jummalast/ agga ke kurja teeb/ se ep olle Jummalat näinud.

12. Temetriusselle annab Tunnistust iggaüks/ ja Tössidus issi/ ja meie tunnistame ka/ ja teie teate/ et meie Tunnistus tössi on.

13. Minnul olleks palio kirjotamist; Agga minna ei tahha mitte Ramatomusta ja Sullega sinule kirjotada.

14. Agga minna lodan pea sind nähha/ ja meie tahhame Su-sanna ga rägida.

15. Rahho olgo sulle. Sulle lähkitawad Terwit Söbrad. Terreta neid Söbra Nimme pärrast.

Ramat Ebrealistele kirjotud.

Se I. Pätük

1. Kui Jummal ennemuiste mittokorda ja mitmel kombel Wanne mille Prohwetide läbbi on räginud/ siis on temma wiimsel Päiwil meile räginud Poja läbbi.

2. Kedda temma keige Pärrjaks on säädnud/ kelle läbbi temma ka Ma-Ilma on lonud.

3. Ke sepärrast/ et temma on temma Auo Wastopaistminne / ja temma Ollemisse Kuijo/ ja keik oma wäggewa Sannaga kannab/ kui temma Jesiennese läbbi meie Pattude Puhhastamist on saatnud/ on istnud süre Auo parrama Käle üllewel Körges.

4. Ning on se wõrra üllemaks kui Inglid sanud/ ni paljo surema Nimme temma pende eest on pärrinud.

5. Sest missuguse Ingli wasto on temma eal üttelnud: Sinna olled minno Poeg/ tänna olled sinna minnust sündinud. Ja taas: Minna tahhan temma Issa olla/ ja temma peab minno Poeg ollema.

6. Ja kui temma jälle sedda essimest sündinud Ma-Ilma sisse toob/ ütleb temma: Ja tedda peawad keik Jummala Inglid palluma.

7. Inglidest ütleb temma kül: Temma teeb ommad Inglid Wainuks/ ja omma Sullased Tulle Lögiks.

8. Agga Pojast: Jummal/ sinno Järg kestab iggawest iggawesseks Ajaks/ sinno Rigi Septer on Öiguse Septer.

9. Sinna olled Öigust armastanud/ ja Ülekohhut wihkanud; Sepärrast on sind Jumal/ sinno Jumal woidnud Römo-Olliga ennamb/ kui sinno Seltsimehhi.

10. Ning sinna/ Issand/ ollet Algmisest Maad rajanud/ ja Taewad ommad sinno Käde Töödt.

11. Nerd

11 | pärrast sedda kuitemma sai
meie Pattude Puhhastu-
mist
| teinud

12 4
| kallima
| kuinemad

13 5 | sind sunnitanud

14 | Sund Sundwasto | nita
| biaks

15 | need head
| head

6
| kumardago tedda

7 | Nüg.
| leenrid

1 8 | wasto Ütlebtemma
| kep.

| neilsinatsil

2 | Asjade 9 | sind

3 10 | need

11. | kuub

5

12 | ühhe Mantli

6

13 | saan pannud

14

7

| Auustussega
| hita
| oma kätte Teggude

8

1 | wahhelt

2

9 | meie nâme et Jesus ürrikesseks
Ajaks wähhemaks on sannud
kui Inglid ikes Surma Kanna
tamisse pärrast Au u. Auustus
sega on ehhitud

3 | ust | Mis | sedda
| rägi

10 | iggaühhe

4 | ühtlaise tunnustust andis

| üllema

11. Need peawad hukkaminnema/ agga sinna jääd/ ja nemmad peawad keik kui Rie wannaks minnema.

12. Ja sinna wottad neid kui päälmist Riet kokkomässida/ ja siis peab neid mudetama. Agga sinna olled sesamma/ ja sinno Aastad ei löppe ärra.

13. Agga kelle Ingli wasto on temma eal üttelnud; Istu minno parramal Käel/ kunni minno pannen sinno Waenlased sinno Jalge alla.

14. Eks nemmad keik olle tenivad Wainud/ wäljaläkkitud Tenistusseks nende pärrast/ ke sedda Önnistust peawad pärrima.

Se II. Pätük.

1. Sepärrast peame meie paljo enneminne sedda tähhele pañema/ mis meie olleme kuulnud/ et meie sedda ei lasse tühja möda minna.

2. Sest kui se Sanna/ mis Inglide läbbi on rägitud/ kindlaks on sanud/ ja keik ülleastminne ja Wallatus omma öige Palka on sanud.

3. Kuidas peame meie ärrapääsma/ kui meie nisuggust Önnistust mikski ei panne? Kumb pärrast/ kui sedda on Issanda läbbi hakkatud kulutama/ meie päle on kinnitud neist/ ke sedda on kuulnud.

4. Ja Jummal on sellel Tunnistust andnud Tähhäde ja Immeasjade/ ja mitmesugguste Wäggede ja pühha Waimo Jaggamissega omma Tahtmisse järrele.

5. Sest temma ep olle Inglide alla pannud tullewa Ilma/ kummast meie rägime.

6. Agga üks on ühhes Paigus tunnistanud ütteldes: Mis se Innimenne on/ et sinna temma päle mötled? ehk Innimesse Poeg/ et sinna temma eest murretsed?

7. Sinna olled tedda ürrikesseks Ajaks wähhemaks teinud/ kui Inglid (omad)/ Auo ja Kitussega olled sinna tedda ehtnud/ ja olled tedda töstnud sinno Käede Tö ülle.

8. Keik olled sinna temma Jalge alla pandnud; Sest sega/ et temma keik temma alla on pandnud/ ep olle temma middakit jätnud temma alla pannematta. Agga nüüd ei nä meie weel mitte keik temma alla pandud ollewa.

9. Agga ke pissut Aega Surma Kañatamisse läbbi wähhemb kui Inglid olli/ sedda näme meie JEsust ollewa/ ke Auo ja Kitussega on ehhitud/ et temma Jummala Armust keigide eest Surma piddi maitsma.

10. Sest se olli selle Kohhus/ kelle pärrast keik on/ ja kelle läbbi keik on/ ke paljo Lapsi Auo sisse wiib/ et temma nende Önnistusse Saatja Kannata-

tamisse läbbi piddi täie~~likkuks~~ teggema.

11. Sest se/ ke pühhaks teeb/ ja kedda pühhaks tehhakse/ need ~~ommad~~ keik ühhest; Sepärrast ei häbbene temma mitte/ neid Wennaks ~~kutsuda~~.

12. ~~Ja ütleb~~: Minna tahhan sinno Nimme ~~minno~~ Wennadele kulutada/ kesk Koggodusses tahhan minna sulle Kitust laulda.

13. Ning ta: Minna tahhan temma päle lota: Ja ta~~as~~ waat/ minna ja need Lapsed/ ~~te~~ mulle Jummal on andnud.

14. ~~Otse kui~~ Lastel Lihha ja Werd on/ ninda on temma ~~ka~~ selsammal kombel sest Ossa sanud/ et tem̄a Surma läbbi piddi ~~Wägge ärrawotma~~ ~~selt~~/ kel Surma ~~Wäggi~~ olli/ se on Kurratilt.

15. Ja ~~neid~~ ärrapääſtma/ ke Surma Kartusse läbbi keige ~~Ea~~ piddid Sullase~~d~~ ollema.

16. Sest temma ei wotta eal Inglide Suggu ennesele/ waid Abrahami Seme wottab temma ennesele.

17. Sepärrast piddi temma keigis Wennade sarnaseks sama/ et temma piddi armolinne ja üks tru üllemb-Preester ollema neis Asjus/ mis Jummala ees on teggemist/ Rahwa Pattud leppitada.

18. Sest me sees temma issi on kannatanud ja kiusatud/ selle sees woib temma neid/ kedda kiusatakse/ awwitada.

Se III. Pätük.

1. Sepärrast Pühhad Wennad/ ke teie taewase Kutsmissest ollete Ossa sanud, pange tähhele sedda Apostli ja üllema Preestri/ kedda meie üllestunnistame/ Kristust JEsust.

2. Ke tru on selle wasto/ ke tedda on (seks) töstnud/ ninda kui Moses temma ~~koggona~~ Koijas.

3. Sest sesinnane on surema Auo wäärt peetud/ kui Moses. Ninda/ kui sel suremat Auo on ~~(Koijast)/ ke sedda on walmistanud~~/ kui Koijal.

4. Sest igga Kodda walmistakse ühhest/ agga se/ ke keik ~~walmistab~~/ on Jummal.

5. Ning Moses olli kül tru temma ~~koggona~~ Koijas/ kui Sullane/ selle Tunistamisseks/ mis piddi rägitama.

6. Agga Kristus/ ninda kui Poeg omma Koija ülle/ kelle Kodda meie olleme/ kui meie Julgust ja Lotusse Kitust otsani kindlaste peame.

7. Sepärrast ninda kui pühha Waim ütleb: Tänna kui teie temma Häält kulete.

8. Siis ärge tehke omma Süddamed mitte kowwaks/ ninda kui Wihhastamisse Ajal/ selle Kiusatusse Päwal Körbes (sündis).

9. Kus

11 /id nimetada

12 /ütteldes /oma

13 /Sokess /mis

14 /Et müüd /issi
/tühjaks teggema tedda
/ülle Woimus

15 /leppitades /neid
/Ello Aia
/Pölwes

16

17

18

1

2 /keiges

3 /kes kodda on walmistanud

4 /on walmistanud

5

6

7

8

9 | ud

10 | ülleſin

11

12

13

14 | kindlat Lotuſt

15

16 | ~~[illegible]~~ tedda | nud

17

18 | teiña

19 | ei woinud ſisſeſada

1 | wahheſt mahha ei jätta ja et
ep näiks keddage teiſtmahha
jänud ollewad

2 | hea Lannum
| olnud neile kasſuks
| ſe Lanna | ſeggatud usſoga mendeſees

3 | teud

4

5

9. Kus teie Wannemad mind ~~ommad~~ kiusanud/ nemmad on mind katsnud/ ja miño Teggusid nellikümmend Aasta näinud.

10. Sepärrast ollen minna wihhaseks sanud / sesamma Suggu päle/ja ollen üttelnud: Nemmad eksiwad ikka Süddamega agga minno Teed ep olle nemmad mitte moistnud.

11. Ninda et minna omma Wihhas ollen wandnud: Nemmad ei pea mitte minno Hingamisse sisse sama.

12. Katske Wennad/ et wahhest kellegi sees teie säas kurri uskmatta Südda ep olle ellawalt Jummalalt ärrataggeneda.

13. Waid maenitsege teine teist issikeskis iggapääw/ ni kaua/ kui Tännapääw nimmetakse/ et üksigi teie säast kowwaks ei sa Patto Petmisse läbbi.

14. Sest meie olleme Kristussest Ossa sanud/kui meie sedda algatud Tööd otsani kindlaste peame.

15. Senni kui ütteldakse: Tänna pääw/ kui teie temma Häält kulete/ siis ärge tehke oma Süddamed mitte kowwaks/ ninda kui se Wihhastamisse Ajal (sündis).

16. Sest monnigad/ ke sedda ollid kuulnud/ ~~ommad~~ Wihhastamist töstnud/ agga ei mitte keik / ke Egipti Maalt wäljaläksid Mosese läbbi.

17. Agga kelle päle on temma nellikümmend Aasta wihhane olnud? Eks nende päle/ ke ollid Patto teinud/ kelle Kehhad Körwes mahha langsid.

18. Agga kellel temma wandus/ et nemmad ei piddanud Hingamisse sisse minnema/ muido kui neile/ ke ei ~~tahtnud wotta~~ Sanna kuulda?

19. Ning meie näme/ et nemmad ~~ep olle sisse sanud~~ uskmatta Süddame pärrast.

Se IV. Pätük.

1. Sepärrast kartkem/ et meie sedda Tootust ~~mahha ei jätta~~ temma Hingamisse sisse saa/ ~~ja üksigi meist mahha ei jä.~~

2. Sest se on meile ka kulutud ninda kui neilegi; Agga se kuuldud Sanna ep ~~olle neid mitte aitnud~~/ sepärrast et ~~Usko~~ ep olnud ~~nende jures~~/ ke sedda kuulsid.

3. Sest meie ke meie ussume/ same Hingamisse sisse/ ninda kui temma on üttelnud: Et minna omma Wihhas ollen wandnud / nemmad ei pea mitte minno Hingamisse sisse sama. Ehk kül need ~~Tööd~~ Ma-Ilma Algmissest ollid tehtud.

4. Sest temma on ühhes Paigus seitsmest Päwast ninda üttelnud: Ning Jumal on hinganud seitsmel Päwal keigest ommast ~~Tööst.~~

5. Ning siin taas: Nemmad ei pea mit.

mitte minno Hingamisse sisse sama.

6. Sest et se nüüd alles ees on / et monnigad finna sisse ~~peawad~~ sama ja need / kellele sedda esmalt kulutadi / sinna sisse ep olle sanud / uskmatta Süddame pärrast.

7. Siis säab temma jälle ühhe Päwa: Tännapäält / ütleb temma Tawida läbbi / nisuggise pitka Aja / pärrast: ~~Tänna~~ / ninda kui ~~üttel~~dud on / kui teie temma Häält kulete / siis ärge tehke omma Süddamed mitte kowwaks.

8. Sest kui Josua neid olleks Hingamissele saatnud / siis ep olleks temma pärrast sedda teisest Päwast mitte räginud.

9. Sepärrast on Jummala Rahwal weel üks Hingaminne ees.

10. Sest ke temma Hingamisse sisse on sanud / se hingab ka omma ~~Tööst~~ / ninda kui Jummal ommast.

11. Sepärrast joudkem se Hingamisse sisse minna / et üksigi sesama Sannapölgmisse Kombe sisse ei lange.

12. Sest Jummala Sanna on ellaw ja wäggew / ja terrawamb / kui kahheterrane Möök ja tungib läbbi / senni / kui temma lähhutab Hinge ja Waimo / Luid ja üddi / ja on Möttede ja Süddame Nouade ~~Kohto~~ Moistja.

13. Ja temma ees ep olle ühtegit lodud Asja näggematta / waid keik on paljas ja awwalik temma Silmade ees / ~~kellest~~ meie rägime.

Se V Pätük.

14. Sepärrast et meil nüüd suur üllemb Preester on / JEsus Jummala Poeg / ke Taewaste läbbi on läinud / siis piddagem kinni sest Tunnistamissest.

15. Sest meil ep olle üllemat Preestrit / kel ei peaks ~~woima kannatlik~~ Meel ~~olla~~ meie Nöddrusse waste / waid ke keigis on kiusatud / otsego meie / siiski ilma Pattota.

16. Sepärrast läkki nüüd Julgussega Armo Järre ~~ette~~ / et meie Hallastust same ja Armo leiame sel Ajal / kui meil Abbi tarwis on.

1. Sest igga üllemb Preester / ke Innimeste säast woetakse / se pannakse Innimeste eest nende Asjade ~~pärre~~ / mis Jummala ees on teggemist / et temma peab ohwerdama Andid ja Ohwrid Pattude eest.

2. Kel woib halle Meel olla nende wasto / ke rummalad ~~ommad~~ / ja eksiwad / sepärrast et temma ennese ümber Nödrust on.

3. Ning selle pärrast peab temma kui Rahwa eest / ninda ka ennese eest ohwerdama / Pattude eest.

4. Ja uksigi ei wotta ennesele issi Auo / waid ke Jummalast kutsutakse / ninda kui Aaron.

5. Ninda ep olle ka Kristus ennast issi auustanud / üllemaks Preestriks saja / waid ke temma wasto on räginud:

6 |head Sannumed

7 |wars kui
|tänna

8 |sisse

9

10 |isse |eggudest

11 |sam̄a

12

|ärra

13

14

15 |halle
|ollema
|pärrast

16 |Au" |jure

1 |kedda |tedda
|ülle

2 |ka

3

4 |ka

5

| n mirna sind sünnitanud

6

7 | si | allandikkuid
| wägga sure

8 | Et
| mis | nud

9 | löppetanud

10

11

12 | teidpeab öppetama mis Jumala
Lannade essimessed lähned on
| ~~tell~~ lele

13
| ünkki

14

1 | essimessed
| nouda
| egga

2 | Egga

3

4

5

6 | neid ei woi neste sata Pattustpöörmis
se pole, sest et nemad issi ennestele
Kahjuks Jumala Poega

7 | mis ~~saggedaste~~ tenna peale tulleb
| tarwist

nud: Sinna olled minno Poeg / tänna olled sinna minnust sündinud.

6. Ninda kui temma ka teises Paigus ütleb: Sinna olled Preester iggaweste/ Melkisedeki Wisi pärrast.

7. Ke omma Lihha Päiwil Palwed ja Pallumisse Kissendamisse ja Silma Pisaradega sellel on ohwerdanud/ ke tedda Surmast woiks päästa/ ja on ka kuuldud sepärrast/ et temma Jummalat austas.

8. Ning ehk temma kül (Jumma-la) Poeg olli/ (ommeti) on temma sest/ et temma kannatas/ Sannawotmist öpnud.

9. Ja kui temma täielikkuks sai/ on temma keigile/ ke temma Sanna kuulwad/ iggawesse Önnistusse Saatjaks sanud.

10. Ja on Jummalast kutsutud üllemaks Preestriks/ Melkisedeki Wisi pärrast.

11. Kellest meile paljo olleks rägimist/ agga se on raske/ selgeste ärraselletada; Sepärrast et teie ollete laisaks läinud kuulma.

12. Sest teilege/ ke aminagi piddite Öppetajad ollema/ lähhäb jälle tarwis/ et teile Jummala Sanna esimesti Tähtetid peaks öppetadama/ ja teie ollete (nende arroliseks) sanud/ kel Pima tarwis lähhäb/ ja mitte kowwa Roga.

13. Sest kel Pima tarwis on/ se ei moista Öigusse Sanna; Sest temma on Laps.

14. Agga täielikkulle lähhäb kowwa Roga tarwis/ kellel saggeda Öppetuste läbbi walmid Mötted ninad/ hääd ja kurja ärratundma.

Se VI. Pätük.

1. Sepärrast tahhame meie Kristusse Öppetusse Algnust jätta/ ja Täiusse pole tulla/ ei mitte jälle Pattust-pöörmisse Raja panna surmist Teggudest ja Ussust Jummala sisse.

2. Sest Ristmisse Öppetusse/ Kätte pälepanemisse/ Surnude üllestousmisse/ ja iggawesse Kohtost.

3. Ning sedda tahhame meie tehha/ kui Jummal Lubba annab.

4. Sest se ei woi sündida/ et neid/ ke ükskord ninad walgustud/ ja Taewa Ande maitsnud/ ja ninnad pühhast Waimust Ossa sanud/

5. Ning ke Jummala hä Sanna ninnad maitsnud/ ja tullewa Ilma Wäggesid on maitsnud

6. Kui nemmad ärrataggenewad/ ja taas ennesele Jummala Poega Risti löwad/ ja Naeruks pannewad/ et nemmad jälle peaksid neks nimmeta Pattust-pöörmisele.

7. Sest se Ma/ mis saggedaste ennese päle sadduma Wihma joob/ ja hääd Rohto kannab/ neile/ ke tedda harkib/ kes

harriwad/ saab Önnistust Jum̃alast.

8. Agga mis Kibbewitso ja Ohhakid kannab/ se on kölbamatta/ ja Ärraneedmisse liggi/ ning pölleb wimati ärra.

9. Agga/ armad/ meie lodame parramat teitest/ ja mis Önnistussega kokko sün̄ib/ ehk meie kül ninda rägime.

10. Sest Jummal ep olle mitte üllekohtune/ et temma teie Töö peaks uñustama/ ja sedda Armo Teggo/ mis teie ollete teinud/ temma Nimme wasto/ kui teie pühha (Rahwast) tenisite/ ja (weel) tenite.

11. Agga meie tahhame/ et iggaüks teist sedda Hoolt peab üllesnäitma Lotusse Kinnitamisseks Otsani.

12. Et teie laisaks ei lähhä/ waid nende kombet nouate/ ke Ussu ja Kannatusse läbbi Tootussed pärriwad.

13. Sest kui Jummal Abrahamile tootas/ kussa ühtegit suremat tedda ei olnud/ kelle jures temma olleks piddand wandma/ siis wandus temma issiennese jures.

14. Ja ütlis: Töest minna tahhan sind wägga önnistada/ ja tahhan sind wägga siggitada.

15. Ning ninda olli temma kannatlik ja sai Tootust.

16. Sest Innimessed wandwad kül surema jures kui nemmad ommad/ ja Wandminne teeb otsa keige Rio päle/ neile Kinnitusseks.

17. Agga kui Jum̃al ühhe rohkemiñe Tootusse neile Parrisile tahtis anda/ et temma Nou ei ligu/ siis on temma Wandmissega wahhele tulnud.

18. Et meil kahhe Asja läbbi/ kummad ei ligu/ (sest et Jummal ei woi walletada) kindel Rööm peaks ollema/ ke meie ruttustame ettepandud Lotust kinni saa.

19. Kumb meil on/ otsego Hinge Ankur/ mis kowwa ja kindel on/ ja lähhäb sisse piddi/ ettepandud Tekki tagga.

20. Kuhho se Eeljooksja JEsus meie eest on sisse läinud/ Melkisedeki Wisi pärrast/ ja on üllemaks Preestriks sanud iggawest.

Se VII. Pätük.

1. Sest sesinnane Melkisedek olli Salemi Kunningas/ keige körgema Jummala Preester/ ke Abrahami wasto läks/ kui temma Kunningade Taplemissest taggasi tulli/ ja önnistas tedda.

2. Kellel ka Abraham keigist sedda Kümnest jaggas. Esmalt selletakse tedda ärra Öigusse Kunningaks; Agga pärrast on temma ka Kunningas Salemis/ se on Rahho Kunningas.

3. Issata/ Emmata/ Suggu-arrota/ ning temmal ep olle Päwade Algmist/ egga Ello Otsa. Agga temma on Jummala Poja sarnaseks arwatud/ ning jääb Preestriks iggawest.

4. Ag-

8 | kas watab

9

10 | ~~eggo~~
| teie teggo | ôöd
| ûlles-nâitnud
| pârrast

11 | him̄ustame

12 | et teie
| pitka mele
| need

13

14

15 | pitka melega

16 | neile | wastorâgimisse

17 | ûllesnäita
| sim̄na

18 | mis-pârrast
| kâtte sada

19 | seestpiddise Paiga sisse

20

1 | sai mahhalômud ja
| nud

2

3

4 | ematte üllem
| Sagist

5 | Ammeti
| Sanna Kässo järrele
| käest

6 | on | käest | wotnud | öninstanud

7 | sest üllemast öninstakse

8 | mis surrewad
| wattab se

9 | läbbi

10

11 | ollers jondnud keir täieste tehha
| tarwis | kedda

12 | lähhäb tarwis et

13 | Arra pärralt, kust

14 | wasto

15 | paljo

16

17

18 | jääb mahha

19 | korda saatnud

20 | ilma Wandeta

21

22

4. Agga waatke / kui suur sesinnane on / kellel Abraham se Wanna Issaka on Kümneste andnud sest Pütist.

5. Ja ke Lewi Lasteste Preestriks sawad / neil on Käsk / Kümneste wotta Rahwalt / se on / omma Wennadelt / eht kül nemmadke Abrahami Niusist ommad tulnud.

6. Agga se / kelle Suggu nende sekka ei arwatakse / se wottis Abrahamilt Kümneste / ja õnnistas tedda / kel Tootust olli.

7. Agga ilma wasturägimatta on se / et se üllemb sedda Alwemat õnnistab.

8. Ja siin wotwad kül surrelikud Innimesed Kümneste / agga sääl sesamma / kel Tunnistust on / et temma ellab.

9. Ja et minna ninda ütlen: Abrahami sees on ka Lewi / ke Kümneste wottab / Kümneste maksnud.

10. Sest temma olli weel Issa Niusis / kui Melkisedek temma wasto tulli.

11. Kui nüüd Lewilitte Preestri-Ammeti läbbi se Täius olleks olnud / (sest selle al on Rahwas Käsko sanud) mis siis weel waja olli / et teine Preester Melkisedeki Wisi pärrast piddi tausma / ning mitte Aaroni Wisi pärrast kutsutama?

12. Sest kui Preester Ametit ümberwahhetakse / siis peab ka Kässo ümber wahhetaminne sündima.

13. Sest kellest sedda öölda se / se on teisest Suggust / kumma st weel üksigi ep olle Altari jure sanud.

14. Sest se on awwalik / et meie Issand Juda Suggust on tousnud / kumma Suggust Moses ep olle middagit räginud sest Preestri-Ametist.

15. Ja se on weel selgemb / kui Melkisedeki Wisi pärrast teine Preester touseb.

16. Ke ep olle lihhalikko Käsko-sanna möda (Preestriks) sanud / waid löpmatta Ello Wägge möda.

17. Sest temma tunnistab: Sinna olled Preester iggaweste / Melkisedeki Wisi pärrast.

18. Sest sega löppetakse essimenne Käsko-sanna / sest et se nödder ning kölbamatta olli.

19. Sest Käsk ep olle middagit täielikkuks teinud / waid (se on) / Juhhatamine parrama Lotusse jure / me läbbi meie Jummala ligi same.

20. Ja päle se weel / mis palio on / ei mitte ilma wandmakta / sest need oiad wandmatta Preestriks sanud.

21. Agga sesinnase Wandmisega / selle läbbi / ke temma wasto ütleb: Issand on wandnud / ning temma ei lähhä sedda mitte kahhetsema / sinna olled Preester iggaweste / Melkisedi Wisi pärrast.

22. Ni paljo parrema Sädusse Käemehheks on JEsus sanud.

23. Ja neid on kül paljogi/ ke Preestriks ennad sanud/ sepärrast et Surmneid kelis jäda.

24. Agga selsinnasel on sepärrast/ et temma iggaweste jääb/ ilmalöpmatta Preestri Ammet.

25. Sepärrast woib temma ka ikka önsaks tehha neid/ ke temma läbbi Jummala jure tullewad/ ja ellabikka/ et teña nende eest nemb palluma.

26. Sest sesuggune üllemb-Preester piddi meil ollema/ pühha/ süta/ rojastamatta/ Pattust ärralahhutud/ ning ke körgemb piddi ollema/ kui Taewad.

27. Kel es olle tarwis iggapääwninda kui Üllemil-Preestril/ essiti omma Pattude eest Ohwrid tua/ pärrast Rahwa (Patto) eest. Sest sedda on temma ükskord teinud/ kui temma issiennast on ohwerdanud.

28. Sest Käsk sääb üllemaks-Preestriks/ kel Nöddrust on. Agga se Wandmisse Sanna/ kumb pärrast Käsko (on ütteldud) sääb Poega/ ke iggawesteks täielikkuks Ajuks täieste pühhitsetud on.

Se VIII. Pätük.

1. Agga se on se Pätük neist/ mis mete rägima: Meil on nisuggune üllemb-Preester/ ke istub Auo-Järje Parramal polel Taewas.

2. Ja on se pühha Asse ning se tössise Teldi Holekandja/ mis Jummal on üllessäädnud/ ja ei mitte Innimenne.

3. Sest igga üllemb-Preester pannakse ohwerdama Andeid ja Ohwrid. Sepärrast lähhäb ka selsinnaselmiddakit tarwis/ mis temma woib ohwerdada.

4. Sest kui temma Ma pääl olleks/ siis ep olleks temma Preester/ sepärrast/ et sääl Preestrid ommad/ ke Käsko järrele Andeid ohwerdawad.

5. Ke taewaste Asjade Ettetähhendamisst ning Warjo teniwad/ninda kui junimalik Kostminne Mosesele ütlis/ kui temma Teldi piddi löpetama: Katsu/ ütleb temma/ et siña keik teed sel Wisil/ kui sulle Mäe pääl on näidetud.

6. Agga nüüd on temma se Wörra parrama Ammetit sanud/ kui palio parraua Sädusse Wahhemees temma ka on/ kumb ka parramade Tootusse päle on kinnitud.

7. Sest kui se essimenne olleks laitmatta olnud/ siis ep ollees teisele Asset otsitud.

8. Sest temma laitab neid/ ja ütleb: Waat/ Päwad tullewad/ ütleb Issand/ ja minna tahhan Israeli Koija ning Juda Koijaga uut Sädust tehha.

9. Ei mitte se Sädusse järrele/ mis min-

23

24

25 /allati

26 /läus meile tarwis, kis
/puhhas /est

27 /ude

28 /mimes-si

/ste

1 /tarse

2 /tener

3

4 /mitte
/sim

5 /ast
/ööldi
/walmistama
/te kuio järrele, mis

6 /kallimat
/sedda
/mis-ka

7

8 /ülle

9

|ssi |el |sür

10 |seäda

|sud |sisse anda

|mulle

11

12

|veige |Ullekohto

13 |nimmetab

1

2 |mis puhhaks nimmetakse
olli walmistud

3 |nimmetakse

4 |karratud kus
|kruus

5 |selle

|issiämanis

6

7 |dummalusse

8 |ilmutud

9 |sellesimmalse Aia

minna nende Wannamadega ollen teinud / sel Päwal / kui minna neid Käepiddi wotsin / neid Egipti Maalt ärrasata / sest nemmad ep olle minno Sädusse sisse jänud / sepärrast ep olle ka minna neist holinud / ütleb Issand.

10. Sest se on se Sädus / mis minna Israeli Koijaga tahhan tehha / pärrast neid Päiwi / ütleb Issand: Minna tahhan omma Käskusid nende Mele tulletada / ja tahhan neid nende Süddamese kirjotada / ja minna tahhan nende Jummal olla / ning nemmad peawad minno Rahwas ollema.

11. Ning üksigi ei pea omma Liggimest öppetama / egga üksigi omma Wenda / ja ütlema: Tunne sedda Issandat; Sest nemmad peawad mind keik tundma / pissokessest nende saast / surede sadik.

12. Sest minna tahhan armolinne olla nende Üllekohto wasto / ja nende Pattude ning nende Kurjusse päle ei tahha minna ennamb möttelda.

13. Sega / et temma ütleb: Uut (Sädust) / on temma sedda essimest wannaks teinud? Agga mis wannaks lähhäb / ja ärraeab / se on Löpmisse liggi.

Se IX. Pätük.

1. Essimessel Teldil olli ka kül temma Jummalatenistusse Kohhus / ning ilmalik pühha Asse.

2. Sest se essimenne Teld olli üllesehhitud / selle sees olli Küünla Jalg / ja Laud / ja Ettepannemisse Leiwad / kummad pühhaks kutsuti.

3. Agga teise ettepandud Tekki tagga olli se Teld / mis kutsuti keige Pühhamaks.

4. Selle sees olli kullane Suitsotamisse Pan / ja Sädusse Laikas / mis keigepiddi Kullaga olli ärrawabatud / me sees olli Kuld-Asti / me sees Manna olli / ja Aroni Kep / kumb olli öitsnud / ning Sädusse Lauad.

5. Agga temma pääl ollid Auo Kerubim / ke Sädusse Laika Kane üllewarjusid; Neist iggaühhes ei woi nüüd rägida.

6. Ja kui se ninda olli walmistud / siis läksid kül Preestrid ikka essimesse Teldi sisse / ning piddasid Jummalatenistust.

7. Agga teise sisse läks agga ükskord Aastas üllemb-Preester üksi / ei mitte Werreta / mis temma ohwerdas omma ja Rahwa Eksitusse eest.

8. Mega pühha Waim täda añab / et se pühha Asseme Te weel es olli awwalitkuks sanud / kunni essimenne Teld alles seisis.

9. Se olli Ettetähhendaminne tullewa Aega päle / mil Anded ning Ohwrid ohwerdakse / kummad ei woi Süd-

dametunnistusse polest tedda ~~tälelikkuks tehha~~ / ke ~~Jummalatenistust peab~~/

10. ükspäines Roaga/ ja Jomajaga/ ning mitmesugguse Pessemissega/ ja lihha~~likko~~ Pühhitsemissega/ ~~kummad~~ Parrandamisse Ajaks ollid päle pandud.

Epistel wiendal Pühhal Päwal Paastus.

11. Agga Kristus ~~on tulnud~~/ ~~kui~~ nende tullewa hä Asjade üllemb Preester/ ühhe surema ja täiema Teldi-läbbi/ mis ep olle Kättega tehtud/ se on/ mis ninda ep olle ehhitud/

12. Egga Sikkade ja Wassikade Werre läbbi/ waid omma Werre läbbi ~~on temma~~ ükskord se pühha ~~Asseme~~ sisse läinud/ ja iggawesse Arralunnastamisse leidnud.

13. Sest kui Härjade ja Sikkade Werri ja Lehma Tuhk/ mis Rojaste päle sipputakse/ (neid sammo) pühhaks teeb/ Libha Puhhastamisseks/

14. Kui paljo ennamb Kristusse Werri/ ke iggawesse Waimo läbbi ennast issi ilma~~süta~~ Jummalale on ohwerdanud/ ~~meie~~ Süddametunnistust puhhastab neist surnust Teggudest/ sedda ellawa Jummalatenima.

15. Ja sepärrast on temma ~~ka~~ Ue Sädusse Wahhemees/ et pärrast sedda/ kui (Kristusse) Surm on sündinud Arralunnastamisseks neist Eksitussist/ ~~kummad~~ essimesse Sädusse al ollid/ ~~need~~/ ~~ke ommad kutsutud~~/ ~~iggawesse Pärrandusse Tootust piddid sama~~.)

16. Sest kus (wiimne) Sädus on/ sääl peab ka selle Surm ollema/ ke sedda Sädust teeb.

17. Sest (wiimne) Sädust ~~kinnitakse Surma läbbi~~/ muido ei maksa temma ühtegit/ kui se weel ellab/ ke sedda on säädnud.

18. Sepärrast ep olle ka essimenne ilma Werreta sädud.

19. Sest kui Moses keik Kässo-sannad olli Otsa räginud/ Kässo järrele/ keige Rahwa wasto/ siis wettis temma Wassikade ja Sikkade Werd/ We ning Purpuri Willa ja Isopiga/ ning sipputas (sedda) se Ramato ja keige Rahwa päle.

20. Ja üttel: Se on se Sädusse Werri/ mis Jum̃al teile on käsknud.

21. Ja nindasam̃oti sipputas temma ka Werd Teldi ning keige Jummalatenistusse Astjade päle.

22. Ning tehhakse keik pea puhtaks Werrega Kässo järrele/ ja ilma Werre-wallamata ei sünni Andeks Andmist.

23. Sepärrast olli tarwis/ et taewalikko Asjade Ette tähhendamissed nendega piddid puhtaks tehtama: Agga taewase Asjade issi peab parramb Ohwer ollema/ ~~ko need ollid~~.

24. Sest

/täierte korda sata
/sedda

10 /kombedega, mis

11 /on tulnud, siis on temma

12 /Paiga

13 /r

14 /pukhastab
/Wiggata

15 /need, kis on kutsutud iggawesse
Pärrandusse lootust piddid sama.

16

17 /seisab kindlaste kui Mimes-
sed ärrasusnud

18 /seädus

19 /puñase

20

21

22

23 /atte Ohoridega kui nendesinnas-
tega pukhastadama.

~~me~~

24 | me

3 | tulletanse iggal ~~[illegible]~~ Aastal Pattud
Mele

25 | Si mitte
| mitto korda | se | Asseme

4

26 | mitto korda
| wiimsel Aial
| ilmumud

5

6

27

7 | keige se Ramato seer ad kein
se Ramato läbbi

28 | nähtama neist

8

9

1 | kuio | polegi täierte korda sata neid
ke- tullewad igga aastase
ühhesugguste Ohwridega

10. | Lesamma

2

24. Sest Kristus ep olle mitte se Pühha (Asse) sisse läinud/ mis Kättega on tehtud/ kumb on tössise (Pühha Asse) Tähhendaminne/ waid kohhe Taewa/ ennast nüüd näitma Jummala Palle ees meie eest.

25. Egga/ et temma ennast saggedaste piddi ohwerdama/ ninda kui üllemb Preester igga Aasta Pühha sisse läks wöra Werrega.

26. (Muido olleks temma saggedaste piddand kannatama Ma-Ilma Algmissest) Agga nüüd on temma Ma-Ilma Löppetamissel ükskord ennast näitnud omma ennese Ohwri läbbi/ Pattud ärrawotta.

27. Ja otse kui Innimesstele on sädud ükskord surra/ agga pärrast sedda Kohhus/

28. Ninda on Kristus ükskord ohwerdud/ mitmede Pattud ärrawotta/ teist korda peab temma ennast Pattota neile näitma/ ke tedda ootwad Onnistusseks.

Se X Pätük.

1. Sest Kässul on tullewa hä Asjade Warri/ ei mitte Asjade Olleminne issi/ ning ei woi mitte/ (ehk kül) igga Aasta ühtesuggust Ohwrid ohwerdakse/ täielittuks tehha neid/ ke tullewad ohwerdama.

2. Muido olleksid Ohwrid mahhajänud/ sepärrast/ et neil ühtegit Süddametunnistust ep olleks olnud Pattust) ke Jummalatenistust piddawad/ kui nemmad ükskord olleksid puhtaks tehtud.

3. Agga nende läbbi sünnib Pattude Mällestus/ igga Aasta.

4. Sest se ei woi olla/ et Härjade ja Sikkade Werri Pattud peaks ärrawotma.

5. Sepärrast ütleb temma/ Ma-Ilma sisse tulles: Ohwrid ja Ande ep olle sinna tahtnud/ agga Jhho olled sinna mulle walmistanud.

6. Pölletamisse Ohwrid ja Patto Ohwrid ep olle mitte sinno Mele pärrast.

7. Siis ütlin minna: Waat/ minna tullen/ (Ramatus on minnust kirjotud) et minna oh! Jummal pean teggema sinno Tahtmist.

8. Kui temma enne sai üttelnud: Ohwrid ja Ande ja Pölletamisse Ohwrid ep olle siña tahtnud/ nemmad ep olle ka sinno Mele pärrast/ (mis Kässo järrele tuakse.)

9. Siis ütlis temma: Waat/ minna tullen oh! Jummal/ sinno Tahtmist teggema. Siis wottab temma jo Essimest ärra/ et temma Wimist piddi säädma.

10. Kelle Tahtmisse läbbi meie olleme pühhaks tehtud ükskord/ JEsusse Kristusse Jhho Ohwri läbbi.

11. Ja

11. Ja igga Preester seisis kül / ja tenis iggapääw / ja ohwerdas ~~neid-sammo~~ Ohwrid saggedaste / mis ei woi eal Pattud ärrawotta.

12. Agga temma / kui temma ühhe Ohwri Pattude eest sai ohwerdanud / istub iggaweste Jummala parramal Kääl.

13. ~~Ning~~ otab ~~nüüd~~ ~~weel~~ / senni kui temma Waenlast temma Jalge alla pannakse.

14. Sest ühhe Ohwriga on temma iggawest ~~täielikkuks teinud~~ / kedda pühhaks tehhakse.

15. Agga sedda tunnistab meile ka Pühha Waim; Sest / pärrast sedda kui temma ~~olli~~ üttelnud:

16. Se on se Sädus / mis minna nendega tahhan tehha / pärrast neid Päiwi / ütleb Issand; Minna tahhan omma Käs~~kusid~~ nende Süddamesse anda / ja tahhan neid nende ~~Meelde~~ kirjotada.

17. Ja nende Patto ning keik ~~sedda~~ / mis nemmad Käsko wasto on teinud / ei tahha minna ennamb ~~mällestada~~.

18. Agga kus nende Andeksandminne on / sääl ep olle ennamb Ohwrit Pattude eest (tarwis).

19. Sepärrast / Wennad / et meil nüüd Julgust on / se Pühha (Asseme) sisse minna JEsusse Werre ~~läbbi~~ /

20. Mis temma meile on walmistanud ueks ja ellawaks Teeks / ette pandud Tekki läbbi / se on / omma Lihha läbbi /

21. Ja / et (meil) üks suur Preester on Jummala Koija ülle.

22 Siis läkki siña jure tössise Süddamega / ~~täielissu Kiñitusses~~ / kui sipputamisse läbbi puhhastud Süddames sest kurjast Süddametunnistussest.

23. Ja Jhho polest puhta Wega pestud / ning piddagem se Lotusse Tunnistust ilma taggenamatta; Sest se on tru / ke sedda on tootanud.

24. Ja pangem tähhele teine teist / et meie teine teist Armastamisse ning hä Teggude pole kihhutame.

25. Ning ärge jätkem mahha omma Koggodust / ninda kui moñe Wiis on / waid maenitsegem (teine teist) ning sedda paljo ennamb / kui teie näte sedda Päwa liggi tullewa.

26. Sest kui meie Melega Patto teme pärrast sedda / kui meie Töe Tunnistust olkeme sanud / siis ei ~~woeta~~ ennamb Ohwrit Pattude eest.

27. Waid üks hirmsa Kohto ja tullise Wihha Ootmiñe / mis neid Wastopannejid peab ärrasöma.

28. Ke Mosese Käsko ~~rikkub~~ / se peab ilmaarmota kahhe ehk kolme Tunnistajade läbbi surrema.

29. Kui paljo kurjama Nuhtlust teie arwate tedda wäärt ollewa / ke Jummala Poega Jalgega tallab / ja Sädusse Werd rojaseks panneb / me läb-

11 | ükhehuggusid

12

13 | keale sedda
| useer

14 | täierte korda saatmud
| sai

15

16 | sud
| chele sisse

17 | mottelda

18

19 | seer

20

21

22 | kindla usso dulgusser
| polest

23

24

25

26
| dmist | jä
| ülle

27 | ur

28 | on pölganud

29

39

30 | kätte
| jälle

31

1 | nende Asjade

32 | ati
| woit | ollete

2

33

3

| Seltsimehhiks

4 | üllemat
| et ta
| alles

34 | et teil is sieñesles Taewas Warra
on mis parrem on n. ikka jääb

35 | wiis sure Palga saab

5

| kui tedda ärrawaeti

36 | kätte

37 | wägga

6

38 | kui temma | siis | temast Melehead

läbbi temma on puhtaks tehtud/ ja ke Armo Waimo teotab?

30. Sest meie tunneme tedda/ ke ütleb: Maksminne on minno pärralt/ minna tahhan maksta/ ütleb Issand. Ning taas: Kül Issand omma Rahwa päle Kohhut moistab.

31. Hirmus on ellawa Jummala Kätte langeda.

32. Agga tulletage ennese Mele neid endsid Päiwi/ mil teie ollete walgustud/ ja suurt Kannatamisse Taplemist kannatanud.

33. Ni hästi sedda/ et teie Teotamiste ja Willetsuste läbbi ollete Naeruks pandud/ kui ka sedda/ et teie nende Ossalisseks ollete sanud/ kelle Kässi ninda käib.

34. Sest teil on ka minno Köidikude pärrast halle Meel olnud/ ja ollete omma Warra Risumist Römoga sallinud. Sepärrast/ et teie teate ennesel parrama ja kestawa Warra Taewas ollewa.

35. Siis ärge heitke nüüd ärra omma Julgust/ kummal suur Palk on.

36. Sest Kannatust lähhäb teile tarwis/ et teie Jummala Tahtmist tehhes woite Tootust sada.

37. Sest ürrikesse Aja pärrast tulleb se/ ke peab tullema/ ja ei wibi mitte.

38. Agga ke Ussust öige on/ peab ellama/ ja ke ärratagganeb/ selle päle ep olle minno Hingel hä Meel.

39. Ja meie ep olle mitte nende säast/ ke tagganewad Hukkasamisseks/ waid nende säast/ ke ussuwad Hinge-Päästmisseks.

Se XI. Pätük.

1. Agga Usk on kindel Lotus nende Asjade päle/ mis weel odetakse/ ja Süddame üllestunnistaminne sest/ mis ei nähta.

2. Sest se läbbi ommad Wannemid Tunnistust sanud.

3. Ussu läbbi moistame meie/ et Ma-Ilm Jummala Sanna läbbi on walmistud/ et se/ mis nähhakse/ on sanud sest/ mis ei nähta.

4. Ussu läbbi on Abel Jummalal parramat Ohwrit tonud/ kui Kain/ me läbbi temma on Tunnistust sanud/ ennast öige ollewa/ kui Jummal temma Andist tunnistab; Ja sesamma läbbi rägib temma weel/ et temma kül on ärrasurnud.

5. Ussu läbbi woeti Enoki ärra/ et temma ei piddand Surma näggema/ ning ep olle leitud/ sepärrast et Jummal tedda ärrawotnud; Sest enne omma Ärrawotmist on temmal Tunnistus olnud/ et temma Jummala Mele pärrast on olnud.

6. Agga ussuta ei woi üksigi (Jummala) Mele pärrast olla; Sest ke Jummala jure tahhab sada/ se peab uskma/ tedda ollewa/ ja et temma neile/

le/ ke tedda otsiwad/ Tassuja on.

7. Ussu läbbi on Noa Jummalat kartnud/ ja se Laewa walmis teinud omma Koija üllespiddamisseks/ kui temma Jummalast Sanna sai neist Asjust/ mis weel ei nähta/ me läbbi temma Ma-Jlma hukka moistis/ ja sai Öigusse Pärrijaks/ mis Ussu läbbi tulleb.

8. Ussu läbbi kulis Abraham Jummala Sanna/ kui tedda kutsuti wäljaminna sinna Male/ mis temma piddi pärrima/ ja läks wälja ning ei täädnud/ kuhho temma piddi sama.

9. Ussu läbbi on temma Tootusse Maal Wöras olnud/ kui wöral Maal/ ja on Majade sees ellanud/ Jsaki ning Jakobiga/ ke sesamma Tootusse Ka-pärrijad ollid;

10. Sest temma otis sedda Linna/ kel kindel Raja on/ kelle Ülles-Ehhitaja ning Loja Jummal on.

11. Ussu läbbi sai ka Sara issi Wägge/ käima päle saa/ ning kandis Jlmale/ ülle omma Wannusse Aja/ est temma piddas tedda truwiks/ ke sedda olli tootanud.

12. Sepärrast ommad ka ühhest ning pälegi surnud Jhhust paljo sündinud/ kui Tähhed Taewas/ ja kui Liiw Märre äres/ mis arwamata on.

13. Ussu polest ommad need keik ärrasurnud/ ja ep olle Tootust mitte Kätte sanud/ waid ommad kaugelt sedda näinud/ ja ommad lootnud/ ja röömsad olnud/ ning tunnistanud/ et nemmad Wörad/ ja Tekäijad Ma pääl ommad.

14. Sest ke sedda ütlewad/ need andwad täda/ ennast Jssa-Maad takka otsiwa.

15. Ja kui nemmad se päle olleksid möttelnud/ kust nemmad ollid wälja läinud/ siis olleks ka nendel Aeg olnud jälle ümber taggasi pöörda.

16. Agga nüüd iggatsewad nem̃ad Parrema/ se on/ Taewa likko järrele. Sepärrast ei häbbene Jum̃al neist mitte/ ennast laska nende Jummalaks kutsutada; Sest temma on neile ühhe Linna walmistanud.

17. Ussu läbbi töi Abraham Jsakit Ohwriks/ kui tedda kiusati/ ja andis ärra sedda aino-sündinud/ kui temma sedda Tootust jo olli sanud.

18. Kelle wasto olli rägitud: Jsakis peab sulle Semet kutsutada.

19. Ja mötlis/ et Jummal ka Surnust woib üllesärratada; Sepärrast töi temma tedda ka ühheks Ettetähhendamisseks taggasi.

20. Ussu läbbi önnistas Jsak tullewa Asjade päle sedda Jakobit ning Esau.

21. Ussu läbbi önnistas Jakob/ kui temma surri/ Josepi mollemad Poega/ ning kummardas Jummalat/ omma Keppi päle toetes.

22. Ussu läbbi tulletas Josep/ kui tem:

7 | Sugga ärrapeäst missers
| olnud nähha

8
| Paika

9
| Teltide

10 | Walmistaja

11

12

13 | sinnatsed
| neid

| Maialisted

14
| nemad

15

16 | se Ma
| olle | al nende pärrast
| häbbi | nimetada

17 | wiis
| se, ker neid Tootusi olli wastowotud, wiis Chwriks

18 | nimetadama

19

20 | pärrast

21 | iggaühhe | Poegadest
| ad

22

23
|piddi

24
|et tedda piddi |hütama

25
|waewa nâkka

26

27 |kedda tema ei nâinud

28

29

30

31
|kulajad

32

33

34

35

36
|Akkelaid

37 |lôhui säetud
|Lamba Nakkas

38

temma surri / Israeli Laste Wälja-
minnemist omma Mele ning käskis
omma Lui[illegible] pärrast (Murret kanda.)

23. Ussu läbbi peideti Mosest ärra
omma Wannemist kolm Kuud / kui
temma sai sündinud / sepärrast et nem-
mad näggid / tedda illusa Lapse olle-
wa; Ning ewwad kartnud Kunnin-
ga Sanna.

24. Ussu läbbi ei tahtnud Moses /
kui temma sureks kaswis / ennast
Waron Tüttre Pojaks kutsutada.

25. Ning wottis enneminne Jum-
mala Rahwaga Willetsust kannata-
da / kui ürrikesse Patto Römo piddada.

26. Ja arwas Teotust Kristusse pär-
rast surema Rikkusseks / kui Egipti
Ma Warra / sest temma watis Tas-
sumisse päle.

27. Ussu läbbi jättis temma Egipti
Maad mahha / ning ei kartnud mitte
Kunninga Wihha / sest temma olli jul-
ge Näggematta päle / otsego nääks
temma sedda.

28. Ussu läbbi piddas tem̄a Paas-
ja ja Werre ärrawallamist / et se / ke
need Essimest sündinud ärratappis /
neist ei piddand putuma.

29. Ussu läbbi läksid nemmad pun-
nase Märre läbbi otsego kuiwalt
Maalt; Mis Egipti Rahwas ka kiu-
sas tehha / ning huppus ärra.

30. Ussu läbbi langsid Jeriko Mü-
rid mahha / kui seitse Päwa nende
ümber sai käidud.

31. Ussu läbbi ei sanud se Hoor Rah-
hab mitte hukka nendega / ke ei wot-
nud Sanna kuulda / kui temma need
Noudjad Rahhoga wasto wottis.

32. Ja mis minna weel pean üttel-
ma? Mulle puduks Aega / kui min-
na peaksin juttustama Kideonist / Pa-
rakist / ja Simonist / ning Jehwtast /
Tawidast / ja Samuelist ja neist
Prohwetidest.

33. Ke Ussu läbbi ommad Kunning-
rigid ärrawoitnud / Öigust teinud /
Tootussi sanud / Löi Koerde Suud
kinnipannud /

34. Tulle Wägge ärrakustutanud /
Möga Terra eest ärrapääsnud /
Nödrussest terweks sanud / wägge-
waks sanud Söas / ja wöra Leri är-
rariknud.

35. Naesed ommad omma Surnud
jälle sanud üllestousmissest; Agga
monnigad ommad ärrawennitud /
ning ep olle Ärralunnastamist wasto-
wotnud / et nemmad parramat ül-
lestousmist piddid sama.

36. Agga monnigad ommad Nae-
ro ja Piitsa katsnud / ning pälegi
Köidikud ja Wangitorni.

37. Neid on Kiwwidega lobitud /
katki leikatud / kiusatud / Mögaga
Surma sanud; ümberkoudo käinud
Kassukas / Kitse Nahhas / Waesed /
Waewatud / Ahhastud.

38. Kelle wäärt Ma-Ilm ep olnud /

ning

ning ommad Eksitusses käinud Kör-
wes/ ja Mäggede pääl/ ja Orgus/ ja
Ma Aukude sees.

39. Ning need ommad keik Ussu
läbbi Tunnistust sanud/ ja Tootust ep
olle nemmad mitte Kätte sanud.

40. Sepärrast/ et Jummal parra-
mat (Asja) meile ette ärranäinud/
et neid ei piddand ilma meid löppe-
tadama.

Se XII. Pätük.

1. Sepärrast meiegi/ et meil ni
suur Hulk Tunnistajad
meie ümber on/ pangem
mahha keik Koormat ja meie ümber-
seiswa Patto/ ning jookskem Kanna-
tusse läbbi meie ettesäetud Woitle-
misses.

2. Ja waatkem JEsusse päle/ ke
meie Ussu Algja ning Löppetaja on/
ke on Risti kannatanud/ kui temmal
olleks woinud Römo olla/ ja ei pan-
nud sedda Häbbi mikski/ ning on ist-
nud Jummala Auo Järre parramal
polel.

3. Sepärrast pange sedda tähhele/
ke nisuggust Wastorägimist Pattusist
ennese wasto on kannatanud/ et teie
ärra ei wässi/ ja Meles nödraks ei
lähhä.

4. Teie ep olle weel Werre sadik
wastopannud/ Patto wasto woitel-
des.

5. Ning ollete selle Maenitsust
ärraunnustanud/ ke teile kui Las-
tele ütleb: Mo Poeg ärra arwa
mitte alwaks Issanda Hirmo-And-
mist/ ning ärra minne Melest nörgaks/
kui sind temmast nometakse.

6. Sest kedda Issand armastab/
sellel annab temma Hirmo/ agga
temma peksab iggaüht Poega/ kedda
temma wastowottab.

7. Kui teie Hirmotamist kannata-
te/ siis pakkub Jummal ennast teile/
kui Lastele; Sest kus on üks Poeg/
kedda Issa ei hirmota?

8. Agga kui teie Hirmotamissest
ilma ollete/ kummast keik ommad
ossalikkuks sanud/ siis ollete teie Wär-
djad/ ja ei mitte Lapsed.

9. Agga kui lihhalikkud Issad meile
ommad Hirmotajaks olnud/ ning
meie olleme neid kartnud/ eks meie
paljo enneminne waimolikko Issa
Saña ei pea kuulma/ et meie ellame?

10. Sest nemmad ommad kül meile
pissud Aega omma Tahtmisse järre-
le Hirmo andnud/ agga temma an-
nab meile Hirmo meie Kassuks/ et
meie tem̃a Pühhastust peame sama.

11. Agga keik Hirmotaminne/ kui
tem̃a Kääs on/ ei arwatakse Römuks/
waid Murreks. Agga kül tem̃a wi-
mati rahholist Oigusse Kasjo neile
annab/ ke se läbbi ommad öppetud.

12. Sepärrast töstke jälle ülles need
lai-

|bedes
|de seer.
39

40 |enne

1 |sedda
|mis hasti meie ümber seisab

2 |üllem saatja
|dõmo assemel mis temma
ette olli pandud

3

|omma Hingede seer nõrgaks

4

5 |mis
|sa

6

7
|mis juggune Coeg on se, kellele

8 |mis keik ka on tunnud

9 |sed
|nende |ude

10 |need on
|sesinnane

11
|on hasti

12

13 | se mis lonkab kõrwale ei
lähhä waid et se
| saaks
14 | piddada | sa

15
| rojaseks ei sa

16 | andis

17

18 | mis kättega woib kathuda
egga tulle jure mis polleb
| egga
19
| ennam

20

21.

22

23 | jure
| ker täieste on korda sanud

24 | ad itsjad

25
| päseme
| teinast tagganeme

26
| tootand ja üttelnud

27

laisad Kääd / ja ärrawässinud Pölwed.

13. Ning tehke öiged Jälged omma Jalgele / et üksigi ei kommista kui Jalloto / waid enneminne terweks sago.

14. Noudke keigedega Rahho takka / ja Pühhitsemist / ilma sedda ei pea üksigi Issandat näggema.

15. Ja katske / et üksigi Jum̃ala Armust mahha ei jä / et üksigi Wihha Juur wälja ei tärka / ning Tülli ei sata / ja se läbbi mitto ei rojastakse.

16. Et üksigi ep olle Horapiddaja / ehk Jummalakartmatta / ninda kui Esau / ke ühhe Roa pärrast omma essimesse Sündmisse Kohhut ärra müüs.

17. Sest teie teate / et kui temma pärrast ka tahtis Önnistust pärrida / siis on temma ärraheidetud. Sest temma ei leidnud Kahhetsamisse Maad (Issa jures) / ehk temma sedda kül Silma Pissaradega otsis.

18. Sest teie ep olle mitte se Mä jure sanud / kummase Käega wois kinnihakkata / ja pöllewa Tulle egga Hemmariko / ning Pimmedusse / egga Kurja Ilma jure.

19. Egga Passuna Hellinna / ja Sannade Häle jure / mepärrast need / ke sedda kuulsid pallusid / et nende wasto sedda Sanna mitte ei piddand rägitama.

20. (Sest nemmad ei woinud sedda mitte kannatada / mis käsketi / ja kui üks Lojus sesse Mäese putus / siis piddi tedda Kiwwidega surnuks wissatama / ehk Nolega mahhalastama.

21. Ning se / mis nähti / olli ni hirmus / et Moses ütlis: Minna ollen ehmatand / ja wärrisen.)

22. Agga teie ollete Sioni Mäe jure sanud / ja ellawa Jummala Linna / taewase Jerusalemma / ja mitme tuhhande Inglide Hulka.

23. Ning essimeste sündinud Kokkotullemissele / ja Koggodussele / kummad Taewas ommad ülleskirjotud / ja selle Kohtomoistja jure / ke keigide Jummal on / ja täielikko Öigedade Waimude jure.

24. Ja Ue Sädusse Wahhemehhe JEsusse jure / ning Sippotamisse Werre jure / mis parreminne rägib / ko Abeli.

25. Katske / et teie sedda ärra ei pölga / ke rägib. Sest kui need ep olle ärrapääsnud / ke tedda ärra pölgsid / ke Ma pääl Jummala Sanna rägis; kui paljo wähhemb meie / kui meie selle wasto panneme / ke Taewast on.

26. Kelle Hääl sel Aial Maad pörrutas / agga nüüd tootab temma / ja ütleb: Weel üskord tahhan minna mitte ükspäines Maad / waid ka Taewast pörrutada.

27. Agga (se Sanna) weel ükskord tunnistab / et sedda / mis pörrub / peab teisiti tehtama / kui se mis tehtud on / et need woiwad jälle jäda / mis liik-

liikmatta ommad.

28. Sepärrast / et meie ühhe liikmatta Rigi same / siis piddagem sedda Armo / me läbbi meie Jummalat peame temma Mele pärrast tenima / Auustamisse ning Jummalakartussega.

29. Sest meie Jummal on söja Tulli.

Se XIII. Pätük.

1. Ennalt Arm jägo (teile.)

2. Ärge unnustage Wõrade Wastowotmist. Sest se läbbi ommad monningad täädmatta Inglid Õ-Majale wotnud.

3. Mõtlege nende päle / ke ommad köidetud / otsego teie issi ka nendega olleksite köidetud ollewa. Ja nende päle / ke Kurja kannatawad / otsego need / ke issi ka weel Jhhus ellawad.

4. Abbi Ello peab ausaste petama keigide sääs / ja Abbi Ello Wodi puhtaste. Agga kül Jummal nuhtleb Horapiddajid ning Abbiellorikjd.

5. Ello olgo ilma Ahnussa / ning olge rahhul sega / mis teil on; Sest temma on üttelnud: Minna ei tahha sind paikast mahhajätta / egga ärra unnustada.

6. Ninda et meie julgeste woime üttelda: Jssand on mul Abbimees / ning minna ei tahha mitte karta / mis mulle Innimenne woib tehha?

7. Mõttelge emma Õppetajade päle / ke teile Jummala Sanna ommad kulutanud; Pange tähhele nende Ello Otsa / ning ellage nende Usko järrele.

8. JEsus Kristus eile ja tänna on sesamma / ja ka iggawest.

9. Ärge laske ennast mitmesugguste / ja wõra Õppetustega kakspiddi weddelda. Sest se on hä / et Armo läbbi Südda kinnitakse / ei mitte Sömisse läbbi / kummast neil ep olle kaswo olnud / ke sega ommad ümberkätnud.

10. Meil on Altar / kumma päält neil ep olle Lubba süa / ke Teldi teniwad.

11. Sest kumma Weikse Werd sest üllema Preestrist Patto eest Pühha sisse kannetakse / nende Kehha polletakse wäljaspiddi Leri järra.

12. Sepärrast on ka JEsus / et temma omma enese Werre läbbi Rahwas piddi pühhaks teggema / wäljas Wärrawa tagga kannatanud.

13. Siis läkti nüüd temma jure wälja / wäljaspiddi Leri / ning kandkem temma Teotust.

14. Sest meil ep olle siin mitte ühhe Linna / mis jääb / waid meie otsime sedda / mis tulleb.

15. Sepärrast wigem temma läbbi ikka Jummalal Kitusse Ohwrit / se on Mokkade Wilja / kumat temma Nimme üllestunnistawad.

16. Hädd

7 |Juhhotajatte

28 |mis ikka jââb

8

29

9
|Aoa
|so sanud need

1 |Wendade Armastaminne

10

2 |ste |ks

11 |Ohwriks |Asseme
|wiakse
|ees l. tagga

3 |Wangide
|teie issi Wangid
|kelle kâssi kurjaste kâib

12

4

13 |tagga

5 |Lakka |se
|mitte
|ma takka sind paigast mitte
makka jâtta.

14

6 |mi[illegible]

15 |kes

16

24 M Rom. 16.
|Juhhatajattele

17

25
|rahwale

18 |olleme julged se peäle et meilhea

19
|rohke |ussinamine
|teie kätte sadetakse

20

1
|sowib kõno

21

2

22

3 |moistke |usk, kui se saab katsutud

23

4 |d n. ilmalaitmata n. et teil

5 |käest
|sedda

6

16. Hääd teggemist/ ning ka jaggamist ärge unnustage. Sest nisuggused Ohwrid ommad Jummala Melepärrast.

17. Kuulge omma Oppetajad/ ning wotke nende Sanna. Sest nemmad walwawad teie Hinge eest/ ninda kui need/ ke Wastust peawad andma/ et nemmad sedda Römoga tewad/ ja ei mitte/ ohkates. Sest se ep olle teile mitte hä.

18. Piddage Palwet meie eest: Sest meie lodame ennesel hääd Süddametunnistust ollewa/ ja tahhame keigide säas kauniste käia.

19. Agga minna maenitsen sedda enneminne tehha/ et mind sedda enneminne teile jälle antakse.

20. Agga Rahho Jummal (ke Surnust on wälja tonud sedda Lammaste suurt Kariast/ iggawesse Sädusse Werre läbbi/ meie Issandat JEsust.)

21. Se tehko teid täielikkuks keiges hääs Töös/ temma Tahtmist tehha/ ning saatko teie sisse sedda/ mis temma Melepärrast on/ JEsusse Kristusse läbbi; Sellel olgo Auo/ iggawest iggawesseks Ajaks Amen.

22. Agga/ Wennad/ minna pallun teid/ pange Maenitsemesse Sanna hääks. Sest minna ollen teile lühhidelt kirjotanud.

23. Täädke/ et Wend Timoteus jälle lahti on/ kellega/ kui temma pea tulleb/ minna teid tahhan nähha sada.

24. Wige Terwit keigile teie Oppetajile/ ja keige Pühhadele. Teile läkkitawad Terwist need/ ke Italia Maalt ommad.

25. Arm olgo teie keigidega. Amen.

Ebrealistele kirjotud Italia Maalt Timoteusse läbbi.

Pühha Apostli Jakobi Ramat keigile kirjotud.

Se I. Pätük.

1. Jakob Jummala ning Issanda JEsusse Kristusse Sullane/ neile kahheteistkümne Suggu Arrudele/ kummad laial ommad/ Terwist.

2. Minno Wennad) pange Selgeks Römuks/ kui teie mitmesuggu-se Kiusatusse sisse juhtute.

3. Ning täädke/ et teie Ussu Kiusatus Kannatust satab.

4. Agga Kannatussel olgo täielik Tö/ et teie woite olla täielikkud ning terwed/ tel ühtegit ei pudu.

5. Agga kui kellegil teie säast Tarkust pudub/ se pallugo Jum̄ala/ ke keigile heldeste añab/ ning sedda ei haukuta/ ja siis peab tem̄ale annetama.

6. Agga temma pallugo Ussus/ ja ärgo olgo mitte kahhewahhel; Sest

ke

ke kahhe pääl on/ se on Märre Laene sarnane/ kedda Tulest aetakse ja heidetakse.

7. Sesinggune Innimenne ärgo mõttelgo ennast middakit Issandalt sawa.

8. Kahhemeelelinne Mees ep olle kindel omma Te päal.

9. Agga se Wend/ ke allamb on/ se kiitko ennast omma Surusses.

10. Agga ke rikkas on/ se kiitko ennast oma Allandusses/ sest se peab kui Rohho Lillikenne mahhalangema.

11. Sest kui Päewkk on tousnud Pallawaga/ ja sedda Rohto ärrakuiwatanud/ ja tema Kaunikene on mahhalangenud/ ning temma kaunis Illo on ärrarikkutud/ ninda peab ka Rikkas omma Tede päal ärranärtsima.

12. Õnnis on se Mees/ ke Kiusatusi kannatab/ sest kui temma selge on leidud/ siis saab temma Ello Kroni/ mis Issand on tootanud neile/ ke tedda armastawad.

13. Ükstgi ärgo üttelgo/ kui tedda kiusatakse/ et tema Jumalast kiusatakse. Sest Jummal ei woi sada Kurjaga kiusatud/ ja temma issi ei kiusa keddakit.

14 Agga iggaüks kiusatakse/ kui tedda temma ennese Himmust wetakse ja awwatelakse.

15. Pärrast kui Himmo on sanud/ siis sünnitab temma Patto/ agga kui Patto saab tehtud/ siis sünnitab temma Surma.

Epistel neljandal Pühhal Päwal pärrast Kristusse Ülestousmisse Pühha.

16. Ärge eksige mitte/ minno armad Wennad;

17. Keik hä And/ ja keik tälest Ande on üllewelt/ ja tulleb mahha Walgusse Issast/ kelle jures ep olle Walgusse egga Pimmeduse Muutmust.

18. Temma on meid sünnitanud omma Tahtmisse järrele/ Tõe Sanna läbbi/ et meie temma Lomade Esikud piddime olletma.

19. Sepärrast minno Armad Wennad/ igga Innimenne olgo nobbe kuulma/ agga pitkalinne rägima/ ja pitkalinne Wihhale.

20. Sest Innimesse Wihha ei te mitte/ mis Jummala ees öige on.

21. Sepärrast heitke enneset ärra keik Nojust/ ja keik Kurjust/ ning wotke wasto tassase Melega se Sanna/ mis teie sisse on istotud/ ning woib teie Hinged önsaks tehha.

Epistel wiendal Pühhal Päwal pärrast Kristusse Ülestousmisse Pühhal.

22. Agga olge Sanna Teggiad/ ja mitte ükspäines Kuuljad/ mega teie issi ennast pettate.

23. Sest

|sinna ja tänna

7 |Sest ärgo mottelgo sesamma mi
mette et ta middagi dsän
da käest saab

8 |Ükr kakhe tüddamega

9 |näik

10 |temma
|öiekenne kadduma

11 |Päike tonseb
|kuiwatab dohto ärra
|öiekenne kukkubmakha l. puddeneb
|mis peall olli näkha kaub

12
|saab sanud

13 |mind

14 |omma
|ahwatakse

15 |ennast wasto sanud

|täieste
|saab

16

17 |Muutmist egga
|Wakhetamist

18
|piddime essimested ollema temma
Lomade seast

19

20

21

22

23 | Lañña

24

25 | kuñardades | jure
| eo | eggemisse

26
| tallitse

27 | lesksid ad Lesk-naesi

1 | nerda
| teie

2 | ukse | ka

3

4
| eks teie ei sa kurja Mottede
jõrrele

5

6 | Woimust ei wotta teie ülle
| hutte

7

8 | nüüd | täieste peate

9 | nomi

10 | kässo Lañña

11

12

23. Sest kui kegi on Sanna Kuulja / ja ep olle mitte Teggia / se on ühhe Mehhe sarnane / ke omma ihholikko Pallet Peeglis katsub.

24. Sest temma on ennast katsnud / ja ärralainud / ja unnustanud seddamaid ärra / mis suggune temma olnud.

25. Agga ke Wabbaduse täielikko Kässo sisse watab / ja selle sisse jääb / se ep olle mitte unnustawa Kuulja / waid Teggia / sesamma saab önnis ollema omma Tö sees.

26. Kui kegi teie säast arwab ennast Jummalat teniwa / ja ei waigista omma Keelt / waid pettab omma Südda / selle Jumalatenistus on tühhine.

27. Se on puhhas ja rojastamatta Tenistus Jummala ning Issa ees / waesi Lapsi ja Lessedaid nende Willetsusses katsma / ja ennast teotamatta piddama sest Ma-Ilmast.

Se II Pátük.

1. Minno Wennad / teile olgo meie Auo-Issanda JEsusse Kristusse Usko / ei mitte Innimeste Surust tähhäle pannes.

2. Sest kui teie Koggoduse sisse tulleks üks Mees Kuld Sörmus ja körge Rietega / agga Waene tulleks alwa Rietega.

3. Ning teie watate selle päle / ke körgi Ridid kannab / ja ütlete temma wasto: Istu sinna hästi sele; Ning ütlete Waesele: Seisa sinna sääl / ehk istu mahha minno Jalutsil.

4. Eks teie siis issikesses Wahhet pruukite teggema / ja kurja Mötted Kohto-Moistjaks sanna?

5. Kuulge minno armad Wennad: Eks Jummal olle sesinnase Ma-Ilma Waist wallitsenud / ke Ussus rikkad ja Rigi Pärrijad ennmad / mis temma on tootanud neile / ke tedda armastawad?

6. Agga teie ollete Waesele Häbbi teinud; Eks Rikkad teile ülleköhhutte / ja weawad teid Kohto ette?

7. Eks nemmad teota sedda häädd Nimmet / mega teie ollete nimmetud?

8. Kui teie kunninglikko Käsko järrele tellate Kirja järrele; Sinna pead omma Liggimest armastama / kui issi ennast / siis tete teie hästi.

9. Agga kui teie Innimesse Surusest Luggu peate / siis tete teie Patto / ja teid nuhheltakse Käsust / otse kui ülleastjad.

10. Sest ke koggona Käsko peab / ja ühhe wasto eksib / sel on keigist Süüd.

11. Sest se / ke on üttelnud: Sinna ei pea Abbiello ärrarikkuma / se on ka üttelnud: Sinna ei pea mitte ärratapma. Ehk sinna nüüd ei rikko Abbiello / agga tappad / siis olled sinna Käsko ülleastjaks sanud.

12. Ninda rägige ja ninda tehke / kui need /

need/ kelle pále Wabbadusse Kässo lábbi peab Kohhut moistetama.

13. Sest selle pále tulleb ilmaarmota Kohhus/ ke ep olle Armo hettnud/ ning Arm kitab ennast Kohto wasto.

14. Mis se aitab/ minno Wennad/ kui kegi útleb ennesele Usko ollewa/ ja temmal ep olle Teggo? Kas se Usk tedda woib önsaks tehha?

15. Agga kui úks Wend ehk Ödde allasti olleks/ ja neil puduks iggapáwast Toitust;

16. Ning úks teie sáast peaks útlema nende wasto: Minge Rahho sees/ sojendage ennast/ ja söge Köht táis/ agga ep annaks neile middakit/ mis Jhhule tarwis lähhäks/ mis neile sest kaswo (olleks)?

17. Nindasammoti on ka Usk/ kui sel ep olle Teggusid/ issi enneses surnud.

18. Agga monni woiks úttelda: Sinnul on Usk/ ninnul ommad Teggud/ náita mulle sinno Usko sinno Teggudest/ siis tahhan minna ka omma Usko sulle náita omma Teggudest.

19. Sinna ussud/ et úks Jummal on/ sa teed hásti: Kurjad Waimud uskwad (sedda) ka/ ja wárrisewad.

20. Agga tahhad sinna táda/ sinna tühhine Innimenne/ et Usk ilma Teggota surnud on?

21. Eks Abraham meie Issa Teggude lábbi olle öigeks sanud/ kui temma omma Poega Isakit töi Altari pále Ohwriks?

22. Kas sa nääd/ et Usk ka temma Teggudele on awwiks olnud? Ning Teggudest Usk on táielikkuks sanud?

23. Ja Kirri on töeks sanud/ kumb útleb: Abraham on Jummalat usknud/ ning se on temmale Öigusseks arwatud/ ja on Jummala Söbraks kutsutud.

24. Kas teie nüüd náte/ et Innimenne Teggude lábbi öigeks saab/ ja mitte úkspáines Ussu lábbi?

25. Ning ninda sammoti/ se Hoor Rahhab/ eks se olle Teggude lábbi öigeks sanud/ kui temma need Kássud wastowottis/ ning satis neid teist Teed wálja?

26. Sest otsego Jhho ilma Waimota on surnud/ ninda on ka Usk ilma Teggota surnud.

Se III. Pátük.

1. Minno Wennad/ árge püüdke mitte iggaüks Öppetajaks sada/ ning täädke/ et meie sedda suremat Kohhut peame sama.

2. Sest meie eksime keik paljo; Ke Könnes ei eksi/ se on táielik Mees/ ning woib ka koggona Jhho tallitada otsego Waljastega.

3. Waat! Hoostele panneme meie Waljad Suhho/ et nemmad meie San-

13 | hallastanud agga Hallastus

14

15

16 | teie
| dust

17 | omast

18 | sid
| forf. omast

19

20 | usi

21

| wiis

22

23 | mis

24 | moistetakse

25 | moistetud

26 ~~| moist~~
| usi

1 | paljo
| moistae
| Hukkatust

2 | keik seddu

3

| keik

12

4 | ultest | wähhema
| pole se, kis tûrib, sedda tahhab aiada

5 |

13

6 | teeb rojaseks keik meie
| Polwe

14 | Wihhast, kaddedust

7 | jatte

15

8 | Mimeñe

16

| ~~uks~~ kui uks kurri [Metsaliñe] mis
ei woi sundida

17

9

18 | ja

10 | st | st

1 | sed teie sear

15

2

Sanna peawad kuulma/ ning kallame nende koggona Jhho ümber.

4. Waat Laewad/ et nemmad kül sured ommad/ ja kangest Tu est aetakse; (Ommeti) pöortakse neid pissokesse Türiga/ kuhho se tahhab/ ke tedda türib.

5. Ninda on ka Keel üks pissoke Liikmine/ ning surustelleb wägga. Waat/ pissoke Tulli/ mis suurt Metsa temma süttitab?

6. Ja Keel on Tulli/ ja üllekohto Ma-Jlm. Ninda on ka Keel meie Liikmede säas/ ja teotab ärra koggona Jhho/ ja süttitab pöllema keige meie Ello Tö/ ja süttitakse (issi) Pörgust.

7. Sest keik ni hästi Metsaliste kui Linnude/ ja romawa/ ja Merre Ellajade Suggu tallitakse/ ning on tallitud Innimesse Suggu läbbi.

8. Agga Keelt ei woi üksigi tallitada/ sedda tallitamatta Kurja/ täis Surma Mürki.

9. Selle läbbi kitame meie Jummalat ja Issa/ ja sellega neame meie Innimessi/ ke Jummala sarnaseks ommad lodud.

10. ühhest Suust tulleb wälja Önnistaminne ja Needminne. Se ei pea/ mo Wennad/ ninda mitte ollema.

11. Kas üks Hallikas ühhest Sonest üllesketab maggusat ning Wihha (Wet?)

12. Kas Wigi-Pu/ mo Wennad/ woib Ölli-Marjo/ ehk Wina-Pu Wigi-Marjo kanda? Ninda ei woi ka üksigi Hallikas solast ning maggusat Wet anda.

13. Ke teie säast on tark ja moistlik/ se näitko ommast hä Ellust omma Teggusid ülles tassase Tarkussega.

14. Agga kui teil kibbedat Wihha ja Rido teie Süddames on/ siis ärge kiitke ennast mitte/ ja ärge walletage Töe wasto.

15. Sest se ep olle mitte se Tarkus/ mis üllewelt mahha tulleb/ waid maene/ lihhalik/ ja kurjast Waimust.

16. Sest kussa Kaddedust ning Rido on/ sel on seggaminne Assi/ ja selge kurri Tö.

17. Agga se Tarkus/ mis üllewelt on/ on esmalt kassin/ pärrast rahholinne/ tassane/ sannawotlik/ täis Hallastus ja hääd Suggu/ ei te Wahhet/ ja on ilma Kawwalust.

18. Agga Öigusse Willi külwetakse Rahho sees neile/ ke Rahho noudwad.

Se IV. Pätük.

1. Kust tulleb Södda ning Taplemine teie sekka? Eks se sest tulleb/ teie Himmudest/ kummad söddiwad teie Lu-Liikmede sees?

2. Teie himmustate/ ning teil ep olle

olle middakit; Teie ollete kaddedad ja wihhased / ning ei woi middakit sada / teie taplete / ja söddite / agga teil ep olle middakit / sepärrast et teie ei pallu.

3. Teie pallute ning ei sa mitte / sepärrast et teie kurjaste pallute / et teie sedda oma Himmude päle kullutate.

4. Teie Abbiellorikwa Mehhed ning Naesed / eks teie tea / et Ma-Ilma Söbrus on Waen Jummala wasto? Ke nüüd eal tahhab Ma-Ilma Söbber olla / se saab Jummala Waenlaseks.

5. Woi mõtlete teie Kirja asjata ütlewa: (mele) Waim / ke meie sees ellab / himmustab Kaddedust.

6. Agga temma annab surema Armo. Sest (Kirri) ütleb: Jummal panneb Körkide wasto / agga Allandikuile annab temma Armo.

7. Siis olge nüüd Jummalale allaheidlikud; Pange Kurrati wasto / siis pöggeneb temma teie ärra.

8. Tulge Jummala liggi / siis tulleb temma teie liggi. Puhhastage Käed / teie Pattused / ja tehke omma Süddamed puhtaks / teie Kahhemeleliſſed.

9. Olge turwad ja leinage ning nutke. Teie Naer sago Nutmisseks / ning teie Rõõm Kurwastusseks.

10. Allandage ennast Issanda ees / siis üllendab temma teid.

11. Ärge kandke Keelt teine teise päle / Wennad / ke Keelt kannab Wenna päle / ning omma Wenna päle Kohhut moistab / se rägib kurja Käsko wasto / ning moistab Käsko päle Kohhut; agga kui sinna Käsko päle Kohhut moistad / siis ep olle sinna mitte Käsko Teggia / waid Kohtomoistja.

12. üks ainus Käsko-Andja on / ke woib önsaks tehha / ja hukka panna / kes sinna olled / et sinna teise päle Kohhut moistad?

13. Noh siis nüüd / ke teie ütlete: Tänna ehk homme tahhame meie minna sinna / ehk sinna Linna / ning ühheks Aastaks sinna jäda / ning kaupelda ja Kaswo sada.

14. Ke teie ei tea / mis homme (olneb) Sest mis (on) teie Ello? Sest temma on üks Haur / mis ürrikesse kestab / agga pärrast ärrakaub.

15. Sest se eest tulleks teile üttelda: Kui Issand tahhab / ja kui meie ellame / siis tahhame meie sedda ehk sedda ka tehha.

16. Agga nüüd kitute teie ennast omma ühkusses: Keik se suggune Kiitminne on kurri.

17. Sest ke moistab hääd tehha / ning ei te sedda mitte / sellel on se Pattuks.

Se V. Pätük.

1. Noh nüüd teie Rikkad / nutke ning hulluge teie Hädda pärrast /

/ollete

3 /pahharte
/tarwis

4 /kujad

5

6 /Sepärrass
/ukkede

7 /heitke eñ ass
/Seiske

8

9 /Tundke örna Hadda, olge Murres

10

11

12

13 /Et kuulge

14 /ks näiske

15

16

17

a /Et kuulge
/keige

2

3 | Ihho
| oke
| wiimsil

4
F 1. Pöllud
| mis | kissendab

5 | teie ollete Lihha Himmus ellamud
| mil paljo tappetakse

6 | sedda

7 | pitkamelelissed
| warrast u. hiljast

8 | pitkamelelissed

9

10 aa Wotke, mo Weñad, need Prohweted
ker on räginud Issanda Nimmel
öppetusse Tähhers, kuida Kurja
peab kaññatama ja pitka meelt
piddama

11
| mis Ohsa Issand se peäle on
teinud
| sest

12
| Kohto

13

14

15 | ehk
| peab

16 | Immesse

17 | nödder

rast/mis teie pále on tullemas.

2. Teie Rikkus on ärramäddanud/ ning teie Ridid ommad Koide/ Södiks sanud.

3. Teie Kulda ja Häbbedat on Rooste rikkunud/ja nende Rooste peab teile Tunnistusseks ollema/ ning teie Lihha ärrasöma kui Tulli; Teie ollete ennesele Warra koggonud wimiste Päiwil.

4. Waat/ nende Töteggiade Palk/ ke teie Maid ommad ärraleikanud/ kumb (Palk) teiest on kinnipetud/ se karjub ning Leikajade Kissendamissed on tulnud Issanda Sebaoti Körwade ette.

5. Teie ollete häid Päiwi piddanud Ma pääl/ ja teil on hä Pölw olnud/ ja ollete omma Süddamed toitnud/ kui Wöras-Peo Päwal.

6. Teie ollete hukka moistnud/ teie ollete Öigedat ärratapnud/ temma ep olle teie wasto pannud.

7. Siis olge nüüd kannatlikkud/ mo Wennad/ Issanda Tullemisse sadik. Waat/ Pöllo Harria otab kallist Ma Wilja/ ja kannatab/ kunni tem̃a saab Homiko ja Öhto Wihma.

8. Olge nüüd teie ka kannatlikkud/ kinnitage omma Süddamed: Sest Issanda Tulleminne on liggi.

9. Ärge öhkage mitte teine teise pále/ Wennad/ et teid hukka ei moisteta. Ennä! Kohtomoistja seisab Ukse ees.

10. Wotke/ mo Wennad/ sedda Kurja kannatada ja pitka Meelt piddada Märgiks neid Prohwetid/ ke ommad räginud Issanda Nim̃el.

11. Waat/ meie kitame neid önsaks/ ke ommad kannatlikkud. Jobi Kannatust ollete teie kuulnud/ ja Issanda Otsa ollete teie näinud/ et Issand on wägga armoliñe ning hallastawa.

12. Agga keigide Asiade eest/ mo Wennad/ ärge wannuge mitte/ ei Taewa jures egga Ma jures/ egga muid Wandmist; Agga teie Ja olgo Ja/ ning mitte olgo mitte/ et teie Nuhtlusse alla ei sa.

13. Kui kegi teie säast Kurja kannatab/ se piddago Palwet/ kui kegi Melest römus on/ se laulgo Laulusid.

14. Kui kegi teie säast haige on/ se kutsugo ennese jure Koggodusse Wannemid/ ning need piddago temma eest Palwet/ ja woidko tedda Ölliga Issanda Nimmel.

15. Ja se Ussu Palw saab sedda Haiget aitma/ ning Issand saab tedda pöörma/ ja kui temma on Patto teinud/ siis sawad nemmad temmale andeks antud.

16. Tunnistage teine teisele omma Eksitusse/ ning palluge teine teise eest/ et teie terweks sate. ühhe Öigeda wäggew Palw maksab paljo.

17. Elias olli sammasuggune Innimenne kui meiegi/ ning pal-

lus ühhe Palwe / et Wihma ei piddand saddama / ja kolm Aastat ning kuus Kuud ei saddand Wihma Ma päale.

18. Ning temma pallus ta / ja Taewandis Wihma / ning Ma kandis omma Wilja.

19. Wennad kui kegi teie säast Töelt ärraeksib / ning kegi tedda ümberpörab /

20. Se täädko / et ke ühhe Pattuse omma Eksitusse Teelt ümberpörab / se aitab Hinge Surmast / ja kattab Patto Hulka kinni.

Ühhe Apostli Juda Ramat keigile kirjotud.

1. Juda as JEsusse Kristusse Sullane / agga Jakobi Wend / neile kutsutuile / ke pühhitsetud ommad Jumala Issa läbbi / ning hoitud JEsusse Kristusse läbbi.

2. Teile sago Heldust / Rahho ja Armastamist rohkeste.

3. Armad / et ma sure Hole kandsin / teile kirjotada meie keigide Önnistusest / siis olli tarwis / maenitsedes teile kirjotada / et teie woitlete Ussu pärrast / mis ükskord Pühhadele on antud.

4. Sest monnigad Innimessed emmad körwalt sisse puggenud / ke jubba ennemuiste selle samma Kohtule ommad ülleskirjotud / Jummalakartmattummad / ke meie Jumala Armo Wallatusseks pöörwad ja salgawad ärra Jummalat / ke ükspäines on se Herra / ning meie Issandat JEsust Kristust.

5. Agga minna tahhan tulletada teie Mele / ke teie sedda ükskord teate / et Issand / kui temma sai Rahwast Egipti Maalt ärrapäästnud / neid pärrast ärrahukkanud / ke ei usknud.

6. Ja neid Inglid / ke omma Ammetist ep olle kinnipidd anud / waid ommad ennese omma Maja mahhajätnud / on temma sure Päwa Kohtule iggaweste Köidikudega Pimnedusse al kinnipannud.

7. Otsego Sodoma ning Komorra ja nende ümberkoudsed Linnad / kummad selsammal Kombel / kui neimad / ke Pordo Ellus ellanud / ning teise mu Lihha takkanoudnud / ühheks Tähheks ommad pandud / ja iggawesse Tulle Nuhtlust kannatawad.

8. Nindasammoti rojastawad ka needsunased Unnenäggiad Lihha ärra / pölgwad üllemid / ja teotawad neid / ke sures Anus ommad.

9. Agga Mihkael se Pää Ingel / kui temma Kurratiga rieldes rägis Mosese Kehha pärrast / ei tohtind temma nutte Teotamisse Kohhut moista /

18

19
/te peält

20 /peab teädma
/pealt
/peästab

1 /ker kutsutud ning

2 /Hallastustja

3

4

/sekr Hukkatusseks on

/sedda ainust Wallitsejat

5

/neid

6 /Wüssti
/hoid nud
/Ahhelattega

7 /mis
/needsinnatsed, ker

8 /tewad rojaseks
/omma
/sedda Wallitsust

9

10

|rikkuwad

11

12 |astamisse Sõma-aegus

|neiñad on paljad Puud kui need mis

13

14

15

|nomima

16

|ker kalbawad omma Polwe pärrast

|Sanno

17

18

19

20

21 |Ja hõidke

|astamisse seer

22

23 |seks tehtud

ta/ waid ütlis: Issand ~~sundko~~ sind.

10. Agga needsinnased teotawad sedda / mis nemmad ei tea; Waid mis nemmad ennese Wääst/kui moistmattummad Ellajad täädwad/ ses ~~läbbäwad~~ nemmad ~~tühja~~.

11. Hädda neile! Sest nemmad on Kaine Teed käinud/ ning Paalami Palka Pettusse läbbi (otsego) wäljawallatud/ja hukka läinud Kore Wasstarääkmisse läbbi.

12. Needsinnased ~~ommad~~ teie Armo-~~Wörussel~~ Rojamärgid/kui nemmad teiega wöras Peul ~~ommad~~/ täitwad nemmad issiennast/ ilmakartmatta/ ~~ommad~~ ilma Weta Pilwet/ Tulest ümberaetud/ ~~kui~~ süggisel Ajal ~~päljad~~/ süggumatta/ kakskord ärrasurnud / Jurega wäljakistud ~~Puud~~:

13. Hirmsad Märre Laened/ ~~kummad~~ ennese omma Häbbi wäljawahhutawad/ eksiwad Tähhäd/kellele paks Pimmedus iggaweste tallelepetakse.

14. Agga ~~neist~~ on ka kulutanud Enok) se seitsmes Adamist/ja üttelnud: Waat/Issand tulleb mitme tuhhande Pühhadega/

15. Kohhut pidda~~da~~ keigide ~~päle~~/ ja keik Jummalakartmattum̄ad nende säas ~~nuhtleda~~ keige nende Jummalakartmatta Teggude pärrast/ mega nemmad Jummalakartmattummad ~~ommad~~ olnud/ ja keige kowwa Sannade pärrast/ mis need Jummalakartmattum̄ad Pattused temma wasto ~~ommad~~ räginud.

16. Needsinnased ommad nurrisejad ~~Kaebjad~~/ ke omma Himmude järrele käiwad/ ning nende Su rägib uhked ~~Asjad~~/ ja pannewad Immeks Innimeste Surust/ Kasso pärrast.

17. Agga teie Armad / tulletage Mele neid Sanno/ mis enne ~~ommad~~ meie Issanda JEsusse Kristusse Apostlidest öeldud.

18. Kui nemmad teile ütlid: Et wiimsel Ajal peawad Teotajad ollema/ ke omma ennese Jummalakartmatta Ello Himmude järrele käiwad.

19. Need ~~ommad~~ need/ ke issiennast ärralahhutawad/ lihhalikkud/ kellel Waimo ep olle.

20. Agga teie Armad/ehhitage ennast issi/ teie keigepühhamba Ussu päle/ ja piddage Palwet Pühha Waimo ~~läbbi~~.

21. ~~Kandke Hoolt~~ issiennast Jummala Armo ~~sisse~~ jäda/ ja ootke meie Issanda JEsusse Kristusse Hallastust iggawesseks Elluks.

22. Ja heitke monnigade päle Armo/Wahhet piddades.

23. Agga monnigad tehke Kartussega önsaks/ ja kiskuge neid Tullest wälja/ning wihkage sedda Lihhast rojastut Kube.

24. Ja

24. Ja ſellel/ ke teid wiggata woib hoida/ ning ilmalaitmatta omma Auuſtuſſe ette ſõda Römoga/

25. Aina targa Jummalale meie Õnniſteggial/ olgo Au ja Auuſtus/ ning Wäggi ja Melewald/ otſego nüüd/ ninda keigel Ajal. Amen.

Wühha Jummala Sõna Õppetaja Johanneſe Salla-Asjade Näitmiſſe Ramat.

Se 1. Pätük.

1. Se on Jeſuſſe Kriſtuſſe Salla-Asjade Näitminne/ mis Jummal temmale annud/ omma Sullaſtele näita/ mis pea peab sündima/ ja on ſedda tädi annud ning läkkitanud omma Ingli läbbi omma Sullaſe Johanneſele/

2. Ke on tunniſtanud Jummala Sanna/ ja Tunniſtuſt JEſuſſeſt Kriſtuſſeſt/ ja mis temma on näinud.

3. Õnnis on ſe/ ke loeb/ ja need/ ke kuulwad neid Kulutamiſſe Sanno/ ning piddawad/ mis ſes on kirjotud/ ſeſt Aeg on liggi.

4. Johannes neile ſeitſe Koggodustele Aſia Maal. Arm olgo teile/ ning Rahho ſeſt/ ke on/ ning ke olli/ ja ke tulleb/ ja neiſt ſeitſe Waimuſt/ ke ommad temula Auo Järje ees.

5. Ning JEſuſſeſt Kriſtuſſeſt/ ke on ſe tru Tunniſtaja/ ſe Eſſimeñe ſündinud neiſt Surnuſt/ ja Ma Kunningade Kulemb. Ke meid on armaſtanud/ ja meid pesnud meie Pattuſt oña Werrega.

6. Ning on meid Kunningaks ja Preeſtriks töſtnud Jummalale ning omma Iſſale; Selleſamma olgo Au ning Wäggi iggaweſte iggaweſeks Ajaks. Amen.

7. Waat/ temma tulleb Pilwedega/ ning keik Silmad ſawad tedda näggema/ ka neid/ ke tedda ollimad piſtnud/ ja keik Ma Suggu-Arrud peawad temma ees hulluma/ Ja/ Amen.

8. Minna ollen A ning O/ Algminne ning Ots/ ütleb Iſſand/ ke on/ ning ke olli/ ning ke tulleb/ ſe Keigewäggewam.

9. Minna Johannes/ ke miña ka teie Wend ja Seltſimees ollen JEſuſſe Kriſtuſſe Willetſüſſes/ ja Rigis/ ja Kannatuſſes/ ollin ſääl Sares/ mis Patmuſſeks/ kutſutakſe/ Jummala Sanna ja JEſuſſe Kriſtuſſe Tunnistuſſe pärraſt.

10. Minna ollin Waimus Iſſanda Päwal/ ja kulin enneſe tagga üht ſuurt Häält/ kui Paſſuna Häält.

11. Se ütlis: Minna ollen A ning O/ ſe Eſſimenne ja ſe Wiimne/ ning mis ſinna nääd/ ſedda kirjota Ramato ſiſſe/ ja lehtita Koggodustele/ neile/ kuu-

24 | kom̄istamisse eest
| sure

25 | Selle
| ni hästi nüüd kui iggaweste

| Ilmutamisse

1 | Ilmutamimne
| et ta piddi

2 | kein
| b

3 | eñe

4 | mis on

5 | Würst
| dest | seer.

6 | Lemale

7 | nätha
| pärrast kalbama

8

9

| hü
| pärrast

10

11

| kätte

12

|usse
|sse

12

13

14

15

16
|paistab

17

18

19

20 | kirjota nende seitse Tähte
Salla Assi, mis
|need
|need
|need

1

2 | teud | waewa
|sallida

3 | katud

4

kummad ommad Asia Maal/ Ewesо ja Mirna ja Pergamо/ ja Tiatira/ ja Sardi/ ja Wiladelwia ning Laodikea (Linnade sees.)

12. Ning minna pöörn ennast ümber/ sedda Häält waatma/ mis minnoga rägis. Ja kui ma sain ennast ümberpöörnud/ siis näggin minna seitse Kuld-Küünla Jalga /

13. Ja kesket neid seitse Küünla Jalga ühhe/ ke olli Innimesse Poja sarnane/ sel olli pikk Kuub Selgas/ ning Kuld-Wö temma Rindade ümber pandud.

14. Agga temma Pä ja temma Juuksed ollid walged kui walge Wil/ kui Lumni / ning temma Silmad kui Tulle-kitr.

15. Ning temma Jallad ollid hilawa Wasse sarnased/ ja kumasid otsego Ahjus/ ning temma Hääl otsego paljo Wee Kohhiseminne.

16. Ja temma parramas Käes olli seitse (Taewa)-Tähte/ ning temma Suust läks wälja üks terrav kahhe terrane Möek/ ning temma Palge paistis otsego Päewalik ommas Wäes.

17. Ja kui minna tedda näggin/ langsin minna mahha temma Jalge ette kui surnud/ ning temma panni omma parramat Kät minno päle/ ning ütlis minno wasto: Ärra karta/ mina ollen se Esimeне ja se Wiimne/

18. Ja se Ellaw; Sest minna ollin surnud/ ning waat/ minna olen ellaw iggaweste/ iggawesseks Ajaks. Amen. Ja minno Käes ommad Pörgo ning Surma Wotmed.

19. Kirjota/ mis sinna olled näinud/ ning mis nüüd on/ ja mis pärrast peab sündima/

20. Sedda Salla-Asja neist seitse (Taewa) Tähhest/ kumad sinna minno parramas Käes olled näinud/ ning seitse Kuld-Küünla Jalga; Seitse Tähte on seitse Koggoduse Inglid/ ning seitse Küünla Jalga/ mis sinna olled näinud/ on seitse Koggodust.

Se II. Pätük.

1. Kirjota Ewesо Koggoduse Inglile: Sedda ütleb se/ ke neid seitse Tähte peab oma parramas Käes/ ke kesket neid seitse Kuld-Küünla Jalga kõndib.

2. Minna tean sinno Töid ja sinno Teggud/ ja sinno Kannatust/ ning et sinna Kurje ei woi kannatada/ ning olled kiusanud neid/ ke ütlewad/ ennast Apostlid ollewa/ ja ep olle mitte/ ning olled leidnud neid wallelikud (ollewa).

3. Ja olled sallind/ ning sul on Kannatust/ ning minno Nimme pärrast olled sinna Töid teinud/ ning ep olle mitte ärrawässinud.

4. Agga mul on middakid sinno

wasto / et sinna oña essimest Armastamist olled mahhajätnud.

5. Siis mötle nüüd / kust sinna olled ärralangenud / ja pöra Pattust / ning te endisi Teggusid. Agga kui (sinna sedda ei (te)) / siis tullen minna sulle noppeste / ja tahhan siño Küünla-Jalga temma Assemelt ärralükkata / kui sinna Pattust ei pöra.

6. Agga sedda on sinnul: Et sinna wihkad nende Nikolaitide Tööd / mis minna ka wihkan.

7. Kel Körwad on / kuulgo / mis Waim Koggodustele ütleb; Ke woitab / sellel tahhan minna anda süa Ello Puust / mis kesk Jummala Paradisi on.

8. Ja Koggodusse Inglile Mirna Linnas kirjota: Sedda ütleb se Essimenne ning se Wiimne / ke surnud olli ja on ellawaks sanud.

9. Minna tean sinno Teggusid / ning sinno Willetsust / ja sinno Waesust (agga sinna olled rikkas) / ning nende Teotamist / ke ütlewad / ennast Juda ollewa / ning ep olle mitte / waid nemmad Sadana Koggodus.

10. Ärra karta ühtegit / mis sinna pead kannatama; Waat / Kurrat wottab monnigad teie sääst Wangi panna / et teid peab kiusatama. Ja teil peab Willetsust ollema kümme Päwa. Olle tru Surmani / siis tahhan minna sulle Ello Kroni anda.

11. Kel Körwad on / kuulgo / mis Waim Koggodustele ütleb; Ke woitab / sel ei pea Wigga ollema teisest Surmast.

12. Ning Pergama linna Koggodusse Inglile kirjota: Sedda ütleb se / kelle Kä on terraw kahheterrane Möek.

13. Minna tean sinno Teggusid / ja kus sinna ellad / kus Sadana Järg on / ning pead minno Nimme / ja olled minno Usko mitte ärrasalgand / ka neil Päiwil / mil Antipas minno tru Tunnistaja olli / ke teie jures on ärratappetud / kussa Sadanas ellab.

14. Agga mul on pissut sinno wasto / sest sul on sääl neid / ke Palaami Öppetust piddawad / ke Palakit öppetas Pahhandust tösta Israeli Laste ees / wöra Jummalat Ohwrid süa / ja Pordojahti piddada.

15. Nindasammoti on sul ka neid / ke Nikolaitide Öppetust peawad / sedda minna wihkan.

16. Pöra Pattust / agga kui mitte / siis tullen minna sulle pea / ja tahhan nendega söddida miño Su Möegaga.

17. Kel Körwad on / kuulgo / mis Waim Koggodustele ütleb; Ke woitab / sellel tahhan minna süa anda sedda ärrapeidetud Manna / ja tahhan temale anda ühhe walge Kiwwi / ja se Kiwwe pále mut Nimmet kirjotud / mis üksigi mu ei tunne / kui agga se / ke sedda saab.

18. Ning

5 | need essimested lend

6

7

8

9 | rahwast

10 | lorni wissata

11

12

13 | st kinni

14 | est
| pannema
| et nemmad piddid
| söma ja Hora lööd teggema

15
| kiñi

16 | mopperte

17 | sest sallajast
| ne Nimme kirjotud

18 | Leek ja temma
| hülgawa wasse sarnatsed

19 | Leud need
| mir üllemad on

20
| Hora lööd tekka

21

22 | Leggudest

23 | tappa | ma

24

25

26

27 | kui karjane hoidma
| keppiga
| Pottiseppa tehtud riistad pit-
husse lötama

28

29

1

2

3

18. Ning Tiatira (Linna) Koggodusse Inglile kirjota: Sedda ütleb Jummala Poeg / kel Silmad ommad otsego Tulle kired / ja kelle Jallad ommad / otsego hilaw Wask.

19. Minna tean sinno Teggusid / ja Armastamist / ja Tenistust / ja sinno Usko / ja sinno Kannatust / ja sinno Tööd / ja et wiimsed ennamb kui essimessed (ommad.)

20. Agga minnul on pissut sinno wasto / et sinna sedda Naest Jesabeli / ke ennast ütleb Prohweti ollewa / lassed öppetada / ning minno Sullasid petta / Pordojahti piddada / ja wöra Jummala Ohwrid süa.

21. Ja minna ollen temmale Aega andnud / et tem̃a ennast peab pöörma omma Pordo Ellust / ning temma ep olle mitte ümberpöörnud.

22. Waat / minna heitan tedda Wodi päle / ja neid / ke temmaga ommad Abbiello riknud / sure Willetsusse sisse / kui nemmad ei pöra ommast Tööst.

23. Ja temma Lapsi tahhan minna Surma läbbi surretada / ning keik Koggodussed peawad tundma / et minna se ollen / ke läbbi katsub Nerud ja Süddamed. Ning minna tahhan teile iggaühhele anda teie Teggude järrele.

24. Agga teile ütlen minna / ja teistele / ke Tiatiras ommad / kel ep olle sedda Öppetust / ja ke ep olle Sadana Süggawussi tunnud / ninda kui nemmad ütlewad: Minna ei tahha mitte teist Koormat teie päle panna.

25. Kummatagi / mis teil on / sedda piddage / kunni minna tullen.

26. Ja ke woitab / ja ke otsani peab minno Teggusid / sellel tahhan minna Melewalda anda Paggana de ülle.

27. Ja temma tahhab neid wallitsema Raud / witsaga / neid peab otsego sawwised Astjad pihhuks pörrutama / ninda kui minnage omma Issa Kääst ollen sanud.

28. Ning minna tahhan temmale anda Koido Tähte.

29. Kel Körwad on / kuulgo / mis Waim Koggodustele ütleb.

Se III Pätük.

1. Ja Sardi (Linna) Koggodusse Inglile kirjota: Sedda ütleb se / kellel Jummala seitse Waimo on / ning seitse Taewa Tähte: Minna tean sinno Teggusid / et sinnul se Nimme on / et sinna ellad / ning sinna olled surnud.

2. Walwa / ning kinnita muid / ke tahtwad surra / sest minna ep olle mitte leidnud sinno Teggusid täielikkud ollewa Jummala ees.

3. Sepärrast mötle / kuida sinna

ſanud ja kuulnud olled / ning pea ſedda / ja pöra ennaſt Pattuſt. Kui nüüd ſinna ei walwa / ſiis tullen minna ſinno päle otſego Warras / ning ſinna ei pea mitte täädma / mil Tunnil minna ſinno päle tullen.

4. Sinnul on ka piſſut Nimmeſid Sardis / ke omma Rided ep olle rojaſeks teinud / ning nemmad peawad minnoga käima walge Rietes / ſeſt nemmad ommad ſedda wäärt.

5. Ke woitab / ſedda peab walge Rietele ehhitadama / ja minna ei tahha temma Nimmet mitte ärrakuſtutada Ello Ramatuſt / ning minna tahhan temma Nimme ülleſtunnistada minno Iſſa ees / ja temma Inglide ees.

6. Kel Körwad on / kuulgo / mis Waim Koggoduſtele ütleb.

7. Ning Wiladelwia (Linna) Koggoduſſe Inglile kirjota: Sedda ütleb ſe Pühha / ſe Tõſſine / kel on Tawida Wotti / ke awwab lahti / ning üksigi ei panne kinni / ke ka kinnipanneb / ning üksigi ei awwa lahti.

8. Minna tean ſinno Teggud / waat / minna ollen ſinno ette andnud lahti awwatut Uſt / ning üksigi ei woi ſedda kinnipanna / ſeſt ſul on piſſut Rammo / ja olled minno Sanna piddanud / ja ep olle minno Nimme mitte ärraſalganud.

9. Waat / minna annan Sadana Koggoduſſeſt / ke ütlewad ennaſt Judaliſſed ollewa / ning ep olle mitte / waid walletawad / waat / minna tahhan tehha / et nemmad peawad tullema / ning kummardama ſinno Jalge ees / ja tundma / et minna ſind ollen armaſtanud.

10. Seſt et ſinna olled piddanud minno Kannatuſſe Sanna / ſiis tahhan minna ſind ka hoida Kiuſatuſſe Tunni eeſt / kumb on tullemas keige Ma Ilma päle / kiuſama neid / ke Ma päal ellawad.

11. Waat / minna tullen pea; Pea kinni / mis ſul on / et ükſigi ſinno Kroni ei wotta.

12. Ke woitab / ſedda tahhan minna tehha Kiwwi-Sambaks omma Jummala Kotta / ning ei pea ellades ennamb wäljaminnema. Ja minna tahhan temma päle kirjotada minno Jummala Nime / ning minno Jummala Linna Nimme / kumb on ſe Uus Jeruſalem / mis Taewaſt miño Jummalalt mahha tulleb / ning minno Nimme ſedda uut.

13. Kel Körwad on / ſe kuulgo / mis Waim Koggoduſtele ütleb.

14. Ja Laodikea (Linna) Koggoduſſe Inglile kirjota: Sedda ütleb ſe Amen / ſe tru ja tõſſine Tunnistaja / Jummala Loma Algminne.

15. Minna tean ſinno Teggud / et ſinna ep olle külm egga keew. Oh

ol-

/rahwast

4 /se Linnas

10

/mis
/et se peab

5 /ga

11

/keige

6

12

/tema

7 /teeb

13

8 /uhhe lahti tehtud Uxse

14 /chahwa

9

15

16 |nuud

1 |tehtud
|kuulsin

17

2 |Au |pandi
|Au

18 |es sa miño käest |kuum
|wäljatulleb

3 |Au

19 |Nimitto kui
|nomin

4 |Au
|Au |ga

20 |peäl
|teeb
|jure

5 |au

21 |Au
|oma |Au

6 |au
|au |au

22 |se

7

olleksid sinna külm ehk keew!

16. Agga et sinna leige olled/ ning ep olle külm egga keew/ siis tahhan minna sind wäljasülletada ommast Suust.

17. Sest sinna ütled: Minna ollen rikkas/ja minna ollen rikkas sanud/ ning mul ep olle ühtegit waja/ ning sinna ei tea mitte/ et sa olled häddalinne ja armoto ja waene ja sögge ja allasti.

18. Minna annan sulle Nou/ minnult osta Kulda/ mis Tulle läbbi on katsutud/ et sa woiksid rikkaks saa/ ja walgid Ridid/ et sa woiksid need Selga panna/ ja sinno Allastusse Häbbi ei saaks nähtud; Ning woia omma Silmi Silma Salwiga/ et sa woiksid nähha.

19. Kedda minna armastan/ tedda nuhtlen ja karristan minna/ siis olle nüüd nobbe/ ning pöra Pattust.

20. Ennä! minna seisan Ukse ees/ ja kopputan; Kui kegi minno Häält kuleb/ ning awwab Ukse lahti/siis tahhan miña temale sisse minna/ ja Öhtosöömaega temmaga süa/ ning temma minnoga.

21. Ke woitab/ sellele tahhan minna anda minno Järje päle minnoga istuda/ ninda kui minnage ollen woitnud/ ning ollen istnud minno Issaga temma Järje pääl.

22. Kel Körwad on/ kuulgo/ mis Waim Koggodustele ütleb

Se IV. Pätük.

1. Pärrast sedda näggin minna/ ning waat/ Uks awwati lahti Taewas/ ning essimenne Hääl/ mis minna otsego Passunast kulin minnoga rägiwa/ se ütlis: Astu seie ülles/ ja minna tahhan sulle näita/ mis pärrast sedda peab sündima.

2. Ja seddamaid ollin minna Waimus/ ning waat/ üks Järg olli Taewas pandud/ja üks istus se Järje pääl.

3. Ning se/ ke istus/ olli päält nähha otsego Jaspi ja Sardi Kiwwi/ ning üks Wikker-Kaar olli Järje ümber/ ninda päält nähha/ otsego üks Maragdi Kiwwi.

4. Ja se Järje ümber olli nelli kolmadkümmend Järge/ning nende Järgede pääl näggin miña nelli kolmatkümmend Wannamad istwa/ walge Rietele ehhitud/ning nende Päde pääl ollid Kuld-Kronid.

5. Ja sest Järjest läksid wälja Walkud/ Pitksed/ ja Häled/ ja seitse Tullist Lampi pöllid Järje ees/ need ommad Jummala seitse Waimo.

6. Ning Järje ees olli üks Klaas-Merri/ Kristalli karwal/ ja keskel Järge/ja Järje ümber nelli Ellajast täis Silmi eest ning tagga.

7. Ja essimenne Ellajas olli Löikoera sarnane/ ning teine Ellajas olli

olli Wassika sarnane/ ja kolmandal Ellajal olli otsego Innimesse Näggo/ ning neljas Ellajas olli lendwa Kotka sarnane.

8. Ja neil nelja Ellajal olli iggaühhel kuus Tiwa ümber/ ning ollid seespiddi täis Silmi/ ning neil ep olle Hingamist Öödegga Päwa/ ning ütlid: Pühha! Pühha! Pühha! on Issand Jummal/ se keige wäggew/ ke olli/ ja ke on/ ja ke tulleb.

9. Ja kui need Ellajad Auo ning Auustust ja Tänno sellele andsid/ ke Järje päal istub/ ke ellab iggaweste iggawesseks Ajaks.

10. Siis langsid need nelli kolmadkümmend Wannamad mahha selle ette/ ke Järje päal istub/ ja kummardasid sedda/ ke ellab iggaweste iggawesseks Ajaks/ ja heitsid omma Kronid Järje ette ja ütlid:

11. Issand/ sinna olled wäärt wotma Auo ja Auustust/ ning Wägge/ sest sinna olled keik Asjad lonud/ ja sinno Tahtmisse läbbi on nemmad/ ja olnud lodud.

Se V. Pätük.

1. Ning minna näggin selle parrama Kääs/ ke Järje päal istus/ ühhe Ramato/ kirjotud seespiddi ning wäljaspiddi/ kinnipandud seitse Pitsadiga.

2. Ja minna näggin ühhe wäggewa Ingli/ surel Hälel kulutawa: Kes on wäärt sedda Ramatut lahti awwada/ ning temma Pitsadi wallele päästa.

3. Ning ükski ei woinud Taewas egga Ma päal/ egga Ma al sedda Ramatut lahti awwada/ egga temma sisse watada.

4. Ja minna nutsin wägga/ et keddakit wäärt es leidta/ sedda Ramatut lahti awwada/ ja luggeda/ egga selle sisse watada.

5. Ning üks neist Wannamist ütlis minno wasto: Ärra nutta/ waat/ se Lõkoer on woitnud/ kumb Juda Suggust on/ Tawida Juur/ lahti awwada sedda Ramatut/ ja wallele päästa temma seitse Pitsadi.

6. Ning minna näggin/ ja waat/ keskel Järge ning nelli Ellajadt säas/ ja keskel Wannamade säas/ seisis üks Tal/ otsego ärratappetud/ ning temmal olli seitse Sarwe/ ja seitse Silma/ need on Jummala seitse Waimo/ ke läkitud on keige Ma-Ilma/

7. Ja tulli ja wottis se Ramato selle Kääst/ ke Järje päal istus.

8. Ja kui temma se Ramato wottis/ siis langsid need nelli Ellajast ja need nelli kolmatkümend Wannamad Talle ette mahha/ ning iggamehhe Käas ollid Kandled ja Kuld-Kausid/ täis Suisotamisse Rohto/ need ommad Pühhade Palwed.

9. Ning

8 /ja ümber

/ewad

/am

9 /awad

10

/wad

/awad

11

1

2

/teggema

/erit lahti wotma.

3

/tekka

4 /trud

/teggema

5

/mix

/drust

/teggema

/lahtiwotma

6 /nende nelja

7

8

9 | Zöldes
| ma
| teggema
| arrast
10

11 | au
| kümend tukhat kord kümend tukhat ja

12 | mis

13 | knulsin
| olgo

14

1 | neist Pitserist

2

3 | wottis

4
| nemad
| piddid

5 | seri lakti wottis
| sel

6 | uns

7

9. Ning nemmad laulsid ühhe ue Laulo/ ja ütlid: Sinna olled wäärt sedda Ramatut wotma/ ja sedda Pitsadit lahti / awwada. Sest sinna olled ärratappetud/ ja olled meid Jummalal ostnud omma Werrega/ keigest Suggust/ ja Kelest ja Rahwast ja Pagganist.

10. Ja olled meid teinud meie Jummalale/ Kunningaks ja Preestriks / ning meie peame wallitsema kui Kunningad Ma päal.

11. Ning minna näggin ja kulin mitme Jngli Hääle/ Järje ja nende Ellajade ja Wannamade ümber/ ning nende Arro olli mitto tuhhatkord tuhhat.

12. Ning nemmad ütlid sure Hälega: Se Tal/ kumb on ärratappetud/ on wäärt wotta sedda Woimust/ ja Rikkust/ ja Tarkust/ ja Wägge/ ja Auustust/ja Auo/ ja Tänno.

13. Ning keige Loma/ mis Taewas on/ ning Ma al/ ning Merres/ ja keik mis nende sees on/ kulin minna ütlewat Sellel/ ke Järje päal istub/ ja Tallel/ Tänno ja Auustus ja Au ja Wäggi iggaweste iggawesseks Ajaks.

14. Ja need nelli Ellajast ütlid: Amen. Ning need nelli Wannamat kolmatkümmend langsid mahha/ ja kummardasid tedda/ ke ellab iggaweste iggawesseks Ajaks.

Se VI. Pätük.

1. Ning minna näggin / kui se Tal ühhe Pitsadi lahti awwas / ja minna kulin ühhe neist nelli Ellajast ütlewat/ kui Pitkse Hälega: Tulle ja wata.

2. Ning minna näggin ja waat/ walge Hobbone/ ning sel / ke temma Seljas istus/ olli Ambo Kääs/ ning sellel anti Kroni/ ning temma läks wälja kui üks Ärrawoitja/ ja et temma piddi woitma.

3. Ning kui temma teist Pitsadi lahti awwas / kulin minna teist Ellaja ütlewat: Tulle / ja wata.

4. Ja teine Hobbone tulli wälja/ se olli tullepunnane/ ning sellel/ ke temma Seljas istus / anti Ma päal Rahho ärrawotta/ ning et teine piddi teist tapma; Ja temmale anti suur Mõka.

5. Ning kui temma kolmanda Pitsadi lahti awwas/ kulin minna kolmanda Ellaja ütlewat: Tulle ja wata. Ja minna näggin/ ning waat/ üks must Hobbone / ning ke selle Seljas istus / temal olli Wae-Kaus Kääs.

6. Ning minna kulin Hälle nelli Ellaja sääs / ütlewat: Möta ühhe Mõto Nisso Krossi e est/ ja kolm Mõto Odre Krossi eest/ ning ärra rikku mitte Olli ja Wina.

7. Ning kui temma neljanda Pitsadi

sadi lahti awwas/ kulin minna neljanda Jngli Hâle ütlewat Tulle ja wata.

8. Ning mitta waatsin/ ning waat/ Tuhkur Hobbone/ ja ke selle Seljas istus/ selle Nimmi olli Surm/ ning Pörgo käis temma järrele/ ja neile anti Melewalda/ neljanda Ossa tappa Ma päal/ Mõega ja Nälga/ ja Surmaga/ ja Metsaliste läbbi Ma päal.

9. Ning kui temma se wienda Pitsadi lahti awwas/ siis näggin minna Altari al nende Hinged/ ke ollid ärratappetud Jummala Sanna pärrast/ ja se Tunnistusse pärrast/ mis neil olli.

10. Ning nemmad kissendasid sure Hälega ja ütlid: Kuis kaua ei moista sinna Kohhut/ Oh! Pühha ja tõssine Jssand/ ning ei maksa mitte meie Werd nende kätte/ ke Ma päal ellawad?

11. Ning neile anti igga ühhele pitka walged Rided/ ja neile öeldi/ et nemmad weel piddid hingama ürrikesseks Ajaks/ senniks/ kui nende Kasullaste/ ja nende Wennade Arro ka piddi täis sama/ kedda ka piddi ärratappetama/ ninda kui neidke.

12. Ning minna näggin/ kui tema kuenda Pitsadi lahti awwas/ ja waat/ siis sündis suur Ma-Wärrisemine/ ning Päawlik sai mustaks/ kui karrune Kot/ ja Ku sai otsego Werri.

13. Ning Taewa Tähhed langsid Ma päle/ otsego Wigi-Pu omma küpsmatta Marja mahhaheitab/ kui tema sürest Tulest kakspiddi aetakse.

14. Ning Taewas taggenes/ otsego kokkomässitud Ramat/ ja keik Mäed ning Sared tõsteti omma Assemelt.

15. Ning Ma Kunningad/ ja üllemad/ ja Rikkad ja Pämehhed/ ja Wäggewad/ ja keik Sullased/ ja keik Wabbad/ peitsid ennast Aukude ning Kiwwe Mäggede sisse.

16. Ning ütlid Mäggede ja Kiwwi Kaljude wasto: Langege meie päle/ ning katke meid selle Palle eest/ ke Järje päal istub/ ning Talle Wihha eest.

17. Sest tema suur Wihha Päew on tulnud/ ning kes woib seista?

Se VII. Pätük.

1. Ja pärrast sedda näggin minna nelli Jngli seiswa Ma nelja Nurga päal/ need piddasid nelli Ma-Tuult/ et ükski Tuul ei piddand puhhuma Ma päle/ egga Merre päle/ egga ühhegi Pu päle.

2. Ning minna näggin ühhe teise Jngli üllestouswa Päwa Tousmisse polest/ kelle Kä olli Ellawa Jummala Pitsad; Ning temma kissendas sure Hälega nende nelli Jngli wasto/ kellel olli antud ärrarikkuda Maad ning Merd.

3. Ning

8

/kand

/katno

9

10

/wallitseja

11

12 /eri lahti wottis

/äi

13

/sedda

14

15 /keälinnud ülle tukhande

F forf. Mäe kaljude

16 /lewad

/au

17

1

2

3 |sama

4 |pitseriga

5 |pitseriga
|pitseriga
|pitseriga

6 |pitseriga
|arrust |pitseriga
|arrust |pitseriga

7 |arrust |pitseriga
|arrust |pitseriga
|arrust |pitseriga

8 |pitseriga
|arrust |pitseriga
|arrust |pitseriga

9 |ralwast
|suggu arrust ja

10

11
|ja neude nelja Maja umber

12
|woimur

13

14
|sinnathed, ver tullewad

15

16

3. Ning ütlis: Ärge rikkuge mitte Maad/ egga Merd/ egga Puid/ senniks kui meie om̄a Jum̄ala Sullaste Otsa ette Pitsadiga olleme Märki teinud.

4. Ning minna kulin nende Arwo/ ke Pitsadiga ollid märgitud/ nelli wiet kümmend tuhhat päle saa tuhhande/ ke märgitud ollid keigest Israeli Laste Suggust.

5. Juda Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud. Rubeni Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud. Kaddi Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud.

6. Asseri Suggust kaksteistkum̄end tuhhat märgitud. Nahwtali Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud. Manasse Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud.

7. Simeoni Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud. Lewi Suggust kaksteistkum̄end tuhhat märgitud. Isasari Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud.

8. Sabuloni Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud. Josepi Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud. Penjaminne Suggust kaksteistkümmend tuhhat märgitud.

9. Pärrast sedda näggin minna/ ning waat/ suur Hulk/ mis üksigi ei woinud üllesarwada/ keigist Pagganist ja Rahwast ja Kelest/ seisis Järje ees ja Talle ees/ ehhitud pitka walge Rietega/ ning Palmi Okse (olli) nende Käes.

10. Ja kissendasid sure Hälega ning ütlid: Onnistus olgo meie Jummalale/ ke Järje pääl istub/ ja selle Tallele.

11. Ning keik Inglid seisid se Järje ümber/ ja nende Wannamade ümber; Ja langsid Järje ette Silmili mahha/ ja kummardasid Jnmmalat/

12. Ning ütlid: Amen! Kitus ning Au ja Tarkus ja Tänno ja Auustus ning Melewald ning Wäggi olgo meie Jummalale iggawest ja iggawest. Amen.

13. Ja üks neist Wannemist kostis/ ja ütlis minno wasto: Missuggused ommad need walge pitka Rietega ehhitud? Ja kust nem̄ad om̄ad tulnud?

14. Ning minna ütlin temmale: Issand sinna tead sedda: Ning temma ütlis mulle: Need ommad needsammad/ ke om̄ad tulnud surest Willetsussest/ ja ommad omma pitkad Rided pesnud/ ning ommad ennese pitkad Rided walgeks teinud Talle Werres.

15. Sepärrast ommad nemmad Jummala Järje ees/ ja teniwad tedda Päwa ja Ood temma Koijas/ ning ke Järje pääl istub/ saab nende ülle warjoma.

16. Nendel ei pea ennamb Nälga

egga Janno ollema/ ei pea ka nende
pále langema Pääwlik egga ühte-
gid Pallawat.

17. Sest se Tal/ kumb kesket Järge
on/ peab neid kaitsma ning juhhata-
ma ellawade Hallikade jure/ ning
Jummal pühhib siis ärra keik Sil-
mapissarad nende Silmist.

Se VIII. Pätük.

1. Ning kui temma seitsme Pit-
sadi lahti awwas/ sai keik
waikseks Taewas liggi
pool Tundi.

2. Ja minna näggin seitse Ingli/
need astsid Jummala ette/ ning neile
anti seitse Passunat.

3. Ja teine Ingel tulli ning astus
Altari ette/ ja temma Kääs olli Kuld
Suitsotamisse Asti/ ja temmale anti
paljo Suitsotamisse Rohto/ et tem-
ma piddi andma keige Pühhade Pal-
wede tarbeks Kuld Altari pále/ mis
Järje ees olli.

4. Ja Suitsotamisse Rohho Suits
nende Pühhade Palwedega tousis
ülles Ingli Kääst Jummala ette.

5. Ning se Ingel wottis Suitsota-
misse Astja/ ja täitis sedda Altari
Tullega/ ja heitis sedda Ma pále.
Ning sündsid Häled ja Pitksed/ ja
Walkd/ ja Ma Wärrisemissed.

6. Ja need seitse Inglid/ kennel need
seitse Passunat ollid/ walmistasid en-
nast Passunat puhhuma.

7. Ning essimenne Ingel puhhus
Passunat/ ja sai Rahhe ning Tulli
Werrega seggatud/ ja heideti Ma pä-
le/ ja kolmas Ossa Puid pölli ärra/
ning keik haljas Rohhi pölli ärra.

8. Ja teine Ingel puhhus Passu-
nat/ ning otsego suurt Tullest pöllewa
Mäggi heideti Merrese/ ja kolmas
Ossa sai Werreks.

9. Ja Merres surri kolmas Loma-
de Ossa ärra/ kennel Ello olli/ ning
kolmas Laewade Ossa sai hukka.

10. Ning kolmas Ingel puhhus
Passunat/ ja suur Täht langis Tae-
wast mahha/ kumb pöllis otsego Tör-
wa-Künal/ ja langis Jöggede kol-
manda Ossa pále ning We Hallika-
de pále.

11. Ja se Tähhe Nimmi kutsuti
Koirrohhuks; Ja kolmas Ossa (Wet)
sai Koirrohhuks/ ning paljo Innimes-
si surrid neist Weest/ et need ollid Wih-
hawaks sanud.

12. Ja neljas Ingel puhhus Pas-
sunat/ ning lödi kolmas Pääwlikko
Ossa/ ja kolmas Ku Ossa/ ja kolmas
Tähhede Ossa/ et nende kolmas Ossa
piddi pimmedaks minnema/ ja kol-
mas Päwa Ossa ei piddand paistma/
ning se Ö nindasammoti.

13. Ja minna näggin ja kulin ühhe
Ingli lendwa keskelt läbbi Taewast/
ning ütlewa sure Hälega: Hädda!
Hädda! Hädda! neile/ ke Ma pääl el-
la-

17

/kui Karjane hoidma n. neid

1 /ûks waikne Assi

2 /eer seisid

3 /Pan

4 /selle

5 /Panni

6

7

8

/Merrest.

9 /mis Merres n. hinges on surri

10

F1. Hallikaste

11

12

13 /kis lendis

7 | Palled

1

8

2

9 | Riña
| Wan kritte mürri semine

10 | tele kahjo tehha

3

11 | on teiña Niñi

4

12

13

5 | et neid neist piddi waewatama

14 | sentud on

6

15

lawad nende kolme teiste Ingli Passunade Häle pärrast/ ke weel peawad puhhuma.

Se IX. Pätük.

1. Ja wies Ingil puhhus Passunat/ ja minna näggin ühhe Tähhe Taewast mahha langewa Ma päle/ ja temmale anti Süggawusse Kaewo Wotti.

2. Ja temma awwas Süggawusse Kaewo lahti/ ja sest Kaewust tousis Suits ülles/ kui sure Ahjo Suits/ ja Päiwlik ja Taewallune sai pimmedaks sest Kaewo Suitsust.

3. Ja sest Suitsust tullid Heinatirtsud Ma päle/ ja neile anti Melewalda/ kui Korpionidele Ma pääl Melewald on.

4. Ja neile ööldi/ et nemmad ei piddand Ma pääl rikkuma Rohto/ eiga ühtegit Haljast/ eiga ühtegit Puud/ waid agga neid Innimessi/ kel ep olle Jummala Pitsadimärki Otsa ees.

5. Ja neile anti/ et nemmad neid es piddand tapma/ waid pinama wiis Kuud/ ja nende Wallo on kui Korpioni Wallo/ kui temma Innimest on salwanud.

6. Ja neilsammul Päiwil peawad Innimessed Surma otsima/ ja sedda mitte leidma/ ja peawad püüdma ärrasurra/ ja Surm peab neist ärrapöggenema.

7. Ja need Heinatirtsud ollid Hooste sarnased/ ke Sötta on walmistud/ ja nende Pääde pääl ollid Kullasarnased Kronid/ ja nende Näggo otsego Innimeste Näggo.

8. Ja neil olli Juuksed/ otsego Naeste Juuksed/ ja nende Hambad ollid otsego Löikoerde Hambad.

9. Ja neil olli Rinna-Rided otsego Raud-Rided/ ja nende Tiwaste Kärriseminne olli kui Rattaste Kärrine/ kui mitto Hoost Sötta jookswad.

10. Ja neil ollid Sawwad otsego Korpionidel/ ja nende Sawwade Otsas ollid Nölad/ ja nende Melewald olli Innimessi rikkuda wiis Kuud.

11. Ja nende ülle olli üks Kunningas se Süggawusse Ingel/ ja temma Nimme on Ebrea Kelel Abaddon/ ja Kreka Kelel Apollion.

12. Üks Hädda on möda/ waat/ kaks Hädda tulleb weel pärrast sedda.

13. Ja kues Ingel puhhus Passunat/ ja minna kulin ühhe Häle selle Kulla Altari neljast Nurgast/ mis Jummala ees on/

14. Se ütlis kuenda Ingli wasto/ kelle Kääs Passun olli: Päästa lahti neid nelli Inglid/ ke köidetud ommad se sure Eiwrati Jöe äres.

15. Ja neid Ingli päästeti lahti/ ke walmid ollid Tunniks/ ja Päwaks ja Kuuks/ ja Astaks/ et nemmad kolmat Ossa Innimessi piddid tapma.

16. Ja se Hobbose Wäe Arro olli ~~mitte~~ tuhhatkord ~~tuhhat~~/ ja minna kulin nende Ar~~wo~~.

17. Ja ninda näggin minna Hobbosid Näggemisses/ ja neil/ ke nende Seljas istsid/ tullised/ sinnised ja Weewlikarwa Raudrided ~~ollewa~~/ja Hooste Pääd otsego Lõikoerte Pääd/ ja nende Suust käis Tulli wälja/ ja Suits ja Wewel.

18. Neist kolmest tappeti kolmas Innimeste Ossa/ Tullest/ Suitsust ja Weewlist/ mis nende Suust wälja tulli.

19. Sest nende Wäggi on nende Suus ~~ja Sabbades~~/ sest nende Sabbad on Maddude sarnased/ ja neil on Pääd/ja ~~nendega~~ teggewad nemmad Kahjo.

20. Ja need ~~üllejänud~~ Innimessed/ ~~kedda nende Hädda sees~~ ei olnud ärra tappetud/ei pöörnud/ennast mitte omma Kätte Teggudest/ et nemmad ei olleksid kum̃ardanud kurje Waimusid/ ja Kuld-Höbbe-Wask-Kiwwi- ja Pu-Jummalaid/ ke ei woi nähha/ eiga kuulda/ eiga ~~käia~~.

21. Ja nemmad ei olle pöörnud ommast Tapmissest/ eiga ommast Noidmissest/ eiga ommast Pordo Ellust/ eiga ommast Wargussest.

Se X. Pätük.

1 Ja minna näggin teise wäggewa Ingli Taewast mahhatullewa/ se olli ühhe Pilwega ehhitud/ ja Wikkerkaar temma Pä pääl/ ja temma Palge otsego Pääwlik/ ja temma Jallad kui Tulle Sambad.

2. Ja temma Kääs olli lahti Ramatokenne/ ja temma panni omma parrama Jalla Merre päle/ ja pahhama Ma päle.

3. Ja temma kissendas sure Hälega/ otsego Lõikoer rögib/ ja kui temma sai kissendanud/ siis räägsid seitse Pitkset omma ~~Mürrinat~~.

4. Ja kui seitse Pitksed omma ~~Mürrinat~~ said räginud/ tahtsin minna kirjotada/ ja minna kulin Häält Taewast ennesele ütlewa: Panne Pitsadiga kinni/ mis need seitse Pitkset ommad räginud/ ja ärra ~~panne sedda mitte ülles~~.

5. Ja se Ingel/ kedda minna näggin seiswa Merre ja Ma pääl/ töstis omma Kät ülles Taewa pole.

6. Ja wandus selle jures/ ke ellab iggaweste iggawesseks Ajaks/ ke on lonud Taewast/ ja mis selle sees on/ ja Maad/ ja mis selle sees on/ ja Merd/ ja mis selle sees on/ et ei pea mitte teps Aega ollema;

7. Waid se seitsme Ingli Häle Päiwil/ kui tem̃a ~~saab~~ Passunat puhhuma/ siis peab Jum̃ala Salla-Asst töeks sama/ninda kui tem̃a on kulutanud om̃a Sullastele neile Prohwetidele.

8. Ja se Hääl/ mis minna Taewast ku-

kuliu / rägis jälle minnoga ja ütlis: Minne ja wotta sedda lahti tehtud Ramatokest selle Jngli Kääst / ke Merreja Ma päal seisab.

9. Ja minna läksin se Jngli jure / ja ütlin temma wasto: Anna mulle se Ramatokest / ja temma ütlis minno wasto: Wotta ja sö sedda ärra / ja temma peab sinno Köhbus wihhaw / agga sinno Suus maggus ollema kui Messi.

10. Ja minna wotsin sedda Ramatokest Jngli Käast / ja söin sedda ärra / ja temma olli minno Suus maggus otsego Messi / ja kui minna sedda sain sönud / olli se wihhaw mo Köhbus.

11. Ja temma ütlis mulle: Sinna pead jälle kulutama mitme Rahwale ja Pagganile ja Keledele ja Kuningile.

Se XI. Pätük.

1. Ja mulle anti Pillirooga Mööde Keppi sarnane / ja Jngel seisis ja ütlis: Touse ülles ja mööta Jummala Kodda ja Altarit / ja need ke temma sees (Jummalat) kummardawad.

2. Agga Koija Essikut / mis wäljaspiddi Jummala Kodda on / jätta mahha / ja ärra mööta sedda mitte / sest se on Pagganile antud / ja sedda pühha Linna peawad nemmad ärrasötkuma kaks Kuud wietkümmend.

3. Ja minna tahhan omma kahhe Tunnistajale anda / ja nemmad peawad kulutama tuhhat kakssadda ja kuuskümmend Päwa Kottidega kattetud.

4. Need ohmmad need kaks Ölli-Puud ja kaks Küünla-Jalga / mis selle Ma-Jummala ees seiswad.

5. Ja kui kegi neile tahhab kurja tehha / siis tulleb Tulli nende Suust wälja / ja söob nende Waenlased ärra / ja kui kegi neile tahhab kuria tehha / sedda peab ninda ärratappetama.

6. Neilsammul on Melewald Taewast kinnipanna / et nende Kulutamisse Päiwil Wihma ei sadda / ja neil on Melewald Wete üle / neid Werreks muta / ja Maad lüa keigesuguse Häddaga / ni mitto kord kui nemmad agga eal tahtwad.

7. Ja kui nemmad omma Tunnistusse sawad löppetanud / siis peab se Ellaja / ke Süggawusses üllestouseb / nendega söddima / ja neid ärrawoitma ja neid ärratapma.

8. Ja nende Kehhad (peawad lesma) se sure Linna Ulitsan päal / mis waimolikkult kutsutakse Sodomaks ja Egiptks / kus ka meie Jssand on Risti podud.

9. Ja monningad Rahwa ja Suggu ja Kelede ja Pagganade säast peawad nende Kehhad näggema kolm

ja ühhe pole Päwa / ja ei pea mitte sallima/ et nende kehhad peawad Hauda pandama.

19. Ja need/ ke Ma päal ellawad/ peawad röömsad ja hämelelised ollema/ ja teine teisile Andid läkkitama/ sest need kaks Prohweti ommad neid waewanud/ ke Ma päal ellawad.

11. Ja pärrast need kolme ja pole Päwa tulli se Ello Waim Jummalast nende sisse / ja nemmad astsid omma Jalgade päle / ja suur Kartus langis nende päle / ke neid näggid.

12. Ja nemmad kulid süre Häle Taewast neile ütlewa: Tulge temma ülles / ja nemmad läksid Pilwes ülles Taewa / ja nende Waenlased näggid neid.

13. Ja selsammal Tunnil sündis suur Ma Wärrisseminne / ja kümnes Linna Ossa langis mahha / ja se Ma Wärrisemisses tappeti, seitse tuhhat Innimeste Nimmet/ ja teised ehmatasid ja anssid Auo Taewa Jummalale.

14. Teine Hädda on möda/ waat kolmas tulleb äkkiselt.

St. XII. Puttik.

15. Ja seitsmes Ingel puhhus Passunat/ ja said sured Häled Taewas/ need ütlid: Ma Ilma Kunningrigid ommad meie Issanda ja temma Kristusse pärralt sanud / ja temma peab kui Kunningas wallitsema iggawesti iggawesseks Ajaks.

16. Ja need nelli Wannamat kolmat kümmend/ ke Jummala ees omma Järge päal istusid/ langsid omma Silmili mahha ja kummardasid Jummalat /

17. Ja ütlid: Meie tänname sind Issand keige wäggewem Juumal/ ke olled/ ja ke olisid/ ja ke tulled/ et sinna omma süre Wä olled wotnud ja kui Kunningas wallitsed.

18. Ja Pagganad ommad wihhaseks sanud/ ja sinno Wihha on tulnud/ ja Surnude Aeg / et nende päle peab Kohhut moistetama/ ja Palka anda netamma sullid Sullastele/ neile Prohwetidele ja Pühhadele/ ja neile / ke sinno Nimmet kartwad / Pissokestele ja Suurtele / Ja et neid need ärrarikkutama / ke sedda Maad ärrarikkuwad.

19. Ja Jummala Kodda awmati lahti Taewas/ ja temma Säduse Laikas nähti temma Koijas / ja sündsid Walkud ja Häled / ja Pitksed / ja Ma-Wärrisseminne / ja suur Rahhe.

1. Ja suur Täht nähti Taewas/ üks Naene (olli) Päält likkoga ehhitud / ja Ku temma Jalge al / ja temma Pääs üks Kroon kahheteistkümne Tähhest.

2. Ja temma olli Käima päal / ja kissendas Lapse Waewas / ja temmal olli

10

/ennast rõnnustama ja

11 /pärnast

12

13

/needteised hannasid wagga
vartma

14 /läinud
/Hädda

15

16

/Palle peale

17

/kätte

18

/etsa

19

E Se XII Peatük

1 /nus

2

3 10

4

| Lapse sama 11
| Saaks Lapse samud

5 | Sai 12
| Keppi | kui Karjane Rödma
| Laps

6 13

7 14

8 15

9 | hü

olli suur Wallo Ilmale kandes.

3. Ja teine Täht nähti Taewas/ ja waat/ üks suur tullipunnane lendwa Maddo/ sel olli seitse Pääd ja kümme Sarwe/ ja temma Pä pääl olli seitse Kroni.

4. Ja temma Sabba tombas kolmas Ossa Taewa Tähta/ ja heitis nemmad Ma päle/ ja se lendwa Maddo astus Naese ette/ ke piddi Ilmale kandma/ et kui temma piddi sama Ilmale kandnud/ temma tem̄a Lapse piddi ärrancelma.

5. Ja temma Poeg Lapse Ilmale/ ke keik Pagganid Raud witsaga piddi kaitsma/ ja temma Last kisti Jummala ja temma Järre jure.

6. Ja se Naene pöggenes Körwese/ kussa temmal Asse olli Jummalast walmistud / et tedda sääl piddi töidetama tuhhat kaksadda ja kuuskümmend Päwa.

Epistel Mihkli Päwal.

7. Ja Södda tousis Taewas; Mihkael ja temma Inglid söddisid lendwa Mao wasto / ja lendwa Maddo söddis ja temma Inglid.

8. Ja ei woitnud mitte / ja nende Asset ei leidud ennamb mitte Taewas.

9. Ja se suur lendwa Maddo heideti wälja / se wanna Us / kedda kutsutakse Kurratiks ja Satanaks / ke keige Ma Ilma ärraeksitab / se keideti Ma päle ja temma Inglid heideti ka wälja temmaga.

10. Ja minna kulin sure Häle/ se ütlis Taewas: Nüüd on se Önnistus/ ja Wäggi ja se Riik meie Jummala / ja se Woimus temma Kristusse pärralt sanud / sest et mahhaheidetud on meie Wennade Pälekaebja / ke nende päle kaebas meie Jummala ees Päwa ja Ööd.

11. Ja needsammad on tedda ärrawoitnud Talle Werre läbbi / ja omma Tunnistusse Sanna läbbi / ja ei olle omma Ello mitte armastand Surmani.

12. Se pärrast olge röömsad Taewad/ ja teie/ ke nende sees ellate. Hädda neile / ke ellawad Ma ja Merre päle / sest et Kurrat teie jure mahhatulnud / ja temmal on suur Wihha/ ja teab/ et temmal pissut Aega on.

13. Ja kui se lendwa Maddo näggi/ et temma Ma päle olli heidetud / nou dis temma kowwaste takka sedda Naest / ke sedda Poeglast olli Ilmale tonud.

14. Ja selle Naesele anti sure Kotka kaks Tiwast / et temma piddi lendma Körwese omma Assemele/ kus tedda töidetakse ühhe Aega/ ja kaks Aega / ja pole Aega Mao Silmade eest ärra.

15. Ja se Maddo ajas se Naese järrele omma Suust Wet otsego Jöggi wäl-

wälja / et temma tedda (se Jöega) piddi ärra~~huppuntama~~.

16. Agga se Ma aitis sedda Naest/ ja Ma teggi omma Suud lahti / ja nelis sedda Jögge ärra/ mis se lend~~wa~~ Maddo omma Suust wälja ajas.

17. Ja se lend~~wa~~ Maddo sai ~~wägga~~ wihhaseks se Naese päle / ja läks söddima nendega / ke temma Seemnest ollid üllejänud / ke Jummala Kassu-Sanna piddawad / ja kennele Jesusse Kristusse Tunistus on.

Se XIII Pätük.

18. Ja mind pandi seisma Merre Liwa päle.

1. Ja minna näggin Merrest ühhe Ellaja touswa/ sel olli seitse Pääd / ja kümme Sarwe / ja temma Sarwede päle ~~kümme Kroni~~/ ja temma Päde pääl (Jummala) Teotamisse Nimmi.

2. Ja se Ellaja/ mis ma näggin / olli Pardeli sarnane / ja temma Jallad otsego Karro Jallad/ ja temma Su otsego Löikoera Su / ja se lendwa Maddo andis temmale omma Wä / ja omma Järje / ja sure Melewalla.

3. Ja minna näggin ühhe temma Päist / otsego olleks temmal Surma Haaw olnud/ ja tem̄a Surma Haaw parranes ärra/ ja ~~koggone Ma im̄etellis sedda Ellaja takka~~.

4. Ja nemmad kummardasid sedda lendwa Maddo / ke Ellajale olli Melewalda annud / ja kummardasid sedda Ellaja / ja ütlid : Kes on se Ellaja sarnane / kes woib temma wasto söddida ?

5. Ja temmale anti üks Su / ~~ke~~ sure Asja rägis/ ja ~~Jummala~~ Teotamissi / ja temmale anti Melewalda söddida kaks Kuud wietkümmend.

6. Ja temma ~~awwas~~ omma Su lahti Teotamisseks Jummala wasto/ temma Nimme teotama / ja temma Telti/ ja neid/ ke Taewas ellawad.

7. Ja temmale anti söddida Pühhadega / ja neid ärrawoita; Ja temmale anti Melewalda keige Suggude ja Kele~~de~~ ja Paggana~~de~~ ülle.

8. Ja tedda ~~peawad~~ kummardada ~~ma~~ keik / ke Ma pääl ellawad / kelle Nimmed ep olle kirjotud se ärratappeto Talle Ello Ramatusse/ Ma-Ilma Algimissest.

9. ~~Kel~~ Körwad on/ kuulgo.

10. Kui kegi Wangid kokko aiab / se lähhab Wangi/ kui kegi Möogaga tappab / sedda peab issi Möogaga tappetama. Siin on Kannatus ja Pühhade Usk.

11. Ja minna näggin ~~teisi Metsalist~~ Maast touswa / ja temmal olli kaks Sarwe otsego Tallel / ja rägis kui lend~~wa~~ Maddo.

12. Ja temma teeb keik se essimes-

se

M. dyplor Metsaline
Zwar Ellajar

4

16

17

5

18

6 | teggi
| et tenna piddi

7 | arro
| rahwa

1 | kuninga = Kübbarat

8 | wottawad

2

9 | kui vellelgi

| au

10

3 | teix se Ma pani imeks ja kais
se ellaja järrel

11

12

13 | satab

14 | im̄e
| kårsib neid
| tehka
| on

15 | et tem̄a | piddi

16

17

18

1

| nende otsar

2 | paljo
| lõjatte

3
| ja nende wan̄ematte
| wiet
| peält on

4 | rojasen tem̄m

5 | tuft

6

se Ellaja Meletwalla järrele temma nähhes / ja teeb / et Ma ja need / ke selle pääl ellawad / es simest Ellajast kummardawad / kelle Surma Haaw olli terweks sanud.

13. Ja temma teeb suri (Jmme) Tähtesid / et temma ka teeb Tuld Taewast mahha langema Ma päle / Jnnimeste nähhes.

14. Ja ekſitab neid / ke Ma pääl ellawad / nende Tähhede pärrast / mis temmal on antud tehha se Ellaja nähhes / ja ütleb neile / ke Ma pääl ellawad / et nemmad ühhe Kuio / selle Ellajale peawad teggema / kellel se Möega Haaw on / ja ke ellawaks sanud.

15. Ja temmale anti selle Ellaja Kuiole Waimo anda / et se Ellaja Kuio ka piddi räkima / ja teggema / et keik / ke eal se Ellaja Kuio ei piddand kummardama / neid piddi ärratappetama.

16. Ja temma teeb keik / piſſokesſid ja surid / Rikkaid ja Waesſid / Wabbad ja Sullaſid / et temma neile woiks anda ühhe Märgi nende parrama Käe päle / ehk nende Otsa ette.

17. Ja et ükſki ei woi osta eiga müa / kui agga se / kel se Märk / ehk se Ellaja Nimmi / ehk temma Nimme Arro on.

18. Siin on Tarkus; Kel se Moistus on / se arwago ärra se Ellaja Arwo; Seſt se on Jnnimesse Arwo / ja temma Arw on kuus sadda ja kuus seitsmet kümmend.

Se XIV. Pätük.

1. Ja minna näggin / ja waat / üks Tal seisis Sioni Mäe pääl / ja temmaga nellitühhad wiet kümmend päle saa tuhhande / kelle Otsa temma Jssa Nimmi olli kirjotud.

2. Ja minna kulin ühhe Häle Taewast / otsego sure We Kohhiſemitte / ja kui sure Pitkſe Mürriſemitte / ja minna kulin Kandle pelsjade Häle / ke omma Kannelt löid.

3. Ja nemmad laulid otsego ühhe ue Laulo se Järre ees / ja nende nelja Ellajade ees: Ja ükſigi ei woinud sedda Laulo öppeda kui agga need nellikümmend tuhhat päle saa tuhhande / ke Maast ommad ärraostetud.

4. Needsamad on / ke ennast Naestega ep olle rojaſtanud; Seſt nemmad on Neitsid ad; Need ommad need / ke Talle järrele käiwad / kuhho temma eal lähhäb; Need ommad Jnnimeste säast ärraostetud kui Esſikud Jummalale ja Tallele.

5. Ja nende Suus ep olle ühtegit Petmiſt leitud / seſt nemmad on ilmalaitmatta Jummala Järre ees.

6. Ja minna näggin teiſe Inglt keskes Taewast lendiwa / sel olli iggawenne Ewangelium / kulutada neile /

ke Ma pääl ellawad / ja keigile Paggamille / ja Suggutele / ja Kelestele / ja Rahwale.

7. Ja ütlid sure Hälega: Kartke Jummalat / ja andke temmale Auo / sest temma Kohto Tund on tulnud / ja kummardage tedda / ke on teinud Taewast ja Maad / ja Merd / ja We-Hallikad.

8. Ja teine Ingel tulli järrele ja ütlis: Temma on langenud / Babilon se suur Lin / sest et temma omma Wordo Wihha Winaga keik Pagganad on jootnud.

9. Ja kolmas Ingel tulli nende järrele / ja ütlis sure Hälega: Kui kegi sedda Ellajast ja temma Kujo kumardab / ja wottab ühhe Märgi omma Otsa ette ehk omma Käe päle;

10. Se peab ka Jummala Wihha Winast joma / mis seggamatta on wallatud temma Wihha Karrika sisse / ja peab Tulle ja Weewliga waewatama pühha Inglide ees ja Talle ees.

11. Ja nende Wallo Suits touseb ülles iggawest iggawesseks Ajaks; Ja neil ep olle Hingamist Päwa eiga Öö / ke sedda Ellajast kumardawad ja tema Kuio / ja kui kegi tema Nimme Märgi wastowottab.

12. Siin on Pühhade Kannatus; Siin on need / ke Jummala Kässo-Sanno peawad / ja JEsusse Usko.

13. Ja minna kulin ühhe Hälle Taewast nulle ütlewa / kirjota: Onsad ommad need Surnud / ke Issandas surrewad sest Ajast; Töest / ütleb Waim / et nemmad pegwad hingama omma Töösi; Agga nende Tegud lähhäwad nendega.

14. Ja minna näggin / ja waat / üks walge Pilw / ja se / ke Pilwe pääl istus / olli otsego Inimesse Poeg / ja temmal olli Pä pääl Kuld Kroon / ja temma Käes terraw Sirp.

15. Ja üks teine Ingel tulli Jummala Koijast wälja / ja kissendas sure Hälega selle wasto / ke Pilwe pääl istus: Hakka omma Sirbiga ja leika / sest Leikamisse Aeg on sulle tulnud / sest Ma Willi on walmis sanud.

16. Ja ke Pilwe pääl istus / pistis omma Sirbi mahha / ja Maad leikati ärra.

17. Ja teine Ingel tulli Jummala Koijast / mis Taewas on / wälja / ja sellel olli ka terraw Sirp.

18. Ja teine Ingel tulis Altarist wälja / ja temmal olli Melewald Tulle üle / ja kissendas sure Hälega selle wasto / kel terraw Sirp olli / ja ütlis: Hakka omma terrawa Sirbiga / ja leika mahha selle Ma Wina-Mä Marja / sest et temma Marjad küpsed on.

19. Ja se Ingel pistis omma Sirpi mahha / ja leikas Ma Wina-Mä ärra / ja sustis (neid) Jumala Wih-

ha

/arru

7

8 / langenudon

9 / Methalist

10 / tedda

11 / Methalist

12

13

14

/oma

/ûur

15

16

17

18 / karjumissega

/warred

19 / Kobbarad M

29 | wärrawa takka

1 | Nuktluß

2 | woimuß said Metsalisse peale
| need seisid

3

4
| öiged Moistmisted

5

6 | tehti
| Nuktluß
| kiilga

7 | range

8

1

2
| Metsalisse

3

4

ha sure Surrotörre sisse.

20. Ja sedda Surrotört sötkuti wäljaspiddi Linna / ja Werri tulli Törrest wälja / Hooste Waljaste sadik / tuhhat ja kuus sadda Waggo Maad.

Se XV. Pätük.

1. Ja minna näggin ühhe teise sure ja immelikko Tähhe Taewas / seitse Jngli / nende Kääs olli seitse wimist Hädda: Sest nendega on Jummala Wihha löppetud.

2. Ja minna näggin otsego Klaas-Merd Tullega seggatud / ja neid / ke ollid ärrawoitnud sedda Ellajast / ja temma Kujo / ja temma Märgi / ja tem̄a Nimme Arwo / seiswa se Klaas Merre äres / ja Jummala Kandled neil ollewa.

3. Ja laulsid Jummala Sullasse Mosese Laulo / ja Talle Laulo / ja ütlid: Sured ja immelikkud on sinno Teggud Jssand Jummal sinna keige wäggewenne / öiged ja tössised on sinno Teed / sinna Pühhade Kunningas.

4. Kes ei peaks sind kartma Jssand / ja sinno Nimme auustama? Sest et sinna ükspäines pühha olled / sest keik Pagganad tullewad ja kummardawad sinno ees / sest et sinno Kohtod on ilmonud.

5. Ja pärrast sedda näggin minna / ja waat / Tunnistusse Teldi-Kodda awwati lahti Taewas.

6. Ja need seitse Jngli / kelle Kääs need seitse Hädda olli / tullid Jummala Koijast / ehhitud puhta ja hilawa linnase Riega / ja nende Rinnade ümber ollid Kuld Wööd seotud.

7. Ja üks neist neljast Ellajast andis neile seitse Jnglidele seitse Kuld Kausi täis Jummala Wihha / ke ellab iggawest iggawesseks Ajaks.

8. Ja Jummala Kodda sai täis Suitso Jummala Auust ja temma Wäest / ja ükski ei woind sisse minna Jummala Kotta / ennego nende seitse Jngli seitse Hädda sai möda leinud.

Se XVI. Pätük.

1. Ja minna kulin sure Häle Jummala Koijast / se ütlis neile seitse Jnglidele: Minge ja wallage wälja neid Jummala Wihha Kausid Ma päle.

2. Ja essimenne Jngel läks / ja wallas omma Kausid wälja Ma päle / ja kurjad ja tiggedad Paised said nende Jnnimeste külgk / kennel Ellaja Märk olli / ja neile / ke temma Kujo kummardasid.

3. Ja teine Jngel wallas omma Kausi Merrese / ja se sai kui ühhe Surno Werreks / ja keik ellaw Hing surri Merres ärra.

4. Ja kolmas Jngel wallas omma

Kauſi wälja Jöggede ja We-Hallikatte ſiſſe/ja nemmad ſaid Werreks.

5. Ja minna kulin ſe We Ingli ütlewa: Iſſand ſinna olled öige/ ke ſa ollid/ ja ſe Pühha/ et ſinna ſe päle olled Kohhut moiſtnud.

6. Seſt et nemmad Pühhade ja Prohwetide Werd ärrawallanud/ ſiis olled ſinna Werd neile jua andnud/ ſeſt nemmad on ſedda wäärt.

7. Ja minna kulin ühhe teiſe Ingli Altari ſeeſt ütlewat: Jah! Iſſand Junal ſinna keigewäggewenne/ ſinno Kohtud ommad tössiſed ja öiged.

8. Ja neljas Ingel wallas wälja omma Kauſi Päikſikko päle; Ja temmale anti Welewalda/ neile Inimeſtele Tullega ühhe körwetada Pallawat tehha.

9. Ja Inimesſid körwetati ſure Pallawaga/ ja teotaſid Jummala Nimmet/ kel Melewald on nende Hädda üle/ ja ei pöörnud mitte Pattuſt/ et nemmad temmale olleks piddanud Auo andma.

10. Ja wies Ingel wallas omma Kauſi wälja Ellaja Järje päle. Ja temma Riik ſai pimmedaks/ ja nemmad närriſid omma Keled Wallo pärraſt.

11. Ja teotaſid ſedda Jummala Taewa omma Wallo ja omma Paiſete pärraſt/ ja ei pöörnud mitte omma Teggudeſt.

12. Ja kues Ingel wallas omma Kauſi wälja ſe ſure Eiwrati We päle/ ja temma Weſſi kuiwas ärra/ et nende Kuningade Te Päwa Tousmiſſelt piddi walmis ſama.

13. Ja minna nägsin lendwa Mao Suuſt ja Ellaja Suuſt/ ja ſe walle Prohweti Suuſt kolm roſaſt Waimo otſego Konna (wälja tullewa).

14. Seſt nemmad on kurja Waimude Waimud/ ke tewad Tähteſid/ ke wälja lähhäwad Ma-Ilma Kuningade ja keik Ma-Ilma jure/ neid ſe keigewäggewa Jummala ſure Päwa Sötta koggoma.

15. Waat/ minna tullen kui Warras: Önnis on ſe/ ke walwab/ ja hoiab omma Rided/ et temma ei käi allaſti/ ja temma Häbbe ei ſa nähha.

16. Ja temma on neid kokkokoggonud ühhe Paika/ mis Ebrea Kelel Armageddoniks kutſutakſe.

17. Ja ſeitſmes Ingel wallas omma Kauſi wälja Tule kätte: Ja ſuur Hääl tulli wälja Taewa Koiaſt Järje päält/ ja ütlis: Jubba ſe on ſündinud.

18. Ja Häled/ ja Pitſe Mürriſemiſſed ja Wahhud ſündiſid/ ja ſuur Ma-Wärriſeminne ſai/ mähhärduſt ep olle olnud/ ſidaſt kui Inimeſſed Ma päle ſanud/ ſähhärdune üpris ſuur Ma-Wärriſeminne (olli ſe.)

19. Ja ſe ſuur Lin lödi kolmeks Oſſaks/

5 / on n. res-olli

6

7

8

9 / fin̄aste Nuhtluste

10 / Methalische au

11

12 / Jöe
/ poolt
/ tama

13 / Methalische

14 / im̄e
/ Kun̄ingatte
/ am

15

16 / hû

17

18

19

|Hora mo

5

20

21 |ûks Talent

|Nuhtlusse

|Nuhtlus

6

|wägga

7 |pärrast pannad sinna inneks

|Metsalisted

8 |Metsalinne

|Suggawusest

|wotwad inneks panna

|Metsalist

|ehk temma kul on.

|Hora

2 |Hora |~~teinud~~ teinud |Hora Ello

9

|need

3 |kes istus |Metsaliste

10

4 |punase ja walwaka

11

saks/ ja Pagganade Linnad langsid ~~mahha~~/ ja sedda suurt Pabiloni mälletedi Jummala ees / et temmale temma kange Wihha Wina Karrikast piddi antama.

20. Ja keik Sared pöggenesid / ja Mäggesid ei leieti.

21. Ja suur Rahhe/ ni rask/ kui ~~sadda Naela~~ / tulli Taewast mahha Innimeste päle / ja Innimessed teotasid Jummalat Rahhe/ ~~Hädda~~ pärrast/ sest temma/ ~~Hädda~~ olli wägga suur.

Se XVII. Pätük.

1. JA üks neist seitse Inglist kel neid seitse Kausi olli / tulli/ ja ütles mulle: Tulle/ ma tahhan sulle näita selle sure/ ~~Pordo~~ Kohhut / ke nende paljo Wede pääl istub.

2. Kellega Kunningad ~~ommad Pordo~~ Tööd ~~ajanud~~ / ja need/ ke Ma pääl ellawad/ on temma ~~Pordo~~ winast joobnuks sanud.

3. Ja temma wiis mind Waimus Körbe / ja minna näggin ühhe Naese ~~istwa~~/ werrepunnase Ellaja Seljas täis Teotamisse Nimmesid / kel seitse Pääd ja kümme Sarwe olli.

4. Ja se Naene olli ehhitud Purpuri ja Werrepunnase Riega/ ja kullatud Kullaga / ja ~~paljo~~ kalli Kiwwida ja Perlidega/ ja temal olli Kuld Karrikas oma Kääs täis Hirmo/ ja temma ~~Horusse~~ Roj~~ast~~ust.

5. Ja tema Otsa ~~ette~~ olli üks Nimmi kirjotud; Salla-Assi: Se suur Pabilon Horade ja keige hirmsa Asjade Emma Ma pääl.

6. Ja minna näggin se Naese joobnud ollewa Pühhade Werrest / ja Jesusse Tunnistajade Werrest/ ja minna pannin Immeks/ kui ma tedda näggin ~~sure Immetellemissega.~~

7. Ja se Ingel ütlis minnule: Mis ~~sinna immetelled~~ / minna tahhan sulle üttelda se Salla-Asja Naesest ja ~~Ellajast~~/ ke tedda kannab/ ~~ja~~ kennel seitse Pääd on/ ja kümme Sarwe.

8. Se ~~Ellajas~~/ kedda siña olled näinud / olli ja ep olle mitte/ ja peab jälle ~~Orgust~~ tousma/ ja peab minnema Hukkatusse sisse / ja need / ke Ma pääl ellawad/ ~~peawad sedda immetellema~~/ (kelle Nimmed ep olle kirjotud Ello Ramato sisse Ma Ilma Algmissest) kui nemmad näwad sedda ~~Ellajast~~/ ke olli / ja ep olle / ~~ja ommeti on.~~

9. Ja siin on se Moistus/ kel Tarkus on: Seitse Pääd on seitse Mägge/ me päle se Naene istub / ja ~~on~~ seitse Kunningast;

10. Wiis on langenud/ ja se teine ep olle weel tulnud / ja kui temma saab tulnud/ siis peab temma ürrikesse Aega jäma.

11. Ja se Ellajas/ mis olli/ ja ep olle mit-

mitte / on issi ka se kahhekſas / ja on nende seitse sääst ja lähhäb Hukkatusse sisse.

12. Ja need kümme Sarwe / mis sa näggid / on kümme Kunningast / ke weel ep olle Rigi sanud / agga nemmad sawad Melewalda kui Kuningad ühheks Tunniks Ellajaga.

13. Neil on ühhesuggune Mötte / ja peawad omma Wägge ja Melewalda andma selle Ellajale.

14. Need söddimad Tallega / ja Talwoitab neid ärra / seſt et temma Issandade Issand ja Kunningade Kunningas on / ja need / ke teenaga on / need kutsutud / ja ärrawallitsetud / ja usklikkud.

15. Ja temma ütles mulle: Need Weed / mis sa näggid / kussa se Wer istub / on Rahwas ja Koggodused ja Pagganad ja Keled.

16. Ja need kümme Sarwe / mis sa näggid se Ellaja pääl / need peawad sedda Porto wihkama / ja peawad tedda tühjaks ja paljaks teggema / ja temma Lihha süssa / ja tedda Tullega ärrapölletama.

17. Seſt Jummal on sedda nende Süddamesse annud / temma Mötte tehha / ja ühhe Mötte tehha / ja nende Riki Ellajale anda / kunni Jummala Sannad sawad töeks sanud.

18. Ja se Naene / kedda sa näggid / on se suur Lin / kel on Kunningrik Ma Ilma Kunningade üle.

Se XVIII. Pätük.

1. Ja pärrast sedda näggin minna ühhe Ingli Taewast mahhatullewa / kel suurt Melewalda olli / ja Ma walgustadi temma suurest Auust.

2. Ja temma kissendas wahwast sure Hälega ja ütlis: Temma on langenud / temma on langenud / Babilon se suur / (Lin.) ja on kurja Waimude Honeks sanud / ja keige rojaste ja tühjutama Linnude Wangitorniks.

3. Seſt et temma omma Horusse Wihha Winast keik Pagganad on jootnud / ja Kunningad Ma pääl Werde-Tööd teenaga on teinud / ja Kaupmehhed Ma pääl temma wäggewa Lihha Himmust rikkaks sanud.

4. Ja minna kulin ühhe teise Häle Taewast ütlewa: Minge temmast wälja minu Rahwas / et teie ei sa Ossa temma Pattust ja et teie ei sa middakit temma Hädast /

5. Seſt temma Pattud ommad on Taewa sadik tulnud / ja Jummal on möttelnud temma Ülle kohto päle.

6. Makske temmale / ninda kui temma teiseke on maksnud / ja tassuge kahhe Wörra temma Teggude järrele / se Karrikaga / mis temma täis wallanud / wallage temmale kahhe Wörra.

7. Ni

12

/Metsalisseya

1

13 /ûus Nou ja andwad

2

14 /wotwad

/Waimude /keige rojaste bin
Dudele, mis iggaûks wihkab

3 /temaga Hora tõõd
/on tema liast kullutamisest

15
/paljo dahwast

16 /Metsalisse /wot
/Hora
/laggedaks

4

17 /et nemad peawad tema Nou
teggema
/Nou piddama ja oma
/Metsalisse kätte andma

5 /teggude

18

6 /kätte
/teie kätte

7 | peâle kulutana 13
| Melehaigust
| Melehaigust nâkha

8 | wad 14
| ja Melehaigus

9 15

10 16 | puñase | walwaka
| kullatud

11 | leinawad teña pârrast 17

12 | Ei kulda egga
| ja puñast
| egga walwakast 18
| ei osta egga mingisuggust
| egga mingi
| mingisuggust ob tehtud diista 19

7. Ni paljo kui temma issi ennast on auustanud / ja Himmus ellanud / se Wörra andke temmale Pina / ja Kurwastust / sest et temma omma Süddames ütleb: Ma istun kui Kuninga Emmand / ja ep olle lesk / ja ei sa ühtekit Kurwastust näggema.

8. Sepärrast peab temma Sõdda ühhel Päwal tullema / Surm / Kurwastus ja Nälg / ja tedda peab Tulega põlletama / sest se on üks wäggew Issand Jummal / ke temma päle Kohhut moistab /

9. Ja tedda nutwad ja kaebawad takka need Kuningad Ma päal / ke temmaga Hora Tööd tehnud ja Himmus ellanud / kui nemmad temma Pollemisse Suitso nähwad.

10. Ja seiswad kaugelt temma Pina Hirmo pärrast / ja ütlewad: Woi! Woi! sinna suur Babilon / sinna wäggew Lin / ühhel Tunnil on sinno Kohhus tulnud.

11. Ja need Kaupmehhed Ma päal nutwad ja kahwad tedda takka / et nende Kaupa ükski ennamb ei osta.

12. Kulda / ja Höbbeda / kalli Kiwwi / ja Perlid / ja kalli Linnast Riet / ja Purpuri / ja Sidi / ja werre punnast Kallewet / Kattuna / ja kik singa hähaisoo Puid / ja kik uggust Asjat Elewanti Kuist / ja kik uggust Asjat kallist Puust ja Wasest ja Rauast ja Marmori Kiwwist.

13. Ja Kaneli / ja suitsotawa Rohto ja Salwi / ja Wirokit / ja Wina / ja Ölli / ja parrajast Nisso Jahho / ja Nisso / ja Weiksid / ja Lambid / ja Hobbosid / ja Töldasid / ja Orjad / ja Innimeste Hingid.

14. Ja se süggisene Willi / mis sinno Hing ihhaldab / on sinno Kääst ärralähnud / ja kik / mis lihhaw ja wägga kaunis olli / on sinno Kääst ärralähnud / ja sinna ei leia sedda ennamb teps.

15. Nisugguste (Kaupa) Kaupmehhed / ke temmast on rikkaks sanud / peawad kaugelt seisma temma Pina Hirmo pärrast / ja nutma ja murrutsema.

16. Ja ütlema: Woi! Woi! sedda suurt Linna / ke olli ehhitud kalli Linnase Rietega ja Purpurite / ja werrepunnase Kallewisse / ja olli wahhatud Kulla ja kalli Kiwwidega ja Perlidega / et ühhel Tunnil sähhärdune suur Rikkus on ärrahäwitud.

17. Ja kik Laewa Pärramehhed / ja Rahwa Hulk Laewade päal / ja Laewa Mehhed / ja ni mitto / kui Merre päal kauplewad / seisid kaugelt.

18. Ja kissendasid / kui nemmad temma Pöllemisse Suitso näggid / ja ütlid: Missugune Lin olli se sure Linna sarnane.

19. Ning nemmad heitsid Pörmo Pää päle / ning kissendasid / nuttes

Ning

ning kaebades / ning ütlid : Woi! woi sedda suurt Linna! mes sees ommad rikkaks sanud keik / kennel Kaewad ommad Merre pääl olnud / temma kalli Kaupast / seest ühhel Tunnil on temma ärrahäwwitud.

20. Olge wägga röömsad temma pärrast / Taewas ja teie pühhad Apostlid ja Prohwetid ! sest Jummal on teie Waewa temma Kätte nuhtlenud.

21. Ning üks kange Ingel tõstis ühhe Kiwwi otsego sure Weskekiwwi ülles / ja heitis sedda Merrese / ja üttel : Ninda peab Babilon se suur Linn wäggis ärraheidetama / ja ei pea mitte ennamb leitama.

22. Ja nende Kandlepeksjade ja Lauljade / Pilli ning Passuna Puhhujade Häält ei pea sinno sees teps kuuldama / egga ühhegist Ammetist Amet Meest pea ennamb sino seesleitama / ja Weskikiwwi Kahhinat ei pea sinno sees ennamb kuuldama.

23. Ja Küünla Walgus ei pea ennamb sinno sees paistma / egga Peigmehhe egga Prudi Häält ei pea ennamb sinno sees kuuldama. Sest sinno Kaupmehhed ollid Ma Issandad; Sest sinno Noidmisse läbbi oummad keik Pagganad ärraeksitud.

24. Ja Prohwetide ja Pühhade Werri on temmas leitud / ja keigide Werri / ke oummad ärratappetud Ma pääl.

Se XIX Pätük.

1. Ja pärrast sedda kulin minna otsego mitme Rahwa sure Häle Taewas ütlewa Alleluja! Önnistus ning Au ja Auustus ning Wäggi olgo Issandale meie Jummalale.

2. Sest tõssised ja öiged ommad temma Kohtud / et temma Kohhut moistnud se sure Hora pale / ke Ma omma Horusega on ärrarikkunud / ja on omma Sullaste Werd temma Kätte maksnud.

3. Ja ütlid teistkorda : Alleluja ; Ja temma Suits läbbab ülles iggawest iggawesseks Aiaks.

4. Ja need nellikolmatkümmend Wannemad / ja need nelli Ellaiast laugsid mahha / ja kumardasid Jummalat / ke Järje pääl istus / ja ütlid : Amen ! Alleluja.

5. Ja üks Hääl tulli Järjest wälja / ja ütlis : Kittke meie Jummalat keik temma Sullased / ja ke tedda kartwad / ninda Pissokesed kui Sured.

6. Ja minna kulin otsego mitme Rahwa Häält / ja kui palio Wekohhisemist / ja Häält / ko kange Pitkse Mürrisemist / need ütlid : Alleluja ! Sest Issand / se keigewäggewenne Jummal on kui Kunningas wallitsemud.

7. Olgem röömsad ja hüppagem

1 /paljo

20 /Olle römus

2 /Hora löga

21 /åkkitselt

3 /touseb

22

4 /Au

23 /fured

5 /hästi

6 /paljo

24

7

8

9

10 | kumardama

| kumarda

| enne

11 | kübarse

12 | leek

| kübbaraid ja

13 | kuub

14 | kair

15 | koidma

| kui karjane

| sure

16 | kue

17

18

| suurte

19 | chetsalist

| wad

20 | chetsalist

| need mmetähhed

ja andkem temmale Auo / sest Talle Pulmad ommad tulnud / ja temma Naene on ennast walmistanud.

8. Ja temmale anti Selga panna puhhast ja hilawa kalli linnast Riet. Sest se kallis linnane Rie on Pühhade Öigus.

9. Ja temma üttel mulle / kirjota: Önsad ommad need / ke Talle-Pulma Sömajale ommad kutsutud; Ja temma ütlis mulle; Need ommad tössised Jummala Sannad.

10. Ja minna langsin temma Jalge ette mahha tedda palluda / ja temma ütlis mulle: Katsa / ärra (te sedda) mitte. Minna ollen sinno ja sinno Wennade ja nende Kasullane / kennel JEsusse Tunnistus on: Pallu Jummalat. Sest JEsusse Tunnistus on se Prohweti Kulutamisse Waim.

11. Ja minna näggin Taewast lahti ollewa tehtud / ja Ennä / üks walge Hobbone / ja se / kes tem̃a Seljas istus / sedda kutsuti Truwiks / ja Tössiseks / ja moistab Kohhut / ja söddib Öigusses.

12. Agga temma Silmad ollid otsego Tulleklir / ja temma Pääs paljo kunninglikko Ehtised. Temmal olli Nimmi kirjotud / mis üksigi ei täädnud / kui temma üksi.

13. Ja temmal olli Rie Seljas / mis olli Werrega kastetud / ja temma Nimmi kutsutukse Jum̃ala Sañaks.

14. Ja need Söddamehhed / ke Taewas ommad / tullid temma järrele / walge Hooste Seljas / walge ja puhta kalli linnase Rietega ehhitud.

15. Ja tem̃a Suust tulli wälja terraw Möek / et temma sega Pagganad piddi löma / ja temma peab neid kaitsma Raudkeppiga. Ja temma sötkub keigewäggewa Jummala kange Wihhawina Surrotört.

16. Ja temmal on Nimmi kirjotud temma Ride pääl / ja temma Pusa pääl: Kunningade Kunningas / ja Issandade Issand.

17. Ja minna näggin ühhe Ingli Pääwlikko sees seiswa / ja temma kissendas sure Hälega / ja ütlis keigile Linnodele / mis kesket Taewast lendsid: Tulge ja koggoge ennast kokko se sure Jummala Sömajale.

18. Et teie söte nende Kuñingade Lihha / ja Pälikude Lihha / ja Wäggewade Lihha / ja Hooste / ja nende Lihha / ke nende Seljas istwad ja keige Wabbade ja Sullaste ja Pissokeste ja Sured Lihha

19. Ja minna näggin sedda Ellaja ja neid Ma-Kunningid / ja nende Söddawägge koggotud / söddima sellega / ke Hobbose Seljas istus / ja temma Söddawäega.

20. Ja sedda Ellaja woeti kinni / ja temmaga se walle Prohweet / ke neid Tähtesid temma ees olli tehnud / mis läbbi temma olli eksitanud neid /

Ellaja/ Märki wastowotsid/ ja ke temma Kuijo pallusid. Neid lahte wissati ellawalt Tulle-Hauda/ mis Weewliga pölleb.

11. Ja neid teised tappeti ärra selle Möegaga/ ke Hobbose Seljas istus/ mis temma Suust wälja tulli. Ja keik Linnud söid ennast täide nende Lihhast.

Se XX. Pätük.

1. Ja minna näggin ühhe Ingli Taewast mahha tullewa/ sel olli Süggawusse Wotti/ ja sured Ahhelad temma Käes.

2. Ja temma wottis Lendwamao kinni/ se wanna Ussi/ ke on Kurrat ja Sadanas/ ja köttis tedda kinni tuhhat Aasta.

3. Ja heitis temma Süggawusse sisse/ ja panni Pitsadiga kinni temma pääl/ et temma mitte es piddand ennamb neid Pagganid eksitama/ senni kui need tuhhat Aasta piddid täis sama/ ja pärrast peab tedda lahti lastama ürrikesseks Ajaks.

4. Ja minna näggin Järgi/ ja nemmad istusid nende päle/ ja kohhut anti nende Kätte/ ja (näggin) nende Hinge/ ke ollid ärrahukkatud JEsusse Tunnistusse pärrast/ ja Jummala Sanna pärrast/ ja ke ei olle pallunud sedda Ellaja/ egga temma Kuijo ja es olnud wastowotnud temma Märki omma Otsa ette/ ja Käe päle/ ja nemmad ellasid ja wallitsesid kui Kuñingad Kristussega tuhhat Aasta.

5. Agga need teised Surnud ei saand mitte ellawaks/ kunni need tuhhat Aasta otsa said; Se on se essimenne üllestousminne.

6. Se on önnis ja pühha/ kel Ossa on sest essimessest üllestousmissest; Nende ülle ep olle teisel Surma Melewalda/ nemmad peawad Jummala ja Kristusse Preestriks ollema/ ja temmaga kui Kunningad wallitsema tuhhat Aasta.

7. Ja kui need tuhhat Aasta otsa sawad/ siis peab Sadanas lahti lastama ommast Wangist.

8. Ja wäljaminnema ärraeksitada Pagganid Ma-Ilma neljas Nurgas/ sedda Gogi ja Magogi/ neid Sötta kogguma/ kelle Arw on kui Liew Märre äres.

9. Ja nemmad astusid Ma Laggeda päle/ ja piirsid Pühhade Leri ja armsa Linna ümber/ ja Taewast langis Tulli mahha Jummalalt/ ja söi nemmad ärra.

10. Ja Kurratid/ ke neid eksitas/ heideti Tulle ja Weewli Hauda/ kus se Ellaja ja walle Prohweet olli. Ja neid peab waewatama Päwa ja Öödiggaweste iggawesseks Ajaks.

11. Ja minna näggin sure walge Järre/ ja sedda/ ke selle päle istus/ kelle

/kumardasid
/tärwe

5

2 /i

6

/waid

1 /ükhed

7

/sanud

2 /panni

8 /peab

/need /kerori

3 /ja
/pañitedda Lukkotakha
/otsa

/K

9

4 /au

10 /tärwe
/chetsaliñe

/nne Peadollid Kirwega Otsast ärra
raiutud

/kumarda
/chetsalist

11

|ei leitud

12 |tehti
|ûur teine |tehti
|tte seer

13

|Pôrgo

14 |Pôrgo

15

1 |olli kuuralâinud
|olnud

2 |mat

3

|Teld
|mi Teldi seer

4 |Melehaigust
|Waewa

5

6

7

8 |Teenride

9 |Nuhtlust |temma

le Palle eest pöggenis Ma ja Taewas; Ja neile es leieta Asset.

12. Ja minna näggin neid Surnud / Pissokessi ja Surk Jummala ees seisma / ja Ramatud awwati lahti; Ja teist Ramatud awwati lahti / se on se Ello (Ramat) / ja Surnude päle moisteti Kohhut / sedda möda / kui Ramatus olli kirjotud / ja nende Teggude järrele.

13. Ja Märre andis need Surnud / ke tem̃a sees ollid / ja Surm / ja Haud andsiwad wälin need Surnud / ke nende sees ollid / ja igga ühhe päle moisteti Kohhut temma Teggude järrele.

14. Ja Surma ja Hauda heideti Tulle Järwe. Se on teine Surm.

15. Ja kedda ei leieta Ello Ramato sees kirjotud ollewa / se heideti Tulle Järwe.

Se XXI. Pätük.

1. Ja minna näggin uut Taewast / ja uut Maad. Sest essimenne Taewas ja essimenne Ma läks hukka / ja Märd es olle ennamb mitte.

2. Ja minna Johannes näggin sedda pühha Linna / sedda uut Jerusalem mahha tullewa Jummalast Taewast walmistud / otsego ehhitud Pruut omma Mehhele.

3. Ja minna kulin ühhe sure Häle Taewast ütlewa: Waat / Jummala Maja on Innimeste jures / ja temma tahhab nende jures ellada / ja nemmad peawad temma Rahwas ollema / ja Jummal issi tahhab nendega olla nende Jummal.

4. Ja Jummal tahhab mahha-pühkida keik Wepisserad nende Silmist / ja Surma ei pea ennamb ollema / egga Kurbastust / egga Kissendamist egga Wallo ei pea ennamb ollema. Sest essimessed Asjad on möda läinud.

5. Ja se / ke Järre pääl istus / ütlis mulle: Kirjota. Sest needsinnased ommad tössised ja tru Sannad.

6. Ja temma ütlis mulle: Jubba se on sündinnd; Minna ollen A ning O / Algminne ning Ots / minna tahhan sellele / kel Janno on / ilma anda Ello We-hallikast.

7. Ke woitab / se peab keik pärrima / ja ma tahhan temma Jummal olla / ja temma peab mo Poeg ollema.

8. Aggá arkade ja uskmattade ja hirmsade ja Tapjade ja Wärrameeste / ja Noiade / ja wöra Jummala Piddajade ja keige wallelikkude Ossa peab se Tulle ja Weewliga pöllewa Järwes ollema / se on teine Surm.

9. Ning minno jure tulli üks neist seitse Inglist / kel need seitse Kausi olli / täis seitse wimist Hädda / ja rägis minnoga / ja ütlis: Tulle / minna tahhan

han sulle sedda Prudi / Talle Naest näita.

10. Ning wiis mind Waimus sure ja körge Mä päle / ja näitis mulle sedda suurt Linna / sedda pühha Jerusalemma / Taewast Jummalalt mahhatullewa.

11. Ja temmal olli Jummala Au / ja temma Walgus olli keige kallima Kiwwi otsego paistwa Jaspi Kiwwi sarnane.

12. Ning temmal olli suur ja körge Müür / ja temmal olli kaksteistkümmend Wärrawad / ja nende Wärrawade paäl kaksteistkümmend Ingli ja Nimmed päle kirjotud / need nimmed nende kahheteistkümne Israeli Laste Suggu-arro (Nimmed.)

13. Päwa Tousmisse poolt kolm Wärrawad / Pohja poolt kolm Wärrawad / Louna poolt kolm Wärrawad / Ohto poolt kolm Wärrawad.

14. Ning Linna Müril olli kaksteistkümmend Raja / ja nende päal sel Talle kahheteistkümne Apostlide Nimed.

15. Ja sel / ke minnoga rägis / olli kuld Pilliroog / et temma Linna piddi mõetma / ja temma Wärrawad / ja temma Müri.

16. Ja se Lin on Neljanurgalinne a temma pi pidduti tui laiuti / ja temma mõetis sedda Linna Pilliroo ja kaksteistkümmend tuhhat Waggo / a pidduti ja tuuti ja körguti on temma ühhewörra.

17. Ja temma mõetis temma Müri sadda ja nelliwietkümmend küuart / Inimesse mõedo järrele / mis Ingli olli.

18. Ja temma Müri Ehtmed ollid Jaspi Kiwwist / ja Lin selge Kuld / puhta Klasi sarnane.

19. Ja se Linna Müri Rajad ollid ehhitud keigesuggu kalli Kiwwiga. Se essimenne Raja olli Jaspis / teine olli Sawiir / kolmas Kalkedon / neljas Maragd.

20. Wies Sardonik / kues Sardis / seitsmes Krisolit / kahheksas Peril / ühheksas Sopasir / künnes Krisopras / üksteistkümnes Ametist.

21. Ning need kaksteistkümmend Wärrawad ollid kaksteistkümmend Perli / igga Wärraw olli ühhest Perlist / ning Linna Ulits olli selge Kuld tust / kui läbipaistwa Klaas.

22. Ja miña ei näinud ühtekit Jummala Kodda selle sees; Sest Issand / keikwäggew Jummal / ja se Tal on temma Kodda.

23. Ja sel Linnal ep olnud Pääwlikko egga Kuud tarwis / et nemmad temma sees peaksid paistma; Sest Jummala Au on tedda walgustanud / ning temma Walgus on se Tal.

24. Ning need Pagganad / ke önsaks sawad / peawad temma Walgusses käima / ja Ma-Kunningad oma

Au

10

11 /sarnane
/mis Rülgab kui Kristalli klaes

12

13

14

15

16 /Pitkus on nenda kui temma Laius
/se Pitkus ja se Laius ja temma Kõrgus
on ühhesuggune.

17

18 /Ja se tehtud Müür

19

20 /Hiakint, kaks teistkümnes
Ametist

21 /otse kui klaes, mis läbli
paistab

22

23 /Künal

24

25

26

27 | ne on

1

2

3

4

5

6

7

8 | näggi ja kulis

9 | kumarda

10

11 | sago rojaseks, n. ker õige on sago weel õigeks

12 | kätte

Auo ja Auustust temma sisse wima.

25. Ning temma Wärrawad ei panda mitte Päwal kinni/ sest sääl ei pea Öed ollema.

26. Ja nemmad peawad nende Pagganade Auo ja Auustust temma sisse toma.

27. Ning temma sisse ei pea ühtegit sama/ mis Roja rust/ ja Hirmo/ ja wallet teeb/ kui agga need/ ke Talle Ello-Ramatus omad kirjotud.

Se XXII. Pätük.

1. Ja temma näitis mulle selge ellawa We Jögge/ selge otsego Kristal/ se tulli Jummala ning Talle Järest wälja.

2. Kesket temma Ulitsat ia mollemal polel Jögge olli Ello Pu/ se kandis kaksteistkümmend Wilja/ ning andis igga Kuut omma Wilja/ ning selle Pu Lähhed ollid Pagganade Terwiseks.

3. Ning ühtegid ärranetud ei pea ennamb ollema/ ning Jummala ja Talle Järg peab temä sees ollema/ ning temä Sullased peawad tedda tenima.

4. Ja peawad temma Pallet näggema/ ning temma Nimmi peab nende Otsa ees ollema.

5. Ning Öed ei pea sääl ollema/ ja neil ei pea tarwis ollema Künalt egga Päwa walget/ sest Issand Jummal walgustab neid/ ning nemmad peawad kui Kunningad wallitsema iggawesse iggawesseks Aiaks.

6. Ning temma ütlis mulle: Need ommad tru/ ning tössised Sannad; Ning se Issand pühha Prohwetide Jummal on läkkitanud omma Inglt omma Sullastele näitma/ mis pea peab sündima.

7. Waat/ minna tullen pea; Önnis on se/ ke sesinase Ramato Kulutamisse-Sanno peab.

8. Ja minna Johannes ollen se/ ke sedda on näinud ja kuulnud/ ja kui minna sedda kulin ja näggin/ langsin minna kummardades mahha se Ingli Jalge ette/ ke mulle sedda näitis.

9. Ning temma ütlis mulle: Katso/ ärra te (sedda) mitte/ sest minna ollen sinno ning sinno Wennade/ nende Prohwetide/ ja nende Kasullane/ ke sesinnase Ramato Sanno piddawad; Pallu Jumalat.

10. Ja temma ütlis mulle: Ärra panne mitte Pitsadiga kinni selle Ramato Kulutamisse-Sanno. Sest Aeg on ligi.

11. Ke üllekohhut teeb/ se tehko weel üllekohhut/ ke rojane on/ se olgo weel rojane/ ning ke pühha on/ se sago weel Pühhaks tehtud.

12. Ja waat/ minna tullen pea/ ning minno Palk minnoga/ iggaühhele/ sedda moda anda/ kui temma Tö on.

13. Min-

13. Minna ollen ſe Aning ſe O/ Algminne ning Ots/ Eſſimenne ning Wilmne.

14. Onſad ommad need/ ke temma Kåſſoſanno tewad/ et neile wolks Oſſa olla Ello Puuſt/ ja wolkſid Wärrawiſt Linna minna.

15. Agga oues ommad need Koerad/ ja need Noiad/ ja Horawiddajad/ ja Taplad/ ja wõra Jummala Teenrid/ ning keik ke Wallet armaſtawad ja tewad.

16. Minna JEſus ollen läkkitanud omma Ingli/ teile ſedda tunniſtama Koggudufte ſees/ minna ollen Tawida Juur ning Suggu/ ſe ſelge Koido Täht.

17. Ning ſe Waim ning ſe Pruut ütlewad: Tulle! Ning ke ſedda kuleb/ ütlelgo: Tulle! Ning kel Janno on/ ſe tulgo/ ning ke tahhab/ ſe wotko Elo wet ilma.

18. Eeſt minna tunniſtan keigile/ ke ſeſinnaſe Ramato Kulutamiſſe Sanno kuulwad/ kui kegi middagit nende pále panneb/ ſiis tahhab Jummal temma pále panna need Häddaſid/ mis ſelle Ramatus ommad kirjotud.

19. Ja kui kegi middakit ärrawottab ſelle Kulutamiſſe Ramato Sannade päält/ ſiis tahhab Jummal ärrawetta temma Oſſa Ello Ramatuſt/ ja pühhaſt Linnaſt/ ja neiſt/ mis ſes Ramatus on kirjotud.

20. Se/ ke ſedda tunniſtab/ ütleb: Ja wiſt/ minna tullen pea. Amen/ Ja tulle/ Iſſand JESUS!

21. Meie Iſſanda JEſuſſe Kriſtuſſe Arm olgo teie keigidega! Amen!

Johanneſſe Salla-Asja Näitmiſſe Ramato ning Ue Sädusſe Ramato Ots.